

د افغانستان د پوهنې د کورنۍ

والاحضرت شهزاده احمد شاه دافغانی سره امیامت
دټولنی افتخاری رئیس

دوالا حضرت شهزاده احمد شاه

له ويناؤ شخه

دسرى مياشتى افتتاحيه وينا :

بيوزلو سره مرسته او خواخوږى، داسلام دياك دين دمېمو شعيرر شخه ده . [هغه كسان چه خوارانو او غم زېلو سره كومك كوى، او هغو دمصابو په تخفيف كښى زيار باسى، لوي اخلاقي او اجتماعي كار سرته رسوى] دسرى مياشتى خبريه ټولنه چه ددغه لور او سپېڅلى مقصد دپاره د وجود ډگر ته راوتلى ده ، دغه نيك وظيفې ئى هم دننه په هېواد كښى او هم ئى په دباندنى ملكو نو كښى په ښه توگه، سرته رسولى دى .

داموسسه سره ددى ټولو موفقيتونو چه دهغى په برخه شوى دى ، غواړى چه په دغه لاره كښى نورهم زيات ، توفيقات وموى او دخدماتو ساحه ئى لاپسى پراخه شى . ددى موسسى دغه نيكى آرزوگانى زياتره دگرانو وطندارانو په مادى او معنوى مرستو پورى ، تړلى دى .

[دياك خداى هغه كسان خوښېږى ، چه په اجتماعي كارونو كښى برخه اخلى .]

دنوى كمال تبريكى پيام :

دا ډير د خوشحالى او اميدوارى لځاى دى چه افغانى سرى مياشتى ټولنه كال په كال په تدريجى ډول او په كلكو گامونو ، مخ پر وړاندې در و مى او خپلو اساس هدفونو ته نژدى كېږى اوزمونږ خلك هم اوس ددى موسسى په اساس نصب العينونو او ملي او بين المللى تكاليفو ښه تراپوهيدلى او په پراخه حوصله، دهغى سره دمادى او معنوى مرستى كولو دپاره چمتو شويدي .

تیمه ممئی از ارشادات ذات شما هانہ

بمناسبت عید فطر:

... امیدواریم ملت ما در انجام همه مسؤلیتهای اجتماعی خاصه در ادای وظایفیکه به پیشگاه خدای بزرگ متعال دارند، همیشه موفق و کامیاب باشند.

بمناسبت عید اضحی:

... در این ایام، مسلمانان از اطراف جهان بسوی خانه خدارو میاورند و در کمال بندگی و عشق دعوت حق را لبیک میگویند و بفرمان الهی موظف اند که آینه دل را از غبار کدورت پاک گردانند. این آیین ستوده مظهر بزرگ محبت و یگانگی و مثال کامل از خودگذری و فداکاری است. ملت ما هر قدر این وظایف را نکوتر انجام دهند، بسعادتیکه جهان بشریت طالب آن است، نزدیک تر میگردند.

به بزرگان ولایت جنوبی:

... حکومت شما برای آرامی و ترقی قوم بتمام قوه مصروف بوده

خو شبخانه پیشرفتهای هم در جمع امور موفقانه محسوس است. وظیفه قوم
آنست که هرچه از دستشان در باب سعادت و پیشرفت وطن میاید دریغ نکنند

در مورد پلان پنجساله کشور:

پلان پنجساله را که درین اواخر حکومت بغرض آبادی و پیشرفت کشور
طرح نموده به نگاهما نتایج سودمندی بار میاورد. در این پلان توسعه معارف
حفظ صحت عامه، تقویة بنیان مالی و اقتصادی کشور، استفاده از ثروت های
طبیعی، انکشاف زراعت و صنایع و ترمیم و تمدید جاده ها پیشبینی گردیده،
امیدواریم با عملی شدن این پلان، به توفیق الهی و همت هموطنان آرزوهای
که برای سربلندی و بزرگی ملت خود داریم، تاحدی بر آورده شود.

شاه‌آغلی سردار محمد داؤد صدراعظم

د دربار وزارت

تشکیل :

د دربار وزیر

معین

د سلطنتی تشریفاتو در یاست کفیل

ع، ص سردار محمد علی

د حرم سرای ناظم :

ع، ص محمد آصف

د محاسبی لوی مدیر :

ع میر امام الدین

د حضور د دواخانې لوی مدیر اود

د اکثر معاون : ع، میر عبدالغنی

د تنظیماتو مدیر :

ص محمد زمان

د لوازمو مدیر :

ص شیر احمد

د پانوم مدیر :

ص محمد عظیم

د نقلیه مدیر

د خزانی »

د کتابخانې ناظر

د فراشباشی

د دوما یونی د مبارک حضور صحابیان :

ع، ص

ع، ص

سردار خلیل الله

سردار عبدالرزاق

ع، ص سردار احمد علی

ص میر اکبر

ص عبدالباقي

ص محمد عثمان

ص خوشدل

دارالتحریر شاہی

تشکیل :

دشاہانہ ذات دحضور د سرمنشی کفیل
دلہری خانگی آمر

ع، ص حافظ نور محمد
ص، غلام محمد

بناغلی حافظ نور محمد دکار پہ حال کتہی

ع، عبدالقدوس

ع، محمد دلاور

ص، عبدالنبی

ص، محمدہما یون

د د و ہم خانگی مدیر

د د مامورینو او پانومدیر

د عرا یضو مدیر

د کتا بخانی مدیر

اعطای نشانها

ذی‌التی که در سال ۳۵ بدریافت نشانهای مختلف نایل شده اند :

اول: قرار پیش نهاد صدارت اعظمی حسب اعتبار نامه نمبر ۲۱۶ بر ۳۵۹ مؤرخ ۲۳ ر ۱۹ ۳۵ برای ع، ج دو کتور عبدالمجید نشان معارف اول.

دوم: تزار اعتبار نامه نمبر ۴۷۳ ر ۲۵۶۴ مؤرخ ۷ ۵ ر ۳۵ برای بناغلی دی، اس، کاله غنم مشر اول اتاشه نظامی سفارت کبرای هند در کابل نشان استور درجه دوم.

سوم: برای هیاتی که جبهه مطالعه و تدقیق مسایل عسکری بهند، مصر، چکو سلواکیه و اتحاد شوروی اعزام شده و وظایف خود را به حسن صورت انجام داده اند :

۱- فرقه مشرع، ش عبدالرازق رئیس هیأت قرار اعتبار نامه نمبر ۸۱۵ بر ۳۸۱۱ مؤرخ ۷ ر ۸ ۳۵ نشان استور درجه دوم .

۲- فرقه مشرع، ش عبدالرازق قوماندان هوایی قرار اعتبار نامه نمبر ۸۱۷ بر ۳۸۱۳ مؤرخ ۸ ر ۷ ۳۵ نشان استور درجه دوم .

۳- فرقه مشرع، ش خان محمد قوماندان فرقه ۷ قرار اعتبار نامه نمبر ۸۱۶ ر ۳۸۱۲ مؤرخ ۸ ر ۷ ۳۵ نشان استور درجه دوم .

۴- کند کمشر ش محمد تدبیر- قرار اعتبار نامه نمبر ۸۱۸ ر ۳۸۱۴ مؤرخ ۸ ر ۷ ۳۵ نشان استور درجه سوم .

۵- کند کمشر ش تمرالدین قرار اعتبار نامه نمبر ۸۱۹ ر ۳۸۱۵ مؤرخ ۷ ر ۷ ۳۵ نشان استور درجه سوم .

۶- تولی مشرع عبدالله قرار اعتبار نامه نمبر ۸۲۰ ر ۳۸۱۶ مؤرخ ۷ ر ۸ ۳۵ نشان استور درجه سوم .

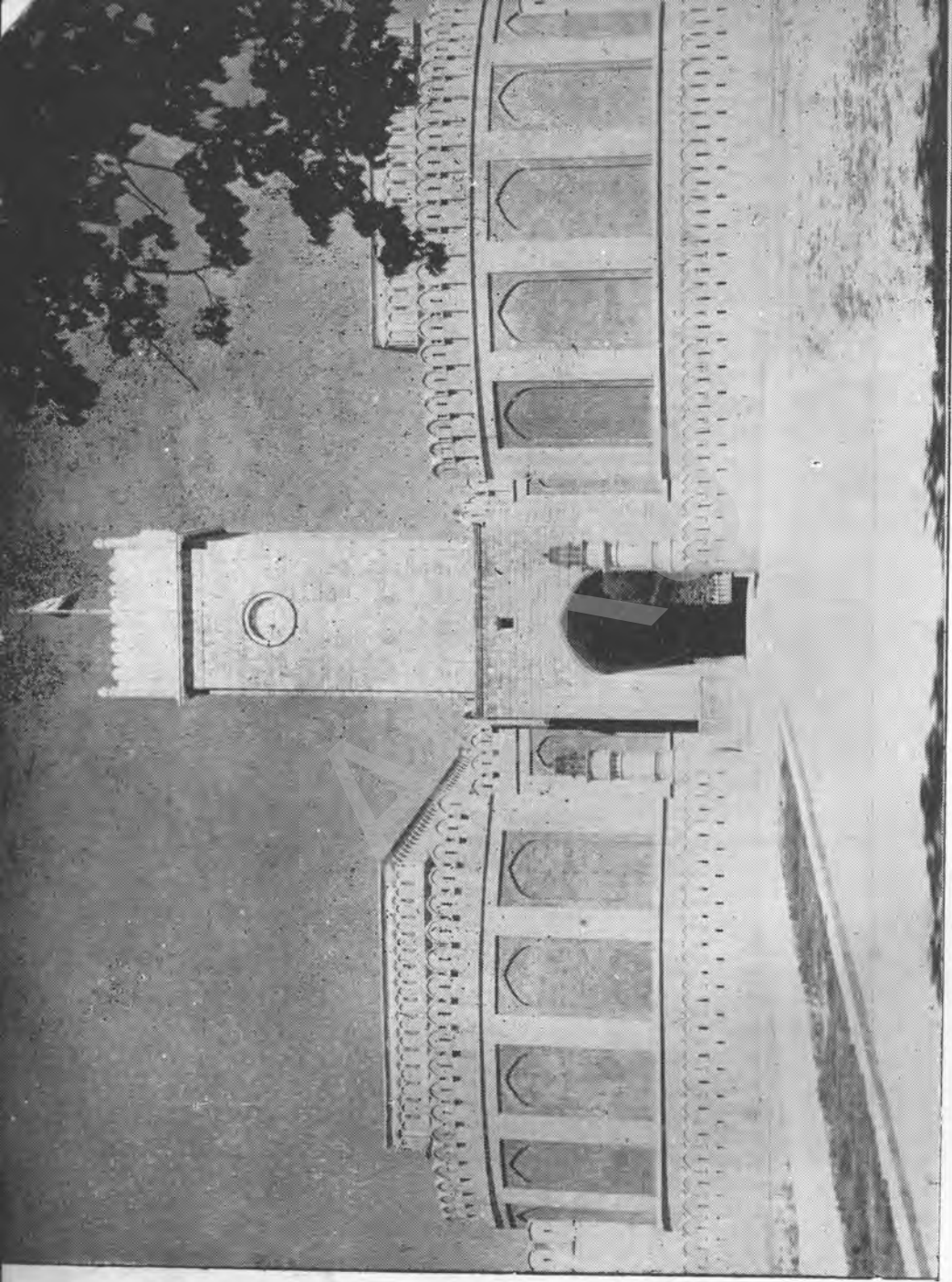
چهارم: قرار اعتبار نامه نمبر ۴۰۳۷۸۸۰ مؤرخ ۲۸ ر ۳۵۷۲۸ برای کند کمشر
سوار ش محمد سرور نشان استور درجه سوم.

پنجم: قرار اعتبار نامه نمبر ۸۹۹ بر ۴۰۸۴ مؤرخ ۳۰ ر ۳۵۷۳۰ برای تولی مشر
غ سردار عبدالولی مریوط فرقه نمبر ۸ کفیل قوماندان کندک لوی نمبر ۷۲ نشان عزت
ششم: قرار اعتبار نامه نمبر ۲۶۷۹ ر ۲۲ ر ۳۵۷۲۲ برای ص سلطان محمود
غازی، عضو تفتیش ریاست اداری صدارت نشان عزت.

هفتم: قرار اعتبار نامه، نمبر ۲۶۸۰ ر ۲۲ ر ۳۵۷۲۲ برای ع، ص سردار محمد
فاروق سراج رئیس المپیک نشان صداقت.

هشتم: قرار اعتبار نامه نمبر ۲۷۲۹ ر ۱۳ ر ۳۵۷۲۸ برای بناغلی محمد علم
غواص مدیر روز نامه اصلاح نشان درجه سوم معارف.

دروازه دخول ارک شاهی که جدیداً اعمار گردیده

ازمفاخر تاریخی، مینار استقلال وطن.

بیرغ په افغانستان کی

له هغه وخته چه د افغانستان نوم د تاریخ په کرښو کښی وینو نو ورسره ورسره ددی ماک زوړښار ښایسته نوم بڅدی زموږ نې توجه خان ته را اړوی چه نوم ئې د لوړو بیرغونو سره غبرگ د تاریخ په پانیو لیکل شویدی . د زردشت او اوستانه متکښی د افغانستان د پهلوانانو او حکمرانانو د بیرغونو ذکر خراسانی فردوسی چه د دنیا یو مشهور او رزم سرا شاعر دی کړی او تل ئې په خپلو قصیدو او قطعاتو کښی یاد کړی دی او د لمړی لځل د پاره د «زال» د زابلستان د حکمدار د بیرغ پدی ډول تعریف کوی :

برون آمد از گرد فرخنده زال
د ر فشش چو سیمرغ و لاسپید
ببخور شیدرخشان بر او رده یال
کشیده سرش سوی تابنده شید
رستم د زال لځوی چه د افغانستان د پیرو مشهورو افسانوی قهرمانانو ته
دی د فردوسی په قول ده به ازدها پیکر بیرغ درلود او د «زری زمری
سر» به ئې په نیزه کښی جگوه . فردوسی د افغانستان د پهلوانانو د بیرغونو
صفت تر « فرا مرز » درستم د لځوی پورې رارسولی او دده بیرغ ئې دده
د پلار د بیرغ په څېر باله .

پس او نبر ده فرا مرز بود
ابا کوس و پیل و سپاه گران
که با فرو با بر زو با ارز بود
همه جنگجویان و کندندران
همه سرفرازان گپتی فروز
کس را نبودی ز رستم گذر
تو گفتی ز بند آمد سستی رها
در فشش بسان د لاور پد ر
سرش هفت همچون سراژدها

د فوډوسې د قصيدونه معلومېږي چه دهغه وخت د افغانستان د بيلو بيلو ولايتو سردارانو بيل بيل بيرغونه در اودل چه د جنگ په ورځو به يې جگول لکه چه «اشکش» د کوچيانو او بلوڅو د سردار بيرغ په يو عسکري رسم گذشت کېږي داسې ښیي :

پس گستههم «اشکش» تيزهش	که بالاي و دل بود بامغز خوش
سپاهي زگردان کوچ و بلوچ	سکا لیده ه جنگ مانند کوچ
که کس درجهان پشت ايشان ندید	برهنه يك انگشت ايشان ندید
د ر فش برا ورده پيکر بلنگ	همی از در فوشش بيا رید چنگ

څرنگه چه د تاريخ دمخونو او ددوی د عنعناتو نه څرگنديږي د افغانستان آريانيانو داوستا نه مخکېږي بيرغ پيژانده له هغې سرودنه چه د درنا، ريشيانو د آريا د «ياما د افغانستان د آريا نانو د لمړي پادشاه د اور په نامه ويلی او په «هری» او «رنگشه» چه دمپا باراته يوه برخه ده ښکاره کېږي چه په نوموړې سرود کېږي د ياما اورته داسې خطاب کوي :

ته چه دنړۍ په هره خوا کېږي د طاوس د ښکو د بېرغ سره گړځي ته
 د «وند آيا» په غره کېږي او سپږي او هرې خواته دې الوتونکي مرغان، اوزې وري، زمري او پرونه پښدي تا دزنک د دايمي آواز په مينځ کېږي درې سريزه نېزه په لاس کېږي نيولې ئي - امر او سپوزمې دستاند نيزې دخو کو د بېرغونو علامې دي -

په اوستايي دوره کېږي د ميلاد (ع) نه زر کاله پخوا د افغانستان اوسيدونکو عسکري لښکر ته سپاده ويل - په دې وخت کېږي عسکري ټولگيو بيرغونه او نوري بيلو نکی عسکري ښیي درلودی - «درفشه زمونږ د مملکت د زند په ژبه کېږي بيرغ او جنډی ته ويل - چه تر اوسه هم هغه کلمه درفش پاتې ده - «اور» او «درفشام يعنی هغه لوړ بيرغونه چه بيلو نکی ښیي دی او ستا هغه بخدی د پخواني افغانستان وپايتخت خاص بولي .

په دې ترتیب د افغانستان اریایانو د ویدي او مخکیني داوستایي ددوري نه بهرغ پېژانده اوچه عنعنات د بهرغونو نسبت آریاد یا مالورته کړیدی نوبی شکه پخپله یاد شاه چه د آریانا «افغانستان» دیاد شاهی امری موسس وو۔ مخصوص بهرغونه او جنپي درلودی ۔ داویلی شو چه د مملکت په هر گوټ کېږي د عسکرو او پهلوانانو ټولگیو ۔ بهرغونه او بېلونکی نښی درلود ای ۔ لکه خرنگه چه لښی مؤرخین ایکی ۔ شنی نښی د اسلام نه مخکیني خسرو زر د شتیانو پارسیانو ته مخصوصی وی ۔ که دا خبره رشتیاو گڼو دا گمان کولای شو چه زردشتی افغانستان په هغه وخت کېږي دخپلو بهرغو د پاره شین رنگ خوشاوه ۔ پدی نشو قانع کیدی چه د افغانستان دولتیانو « غریبی یونان په دوره کېږي د دریم ق۔ م پیری نه را پدی خوا بهرغ وجود نه درلود او په ملی او یا اقلاد د پخوانی یونان په دونه استعما لیده خو هغه څه چه د افغانستان د کوشانی او یقتلی پادشاهانو د پلائی اوسپنوازو دیسونه له لمړی بهرغونه تر پښتني پیری پوری خر گندیږي دهغی سلسلی پادشاهانو بهرغونه په لاندی ډول وو:

هغه بهرغ چه د افغانستان اسلامی دوره په دوهمه هجری پیری « کال ۱۲۹ ق گنی دیو لوی سیاسی پښتون جگ کړ شو په لاندی ډول ووددی بهرغ بهرغ خوارس گزه اوزه ده او خو گزه د خامتاو ره ټوټه ای تری تاو کړی وه او هغه بهرغ ته ای «رایت ظل» وایه ، ددی بهرغ جگ وونکی به مرو کېږي مشهور ابو مسلم خراسانی وو۔ په کوم وخت کېږي چه داسری د عربو دامپراطوری د غوز ولو عزم او په بنی مروان باندی ای تعصب وکړ او د بنی عباس د کور د سیاسی استفادی په اثره په افغانستان کېږي دیو مستقل دولت نه جوړولو شروع وکړه نوموړی بهرغ د بنی عباس د خلافت د لمړی مدعی «ابراهیم امام» له خوا د ابو مسلم د پاره خراسان ته ولېږل شو اولومړی خپل شعار په توره جامه اولونگي کېږي کېښود او د ابیرغ ای ۱۲۹ هجری کال دروژی د ۲۷ ورغ په مرو کېږي وچت کړی وو ۔ شک نشته چه دهغی ورغی نه وروسته ترخو چه ابو مسلم

ژوندی وویه اسلامی افغانستان کښې بهرغ په هم هغه قسم پاتې شو. د ابو مسلم د مرگ وروسته ۱۳۹۵ هجری کال د شعبان په ۲۵ نېټه بیا هم د اسلامی افغانستان حاکمانوچه په لمر نیو وختو کښې د عربو د خلیفه و له خوا مقرر شول مخصوص بهرغ ئې د لود - کرم وخت فضل بن یحیی برمکی د هارون خلیفه د حضور نه په ۱۷۰-۱۹۰ق» کالو موقتا په مفتوحه افغانستان کښې په آبائی حکومت مقرر شولو هارون وفرمایل - دخراسان نيزه اورایت د فضل په نامه و تړلې او هم دی هغو ته فرمان ورکړشی .

دهارون د مرگ او د امین خلافت نه وروسته د افغانستان مشهور سړی د ظاهر ذوالیمین د محمد امین د خلافت در سیدو او مامون ته دامیری سپار لو د پاره د مرو نه بغداد ته د سیه سالار په صفت ولېزل شو او فضل بن سهل سرخسی نر اسانی د مامون وزیر په یو مناسب وخت کښې نجومی بیرغ تړی او ظاهر ئې ور کړ او و ئې ویل - دا بیرغ په داسی وقت کښې تړل شوی دی چه تقریباً شپيته کال باید راتېت نشی اولکه څرنگه چه ئې ویای و وه هغی وشول - چه لوموړی بیرغ د یعقوب بن ایث سیستانی د نیو لو تر وخته پوری ۵۶ کاله د ظاهر په کور ئې کښې په لوی دینز افغانستان کښې لوړ اور بیده . طاهر او دهغه خلیفه گانه په لوی دین افغانستان کښې تر ۲۰-۲۴۹ پوری مستقل حکومت وکړ او پر سیره به نوموړی بهرغ که کانه به ئې د بغداد نه هم اخیست - څرنگه چه د مامون د خلافت نه وروسته (۲۳۰ - ۲۱۳) معتم - خلیفه (۲۲۷-۲۱۸) امیر عبدالله د ظاهر ذوالیمین لوی نخراسان امیر ته ۲۳۰ - ۲۱۳ (عهد لسا) ور ولېزه او کله چه فضل بن سهل په وزارت او امیری او اختیار در لود ذوی الریا ستین په لقب د مامون له خوا مقرر شومتو کله هغه ته یو بهرغ و زاوچت کړل چه د نزی سرتی دوه شعبی لرلی - هم ددی پښتون وزیر په وخت کښې وو چه مامون الرشید خلیفه دهغه په تحر یک د عباسیانو شعار چه تور و د زردشتیانو په نشنه رنگ بدل کړ نه یو هېڅ و چه د بیرغ او پکړی درنگه دی بدلون به په اسلامی افغانستان کښې څه تاثیر کړی وی

د افغانستان دبیرغونو د څرنګوالي تفصیلات د صفاری پښتنی کورنی ۲۵۳- ۲۹۱ په وخت کېږي اوس په لاس کېږي نشته غیر لاسی چه افغانی سامانی یاد شاهانو ۲۷۹- ۳۷۹- چه د صفاریانو ځای نیولی وو کله کله به ښی د اسلامی خلافت له ځایه د ظاهریه امیرانو په شان به بیرغونه اخیستل او دا بیرغونه چه د یر ه مذهبی او معنوی خوا درلوده او چتول - لکه چه خلیفه مکتفی ۲۸۹ - ۲۹۵ امیر احمد بن اسمعیل سامانی ته ښی ۲۹۵ - ۳۰۱ لو او عهد و لیتل - البته دبیرغ ټوټې ټورې وې .

د (۳۸۷) او (۵۹۸) قمری کلود افغانستان د غزنوی شهنشاه په د ورو کېږي د سلطان محمود غزنوی د شاهی رسالې نظامی بیرغونه له ۳۸۷ نه تر ۴۲۱ کاله پوری دیره زمري او دخو تورو داشکالو درلو دونکی وو - سلطان مسعود د سلطان محمود زوی له ۴۳۱ نه تر ۴۲۱ پوری مخصوص شاهي بیرغ درلود چه د غوریه جنگ کېږي په د شاه مخې ته ا بسترل کېده په نورو اوقاتو کېږي به دغه بیرغ له سلطانی چتره سره څرګ په حرکت کېږي و . نظامی جنرالانو هم بیرغونه درلودل هغه وخت چه سلطان مسعود خپل صاحب ته د سپه سالاری رتبه ورکړه و ښی ویل چه هغه ته دې کوس فراخ نشانونه، منجوق (دبیرغ ماهیچه) او غلامان ورکړل شی دغه قسم تملک نومی هندو ته په غزنی کېږي دهندوانو د سپه سالاری په رتبه په جو اهر و ښایسته غاړی کړی، چتره طبل او منجوق ورکړل شول او هندوستان ته د تک په وخت کېږي ښی خلعت، کوس او علم یوړل. التونتا ش د خوارزم نایب الحکومه او عسکری قوماندان د جیجون بلی غاړې ته د لشکر کشو په وخت کېږي به خپل دبیرغ د عسکرو په مینځ کېږي د راؤ د مسعود د شاهی ګارډ ټولیمشرانو، دسرای غلامانو او سرهنگانو به هم هریوه د زمري علامه وکېله. د افغانی ولایاتو نایب الحکومه ګانو هم بیرغونه د سلطنت له مرکز ه څخه وړل مثلا هغه وخت چه د دهستان، نسا او دقراوه د حکومتو فرمانونه د سلطان مسعود له حضوره د داؤد، طغرل او بیغوی سلجوقی په عنوانو صادر شول دوشاخه خولای، لوا، په افغانی دود ګندلی جامې، بویو، آس، رستم او دترکانو له رواج سره سم «کمبربزر» هم ورسره وو.

علاوه پر دغو شيانو د هغې زمانې په رواج برابر د بغداد د خلافت له مرکز څخه به هم د افغانستان دغز نوي سلاطينو دپاره لوا، عهد او کرامات رسيدل فعاله په يقيني صورت سره نشر ويلی چه د افغانستان دغز نوي ددورو بيرغونو څه «رنګ» درلوده؟ هو! په دوهمې هجري پېړۍ کښې دابا مسلم په عصر کښې د افغانستان دبيرغو او رسمي د ريشو رنګ تور او دغه رنګ، دامون د عصر دليزې مودې په استثنا سره دنورو عباسي خلفاؤ رسمي شعار هم تور ؤ او تور رنګ تقريباً مذهبي شعار بلل کيده - دغز نوي په دوبرار کښې توره قبا، توره دوشاخه خولې، د لوی حاجب (د دربار وزير) رسمي لباس بلل کيده. دغه راز د سلطان د دربار سرلدارانو او تشریفاتې مامورينو په رسمي او قباو او د خلیقه المسلمین د سفیرانو د منلو په وختو کښې، تور لباس اغوست او تورې خولې به ئې په سر کې لې. بایده وویل شي چه د افغانستان ملي او نظامي بيرغونه دابا مسلم له وخته څخه د غوريانو تر وخته پورې تور و. پدې ترڅ کښې کولی شو چه يوازې د افغانستان د سلطنتي بيرغونو رنګونه مستثنایي و او وایو چه د افغانستان سلطنتي بيرغونه سره وو ځکه په هغه وخت کښې د افغانستان دشاوخوا مملکتو د شاهي چتر او بيرغونو رنګ سور ؤ ځکه هغه وخت چه د سلطان مسعود د عسکري قوماندان التوتاش اود ماورای جیحون دوا کدار ترمنځ جگت و نښت دابو فضل په قول سره دعلي تگین دمازار، جیحون دوا کدار د سرې جنډې څخه معلومیده چه دی په هسکه غونډی ولاړ ؤ. د «فرشته» مورخ هم دغورې سلاطينو ددورې چه دغز نوي سلاطينو جا نشین وو د شاهي بيرغو رنګ سور ښودلای دی او وایی کوم وخت چه سلطان قطب الدين غوري له ۶۰۲ نه تر ۶۰۷ کاله پورې خلخ غوري محمد بختياری ئې دهند د «پهار» په علاقه کښې حاکم مقرر کړ و نوسور بيرغ ئې چه دهغه وخت دپاچایانو دپاره مخصوص ؤ ورکړ. د افغانستان دغوري سلطانانو په دوره کښې له ۵۴۳ نه تر ۶۰۹ کاله پورې نده معلومه چه ددوی ملکي او نظامي

بیرغو نوڅه رنگه درلود؟ - مگر فرضاً ویلی شو چه البته د غز نوی سلاطینو دبیرغو رنگونه به ئی ساتلی دی اولکه چه پورته و ویل شوه چه دافغانستان د غوری سلاطینو علامه سوررنگک وونو البته دغه «رنگک» به ئی دسلطان بارگاه په څپر په چتر و او بیرغو کښې هم استیما لازمه - دغوریانو د (۵۴۳) او (۵۵۱) کلو دسلطنت موسس سلطان علاؤالدین جهانروروسته له چنگه اوما تی او دسلطان سنجر سلجوقی دستگیرتوب نه پس بیاناافغانستان سلطنت ته ورسید او طبل و علم ئی دسلجوقی شاهانو نه لاس ته را وړل لیکن فعلاخه معلومات په لاس کښې نلرو چه دسلجوقی شاهانو اود (۴۷۰) او (۶۲۸) کلو دافغانستان دخوا رزم شپاهي دورې دبیرغو رنگه څه ډول و؟ - البته د مغولو اوچقتا ئیا نه ددورې دبیرغو بحث زمونږ مقصد ندی اودصفوی او دهاند دگورگانیانو ددورو بحث هم زمونږ بحث له موضوع څخه وتلی شری دی بلکه دلته غواړو چه د (۶۴۳) او (۷۹۱) قمری کلو دافغانستان دسوریه شاهانواد (۸۰۷) او (۹۱۲) کلو دافغانستان دتیموریه شاهانو دسلسلي دبیرغو نه وڅپړو: لومړنی سلسله ئی سر بهر په ملی بیرغو کله کله ئی ځینی بیرغو نه دچنگیز له اخلا فو څخه اخستل چه پدې لړ کښې دهلاکو له مرگه وروسته آباقاخان په (۶۴۳) او (۶۷۷) کلو کښې دملک شمس الدین محمد بن ابی بکر کت حکومت په هرات کښې تصدیق کړ او بیرغ ئی ورته ورکړ. ملک شمس الدین کهین کت داومړنی ملک شمس الدین زوی هم دخپل پلار په قسم و آباقاخان له خوا بیرغ او طبل موندل. مغلی ارغون هم له شمس الدین کهین سره دآباقاخان رویه وکړه او طبل و بیرغ ئی ورته ولېږل. د وروستۍ سلسلې یعنی دافغانستان دتیموری شاهانو د بیرغو په باب کښې دومره پوهیزو چه دمیرزا القبیگک اودمیرزا علاؤالدولاد (۸۵۰) او (۸۵۳) کلو په مشهور جنگ کښې دافغانستان دبادشاه په ښه خوا کښې دمیرزا عبداللطیف او په کښې خوا کښې ئی دمیرزا عبدالعزیز دالغ بیگک دزامتو چتر او زرننگاره بیرغ لږېد و اوددواړو ترمنځ دمیرزا علاؤالدوله

دا واه ما هېچه لخوا پدې د افغانستان د (۱۱۲۱) او (۱۱۴۵) کالو د هوتکی شاها نو د بیرغو په باره کښې لځکه څه نشو ویلی چه ماخذ نلری (۱۱۶۰) او (۱۲۵۸) کالو د ابدالی سلاطینو په دوره کښې د افغانستان نشان لکه چه د احمد شاه بابا د (۱۱۶۰) او (۱۱۸۶) کالو او د شاه شجاع د (۱۲۱۹) او (۱۲۲۳) یاد (۱۲۵۵) او (۱۲۵۸) ؟ کالوله سکر څخه را څرگندیزی دغمو وزی ، تو ری او ستاری و ی نو لځکه ویلی شو چه له دغو شکلو او یاد دغو شکلو دیوه شکله څخه په افغانی بیرغو کښې کار اخستل کېده لیکن دا خبره نده معلومه چه د هغو بیرغو رنگت څرنگه و ؟ هو ! صرف ویلی شو چه د هغه وخت په غیر منظمو عساکرو کښې کوس وهل کېده او بیرغ جگپنده مگر د پاچا شخصی او منظمو عسکرو مخصوص بیرغونه در لودل د محمد زیو په دوره کښې په ۱۲۵۹ کال د امیر دوست محمد خان پر تخت کېناستو نه د ضیا الملت وال دین امیر عبدالرحمن خان د سلطنت تر اومر یو ورځو پوری عسکری بیرغونو مختلف رنگونه در لودل او زیاتره شنه اوسره بیرغونه په عسکری قطعاتو کښې لځې بدل - په (۱۲۷۹) او (۱۲۸۳) یا په (۱۲۸۵) او (۱۲۹۶) کالو د امیر شیرعلی خان د سلطنت په دوره کښې په نظامی مثلث شکلو سر او شنو بیرغو کښې به طیبه کلمه ، د خدای (ج) ورسول (ص) او د خلفای راشده نومونه سره له قرآنی آیتو چه جهاد او فتوحی ته راجع وو د سپینو کرښو په ذریعه لیکل کېدل - امیر عبدالرحمن خان په (۱۲۹۷) او (۱۳۱۹) کالو کښې د بیرغ رنگت تور او نشان بی ، محراب و منبر توپک ، توره ، توپ دغمو وزی کپل چه د سپینو کرښو په ذریعه به بی لیکل او هم بی دغه نشان په افغانی مسکوکاتو کښې رواج کړ ، د نوموړی امنبر په وختو کښې د بیرغ او علم تر منځ څه فرق نه کېده یوازی دغه علم و چه په عسکری قطعو او شاهي مقاماتو کښې به لځپنده - نور د ولتی تاثیر هم د گمرکی په استثناء د دغه علم له لځولو او جگولو څخه محروم وو - سراج الملة وال دین امیر حبیب الله خان په (۱۳۱۹) او (۱۳۳۷) کالو کښې عسکری بیرغ «د علم» «اوعقاب» په نامو مخصوص کړ چه علم بی خاص دلوا دپاره او عقاب بی

د کښک د پاره وو۔ دعقاب او د علم ترمنځ نور څه فرق موجود نه و غیر د دې څخه چه دعقاب ټوټه د علم له ټوټې څخه وروکي وه د باد شاه خصوصي بیرغ سوړ او د پادشاه نوم په سپین رنگ لیکل کیده۔ امیر حبیب الله خان د دواتي دائرو پرځای خپل مشرور ورته خپلې بڼې او نورو خپلو مشرانو ته اجازت ورکړې وه چه په خپلو شخصي منازلو کېنې دې دشته رنگ بیرغونه وځپړي او ددغو شخصي بیرغونو شانونه له میاشتي، شق القمر، افغانی نبي لرونکو خولای، افسری خولای، اروپایي برلونکی خولای او افغانی جغه لرونکو خولایو نه عبارت وو۔ په ۱۳۲۷ کال د استقلال له اعلان نه وروسته شخصي بیرغونه منع شول او عقاب هم له عسکري علم څخه لرې شو۔ دولتي بیرغونه چه مملکت په دائرو او یا د هیوانه باندې په افغانی نمایندگیو کېنې ځپړیدل هم له تورو ټوټو، د محراب او منبر د نشان نه عبارت و چه د بیرغو په دوو څنډو کېنې بهنې دوه نورو اړه بیرغونه ځپړیدل چه تر نشان لاندې ئې دوه متقاطعي توري او په یوه هکس شکلي دائره کېنې به د لمر اشعی په سپینو کرښو سره رسم شوی وي۔ عسکري علم هم یوه نوره ټوټه وه چه لاندې علامت پکښې موجود وو؛ د علم د یوه مخ په څلور وڅنډو کېنې د جبرائیل، میکائیل اسرافیل او عزرا ئیل نومونه وو۔ په فوقانی ضلع کېنې ئې (بسم الله الرحمن الرحيم) د بیرغ په لاندنۍ مستطیاه قاعده کېنې (دولت علیه مستقل افغانستان) د بیرغ په منصفی برخه په یوې دایره کېنې (الله اکبر) د مرکز کېنې خواته د دوو نیمو دائرو یعنی د قوسینو ترمنځ پدې ډول آیتونه لیکل شوی وو چه په پورتنۍ نیمه دائره کېنې (انا فتحناک فتحاً مبیناً) په لاندنۍ نیمه دائره کېنې (ان الله یحب الذین یاتلون فی سبیله) د قوسینو ترمنځ محراب، منبر او دهنو په دوو څنډو کېنې دوه اړه بیرغونه او تر نشان لاندې دوه متقاطعي توري او دا ټول ئې د لمر دورانګې د یوې بیضوي دائرې په دننه کېنې وه د مرکز ښیږ خواته ئې د قوسینو ترمنځ دغه آیتونه داسې لیکل شوی وو؛

په پورتنۍ نیمه دائره کېنې (وینصرك الله نصراً عزیزاً) په لاندنۍ نیمه دائره کېنې (صفا ک انهم بنیان مرصوص) د دې قوسینو په مرکز کېنې په طفرائی

خط سره د بادشاه نوم لیکل شوی ؤ - د علم په بله خوا کښې د هغې توپي
په څلورو څنډو کښې د خلفای راشدین نومونه - په پورته حصه کښې ئې
طیبه کلمه په لاندنۍ برخه کښې ئې (واعلموا ان الجنة تحت ظلال العیوف)
د توکر په منځ کښې د (الله) او د (محمد) معظم نومونه - د مرکز د ښلر
خوا په دوو نیمو دائرو کښې دغه آیت شریف (انهم اهل المنصورون وان جند
نا لهم لاجون یا ایها الذین آمنوا ان تنصروا الله ینصرکم) او د دغو داوړو نیمو
دائرو په منځ کښې په طغرائی لیک سره د بادشاه نوم - د مرکز کښې خواته
د قوسینو په منځ کښې دغه آیتونه لیکل شوی وو: (نصر من الله وفتح قریب
وبشر المؤمنین بنصرکم و یثبت اقدامکم) د دغو داوړو نیمو دائرو په منځ کښې
د محراب و منبر و وکی نشان او د منځ په دوو څنډو کښې نیزه، بیرغ، برچ،
تبر، توپک، توره، توپانچه، او تر نشان دلاندې تله، ستورې او د اجر وړانګې
رسم کېدلې مگر دا ټولې او ټول نشانونه په توره ټوټه کښې په سپین رنگ
سره لیکل کېدل - یوازی د بادشاه شخصي بیرغ سوراو نشانونه ئې زر دوزي
کېدل - علم مبارک له غږه څخه پورته داردو تر قرار گاه پورې جگېده -
د بادشاه علم یوازی په عسکری مراسمو کښې راکښل کېده یاد شاه شخصي
بیرغ هم درلود چه په یوې خوا کښې به ئې په طغرائی خط سره د یاد شاه نوم
لیکل کېده او په بله خوا کښې به ئې افغانی جغه لرونکی خولجر، د لمر وړانګې
او د خولجر تر تصویر دلاندې دوه متقاطعی توري په سپین رنگ سره رسم
کېدلې - په ۱۳۴۶ قمری کال کښې د افغانستان د جنیبي تور رنگ په توره
سره او شنه بدل شول او نور خصوصیات ئې برخپل حال پاتې شوه په ۱۳۴۷ کال
کښې حکومت پېشنهاد وکړ چه د محراب و منبر د نشان په عوض کښې دې
دلمر د غره شکل د افغانستان په بیرغ کې ومثل شي خو دغه نظر په رده شوه
بیا په هغه کال کښې اغتشاشیانو دخپلو بیرغو د پاره تور رنگ غوره کړ
مگر اعلي حضرت سعید شهید محمد نادر شاه علیه الرحمه تر ژره اغتشاشیانو او ددوی
تورو بیرغو ته خاتمه ورکړه او په مجدد صورت سره دملي بیرغ رنگ توره
سوراو شین شو او نشان ئې محراب و منبر او د غنمو وږی په سپین رنگ سره
غوره شوه.

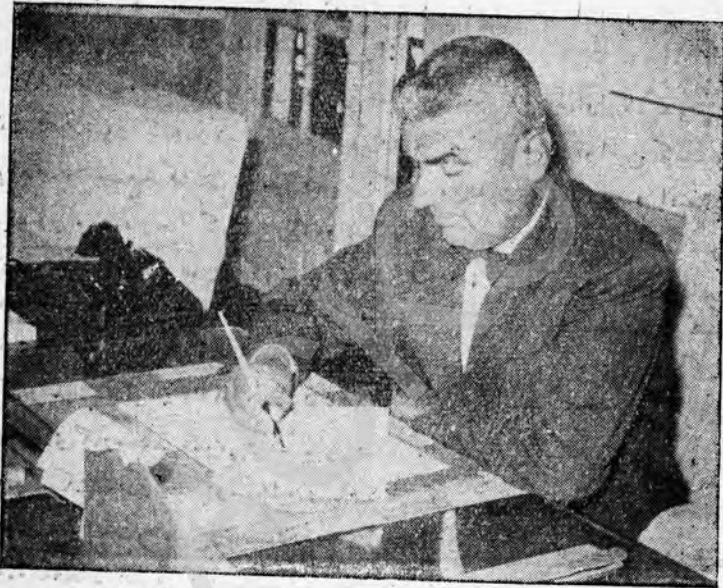

د ملی شوری

تشکیل :

ع، ح، س، ا محمد نوروز
بناغلی مولوی صالح محمد

رئیس
امری معین

بناغلی محمد نوروز د ملی شورا رئیس د کار به وخت کتی

«بناغلی حاجی فقیر محمد شفا»

«محمد رحیم شیدا»

«محمد کبیر عبرت»

«محمد داؤد»

«محمد نعیم»

«زین العابدین جمالی»

«فیض محمد»

«حقیظ الله منیر»

دوهم معین

امری منشی

دوهم منشی

د ایکٹی د لوی مدیر کفیل

د محاسبی او لوازم لوی مدیر

د کمیسو نو د مدیر کفیل

د اوراقو مدیر

د تبلیغاتو او نشریاتو د مدیر کفیل

اجراآت سال دوم نشر نهم

مجلس شورایی

اجراآت شورایی در ۱۳۳۵ بدو حصه منقسم می شود که یکی آن مربوط
بامور داخلی شور و دیگری آن مربوط بامور دیوات می باشد :

الف: مریوط بامور داخلی سورا:

۱- تصویب مؤرخ ۱۲ جوزای مجلس عمومی راجع به فزه: اول کمیسیونهای
هشت گانه سورا که عبارت اند از کمیسیون وضع تفسیر و تفسیر قوانین کمیسیون
امور داخله، سمع شکایات و امور قیایل، کمیسیون امر زمانه بودجه و اقتصاد،
کمیسیون امور خارجه، کمیسیون امور عدلیه، کمیسیون امر دفاع ملی، کمیسیون
معارف، صحیه و مطبوعات، کمیسیون مخبرات، فرایدهامه معادن و زراعت،
تأیید شده است که برای سال ۱۳۳۵ نیز مانند سال ۱۳۳۴ کار کنند. دوم همان
اعضای محترم سابق ورژ ساومه و نین و منشی های کمیسیون های هشت گانه
مذکور مانند سال ۱۳۲۴ در سال ۱۳۳۵ نیز اجرای وظیفه بدارند. سوم راجع
به روزهای کار مجلس عمومی و کمیسیون ها که مانند سال ۱۳۲۴ روزهای کار مجلس
عمومی یکشنبه، دوشنبه، سه شنبه و ایام کار کمیسیون های هشت گانه شنبه،
چهارشنبه و پنجشنبه تعیین و تأیید شده و ضمناً اضافه گردیده که هرگاه در روزهای
کار معینه مجلس عمومی کار نباشد کمیسیون های هشت گانه کار کرده می توانند.

۲- تصویب مؤرخ ۲۸ جوزا ۳۵ مجلس عمومی از اثر مطالعه راجع به فیصله
مؤرخ ۱۹ جوزا کمیسیون قوانین به پذیرفته شدن استعفای بناغلی عصمت اله وکیل
سرکانی از عضویت دو کمیسیون یعنی کمیسیون امور قوانین و کمیسیون امور
داخله و هکذا از اثر مطالعه فیصله ۱۴ جوزای کمیسیون امور خارجه قبول شدن
استعفای بناغلی عبدالحق وکیل بگرام از وظیفه منشی گری کمیسیون امور خارجه
در حالیکه عضویت مذکور در آن کمیسیون باقی مانده و پذیرفته شدن بناغلی
هدایت الله وکیل کوزکنر بوظیفه منشی گری کمیسیون امور خارجه به علاوه
وظیفه معاونت مذکور در آن کمیسیون.

۳- تصویب مؤرخ ۱۱ سرطان ۳۵ مجلس عمومی راجع بمطالعه و تأیید فیصله تاریخی ۹ سرطان ۳۵ کمیسیون تحقیق و تائید در مورد استخبار نامه ها سه نفر و کلاک عبارت اند از بناغالی حاجی محمد سلیم و کیل جوند و بناغالی محمد اسلم و کیل شهرک و بناغالی داد محمد و کیل کوچی تلات .

۴- تصویب مؤرخ ۱۱ سرطان ۳۵ مجلس عمومی راجع به انفکاک بناغالی غلام جان و کیل اندر از عضویت کمیسیون امور توأین و شامل بودن مشارالیه تنها بعضویت کمیسیون امور معارف، صحیفه و مطبوعات - و شمولیت بناغالی محمد اکبر و کیل دایکندی بعضویت کمیسیون امور مخبرات، فواید عامه، زراعت و معادن و صنایع از اثر پیشنهاد دار الا نشاء شور اباساس در خواست نامه های دو نفر و کلاهی مو صوف .

۵- تصویب مؤرخ ۲۳ سرطان ۱۳۳۵ مجلس عمومی از اثر تراری های ۳ کمیسیون که عبارت از کمیسیون امور مالی و بودجه و کمیسیون زراعت مخبرات، فواید عامه و معادن و صنایع و کمیسیون معارف صحیفه و مطبوعات بوده مبنی بر اینکه (پلان پنج ساله اقتصادی را از تاریخ ۱۷ جوزا الی تاریخ صدور فیصله های شان از مطالعه گزارش داده یاد داشت های در اطراف آن اخذ و هر ۳ کمیسیون در اثر مفاعله و اینکه موضوعات پلان يك بدیگر ارتباط دارد يك تعداد و کلا را از هر کمیسیون تعیین و پیشنهاد داده اند که اعضای انتخابی هر ۳ کمیسیون يك کمیسیون مشترك را تشکیل و نمایندگان داخله را از آن نموده تحقیق و تدقیقات لازمه تکمیل و بعداً فیصله خود را صادر و بمجلس عمومی تقدیم دارند مجلس عمومی در نتیجه غور و نظریات کمیسیون های سه گانه را معتمول دانسته و تشکیل يك کمیسیون مشترك بیست و شش نفری را تأیید نمود .

۶- تصویب مؤرخ ۸ برج اسد ۳۵ مجلس عمومی از اثر قرار کمیسیون مشترك پلان پنج ساله اقتصادی راجع به تأیید انتخاب و تعیین بناغالی دوکتور فقیر محمد «شفا» معین دوم شورا بحیث رئیس کمیسیون مشترك مذکور .

۷- تصویب مؤرخ ۸ برج اسد ۳۵ مجلس عمومی راجع به پذیرفته شدن
پنیاغلی محمد عظیم و کیل جدران بعضویت کمیسیون امور مالی و بودجه
پانهاست درخواست خودیش وقرار کمیسیون مذکور .

۸- تصویب مؤرخ ۲۶ سنبله ۳۵ مجلس عمومی از اثر مکتوب نمبر
۱۹۱۵ر ۳۰ اسد ۳۵ مدیریت اداری ولایت جنوبی و فیصله ۳۱ز ۳ سنبله ۳۵
کمیسیون امور تدقیق و نایق راجع به تعیین یک هیأت که عبارت بوده
از پناغلی جان محمد و کیل زرمت و پناغلی هدایت الله و کیل کوز کور
و پناغلی محمد محسن و کیل موسی قلعه برای کشف خقایق موضوع اتهام
پناغلی جان و کیل حاجی میدان در شورای ملی بقره قتل یک نفر مغان نام .

۹- تصویب مؤرخ ۷ میزان ۳۵ مجلس عمومی از اینکه اصولنامه پروژه
چرد ضابطان مکتبی قوای بری و هوایی منضمه مکتوب ۲۰ر ۳۵۱۹ جدی
۱۳۳۴ مدیریت ذاته ریاست اردوی وزارت دفاع ملی مصوبه مجلس عالی
وزرا و فیصله مورخ ۱۳ سنبله ۳۵ کمیسیون امور قوانین و قرار مورخ
۲۳ سنبله کمیسیون امور دفاع ملی مورد مطالعه قرار داده و چون ذرماده
(۱۹) پروژه آن معاشات خود ضابطان به افغانی تعیین و گنجاندن مقدار
معاش از حیث تحول بصورت قانون- معایر تکنیک قانون و اشکال پذیر بود
و هم بعضی وکلا در مجلس اظهارات دیگری نمودند بنابراین تصویب
بعمل آمد که پروژه مذکور بیک کمیته نری که از کمیسیون قوانین
و کمیسیون دفاع ملی مشتمل باشد محول شود تا در موضوع غور نموده
بعد از تکمیل با نظر به خویش به مجلس عمومی تقدیم دارند .

۱۰- تصویب مورخ ۷ میزان ۳۵ مجلس عمومی از اثر مطالعه فیصله تاریخی
۲۰ سنبله ۱۳۳۵ کمیسیون تدقیق و نایق در موضوع وکیالت شورای ملی اهالی
ارزگان و اوراق مربوطه که بین دو نفر یکی خدای رحیم و دیگری عبدالجلیل
در موضوع انتخاب شد و کیل عرایض به شورای رسیده بود .
در نتیجه غور مجلس عمومی چنین تصویب بعمل آمده که با استثنای خدای رحیم

در مجلس شورای اسلامی یکی از وکلای در مورد بعضی از فقرات از طریقه نامه بخیر آمد

والاحضرت شهزاده محمد داؤد پنجمویار در نخستین روز شمول در بنوایی
از یکی از متعلمان دستہ کلی میپذیرند

و عبد الجلیل مذکور اصولاً شخص دیگری بوکالت اهالی ارزگان مطابق لایحه انتخابات، انتخاب شود.

۱۱- تصویب مؤرخ ۱۵ میزان مجلس عمومی با اثر مطالعه فیصله تاریخی ۶ میزان ۳۵ کمیسیون امور تدقیق و ثابیح شورای مکتوب ۲۰۷۳ مؤرخ ۱۹ ر ۱۹ ر ۳۵ مدیریت قلم مخصوص وزارت داخله و اعتداریه مریضی و ضرورت بناغلی سلطان محمد وکیل شورای ملی مرکز حکومتی اعلی فراه ضمیمه آن که وکیل موصوف به آن نسبت از وظیفه وکالت استعفا نموده از طرف مجلس عمومی پذیرفته شده که عوض مذکور شخص دیگری اصولاً انتخاب شود.

۱۲- تصویب مؤرخ ۳۰ میزان ۳۵ مجلس عمومی از اثر پیشنهاد دارالانتهای شورا از اینککه اگرچه ابتدای رخصتی سنوی از اول عقرب مقرر است با آن برای واری مسائل لازمی و ضروری و کلای شورای ملی تا دهم برج عقرب بمرکز حضور داشته باشند.

۱۳- تصویب مؤرخ ۷ عقرب ۳۵ مجلس عمومی بعد آنککه پرورژه اصولاً بنا بر والی و اوراق مربوط آن در مجلس منعقد اول پنجم و ششم برج عقرب مطالعه گردید از باعثیکه از طرف مجلس درباره بعضی مواد آن یادداشت های اخذ گردید لذا مجلس عمومی یک کمیسیون موقت مرکب از یازده نفر تعیین و تصویب نمود که با احضار نماینده دولت در مواد یادداشت شده و با طرف آن غور و تدقیق نموده پرورژه را بعد از تکمیل با نظریه و قرار خویش بمجلس عمومی تقدیم دارند.

ب- مربوط بامور دولت:

۱- تصویب مؤرخ ۲۰ جوزا ۳۵ مجلس عمومی: راجع به پروتوکول امتداد مدت اعتبار معاهده بی طرفی و عدم تجاوز متقابله بین افغانستان و اتحاد جماهیر شوروی مؤرخ ۲۴ جون ۱۹۳۱ که بداخل دو ماده برای مدت ده سال دیگر بتاریخ ۲۵ قوس ۱۳۳۵ از طرف بناغلی سردار محمد نعیم وزیر خارجه افغانستان بناغلی گرومیکو معین وزارت خارجه دولت شوروی در کابل با مضار سیده است پروتوکول مذکور

بټاریخ ۱۶ جوزا ۳۵- از طرف کمیسیون خارجہ تصویب شدو بټاریخ ۲۰ جوزا به تصویب مجلس عمومی شورای ملی رسید .

۲- تصویب مورخ ۲۰ جوزا ۳۵ مجلس عمومی : ضمیمه اصولنامه استماع دعوی در مورد جلوگیری از اتلاف حقوق صغار پس از تصویب ۱۱۸۶، ۱۱۸۵، ۱۲۱، ۳۴۱ مجلس وزرا و تصویب ۴ حمل ۳۵ مجلس اعیان و صدور فیصله ۱۳ جوزای ۳۵ کمیسیون امور اداری عدلیه شورا بمجلس عمومی تصویب شده است .

۳- تصویب مورخ ۲۰ جوزای ۳۵ مجلس عمومی ضمیمه و توقیف خانه‌ها در خصوص کسانی که در مقررات جزائی و جنائی از محاکم شرعی و اصولی و مجالس مشوره محکوم بجریمه نقدی میشوند اگر پول جریمه مذکور از محکوم به تحصیل نرسیده و در عین زمان فوت نماید از تحصیل آن صرف نظر شود بعد تصویب ۱۸۱۶، ۱۴۸، ۳۴۱ مجلس وزرا و تصویب ۱۹ عقرب ۳۴ مجلس اعیان بمجلس عمومی تصویب شده است .

۴- تصویب مؤرخ ۲۷ جوزای ۳۵ مجلس عمومی راجع بموافقہ مجدد اساسی بین افغانستان و ملل متحد و سازمانهای بین المللی کمار و ارازا و زراعت ، عرفانی ، علمی ، تربیوی ، هوانوردی ملکی ، اتحادیه مواصلات و مخا برات بین المللی و سازمان صحی و مترو لوزی جهان که بټاریخ ۲۰ ثور ۱۳۳۵ در کابل منعقد شده و محتوی شش مواد است - پس از تصویب ۲۲۶، ۲۹۱ حوت ۳۴ مجلس وزرا و صدور فیصله ۲۶ جوزای ۳۵ کمیسیون امور خارجہ شورا بمجلس عمومی تصویب شده است .

۵- تصویب مورخ ۲۷ جوزای ۳۵ مجلس عمومی راجع به تعدیل ماده (۶۲) اساسنامه دافغانستان بانک در مورد هیات مراقبت ذخیره بانکنکوت پس از تصویب ۷۷۸، ۷۳۰، ۳۴۱ مجلس وزرا و تصویب تاریخی ۶ عقرب ۳۴ مجلس اعیان و صدور فیصله مورخ ۲۴ جوزای ۳۵ کمیسیون امور قوانین بمجلس عمومی تصویب شده است .

۶- تصویب ۲۷ جوزای ۳۵ مجلس عمومی : ضمیمه ۲ اصولنامه ضابطان احتیاط

در مورد غیر حاضری ضابطان احتیاط پس از تصویب ۲۱۰۲۷ حمل ۳۵ مجلس وزرا و تصویب ۲۹ ژر مجلس اعیان و صدور فیصله ۱۳ جوزا کمیسیون امور دفاع ملی و صدور فیصله ۱۷ جوزای کمیسیون امور قوانین شورا به مجلس عمومی تصویب شده است .

۷- تصویب مؤرخ ۲۸ جوزای ۳۵ مجلس عمومی : راجع بموافقت نامه سرویس هوایی بین حکومت شاهی افغانستان و حکومت اتحاد جماهیر شوروی بداخل ده مواد - بهمه ۹ ماده دیگر ضمیمه موافقت نامه مذکور - و چارماده پروتوکول علیحده مربوط بموضوع مذکور پس از تصویب ۲۲ حمل ۳۵ مجلس وزرا و فیصله تاریخی ۲۳ جوزای کمیسیون امور خارجه، شورا بمجلس عمومی تصویب شده است .

۸- تصویب مؤرخ ۲ سرطان ۳۵ مجلس عمومی : راجع باصولنامه تریاک که محترمی ۹ مواد است پس از تصویب مجلس عالی وزرا و مجلس اعیان و صدور فیصله مؤرخ ۱۷ جوزای کمیسیون قوانین و فیصله ۲۳ جوزای ۳۵ کمیسیون زراعت شورا به مجلس عمومی تصویب شده است .

۹- تصویب مؤرخ ۱۱ سرطان ۳۵ مجلس عمومی : ضمیمه ۱۳ اصولنامه مکلفیت عسکری راجع به اداره کنندگان دستگاہ های فنی پس از تصویب نمبر ۲۳۶۲ ر ۱۵ دلو ۳۰ مجلس وزرا و صدور فیصله ۸ سرطان کمیسیون قوانین و فیصله کمیسیون دفاع ملی به مجلس عمومی تصویب شده است .

۱۰- تصویب مؤرخ ۱۱ سرطان ۱۳۳۵ مجلس عمومی : تعدیل ماده ۱۱ اصولنامه محاکمات مامورین ملکسی راجع به هیأت تحقیق مامور مظنون ولایات و حکومت اعلیٰ مرکب از مامورین میباشد پس از تصویب ۹۲۱، ۴ جدی ۳۴ مجلس وزراء و تصویب مؤرخ ۸ دلو ۳۴ مجلس اعیان و صدور فیصله مؤرخ ۱۰ سرطان ۱۳۳۵ کمیسیون امور قوانین شورا بمجلس عمومی تصویب شده است .

۱۱- تصویب مؤرخ ۱۱ سرطان ۱۳۳۵ مجلس عمومی : راجع بتعین

بناغلی میرزا عبد العلی و کلیل بگرامی و بناغلی محمد سرور و کلیل جلدک برای سال ۱۳۳۵ - جهت مراقبت ذخیره بانکوت به د افغانستان بانک به اساس ماده (۶۱) اساسنامه د افغانستان بانک .

۱۲- تصویب مورخ ۲۳ سرطان ۳۵ مجلس عمومی ، راجع بپنځر چهارصد ملیون افغانی بانکوت جدید پس از تصویب نمبر (۹۷) مجلس عالی وزراء و صدور فیصله مورخ ۲۲ سرطان ۳۵ کمیسیون امور مالی و بودجه به مجلس عمومی موافقه و تصویب و علاوه شده اینک ریاست د افغانستان بانک در آینده حتی الامکان بشارات بانکوت جدید مبتدئ نکرده پولهای مورد ضرورت خود را از مدارك قرضه های مؤسسات تکافو نماید .

۱۳- تصویب مؤرخ ۸ اسد ۳۵ مجلس عمومی . راجع بوضع پروژه اصولنامه هوانوردی ملکی که محتوی نوزده مواد است پس از تصویب مجلس عالی وزراء و تصویب بمجلس عالی اعیان و صدور فیصله های جداگانه کمیسیون امور قوانین و کمیسیون امور خارجه شورا بمجلس عمومی پس از موافقه تصویب شده است .

۱۴- تصویب مورخ ۱۳ اسد ۳۵ مجلس : راجع به مبلغ (هفتاد و ۹ ملیون و شش صد و پنجاه و هشت هزار و شش صد و افغانی و بیست و شش پول) مصرف خارج موازنه بودجه ۱۳۳۴ که از طرف مجلس عمومی موافقه و منظور شده است پس از صدور فیصله ۷ اسد ۳۵ کمیسیون امور مالی و بودجه شورا به مجلس عمومی تصویب شده است .

۱۵- تصویب مؤرخ ۲۴ اسد ۳۵ مجلس عمومی : در خصوص چهار مواد موافقت نامه اخذ قرضه یکصد ملیون دالر امریکائی حکومت افغانستان از حکومت اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی به تکت پولی دو فیصد و کربند طویل المدت پس از تصویب مجلس عالی وزراء و صدور فیصله تاریخی ۶ سرطان کمیسیون مالی و بودجه و فیصله ۱۴ سرطان کمیسیون امور خارجه شورا بمجلس عمومی تصویب شده است .

۱۶- تصویب مؤرخ ۲۷ اسد ۳۵ مجلس عمومی راجع به بودجه معاشات

و مصارف عادی عبارت از مبلغ و نهصد و سی و شش ملیون و چهارصد و پنجاه و یک هزار و سه صد و شصت و چهار افغانی و هشتاد و شش پول و قسمت سرمایه گذاری سال ۱۳۳۵. عبارت از مبلغ چهارصد و یک ملیون و سی و پنجاه هزار و شش صد و پنجاه افغانی و پنجاه و پنج پول، بوده بشمول دوازده مواد قانون موازنه عمومی ۲۵ و ده مواد فیصله مورخ ۱۶ اسد ۳۵ کمیسیون مالی و بودجه که در مورد موضوعات بودجه مذکور بوده منظور شده است.

۱۷- تصویب مؤرخ ۳۱ اسد ۳۵ مجلس عمومی: راجع به پلان پنجساله اقتصادی مصوبه مجلس عالی و زرا بعد مطالعه قرار مورخ ۱۳۰ سد ۳۵ کمیسیون مشترک تدقیق پلان اقتصادی مذکور و دادن توضیحات مفصل در اطراف آن از طرف شاغلی سردار محمد داؤد صدراعظم افغانستان در محضر نمایندگان ملت مجلس عمومی به قید سه مواد تصویب نمود.

۱۸- تصویب مورخ ۱۷ سنبله ۳۵ مجلس عمومی: در خصوص بودجه سال ۱۳۳۵ خزینة تقاعد که عبارت از مبلغ (چار ملیون و نهصد و هجده هزار و چهارصد و بیست و سه افغانی و هفتاد و هفت پول) و واردات و مبلغ (چهار ملیون و هشت صد و هشتاد و پنج هزار و نهصد و چهل و چهار افغانی و دو پول) معاشات و مصارف بوده بعد تصویب مجلس عالی و زرا و فیصله تاریخی ۱۷ سنبله ۳۵ کمیسیون امور مالی و بودجه شورا بمجلس عمومی تصویب شده است.

۱۹- تصویب مؤرخ ۱۹ سنبله ۳۵ مجلس عمومی: از اثر مطالعه پیام شورای عالی اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی به پارلمان‌های جهان در موضوع تقلیل سلاح و تحریم اسلحه ذروی. از آنجا که افغانستان همواره آرزو مند ایجاد روابط حسنه بین ملل و مردم جهان است و برای حسن تفاهم و استقرار صلح و امن گیتی از صرف مساعی خودداری نکرده و نخواهد کرد از پیام مذکور شورای عالی اتحاد شوروی حسن استقبال و آرزو شده است که تحریم سلاح اتمی و تقلیل تسلیحات مدهشه‌مورد توجه تمام ملل بزرگ قرار گیرد تا بشریت از آشوب و عواقب و خیم این میاه بقات در امان بماند.

- ۲۰- تصویب مؤرخ ۲۴ سنبله ۳۵ مجلس عمومی: راجع بوضع اصولنامه ترفیع و تقاعد عسکری که محتوی نه فصل و (۱۲۷) مواد بوده با تعدیل ماده ۴۹ پروژہ مذکور بعد تصویب مجلس عالی و ذرا اعیان و صدور فیصله های کمیسیون امور قوانین و کمیسیون امور دفاع ملی شورا به مجلس عمومی تصویب شده است .
- ۲۱- تصویب مؤرخ ۲۶ سنبله ۳۵ مجلس عمومی: راجع به کمیسیون ادویہ مخدرہ تاریخی ۱۹ فروری ۱۹۳۵ منعقدہ جینواد رمورد تولید خرید، فروش، ورود و صدور و دیگر مقررات مربوط به تریاک طبیعی، مورفین، استیل مورفین، برگ، کوکا، ایلکونین، کوکائین خام و بنگ هندی پس از تصویب ۳۵-۱۷ سرطان مجلس عالی و ذرا و صدور قرار تاریخی ۲۹ اسد ۳۵ کمیسیون خارجه شورا به مجلس عمومی تصویب شده است
- ۲۲- تصویب مؤرخ ۷ میزان ۳۵ مجلس عمومی: راجع به تعدیل تبصره ماده (۵۴) اصولنامه استخدام، ترفیع و تقاعد ماورین ملکیه راجع بامور ینیکه آرزو داشته باشند عوض معاش تقاعد زمین بگیرند. و کمانیکه استحقاق تقاعد خود را در اول معاش گرفته باشند زمین برای شان داده نمیشود بعد تصویب ۵۰۱ ۲۸ اسد ۳۵ مجلس وزرا و تصویب مورخ ۱۶ سنبله ۳۵ مجلس اعیان و قرار مورخ ۲۷ سنبله ۳۵ کمیسیون قوانین شورا به مجلس عمومی تصویب شده است.
- ۲۳- تصویب مؤرخ ۷ میزان ۳۵ مجلس عمومی: در خصوص تعدیل ماده (۸) پروژہ اصولنامه ترفیع و تقاعد عسکری بعد تصویب مجلس عالی و ذرا و تصویب مجلس عالی اعیان و صدور فیصله کمیسیون دفاع ملی و صدور فیصله کمیسیون قوانین شورا به مجلس عمومی تصویب شده است.
- ۲۴- تصویب مؤرخ ۸ میزان ۳۵ مجلس عمومی راجع به تشکیل وزارت یلان بامبلغ بودجه و گراف تشکیل ولایچه و ظایف آن پس از تصویب ۵۴۶ ۲۳ سنبله ۳۵ مجلس عالی و قرار تاریخی ۲ میزان کمیسیون امور مالی و بودجه شورا به مجلس عمومی تصویب و ضمنا علاوه شده است که تشکیل و وظایف وزارت یلان به تشکیلات عمومی شامل و بشورای ملی ارائه شود .
- ۲۵- تصویب مؤرخ ۱۵ میزان ۳۵ مجلس عمومی راجع به گراف تشکیل وزارت

تجارت که وزارت اقتصاد ملی جدیداً باین نام تبدیل و تعدیل گردیده است بالا یحه وظایف و تشکیلات وزارت تجارت که بعد تصویب ۶۵۵-۲۳ سنبله ۳۵ مجلس عالی وزرا و قرار تاریخی ۳ میزان کمیسیون امور مالی و بودجه شورا به مجلس عمومی با ایزاد این تبصره در آخر داده هفدهم آن شخص وزیر تجارت در مسأله مراقبت و کنترل اوضاع و نرخهای بازارها از حیث اهمیت موضوع شخصاً مراقب وهم متوجه باشد) تصویب و وزارت اقتصاد ملی را از اول برج عقرب ۳۵ لغو و علاوه گردیده که تشکیل ولایحه و وظایف وزارت تجارت به تشکیلات عمومی کشور شامل و بشورای ملی تقدیم شود.

۲۶ - تصویب مورخ ۱۵ میزان ۳۵ مجلس عمومی تعدیل ماده (۳) ضمیمه مورخ ۳۰ اسد ۱۳۳۱ اصولنامه استخدام، ترفیع و تقاعد ما مورین ملکیه از اینکه (کسرات ایام خدمت در صورتیکه از ثلث سال زیاد باشد سال تمام حساب میشود و کسرات کمتر از ثلث سال داخل حساب نمی آید) بعد تصویب ۶۰۷ اول میزان ۳۵ مجلس عالی وزرا و قرار تاریخی ۱۳ میزان کمیسیون امور قوانین شورا به مجلس عمومی تصویب شده است :

۲۷ - تصویب مورخ ۲۱ میزان ۳۵ مجلس عمومی راجع به ماده موافقه نامه تجارتی تبادل اموال و ده مواد موافقه نامه تادیه جات و پروتوکول قیمت ها و اندازه مال الاجاره بین حکومت شاهی افغانستان و حکومت جمهوری توده بی پولیند که بنا بر تاریخ ۲۲ آگست ۱۹۵۶ برای مدت ۳ سال بین نماینده گان مملکتین با امضا رسیده با فهرست اجناس اموالیکه افغانستان به پولیند و پولیند به افغانستان صادر و وارد میکنند پس از تصویب ۵۰۲-۲۸ اسد ۳۵ مجلس وزرا و فیصله تاریخی ۹ میزان کمیسیون امور خارجه و فیصله مورخ ۱۶ میزان ۳۵ کمیسیون امور مالی و بودجه شورا از طرف مجلس عمومی تصویب شده است.

۲۸ - تصویب مورخه ۲۱ میزان ۳۵ مجلس عمومی راجع بقرارداد بیع ملیون دالر قرصه اکرم بانک بکری بدت فیصله سه دالر بدت چهل سال برای حکومت افغانستان و موافقت نامه مبلغ ۹ ملیون و پنجاه و شصت هزار دالر معاونت دولت اتانزونی

برای انکشاف حمل و نقل هوایی افغانستان پس از تصویب ۳۲۲-۶ سرطان و ۶۰۵ اول میزان ۳۵ مجلس عالی وزرا و فیصله تاریخی ۱۷ میزان کمیسیون امور مالی و بودجه و فیصله مورخ ۲۰ میزان کمیسیون امور خارجه شورا از طرف مجلس عمومی تصویب شده است .

۲۹ - تصویب مورخ ۲۹ میزان ۳۵ مجلس عمومی راجع به فیصله های نیکه از ریاست عالی تمیز منقوض میگردد بهمان محکمه مراجعه که حکم را صادر نموده ارجاع گردد پس از تصویب ۱۸، ۳۳، ۲۳، ۳۵ مجلس عالی وزرا و تصویب مورخه ۹ ثور ۳۵ مجلس اعیان و فیصله کمیسیون عدلیه و فیصله کمیسیون قوانین شورا از طرف مجلس عمومی تصویب شد .

۳۰ - تصویب ۲۹ میزان ۳۵ مجلس عمومی راجع به تعدیل ماده (۲) حقوق بصلدات اصولنامه تعرفه گمرکات پس از تصویب ۴۷۷ ۲۱، ۵، ۳۵ مجلس عالی وزرا و قرار تاریخی ۲۵ میزان ۳۵ کمیسیون امور قوانین شورا .

۳۱ - تصویب ۲۹ میزان ۳۵ مجلس عمومی راجع باریع تفاوت معاش برای ماموریتیکه اصولا مستحق ترفیع می شوند ولی بنا بر عدم کمبود ترفیع کرده نتوانند - بنام ضمیمه اصولنامه استخدام ترفیع و تقاعد مامورین ملکیه پس از تصویب ۴۵۳ ۲۸، ۵، ۳۵ مجلس عالی وزرا و صدور قرار تاریخی ۲۵ میزان ۳۵ کمیسیون امور قوانین شورا به مجلس عمومی تصویب شد .

۳۲ - تصویب مورخ ۳۰ میزان ۳۵ مجلس عمومی راجع بوضع اصولنامه اداری معاکم عدلیه بعد تصاویر و مجلس عالی وزرا و مجلس اعیان و صدور قرار تاریخی ۱۷ میزان کمیسیون امور عدلی و قرار مورخ ۲۵ میزان امور قوانین شورا که پس از تحقیق آن در جلسات ۲۲، ۲۸، ۲۹ میزان اخیرا در جلسه ۳۰ میزان مجلس عمومی با ایزاد اصلاح و تعدیلات که در بعضی مواد پروژه اصولنامه مذکور بعمل آمد تصویب شد .

۳۳ - تصویب مورخ ۳۰ میزان ۳۵ مجلس عمومی راجع به بودجه سال ۱۳۳۵ تصدیهای دولتی و توحید عمومی آن پس از صدور قرار تاریخی ۲۷ میزان ۳۵ کمیسیون امور مالی و بودجه از طرف مجلس عمومی بودجه مذکور که مجموعا

عبارت از مبلغ (سه صد و هشتاد ملیون و دو صد و چهارده هزار و سه صد و دو افغانی و بیست و هشت پول) بوده تصویب شد، اما مبلغ (یک صد و پنجاه هزار افغانی) که بنام بخششی در بودجه ریاست انحصارات دولتی، تکلیف شده است بشماره اول تصویب تنقیص گردیده و هکذا بشماره دوم تصویب قید شده که نسبت افزودی کارها تشکیل جدید شعبات لازم منظور است اما معاش اشخاصیکه در چوکی موجوده تزئید شده تزئیدات مذکور منظور نیست.

۳۴- تصویب مورخ ۳۰ میزان ۱۳۳۵ مجلس عمومی: پروژه اصولنامه خوردضابطان مکتبی قوای بری و هوایی اردوی شاهی افغانستان که قرار تصویب ۷ میزان ۳۵ مجلس عمومی بکمیته مختلط از اعضای دو کمیسیون (دفاع ملی و امور قوانین) شورا از اثر صدور یاد داشت های مجلس و بودن موضوع معاش بماده (۱۹) پروژه مذکور محول شده بود اخیراً کمیته مذکور در اطراف آن غور و در نتیجه ماده (۱۹) پروژه مذکور را حذف و قرار خویش را صادر نمود و مجدداً مورد مطالعه مجلس عمومی قرار گرفته و پروژه مذکور با استثنای ماده (۱۹) آن تصویب شده است.

فقراتی که در کمیسیونهای سال دوم دور نهم شورای ملی فیصله شده

الف: کمیسیون امور خارجه:

اول - قرار مورخ ۱۶ جوزا ۳۵ کمیسیون در باره پروتوکول امتداد مدت اعتبار معاهده بی طرفی و عدم تجاوز متقابله مورخ ۲۴ جون ۱۹۳۱ بین اتحاد جماهیر شوروی و سوسیالیستی افغانستان.

دوم - قرار مورخ ۲۳ جوزا ۳۵ راجع به موافقه نامه بین حکومت شاهی افغانستان و اتحاد جماهیر شوروی در موضوع سرویس هوایی.

سوم - قرار تاریخی ۲۶ جوزا ۳۵ در مورد قرارداد تکنیکی بین فغانستان و یونان
چهارم - قرار مورخ ۳۱ سرطان ۳۵ در موضوع موافقه نامه قرضه یکصد ملیون دالر از دولت اتحاد جماهیر شوروی.

پنجم - قرار مورخ ۵ اسد ۳۵ در موضوع پروژه هوانوردی ملکی .
ششم - قرار مورخ ۲۹ اسد ۳۵ در باره کنوانسیون ۱۹ فروری ۱۹۲۵ جینوا
راجع بزرع تریاک .

هفتم - قرار مورخ ۹ میزان ۳۵ در مورد قرارداد تبادلۀ اموال و تبادلہ جات
و پروتوکول قیمت ها و اندازہ مال التجاره بین حکومت شاهی افغانستان
و دولت یولیند .

هشتم - قرار مورخ ۲۱ میزان ۳۵ راجع به انکشاف حمل و نقل هوایی در
افغانستان و قرارداد قرضه پنج ملیون دالر بین حکومت شاهی افغانستان
واکزم بانک امریکا .

ب :- کمیسیون امور دفاع ملی :

۱- قرار مورخ ۱۳ جوزا ۳۵ کمیسیون راجع به دوماه مقررات غیرحاضری
ضابطان احتیاط .

۲- قرار مورخ ۱۴ جوزا ۳۵ در مورد ضمیمه نمبر (۳) اصولنامه
مکلفیت عسکری .

۳- قرار مورخ ۱۲ سرطان ۳۵ در مورد تعدیل ماده (۸) اصولنامه تر فبع
و تقاعد عسکری .

۴- قرار مورخ ۳۰ سرطان ۳۵ در مورد تعدیل ماده (۴۹) اصولنامه
تر فبع و تقاعد عسکری .

۵- قرار مورخ ۳۰ سنبله ۳۵ در مورد پروژه قانون خوردضا بظان قوای بری
و هوایی

ج- کمیسیون امور اداری وزارت عدلیه :

۱- قرار مورخ ۱۳ جوزا ۳۵ راجع به ضمیمه اصولنامه استماع دعوی
صغار در محاکم ثلاثه .

۲- قرار مورخ ۱۴ میزان ۳۵ در موضوع لایحه پروژه اصولنامه اداری
محاکم عدلیه .

۳- قرار مورخ ۱۷ میزان ۳۵ در مورد فیصله هائیکه از ریاست عالی تمیز
منقوض می گردد .

د- کمیسیون امور فواید عامه - معدن و صنایع - زراعت و مخابرات:

- ۱- قرار مورخ ۲۳ جوزا ۳۵ در موضوع پروژه قانون زرع تریاک .
  - ۲- قرار مورخ ۲۲ سرطان ۳۵ در مورد تدقیق پلان پنجساله اقتصاد دی .
- ه- کمیسیون وضع - تفسیر و تغییر قوانین:**
- ۱- قرار مورخ ۱۳ جوزا ۳۵ در مورد کسانیکه در فقرات جزائی و جنائی از محاکم شرعی و مجالس مشوره محکوم به جریمه نقدی میشوند اگر فوت گردند از بول جریمه آن صرف نظر شود .
  - ۲- قرار مورخ ۱۷ جوزا ۳۵ در موضوع پروژه قانون هوانوردی ملکیتی .
  - ۳- قرار مورخ ۱۷ جوزا ۳۵ در مورد پروژه قانون تریاک .
  - ۴- قرار مورخ ۱۷ جوزا ۳۵ در مورد دو ماده غیر حاضری ضابطان احتیاط .
  - ۵- قرار مورخ ۲۴ جوزا ۳۵ در موضوع ماده «۶۲» اساس نامه دافغانستان بانك تحت عنوان « دوره وظیفه » .
  - ۶- قرار مورخ ۸ سرطان ۳۵ در مورد ضمیمه نمبر (۳) اصولنامه مکلفیت عسکری .
  - ۷- قرار مورخ ۱۰ سرطان ۳۵ در موضوع تعدیل ماده «۱۱» اصولنامه محاکمات مامورین .
  - ۸- قرار مورخ ۲۹ اسد ۳۵ در موضوع پروژه جدید اصولنامه ترفیع تقاعد عسکری .
  - ۹- قرار مورخ ۲۹ اسد راجع به فصل نهم قانون ترفیع و تقاعد عسکری .
  - ۱۰- قرار مورخ ۱۳ سنبله ۳۵ راجع به پروژه اصولنامه خورد ضابطان قوای بری و هوایی .
  - ۱۱- قرار مورخ ۱۴ سنبله ۳۵ راجع به تعدیل ماده (۴۹) پروژه قانون ترفیع و تقاعد عسکری .
  - ۱۲- قرار مورخ ۲۱ سنبله ۳۵ راجع به تدقیق اساس نامه کوپراتیف مامورین .
  - ۱۳- قرار مورخ ۲۷ سنبله ۳۵ راجع به تعدیل ماده «۵۴» اصولنامه ترفیع تقاعد مامورین ملکیتی .

۱۴- قرار مورخه ۲۷ سنبله ۳۵ راجع به تعديل ماده «۸» اصولنامه ترريع و تقاعد عسکري .

۱۵- قرار مورخه ۱۱ میزان ۳۵ راجع به تدقيق تعليمات نامه ها .

۱۶- قرار مورخه ۱۳ میزان ۳۵ راجع به کسور ايام خدمات مامورين ملکيه .

۱۷- قرار مورخه ۲۰ میزان ۳۵ راجع به پروژه اصولنامه اداري محاکم عدليه .

۱۸- قرار مورخه ۲۵ میزان ۳۵ راجع به ماده «۲۳» اصولنامه سابقه مامورين ملکيه در مورد ربيع تفاوت معاش مامورين ملکيه .

۱۹- قرار مورخه ۲۵ میزان ۳۵ در مورد تعديل ماده (۲) حقوق صادرات اصولنامه تعرفه گمرکات .

۲۰- قرار مورخه ۲۵ میزان راجع به فاصله ها نيکه ، از رياست تميز منقوض ميگردد .

۲۱- قرار مورخه ۲۷ میزان ۳۵ در مورد پروژه اصولنامه بنار والي .

و- کميسيون امور معارف مطبوعات و صحيفه:

۱- قرار مورخه ۳۱ جوزا ۱۳۳۵ در موضوع قرار داد ثقافتي بين حکومت شاهي افغانستان و دولت جمهور مصر .

۲- قرار تاريخي ۲۲ سرطان ۳۵ راجع به تدقيق پلان پنجمه اقتصادي .

ز- کميسيون امور مالي - بودجه و اقتصاد:

۱- قرار مورخه ۶ سرطان ۳۵ در موضوع امضای موافقه نامه يکصد ميليون دالر از دولت اتحادهای شوروي .

۲- قرار مورخه ۲۲ سرطان ۳۵ در باره نشر چهارصد ميليون بانک نوت جديد .

۳- قرار مورخه ۱۷ اسد ۳۵ راجع به پول هائيکه به موجب فرامين و احکام در سال ۱۳۳۵ خارج موازنه عمومي صورت گرفته .

۴- قرار مورخه ۱۶ اسد ۳۵ راجع به تدقيق بودجه های دولتي .

۵- قرار مورخه ۱۷ اسد ۳۵ راجع به تدقيق بودجه خزينه تقاعد .

۶- قرار مورخه ۲۵ اسد ۳۵ راجع به تدقيق پلان پنجمه اقتصادي .

- ۷- قرار مورخه ۲ میزان ۳۵ در مورد تشکیل وزارت پلان .
- ۸ - قرار مورخه ۳ میزان ۳۵ راجع به تعدیل تشکیل وزارت اقتصاد ملی بشکل وزارت تجارت.
- ۹ - قرار مورخه ۱۶ میزان ۳۵ راجع به موافقه نامه تجارתי و تادیبه جات قیمت و اندازه مال التجاره بین حکومت شاهى افغانستان و پولیند.
- ۱۰ - قرار مورخه ۱۷ میزان ۳۵ در مورد موافقه نامه راجع به انكشاف حمل و نقل هوائی در افغانستان باقرار داد قرضه پنج ملیون دالر بین حکومت شاهى افغانستان و اکزم بانك امریکا.
- ۱۱ - قرار مورخه ۲۷ میزان ۳۵ در موضوع تدقیق بودجه تصدی های دولتی
- ح- کمیسیون وثایق:**
- ۱ - قرار مورخه ۳۰ سنبله ۳۵ راجع به تدقیق وثیقه خدایرحیم خان وکیل ورزگان ولایت قندهار وعدم موافقه کمیسیون به وکالات مذکور.
- ۲ - قرار مورخه ۶ میزان ۳۵ در موضوع استعفاى حاجى سلطان محمدخان وکیل مرکز اهالی حکومت اعلی فراه.
- ط - کمیسیون های مشترك :**
- ۱ - فیصله مورخه ۲۹ اسد ۳۵ کمیسیون مشترك تدقیق پلان اقتصادى پنجساله راجع به تدقیق پلان مذکور .
- ۲ - قرار مورخه ۲۹ میزان ۳۵ کمیسیون مشترك قوانین و دفاع ملی که حاوی ازده نفر میشود در موضوع تدقیق پروژه اصولنامه خوردضا بطنان قوای بری و هوائی .

اجراءات مدیریت نشرات و تبلیغات دارالانشای

شورای ملی

مدیریت نشرات و تبلیغات دارالانشای شورای ملی در سال دوم دوره نهم یعنی در سال ۱۳۳۵ طبق گذشته در بیشتر امر محوله تا جائیکه امکان پذیر بود اهتمام و مسارعت لازم نموده از سعی و کوششیکه برای انجام وظیفه بکار برده میشود خودداری نکرده است چه رویهمرفته بسلسله امور مربوطه از یکطرف اصولنامهها و ضمايم آنها را که جدیداً مراحل قانونی آنها طی شده است ترجمه

طبع، نشر و توسط مقام مربوطه بمهر قوانین همایونی موشح نموده برای استفاده آماده ساخته است (چون در این جا بار دیگر تذکار هر یک از اصولنامه های مذکور و ضمائم آنها باعث ایزاد کلام میشود لهذا از ذکر آنها انصراف بعمل آمد) وهم وقتاً فوقتاً در انتشار گزارشهای یومیة مجالس شوری اعم از جمیع فقرات و تصاویری که در طول سال مذکور از مجلس گزارش یافته است سبقت نموده است از جانب دیگر در ترتیب رویدادها و نشر مجله شوری که بعد از هر دو ماه یکبار به زبانهای پښتو و فارسی نشر و حاوی تمام گزارشهای مجلس است توجه بعمل آمده بمطالعه علاقمندان گذاشته شده است.

راجع به توسعه و تنظیم کتابخانه شوری که مدیریت نشرات در سال گذشته داخل اقدامات سریع گردیده در تهیه و خریداری یک تعداد کتب متفرقه شامل کتابهای حقوق و قوانین ملل و غیره از مالک خارج مانند مصر و ایران توسط نمایندگیهای افغانی اجراءات لازم بعمل آورده بود یک تعداد از کتبا بهای متذکره وارد و برای استفاده در کتابخانه گذاشته شده است. امید میرود متعاقباً سایر آن کتب مطلوبه از مراجع مذکور وارد و به معرض استفاده قرار داده شود.

داعیانوریاست

تشکیل:

رئیس

امری معین

دوهم معین

ع، ج، س، ع فضل احمد مجددی

♦ ♦ ♦ ♦

بناغلی حافظ عبدالغفار

بناغلی فضل احمد مجددی وقتیکہ در اطراف بنکی از فیصلہ های مجلس عالی اعیان
اظہار نظر میکنند

محمد امین خوگیا نی	بناغلی	غری
عبداللہ جاغوری	»	»
عبدالحکیم مشرقی وال	»	»

حافظ محمد نور بسمل	بناغلي	غړي
خواجه جانگل	»	»
ايشان امان الدين	»	»
عبدالحكيم باركزي	»	»
حاجي شرف الدين	»	»
محمد خان سليمان خيل	»	»
نظر محمد زرمي	»	»
محمد مير	»	»
آخند زاده محمد رسول	»	»
عبدالستار	»	»
علي احمد	»	»
محمود	»	منشي

امور ریاست اعیان

وظایف اساسی این مجلس تشریح مساعی در تصویب پروژه و اصولنامه های موضوعه مملکت با مجلس شورای ملی است که خواه با تریپیشنهاد وزارت خا نها و دواير دولتی ابتداء با این مجلس واصل گردیده و بعد از غور و مذاقه تصویب و به غرض طی مراتب اصولی بریاست شورای ملی فرستاده میشود و خواه بدواً پروژه اصولنامه های مذکور در مجلس شورای ملی به تصویب رسیده سپس به مجلس اعیان رویت داده میشود .

پروژه های که امسال از دواير دولتی بریاست اعیان رسیده (شش پروژه) و معلوما تیکه از مجلس شورای ملی بمجلس اعیان رسیده و تصویب شده (۱۴) است . موادیکه در مجلس شورای ملی به تصویب رسیده و پس از تصویب آن مجلس به غرض طی مراتب اصولی واصل مجلس اعیان گردیده بعد از غور و مذاقه مجلس اعیان تصویب گردیده شکل اصولی گرفته است :

(۱) بعضی اصلاحاتیکه در لایحه قانون زرع تریاک از طرف کمیسیون مربوطه آن در ریاست شورای ملی آمده و بغرض اخذ نظریه ریاست اطلاع داده بودند مجلس اعیان به اصلاحات مندرجه اوراق مذکور موافقت نموده در جلسه تاریخی ۲۶ جوزا از صورت موافقت خود بمجلس شورای ملی اطمینان داده است .

(۲) پروتوکول مدت اعتبار ماهه ببطرفی و عدم تجاوز متقابله بین افغانستان و اتحاد جما هیر شوروی که در جلسه تاریخی ۲۷ جوزا ۱۳۳۵ پروتوکول متذکره مطابق شرایط معینه اش به مجلس شورای ملی به تصویب رسیده بود در مجلس اعیان پس از غور و مذاقه مجلس در جلسه ۳۷ ر ۳۷ عیناً مطابق تصویب شورای ملی تأیید و تصویب گردیده بریاست شوری اعاده شد .

(۳) تعدیلات وارده در ضمیمه اصولنامه توقیف خانه و محابس بتاریخ

۲۰ جوزا از طرف مجلس شورای ملی بتاریخ ۲۷ جوزا ۳۵ از طرف مجلس اعیان موافقه و به شورای ملی اطمینان داده شده .

(۴) موافقه نامه سرويس هوايي بين افغانستان و اتحاد جماهير شوروي درده ماده که پس از تصويب رياست شوراي ملي بتاريخ ۲۹ ر ۳۵ بمجلس اعيان رسیده بود لايحه مذکور پس از غور و مذاقه در جلسه شنبه ۱۵ سرطان ۳۵ با اتفاق آراء تصويب و برياست شوراي ملي عودت داده شد .

(۵) موافقه مجدد اساسي بين افغانستان و ملل متحد و سازمان هاي بين المللي که به مجلس شوراي ملي به تصويب رسیده بتاريخ ۲۹ ر ۳۵ به مجلس اعيان رسیده در جلسه يوم يکشنبه ۱۶ سرطان ۱۳۳۵ به اتفاق آراء تصويب و امضاء و سواد مصوبه فوق الذکر برياست محترم شوراي ملي فرستاده شده .

(۶) موافقه نامه قرضه يکصد مليون دالر امريکائي از اتحاد جماهير اشتراکيه شوروي که پس از تصويب شوراي ملي بتاريخ ۳۰ اسد ۳۵ مجلس اعيان رسیده در جلسه شنبه ۱۶ سنبله ۱۳۳۵ مطرح غور و مذاقه قرار گرفته به اتفاق آراء تصويب شده است .

(۷) کتوانسيون جينوانست ادو به مخدره مندرجه ۱۸ ماده که از طرف مجلس محترم شوراي ملي به تصويب و بتاريخ ۲۰ ر ۳۵ به مجلس اعيان رسیده بود و در جلسه يوم شنبه ۱۷ ميزان ۱۳۳۵ تحت غور و مذاقه قرار گرفته با اتفاق آراء تصويب و امضاء و برياست شوراي ملي فرستاده شده .

(۸) تعديل اصل (۳) ضميمه اصولنامه ترفيع و تقاعد مامورين ملكي که از طرف کميسيون قوانين رياست شوراي ملي بتاريخ ۱۳ ميزان به تصويب رسیده بود بتاريخ ۲۱ ميزان به مجلس اعيان واصل شده بود ضميمه مذکور در جلسه شنبه ۲۷ ميزان ۳۵ تصويب شد .

(۹) قرار داد پنج مليون دالر قرضه اکرم بانك و ۹ مليون و پنجصد و شصت دالر طور رايبگان از طرف حكومت امر يکا بعد از تصويب شوراي ملي در مجلس اعيان بتاريخ ۵ عقرب موافقه و تصويب شد .

(۱۰) تعديلات برخي حصص پنج مواد اصولنامه مجا سبات عموميه که

از طرف مجلس شورای ملی تصویب شده بود در جلسه یکشنبه ۵ عقرب ۱۳۳۵ در موضوع موافقه و از صورت تصویب مجلس اعیان بشورای ملی اطمینان داده شد (۱۱) موافقه نامه تجارתי اموال و تادیه و پرو تو کول قیمت و اندازه

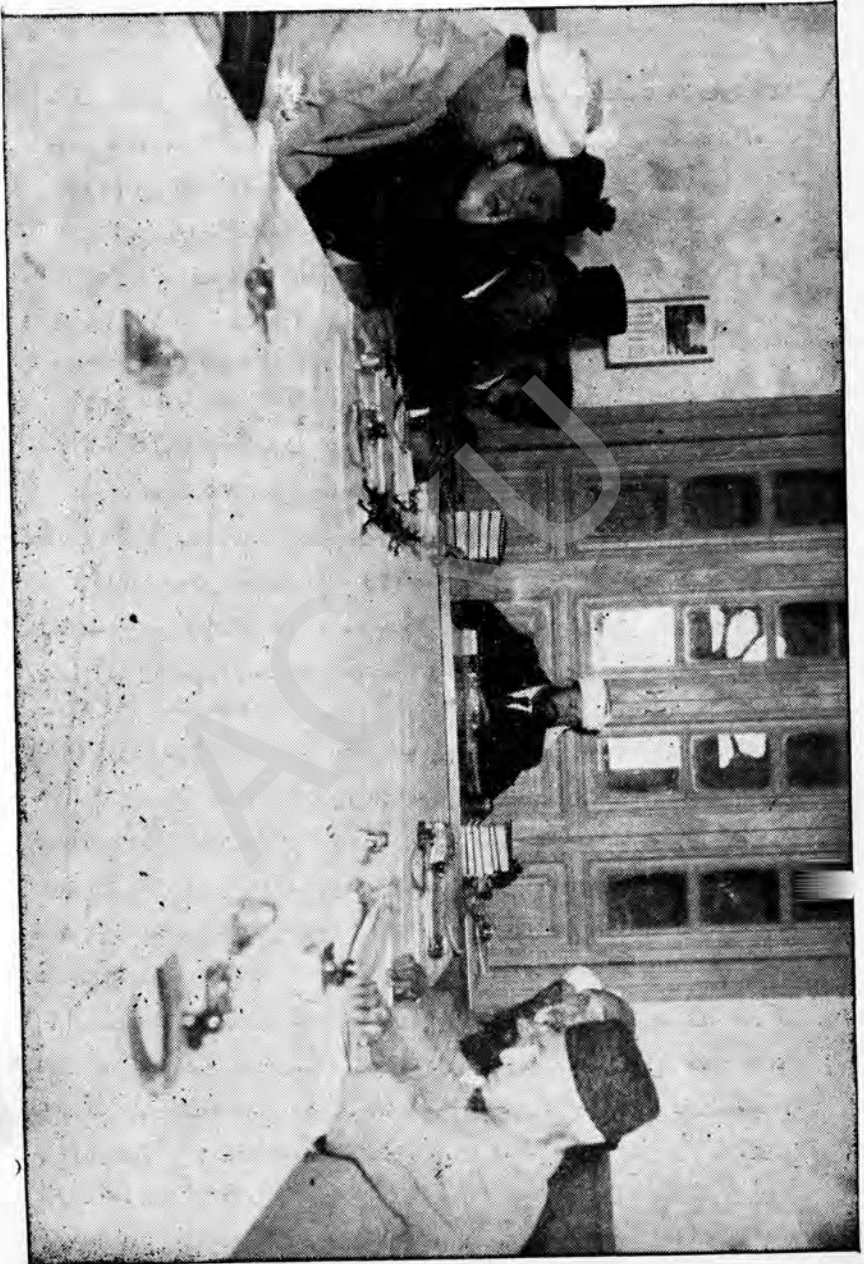
مال التجاره بین افغانسان و حکومت جمهوری توده می پولیند که بتاریخ ۲۱ میزان ۳۵ از طرف شورای ملی به تصویب رسیده بود بتاریخ ۶ عقرب به مجلس اعیان و اصل و در جلسه یوم شنبه ۱۱ عقرب ۱۳۳۵ از طرف مجلس اعیان تصویب و سواد مصوبه مذکور بریاست شورای ملی فرستاده شده.

(۱۲) ضمیمه اصولنامه ترفیع و تقاعد مامورین ملکی نسبت به ربیع معاش مامورین که بنا بر عدم کمبود ترفیع نمی توانند از طرف مجلس شورای ملی تصویب و بتاریخ ۱۴ عقرب ۳۵ و اصل مجلس اعیان گردیده در جلسه یوم شنبه ۱۸ عقرب ۳۵ به اتفاق آراء عینا به تصویب رسید و سواد مصوبه بریاست شورای ملی ابلاغ شد.

(۱۳) به مجلس تعدیل ماده (۳) حصه حقوق صادرات تعرفه گمرکات که از طرف مجلس شورای ملی به تصویب رسیده بود بتاریخ ۱۹ عقرب ۱۳۳۵ به مجلس اعیان و اصل و در جلسه یوم یکشنبه ۱۹ عقرب مصوبه مذکور تصویب بریاست شورای ملی ارسال شده.

(۱۴) پروژه اصولنامه خوردضا بطن مکتبی قوای بری و هوائی اردوی شاهی افغانستان حاوی (۲۴) ماده که پس از تصویب مجلس شورای ملی واصل شده بود در جلسه یوم شنبه ۲ قوس ۳۵ با اتفاق آراء عینا تصویب شد و لوائح و پروژه ها تیکه از وزارت خانه ها بعد از تصویب مجلس عالی وزراء به مجلس اعیان واصل پس از تصویب مجلس اعیان به مجلس شورای ملی جهت طی مراتب فرستاده شده عبارت است:

(۱) حسب پیشنهاد وزارت عدلیه ضمیمه اصولنامه استماع دعوی به فیصله محاکم ابتدائیه که هر گاه به ضرر صغار تمام شود برای جلوگیری از ضرر صغار و غور مزید آن طور فیصله ها خواهم محکوم علیه مرافعه طلب شود یا نشود حتما به محکمه مرافعه و همچنان سلسلتا به محکمه تمیز رویت داده شود بتاریخ ۴ حمل در مجلس اعیان تصویب گردید.

برگه از اجلاس مجلس عالی ایران

(۲) به اثر پیشنهاد وزارت دفاع ملی لایحهٔ راجع به دو ماده مقررات غیر حاضری نسبت ضابطان احتیاط بعد از تصویب مجلس عالی وزراء بتاريخ ۲ نور ۳۵ به مجلس اعیان واصل گردیده در جلسه شنبه ۲۹ نور ۳۵ مطرح‌غور و مذاقه قرار داده عیناً تأیید و تصویب شد.

(۳) بر حسب پیشنهاد وزارت دفاع ملی لایحهٔ راجع به تعدیل ماده (۸) اصولنامهٔ ترفیع و تقاعد عسکری بعد از تصویب مجلس عالی وزراء بتاريخ ۲۶ جوزا به مجلس اعیان واصل گردیده در جلسه شنبه ۸ سرطان ۳۵ مطرح‌غور و مذاقه و مذاکره قرار گرفته تعدیل مادهٔ متذکره تأیید و تصویب شد.

(۴) لایحهٔ اصولنامهٔ اداری محاکم عدلیه که از طرف وزارت معزری الیها حاوی (۲۸۴) ماده ترتیب و در جلسهٔ تاریخی ۱۷/۳/۳۵ مجلس عالی وزراء موافقه مجلس عالی اعیان واصل گردیده بود در جلسات متعدد تحت غور و مذاقه هیئت کمیسیون مجلس قرار گرفته بعد از مفاهمه با نمایندهٔ وزارت جلیلهٔ عدلیه لایحه مذکوره در مجلس عمومی ارائه و در چند جلسه تحت مطالعه مذاکره قرار گرفت بعد از غور و مذاقه مزید با تعدیلات لازمه به تأیید و تصویب رسیده و به مجلس شورای ملی فرستاده شد.

(۵) تعدیل ماده (۴۹) اصولنامه ترفیع و تقاعد عسکری در جلسه تاریخی ۲۲ سرطان تصویب شد.

(۶) تعدیل تبصرهٔ اصل (۵۴) اصولنامه ترفیع و تقاعد ماورین ملکلی که بتاريخ ۳۱ اسد ۳۵ بعد از تصویب مجلس عالی وزراء در جلسه شنبه ۱۶ سنبله ۳۵ تصویب شد.

در پایان متذکر میشویم که تعداد اعضای مجلس فعلاً (۱۷) نفر است و امسال دو نفر کم شده که یک نفر فوت و یک نفر به تقاعد سوق داده شده و عوض شان تا حال تعیین نگردیده از طرف دیگر تزییدی در تعداد اعضای مجلس بعمل نیامده است.

اما در نظر است تا در تعداد اعضاء و تشکیلات فعلی این مجلس تجدید نظر بعمل آورده شود.

په کابل راډيو کښې دخپلواکي دجشن په مبارکي شپه کښې

د ډيناغلي ستر دار محمد داؤد صدر اعظم وينا

د بخښونکي او مهربان خدای په نامه زما گرانو وطندارانو!
خدای ته شکر کوم او تاسې ته د زړه له کومې د وطن دخپلواکۍ دبیر ته
لاس ته راوستلو د جشن مبارکي وایم:
بدی موقع کښې چه زمونږ دملی خوښیو او ی فرصت دی، زما زړه ستاسې
له زړیو سره د وطن دخپلواکۍ گرانه خاطره نوی کړی او تجلیلوی ئی.

ښاغلی صدر اعظم د وینا په وخت کښې

زما ورونو!

ستاسی څخه خواهش کوم چه دا فغا نستان اودا فغا نستان دخلقو دنيکمر غی
دياره دلوی خدای دربارته زما په دعا کښې شريك شی .

تر هر څه لومړی ددی هیواد هر فرد ته چه په هر گوټ او گوښه کښې وی، دملی
وظیفی په حیث دنظری او عملی یووالی، روحی هم آهنگی او قلبی همکاری
توصیه وکړم .

زه ستاسی دحکومت دمستول فردیه حیث ددی مسئولیت په پیژندلو باندي
ایمان او عقیده لرم، زما اوزما دملگرو کامیابی دهنو وظایفو په ادا کولو
کښې چه مونږ ته را سپارل شوی دی دملت همکاری رته اړه ده، په عین زمان
کښې زه دا خپله وظیفه بولم چه دهنو همکارا ریو څخه دزړه له کومی تشکر
وکړم، چه خلکو له خپل حکومت سره کړیدي، ددی ممنونیت له سر گندولو
سره دنوری زیاتې همکاری هیله او امید هم څر گندوم زما توقعات ټولو
خلکو ته متوجه دی، په تیره بیا دوطن له لوانانو څخه امید لرم، چه دهغه
مشترک مسئولیت په وړاندي، چه دخلکو نوری طبقی ئی له زلمیانو او خپل
حکومت څخه انتظار لرم په قوی روح او په بشپړ شعور دخلکو انتظاراتو
اودوطن اړتیاوته داسی لږ وړکړی، چه هغه د زلمیتوب دروح او هغه
درد سره وړوی چه یوازی او یوازی دیوه وروسته پاتې ملک دیوه درد مند
زلمی زړه ئی حس کولای شی .

دوطن گرانو زلمیانو! دی ته ضرورت نشته چه زه تاسی د مملکت
احتیاجاتو اود خلکو هغو حقوقوته ملتفت کړم، چه په زلمی طبقه باندي ئی
لری، ستاسی سترگی خاصی دی، دنیا وینی، په دنیا کښې خپل وطن هم وینئ
نویوه خلاصه سترگه، او یو درد مند زړه کفایت کوی، چه مونږ خپل

مسئولیتونه او وظیفې وپېژنو او هغه په ځای کړو، زه یوه وار بیا یوشی تاسی ته وایم، او هغه داچه زموڼې مسئولیت ډیر دروندی، دامسئولیت داوس او آینه دپاره موندنه راله غاړی دی، لکه چه نن ورځ موندې دخپلو نیکه گانو دفداکاری دگتۍ په اثر جشن کوو، او په هغه خوشاله یو او ویاړو، همداسی په راتلونکی نسل زموڼې او ستاسو اعمالو ته گوری .

یو ملت قدر کوی مگر عفونه کوی، هغه څوک چه ځمک ئی عفو نسکړی خدای به ئی عفو نسکړی، زموڼې تیرو خلکو، دنن ورځی خوشالی موندنه راگتلی ده او خپل حساب ئی پاک راپری ایښی دی .

خو زموڼې وظیفی ترهغو ډیری دی، زموڼې په زمانه او عصر کېږی خپلواکی یوازی خپله سیاسی معنی نلری، نن ورځ په خپلواک ژوند کېږی دژو ندانه ټولی خواوی شامل دی، دننیا په نننی ژوند کېږی روح او ماده دواړه راځی زموڼې ژوندون دمادی او معنی روح او کارته اړدی دکار قوت بی دروح له قوته کمزوری دی دروح قوت بی دکار له قوته نیمگړی گڼل کیږی - بشپړ قوت دروح او کار دمطلق اتفاق څخه لاس ته راځی .

افغانستان دنور و ملگونو په قطار کېږی دخپل ژوندون دا دامی دپاره باید دا بشپړ قوت ولری. ددی معنوی او مادی قوت بشپړ والی دحکومت یوازنی نصب العین دی، دانصب العین حکومت دمملکت دارتباؤ له نقطه نظره په طبیعی ډول غوره کړی دی، اودافغانستان خلکو خپل تصمیم په وروستی لویه جرگه کېږی دیوی ټاکلی وظیفی په حیث حکومت ته سپارلی دی غواړم چه پدی مبارکه موقع کېږی چه دخپلو وطندا رانو سره غږیږم دافغانستان دحکومت په نامه ډاډر کړم چه زه اوزما همکاران دافغانستان په ملی او بین المللی

چارو کښې د ملت د تصمیم په اساس دخپل گران پاچا اعلیحضرت په لارښودنه د هغو مایو و ظائفو په اداینه کښې سعی او مجاهده وکړم چه د ملت له خوا حکومت ته سپارل شویدی، او خپلې دی سعی او مجاهدی ته به انشاء الله دوام ورکړو، پروسې کال په همدې موقع کښې ما او زما همکارانو دخپل اوچا روپه باب کښې تفصیل ورکړی و سې کال هم هبله لرو چه د وطن خارجی او داخلی اوضاع دخپلو گرانو وطندارنو سره منځ ته راوچوو. زموږ لومړنی ملی وظیفه د افغانستان مطلق او بشپړ خپلواکی او د افغانستان وله خاوری څخه دفاع ده، د شاهانہ ننګیالی اردو او د وطن خدمتگارانو پدې لار کښې خپلې وظیفې شرافتمدانہ پای ته رسولی دی او پای ته به ئی ورسوی. افغانستان دهیچا سره د دشمنی آرزو نلری او د هر چا سره د دوستی آرزو یالی افغانستان، په سوله باندي عقیده لری او د تجاوز دشمن دی البته سوله بی دملی ناموس او شرافت څخه څه مفهوم او قیمت نلری او د مسلمان او افغان په حیث زموږ په نزد کښې دملی نومامیسو او شرافت ساتل تر هر څه دمخه دی دیوه سوله غوښتونکی او خپلواک مملکت په حیث زموږ نې ستر نصب العین دخلکو د ژوند د سوبی لوړول او د هغو معنوی او مادی هوسانی او پدی لار کښې باید د ناپوهی، ناروغتیا او نیستی په ضد مجادله وکړو، زموږ آرزو داده چه دامن او آرامی لمر خلیدونکی وی او موږ ددی لمر په رڼا کښې دخپل زحمت خوله له خوا ورو سره گډه او خپل کورونه ودان کړو خپلې او په تېرو متضکو او وچو ستونو ته ورسوو او دخپلو ملی پانگو څخه کار واخلو په دی لار کښې هیڅ ملاحظه زما په نزد قیمت نلری زما د حکومت اقتصادی رویه ددی آرزو گانو او اړتیاؤ په بنسټ طرح شویده، پدی حیاتی مفکوره کښې استقلال زموږ د لوی استقلال جزدی دکال په ترڅ کښې د مملکت اقتصادی اومالی حالت د ډاډ گبر نسی وړو، حکومت دوطن دودانسی او د مملکت د انکشاف دپاره داسی اقداماتو ته لاس اچولی دی چه له شه مرغه ئی گتوری نتیجی ورکړی پدی سره له دی چه د پاکستان اقتصادی بلوکاچ موجودو او په هغه مملکت کښې زموږ د ترانزیت لاره تړلی وه او ددی

بلوکاچ د ادامی او د نوروفزیکي ناخایه او بدو پېښو په اثر زموږنې مالونه په اجباری او عمدی ډول پیره موده لښلول شوی ؤ بیا هم زموږنې دودانولو پروژې او انکشافی پروگرامونه د وقفی سره مخا مخا نشول اوونه لښیدل د ملی عو املو زیاتوالی ، د مالی چارو د صلاح د محصولاتو او مالیو ترتیب د صادراتی او وارداتی مالو د معقول او منظم جریان د پاره د دولت پر له پسې کنترول په استعاری چارو کښی جدی مراقبت د حساب له نوی سیستم لښه استفادی د خارج اوداخل په مارکیټو کښی د مالو دقیمتو کتنو اوڅارنو موزنې خپلو مطالبو ته نژدی کړو ، د وارداتو او صادراتو او نقلیاتو دسهامی شرکتو په تاسیس سره په سلاؤ ملیونه افغانی دملت راکدی پیسی په کار واچولی شوی ، دیغا یدی تولیدو څخه ووتلی ، او حکومت دملی اواجتماعی چارو په وړاندی بیولو اوپراخولو کښی په ډیرو تصدیو او آسانتیا سره موثر رول ولو باوه اودملت پانگی نې ترخپلی وسی پوری تقویه اوحما په کړی . د ۱۳۳۵ کال عادی بودجی اوسرما په گذاری ثابته کړه چه ددولت دلښتو اووارداتو ترمنځ بشپړ تعادل موجوددی ، اودمالی منابعو له نقطه نظره موزنې راتلونکی وخت ته هیله مند کوی او له بلی خوا دبودجی انکشافی پرمخ تگک چه دپرانندی تگک ډیر لوی معرفی کونکی دی ثابته وی ، هیله لرو چه د صحیح پلان اومنظم عملی پلان په اساس اودمملکت دلو مونیو اورتیا وسره سم اودوخت په اقتضا ، دکرهڼی دچارو داصلاح کولو ، دشاړو دمحکو دودانولو ، دنباتی اوحیوانی ناروغیو دمحوکولو ، دبنډو اوویالز دجوړولو ، دمعارف دتکامل اوپراختیا ، اود عامه روغتیا دساتو ، دنقلیاتو دتنظیمولو ، دنهارو دپراختیا ، دمخا براتو ددستگاؤ دتاسیسولو ، دوزکشا پود جوړولو د ملی او بین المللی هوائی میدانو اوسرویسو دپراختیا اود کالنیو دانکشاف اونسروو خپلو ضروریاتو ، دپاره زیاروباسو .

خارجی هیوادونه زموږ دتجارت پراختیا ، دنویو تجارتی تړونو لاسلیک دپخوانو موافقت نامو نوی کولو او اوږدولو له نورو مالکو سره زموږنې

داقتصادی روابط و زیاتوالی، په بین المللی اقتصادي او پولي مهمو کنفرانسو کېني
 زمونږ گډون۔ دراکړي ورکړي زياتوالی، تگگ اور اتگونو، خبرو اترو او
 تړونو زمونږ په ملي پراختيا او اقتصادي جنبشونو باندی گټور او خونديور
 تاثير کړيدی. اوزمونږ د تجارت موازنه په قناعت بشونکی ډول سره څرگندوی
 دژوندانه په مختلفو برخو کېني د مملکت عمومی پراختيا - حکومت دمشکلاتو
 اول تياو دليري کولو دوسائلو برابرولو ته متوجه کړي. پدی برخه کېني له
 خارجی منافعو څخه، د اقتصادي مرستې لاس ته راوړلې مجسوس کېني، په همدغه
 وخت کېني وچه زمونږ له دوست دولت شوروی روسی سره، دیوی اوژدی مودی
 د مرستې په باب کېني موافقي ته ورسیدو، دافغانستان حکومت دلونی جرگی
 دتصمیم په اساس اودهغو وظیفوله مخي چه ملت په دغه جرگه کېني حکومت ته
 سپارلی وی ددغه اقتصادي مرستې بڼه هر کلی وکړ او هغه بی ومنله، همدغه رنگه دفضائی
 ملکی چارو د پراختیا دپاره، زمونږ دوست هیواد، د امریکا دمتحدہ ممالکو څخه
 دیوی نوی مرستی داخستلو موقع، چه پخوا هم مونږ ددغه دولت له مرستو څخه
 کار اخستی دی لاس ته راغله، چه دغه اقتصادي مرسته موهم په بڼه هر کلی ومنله،
 دلونی جرگی له تصمیماتو څخه یو تصمیم دافغانستان د خاوری ددفاع دپاره
 د مملکت د تقوی په کولو فکر و، چه هغه هم ددفاع دمدادی وسائلو برابرولو ته اړوؤ،
 ددی نصب العین په تعقیب یعنی د مملکت د تسلیحاتی تقوی دپاره، له شوروی روسی
 او چکوسلواکیې سره دوسلو اوجبه خانی داخستلو تړونونه لاسلیک شول، چه هېڅ
 ډول سیاسی قیدو شرط نلری ددغو نظامی لوازماتو دیات به دیوه کریدت په حیث
 دافغانستان دحکومت له خوا په اتو کلو کېني وشي.

له هغو اقداماتو څخه چه دولت دکال په ترڅ کېني دصنعتی فعالیتو په
 برخه کېني کړیدي څرگندېږي، چه صنعتی ژوند په مملکت کېني په تدریج سره
 دپراختیا اوودی په حال کېني دی، له یوی خوا د مملکت د ضرورت وړی صنعتی
 مهمی برخی، چه باید په آینده کېني روپکار شي، او له بلې خوا سره له ځینو موانعو
 داسی پروژو د بشپړ کولو دپاره لکه د سروبی بریښنا، د گلبهار فابریکه

د جبل السراج د سمتمو دفا بریکي دپاره وړ تدبیرونه شوی او هیله ده چه په
 د هر نژدی راتلونکي وخت کښی دزبادترو دغو صنعتی دستگاؤ له تولیداتو
 څخه استفاده وشی، دغفلو دبرینسا، دپلخمري ددوهمی برینسا، دکا بل پلخمري
 او هرات دپاره دترمیم ددستگا دآزوتی سرې دفا بریکي اوعمومی لابراتوار
 دپروژی دپاره عملی اقدامات شویدی. سر بیره په دی د حکومت له خوا
 په کابل کښی دیوی چینی جوړولود فابریکی دپرانستلو اود سگرتو جوړولو
 یوی فابریکی دپیکار اچولودپاره بهخارجی بانکه، منظوروی ورکړی شویده
 اوله بلی خوا دمیوو دساتلو-چرمگری، کاپریل جوړولو اودپلخمري دسمتمو
 دفا بریکي دپروژو سنجش جاری دی، لاسی صنایع چه دملکت دضرورت
 وړو صنایعو له مهمو شیانو څخه دی تر نورو دپوره دحکومت توجه جلب کړی
 ده اوسر بیره پدی چه به عمومی پلان کښی ئی لوړ مقام نیولی دی ددغو لاسی
 صنایعو دیوی برخی پروژو عملی کول دجلا تشکلاتو به نژدیه دوام لری،
 هغه پرمخ تگ که چه دملکت دمعدنی موادو دپراختیا په باب کښی شویدی،
 دپاڅ گيرنی وړدی. دملکت دجیالوجی سروی اساسات چه د۱۳۳۴ کال
 پهسر کښی شروع شویدی، پوریا لیتوب سره مخ په وړاندی درومی، دملکت
 دسترواړه تیاؤ له مخی دکابل دولایت مهمی برخی-جنوبی خوا-غزنی-هزاره جات
 مشرقی، پروان اوقندهار (۱۳۵۰۰۰۰) کیلو متره مربع پراخه ساحه،
 دطبقات الارضی معانی لاندی راغلی ده، اود هغو دجیالوجی نقشی ترتیب شویدی چه
 دکانو اوصنعت دپراختیا دپاره دپراختیا لری، دهمدی مطلب سره سم
 دمخکی لاندی اوبودیلو په برخه کښی چه انسان، حیوان او کرهڼی ته په کار
 دی هم کامیابی حاصله شوی، چه مهمه کامیابی ئی دقندهار دښار دپاره دتحت
 الارضی اوبو موندل دی دمعدنی تیلو دپیلو وړ برمه کاری دستر کال دجوړا
 څخه وروسته په مساعده نقطه په سرپل کښی شروع شوی، چه تراوسه تر ۳۰۰
 مترو دپیره ژوره شوی ده اوپدی برخه کښی دکاز جریان دهیلی سره سم
 دی اواحتمال لری چه له ۵۰۰ مترو څخه تر ۱۵۰۰ مترو پوری ژورطای

څخه تیل راوړغی البته دغه برمه کاري دمه‌فکي طبقاتو دپيژندلو صفت لری اود کامیابی په صورت کښی، به د تیلو د انکشاف سررشته مملکت ته عرضه کړی د مملکت دشمالی برخود تېزو دسکرو انکشاف د صنعتی اړتیاو دپوره کولو دپاره دپلان سره سم جاری دی او هیله ده چه دصنایعو په ساتلو کښی کار ورکړی شی، همدغه رنگه دا قفانستان دقیمتی تېزو دوايستلو دپاره چه داسعار دلاسه راوستلو دپاره ښه منبع گټله کینزی ترتیبات نیولی شویدی .

د مملکت دکرهڼی چاروته تو چه کول له هغو مهمو مسائلو څخه دی چه حکومت مشغولوی پدی برخه کښی دتحقیقاتو او کښو په ترڅ کښی دغله جاتو حبوباتو، سبزیجاتو وښو، میوه لرونکوو نواو نورو دتخم داصلاح کولو په زیاته اندازه دکرهڼی دوزارت لهخوا په مرکز اوولایاتو کښی ترتجربی لاندی دوام لری چه دمثبتو نتیجو دلاسه تر اوستلونه وروسته به دبزگرانو داستفادی دپاره دهغو دزیاتولو دپاره اقدام وشی. دکرهڼی دآلاتو داصلاح کولو اودکیمیایو سری داستعمالولو دپاره چه دکرهڼی دتوالیداتو دپیرولو مهم عامل دی هم اقدامات شویدی .

له ناروغتیاؤ او آفاتو څخه دنیاتو دساتلو دپاره چېر، کار شویدی څرنگه چه په غور بند او بلان کښی د نو دمییزو اودانگورو په باغو کښی، دآتشک په مقابل کښی مجادله شوی چه نتیجه یی دچاډگیری ورده همدغه رنگه زیات ترتیباب نیول شویدی چه په راتلونکو کلو کښی دمجادلی لمن پراخه شی. همداشانی دحیوانی ناروغیواوظفیلیا تو په مقابل کښی دمجادلی دپاره دمختلف ناروغیو دواکسینو اودمهمو ناروغتیاوسره لکه ټا کو اوبلیک لیک، اودڅگر دچنجی دمجادلی دپاره ددواؤ دلاسه تر راوړلو په باب کښی اقدامات شویدی چه دهغو په وجه دخدای په فضل دټاکو د ناروغی لمن چه په مملکت کښی پراخه وه لښده شوې ده . دداخلی څارویو دنسل داصلاح کولو دپاره دیوشمیر خارجی نسلی څارویو دواردولو دپاره لکه میرینوس پښونه، غواوی او آسونه اوچرگی اقدام شوی او ترکمتی

لاندی دی . لدی امله چه ورینیم د مملکت د ټوکړانو په اوبدلو او خارج ته په صادرولو کښې یوه مهمه صنعتی ماده ده دیبله وری د پراختیا او دیبله وری د ښه نسل د تخم د برابرولو دپاره دننه په مملکت کښې پراخ اقدامات شوی دی او هیله ده چه د مملکت دورینمویه تولیداتو کښې په نزدی راتلونکی وخت کښې د قدر وړ زیاتوالی وشي . د معارف په برخه کښې زیار ایستل شوی دی چه د ښوونځی اوروزنی اساسی پروگرامونه له نویواصلو اود مملکت له اجتماعی او اقتصادی ایجاباتو سره برابروی .

د پوهنی په برخه کښې د ابتدائی او منصفیو تعلیماتو په باب کښې د پروگرامو شکل له پخوانی کلاسیکی ډول څخه دیوه نوی حیاتی اوفعال پروگرام په څېر تحول کړیدی چه په هغو کښې عملی کارو د شاگردانو وپیلولو اود ورو صحت ته اهمیت ورکړی شوی دی . سر بیره پدی د عمومی تعلیماتو دپاره ۱۲ اساسی ښوونځی دوه نوی منصفی ښوونځی اود بی سوادۍ سره دمجادلې دپاره ۵۰ کلیوالی ښوونځی او یو شمېر دلویانو کور سونه پرانستل شوی دی اومخصوص کتابونه ئی خپاره کړیدی .

د عملی اوفنی کسانو دروزنی دپاره د کرهڼی ښوونځی د تخنیک ښوونځی اومینځنی ښوونځی پراخ کړی شوی دی . د کرهڼی پوهنځی اود انجنیری فاکولته نوی پرانستل شوی او د سیانس په پوهنځی کښې د هواپیژندلو اومطکی پیژندلو خانگی اود ادبیاتو په پوهنځی کښې دخارجی ژبو خانگه پراخه شویده . د معلم دروزنی دپاره ابتدائی دارالمعلمین له ۱۱ کلوڅخه ۱۲ کلوته لوړ شوی اود پیدا کوژی نوی کورسونه د سیانس اوادبیاتو دپوهنځیو دپاره پرانستل شوی دی دپیدا کوژی نوی جوړی شوی موسسی د معلمینو اود دارالمعلمینو د اصلاح کولو دپاره په فعالیت پیل کړی اود اوسنیو معلمینو دسویې دلورولو دپاره د ژمی کورسونو جوړ شوی دی . له خارجی مملکتوسره د فرهنگي روابطو دزیاتولو دپاره کلتوری هیئتونه زمونږ دوستو مملکتوته لېږل شوی اوهمدغه رنگه دافغانستان عرفانی هیئتو په بین المللی کنفرانس کښې گډون کړیدی . دعامه روغتیا په برخه کښې د خدمت دپاره

د افغانستان حکومت په مرکز کښې په صحې فعالیتوسر بیره د مملکت ولایاتو ته هم توجه کړېده ، دغه فعالیتونه د عامه روغتیا دلابراتوارو ، دغابڼو جوړولو د موسسو دښاخو د شفاخانو اود عامه روغتیا د مامورینو د کورسو جوړولو او په داخل او خارج کښې دوقایو او معالجوی طب ، د فنی کسانو روزنه د مملکت د ټولو برخو اړتیاؤ د لری کولو دپاره احتوا کوی ، همدغه رنگه د عامه روغتیا د مرکزې موسسې دپلان او پروژې د جوړولو او دروغتیا د لویو اراکینو دپاره د لوړو کورسو دپرانستلو دپاره اقدام شویدی .

له بلې خوا په مرکز او ولایاتو کښې په تیره بیا په پیلو پیلو ولایاتو کښې داکسریز د دستگاؤ د درولو او کوچنیا نو اومیندو دساتنی دڅانگو دپاره د وسائلو د برابرولو په باب کښې عملې اقدامات شویدی .

د کابل د زینتتون شفاخانه پراخه شوی اود کوی ، لوڼې تپې ، وچکې او ملاریا دناروغیو دمجدلې دپراختیا او انکشاف په لاره کښې دمملکت په اکثر و برخو کښې زیار ایستل شویدی ، پدی ځای کښې لازم بولم چه له خپلو ټولو وطنوالو او وروڼو څخه غوښته وکړم ، چه دخپل ځان او خپل اولاد دروغتیا دساتلو دپاره زیار وباسی ، اوتر هغه ځایه پوری چه ممکن ده له دغو وسائلو څخه کار واخلي ، خپل صحت ته دځلکوپاملر نه یوازې شپږدی چه په موثر ډول زمونږ هیلي ترسره کولای شي .

صحت اومعارف په خاص ډول پخپله پراختیا کښې دځلکو مرستی ته اړدی په تیره بیادوړودصحت له ساتلو اوتعلیم دپاره چه بی وزلی مخلوق دی دهغوی دپلار اومور اولویانو توجه لازمه ده اوڅرگنده خبره ده چه دمملکت راتلونکی حال دهغه دراتلونکو نسلو په صحت پوری تړلی دی دمملکت دچارو یوه مهمه برخه چه په پیرجدیت سره نې دحکومت توجه ځانته گرزولی ده دعدلی چارو مادی اومعنوی پراختیاده په تهرکال کښې دعدلې دچارو دپرمخ تگک اودقضا اوعدلی محکمو دلوړمقام دشونو دساتلو دپاره موثر مالی اقدامات شویدی اوهمدغه رنگه دقضاتو دمعنوی مقام دلوړتیا په برخه

کښې پاملرنه شويده او همداسلامي د محکمو داداري چارو د تنظيم د پاره
 مقررات او تعليماتنامي جوړي شويدي دهغه اهميت په وجه چه مخابراتي وسائل ئي
 د مملکت په وړاندي تگگ کښې لري حکومت چه دوه کاله پخوا موجوده
 مخابراتي دستگاوي د ورځي د اړتيا د لري کو لو د پاره
 کافي نه بللي ديوشمير مخابراتي دستگاؤ په وارو لوئي لاس پوري
 کړي کال ددغو دستگاؤ يوشمير وارداو په هغو لخوايو کښې چه پخوا جوړ
 شوي و د هغو د درولو کار شروع شو د دريو تلگرافي ستگا و له جملې څخه
 چه په نظر کښې وي چه په کابل کښې نصب او په کار واچول
 شي دوه دستگا وي ئي نصب او په کار واچول شوي دا تومات تلفون دستگاه
 چه په مرکز کښې درول تقريبا په سلو کښې پنه اوس مونډاژ ئي خلاص شوي او په
 ښار کښې دننه د لښو غزو لوکار نژدي دي چه خلاص شي ، هغه تلگرافي
 دستگاه وي چه په نظر کښې دي چه په ولاياتو کښې ودرولي شي د هغو د ودانيو
 کار خلاص شوي او د تړلو او ودرولو کار ئي قسما شروع شوي دي په ولاياتو
 کښې پنځه ويشت نوي پوسته خاني پرانستل شويدي . د کريسيستم تړونونه
 چه کابل په مز ار شريف او کابل په سپين بولدک پوري وصل کوي له خارجي
 کمپنيو سره لاس ليک شول ، د کابل راډيو د پاره دننډي څپي د پوي قوي
 دستگاه د وارو لويه باب کښې اقدامات شويدي او دهغي داستديو او بر اډ
 کاست د ودانېر کار شروع شويدي د مخابراتي او پستي دستگاؤ د پاره
 د فني کسانو دروزني او دنويو ودانيو د جوړولو موضوع هم د حکومت له نظر
 څخه لري نه ده او په دي يوه کال کښې پدي باب کښې هم اقدامات شويدي .

د فوآند عامي دکاروپه برخه کښې دکار دفواؤ د پوي قومانداني
 د تشکيل د پاره چه دکار منظم تجهيزات لري د لويو سياسي لارو ، هوا ئي
 ميدانو ، بندواو داوبو د ذخيره و د جوړولو د پاره د تعليم او دکار د قوي له حيطه
 توجه شويده .

سروي گاني اودانکشافی ماشينو او آلاتو داخستلو تړونونه

د متخصصینو او انجنیرانو استخدام د دولت د اړتیاؤ د لری کولو د پاره د مختلفو ودانیو جوړول د فوائد عامی د چارو د ترسره کولو د پاره د ودانیو جوړول لکه دښوونځیو، شفا خانو او هوتلو د ودانیو و داتول هغه فعاً لیتونه دی چه د کار دپول او نوعیت له مخی شروع شوی او دوام لری.

له دوستو دولتو سره د افغانستان روابط د بی طرفی په اساس دوام لری او ددی عنعنوی سیاست د ساتلو د پاره د دنیا له خلکو او ملتو سره د دوستانه علاقه و د پراخولو د پاره زیار ایستل شوی دی .

د افغانستان حکومت د دغه سیاست په ساتلو او دوام سره هر هغه گام چه په بین المللی ساحه کېږی، د سولې د تقویې د پاره اخستل شوی دی تا ب د کړی دی . دغه بیغرضانه سیاست حکومت ته موقع ورکړیږی چه له ټولو متحده د و اتو سره خپل پښه روابط و ساتی او خپلی خالصانه آرزو گانې د بشر د نیک مرغی او د دنیا د خلکو او ملتو تر منځ د دوستی په باب کښی څرگندی او ثابنی کړی . له دی امله افغانستان کولای شول چه په بین المللی همکاری همکارۍ کېږی په ښه توگه چیره برخه واخلي .

د دوستانه روابطو د پراخولو په برخه کې د افغانستان حکومت د اسلامی هیوادو لکه سوډان، المغرب او تونس د خپلواکی هر کلی کړی او دغه هیوادونه یی په رسمیت سره پیژندی او له هغو سره یی د دیپلوماسی روابطو د ټینگولو تیاری په نظر کېږی و نیو . د جاپان له دولت سره د لویوسفیر انوبه بدلو سره بریالی شوله فنلاند - مجارستان او آیرلند سره یی د دیپلوماسی روابط ټینگ کړی . همدغه رنگه یی د یمن له اسلامی دولت سره د دیپلوماسی روابطو تاسیسول په نظر کېږی و نیول ددی کال په ترڅ کېږی فرصت پیدا شو چه د ځینو دوستو دولتو مشران افغانستان ته سفر و کړی، جلالتماب او نو د برما سیاسی مشر، جلالتماب بولگانین او جلالتماب څروسچف زموږ د گاونډی او دوست هیواد شوروی روسی مشران جلالتماب عدنان مندرس او جلالتماب ام مندرس د ترکیی د جمهوریت مشران او جلالتماب اسکندر میرزا د پاکستان رئیس جمهور افغانستان ته راغلل افغانستان له هغو

دولتوسره چه دغو گرانو مهلمنو دهغو له خوا نمایندگي کوله پخپلو زوا بطو کښې دښه پيژندگلوې دمفاهمي دروح دتقويه کولو، او د افغانستان او دغو دولتو ترمنځ دښو روابطو او نیکو نیتونو دخړگندولو له امله، ښې نتیجې لاس ته راوړي، چه افغانستان هغو ته دقدر په نظرگوري، او هغه له خارجي دنيا سره پخپلو روابطو کښې نیک مرغه او گټور گامونه بولي، له گاونډيو هیوادوسره دافغانستان روابط دمفاهمي د مرستي د ضرورت او دښو روابطو دساتلويه اساس ولاړدي، دافغانستان اوشوروي روسېې ترمنځ دعدم تعرض دتړون او زدول، اوزمونزد گاونډي ملک ایران سره دهیرمند داو بو د ویشلو دموضوع په باب کښې ددوستانه خبرودپاره موافقه کول، دافغانستان اود هغه د گاونډيو دولتو ترمنځ دښو روابطو او دوستانه آرزوگانو د موجودیت ستر مثالونه گڼل کېږي .

د پښتونستان د خلکو روابط د پاکستان له حکومت سره تراوسه پوري د کشیدگي په حال کښې دي او د پښتونستانیا نووړونو حقوق تراوسه پوري هغسی چه زمونږ د وړونو قناعت په پښتونستان کښې حاصل کړي، تر سره شوی ندی. دغو اوضاعو دافغانستان او پاکستان تر مینځ د بهترو روابطو د ټینګېدلو کار له ځینو مشکلاتو او اومانوسره مخامخ ساتلی ږدی چه زمونږ افکارښې ځانته اړولی اوطبعاً اندېښنه مونږ فارغ نشی پرېښودلای . په تیره بیا پدی وخت کښې چه مونږ په افغانستان کښې دخپلواکي د استرداد دخاطری له امله جشن کوو زمونږ د پښتونستانو وړونو سیاسي هیلې او مشروع آرزوگانې په ډیر ښکاره او خړگندول زمونږ سترگو ته دریزی اومونږ ځانته متوجه کوی . پدی وروستیو وختو کښې جلالتماب سکندر میرزادیا کستان رئیس جمهور زمونږ دگران ټولواک اعلیحضرت معظم همایونی په بلنه کابل ته راغی . هیله ده چه ددغه سفر په پای کښې به دی د دواړو مسلمانانو هیوادو تر مینځ د ښو روابطو د پیدا کیدو دپاره دافغانستان په آرزو ښه پوهیدلی

وی همدغه رنگه عقیده لرو چه جلالتماب د پاکستان رئیس جمهور به یقین حاصل کړی وی چه افغانستان د پښتونستان په باب کښې دخپل لځان دپاره کومه غوښتنه نه کوی. دافغانستان له نقطه نظر څخه د اختلافاتو دحل کولو اساس د پښتونستان د خلکو اومشرانو قناعت دی. څکه چه د پښتونستان د خلکو او مشرانو قناعت دافغانستان په نزد د اختلافاتو له حل کولو سره مترادف دی. په هغه گڼه ابلاغیه کښې چه دپاکستان دجلالتماب رئیس جمهور دسفر په پای کښې خپره شوه د دواړو مسلمانو هیوادو تر مینځ دپولو اختلافاتو د لری کولو دپاره آرزو څرگنده شویده او د دی آرزو د تر سره کولو دپاره د دواړو دولتو د روابطو دښه کولو دپاره، دوستانه خبرواتروته اشاره کوی دافغانستان حکومت تل د قضایاؤ دحل کولو دپاره د مسألت او خبرو له لاری خپل چمتووالی څرگند کړیدی اوهیله لری چه دپاکستان د جلالتماب رئیس جمهور سفر عملا د دواړو هیوادو دخیر دپاره یونیک او گټور گام ثابت شی. دافغانستان حکومت د بین المللی ثابتو اصولو او اساساتو او دخلکو د حقوقو په احترام خپل ټاکلی او څرگند موقف د بشری ټولنو تر مینځ دعدالت او مطلق مساوات او د دنیا د ملتونو د بشری حقوقو داستر داد دپاره د هر ډول توپیر د ملاحظی څخه به بیرته ساتلی دی.

ددی بی غرضانه سیاست په اساس د الجزایر د غوښتنو په قضیه کښې چه له بده مرغه تراوسه پوری دشمالی افریقی قضیو په جمله کښې حل او فصل شوی نده او همدغه رنگه د فلسطین د عربو د حقوقو په باب کښې خپله پوره همدردی اوملاتری څرگنده کړی ده. پدی وروستیو وختو کښې دسویز دکانال دملی کولو دپاره زمونږ د دوست او ورور دولت مصر اراده او تصمیم دناوړو او د توقع په خلاف انعکاساتو سره مخامخ شوی دی د افغانستان حکومت له مصر سره خپله خواخوږی څرگنده کړی، اوددغه دولت دآزادی دحق اود مصر دخلکو دملی ارادو او آرزو گانو د تطبیقولو او ټاکلو په باب کښې خپله ملاتری څرگندوی، پدی برخه کښې زموږ په هیله

د شمالي افريقا د آزادي غوښتونکو د مطالباتو د موضوع په شان واحد شکل لري او هيله لرو چه غربي لوی دولتونه د سولي او روغي له لاري دمصر دپاوري ملت دثابت حق احترام وکړي او نهدي پريزدي چه دغه قضيه چه جهاني اهميت لري دقوي دپيځايو او بي موقع تظاهراتوله کبله ناوړو عواقبو ته ورسيزي .

د تير کال په ترڅ کښي افغانستان ددنيا له بين المللي موسسوسره دمرستي په لاره کښي زياته فعاله برخه اخستي او ددغو موسسو دسياسي ، اقتصادي فرهنگي او بشري ماملو مقاصدو درسيديو په لپاره کښي ئي دخپلي وسي پوري گډه مرسته نده سيمولې اوخپل تکاليف ئي په ځاي کړيدي . افغانستان دهغي عقيدې له مخي چه دملگرو ملتو دموسسي په باب کښي ئي لري ددغي موسسي دمنشور په احترام ئي ديوه هيله من هيواد په حيث دبين المللي سولي او کراري دپاوه تريخوا ديره مرسته کړي او په ټولو بين المللي موضوعاتو کښي ئي خپله بي غرضانه علاقه څرگنده کړيده دملگرو ملتو دموسسي له تخصصي موسسا تو سره دافغانستان روابط پيرزدي شوي او نه يوازي دافغانستان نمايندگانو ددغو موسسو په بين المللي مجلسو کښي برخه اخستي ده بلکه ددغو موسسو نمايندگانو ، ماورينو او متخصصينو هم افغانستان ته سفرونه کړي او دحکومت له مختلفو څانگو سره ئي مستقيمي ابدني او کښي کړيدي حکومت دهغو گټورو تجربو له مخي چه له دغه ډول همکاريو څخه ئي لاس ته راوړي دي ددغورو ابظو دپراخولو تريخوا زيات معتقد شويدي ، افغانستان پدي وختو کښي په بين المللي موافقاتو کښي همکاري کړي ده او دبين المللي مختلفو کنوانسيونو لکه دزنو سيد دجرم کنوانسيون دجگړي دزخميانو او ناروغانو دکنوانسيون دهوداحالاتو دتحقيق دجهاني موسسي دکنوانسيون ، دمخبرانو دبين المللي اتحادې دکنوانسيون ، دغلامانو دخرځولو دکنوانسيون پروتو کول تصويب کړي دي چه په اکثرو دغو موافقت نامو پوري دالحاق مراتب هم ترسره شويدي .

گرانو ورونو او وطنوالو !

تردی زیات نه غواړم چه ستاسې وخت ونیسم که څه هم زما دپاره دخوشحالی
او خوشحالی نه غای دی چه ستاسو سره خبری وکړم دادې غواړم چه دچارو ددغه
لنډر پوت څخه وروسته یوغل بیا ددغه ملې اختر مبارکې د زړه نه کومې
تاسو ته ووايم او ستاسو دهر یوه دصحت او نیکمرغې دپاره دعا وکړم .
پخوا تردی چه خپل صحبت پای ته ور سوم یوغل بیاغواړم چه دعا وکړم :
تل دی وی دافغانستان خپلواکې ؛ ښاد دی وی د خپلواکې دشهیدانو
ارواح . ژوندی دې وی زمونږ گران ټولواک اعلی حضرت محمد ظاهر شاه !!

مختصر بودجه ۱۳۳۵ دولت

ماده (۱) بیش بینی بودجه مصارف دوائر شامله موازنه عمومی محتوی به جدول الف مجموعاً عبارت از مبلغ ۱۱۵۰۱۱۵۸۰۲۴۱۸۲۴۸۰۱۱۵ افغانی بوده و به قسمتهای متذیل منقسم میگردد:

الف- بودجه مصارف عادی و سرمایه گذاری دولت که از منابع واردات استمراری تدارک میشود ۱۱۵۰۲۴۱۸۲۴۸۰۱۱۵ افغانی

ب- بودجه سرمایه گذاری (انکشافی) که از مدارک واردات و استقرار اض صورت میگیرد ۳۴۵۶۰۰۰۰ افغانی

ماده (۲) تکافوی مبلغ ۱۱۵۰۱۱۵۸۰۲۴۱۸۲۴۸۰۱۱۵ افغانی مصارف ماده اول که در جدول (ب) بودجه سال مالی ۱۳۳۵ تخمین گردیده از منابع آتی بعمل می آید:

الف- از مدارک واردات استمراری ۱۱۵۰۲۴۱۸۲۴۸۰۱۱۵ افغانی

ب- از مدارک واردات با اساس پلان ۳۸۰۰۶۱۲۵۰۰۰ ر۰

ج- از مدارک قرضه خارجی ۵۰۳۳۹۴۷۵۰۰۰ ر۰

.....
» ۱۱۵۰۱۱۵۸۰۲۴۱۸۲۴۸۰۱۱۵ -

مجموعه مصارف سال ۵۳ وزارتخانهها و دواير دولتي

مصارف

افغانی	تفصیلات	
۱۶۸۹۸۶۶۰	وزارت دربارشاهی	۱
۵۷۱۹۰۱۸	ریاست شورای ملی	۲
۸۱۳۴۱۰	» اعیان	۳
۱۰۷۵۲۶۶۱	صدارت عظمی	۴
۲۸۴۵۹۰۳۶۶	وزارت دفاع ملی	۵
۲۳۰۷۷۲۸۴	» خارجه	۶
۹۳۶۵۳۶۸۲	» داخله	۷

افغانی	تفصیلات	
٧٤٢٧٩٤٠	وزارت عدلیه	٨
١٢٤٥٦٢٩٤١	» مالیه	٩
٩٨٨٣٥٤٠٧	» معارف	١٠
٤٨٣١٩٠٥٣	» صحیبه	١١
٥٠١٨٣٠٠٧	» مخابرات	١٢
١٤٧٢٢١٧١	» تجارت	١٣
٧٠٠٧٢٧٨٤٩	» فواید عامه	١٤
٥٨٧٦٦٧٨٨	» زراعت	١٥
٣٦٣٧٩٨٦٤	» معادن و صنایع	٢٦
٢٣٤١٣٤٨٧	ریاست مستقل مطبوعات	١٧
٤٤٨٢٥٥٤٦	» قبایل	١٨
٣٥٦٥٨٤٤١	» پوهنتون	١٩
١٤٩٩١٨٢٨	» موسسات صحی	٢٠
٦٤١٩٧٤٥	» فاکولته طب	٢١
٧٧٤٦٦٨	» المپیک	٢٢
٢٢٠٦٥٣٤	مدیریت عمومی هوا بازی ملکی	٢٣
١٢٣٧٨١٥٦	» مترو لوژی	٢٤
٤٦٦٢٠٧٢٠	امداد حکومت به موسسات	٢٥
٥٧١٨٨١٣٩	تکت پولی اقساط قرضه	٢٦
١٨١٩٩٠٧٣٦٥		
.....		
٢٥٧٢٧٥٠	سرمایه گذاری	
	قرضه عامه برای ساختن سرکها	٢٧
١٨٢٢٤٨٠١١٥	میزان	

الف مجموعه مصارف سال ۱۳۳۵

وزارت ها و دواير دولتي

توحيد پولهاي سر مایه گذاري داخله بودجه های وزارتخانهها:

۱۷۴۵۶۹۸	وزارت دربار شاهی	۱
۱۰۰۰۰۰	ریاست شورای ملی	۲
۳۰۴۰۰۰	» اعیان	۳
۳۵۸۵۲۴	صداقت عظمی	۴
۳۰۷۱۷۶۷۱	وزارت دفاع ملی	۵
۲۸۲۹۸۵۶	» خارجه	۶
۹۵۷۳۸۵۶	» داخله	۷
۱۶۴۱۶۰۰	» عدلیه	۸
۱۱۶۹۱۳۵۵	» مالیه	۹
۷۵۴۶۹۷۷	» معارف	۱۰
۲۴۷۹۳۸۰	» صحیه	۱۱
۵۵۷۲۵۵۷	» مخا برات	۱۲
۴۶۳۱۳۰	» اقتصاد ملی	۱۳
۳۵۸۲۹۱۱۳	» فواید عامه	۱۴
۴۰۴۴۵۸۵	» زراعت	۱۵
۱۶۶۰۴۰۶	» معادن و صنایع	۱۶
۸۷۳۶۶۹۷	ریاست مطبوعات	۱۷
۵۶۸۳۰۵	» قبایل	۱۸
۱۶۳۸۰۹۵	» پوهنتون	۱۹
۲۰۳۱۷۶۳	» موسسات صحی	۲۰
۳۸۱۲۱۸	» فاکولته طب	۲۱
۱۳۳۹۶۶	» المپیک	۲۲
۸۷۰۶۶۳	مدیریت هوا بازی ملکی	۲۳
۱۵۴۰۸۵۵	» مترو لوژی	۲۴

۱۳۲۴۶۵۲۷۰

میزان

واردات
انواع واردات
قسمت اول حصه (الف)
مالیات عواید سرمایه

فصل	ماده		
۱			
	۱	مالیات مؤسسات	افغانی
	۲	» انفرادی	۱۴۲۰۰۰۰۰۰
	۳	» اضافی	
۲	۱	» اضافی و آسیابی	۲۸۰۰۰۰۰۰
۳	۱	» اراضی	۴۰۰۰۰۰۰۰
۴	۱	» مواشی	۵۱۵۰۰۰۰۰۰
۵	۱	» گمرک	
		مالیات استهلاك حصه (ب)	
۶			
	۱	» شکر	۴۰۰۰۰۰۰۰
	۲	» پترول و روغنهای	۹۳۰۰۰۰۰۰
	۳	» تیلخاک	۹۶۰۰۰۰۰۰
	۴	» موتر تیز رفتار و جیب	۱۰۰۰۰۰۰۰۰
	۵	مالیات نمک	۱۲ ۴۰۰۰۰۰
	۶	» رخت و نخ ماشین و وطنی	۱۰۰۰۰۰۰۰۰
	۷	» اموال لوکس	۲۰۰۰۰۰۰۰
۷	۱	» اسعار	۴۵۰۰۰۰۰۰۰
		صکوک و اوراق بهادار	
۸	۱	» وثایق عدلی و تجارتنی	۱۸۴۶۰۰۰۰۰
	۲	» پاسپورت و ویزا	۲۶۵۰۰۰۰۰

افغاني	انواع واردات	ماده	فصل
۲۵۰۰۰	حق التصديق	۳	
۵۷۰۰۰۰	تذکره تابعیت	۴	
۷۰۰۰۰۰	سائر محصول صکوک	۵	
۱۶۸۰۰۰	محصول ده يکه حقوق	۶	
۸۷۱۵۰۰۰۰		میزان	

قسمت دو واردات

تصدیهای دولتی

۱۰۰۰۰۰۰	ضرائبخانه	۱
۳۰۰۰۰	جرايدو مجلات	۲
۶۰۰۰۰۰	معادن	۳
۴۰۰۰۰۰۰	انحصارات دولتی	۴
۲۰۰۰۰۰	وسایط نقلیه	۵
۶۰۰۰۰۰	صنایع محبس	۶
۱۳۰۰۰۰	مطبعه	۷
۵۴۰۰۰۰	شفاخانهها	۸
۵۰۰۰۰۰۰	دیوی ادویه	۹
۵۰۹۵۰۰۰	» تعاونی	۱۰
۲۰۰۰۰۰۰	مسلخ	۱۱
۴۵۰۰۰	صنایع تجارتي	۱۲
	فابریکه سپورت صادرات	۱۳
	حق الامتياز	

۳۵۰۰۰۰۰

نصوار دهن

۱

۱۰

١٥٠٠٠	٢	نصوار دماغ	
	٣	تنباکوی چلمی	
١٠٠٠٠٠٠	٤	سگرت	
٢٨٠٠٥٠٠٠	٥	موتر	
٨٠٠٠٠٠	٦	روده	
٢٠٠٠٠٠	٧	روغنیات	
٨٠٠٠٠٠	٨	شیرینی باب	
	٩	رادپو و اعلانات	١١
١٢٠٠٠٠٠٠	١٠	محصول تېلفون، پسته و تلگراف	١٢
١٦١٠٩٥٠٠٠			میزان

قسمت سوم

	١٣	واردات اموال غیر منقول	
١٠٦٠٠٠٠٠	١	فروش املاک بصورت نقد و قسط	
٥٠٠٠٠	٢	مستردی تقاوی	
٤٥٠٠٠٠٠	٣	حاصلات املاک و اشجار	
٣٠٠٠٠٠٠	٤	حاصلات فابریکه‌ها	
٤٠٠٠٠٠٠	٥	کرایه اموال منقول و غیر منقول	
٧٠٠٠٠٠٠	٦	رسم ارضیه	
١٨٥٠٠٠٠٠	٧	فروش و واردات اموال منقول	١٤
	١٥	قیم منقول	
٨٠٠٠٠	١	تکت پولی	
٦٠٠٠٠٠	٢	محصول تبادلہ خزاین	

افغانی	انواع واردات	داډه	فصلا
٢٨٩٠٠٠٠٠	محصول پوستی	٣	
٣٧٧٨٣٠٠٠	مقاد سهم وقرضه	٤	

قسمت چهارم

١٦

١٨٦٠٠٠٠٠	باقیات وارداتی	١
٥٥٠٠٠٠٠	باقیات مصارفی	٢

جریمه جات

١٧

١٦٠٠٠٠٠	جرایم وارداتی	١
١٣٠٠٠٠٠	جرایم مالیات وگریزی	٢

میزان ٢٥٨٣٠٠٠٠٠

قسمت پنجم

واردات متفرقه

١٨

١١١٠٠٠٠	اعانه	١
٦٥٠٠٠٠	عواید سپورتی	٢
١٦٠٠٠٠٠	بازگشتی معاش و مصرف	٣
٤٨٩٣٣٠٦١	متفرقه	٤
٥٦١١١٨٩	از درك پیشکی که از بودجه	٥
٥٦٨٨٧١٧٦	سال ٣٤ برای ٣٥ تادیه گردیده	٦
١٠٦٠٩٨١٨٩	موجودی سر سال خزاین	٧
٢٢٠٣٠٤٦١٥	واردات دولت با اساس پلان عمومی	
	اقتصادی در دافغانستان بانک	

۸۷۱۵۰۰۰۰۰

میزان قسمت اول

۱۶۱۰۹۵۰۰۰

» دوم

۳۷۷۸۳۰۰۰

» سوم

۲۵۸۳۰۰۰۰

» چهارم

۱۳۱۶۵۱۲۶۱۵

قروض

۱۹

الف قرضه داخلی:

۲۵۷۲۷۵۰

۱ قرضه عامه برای ساختن سركها

۵۰۳۳۹۴۷۵۰

۲ ب : قرضه خارجی باساس پلان اقتصادی

۲۴۵۹ ملیون دالر

۱۸۲۲۴۸۰۱۱۵

میزان عمومی

دختر پلان پنجساله اقتصادی

افغانستان

برای رفع پسمانیهای مکرر چند قرن اخیر افغانستان، خرابی وضع اجتماعی و اقتصادی کشور نقایص و کمبودهای که در همه رشته های حیاتی، بملاحظه میرسید دولت وارگانهای مسؤل دولتی از چند سال باینطرف با سعی تمام کوشیدند بیک سلسله فعالیت های منظم، مرتب و جدی دست بزنند و روی یک پلان مرتب که حوایج اولی و ضروری را از حوایج ضروری درجه دوم تفریق کند، برای پروگرام های اولی و خیلی ضروری حق اولیت داده شود، ساحه فعالیت و کار و پیمانہ کار در مدت معین تثبیت شود، به ترتیب پلان پنجساله اقتصادی اقدام شد. این پلان مراحل قانونی خود را طی کرده و بمعرض تطبیق و اجراء قرار گرفت اینک رؤس مطالب پلان در ذیل تقدیم میشود.

« اداره »

۱- زراعت و آبیاری:

زراعت از نظر اهمیت و قدامت، مهمترین فصل پلان را تشکیل میدهد، زیرا افغانستان یک مملکت زراعتی بوده ۸۵ فیصد نفوس آن احتیاجات اولیه خود را تماما از راه فعالیت زراعتی و مالداری تهیه می نمایند و هم چنان تمام مواد صادراتی مملکت را استحصالات زراعتی تشکیل میدهد. اراضی افغانستان دارای استعداد انکشاف زراعتی خیلی زیاد میباشد که هر گاه مساعی و توجه خاصی بامور زراعتی کشور بعمل آید، استحصالات به پیمانہ زیاد بلند رفته از جانبی در عایدات زارعین افزودی بعمل آمده و از طرفی اندازه صادرات مملکت رونق گرفته اسعار مزید جهت انکشاف اقتصادی مملکت فراهم خواهد شد.

در ممالکی که دارای نفوس فاضله نمیشد انکشاف صنایع لزوماً باید بعد از اصلاحات و بهبود اوضاع زراعتی بدست گرفته شود و در صنایع از آن عده نفوس مملکت استفاده گردد که زراعت به وجود آنان احتیاج نداشته باشد.

در فصل زراعتی پروگرامها و پروژههای که مدنظر گرفته شده عبارت از پروگرامهای مدافعی، پروگرامهای اصلاحی و پروژه های توسعهی میباشد یعنی از یکطرف برای مدافعه از خطرات امراض و آفاتیکه حیوانات و حبوبات مملکت به آن مواجه میباشد، پروگرامهای تربیه افراد فنی و تهیه ادویجات ضروری مدنظر گرفته شده و از طرف دیگر جهت اصلاح نسل حبوبات و نوع نباتات مملکت تاسیس ستاسیون ها و مراکز تربیه و اصلاح نوعیت نباتات و جنسیت حیوانات پیش بینی گردیده است. همچنان برای اینک اکثر حصص اراضی حاصل خیز مملکت مجدداً تحت آبیاری و زراعت در آورده شود، تعمیر بندها و حفر آنها نیز شامل فصل زراعت و آبیاری گردیده تا در توسعه ساحت زراعت و اراضی زراعتی مملکت اقدام لازمه عملی گردد.

درین قسمت پروگرامهای مهمه زراعتی و آبیاری و نتایجیکه بدست می آید بصورت خیلی مختصر قرار آتی است:

اراضی جدید

پروژه مصارف در ظرف

تحت زرع

پنجساله پلان

۱- وادی هیرمند

۵۰۰۰۰۰۰ جریب

۱۰۶۵ میلیون افغانی

و مربوطات آن

۲- پروژه های توسعهی

» ۷۵۹,۰۰۰

» » ۶۲۴

آبیاری و زراعتی

در ظرف تطبیق پلان پنجساله زراعتی مملکت طوریکه از ملاحظه

اعداد فوق واضح است با مصرف «دو هزار و دو صد و نود و چهار میلیون و سه صد و سی و چهار هزار افغانی» در حدود یک میلیون و دو صد و پنجاه و نه هزار اراضی جدید که تقریباً ۷ فیصد اراضی موجوده زراعتی میباشد تحت آبیاری و زراعت در آمده، از یکطرف در اندازه استحصالات زراعتی مملکت افزودی قابل قدری رونما و از طرف دیگر زمینه مساعدی برای اسکان یکمده زیاد از نفوس کوچی مملکت فراهم میگردد.

۲- مواصلاټ و نقلیات :

اهمیت انکشاف و توسعه مواصلاټ و نقلیات در مملکت ما کمتر از انکشاف زراعتی نموده و در حیات اقتصادی و بشبر دهمه پروژه های آتی مملکت مواصلاټ و نقلیات زراعتی اهمیت بسزایی را داراست. اما متأسفانه این موضوع حیاتی نسبت بمقام رشته های امور دیگر عقب مانده و در مورد آن اقدامات قابل توجهی صورت نگرفته است. ازین حیث برای انکشاف آن از دو سال باین طرف پروژه هائی سردست گرفته شده که در انکشاف و تکمیل آن در پنجمسال آینه یک حصه بزرگ از احتیاجات کنونی مملکت مرفوع خواهد گردید.

طوریکه در پلان احداث و اصلاح سرکها پیش بینی شده در طی پنجساله تقریباً بطول یکهزار کیلومتر سرکهای مهم مملکت پخته کازی و قیر ری ری خواهد گردید و مبلغ هنگفتی برای ترمیم و حفظ و مراقبت سرکهای موجوده نیز تخصیص داده شده است که در اثر انکشافات و اصلاح راههای مملکت بمیلونها دلار از درک مصرف پترول، استهلاک پرزه جات موتر و روغنیات و غیره صرفه خواهد شد. و در مورد مخابرات نیز سرمایه های هنگفتی تخصیص داده شده که در ظرف سالهای آینه بهلاوه تکمیل تعمیرات متعدد موبوط دستگا های مخابراتی در قسمت تیلفون و تیلگراف سیم دار و بی سیم با آلات و ادوات موبوطه آن در حصص مختلفه مملکت انکشاف مهمی بنماید.

در حصه نقلیات متجاوز از هژده الی بیست هزار عراده لاری و تیز رفتار در سال با پرزه جات کافی وارد گردید و بغرض ترمیم موترها و ورکشاپهای متعدد در مناطق مختلف مملکت تاسیس میگردد.

تعداد عراده جات فوق ممکن است عدم کفایت ضروریات حمل و نقل روزافزون مملکت را بنظر و انمود کند ولی در حالیکه سرکها اصلاح گردیده از موترهای ثقیل الوزن کار گرفته شود و موترها در نقاط لازمه ترمیم گردد یقیناً حصه زیاد نیازمندی نقلیات مملکت بدینوسیله برآورده خواهد شد. برای تاسیس خطوط هوایی بین المللی و خطوط فضائی داخلی به علاوه ساختمان میدانهای

طیاره در هرات، کابل، مزارشریف تعمیر میدان هوایی بین‌المللی در قندهار نیز روی دست گرفته شده که در موعد پلان تکمیل خواهد گردید.

۳- خدمات عامه :

الف- معارف : چون یکی از اهداف مهم پلان عمومی و اقتصادی مملکت تربیه و رسانیدن افراد فنی و علمی در شقوق مختلفه میباشد لهذا توسعه معارف مملکت نیز اهمیت بسزائی دارد و انکشاف اقتصادی و اجتماعی مملکت مربوط به تربیه و مجهز شدن افراد مملکت بوده تنویر افکار و رهنمائی توده به اسباب تکامل مملکت را فراهم میسازد، و از همین رهگذر در پلان عمومی اقتصادی توسعه معارف از مهمترین فصول بشمار میرود. در ظرف پنجسال پلان نظر به پروگرام و پروژه های توسعهی معارف بر تعداد مکاتب ابتدائی موجوده نود باب مکتب جدید افزود خواهد گردید همچنان به تعداد پنجاه باب مکاتب جدید دهاتی، پنجاه کورس اکابر، دوازده باب مکتب ثانوی در نقاط مختلف مملکت افتتاح خواهد گردید.

در قسمت تدریسات عالی، دو فاکولته جدید یکی فاکولته انجینری و زراعت و یکی فاکولته ادویه سازی، تاسیس و بسال اول پلان بکار آغاز خواهد کرد.

ب- صحت عامه - واضح است که صحت بالای قوای جسمی و روحی تاثیر بارزی داشته جسم قوی و عقل سالم بالای کار انسان و بدین وسیله بالای قوه تولید مملکت موثر است و نظر به احصائیه های موجوده صحتی بسی امراض حیات عامه را تهدید می نماید و از همین رهگذر اصلاحات و بهبود صحت عامه نیز در قطار پروژه های مهمه مملکت تثبیت گردید. با اساس تطبیق پلان ها و پروژه های مربوط بصحت عامه پانزده شفاخانه جدید «ده بستره می» و موسسات اکسریز در ولایات مزارشریف، مشرقی، جنوبی و حکومت اعلی گرشاک جدیداً تاسیس خواهد گردید. همچنان لا براتوارهای جدید و موسسه جدید صحت عامه برای پیشبرد معلومات دکتورها، تربیه نرسها - و پرستارها و غیره در ظرف مدت پلان تاسیس و بکار آغاز خواهد نمود.

۴- صنایع و معادن :

الف - صنایع: نظر بملاحظات اوضاع اقتصادی مملکت، تاسیس واحداث صنایع مخصوصا صنایع روستایی برای بلند بردن سوبه حیاتی افراد و تزیید تولیدات و بوجود آوردن مشاغل جدید در اوقات تالی اهمیت قابل قدری را داراست. چون تا حال در مملکت اساسات صنایع گذارده نشده از و ما توسعه وانکشاف صنایع حایز اهمیت درجه دوم میباشد اما متذکر باید شد که انکشاف و توسعه صنایع فصل مهم پلان عمومی اقتصادی را تشکیل داده در ظرف مدت دوران پلان یک عده پروژه های نامکمل بپایه تکمیل رسیده و یک عده پروژه های صنعتی تاسیس و تکمیل خواهد گردید در قسمت تولید برق برای پروژه های صنعتی در ختم پلان پنجم له در حدود یک لک و پنجاه الی یک لک و هفتاد و پنج هزار کلووات برق جدیداً تولید و ملیونها متر پارچه جات و تکه باب نیز تهیه خواهد گردید که در نتیجه ازین ناحیه یک مقدار زیاد اسعار خارجی صرفه خواهد شد.

ب- معادن: برای استفاده از ذخایر پترول مملکت تشکیلاتی تخصیص داده شده تا در برمه کاری و باقی کارهای مربوطه اقدام نمایند همچنین به غرض تعقیب تفحصات برمه کاری مذکور و انکشاف استخراج اصولی معادن از قبیل زغال سنگ و نمک و غیره نیز وجوه کافی تخصیص داده شده است تا از یک طرف بخواست خداوند (ج) پترول استخراج گردیده و از طرف دیگر در استحصالات دیگر معادن افزودی مهمی بعمل آید.

۵- تجارت:

تجارت در افغانستان از حیث اینکه مملکت زراعتی بوده و مواد خام آنها باید در خارج صادر و عوض آن مواد طرف احتیاج مملکت وارد گردد اهمیت خاصی دارد اما نظر به اینکه تاکنون انتظام درستی در تجارت وارد نگریده، استفاده شایانی از آن بعمل نیامده است باین منظور در پلان تجارت یک سلسله اقدامات مفید و تشبثات موثری چه در قسمت تجارت خارجی و چه

در قسمت تجارت داخلی، در نظر گرفته شده است .
 رؤس این اقدامات عبارت از اصلاح صورت و ستاندرد مواد مهم صادراتی
 از قبیل پشم، پخته و غیره بذریعہ شرکتہای مربوط و تدارک بازارهای اصلی
 و عرضہ اموال دران بازارها تشکیل شرکتها و اتحادیه های واردات و صادرات
 و تجارت داخلی، واردات تجارت داخلی در ولایات میباشد . همچنین برای
 انتظام امور تجارت و رفع منازعات تجارتمی ترتیب و تدوین قوانین و مقررات
 لازمه و اصلاح و تشکیل مزید محاکم تجارتمی تجویز گردیده است .

۶- پول و بانکداری :

در قسمت بانک سعی بعمل آمده است تا معاملات بانکها از یکطرف مدد
 فعالیتهای اقتصادی شده و از طرف دیگر حتی الامکان وظیفہ مهم پولی را که
 تثبیت قوہ اشتراء پول ملی میباشد اجراء کند . بروی این مفکوره پیش بینی
 شده است که بانکها برای دوران تولیدات و استحصالات موجوده اضافی که
 از تطبیق پلان اقتصادی بدست آید، گریخت های لازمه توزیع بنمایند .
 بانک صنعتی بیک سرمایه کافی تاسیس گردید . امکانات اصول گریخت
 برای مؤسسات مربوطه تامین و باین وسیله گریخت صنعتی مملکت اصلاح
 خواهد گردید .

بغرض تثبیت اشتراء افغانی، توزیع اسعار بمدارک صحیح و احتیاجات
 مفید و ضروری تر افراد مملکت در نظر گرفته شده است، تا تدریجاً الی
 اخیر دوره تطبیق پلان، کلیہ اسعار تحت کنترل مستقیم گرفته شود. تجدید
 نظر بر مقررات اسعار پیش بینی شده است تا اینکه کنترل اسعار به مملکت
 مؤثر گردد. معاملات تنزیل اسناد و وثایق قیمتی که در مملکت سابقه ندارد
 تحت اجراء گرفته خواهد شد . برای تنظیم معاملات بانک و حمایت و دایم
 مشتریان و جلب پس اندازهای افراد در بانکها و تشویق و مطمئن ساختن اشخاص
 و مؤسسات با افتتاح حسابات جاری و امانات در بانکها قانون بانکها تجدید میشود.

۷- فینانسمان پلان :

فینانسمان مهمترین فصل پلان بوده و درین قسمت است که اهمیت اقتصادی و مالی کلیه عوامل مربوط به امکانات عملی و اجرای کارها و فعالیتها تدقیق و از لحاظ مدت اجراء و نتایج درجات تقدیم و تاء خیر آن در داخل مدت پلان تثبیت شده و فینانسمان مصرف آنها بوسیله منابع واردات بعمل آمده است و پروژه های مربوط به فعالیتهای انکشافی تدقیق شده است با در نظر داشتن احوال و عوامل فوق الذکر درجات آنها تعیین و مطابق اساسات علمی و مقتضیات اجتماعی و مالی و اقتصادی تصنیفات آنها در فینانسمان پلان در نظر گرفته شده است .

تصنیف پلان از لحاظ مصرف اساسا به سه قسمت جدا شده است بشرح ذیل :

الف - فصل حکومتی

ب - فصل بلدی

ج - فصل خصوصی

فصل حکومتی به ۲ قسمت از هم جدا شده است :

اول - مصارف عادی

دوم - مصارف انکشافی که شامل قسمت‌های ذیل است :

الف - زراعت و آبیاری

ب - مواصلات و مخا برات

ج - خدمات عامه

د - معادن

ه - متفرقه

فصل بلدی - این فصل شامل پروژه های مربوط به انکشافات بلدی

میباشد .

فصل صنعتی - تمام پروژه های متعلق به فعالیت‌های صنعتی دولتی

و خصوصی درین فصل گنجانیده شده است .

مصارف عادی و انکشافی دولت در پنجمسال پلان طبق آتی است :

به ملیون افغانی

۱۳۳۹	۱۳۳۸	۱۳۳۷	۱۳۳۶	۱۳۳۵
۲۰۷۹	۲۲۱	۲۱۶۲	۲۹۲	۱۷۷۶
۲۰۷۹	۲۲۱	۲۱۶۲	۲۹۲	۱۷۷۶

واردات پلان هم به سه قسمت از هم تفریق و تصنیف گردیده است :

۱ - واردات حکومت

۲ - استقراض و امداد خارجی

۳ - سرمایه خصوصی

واردات حکومت را مالیات و محصولات و عایدات تصدیهای دولتی تشکیل میدهد.

مالیات و محصولات و عایدات تصدیهای دولتی تشکیل میدهد. که عبارت از مالیه اموال لوکس میباشد همان مالیات و محصولات است که در سابق هم گرفته میشد، ازین قرار بجای اینکه مالیات و محصولات جدید وضع گردد، سعی شده است که سیستم و شرایط مالیات و محصولات موجوده بطوری اصلاح و ریفارم گردد که متضمن انکشاف وضع زراعت - تجارت - صنعت اقتصادی مملکت و تزئید عواید دولت گردیده و اداره آن بشکل منظم درآید. بروی این اساس البته نرخ بعضی از مالیات تقلیل و در نرخ قسمت دیگر آن تزئید بعمل آمده است. تزئید واردات دولت از ناحیه تصدیهای انحصاری و تجارتي و صنعتی طوری فکر شده که نرخهای اموال مربوطه به احتیاجات اولیه در مملکت پایان آمده و هم بوسیله تزئید مقدار توريدات و استحصالات و عرضه آن با شرایط سهل و نرخ نازل حوائج ملی رفع گردد.

مصرف حکومتی اعم از قسمت عادی و انکشافی از واردات مالیات و استقراض خارجی و محصولات خصوصی دولتی بعمل آمده است که سرجمع مبالغ واردات مذکور متوازن بمصارف است.

فینا نسمان مصارف انکشافات بلدی قسمه از واردات دولتی که فوقاً توضیح گردیده پیش بینی و متباقی تاجائیکه از عواید بلدیها تلافی گردد از عواید

خودآنها درمو ردیکه عواید خودآنها تکافو نکند بقره داخلی و خارجی
 جبران شده است. فینانسمنان مصارف انکشافات خصوصی مانند صنایع و تجارت
 وامثال فوق بسرما بهای خودآنهاو کریدت های بانکی داخلی و یا استقراض
 خارجی اتکاء دارد.

فینانسمنان اسعاری پلان:

مصارف اسعاری پلان عمومی اقتصادی مملکت از دومدارك پيش بيني
 شده است: یکی از مدارك داخلی یا عواید اسعاری که از ناحیه صادرات بدست می آید
 و دیگر مدارك خارجی که شامل قروض، معاونت های خارجی میباشد.
 عواید اسعاری داخلی برای مصارف عادی بودجوی دولت و تادیه اقساط
 و تکتا نه قروض دولتی مربوط به فعالیت های انکشافی دولت و آن تشبثات
 خصوصی صنعتی که کار آن در حال جریان است و همچنین برای تادیات تجارته
 وامثال آن تخصیص داده شده و در مورد مصارف انکشافی جدید داخل پلان چنین
 فکر شده است که از مدارك خارجی و استقراض و کسب معاونت های مالی
 فینانس گردد.

سر جمع اسعاری سنوات پلان، بملیون دالر مربوط به پروژه های دولتی و خصوصی:

۱۳۳۹	۱۳۳۸	۱۳۳۷	۱۳۳۶	۱۳۳۵
۱۰۱۹۱۸	۱۰۳۰۲۵	۹۸۵۲۶	۸۳۹۳۵	۷۷۵۴۱

۶۶۴۹۶۵ میزان				

ع.ج.س. ۱۰، بناغلی علی محمد معاون
مدارث عظمی

ع.ج.س. ۱۰، بناغلی سردار محمد نعیم وزیر
امور خارجه معاون مدارث عظمی

ج ، سید شمس الدین مجروح رئیس
مستقل فبایل

فرقه مشراول سیدحسین لوی درستیز

فرقه مشر ثانی اتلوال دستردرستیز
مرستیال

فرقه مشر اول محمدعیسی قوماندان
قوای مرکز

صدارت عظمیٰ

تشکیل :

صدر اعظم ج، ع، ج، ل، ع والا حضرت سردار محمد داؤد
لمپی معاون ع، ج، س، ا، علی محمد
دوہم معاون ع، ج، ل، ع والا حضرت سردار محمد نعیم

د قلم مخصوص مدیریٹ :

داکٹر محمد حسن (شرق) شیخزہ رتبہ مامور د پینڈی رتبہ کفیل
مامور پہ (۸) رتبہ یوتن

دوزیرانو عالی مجلس :

ع، ج محمد مرید دوزیرا نو عالی مجلس دمنشی وکیل
ص محمد اختر
مدیر پہ ۴ رتبہ
تایمست پہ (۵) رتبہ
مامور پہ (۶) رتبہ
ص سعید احمد
یوتن

د تحریراتو مدیریٹ :

مدیر پہ خلورمہ رتبہ
مامور پہ (۶)
» (۸) »
» (۹) »

د قوانینو مدیریٹ :

خلورمہ رتبہ مامور
(۵) » ماموران
(۶) » »
ص فقیر نبی (الفی) دمدیر د کفیل پہ حیث
دوہ تنہ
» »
یوتن د تایمست پہ حیث
لسم » مامور

د عارضینو مدیریت :

ص داکتر محمد حسن شرق د مدیر د کفیل په حیث	د څلورمه رتبه مامور
دوه تنه	(۶) رتبه ماموران
یو تن	(۷) « مامور
»	(۸) « «
»	(۱۰) « «

د مامورینو مدیریت :

ص محمد ابو بکر د کفیل په حیث	د څلورمه رتبه مامور
یو تن	شپږمه « «
»	اتمه « «

د محاسبی مدیریت :

ص فضل حق د مدیر په حیث	(۴) رتبه مامور
(۱) تن	(۶) « «
(۲) تنه	(۷) « ماموران
(۲) «	(۹) « «
(۲) «	(۱۰) « «

د پانوی مدیریت :

ع محمد رفیق د مدیر په حیث	(۴) رتبه مامور
(۱) تن	(۶) « «
(۳) تنه	(۸) « «
(۳) «	(۹) « «
(۲) «	(۱۰) « «

د حفظی خانګه :

(۱) تن	(۶) رتبه مامور
(۲) تنه	(۹) « ماموران

- (۱۰) رتبہ مامور
 د تمییز خانگہ:
 (۱) تن
 (۶) رتبہ مامور
 (۷) » ماموران
 (۲) تنہ

دمحاکماتولوی ریاست:

- لوی رئیس لہ رتبی وتلی
 د تمییز محکمہ:

- ع، ص محمد شریف (ترہ کی) دکفیل بہ حیث
 (۲) رتبہ مامور
 (۳) » »
 ص فیض محمد
 (۴) » ماموران (۲) تنہ
 ص حمیب اللہ
 (۵) رتبہ ماموران (۲) تنہ
 (۱) مامور (۱) تن
 (۱۰) » » (۱)

دمرافعی محکمہ:

- ع، ص محمد شفیع در رئیس بہ حیث
 (۱) رتبہ مامور
 ص محمد ہاشم دکفیل بہ حیث
 (۴) » »
 ص محمد انعام کفیل - ص عبدالہادی کفیل
 (۵) » ماموران (۲) تنہ
 (۸) » مامور (۱) تن
 (۱۰) » » (۱)

دابتدائی محکمہ:

- ع: ص عبدالسلام در رئیس بہ حیث
 (۲) رتبہ مامور
 ص نور الدین - ص میر غلام محمد
 (۴) » ماموران
 ص میر عباس
 (۵) » »
 (۶) » مامور (۱) تن
 (۸) » » (۱)
 (۱۰) » » (۱)

د یو-ان، دارتباط مدیریت:

- ص فقیر نبی (الفی) دمدير دکفيل په حیث
- (۴) رتبه مامور
- (۶) » ماموران (۲) تنه
- (۸) » مامور (۱) تن
- (۱۰) » » (۱) »
- د پلټنې لوی رئیس له رتبې نه وتلی (دمحاسبانو دعالي ديوان اودا داری
پلټنې لوی آمر) . . . .
- (۸) رتبه مامور (۱) تن
- (۱۰) » » (۱) »
- د تاپيست په حیث

دمحاسبانو عالی ديوان:

- ع، ص حبیب الله درئيس په حیث
- (۱) رتبه مامور
- (۳) » »
- (۳) » »
- حقوقی متخصص . . . .
- دمدعی العموم په حیث . . . .
- (۳) رتبه مامور

(الف) دارالانشاء:

- د دارالانشاء د تحریراتو خانګه:
- (۴) رتبه مامور
- (۶) » » (۱) تن
- (۸) » ماموران (۲) تنه
- (۶) » » (۳) »
- د دارالانشاء د پانېو خانګه:
- (۶) رتبه مامور (۱) تن
- (۷) » ماموران (۲) تنه
- (۶) » معتمد (۱) تن
- ص محمد صدیق دکفيل په حیث

(ب) توحید :

(۳) رتبہ مامور (۱) تن

(۹) » » (۱) »

دتوحید دوارداتو خانگہ:

ص محمد نعیم

(۵) رتبہ مامور

(۶) » ماموران (۲) تنہ

دتوحید دمصارفاتو خانگہ:

ص محمد اسحاق

(۵) رتبہ مامور

(۶) » ماموران (۲) تنہ

دتوحید دولت داموالوددارائی خانگہ:

.....

(۵) رتبہ مامور

(۶) » ماموران (۲) تنہ

(ج) مراقبین :

(۱۷) تنہ

(۵) رتبہ سرمرقبان

(۳۴) »

(۶) » مراقبان

(۲) »

(۵) » فنی برآوردیان

(۲) »

(۵) » صحیح فنی ماموران

(۱) تن

(۵) » انگلیسی ترجمان

(د) محاکم:

لمپی محکمہ :

(۳) رتبہ مامور ص میر محمد

(۴) » غری (۳) تنہ (ص عبدالغفار - ص محمد حسین - .....)

دوہمہ محکمہ :

ع محمد سلیم

(۳) رتبہ مامور

غلام جیلانی کفیل.....

(۴) » غری (۳) تنہ

درېمه محکمه.

(۳) رتبه مامور

ع عبدالعلي

(۴) « ماموران (۳) تنه (ص سعده الله کفيل-ص عبدالرزاق کفيل-۰۰۰۰)

د پلټنې رښتيا:

(۱) رتبه مامور

ع ص پاي بنده محمد درئيس په حيث

(۳) » »

ع محمد عمر د معاون په حيث

(۴) » »

ص محمد يوسف (وحدت) دمدير دکفيل په حيث

(۶) ماموران (۲) تنه

(۸) » » (۲)

(۱۰) « مامور (۱) تن

لمړي گروپ:

د «الف» کميسيون:

(۳) رتبه مامور

ع عبدالله (غفار شاد) د گروپ درئيس په حيث

(۴) » »

ص محمد يوسف دکفيل په حيث

(۵) » » (۱)

ص عبدالغني » »

د (ب) کميسيون:

(۴) رتبه مامور

ص محمد زمان دکفيل په حيث

(۵) » »

ص محمد اکبر دکفيل په حيث

(۶) » » (۱) تن

دوهم گروپ:

د «الف» کميسيون:

(۳) رتبه مامور

ع غلام دستگير درئيس په حيث

(۴) » »

ص عبدالله رقيق

(۵) » »

ص حضرت الدين دکفيل په حيث

د(ب) کمیسیون :

(۴) رتبہ مامور

(۵) » »

(۶) » » (۱) تن

دریم گروپ :

د(الف) کمیسیون :

(۳) رتبہ مامور

(۴) »

(۵) » »

د(ب) کمیسیون:

(۴) رتبہ مامور

(۵) » »

(۵) » » (۱) تن

خلورم گروپ :

د(الف) کمیسیون :

(۳) رتبہ مامور

(۴) » »

(۵) » »

د(ب) کمیسیون:

(۴) رتبہ مامور

(۵) » »

(۶) » » (۱) تن

دالمیک ریاست:

(۱) رتبہ مامور

داجرائی خانگہ :

(۴) رتبہ مامور

ص حشمت اللہ

ص فتح محمد د کفیل پہ حیث

....

ص عبدالرؤف د کفیل پہ حیث

ص محمد انور » »

ص حبیب اللہ

ص غلام نبہ، د کفیل پہ حیث

ع عبدالغفار درئیس پہ حیث

ص عبدالوکیل د کفیل پہ حیث

ص عبدالغفور » »

ص سردار سلطان محمود درئیس پہ حیث

ص غلام دستگیر د کفیل پہ حیث

ع، ص محمد فاروق (سراج) درئیس پہ حیث

ص عبدالمجید ابوالی

(۱۰) رتبه مامور (۲) تنه

(۸) » » (۱) تنه

فنی خانګه:

(۵) رتبه مامور

(۷) » » (۲) تنه

(۱۰) » » (۱) تن

دنشرا تو خانګه:

(۶) رتبه مامور (۱) تن

(۱۰) » » (۱) »

د پانوخا نګه:

(۱۰) رتبه مامور (۱) تن

د سپورت فابریکه:

(۵) رتبه مامور (۱) تن

(۸) » » (۱) »

ص نور محمد

ریاست دیوان محاسبات

این موسسه که سو مین سال تاسیس آن میباشد دارای تشکیلی است که شامل ۹۴ نفر میباشد.

وظایف و صلاحیت دیوان محاسبات حسب آتی است:

- ۱- مراقبه تمام واردات، مصارف، اموال دولت و امانات نقدی و عینی که از طرف دوائر اخذ گردیده است با اسام و اسناد قیمت بها و بالعموم صرف و قبض قیمت.
  - ۲- کنترل حسابات محاسبین نقدی و عینی و دیگر قیمتات.
  - ۳- محاکمه محاسبین و عنداللزوم محاکمه آمران اعطای درجه دوم و مامورین تحقق.
  - ۴- تدقیق حسابات بلدیہ و اردات محلی و اصدار فیصله در آن باره.
  - ۵- تدقیق و ثبت تخصیصه های معاشات ذاتیه.
  - ۶- مراقبه و ثبت تمام قروض، دیون، و تعهدات دولتی و تمام ضمانت اکریدت اسناد قیمت بهای خزانه و پیشکی ها.
  - ۷- تدقیق حسابات قطعی و عمومی و تنظیم راپور مطابقت حسابات.
  - ۸- در حین ایجاب تقدیم راپور بصدارت عظمی و شورای ملی راجع باصلاح یا تعدیل اصول مالی، حسابی و تحقیق واردات.
  - ۹- اجرای وظایفیکه با قانون محاسبه عمومی بودجه، و دیگر قوانین بدیوان محاسبات سپرده شده است.
  - ۱۰- تدقیق معاملات و حساباتیکه از طرف صدر اعظم، شورای ملی یا مجلس اعیان حواله میشود.
  - ۱۱- تدقیق حسابات نهائی و بیلانس های متعلق به اموال و سرمایه های متد اول و ثابت دولتی که مطابق قانون مخصوصه آن صورت میگیرد.
- و ارسای امور حسابی دوائر دولتی با ساسی هدایت قانون محاسبات عمومیه حسب ذیل صورت میگیرد:
- ۱- خطای مادی وجود نداشته باشد.

- ۲- در داخل بست و تخصیصات باشد .
 ۳- به فصل و مواد بودجه مطابقت داشته باشد .
 ۴- بقوانین و نظامات و مقررات برابر باشد .
 روی چهار اصل فوق واریسی دیوان محاسبات از امور حسا بی دوائر دولت به اقسام ذیل منقسم میگردد :

قسمت اول : ویزه قبل از اجرای تادیات متجاوز از پنجا - هزار افغانی و مقالات بیشتر از یک صد هزار افغانی دوائر که در چوکات وظائف اندازه آن محدود گردیده با تخصیصات متداوله مرکزی و ولایتی که از جزیبی تا کلی بوقت و زمان معین اجرا میشود .

قسمت دوم : ویزه بعد اجرا - حواله های نقدی و مقالات دوائر که کمتر از اندازه قسمت اول بود و جمع و خرج و باقی و حساب موجودیت اجناس دولت توسط محاسبین خود شان تدقیق و تحت اجرا آمده پس از سپری شدن مدت قانونی اش بضمیمه حسابات موعدی محاسبین بدیوان محاسبات مواعلت میکند .

نتایجی که از واریسی امور دوائر دولتی گرفته شده :

این يك امر مسلم است که موضوع محاسبات دولت و اصول تدقیق و مراقبه آن چه از نظر قانون و چه از لحاظ طرز العمل محتاج اصلاحات و طرف توجه و نگرانی حکومت قرار داشت - تا بروی اساسات و پیر نسیب های علمی و مقتضیات عصر و زمان و ایجابات محیطی در آن تجدید نظر شده و بشکل بهتر ، عصری تر و آبرومند تری در آورده شود چنانچه بتأسی همین پلان و مفکوره اصلاحی بود که در آغاز سال ۳۳ از یکطرف دیوان محاسبات بوجود آمد و از جانب دیگر قانون محاسبات عمومی در مملکت پهن و هم سیستم دفترداری چه نقدی و چه جنسی بحال موجوده تبدیل گردید .

مسأله تطبیق يك سیستم جدید مخصوصاً تحت اداره قانون جدید در يك مملکت برای نخستین بار کار ساده نبوده و خاصه از نگاه سویه اشخاص رسیده کافی در مملکت ما امر مشکلی محسوب میگردد .

ذرائع: بیگانه، ترفیحات سنہوی در سال ۳۵، رفیع نموده اند

بنیاد ملی: محمد شایخ رئیس محکمہ مرافعہ ریاست محاکمات صدارت تعظمی

بر تبه اول

بنیاد ملی محمد عمر معاون ریاست تفتیش اداری صدارت تعظمی بر تبه ۲

بنیاد ملی پیر محمد مدیر عمومی دیوان محاسبات صدارت تعظمی بر تبه ۳

دهقان سالخورده مصروف فعالیت است

لہذا ریاست دیوان محاسبات کہ نقطہ نہائی و مرجع تمرکزی و مراقبہ کلیہ حسابہا و اموال دولت است پیش از پیش مشکلات فوق را درک و جهت ازالہ و جلوگیری از خبط و خطا ہای نظری و عملی توام با تاسیس و موجودیت خود از یکطرف ضرورت تاسیس یک کورس را بفرض تنویر افکار و توسعہ معلومات عمومی مامورین مؤظف و بالاخرہ بمنظور ایجاد وحدت عمل در طرز اجراآت دوائی، بشمول مامورین دوائی مرکز و ولایات و مامورین خود دیوان محاسبات احساس و چنانچہ بتاسیس آن موفق و دورہ ہای متعدد کورس مذکور را بسر رسانیدہ و از طرف دیگر ازراہ فرستادن ہیئت ہای رهنمائی بشعبات مرکز و نظر بہ پیش آمد خوب و ہمکاریہا آمران دوائی توانست مجاری امور بصورت عمومی بداخل چوکیات علمی وفا نونی در آورده شود بالخاصہ حسابات عینی (جنسی) کہ از سالہای متوالی این قسمت محاسبہ مهم دولت بحال تمرکز نیامدہ بود علاوہ برین کہ موجودیت آن بحال مرکزی توام بہ اسناد موجودی مصرف و باقی صورت گرفت مرام و آرزوی دیرینہ ما کہ مسالہ قیمتدار ساختن آن بود بر آورده شد این کار بدات خودکار بسیط و سادہ نبود ثقلت کسار و اہمیت آنرا در مملکت ہر کس فہمیدہ میتواند در حصہ پیشرفت و تطبیق عمل آن باز ہم تأیید ہمکاری آمرین ذیعلقہ را نمودہ و اینکہ حساب گرفتہ شد و تا جائیکہ از نگاہ مراقبین مؤظف دیدہ شدہ نتایج آنرا میتوانیم اطمینان بخش بگوئیم و امید داریم در سالہای ما بعد نظر بہ حسن نیت و ہمکاری کاہینہ حکومت جوان خوب تر دیدہ و بسر آن متصل شویم بیشتر چیزیکہ جهت اصلاح امور دوائی مفید و مؤثر ثابت گردیدہ یکی مسالہ ویزہ ہای یومی است کہ قبل از اجرا طرف غور و مذاقہ قانونی دیوان محاسبات قرار گرفتہ از سہویات مادی و عدم مطابقت بقوانین و اصول وغیرہ جلوگیری میگردد و دیگری وارسپہای استثنائی است کہ بموجب امر مقام منبع صدارت عظمیٰ و ملحوظات اصلاحی وقتا فوقتا صورت گرفتہ و نتایج آن بہ رادیو و جراید نشر گردیدہ است .

انجمن ریاست :

انجمن ریاست از یکطرف محکمه تمیز (مالی) بوده در حال عدم قناعت یکی از طرفین در فیصله محکمه مربوطه خود ریاست تمیز آن میباشد که فیصله آخرین خویش را صادر و از جانب دیگر در قسمت تدوین تعلیمات نامه ها و قانون داخلی دیوان محاسبات و غیره رسیدگی و مزیداً در اضراف نتایج تفتیش هیئت های اعزامی خویش بصفت هیئت تحقیق غور و قرار خویش را صادر مینماید. فقرا تیکه در انجمن تصویب شده (نزده فقره) میباشد اینک مختصر سه فقره را در ذیل به استحضار میرسانیم:

۱ - بررسی سامان سرک سازی و قبریزی بیاروالی کا بل که توسط هیئت دیوان محاسبات از حالت متفرق جمع و در داخل حسابات و باز خو است آورده شده این موضوع بذات خود خیلی گران و قابل اهمیت بوده بر اتب به تصویب انجمن رسیده است.

۲ - تصویب انجمن راجع به توزیع روغن مخلوطی مغازه کوپراتیف مامورین

۳ - موضوعات مالی فقرات تفتیش گذشته مدیریت لوازم وزارت جلیله

معارف که طرف فیصله محکمه مالی دیوان محاسبات در سال دفع و جرمدعی العموم و مدعی علیهما قرار گرفته بغرض اجرا بر رجش ابلاغ گردیده بعلاوه کورسهای گذشته در امسال یک کورس (۳۲) نفری از مامورین وزارت خانهها و خود ریاست دیوان محاسبات و غیره که آن شامل شده بودند توسط معلمین لایق تدریس و بعد از فراغ بمراجع مربوطه سوق داده شده اند که اذرهگذر طرز اداره حساب نقدی و عینی کاری خوب گرفته شد.

دو نفر از مامورین ریاست دیوان محاسبات که در شق اداره عامه بطور فیلوشپ بترکیه اعزام شده بودند بعد از فراغ برای مدت ششماه دیگر بغرض تحصیل مضامعات به دیوان محاسبات ترکیه گماشته شده بودند این دو نفر بعد از فراغ تحصیل واپس بوطن مراجعت و بر ریاست دیوان محاسبات مصروف انجام وظیفه مینباشند.

سه نفر از مامورین این ریاست بغرض تحصیل در شق اداره عامه بشمول امور بودجه و حساب بطور فیلوشپ از طرف (آی.سی.ا) به تهران برای یکسال اعزام

شده اند۔ اکنون کورس مجدد دیگر کہ مامورین جدید الشمول آن بکلوریا دیدہ وغیرہ بودہ مخصوص خود ریاست دیوان محاسبات افتتاح گر دیدہ تا از یکطرف بشمول تمام مامورین دیوان محاسبات تحت معلمی متخصص ترکی در تدریس محاسبہ دولت بہ سینتم مضاعف و تفسیر قانون محاسبہ عمومیہ قرار گرفته از جانب دیگر مامورین جدید الشمول تحت اثر یک عده معلمین داخلی از طرز محاسبہ عینیات و بودجه دولت و مزایده و مناقصہ و اعاشہ و باربندی وغیرہ بہ پردازند۔

متخصص مالی وزارت مالہ بعد از وقت رسمی بصفہ مشاور حسابی ریاست دیوان محاسبات شامل کار است تا بصورت لازمه در اطراف موضوعات لازمه از نامبرده مشورہ مالی و حسابی خویش حاصل و بعد از غور در ساحہ عمل بگذاریم۔

ریاست تفتیش

الف۔ اموری کہ در سال ۱۳۳۴ تحت دوران بودہ و یا در اخیر سال رسیدہ و محول بطلی مراحل اصولی شدہ و در سال ۱۳۳۵ پس از انجام تفتیش و تحقیق و اکمال موضوع مراتب حصول خود را از نقطہ نظر حصول ہدایات و اوامر مقام صدارت عظمیٰ و صدور قرارہای کمیسیون تحقیق و ثبت نتائج و نظریات و ارسال دوسیہہای انجام شدہ بہ مرجع مربوطہ تا با اساس آن مامورین مشمول و غفلت کار بمحاکمہ و مجازات اصولی سوق دادہ شوند و بنا موری کہ در وظیفہ خود ابراز صداقت و لیاقت کردہ اند تحسین و تقدیر نامہ اعطا گردد :

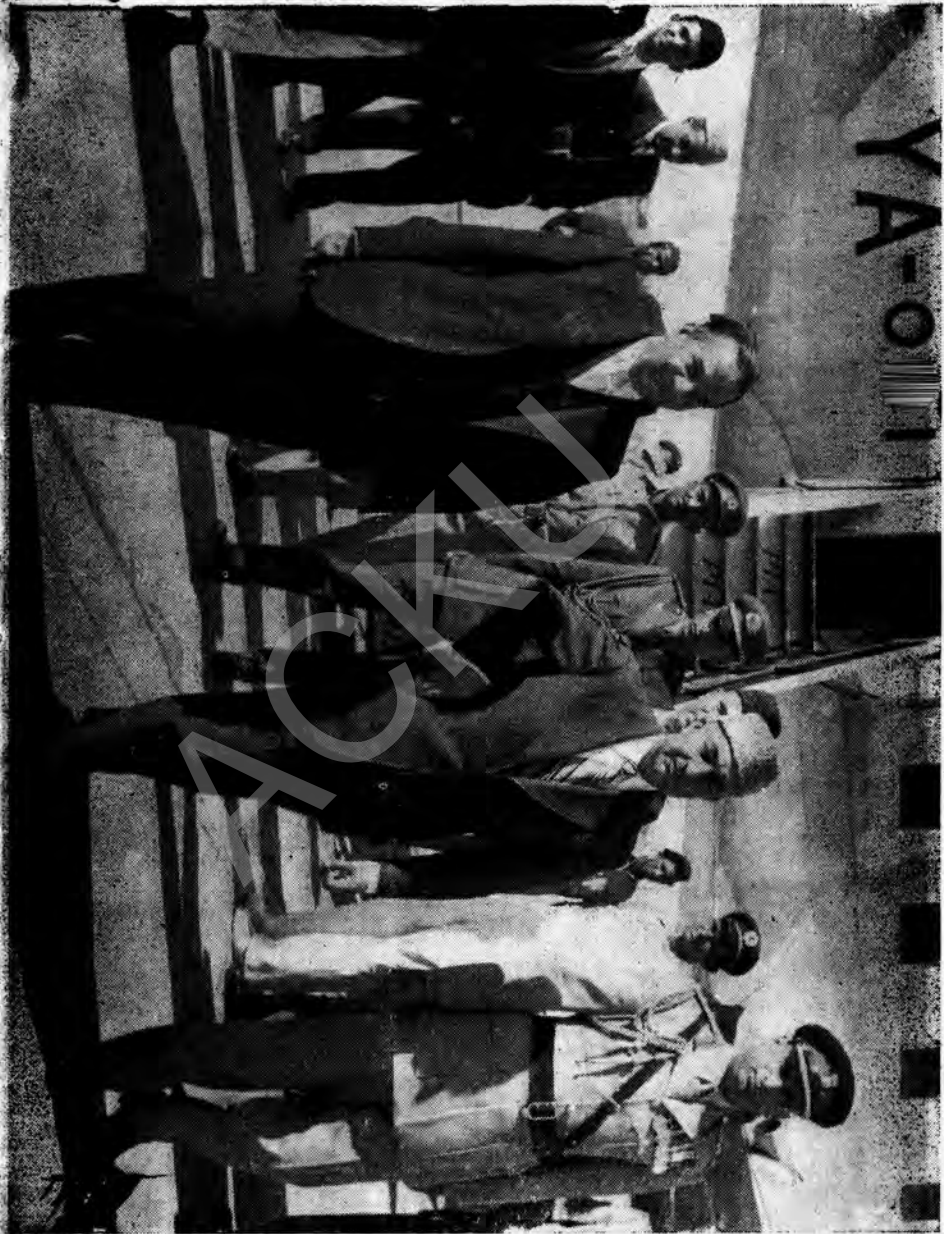
- ۱۔ امور حکومت محلی سین بولنگ مربوطہ ولایت قندھار
- ۲۔ « « « « چہاردهی « « کابل
- ۳۔ « شعبہ جزا احصائیہ محکمہ ابتدائیہ مرکز حکومت اعلیٰ غزنی
- ۴۔ « « « « مدیریت عمومی تفتیش وزارت داخلہ
- ۵۔ « « « « محاکمات « «
- ۶۔ « « « « مامورین « «

- ۷- حکومت مجای میدان مربوطه ولایت کابل .
- ۸- « « « پشتون کورت مربوطه حکومت اعلی میمنه .
- ۹- « شعبه جزا احصائیه، محکمه ابتدائیه، مرکز حکومت اعلی میمنه .
- ۱۰- « اراضی حبیب الله و محمد نسیم در بغلان .
- ۱۱- « عرائض علیه محمد ایوب حاکم سابق خان آباد .
- ب- امریکه در سال ۳۴ به بازرسی و تفتیش آن آغاز و اوراق آن بریاست تفتیش رسیده و مراحل خود را از قبیل تحقیق و صدور قرار تحقیق و حصول احکام و ثبت اوراق بمنظور تامین مراتب تشریح قسمت الف در سال ۳۵ بمراجع مربوطه آن فرستاده شده است :
- ۱- امور حکومت محلی اندخوی مربوطه حکومت اعلی میمنه .
- ۲- « شعبه جزا احصائیه محکمه ابتدائیه مرکز ولایت مزار شریف .
- ۳- امور حکومت محلی آفچه مربوطه ولایت مزار شریف .
- ۴- « « « سرپل « « «
- ۵- « « « غور بند مربوطه حکومت اعلی شمالی .
- ۶- « شعبه جزا، محکمه ابتدائیه، معارف، احصائیه، حکومت کلان کاپیسا مربوطه حکومت اعلی شمالی
- ۷- امور شعبه جزا، محکمه ابتدائیه، مرکز حکومت اعلی پروان .
- ج- امریکه در سال ۱۳۳۴ تاحال تحت دوران واقع و مراحل اصولی آن انجام نشده است .
- ۱- تفتیش و بازرسی امور اناری بناروالی کابل که از سال ۳۴ تحت بازرسی قرار دارد .
- ۲- تفتیش و بازرسی امور مدیریت ترافیک بناروالی کابل .
- ۳- امور علافه داری شکی مربوطه حکومت سپین بولدک ولایت قندهار .
- ۴- امور بلدیة هرات .
- ۵- امور خریداری چوبهای کمیته مریسن کنود سن .
- ۶- امور دشت ارچی و مسائل املاکی ولایت قطنن .

نيماغلی سردار محمدداؤد صدر اعظم افغانستان ونيماغلی صدراعظم چکوسلواکیا موقع اعضاء اغلاميه مشترک ددبراگه

از مناظر بندیرا تی بیناغلی سردار محمد داؤد صدر اعظم افغانستان در کراچی (پاکستان) بیناغلی سهر اوردی
صدر اعظم پاکستان با بیناغلی صدر اعظم افغانستان دیدہ میشود

- ابتدائیه حکومت کلان دایزنگی بوسیله کمیسیون الف گروپ اول .
- ۶- امور مدیریت جنگلات حکومت کلان با د غیسات بوسیله کمیسیون ب گروپ اول .
- ۷- امور مدیریت زراعت ولایت هرات بوسیله کمیسیون ب گروپ اول .
- ۸- امور شعبه حقوق ، جزاء ، شعبه احصائیه ، مدیریت اداری ، محکمه ابتدائیه مرکز هرات بوسیله کمیسیون ب گروپ اول .
- ۹- امور شعبه جزاء و حقوق - احصائیه - محکمه ابتدائیه ، مرکز حکومت کلان قلات بوسیله کمیسیون ب گروپ سوم .
- ۱۰- امور اداری ریاست بوهنتون بوسیله کمیسیون الف گروپ چهارم .
- ۱۱- امور مدیریت مامورین و قرار داد های مستخدمین خارجی و شعبه مجلس وزارت معادن و صنایع بوسیله کمیسیون ب گروپ سوم .
- ۱۲- امریکه مستقیماً از مدیریت اداری ریاست تفتیش اداری تحت واریسی قرار گرفته است .
- ۱- موضوع تحقیق اوراق تفتیش شرکت اتحادیه پنبه که از طرف وزارت مالیه بعمل آمده است .
- ۲- اشتراک نماینده ریاست تفتیش اداری صدارت عظمی در هیئت مشاهدات مناطق غلچر وللمی زار ولایت مزار شریف .
- ۳- اشتراک نماینده ریاست تفتیش اداری صدارت عظمی در هیئت مشاهدات مناطق غلچر وللمی زار ولایت قطن .
- ۴- اشتراک نماینده ریاست تفتیش اداری صدارت عظمی در هیئت مشاهدات قنوت ولایت قندهار .
- ۵- موضوع شکایات حسابی بین سفارت کبرای افغانستان مقیم مسکو و مدیریت محاسبه وزارت خارجه .
- ۶- اشتراک نماینده ریاست تفتیش اداری در بعضی موضوعات محاکماتی در ریاست محاکمات ابتدائی .

۷- اشتراك نماينده رياست تفتيش ادارى صدارت عظمى در هيئت اعزامى وزارت مالىہ بمزار شريف .

۸- اشتراك نماينده رياست تفتيش اداری صدارت عظمی در هيئت دعوی علفچر بين يك قسمت اهاالى مشرقى و جنوبى .

۹- موضوع ادعاى ورثه گلان در يوروزارت مالىہ

۱۰- موضوع دوسيه نسبتى ملا وزير احمد، قاضى سابق محكمه رستاق

۱۱- موضوع عرائض وشكايات يك عدده اهاالى ارزگان - موضوع ازدار الحكومہ گى قندهار خاتمه داده شده است .

۱۲- اشتراك نماينده رياست تفتيش ادارى صدارت عظمى در هيئت

تحقيق موضوع حريق ايسه حبيبه كه انجام شده .

۱۳- اشتراك نماينده رياست تفتيش ادارى صدارت عظمى در هيئت منازعه

محبوسين ولايت كابل .

۱۴- موضوع منازعه اراضى ضياء الدين نام عليه محمدبرات

۱۵- « اراضى نواباد محمد محسن سابق قطن

۱۶- « قطعه چك پترول كه بفرض تحقيق بمرجع آن ارسال شده است .

ز- اموريكه مراحل خود را طى نكرده و تحت دوران ميا شد .

۱- موضوع دعوى زمين بناغلى محمد حيدر اعتمادى و فرقه مشر احمدعلى

۲- « « زمين و حفر نهر اهاالى الياس خيل و فرقه مشر سعدالله

۳- « تحقيق اوراق شركت برق سروبي كه تفتيش آن از طرف وزارت

ماليہ صورت گرفته است .

۴- موضوع اراضى بيك و نونياز بين حكومت و يك عدده اهاالى

۵- موضوع دوسيه موضوع منازعه اراضى موسى كاظم و ورثه مير غلام

۶- موضوع دوسيه نسبتى بناغلى مياحسين رئيس توزيع شركت برق

و غند مشر عبدالمجيد .

۷- موضوع دوسيه حاصلات املاك ملك قيس و ملك محمدجان .

رياست الميک

در سال ۳۵ ترتيب پروگرام های نمايشهای سپورتی روز مخصوص جشن اطفال و جشن استقلال و جشن پشتونستان و هفته مخصوص سره میا بخت وغيره روزهای مهم دراستدיום همچنين در سال ۳۵ رياست الميک با ۸۴ کمیته الميک دنيا در تماس بوده و قانون نامه های جدید و تبال و هاکی اتلتیک را از آنها خواسته و ترجمه نموده است.

ترتیب و تنظیم مسابقات بزرگ بزرگشی ۲۴ میزان روز تولدی اعلیحضرت همایونی بین ولایات مزار، قطن و میمنه گرفته شد و در اثر حسن انتظام بی سابقه از حضور مبارک اعلیحضرت همایونی یک نشان صداقت به شیاعلی محمد فاروق سراج رئیس الميک اعلا شد.

یک منظره از بزرگشی

ترتیب فلم گیری
هیئت فرانسوی از
بزرگشی افغانستان ،
بکمک ریاست المپیک
تکمیل شده. اما سنامه
چید برای مسابقات
بزرگنی یگانه ورزش
ملی باستانی مملکت
ترتیب گردید. قرار
دعوت ریاست المپیک
افغانی یک تیم هاکی
و یک تیم فوتبال از
هندوستان و یک تیم
فوتسال از شوروی
با افغانستان وارد در جشن
استقلال ما با بقات دوستانه
با تیم های معارف، کلب
آریانا و پوهنتون کابل
نمودند.

قرار دعوت کمیته
تربیه بدنی دولت اتحاد
جماهير شوروی در مراسم
جشن (سپور تا کياد)
مسکواز طرف افغانستان
بناغلو محمد فاروق
سراج رئیس المپیک

بزرگنی کهنسال

شجاعت و تهور از سیمایش مشهود است

پاکستان پر پہلوانی بروز جشن استقلال - سالہالی شہر نولخ و زیاد میں مسابقتوں کا سلسلہ

و محمد مجسم صافی مدیر عمومی سروریت معارف در مسکو شرکت نمودند .
 در شانزدهمین المپیای بین المللی ملبورن قرار فیصله حکومت متبوعه
 یک تیم هاکی افغانی عبارت از شانزده نفر ورزش کار و دو نفر آفرین
 تحت سرپرستی بناغلی محمد فاروق سراج به استرالیا مسافرت نمودند .
 در نتیجه در گروپ خود تیم افغانی نمره سوم را حایز شده اعزبی : اول ، هند ،
 دوم سنگا پور ، سوم افغانستان . و در اثر اینسکه در دوران المپیای دوضع تیم
 افغانی در و به باز یکنان آن همه مطابق قوانین و مقررات سپورتی بین المللی بود
 از طرف کمیته المپیک بین المللی دیپلوم افتخاری المپیک به بناغلی سراج
 رئیس هیأت افغانی تصویب شده است .

امثال نماینده افغانستان با زهم به جمله اعضای فیدریشن سپورت ممالک
 شرقی انتخاب شده است که در زمره اعضای ممبر کلس ممالک شرقی داخل باشد .
 موضوع عضویت المپیک افغانستان و داشتن یک نفر نماینده دائمی و یک کرسی
 و حق رأی در مجلس بین المللی C. I. O. که تا حالا افغانستان نماینده دائمی
 ندارد . در مجلس بین المللی پیشنهاد شده که نتیجه آن در ماه سپتمبر به مجلس
 بین المللی که در صوفیه مرکز باغاری دایر می شود معلوم خواهد شد .

مدیریت تدقیق و تدوین قوانین :

مدیریت تدقیق و تدوین قوانین در سال ۱۳۳۵ از امور آتی زارسی کرده است :

- ۱- تدوین
- ۲- تحقیق و تدقیق
- ۳- پاسخ پرستشهای حقوقی و اتخاذ تجاویز قانونی
- ۴- توسعه کنا بخانه
- ۵- امور دفتر داری
- ۱- امور تدوین :

الف- پروژه مجازات عمومی- که اولین مسوده آن در سال جاری ترتیب
 و تدوین گردیده البته بعد از غور مکرر در اطراف مواد آن به مجلس
 عالی وزراء تقدیم خواهد گردید .

ب :- پروژه عفو و تخفیف ، مکافات و مجازات محبو سین .
 این پروژه نیز در اواخر سال ۳۵ ترتیب یافته که بعد از تدقیقات لازمه
 بمجلس عالی وزراء تقدیم میگردد .

ج :- پروژه استرداد مجرمین ، این پروژه نظر باحماس اشد ضرورت
 و ازوم وجود چنان دستور در ردیف سائرد سائیر و اصولنامه های مملکت
 در اواخر سال ۳۵ تحت تدقیق قرار یافته است و تا هنوز تتبع و کنار
 سازی این مدیریت در زمینه ادامه دارد .

۴- اعور تدقیق و تحقیق :

در ظرف سال (۱۹۵۶) هفت نسخه کنوانسیون های آتی که مصوبات
 کانفرانس های سازمان ملل متحد بوده (و سکرتر جنرال یو-ان ،
 آنرا بممالک عضو ملل متحد فرستاده تاشمول ویاعدم شمول خود را به آن
 اعلام دارند) و در دو متن بزبان های انگلیسی و فرانسوی (که هر دو
 متن آن یک اعتبار دارد) تحریر گردیده و توسط مدیریت
 عمومی سیاسی وزارت امور خارجه به این مدیریت موصلات
 ور زیده است .

تمام کنوانسیون های متذکره توسط این مدیریت ترجمه و تحت تدقیق
 و تحقیق قرار گرفت که بعد از غور مزید و مکرر در اطراف مواد هر یک از
 کنوانسیون های متذکره و ابراز نظریات با انضمام مکاتیب جداگانه
 بمنظور معلوم گردیدن تصمیم حکومت در زمینه به مجلس عالی و وزراء
 تقدیم گردیده است .

محتویات و موارد کنوانسیونها قرار ذیل است :

- (۱) کنوانسیون ترافیک سرک و ترانسپورت موتر که بتاريخ ۲۳-اگست-
 ۱۹ ستمبر بنا بر دعوت منشی ملل متحد در جنوا منعقد گردیده در آن
 نمایندگان ۲۸ مملکت و مشاهدین شش مملکت دیگر (باستثنای
 افغانستان اشترک داشتند .

- ک- کنوانسیون متذکره مشتمل بر - الف بیک مقدمه و ۳۵ مواد و ۱۰ ضمیمه
- ب - پروتو کول مربوط بقلمرو ها ٹیکه فعلا تحت اشتغالند ، میبا شد .
 که پروتو کول آن دارای (۴۶) مواد بوده در بیک کاپی بتمن انگلیسی و
 فرانسوی در ژنیو بتاریخ ۱۹ ستمبر ۱۹۴۹ تحریر و تصویب گردیده که در امضاء
 و تصویب این پروتو کول نماینده افغانستان نیز وجود داشت .
- ۲ - کنوانسیون مربوط بمقاولات بین المللی مقررات گمر کی سیاحین
 و توریست عراده ها - از ۱۱ می تا ۴ جون ۱۹۵۴ در نیویارک انعقاد گردید .
 مشتمل بر بیک مقدمه و ۲۵ مواد و بیک پروتو کول که دارای ۴۴ مواد است میبا شد
 ۳ - کنوانسیون تکس عراده ها برای استعمال شخصی در ترافیک بین المللی
 که بتاریخ ۱۸ می ۱۹۴۶ در جنوا انعقاد یافت (ومحض در خصوص تکس
 عراده جاتیست که در ترافیک بین المللی استعمال میگردد) . و متشکل
 از ۱۶ مواد و بیک پروتو کول امضاء میبا شد .
- ۴ - کنوانسیون گمر کات راجع به ورود موقت عراده جات تجارتی
 معمه پرتو کول امضاء - که بتاریخ ۱۸ می ۱۹۵۶ در جنوا از طرف ملل متحد
 بعمل آمده (محض در زمینه اجرا آت گمر کی در مورد شنا سنامه ها و بزه
 دخول و خروج آن عراده جاتی که بصورت موقت از بیک مملکت طرف قرارداد
 به مملکت دیگر قرارداد خارج و داخل میگردد بحث میراند) .
 مشتمل بر چهل و پنج مواد و بیک پروتو کول امضاء میبا شد .
- ۵ - کنوانسیون گمر کات در خصوص کانتینر عراده ها - معمه پرتو کول
 امضاء آن - بتاریخ ۱۸ می در جنوا از طرف موسسه ملل متحد بعمل آمده
 و سکر تر جنرال یو - ان آنرا بمالک عضو فرستاده تاشمول و عدم شمول
 خود را با آن اعلام دارند و مشتمل بر بیک مقدمه و بیست سه ماده و پرتو کول
 امضاء و دو ضمیمه میبا شد .
- ۶ - کنوانسیون قرار داد بین المللی حمل و نقل مالتجاره توسط سړک
 که در جنوا بتاریخ ۱۹ می ۱۹۵۶ دو کاپی بلسان انگلیسی و فرانسوی که هر دوی
 آن بیکسان اعتبار دارد بعمل آمده و محتوی است بر مقدمه . تعریف و پنجاه مواد .
 ۷ - کنوانسیون گمر کات راجع به ورود موقت طیاره های شخصی و کشتی های

تفرجی: - که درجنوا پروزوا ۱۸ می ۱۹۵۶ (دریک کاپی واحد بلسان انگلیسی و فرانسوی) عقد گردیده و شامل یک مقدمه - تعریفات و ۴۵ مواد است .
۳- پاسخ پرسشهای حقوقی و اتخاذ تجاویز قانونی .

علاوه بر امور تدقیق و تدوین این مدیریت بسوالات و پرسشهای حقوقی و قانونی اکثر دوائر دولتی و ملی که از رهگذر عدم وضوح قانون و یا غیره مشکلات قانونی و حقوقی بوده و یا اینکه در بعضی مواد اصولنامه های مرعیه و مجریه ساکت بوده این مدیریت به جوابات مقتضی قانونی و حقوقی پرداخته است . آنچه که در اصولنامه ها مسکوک عنه قرار یافته بعد اتخاذ تجاویز قانونی و ابراز نظریات بمنظور استهداء طی مراحل قانونی بمجلس وزراء رویت داده شده است .

لژمین جاست که بتاريخ ۲۸-۳۱-۱۳۳۵ کتبا به سایر وزارت خانه ها و ریاستها و مؤسسات دیگر از قبیل بانکها و غیره بصورت متحد المال اخبار گردیده تا اگر در ساحات امرداداری اوشان بکدام مشکلات قانونی و حقوقی مواجه میگردد و یا در اصولنامه های مرعیه و مجریه مملکت اشکالی درک مینمایند مشکلات خود را تاوأم با نظریات خویش به این مدیریت گسیل فرمایند . با ساس آن احصایه چنان پرسشها در سال ۳۵ در حدود پنجاه قطعه استعلام و مکاتیب و بطور اوسط بالغ به دوصد مسأله گردیده است .

۴- توسعه کتابخانه :

در ظرف سال ۱۳۳۵ این مدیریت به ملحوظ توسعه کتبا بخانه مجدداً باسفارت خانه های افغانی مقیم قاهره - بغداد - دهلی جدید - لندن - روم و سوریه در تماس آمده و دست های مفصل کتب قانونی و حقوقی را مکرراً درخواست و بالاتر آن یک تعداد کتب حقوقی و قانونی حسب ذیل از ممالک آتی ال دکر باینمدیت مواصلت ورزیده است .

۱- لندن: - ۸۲ نسخه قوانین مرعیه و مجریه دولت انگلستان .

۲- روم: - مجموعه قوانین مرعیه و مجریه دولت ایتالیا .

۳- مصر: - ۷۳ جلد کتاب علمی حقوقی و قانونی .

برعلاوه اینمدیریت از نزد اشخاص انفرادی یک تعداد کتب مهم علمی و حقوقی و قانونی که بلسان انگلیسی تحریر گردیده دریافت و خریداری نموده است .

دیورہمی وزارت

تشکیل:

ع،ج داکتر علو احمد پوپل
ع،ص داکتر محمد انس
ع،ص عبدالاحد عطائی

دوزرات کفیل
تدریسی معین
انزاری معین
دفنی بورڈ غری :
ع،ص داکتر میسر
نجم الدین انصاری
دفنی بورڈ غری :
ع،ص عبدالغفور برٹنا
تعلیمی مشاور :
ع،ص عزیز الرحمن فتنی
دفنی بورڈ افتخاری غری :
ع،ص داکتر عبدالحکیم
ضیائی

ع،ج داکتر علو احمد «پوپل»

دفنی بورڈ افتخاری غری : ع،ص صدق اللہ رشتین
دنازوی تدریساتی ریاست:

ع،ص داکتر محمد کرم	رئیس
ع،ص محمد اسمعیل سہابی	مشاور
ع،ص محمد صدق	معاون
ع،ص محمد حیدر	غری

دہسملکی تدریساتی ریاست:

ع،ص داکتر محمد حیدر	رئیس
ع،ص محمد ہاشم مجددی	معاون

د ابتدائی تدریساتو ریاست:

رئیس	ع، ص محمد آصف مایل
معاون	ع، داکتر غلام فاروق اعتمادی
غړی	ص، یار محمد

د دارالتالیف ریاست:

رئیس	ع، ص حمید الله عنایت سراج
معاون	ع، محمد یعقوب مقنون

د تالیف او ترجمې مدیریت:

مدیر	ص، عتیق الله معروف
غړی	ع، ص غلام سرور گویا اتمادزی
غړی	ص، عبداللطیف ازیان
غړی	ص، عبدالغنی

د عرفان دمجلې مدیریت:

مدیر	ص، محمد حیدر ژوبل
غړی	ص، محمد اکبر روشن نمبر

د کتابخانی مدیریت:

مدیر	ص، عبدالجباری طلوع
------	--------------------

د پلټنې ریاست:

رئیس	ع، ص عزیز محمد
معاون	ع، عبدالاحد
غړی	ع، محمد اکرم
»	ع، محمد طاهر
»	ع، غلام نبی
»	ع، غلام محمد

غری	ص، قاری غلام محمد
»	ص، عبدالاحمد
»	ص، محمدایوب
»	ص، محمد موسی
»	ص، محمد اکبر

د پښتو ټولنی ریاست :

رئیس	ع، من گل باچا الفت
غری	ص، محمد ابراهیم ثابت
»	ص، محمد ابراهیم خواخوږی
د پښتو د تدریساتو لوی مدیر	ع، قیام الدین خادم
»	ص، محمد سمیع
د ترجمی لوی مدیر	ع، عزیز الرحمن
د ترجمی مدیر	ص، نعمت الله
دلغاتو د ځانگي مدیر	ص، عبدالغنی
د کابل دمجلی مدیر	ص، محمد دین زواک
غری	ص، عبدالصمد
»	ص، حفیظ الله
»	ص، محمد حسن
»	ص، سید میر محمد حیدر
دلغاتو د قوانینو مدیر	ص، نور احمد شاکر
غری	ص، محمد عا لم

د انجمن تاریخ ریاست:

رئیس	ع، ص احمد علی کهزاد
معاون	ع، داکتر عبدالرحیم ضیائی
غری	ع، محمد ابراهیم خلیل

ص، محمد یونس مراد	غړی
ص، محمد نور	»
ص، محمد نبی کهزاد	»
ص، غلام سرور همايون	د آريانا دمجلې مدير
د تجارتي صنايعو د مؤسسي رياست:	

ع، ص عبدالرسول	رئيس
ص، غياث الدين	د اجرائيې مدير
ص، عبداللطف	د محاسبې مدير
ص، عزيز الله	» معاون
ص، سعد الدين	فني مدير

د پوهنې د مطبعې لوی مدیریت :

ع، صوفی فخر الدين	دلوی مدير کفيل
ص، عبدالغفور	معاون
ص، عبدالسلام	مصصح
ص، عبدالمحمد	»
ص، شاه محمود خرگند	د پښتو مصصح

د اوراقو لوی مدیریت :

ص، محمد امين	دلوی مدير کفيل
ص، عبدالرشيد	د اجرائيې معاون
ص، غلام صديق	د حفظې معاون

د سپورت لوی مدیریت :

ع، محمد محسن	لوی مدير
--------------	----------

د تعبيراتو لوی مدیریت :

ع، محمد اسحق	لوی مدير
--------------	----------

دپوهنی د شفا خانې سر طبابت:

سر طبیب	ع، داکتر محمد عزیز سراج
دغائبو داکتر	ع، عبدالله طرزی
داکتر	ص، محمد اسمعیل

د آریانا دائرة المعارف ټولنه:

آمر	ع، ص سید احمد شاه هاشمی
غړې	ص، علام علی
»	ص، عبدالنبی

د قلم مخصوص لوی مدیریت:

د لوی مدیر وکیل	ع، محمد علم
معاون	ص، عبدالله

د مامورینو او معلمینو لوی مدیریت:

د لوی مدیر کفیل	ع، محمد علم
د مامورینو مدیر	ص، عبدالفتاح
د معلمینو مدیر	♦♦♦♦♦

د موزه او حفریاتو لوی مدیریت:

د لوی مدیر وکیل	ع، ص احمد علی کهزاد
غړې	ص، محمد نادر سروری
»	ص، محمد ابراهیم

د لواړو لوی مدیریت:

د لوی مدیر کفیل	ع، عبدالعزیز
معاون	♦♦♦♦♦

د جنسی محاسبی مدیر	ص، محمد علی
د نقدی محاسبی مدیر	ص، محمد انور
د انبارو مدیر	ص، غلام حسین

د انبارو معاون
 د جنسی لوازمو د تصفیې مدیر
 د نقدی « » « »
 د خریداری د مدیریت کفیل
 د معاینې د هیأت غړی
 ص، غلام حیدر
 ص، عبدالحکیم
 ص، شهاب الدین
 ص، محمد امان
 ص، محمد نادر

د خارجې ارتباط د چارو مدیریت:

د مدیر وکیل
 د احصائیې مدیریت:
 ص، توریالی اعتمادی

د مدیر وکیل
 د کلوپ مدیریت:
 ص، عبدالعلی

د مدیر
 د جیمیې دلیسی مدیریت:
 ص، محمد ایوب

د مدیر وکیل
 معاون
 ص، محمد صدیق

د استقلال دلیسی مدیریت:

آمر
 معاون
 ع ص، دا کتر محمد اکرم
 ص، عبدالمجید

د زجات دلیسی مدیریت:

آمر
 معاون
 ع، ص، حمید الله عنایت سراج
 ص، فقیر محمد

د غازی دلیسی مدیریت:

د مدیر
 د دمالی دلیسی مدیریت:
 ص، عبدالجیب حمیدی

مدیره
 معاونه
 ص، کبریا بیګم
 ص، صالحه خانم

دزرغونی دلیسی مدیریت:

مدیر ص ، محمد عمر
معاون ص ، زرین خانم

دنوی کابل دلیسی مدیریت:

مدیر ص ، محمداکبر

دبنارد ښونځیو مدیریت:

مدیر ص ، عبدالغفور یانند
معاون ص ، مزمل نالان

دمیرمنو د ابتدائی ښونځیو مدیریت:

مدیره ص : عالیہ بیگم

دبلخی رابعی دمنځنی ښونځی مدیریت

مدیره ص ، حمیرا بیگم

درحمن بابا دښونځی مدیریت:

مدیر ص ، درمرجان

دخوشخال خان دښونځی مدیریت:

مدیر ش ، حیات الله

دشرعی علومو دمدرسی مدیریت:

آمر ع ، ص مولینا عبدالحق

دارالمعلمینونه:

دمنځنی ددارالمعلمین مدیر ص ، نعمت الله معروف
دابن سینا دلیسی مدیر ص ، حفیظ الله

د تجارت د ليسي مديريت :

مدیر ص ، حمايت الله

د ثانوي تخنيک مديريت

مدیر ص ، عبدالمجيد

د کرهني د ليسي مديريت:

مدیر ص ، دين محمد

د کابل د ميخانيکي د بنوونځي مديريت:

مدیر ص ، غلام سخي

معاون ص ، محمد يعقوب

د صنايعو د بنوونځي مديريت:

مدیر ص ، عبدالنبي

امور وزارت معارف

تحولاتیکه در امور عرفانی مملکت در سال ۱۳۳۵ در اثر مساعی وزارت معارف رخ داده است خیلی زیاد است ماذیلا بطور خلاصه اجمال آنرا می نویسیم:

مرام تعلیم و تربیت مطابق بمقتضیات زمان و دوش بدوش با تحول اجتماعی پیش می رود. روی همین اساس وزارت معارف بمنظور تطبیق تعلیم و تربیت با تحولاتیکه در حیات اجتماعی و اقتصادی مملکت وارد مینماید در صف پروگرامهای کلاسیک و نظری سابق وقتاً فوقتاً تحولی وارد مینماید متودهای تعلیم و تربیت جدید را که بیشتر جنبه عملی و حیاتی دارد تطبیق میکند. چنانچه پیش از این برای آموختن خط و سواد و مبادی حساب و معلومات ضروری دینی پروگرام مکاتب ابتدائی شامل یکدسته معلومات نظری بوده جنبه حیاتی و عملی کمتر در آن مراعات شده بود ولی درین اواخر از یکطرف در اثر جریان عمومی تغییر اصول کلاسیک نظری گذشته بمتودهای فعال و عملی جدید در دنیا و از جانب دیگر بنا بر احساس احتیاج باشخاص فنی و عملی برای بکار انداختن دستگاه حیات جدید در شعب صنعتی زراعتی و اقتصادی مملکت وزارت معارف باین فکر افتاده است تا پروگرامهای مکاتب را بیشتر جنبه حیاتی و عملی بدهد. برای این مقصد مشوره بامنابع عرفانی خارجی لازم دیده شد و چندی قبل یک هیأت عرفانی را از پوهتون کولمبیا دعوت نمود تا با افغانستان آمده پروگرامهای مکاتب را تحت غور و دقت بگیرند همچنان نماینده های یونسکو را که برای خدمت در افغانستان می آیند متوجه این هدف ساخت تاراههای صحیح و کوتاهی برای رسیدن باین مرام جستجو نمایند.

چون برای بکار انداختن اصول جدید تعلیم، معلم عنصر اول و مهم است لهذا هیأت های عرفانی و متخصصین اولتر دارالمعلمین را مرکز فعالیت قرار داده برای تهیه معلم در دارالمعلمین و برای تنویر و انکشاف معلمین و مامورین موجوده معارف در وړك شاپها و برای تطبیق پروژه ها در مکاتب تجربوی

وسایر مکاتب کار می‌کنند. تا حال برای رسیدن بمنظور حیاتی و فعال ساختن تعلیمات ابتدائی تشبثات آتی بعمل آمده است :

۱ - از آنجا که پیشه بیشتر اهالی افغانستان زراعت است و باید اکثریت مردم بزراعت آشنا باشند وزارت معارف در پروگرام مکاتب ابتدائی زراعت عملی را شامل نموده است و زمین‌های الحاقیه مکتب را بدسترس استفاده معلمان و شاگردان مکاتب گذاشته است تا خودشان عملیات باغبانی و زراعت را در آن انجام داده فوق و استعداد پیشه زراعت در طلاب مدارس بیدار شود و ضمناً با طرز کشت و کار و اصول مجادله با امراض و آفات زراعتی آشنا شوند. در دارالمعلمین ابتدائی نیز بدرس زراعت عملی توجه بیشتر شده است.

۲ - در پروگرام‌های کاردستی در مدارس ابتدائی توجه بیشتری شده و اضافه بر کارهایی که شاگردان روی کاغذ و مقوا می‌کنند بمشوره مشاورین یونسکو مخصوصاً مستر مورد کارگاه ساده بافندگی بالای طلاب ساخته شده است تا طلاب بافت آشنا شوند و استعمال کارگاه‌های ساده دستی را بیاموزند.

۳ - بمقصد اینکه طلبه در مدارس ابتدائی یک استعداد و ذوق بصنایع و حرف محلی پیدا کنند در نظر است صنایع محلی در مکاتب ابتدائی همان محل داخل پروگرام گردد تا از یکطرف طلاب بصنایع آشنا شده و بعد از فراغ دوره ابتدائی اگر به تعلیمات بلندتر دوام ندهند صاحب پیشه و کسبی باشند و از طرف دیگر صنایع محلی در محیط مکتب اصلاح شده برود. درین امر تا حدی پیشرفت حاصل شده است.

۴ - در مکاتب تحت پروژه انکشاف دهات و مکاتب تجربوی کابل تحت نظر متخصصین اصول فعال تدریس، تماس زیاد و لیاقت طلاب و ساکنین دهکده با مکتب، ایراد کنفرانسها برای معلومات مردم دهکده، اصلاح زراعت، کورس‌های اکابر و ارتباط شاگردان با محیط بیرون مکتب

و آشنا شدن آنها با حیات ، بصورت جدی تطبیق شده و راه های بهتر برای
بیداری طلاب و اهالی جستجو میشود .

۵- در درس معلومات حیاتی و اجتماعی شاگردان از محیط طبیعی و محیط
اجتماعی با خبر ساخته میشوند ، قریه و محل خود را خوب می شناسند ، از اینسکه
کدام بیشه و صنایع ، کدام نوع زراعت و تجارت در قریه ، رواج دارد مطلع میشوند و
در ساعات تطبیقات بیرون مکتب رفته و دستگاہا و کنار گاہا را می بینند . کشت ،
وزراعت ، مال التجاره ، اصول تجارت و معاملات دهکده را با معلمین معاینه
میکنند و از آن معلومات میگیرند ، اشخاص تاریخی دهکده و کلان های
موجوده قریه را می شناسند ، آب و هوای دهکده ، مناسبت و ارتباط قریه را
با شهر و مملکت و در صنوف بلند تر روابط مملکت را با دنیا می آموزند
که این معلومات در بیداری و حیات آینده شاگردان تاثیر خوبی دارد .

رو بهمرفته وزارت معارف در تحول و اصلاح پروگرام های خود متوجه است
استعداد های فطری شاگردان را انکشاف دهد تا بهمه شان فجال رشد
و استفاده از استعداد فطری و ذوق طبیعی را داده و شاگردان را در رشته های
حیاتی رهنمایی کند . روی همین اساس مطابق پلان پنجساله در نظر است
در پروگرام صنوف دوره دوم مکاتب ابتدائی حرفه های محلی از قبیل نجاری
بافت (از هر نوعی که باشد) کاشی سازی پوستین دوزی و غیره در هر سال
در دو مکتب اضافه شود . چنانچه در سال ۱۳۳۵ این تحول در نقاط ذیل عملی
شده است - ولایت کابل ، ولایت مزار شریف ، ولایت قطن ، حکومت اعلی غزنی ،
حکومت اعلی پروان .

تدریسات ثانوی:

به اساس انکشافی که در پلان پنجساله معارف در نظر بود ، امسال قدم
اول آن درین قسمت برداشته شد و برای آنسکه بیکنعداد متعلمین لایق مراکز
ولایات و اطراف موردست موقع داده شود تا از تحصیلات متوسطه و ثانوی
بی بهره نمانند ، زیاست تدریسات ثانوی در پلان انکشافی خود منظوری افتتاح

شعبات لیلیه را در پهلوی تعلیمات نهاری متوسطه برای (۵) ولایت حاصل نموده است، چنانچه لیلیه‌های مربوط متوسطه گردیز و متوسطه خان آباد در اوایل سال جدید افتتاح خواهد شد.

وزارت معارف از یکطرف برای بلند بردن سوئیة تعلیمات آنانیکه دوره ابتدائی را تکمیل و خواهش ادا مة تحصیلات بیشتر را داشته باشند، همیشه کوشان است و از جانب دیگر در ترقیه و تهیه نفرو رزیده، مجرب و صاحب معلومات، برای پیشبرد امور اداری و اقتصادی مملکت جدیدیت تام بعمل می‌آورد. از آنست که در مناطقی که وسائل آماده و مهیا میگردد، یعنی همینکه از نقطه نظر عمارت معلم و تعداد کافی متعلم و غیره زمینه را مساعد می‌یابد در ارتقای مکاتب ابتدائی به متوسطه و متوسطه به لیسه اقدام می‌ورزد. بهمین ترتیب است که در پنج ماه اخیر سه باب مکتب ابتدائی (نصوان مزار شریف) ابتدائی ذکور مرکز گرشک و سلطانیپور سفلی) را متوسطه در دو متوسطه (یکی در مرکز مزار و دیگری در مرکز جلال آباد) صنف دهم را تشکیل نموده است.

تدریسات مسلکی:

تعلیمات مسلکی، تعلیمات حیاتی است و بنا بر احتیاجات روزانه بیشتر تحول می‌پذیرد.

ازین رهگذر از یکطرف پروگرامهای این مکاتب نظر به ایجابات روز و قنای فوقتاً تحولاً تیرا ایجاب میکند و از طرف دیگر ساحت این مکاتب از نقطه نظر شعبات جدید توسعه می‌پذیرد.

در طی سال گذشته عامل مهمیکه در اینگونه تحولات رول بارزی را بازی نموده پلان پنجساله کشور، تحولات سیستم ملی، مملکت و سیستمهای جدید تعلیمی میباشد.

پلان پنجساله:

پلان پنجساله احتیاجات جدیدی را بیان آورد که بموجب آن وزارت معارف در توسعه مکاتب مسلکی خود پرداخت این توسعه بدو قسمت

منقسم میگردد. یکی انکشاف مکاتب موجوده و دیگری تاسیس مکاتب جدید.

۱- انکشاف مکاتب موجوده: وزارت معارف در پلان پنجم له انکشاف جدی مکاتب تخنیکي و زراعت، کابل را در نظر گرفته و میگوید که تعداد متعلمین آن افزایش بعمل آید.

۲- تاسیس مکاتب جدید:

الف - دارال معلمین - اعلی و - سردار المعلمین کابل - دو باب دارال معلمین دیگر (یکی در قندهار و دیگری در جلال آباد) تاسیس گردید.

ب - مکاتب میخانیکي: در نظر است یک مکتب میخانیکي در قندهار بزودی تاسیس شود. عمارت آن تحت تعمیر و ترمیم است تکمیل شود. قسمت بزرگ سامان از طرف یونسکو تهیه گردیده و در آینده در آن یک وارد میگردد.

یک مکتب دیگر باین نام در خوست (سمت جنوبی) تاسیس می یابد. وزارت معارف تمام ترتیبات مقدماتی آنرا گرفته و برای تهیه سامان آن هیأتی بهند اعزام داشته تا بزودی ممکنه ماشینها و لوازم فنی آن را خریداری نماید.

سیستم مالی: سیستم جدید مالی وزارت معارف را و ادار ساخت تا در پروگرام مکتب تجارت تجدید نظر نماید و در پروگرام جدید جنبه های اقتصادی و مالی را نیز احتوا کند. باین منظور مجالس متعددی بین نمایندگان وزارت معارف - مالیه - یوان حسابات و متخصصین جوان حسابی و اقتصادی بعمل آمد. پروگرام جدید طرح گردید و هنوز هم در باره بعضی مواد آن تجدید نظر لازمی است و راجع بان مذاکرات لازمه جریان دارد.

سیستم های تعلیمی: تعلیمات ابتدایی در تحول است و باید از جنبه های نظری و اصول کلاسیک به جنبه های عملی و اصول فعال سوق داده شود. از این جهت در پروگرام دارال معلمین ها تجدید نظر، لازم دیده شد. از یکطرف

عداد مضا مین مسلکی انکشاف پذیرفت و از طرف دیگر یکسال مضم
 بدار المعلمین ابتدا بیه افزود گردید . مضا مین جدید عبارتند از: رشد طفل -
 روحیات جوانان، اساسات اجتماعی - اجتماعیات تربیوی .
 سال مضم که سال دوازدهم دارالمعلمین ابتدا بیه را تشکیل میدهد
 به سه دوره منقسم میگردد :

در دوره اول شاگردان بفرارگرفتن تعلیمات مسلکی مصروف میشوند
 و در دوره دوم بصورت عمومی در مکاتب تجربیوی تدریس مینمایند و در دوره
 سوم بفرارگرفتن امور زراعت می پردازند . برای اینکه اینگونه فعالیتها
 در تمام سال تعلیمی جریان داشته باشد ، متعلمین به سه گروپ تقسیم میشوند
 و هر گروپ بنوبه خود بیکمی از فعالیتهای سه گانه فوق مصروف میباشد .
 در پروگرام عملی دارالمعلمین به آرت و زراعت مقام مهمی داده شده است
 تا معلمین آینده بتوانند این ذهنیت هارا در شاگردان خود انکشاف دهند .

انجمن تاریخ :

به سلسله فعالیت های نشراتی و تحقیقاتی امسال در انجمن تاریخ کار
 های ذیل انجام شده :

- ۱- نگارش دوره های باقی مانده تاریخ افغانستان شامل دوره غوری ها
 خوارزمشاهیان، سلاجقه بداخل ۲۵۷ صفحه .
- ۲- نگارش تاریخ دوره مغلها وایلخانیها شامل ۱۹۸ صفحه .
- ۳- بالا حصار کابل وپیش آمد های تاریخی آن رساله ایست بقلم
 بناغلی احمد علی کهزاد که در مجله آریانا نشر شده و در نظر است بصورت
 کتابی هم چاپ شود .
- ۴- تاریخچه افغانستان به لسان انگلیسی تدوین و جهت استفاده خارجیها
 نشر شده است .
- ۵- بر کتاب افغانستان در قرن نوزده تجدید نظر شده و چون نسخه های
 آن نایاب گردیده بود دوباره زیر چاپ گرفته شد .

- چاپ و نشر کتاب تاریخی «گلشن امارت» که شامل شرح واقعات شهزادگی و زمان سلطنت اعلیحضرت امیر شیرعلی خان است .
- ۷- انتشار کتابی بنام «هو تسکی هاء» تألیف بناغلی بینوا (بدو وه هو تسکی ها خوب روشنی انداخته)
- ۸- رجال و پیش آمد های تاریخی در طی قرن ۱۸ و ۱۹ که شرح واقعات تاریخی افغانستان را در قرن های فوق حاویست و در نظر است با انگلیسی ترجمه و بصورت کتاب علیحده نشر شود .
- ۹- « يك مرد بزرگ » نام کتابیست در شرح احوال شیخ سعدالدین انصاری (بقلم بناغلی محمد ابراهیم خلیل)
- ۱۰- جلد دوم یاد شان متأخر افغانستان (در مجله آریانا نشر شده بود اخیراً بصورت کتابی طبع و نشر شده است)
- ۱۱- « جنگ نامه مبر مسجدی خان » که در مجله آریانا نشر شده بود بصورت کتابی طبع و نشر شد .
- ۱۲- ترجمه و چاپ جلد دوم تاریخ قدیم افغانستان به لسان پښتو . طبع و نشر مجله ماهوار آریانا و مجله سه ماهه افغانستان که از ارگان های نشراتی مؤسسه تاریخ بشمار میرود دوام داشته که مجله آریانا بزبان ملی و مجله افغانستان بزبان فرانسوی و انگلیسی مرتب نشر میشود .

انجمن آریانا دائرة المعارف

انجمن آریانا دائرة المعارف در سال ۱۳۳۵ يك قسمت از پروگرام وسیع خویش را در باره تهیه موضوعات داخلی ، خارجی و علمی (پښتو دائرة المعارف) باموقفیت اجراء کرده است و هکذا به تهیه مضامین علمی و فنی و معلومات داخلی (افغانستان) چه بذریعه اعضاء انجمن و چه در خارج انجمن ذریعه ارباب دانش وطن و متخصصین ، داخل اقدامات و فعالیت بوده است . بر علاوه يك مقدار زیاد مواد را که در سال های گذشته تهیه شده بود تصحیح و تصفیة کرده و برای طبع آماده ساخته است و نیز در بین سال و دو بهمرقعه

تقریباً دوهزاد اسمای تاریخی و محلی افغانستان را با معلومات مختصر و مفصل جغرافیائی فراهم ساخته و اکثر این آر تیکل ها و معلومات تصفیہ و برای طبع نیز آماده شده است و بلسکه تدریجاً زیر طبع می باشد. انجمن آریانا دائرة المعارف نسبت بسا لهای قبل در این سال مؤقتیت بیشتری را از نقطه نظر نشریات نصیب شده که اینک نشرات آن طور اجمال حسب ذیل ذکر می یابد .

الف- نشرات فارسی :

- ۱- طبع و نشر « قاموس جغرافیائی افغانستان » بصورت کتاب مستقل در ۳۹۸ صفحه که از الف بمدوده الی حرف ج ، حاوی ۲۹۱۵ عنوان میباشد .
- ۳- اجزاء ۱۴-۱۵ آریانا دائرة المعارف در مجلات (۲۰۰) صفحه نوی .
- ۳- جلد سوم آریانا دائرة المعارف در (۱۰۰۰) صفحه از کلمه اسب آری الی اوکراین که حاوی ۴۹۷ عنوان مستقل و ۲۲۴ تصویر میباشد .
- ۴- طبع (۳۰۰) صفحه از جلد دوم « قاموس جغرافیائی افغانستان » از صفحه یک الی ۳۰۰

تعمیر و ترمیم :

- ۵- تردیف حرف (ب) و ترتیب عناوین آن به جدول مردف الفبائییک .

ب- شعبه پښتو آریانا دائرة المعارف :

- ۱- شعبه پښتو آریانا دائرة المعارف درین سال در حدود (۱۷۷۰) صفحه مضامین دائرة المعارف را به پښتو ترجمه و آنرا با اصل تطبیق و برای طبع آماده کرده است .
- ۲- طبع و نشر جزء ۱۱ و ۱۲ پښتو آریانا دائرة المعارف در ۴۰۰ صفحه از عنوان اردون الی افغانستان .

- ۳- طبع ۱۰۰ صفحه از جزء ۱۳ دائرة المعارف از ۴۰۱ الی ۵۰۰ .

مذکر باید شد که امسال کتب مطبوع انجمن آریانا دایرة المعارف بیشتر استقبال شده و یک تعداد کافی آن بفروش رسیده است .

تعمیر و ترمیم :

امسال علاوه بر اكمال تعمیر غرغه نندارتون مربوط معارف و کمپ معارف در چمن حضوری و حفرت ۳ دوره ا ر هت در زمین های فارم زراعتی در قسمت مقبره

سید جمال الدین افغان و حفز یک یک دوره چاه آب در مکتب سید جمال الدین و کیندن ارهت در لیسه زراعت و لیسه استقلال و علاؤ الدین (۶) تعمیر برای مکاتب اكمال گردیده و (۱۷) عمارت ترمیم و اصلاح و رنگمالی شده و کنار (۷) عمارت شروع گردیده در آینده قریب تکمیل خواهد گردید .

لوايح و تعليماتنامه های جديد گه در سال ۱۳۳۵

وضع و تدوين شده

الف- در تدریسات ابتدائی :

در سال ۱۳۳۵ از طرف وزارت معارف لوايح و تعليماتنامه های وضع و تدوين شده است. لوايح و تعليماتنامه ها زود زود تغيير نمیکند و در دوره سال ۱۳۳۵ تنها بعضی تغييرات در پروگرام درسی مکاتب بفرض حیاتی شدن تعليم در مکاتب وارد شده و تعليماتنامه های ذیل در تدریسات ابتدائی بر روی اساسات گذشته تجدید نظر و طبع شده است :

- ۱- پروگرام درسی مکاتب ابتدائی .
- ۲- تعليماتنامه تدریسات ابتدائی .
- ۳- تعليماتنامه مکاتب دهاتی .
- ۴- تعليماتنامه زراعت عملی در مکاتب .
- ۵- ترجمه پروگرام مکاتب ابتدائی و تعليماتنامه ها به اسان انگلیسی .

ب- در تدریسات ثانوی :

همچنین در تقسیم ساعات روزانه مکاتب ذکور و نسوان لیسه ها و متوسط تجدید نظر بعمل آمده است و لایحه جدیدی تثبیت و عملی گردیده است . چون وزارت معارف درین چند سال اخیر برای تشویق و ترغیب طلاب معارف (ذکور و ناث) و احیای ذوق بدیع آنها نامایش آثار رسامی و کارهای دستی طلاب را دایر مینماید و سراز سال جاری طلاب ولایات نیز در آن سهیم گردیده است چون تعليماتنامه که در آن هدایات لازم داده شده معلم و متعلمیکه میخواهد در نامایش سهیم گردیده و نظر به لیاقت خود حایز درجه و جایزه گردد و آنها را در تهیه آثار رهنمائی کند ضروری بود لذا اینچنین تعليمات نامه تثبیت و بتمام ولایات و مکاتب مرکز خبر داده شد .

اگرچه قبلاً در دوره ابتدائیه مکاتب بعضی صنوف هفت، یکساعت و در بعضی دیگر هفت، دو ساعت قرآن کریم تدریس میگردد ولی بازم بملاحظه میرسید که یکتعداد زیاد از فارغین صنف ششم و بالاتر از آن قادر به قرائت صحیح قرآن کریم نیستند، پس در اثر پیشنهاد ریاست تدریسات ثانوی و سویب مجلس معارف هم در دوره دوم ابتدائیه وهم در صنوف ۷-۸ و ۹ که قبلاً دو ساعت برای تدریس قرآن کریم و دینیات تخصیص داده شده بود یکساعت دیگر نیز برای تدریس قرآن کریم در تقسیم ساعات عمومی افزود گردید.

این تجویز جدید در مناطق سرد سیر و گرم سیر از یازدهم حوت ۱۳۳۴ و یازدهم سنبله ۱۳۳۵ عملی گردیده است.

ج- در تدریسات مسلکی :

تدوین تعلیمات عامه مکاتب ثانوی و مسلکی به اشتراک مساعی ریاست های ثانوی و مسلکی و معاونت سایر دوایر وزارت معارف تعمیم گردیده به انجام رسید اما تا ایندم از شورای عالی معارف نگذشته است.

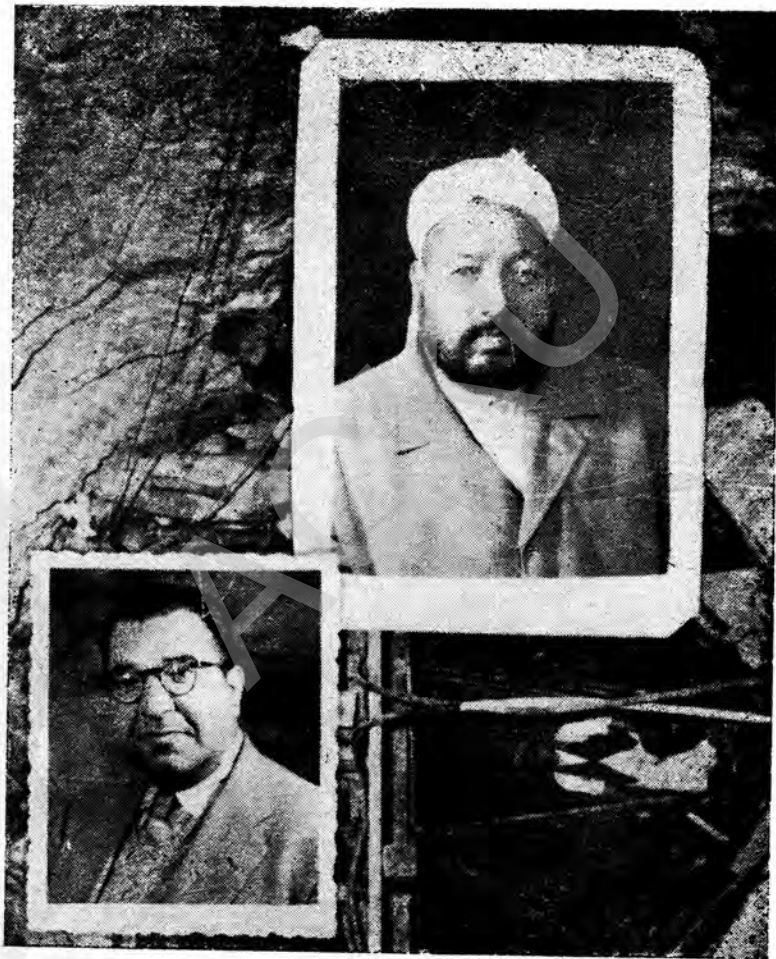
تفتیش و ارسوی از امور تدریسی و اداری مکاتب

ریاست تفتیش که بر حسب مقررات لایحه تفتیش عند اللزوم از مکاتب و مدیریت های معارف مربوطه ذریعه مفتشین مرکز بازدید و ارسوی مینماید در سال جاری به تفتیش های عرفانی ولایت مشرقی مشتمل بر امور تدریسی و اداری :

- ۱- تفتیش امور عرفانی ولایت مشرقی مشتمل بر امور تدریسی و اداری و (۱۷) باب مکتب با امور مربوطه مدیریت معارف.
  - ۲- بازدید امور مربوطه مکاتب شهر و (۱۲) باب مکاتب منسوبه آن.
  - ۳- تفتیش و معاینه مدیریت معارف بدخشان و (۶) باب مکاتب منسوبه آن.
  - ۴- تفتیش و معاینه مدیریت معارف قطغن و (۱۶) باب مکاتب منسوبه آن.
- همچنین یک نفر مفتش چهار معاینه و تفتیش مکاتب و لیسه های نسوان نیز گماشته شد تا تمام مکاتب نسوان مرکز را معاینه کند.

۵- درین اواخر یک هیأت سه نفری برای تفتیش مدیریت عمومی معارف

ذواتیکه در سال ۳۹ ترفیع نموده اند

بناغلی عبد الحق آمر مدرسه علوم شرعیة یغمان برتبه اول
بناغلی محمد اسحق مدیر تعمیرات معارف برتبه ۳

شاه آده محصله وده پشته بازار « این سانس هفتگی در حال درس « انبر اول چو کی سوه »

قندهار و حکومت اعلیٰ گرشک و مکاتب مربوطه آنها اعزام شده است. مفتشین مرکز طبق مقررات لایحه تفتیش طور قیدی ثلث مکاتب ولایات را تحت بررسی قرار داده که اوراق تفتیش آنها در کمیسیون تدقیق وزارت تحت غور و مذاقه قرار گرفته. مفتشین مرکز با سر معلمین - معلمین و سایر کارکنان معارف در خود ولایات نیز رهبری و راهنمایی نموده یک سلسله هدایات کتبی هم صادر شده تا بروی آن نواقص تدریسی و اداری را مرتفع سازند. واریسی از جریان امور تدریسی لیسه‌ها و متوسطه‌ها چه در مرکز و چه در ولایات توسط اعضای تفتیش و ریاست تدریسات وقتاً فوقتاً صورت گرفته که این واریسی بیشتر جنبه راهنمایی و کمک را برای معلمین و اداره مکاتب دارا می‌باشد در مرکز که لیسه‌های بزرگ مادران متمرکز است ریاست تدریسات وقتاً فوقتاً از اشخاص ذیصلاحیت وزارت خانه‌ها و موسسات دیگر نیز علی‌الخصوص در جنب امتحانات خواهش نمود تا از جریان امتحانات و سوبه طلاب و ارسنی نمایند و در باره بهبود امور عرفانی نظریات خود را ارائه کنند.

شخص وزیر معارف نیز در جریان سال تعلیمی وقتاً فوقتاً از امور درسی و جریان امتحانات ششماهه و سالانه لیسه‌های مرکز واریسی نموده راجع به پیشرفت درس و جریان بهتر امور اداری اوامر و هدایات لازمه اعطاء کرده است و هم در بعضی مکاتب معلمین و متعلمین لایق را بقرض تشویق از نقد و جنس بخششی داده است. هکذا در جریان همین سال از لیسه‌ها و متوسطه‌های مربوطه ثانوی و افغان غزنی جلال‌آباد و گردیز دیدن نموده است.

فائده‌های مکاتب جدید و طلاب جدید الشمول

در سال ۱۳۳۵ بتعداد ۹۱ باب مکتب‌دهاتی ذکور (۲) باب دهاتی اناث و (۱۸) باب مکتب ابتدائی ذکور و ۳ باب مکتب ابتدائی نسوان ۱۸ باب کورس اکابر (۲) باب متوسطه ذکور، (۱) باب متوسطه نسوان و (۲) باب لیسه تاسیس یافته است. طلاب جدید الشمول که تا حال شامل مکاتب ابتدائی پسران و دختران شده به (۱۳۰۰۰) نفر بالغ می‌شود بتعداد فارغ التحصیلان دوره ابتدائی (۳۶۷۴) نفر

وازمکاتب مسلکی (۵۷۱) وازمکاتب ثانوی ازچانس اول (۸۴) نفر میباشد .
 درسال ۱۳۳۵ باساس فعالیتهای سال اول پلان پنجمه اقتصادي مملکت
 وزارت معارف درساحه های مختلف بافتتاح مکاتب و اجراءات آتی تو فوق
 یافته است :

۱- تاسیس مکاتب جدید ۲- تعدادطلاب جدیدالشمول و فارغ التحصیلان
 ۱- تاسیس مکاتب جدید :

الف - تاسیس مکاتب ابتدائی اساسی :

مرکز کابل - (۴) باب مکتب دو باب برای پسران و دو باب برای دختران
 ولایت کابل: دو باب مکتب برای پسران .
 ولایت قندهار دو باب

ولایت مشرقی: دو باب برای ذکور و یک باب برای نسوان .
 ولایت جنوبی یک باب

ولایت مزار شریف یک باب
 حکومت اعلیٰ گرشک ۵ باب

ب- تاسیس مکاتب دهاتی :

این نوع مکاتب که بمقصد تعلیم معارف و تنویر اهالی دهات دور دست
 و مجادله بابی سواد ی تاسیس میشود در پنج سال پلان در نظر است پنجمه
 باب ازین نوع مکتب باز شود و در ظرف چند ماه اخیر این سال (۹۱) باب
 مکتب دهاتی ذکور و (۲) باب دهاتی نسوان در دهات دور دست مملکت
 باز شده است .

برعلاوه تاسیس و افتتاح مکاتب جدید عمده ای از مکاتب ابتدائی به متوسطه
 و مکاتب متوسطه به ایسه ها یا مکاتب عالی و مسلکی ارتقا یافته قبلاً توضیح
 گردید .

ج - تاسیس کورسهای اکابر :

باساس تاسیس کورسهای اکابر که برای باسواد ساختن اشخاص کلان سال

و بفرض مجا دله باهی سوادی در نظر است که در هر سال (۵۰) باب ازین کورسها افتتاح شود و در ظرف چند ماه سال ۱۳۳۵ تنها را پور افتتاح (۲۸) کورس از ولایات رسیده است.

۴ - تعداد طلاب جدید الشمول مکاتب به تفریق صنوف :

طلابیکه به صنوف اول مکاتب پسران جدید شامل شده اند (۱۰۰۰۰) نفر
 طلابیکه به صنوف اول مکاتب دختران جدیداً شامل شده اند (۳۰۰۰) نفر
 شاگردانیکه از صنوف ششم یعنی دوره نهائی فارغ شده اند (۳۶۷۴) نفر
 از مکاتب مسلکی به تعداد ذیل فارغ التحصیل برآمده و شامل شده است:

فراغ التحصیل	جدید الشمول	
۹۸ نفر در چانس اول	۱۲۷ نفر	دارالمعلمین
» » ۱۰۶ نفر	» ۳۵۱	ابن سینا
» » » ۱۵	» ۵۳	زراعت
» » » ۲۶	» ۸۱	تخنیك ثانوی
» » » ۷۰	» ۶۴	مکتب میخانیکسی
» » » ۲۵	» ۴۰	مدرسه علوم شرعیه
» » » ۲۲	» ۴۳	دارالعلوم عربیه کابل
» » » ۴	» ۱۹	دارالحفاظ
» » » ۱۷	» ۱۰۰	تجارت
» » » ۳۵	» ۴۹	صنائع کابل
» » » ۳	» ۳۷	دستی دارالمعلمین
» » » ۲۸	» ۹۲	ابتدائیه سپین کلی
» » » ۱۷	» ۷۰	ابتدائیه علاوالدین
» » » ۸۵	» ۳۳۷	سیدجمال الدین

استفاده از کمکهای یونسکو

در سال ۱۳۳۵ در حدود (۱۵۰) سکارلر شیب و فیلوشیب با فغانستان داده شده است که در حدود ۱۱۰ آنرا اداره همکاری بین المللی امریکا و متباقی را ملل متحدو مؤسسات اختصاصی آن داده اند .

اشخاصیکه برای ۱۱۰ فیلوشیب وسکارلر شیب اداره همکاری بین المللی امریکا نامزد شده اند قسمت اعظم آن تا حال به مهالنکیکه برای شان تعیین شده است حرکت نکرده اند .

فیلوشیب وسکارلر شیب گیرندگان ملل متحدو مؤسسات اختصاصی اکثر عازم خارج گردیده اند .

الف - سامان ولواز م:

معادل ۱۲۵۰۰۰ دالر سامان برای لابر اتو ارهای پوهنځي سيا نس خریداری شده که يك قسمت این سامان بسکابل وارد و متباقی آن بسرحد افغانستان مواصلت نموده است .

معادل ۲۳۰۰۰ دالر سامان برای مکتب جدید میخانیکي خریداری شده (هنوز مواصلت نکرده است) .

معادل ۲۰۰۰ دالر سامان برای مطبعه معارف خریداری شده این سامان قرار است تا اخیر سال ۱۳۳۵ بسکابل برسد .

ب - یونسکو :

ارختم سال گذشته با ینطرف علاوه بر متخصصین سابق یونسکو متخصصین آتی علاوه شده اند :

۱ - متخصص مطبعه - دو نفر متخصص تدبیر منزل و یک نفر متخصص کتتابخانه .

۲ - تهیه و تدارک برای نهمین کنفرانس یونسکو که در ماه نوامبر در دهلې منعقد خواهد شد .

افغانستان از لحاظ اهمیتی که بکار و فعالیت یونسکو قابل است در این کنفرانس علاوه بر سهم بارزیکه در نظر دارد بگیرد، خود را برای اشغال کرسی در هیأت اجرائیه یونسکو نیز داوطلب ساخته است .

۳ - در اثر مذاکرات و مکاتبه که از یک سال باینطرف صورت گرفته یونسکو قبول نمود که معادل (۱۲۵۰۰۰۰) دالر سامان لا براتوار را از سهمیه دولت شوروی به آن مؤسسه برای فاکولته سیانس تا ختم سال جاری عیسوی بکا بل بفرستد .

ج - فرستادن هیأت های کلتوری :

هیأت کلتوری افغانستان بر حسب دعوت حکومت جمهوری توده چین و پولند، ازدو مملکت مذکور دیدن نمودند . همچنین یک هیأت معلمین افغانی از روسیه شوروی دیدن نمود . هیأت های افغانستان در کنفرانس های منظومی توکیو و هژدهمین کنفرانس تعلیم و تربیت منعقدہ جینوا شرکت نمودند . هیأت کلتوری چکوسلواکیه و یک هیأت اطباء روسی از افغانستان دیدن نمودند .

د - شرکت در مسابقات :

در ظرف ۶ ماه سال گذشته و ۶ ماه سال جاری مسابقات رسامی بین المللی اطفال در ناروی - جاپان و هند و در مسابقه که از طرف خود یونسکو درین زمینه ترتیب شده است شرکت نموده است . همچنین به هیأت های علمی جاپان و فرانسه - آلمان و یکنفر عالم سویدنی رهنمائی و کمک گردید .

ه - برای معرفی معارف افغانستان در داخل و خارج کشور کتاب مصور بزبانهای انگلیسی، فارسی و پشتو تهیه گردید .

و - روزملل متحد با مراسم مخصوص و توزیع نشریه ها جشن گرفته شد .

ز - کمک از بعضی منابع دیگر .

ح - از ختم سال گذشته تا ایندم (۱۰۲) سکا لرشیب و فیلوشیب بشمول فیلوشیب های داخلی و مشترک از منابع مختلف بین المللی و دولت امریکا

گرفته شده . محصلینیکه از طرف پوهنتون وهم بیول شخصی خویش عا زم خارج شده اند درین عدد شامل نیستند .

اقدامات برای تقویة زبان پښتو

اقداماتیکه در سمت تقویة زبان پښتو بعمل آمده است عبارتست از طبع و نشر کتب قاموس و رسائل بغرض فراهم آوری منابع و ذخائر مطالعه توسط پښتو توله و وارسى از جریان کور سپای اکابر پښتو که بمنظور آموختن این لسان ملی بماورین دولت در سرتاسر کشور افتتاح یافته است .

الف: در پښتو تولنه :

- ۱- ترتیب و تدوین قاموس بزرگ پښتو که قریبا حاوی (۴۰) هزار لغت است و در حد و د هزار صفحه تخمین شده . جلد اول آن در مجالس مسلکی دیده شده وزیر چاپ است که عنقریب از طبع برخوردار آمد .
- ۲- طبع و نشر کتاب (خوزی نغمی) در ۱۸۶ صفحه
- ۳- « « « (پښتنی سندی) » ۳۰۶ »
- ۴- « « « (پښتو نثر نونه) » ۱۱۴ »
- ۵- « « « (پښتانه شعراء در یم توك) »
- ۶- « « « « (دپښتو دغم او شادی دو دونه) »
- ۷- ترجمه و طبع جلد سوم سیرت النبی در ۴۰۰۰ صفحه
- ۸- « « « العالم فی العام ۲۰۰۰ » ۳۵۰ »
- ۹- « « « جو امع الکلم .
- ۱۰- « « « کیف تکامل الشخصیه .
- ۱۱- طبع و نشر و ترجمه بعضی او ایج - اصولنامه ها و فرمانهای شاهمی و غیره .
- ۱۲- طبع و نشر مجله کابل در ۵۰ صفحه مصور در هر پانزده روز یکبار .
- ۱۳- طبع و نشر کتاب « لور خیا لونه » او « زور فکر ونه » در ۹۷ صفحه .
- ۱۴- « « « دا ورلمبی در ۶۰ صفحه .

۲۵ - طبع و نشر « کتاب پښتانه د اقبال په نظر کښی » در ۶۶ صفحه .
 ۲۶ - « » « د منطق کتاب در ۵۹ صفحه .

ب در کورسهای اکابر پښتو:

کورسهای مرکزی ۲۵۷ کورس
 « ولایات ۲۸۶ »

جمله ۵۴۳ کورس

امتحان های گرفته شده از کورس مرکزی:

۲۴ کورس	سمستر اول
» ۲۶	» دوم
» ۳۵	» سوم
» ۳	سمستر چهارم
» ۶	» پنجم
» ۲	» ششم

جمله ۲۸۸ کورس

امتحان های انفرادی ۱۰۰ نفر

شهادتنامه های توزیع شده ۲۵ قطعه

ج - مدیریت عمومی کورسهای پښتو:

وزارت معارف مدیریت عمومی کورس های پښتو را يك اداره عليه حده مربوط بشخص وزیر دانسته در ظرف سال ۳۵ کنفرانس مهمی مرکب از اشخاص ذی صلاحیت وزرا و رؤساء در وزارت معارف تشکیل داده که راجع به پیشرفت امور پښتو، اصلاح کتب درسی، ترمیم تعلیماتنامه و دوام کورسهای پښتو و تقویة آن از حیث لوازم و اشخاص در ظرف ۲۵ ماده بوزارت معارف و مدیریت عمومی کورسهای پښتو توصیه نمودند. همان بود که حسب امر وزیر معارف کتب پښتو - کلی، از طرف بناغلو، قیام الدین خادم مدیر عمومی کورسهای پښتو، ۱۲ کتاب، ۶ سمستر پښتو کلی، با تعمق زیاد اصلاح و ترمیم گردیده ۱۲ کتاب اختصار و تسهیل شد که کتب مذکور جهت طبع بمطبعه دولتی فرستاده شده که بنوبت خود طبع

خواهد شد. در ظرف سال ۳۵ هیأت های امتحانهای سمستر ۵۶ و ۵۷ تحت ریاست
پنجاهلی خادم منطقه غزنی، ولایت قطغن و مزار و میمنه را امتحان گرفته نتایج
را ممرکز آوردند و به بعضی جاها شهادتنامه ها نیز فرستاده شده است
امتحانهای سمستر های اول و ۲ و ۳ الی ۴ در ظرف سال ۳۵ گرفته شده
و نتایج آن بکتاب ثبت شده است.

وزارت معارف برای سال ۳۶ در نظر گرفته است که به بودجه
و تشکیل مدیریت عمومی کورسهای پشتو تجدید نظر نمایند و آنرا تا حد ممکن
تقویه نمایند. وهم وزارت معارف در نظر دارد بعضی از معلمین لایق مکاتب
را با اداره کورسهای پشتو بدهد تا امور آن تقویه شود.

تالیف ترجمه تدوین و نشر اصلاح کتب درسی

رمیایل و مجلات

امسال بتعداد	۲۲۸۲۱۳	جلد کتب درسی
و	۲۲۶۰۰۱	جلد مجله و رساله
و	۱۸۳۴۳۲	قطعه پروگرام نظامنامه پارچه امتحان
		از طبع فارغ و با استفاده گذاشته شده همچنان بفرض فراهم
		آوردن تسمیلات بیشتر برای چاپ کتب در مطبعه معارف ۸ پایه
		ماشین طباعتی جدید و ۸ صندوق سامان کار آمد ماشین و لوازم
		طباعتی وارد شده است.

متکفل امور تالیف، ترجمه، تدوین و نشر کتب تعلیمی، درسی، معاون درس
و مطالعه ریاست دارالتالیف است. برای کلیه مکاتب افغانستان و این کتب
بزبان پشتو و فارسی جهت استفاده تعلیمی شاگردان عموم مسکا تب مرکز ولایات
تهیه و طبع می شود. روی همین اساس این ریاست به توسط مدیریت تالیف و ترجمه
و سایر شعبات مربوط در زمینه نسبت به سالیان پیش مصدر خدمات بیشتری شده
است که مفاد آن مختصراً ذکر میشود:

(۱) کتب درسی: در قسمت کتب درسی- تألیف و تصحیح کتب و بعد از آن ترجمه این گونه کتب را بزبان پشتو میتوان ذکر کرد.

الف- تألیف کتب درسی جدید:- به سلسله تألیف کتب پشتو برای مناطق فارسی زبان که روش جداگانه ای را از نظر آموزش و پرورش ایجاب میکند. همچنانیکه کتاب اول آن بروش مایکل وست در سال گذشته تکمیل و بطبع سپرده شده بود. امسال دو جلد دیگر آن که عبارت از کتاب دوم و سوم این سلسله باشد برای صنوف پنجم و ششم مکاتب فارسی زبان تألیف شد که اخیراً پس از طی مراتب اصولی تألیف و ترجمه که نزد ریاست دارالتالیف موجود میباشد بطبع سپرده شد. سال گذشته در پروگرامهای کیمیا و بیولوژی تجدید نظر بعمل آمده بود و پروگرام جدید برای تدریس این دو مضمون از طرف متخصصین فن: علماء و شورای عالی وزارت معارف بتصویب رسیده بود، امسال با اساس آن تصویب ریاست دارالتالیف موفق آمد که کتب بیولوژی صنف هفتم، بیولوژی صنف هشتم و بیولوژی صنف نهم را طبق پروگرام جدید تألیف کند و بطبع بپردازد.

علاوه بر آن باید متذکر شد که یکی دو تا از این کتب بیولوژی باعین تصاویر و اشکال به پشتو نیز ترجمه شده و آماده طبع میباشد.

کتاب حساب صنف هفتم و هشتم که در سال گذشته طبق مفردات پروگرام جدید تألیف شده بود، امسال پس از اخذ نظریات متخصصین مراتب اصولی تألیف و ترجمه را بپسود. برای مکاتب پشتو زبان به پشتو ترجمه شد و نسخ فارسی و پشتوی آن بطبع سپرده شد.

همچنین کتب هندسه صنوف هفتم و هشتم پس از تألیف به پشتو ترجمه و جهت چاپ به مطبعه ارسال شد. پروگرام عربی نیز سال گذشته تعدیل یافته بود. بنابراین دارالتالیف به تألیف و تدوین کتب جدید یکسکه با این پروگرام مطابق داشته باشد پرداخت و در نتیجه توسط یک کمیسیون منتخب در ظرف همین شال توانست سه جلد کتاب عربی را بنحوی مطابق این

پروگرام جدید تالیف کونکې درعین حال مدمآموزش لسان فارسی شاگردان
نیز بتواند واقع شود .

همچنانیکه برای مناطق فارسی زبان کتب قرائتی جبهه آموزش لسان
پښتو بروش جداگانه ومخصوص تالیف شده است برای مناطق پښتو زبان
جبهه آموزش لسان فارسی نیز یک سلسله کتب جداگانه تحت تالیف
گرفته شده چنانچه از آن جمله کتاب قرائت فارسی اول آن برای صنف
چهارم شاگردان پښتو زبان درسال گذشته تالیف گردیده وبه چاپ سپرده
شده بود و امسال روی همین اساس کتاب قرائت دوم فارسی برای
صنف پنجم شاگردان پښتو زبان بروش خاص تالیف شد .

درقطار اینگونه کتب که تازه تالیف شده ومنتظر نوبت چاپ میباشد
کتاب جغرافیه صنف هفتم وجغرافیه صنف دهم و تاریخ صنف نهم را نیز
میتوان ذکر کرد .

در سال گذشته از تغییر پروگرامهای کیمیا نیز ذکر نموده بودیم
امسال در کیمیا دوره متوسط (صنوف هفتم، هشتم ونهم) مطابق به مفردات
پروگرام جدید تعدیلات لازم بعمل آمد و فعلاً کتب مذکور آماده طبع
میشود. تجدید نظر وتمدیلی که در این سه کتاب بعمل آمده است با آنها
جنبه حیاتی بیشتر بخشیده است .

بعلاوه یک تعداد کتب دیگر به متخصصین مربوط تفویض شده تطابق
پروگرامهای مرتبه وزارت معارف که قبلاً بدسترس شان گذاشته شده کتب
مذکور را تالیف وباسرع اوقات آماده کنند که پس از طی مراتب اصولی
برای طبع ارسال شود. این قبیل کتب عبارت است از کتاب کیمیا برای
صنف دهم، کتاب کیمیا برای صنف یازدهم، کتاب کیمیا برای صنف
دوازدهم، کتاب جغرافیه برای صنف یازدهم، کتاب قرائت پښتو برای
صنف دهم شاگردان پښتو زبان، بیولوژی برای صنف یازدهم و بیولوژی
برای صنف دوازدهم .

ب- اصلاح کتب درسی - از آنجا که همه ساله به تعداد بیشتر کتب بنا بر ازدیاد مکاتب ابتدائی، متوسط و ثانوی و مسلکی ضرورت محسوس میشود و کتبی که یک بار طبع شده طبع مجدد را ایجاب میکند، لهذا ریاست دارالتألیف قبل از آنکه کتب مورد بحث را برای طبع مجدد (دوم - سوم) بمطابع بفرستد یک بار دیگر در آن تجدید نظر و مرور می نماید تا اگر اغلاط طباعتی در آنها وجود داشته باشد تصحیح گردد. به سلسله این اقدام امسال در حدود (۱۲۰) جلد کتاب مطالعه و تصحیح شد و برای همه این کتب ترتیبات مقدماتی اتخاذ گردید تا برای ضرورت سالهای آینده به چاپ برسند.

ج- ترجمه کتب درسی - چون نصاب تعلیمی در کلیه مکاتب افغانستان عزیز یک چیز است بنا بران کتبی که کتب درسی تألیف میشود طبعاً باید از فارسی به پشتو ترجمه شود تا بدسترس شاگردان مکاتب پشتوزبان نیز برسد. روی این اساس کتبی که امسال از فارسی به پشتو ترجمه شده عبارت اند از کتاب حساب برای صنف هفتم - کتاب حساب برای صنف هشتم - کتاب هندسه برای صنف هفتم - کتاب هندسه برای صنف هشتم - تاریخ برای صنف نهم - بیولوژی برای صنف نهم.

(۲) کتب معاون درس - در قطار ترجمه کتبی که معاون درس و اتمام میشود امسال بهترین کتبی را بنام منطق و فلسفه تألیف فرانسوا گریگوار میتوان ذکر کرد. این از زبان فرانسوی بفارسی ترجمه شده و علاوه بر آنکه معلومات مفید به معلمین و صاحبان ذوق مطالعه ارائه میدارد ضمناً بجهت ممد و معاون درس منطق در صنف (۱۲) بشاگردان نیز کمک خوبی مینماید. اگر قارئین گرامی بخاطر داشته باشند دو سال قبل از تدوین یک قاموس لغات فارسی ذکری بمیان آورده بودیم. برای آنکه این قاموس بأسرع اوقات تکمیل و طبع شود امسال از جریان کار تدوین آن مراقبت جدی بعمل آمده است تا هرچه زودتر پس از طبع بدسترس استفاده خواهشمندان آن گذاشته شود.

همچنان رساله دیگری بنام «سوزاک» طبع و نشر شد. این رساله که حاوی معلومات صحیح بسیار مفید میباید شد طور مجانی و رایگان توزیع گردید و بدسترس طلاب کلمیه مکاتب، مؤسسات صحیحی، شفاخانه‌ها، حربی شوو نعلی مؤسسه خیریه نسوان و سایر اشخاص گذاشته شد.

(۳) کتبا بخانه :

در جریان سال ۱۳۳۵ کتبا بخانه معارف نظریه عدم اکمال تعیر توانست به داد و ستد کتب برای عام پیر دازد و ساحه فعالیت آن منحصر بر رفع ضرورت های متخصصین و استقبال بعضی مراجعین در نزد کتبا بخانه بود. اما چیزیکه پس ازین قدر انتظار طولانی امید افزایی میکند اقدام تنظیم و عرضه کتب است به سیستم جدید (دیوی) که جدیدترین سیستم تمام دنیای باشد. با اساس مفاهمه و موافقه قبلی وزارت معارف در برج سنبله ۱۳۳۵ یک نفر متخصص کتابداری از طرف مؤسسه یونسکو وارد افغانستان شد.

هدف یونسکو از این مساعده تاسیس کتب خانه های عامه در مملکت می باشد تا به ذرایع ممکنه و سهل طبقات مختلفه جامعه را از ناحیه توزیع کتب و سایر وسائل تنویر ذهنی و فکری مستفید بسازد اما نظر به نبودن وضع مناسب و ازاینکه متخصص مذکور برای تأمین این امر وقت کافی نداشت، عجله وزارت معارف چنین سنجید تا در قرائت خانه جدیدی که در فوق عمارت سابقه کتبا بخانه معارف اعمار گردیده و روبه اکمال می رود الی تکمیل تعیر مستقل برای کتبا بخانه عامه و شعبه دیگری بنام دکابل عمومی کتبا بخانه به تشکیل سابقه کتبا بخانه معارف افزوده و فعلاً به مساعده بودجه اشخاص و کتب کتبا بخانه معارف تدویر می یابد.

متخصص مذکور بایک نفر کونترپارت خود که در سال گذشته برای تطبیقات علمی از طرف وزارت معارف هند فرستاده شده و فعلاً مهمم این شعبه کتبا بخانه معارف می باشد، به اشتراک اعضای علمی کتبا بخانه معارف بکار آغاز نمودند.

مراحل تصنیف کتب (کلاسیفیکیشن) بصورت معصری و سیستم دیوی تهیه کتبات های لازمه و نمبر گذاری شقوق بکتابخانه اطفال - کتابخانه کلانسالان و قرائت خانه - نصب جدا ول و پاکت های مخصوص کتباتها و اعلانات در هر کتاب تحت اجراء و ترتیب بوده و به سرعت تامه پیش میرود در عین زمان برای اینکه ترتیب کتب و اکمال تعمیر و لوازم موجب آن در وقت واحد انجام پذیرد، وزارت معارف به تهیه موبل و لوازم ضروریه آن پرداخته و حصه بیشتر آن تهیه و تکمیل گردیده است و از جانب دیگر تعمیرات ولایت کابل نیز به انجام کار پرداخته و فعلاً قرائتخانه و یک اطاق دیوی کتب را تکمیل و آماده استفاده ساخته اند. امید داریم بقایای کتبات تعمیر ملحقات دیگر کتابخانه نیز بزودی انجام یابد.

درین شعبه کتابخانه معارف علاوه بر اینکه وسائل مطالعه در داخل قرائت خانه فراهم می شود برای اشخاص کتب نیز توزیع می شود.

(۴) مجله عرفان : مجله عرفان نشریه وزارت معارف است. در سال ۱۳۳۵

بسیستمین سال نشراتی خود را پیمود و در هر ماه در ۵۰ تا ۶۴ صفحه مصور نشر شده ۱۲ شماره آن مرتب و منظم از هر کدام به تعداد (۲۰۰۰) نسخه طبع و توزیع شده است. تحول بارز صوری و معنوی آن امسال نیز دامنه سال گذشته بود که ببخشهای معین تقسیم شد مانند علوم و زندگانی بشر ترتیب و فلسفه های تربیتی گزارشهای معارف، ثقافت و فرهنگ افغانستان، ادبیات و هنر در افغانستان و جهان اجتماعات و حقوق، شخصیتهای برجسته، نگاهی بکتابها و جراید، آراء و عقاید در معارف که بیشتر موضوعات آن بمسائل بالا تماس کرده تبعی و تحقیقی بوده و از نگاه تربیت و تعلیم و فرهنگ افغانستان خوانندگان خود را تنویر کرده است بخصوص معلمان و متعلمان را بسکار آمده است.

بعلاوه نشر مجله رساله های مستقلد یگری نیز وقتاً فوقتاً در موضوعات تربیتی و فرهنگی و ادبی نشر و بدسترس علاقه مندان گذارده شده چنانچه

درین سلسله رساله «یادبیدل» در ۲۰ صفحه «مهرگان نامه» در ۲۲ صفحه و «روز ملل متحد» در ۱۶ صفحه از یک تادو هزار نسخه نشر و توزیع شده .

۵- اخبار عرفانی: اخبار عرفانی بصورت بولتن ماهانه یک دو بار امسال بقطع کوچک مانندیارسال در چهار صفحه هر شماره بتعداد هز از نسخه چاپ و نشر و توزیع شده است .

۶- مجله بخوان و بدان: مجله بخوان و بدان نشریه دیگر است. این مجله که بمقصد مجادله بابی سوادى و برای تقویة سواد فارغ التحصیلان مکاتب دهاتی و کورسهای اکابر و سایر کم سوادان جامعه در هر ماه هزار نسخه نشر و مجاناً توزیع میشود، امسال مرتباً نشر و بدسترس استفاده مستحقین آن حتی در دورترین دهات و نقاط مملکت رسانیده شده است .

ایراد کنفرانسها و استفاده از وسایل و وسایل

به منظور تقویة معارف و اوقات شاگردان

برای تقویة و ازدیاد معلومات شاگردان از وسایل دیگر از قبیل کنفرانسها و غیره نیز استفاده شده است .

اصول تعلیم جدید شاگردان را بکتاب و چهار دیوار عمارت مکتب مقید و محدود نمی گذارد و باید از وسایل دیگر تعلیم نیز استفاده نمایند. بناءً طلاب در مکاتب علاوه بر کتب از کنفرانسها، دیدن فلمهای تعلیمی و تریپوی، تصاویر و نقشه ها، تطبیقات در بیرون مکتب دیدن جاهای تاریخی، ملاحظه و معاینه ابنیه و جاهای مهم و غیره استفاده مینمایند، مخصوصاً در شق تعلیمات بصری از فلم های تعلیمی و تریپتی و تصاویر در امور تدریس کار گرفته شده است و دودستگا «سینما» سیار همیشه در ولایات ده بده و مکتب، بکتاب گردش نموده فلمهای تعلیمی و تریپوی را به طلاب مکاتب و اهالی نمایش داده است .

مطابق پلان پنجساله هر ساله دودستگاه سینما سیار خریداری و بکار انداخته میشود. درینجا باید متذکر شد که در سال ۱۳۳۵ دودستگاه مکمل

ازین نوع سینما با موترهای حامل آن از طرف ایشیا فونديشن بوزارت معارف طور هدیة داده شده است که در تعلیمات بصری مکاتب از آن استفاده میشود .

تحقیقات باستان‌شناسی و حفريات

در سال ۱۳۳۵

در ظرف سال جاری فعالیت های باستان شناسی و حفريات باساس ذیل صورت گرفته است :

(۱) حفريات دوسرخ کوتل : در بهار این سال مرحله ششم حفريات از ۲۷ توالی ۳۰ سرطان از طرف موسیوشلوم برژه مدیر هیأت حصریات فرانسوی به همکاری بناغلی محمد ابراهیم عضو و نماینده موزه کابل عملی گردید که خالص نتایج آن قرار آتی است؛ پلان آتشکده بمراتب تکمیل شد هفده پته زینه بزرگ سنگی آتشکده پایان از سطح جلگه و سرک مزار شریف کشف گردید و گفته میتوانیم که زینه بزرگ آتشکده در حدود (۳۵۰) پته میباشند .

(۲) تحقیق در پای دیوار حصار بلخ : موسیو او بر مهندس هیأت حفريات فرانسوی برای چند روز متصل برج عیاران در پای حصار کهن بلخ کناوشهایی بعمل آورد و در نتیجه معلوم شد که قسمت فوقانی حصار بلخ مربوط با دیوار اسلامی و حصص پایان آن مربوط به عصر کوشانیهای بزرگ است .

(۳) حفريات مندیسگ : موسیو کز آل عضو هیأت حفريات فرانسوی به همکاری بناغلی محمد ابراهیم عضو و نماینده موزه کابل دوره هفتم حفريات تپه (مندیسگ) را از اول میزان تا ۲۶ قوس سال جاری بی پایان رسانیدند . (مندیسگ) در ۵۰ کیلومتری شمال غرب قندهار واقع است . حفريات از ۱۳۲۹ در اینجا ادامه دارد . در اثر حفريات سال جاری در تپه های سمت جنوب غربی تپه مرکزی واضح شد که دامنه شهر بزرگی در ۳۰۰ سال قم در اینجا وجود داشت ، خبر مهم دیگر کشف دیوار حصار است به محیط تقریباً یک کیلومتر

و نشان میده که در (۳) هزار سال ق م قلعه مندیگک حصاری مستحکم داشته .
یک تعداد هیکل های گلی حیوانات و ربه النوع حاصل خیزی کشف شده
مهمتر از همه سرسنگی ربه النوع مذکور است .

(۴) تعیین جای حفريات در غزنی :- در سال جاری با آمدن پروفیسر توچی

و بومیچی دانشمندان ایتالوی محل حفريات آینده در غزنی تعیین شد
و مطالعاتی در کتیبه های کوفی بعمده آمده است و از مناره ها و مقابر
دیدن کرده اند

(۵) گردش هیأت باستانشناسی هندی :- در سال جاری در (بهار)

هیأت باستان شناسی هندی بکابل آمده و با یک نفر عضو نماینده موزه کابل
یک مسافرت مکمل در دورادور افغانستان بعمل آوردند . این هیأت از نقاط
مختلف تاریخی و باستانی افغانستان دیدن نموده و عکس هایی برداشتند .
رایور مقدماتی آنها با انگلیسی در دهلی چاپ و نشر شده است .

(۶) دیدن از موزه کابل :- موزه کابل به حیث یک کانون فرهنگی

و هنری و باستان شناسی و تاریخی در تمام ظرف سال از تماشا کنندگان
داخلی و خارجی و طلاب معارف استقبال نموده چنانچه شاگردان و محصلین
مدارس و مکاتب پسرانه و دخترانه بصورت دسته جمعی از موزه دیدن کرده
و با راهنمایان موزه تماس گرفته اند . سیاحان و خارجی ها و مهمانان بزرگ
دولتی از موزه کابل همیشه دیدن نموده اند و آثار موزه طرف توجه شان واقع
شده است . رجال معروفی که امثال موزه کابل تشریف برده اند عبارتند از :
بنیادغای عدنان مندرس صدراعظم ترکیه ، بنیادغلی سکندر میزا رئیس جمهور
پاکستان ، بنیادغلی چوئن لای صدراعظم چین و همراهان شان ، رجال برجسته ای
که در ظرف سال مهمان دولت بودند همه بموزه آمده و از آثار تاریخی کشور
تقدیر کرده اند هیأت های علمی و باستان شناسی ایتالوی و هندی مطالعات مفصل
در شقوق مختلف موزه مخصوصاً مسکوکات و کتیبه های کوفی غزنی بعمل آوردند
که در معرفی سوابق تاریخی وطن کمک شایان خواهد کرد .

سه‌م وزارت معارف در پروژه دهکده

دو اثر تجویز حکومت بهیخواه و همکاری وزارتخانه‌ها و بکمک متخصصین ملل متحده و اراده همکاری بین‌المللی امریکا از مدتیست تحت نظارت وزارت تجارت پروژه‌ای بنام دهکده طور امتحانی شروع بفعالیت کرده است. این پروژه انکشاف دهات در پروگرام اصلاحی مملکت در نظر وزارت معارف دارای اهمیت بسزائی است.

چنانچه از همین باعث است که وزارت معارف در این پروژه سه‌م با رزی گرفته دردهات و مناطق تحت پروژه مکاتب دهاتی و کورسهای اکابر را باز نموده است. مجله بخوان و بدان و سینما سیار را بیشتر در دسترس استفاده شان گذارده و برای تنویر و انکشاف کلان سالان آن نواحی مراکز اجتماعی افتتاح کرده سعی می‌ورزد عمارات مکاتب را که در حوزه مناطق تحت پروژه واقع است در دسترس استفاده پروژه بگذارد و برای بلند بردن سوئیة تعلیمی شاگردان دهکده مکاتب اساسی متوسط را دردهات و مناطق تحت پروژه باز نماید و انکشاف دهد.

روی همین اساس وزارت معارف از یکطرف متخصصین و یکتعداد معلمین را در اختیار پروژه گذاشته و مرتباً نشرات، کتب تعلیمی و لوازم تحصیل بدانها ارسال میدارد و از طرف دیگر نماینده این وزارت در جلسات کمیسیون دهکده که چیرمن (رئیس) آن نماینده وزارت اقتصاد ملی است سه‌م میگردد علاوه بر آن صنف اخیر دارالمعلمین که غایب ایشان معلمی است در دهکده رفته و در آنجا عملاً کار و با مردم تماس مستقیم حاصل می‌نمایند، برای تمرکز همه این فعالیتها در داخل وزارت معارف تصمیم اتخاذ گردید و با اساس آن پس از منظوری مقامات صلاحیت‌دار مدیریتی بنام مدیریت تعلیمات اساسی و امور مربوط به دهکده در اواخر سال ۳۴ و ابتدای ۳۵ تأسیس گردید.

وظائف این مدیریت قرار آتیست :

- ۱- امور عرفانی مربوط بدهکده ۲- ترتیب و تدوین پروگرامهای طلاب دارالمعلمین که جهت تطبیقات برای مدتی در دهکده کار خواهند کرد .
  - ۳- ترتیب و جمع آوری راپورهای مربوط به امور دهکده که باید مرتباً بوزارت معارف برسد .
  - ۴- تماس و هدایت دادن باشخصیکه از طرف وزارت معارف درین پروژه معرفی شده اند .
  - ۵- شرکت در کمیسیون دهکده .
  - ۶- مذاکره بامتخصصین خارجی و ملل متحد درباره امور عرفانی دهکده .
  - ۷- تولید همکاری و هم آهنگ ساختن کارهای متخصصین خارجی در قسمت امور عرفانی دهکده .
  - ۸- تعلیمات اکابر و تعلیمات سمعی و بصری .
- در سال ۱۳۳۵ تحت اثر این مدیریت یک مرکز تعلیمات سمعی و بصری به همکاری I.C.A.A در مرکز وزارت معارف تاسیس شده . علاوه جبهه فرا گرفتن تعلیمات سمعی و بصری معلمین مکاتب ابتدائی کورسی دایر شد که یک نفر معلم از هر مکتب بحیث نماینده مکتب خود در آن کورس شامل گردیده است .
- علاوه بره متخصصین یونسکو در دروس ذیل در تعلیم و تربیه متعلمین بذل مساعی نموده اند خصوصاً مستر سلیم و دوکتور مورو و در سابق مستر بادستا که در تعلیم و تربیه کورسهای مذکور سهم بزرگ گرفته اند :
- اول- در تدریس و مراقبت کورس کارگران دهکده یکدسته فارغ التحصیلان صنوف ششم که کار کرده تربیه می شود .
- دوم - در تدریس و تربیه کورس زعامت (طلاب صنوف اخیر دارالمعلمین ابتدائی) .

سيورت و حفظ الصحه

سيورت:

از شروع سال جاری مدیریت عمومی سيورت اقدام بترتیب پروگرامهای سيورتي نموده و دربرج حمل اولین تورنمنت بهاری را اعلان کرد و در نظر بود تا حلول جشن استقلال یکدوره تورنمنت ختم و درخزان دوره دوم شروع گردد. گرچه این پروگرام تطبیق شد مگر بعلت بارانهای متواتر دربرج حمل مسابقات صورت نپذیرفت. تورنمنت هائیکه در جریان سال ۳۵ صورت گرفته نسبت بسا ابلان پیش مورد دلچسپی بیشتر واقع شده و فعالیت سيورتي طلاب متکاتب را بهتر نشان داده است. باره ای از اجرات مدیریت سيورت معارف را چنین میتوان خلاصه کرد:

۱- در سال جاری در وزارت معارف بورد سيورت ترتیب و تشکیل شد که اعضای آن از طرف مجلس به ترتیب ذیل انتخاب گرد یدند:

بناغلی محمد فاروق سراج رئیس المپیک، بناغلی دکتور محمد عثمان رئیس فاکولته طب بناغلی دوکتور محمد عمر وردک رئیس تنظیفات بنارو الی - بناغلی دوکتور محمد حیدر رئیس تدریسات مسلکی - بناغلی داکتر محمد اکرم رئیس تدریسات ثانوی - بناغلی حمید الله کفیل ریاست دارالتالیف - بناغلی محمد محسن صافی مدیر عمومی سيورت بناغلی مولوی محمد علی استاد پوهنتنی ادبیات بناغلی محمد حسن معلم سيورت بنونتهئی حبیبیه.

برای بورد سيورت يك اساس نامه از طرف مدیریت عمومی سيورت ترتیب یافته که هنوز مراحل خود را طی نکرده.

۲- میدانهای باستکبال بنونتهئی نجات و بنونتهئی حبیبیه بصورت عصری درآورده شده.

۳- نقشه های اتاق های متعدد برای تبدیلی لباس و تعمیر تشنابها برای میدانهای سيورت.

۴- سه هزار دست لباس توسط شعبه دوخت مؤسسه نسوان تکمیل و بمکاتب

مرکز توزیع کردیده همچنین برای ولایات در حدود (سه هزار) دست لباس تهیه و ارسال شد، یک تسکه برای ساخت بلیزر سپورت از شرکت نسا جی خریداری شده.

۵- یکمقدار سامان واجناسیکه قبلاً فرمایش داده شده بود از ریاست تهیه بدست آمده بمکاتب مرکز و ولایات توزیع شده.

۶- در حدود چهار هزار بطلمون دراز برای رسم گذشت آینه به هند فرمایش داده شد که از خریداری آن نمایندگی ما در هند اطمینان داده است.

۷- یک نفر متخصص سپورت از امریکا وارد و بعد از مطالعه اوضاع سپورتهای لیسه‌های مرکز راپور مفصل ترتیب کرده که از آن استفاده می‌شود.

۸- در جمله کورس‌های زمستانی یک کورس سپورت نیز گرفته شد تمامی معلمین سپورت مرکز و معلمین سپورت ولایات سردسیر در آن شامل شده اند.

این کورس مخصوص برای بلند بردن سوبه تعلیمی شاملین آن میباشد.

۹- توزیع انعامات ۳۴ سپورت‌ها در برج قوس صورت گرفت.

بنو نه‌ئی حبیبیه اول کپ و بیریق معارف را اخذ نمود.

۱۰- دو دیدنهای زیاده از سه هزار متر به اساس نظریه متخصص سپورت

مسترتا این فقیه بعلت خوردی سن طلاب در معارف منع قرار داده شده نامبرده

در نظریه خود نگاشته است که این قبیل دو دیدن‌ها برای کسانی که از (۲۵)

سال کمتر داشته باشند مضر تمام میشود بنا بر این چون متعلمیکه دارای سن مذکور

باشد در مکاتب مربوطه وزارت معارف وجود نداشت دو دیدن‌های مذکور هم

از جمله سپورت‌های معموله خارج ساخته شد.

حفظ الصحه:

تشبثات آتی توسط سرطبات معارف صورت گرفته:

۱- افتتاح کورس کمک‌های اولیه (First Aids) در بنو نه‌ئی ملالی که

تعداد مشمولین آن به (۲۰) نفر معلمات میرسد.

۲- افتتاح دو معاینه خانه برای متعلمات در بنو نه‌ئی زرغونه و بنو نه‌ئی ملالی.

- ۳ - نصب دستگاہ جدید دندان در شفاخانہ وزارت معارف .
- ۴ - نلدوانی بصورت عصری در شفاخانہ وزارت معارف .
- ۵ - طبع تکت نسخه‌های دوپارچه برای متعلمین و متعلمات (۳۰) هزار ورق .
- ۶ - کارت صحت طلاب بیست هزار ورق که توسط آن تمام متعلمین و متعلمات معاینه مکمل شده و راپور صحتشان در آن اوراق قید میشود .
- ۷ - اقدامات برای توزیع شیر پودری به متعلمین و متعلمات .
- ۸ - اقدامات برای ایراد کنفرانس های صحتی در مکاتب از طرف سرطبات .
- ۹ - اقدامات برای نشان دادن فلم‌های صحتی در مکاتب از طرف سرطبات .
- ۱۰ - اقدامات برای خریداری بکس‌های کمک‌های اولیه برای مکاتب و میدانهای سیورت وزارت معارف .
- ۱۱ - پیشهادات برای اصلاح آب نوشیدنی و بیت‌الغلاهای مکاتب شهر کابل .
- ۱۲ - اقدام برای استخدام یک متخصص فنی تغذیه از طرف (F.A.O.) که توسط او نوعیت فقدان غذایی در طلاب تعیین و تثبیت میشود .
- ۱۳ - مریضان که از طرف شعبه داخله و از شفاخانه وزارت معارف ادویه اخذ نموده اند (۲۲۵۰) نفر میباشد .
- ۱۴ - مریضان که ذریعه سرویس دندان تداوی و دندان‌شان پر کاری و کشیده شده قرار ذیل است :

اول -	دندان اشخاصیکه پرکاری گردیده	۱۰۰۰ نفر
ج -	» » کشیده شده	۵۰۰ »
د -	» » تداوی شده	۹۲۵ »

- ۱۵ - متعلمین مکتب رحمن بابا که آبله کوبی چپچک شده ۱۰۰ نفر
- ۱۶ - متعلمین و متعلمات که از طرف سرطبات و اکسینا سیون محر که گردیده اند . (۲۵۰۰۰) نفر

د عدلی وزارت

ع، ح سید عبداللہ

عبدالحنان
عبدالباقي
عبدالرشيد
عبدالجليل
.....

..... :

مولوی حفیظ اللہ
» فضل ربی
» عبدالجلیل
» سید محمد عمر
» میا افضل الرحمن

وزیر : ع، ح سید عبداللہ
معین :

ع، ص عبدالکریم حقانی
دمخصوص قلم مدیریت :

مدیر : .....
دقوانین دتدوینو لوی

مدیریت
دمدیر کفیل :

ع، محمد موسی شفیق
دتمیز ریاست :
رئیس :

عبدالجلیل انصاف
غری مولوی عبدالبصیر
» سیف الرحمن

دایک نومدیر :

دجمعیت العلما ریاست :

رئیس

غری

غری

»

»

»

مولوی مطیع الہ	غری
» عبدالله	»
» میا عبدالہ	»
» عبدالواحد	»
» عبدالغنی	»
» محمد امین آزاد	»
» محمد اعظم	»
» گل علم	»
» عبدالعزیز	»

دفتیش لوی مدیریت:

مدیر: ع ، فضل الرحمن

دماورینو مدیریت:

مدیر: ص ، غلام محمد

دالفلاح مدیریت:

مدیر: ص ، محمد یعقوب کومک
معاون: ص ، عبدالاحد عشرتی

دلوازمو مدیریت:

مدیر: ص ، محمد ابراہیم

دپانومدیریت:

مدیر: ص ، عبدالستار

امور وزارت عدلیه

وزارت عدلیه در سال ۳۵ قدم‌های مفیدی در راه بهتری ساختن وضع عدلی و تامین عدل و انصاف در مملکت برداشته و برای این منظور با موردیبا تشبث شده است:

(الف) اصولنامه اداری محاکم عدلیه

برای اینکه اجرای امور اداری محاکم صورت بهتری بگیرد، يك اصولنامه حاوی قواعدیکه قضاة و مامورین محاکم را در اجرای امور اداری رهبری کند وضع شد. درین اصولنامه تمام مسائل ققیه و اصول وقواعدی که تا کنون درین باب موجود بود جمع و هم از تجارب ممالک اسلامی که درین راه پیش قدم گرفته میشدند نیز استفاده نموده و بنام (اصولنامه اداری محاکم عدلیه) ماده ۲۸۴ را ترتیب و به غرض طی مراتب معموله به مقامات صلاحیت دار تقدیم نموده است که اخیراً به تصویب مجلس شورای ملی نیز رسیده است.

مهمترین نتایجی که تطبیق این اصولنامه را بار خواهد آورد ازین قبیل خواهد بود:

تجدید وظایف و صلاحیت محاکم سه گانه (ابتدائیه، مرافعه، تمیز) و حسن و ارسی هر محکمه با مور مربوطه اش.

تنظیم رؤیت دعوی بطوریکه از تراکم قضا یا هجوم و ازدحام مراجعین جلوگیری شود و حق شان در ترتیب و نوبت با مال نگردد. لزوم بیان اسباب موجوده حکم توضیح شرائط ارجاع قضا یا از محاکم مرافعه و تمیز و شرائطیکه توفیر آن در صورت مرافعه و یا تمیز طلبی ضروریست بیان حدودیکه در داخل آن فیصله‌های ابتدائیه و مرافعه نهائی بوده مرحله و یا مراحل بالاتر را طی نمیکند وضع يك اساس واضح برای قبول اعتراضات مدعی و مدعی علیه بیان صلاحیت تمیز بعد از نقص و اجرا اتیکه تمیز در صورت ارجاع و فیصله ثانی در محاکم پایا نتر خواهد نمود تعیین فیصله‌هاییکه استثنا و بدون در نظر گرفتن قناعت و عدم قناعت طرفین مراحل ثلاثه قضائی را طی خواهد کرد.

بطور عام فراهم نمودن عوامل و وسائل سرعت جریان کار و پیشرفت امور محاکم را بار می‌آورد.

(ب) تعلیماتنامه تفتیش مسلکی :

بمغرض جلو گیری از تخلفات اداری و شرعی در محاکم و تنظیم شعبات عدلی و برای اینکه از صحت اجراءات و دوران آنها حسب مقررات شرعی اطمینانی بوزارت حاصل باشد باید باز رسی منظم و تفتیش درست از امور محوله محاکم و شعبات عدلیه وقت بوقت بعمل آید.

تا آغاز سال ۱۳۳۵ مقرراتی درین زمینه موجود نبود بکه شعبه تفتیش و اعضای آن در همه امور مربوط شان رهبری نموده و بصورت یک مجموعه منظمی بدسترس شان باشد. برای تکمیل این تقیصه وزارت عدلیه اصول و مقررات تفتیش را در (۷۱) ماده وضع و به شکل یک « تعلیماتنامه تفتیش مسلکی » ترتیب داد که بعد از طی مراتب اصولی در سال ۱۳۳۵ بمعرض اجرا گذاشته شده است.

تطبیق این تعلیماتنامه بازرسی امور شرعی و اداری محاکم را در تحت یک نظم واحد و معینی در آورده حوزه صلاحیت مقتضی را نیز معین ساخت که این همه در رسیدن به یک نتیجه مفید و تأمین اهداف تفتیش تأثیر مهمی دارد.

(ج) تعلیماتنامه تزکیه شهود :

چون شهود یکی از عوامل مهم و بارز در رسیدن بیک فیصله حق و صحیح میباشد تزکیه آنها امریست دارای اهمیت زیاد در محاکم و به نزد قضا تسکّه زمام فیصله بدستشان است تاکنون مقررات منظم و موحدی درین خصوص موجود نبوده یک عده مشکلات و حق تلفی های زیادی ازین رهگذر بوجود می آید وزارت عدلیه در سال ۱۳۳۵ در صد علاج این مشکل نیز افتاد و مقررات شرعی را که درین زمینه بطور ایشان موجود بودند در (۳۹) ماده گرد آورده و بنام « تعلیمات نامه تزکیه شهود » بعد از طی مراحل لازمه بدسترس محاکم گذاشت. امید است یک عده مشکلات و اسباب حق تلفی ها با این وسیله رفع گردد.

(د) نشر دوباره مجله الفلاح :

مجله الفلاح که وسیله تبلیغاتی این وزارت بوده از مدت درازی باینطرف

متوقف مانده بوده وزارت عدلیه بمنظور اینکه باید از نشریات این مجله در راه تنویر افکار عامه و فراهم نمودن معلومات شرعیه و عدلیه بر ای همگان استفاده بعمل آید دو باره به نشر آن اقدام نمود: مجله مذکور از آغاز سال ۱۳۳۵ به نشریات خود دوباره شروع و طبق مرامنامه ای که در شماره اول این دورمجله انتشار یافته مشغول خدمات تبلیغی خویش میباید شد.

(ه) تعلیماتنامه وصایه :

موضوع وصایه حقوق صغار را همیشه در بر میگیرد که کوچک ترین اهمال در آن حیات یک مشت اطفال را بخاک برابری سازد - برای اینکه این امر مهم تحت انتظام در آمده و تصرفات اوصیاء تا اندازه ممکنه زیر مراقبت و نگرانی بوده حقوق صغار تلف نشود وزارت عدلیه مقررات وصایه را در (۷۱) ماده ترتیب و بنام «تعلیماتنامه وصایه» به مقامات صلاحیتدار تقدیم نموده است .

(و) تعلیماتنامه و کالاه دعوی :

تاکنون در مملکت ما و کالاه دعوی کدام صورت منظمی بخود نسکرفته و طوریکه لازم است در راه خدمت عامه استفاده از آن بعمل آمده نمیتواند .

برای جبره این نتیجه مهم وزارت عدلیه در اطراف موضوع مطالعاتی بعمل آورده و موادی را بهم پیوسته و به مقامات صلاحیتدار تقدیم نموده است - تعلیماتنامه و کالاه حسن دفاع از حقوق مردم را تا مین خواهد کرد .

(ز) تعلیماتنامه تحریر و وثایق :

تحریر و وثایق عدلی که بحیث اسناد شرعی دارای اهمیت زیاد در معاملات مردم میباشد از اموری است که مستلزم دقت و غور تمام میباشد . در سال ۱۳۳۵ وزارت عدلیه برای تنظیم این موضوع و حسن ترتیب آن یک تعلیماتنامه در (۶۰) مواد تدوین و به مقامات صلاحیتدار تقدیم نموده است .

(ح) بکار انداختن مدیریت عمومی تدوین قوانین :

ضرورت تالیف کتب در موضوعات عدلی و قضائی و تدوین لوایح و رسایلیکه محاکم عدلیه را بصورت منظم در امور شرعی و اداری نشاندن رهبری کنند در وقت حاضر فوق العاده احساس میشود از موضوعات معینه که وزارت عدلیه درین

دوره اصلاحی خود ضرورت و اهمیت آنرا احساس نموده، تا لایف کتب و تدوین رسایل و قوانینی میباشد که مورد احتیاج شدیده و هموطنان علی العموم و محاکم عدلیه علی الخصوص است و بهبودی اوضاع عامه مملکت و کلاماً بی تجاویز و نقشه‌ها ایکه برای پیشبرد وطن طرح گردیده تا اندازه زیاد بیک اساس معین و واضح حقوقی و قانونی ضرورت دارد برای اینکه همه هموطنان از حقوق و واجبات خود در مقابل یکدیگر و دولت بخوبی بی‌برند لازم است شریعتیکه حاکم اعمالشان است بصورتی عرض وجود کند که همه از آن استفاده کرده بتوانند.

بمنظور رسیدن باین هدف وزارت عدلیه در اواخر سال ۱۳۳۵ شعبه ایرا که بنام مدیریت عمومی «تدوین قوانین» در تشکیلات خود داشت بکار انداخت. وزارت میخواهد باینوسیله از فقه اسلام برای مملکت قوانین منظم و مرتبی بسازد و در ساحتها ایکه هنوز قوانین وجود ندارد مطالعه‌اتی بعمل آورده و برای ساختن قوانین آن اقدام ورود این مدیریت کتب و وسائل و قوانین کشورهای دیگر را که وزارت عدلیه بان ضرورت پیدا میکند نیز ترجمه مینماید همچنان قوانین عدلی مالک دیگر را مطالعه و برای اصلاح دستگا. عدلی مملکت پیشنهادهای لازمه میکند. تسکلیل و تنظیم کتابخانه وزارت عدلیه نیز از اهدافی است که وزارت توسط این مدیریت به تأمین آن اقدام میکند.

هکذا علاوه بر اصلاحات مهمه فوق در برخی از امور متفرقه که محاکم قدیمهای اصلاحی دیگر نیز پرداخته شده که در بهبودی اوضاع عدلی مملکت کمک میکند ازین جمله مقرراتی نام برده میتوانستیم که راجع بقضایای ارجاعی ریاست تمیز وضع و به علاج بعضی از پیچیدگیها و مشکلاتیکه در بین ساحت موجود بود پرداخته‌اند. همچنان به تنظیم مکاتیب و اوراق منجمله و قایع جزائیه و کتب سنوات ماضیه که وضع پراگنده و پاشان داشت توجه مبذول و همه آن تحت ترتیب و تنظیم درآمده‌اند هکذا برای حفظ حقوق صغار مقرراتی وضع

شده تادعاوی حقوقی صغار خود بخود محاکم ثلاثه راطی کنند .
 بطور عام اصلا حاتیکه حقوقا از آن تحت (الف) (ب) (ج) (د) (ه) (و) (ز) و (ح) نام بر دیم باعث تنظیم امور مجوله بقضات محاکم بوده يك عده مشکلات و پیچیدگیهای متعددی را که اسباب تلف وقت شان میشد رفع می سازد. ازینر و اصلا حات و فعالیت های مذکور بذات خود وسائل موفقیته محاکم و قضاة را فراهم می نماید .

اقدامات ذیل وزارت عدلیه نیز در بلند بردن شان و محاکمه و جلب مردم نسبت به محاکم و قضاة و در حسن جریان امور مربوطه محاکمه ها و ازینرو در موفقیته شان علی العموم تاثیر مستقیم و یا غیر مستقیم دارد :

(الف) برای حفظ تثبیت موقع بلند قضاة زتبه های قضاة مملکت با این ترتیب تثبیت گردیده :

در ریاست تمیز :

به تشکیلات ریاست تمیز توجه خاصی مبذول گردیده با اینصورت که :
 حیثیت ورتبه رئیس تمیز معادل نایب الحکومه ها .
 اعضای تمیز : ۲ چوکی برتبه اول - دوچوکی برتبه (۲) و سه چوکی برتبه (۳)

در سایر محاکم :

قضاة مرافعه ولایات برتبه اول
 » « حکومت اعلی «دوم»
 » ابتدائیه ولایات و حکومت اعلی برتبه سوم
 » حکومت کلان برتبه چهارم
 » « درجه اول » پنجم
 » « دوم » ششم
 » « سوم و چهارم برتبه هفتم »

ذواتیکه در سال ۳۵ به یک رتبه ترفیع نایل گردیده اند :

- ۱ - موای عبدالبصیر عضو ریاست عالی تمیز برتبه ۲
- ۲ - موای محمد ابراهیم کاموی قاضی مرافعه قندهار برتبه ۲
- ۳ - موای سید سیف الرحمن برتبه ۳

کلیه‌بار و پل آن که روی درزبای « شتل » خودنمایی دارد

همچنان در رتبه مفتی های محاکم مملکت تعديلات و ترقیاتی بعمل آورده شده. (ب) در انتخاب قضاة نیز حتی الو سع از غورو دقت زیاد کار گرفته شده و میشود تا این وظیفه سنگین تنها به دوش آن های بیافتد که درین شق لایق و تعلیم یافته بوده رکفایت علمی و اداری داشته باشند. در سال ۱۳۳۵ (۱۰) نفر از فارغ التحصیلان دارالعلوم عربیه و (۲۷) نفر از فارغ التحصیلان پوهنتنی شرعیات در وزارت عدلیه مقرر شده اند و هم اکنون یک عده از فارغ التحصیلان دارالعلوم عربیه و مدرسه قضاة و (۲۷) نفر از فارغ التحصیلان پوهنتنی شرعیات بوظیفه قضاة مصروف هستند دیده میشود که تعلیم عالی مسلکی یکی از اسباب مهم موفقیت درین ساحه میباشد.

(ج) موضوع دیگری که برای استقرار و ازایشرو موفقیت محاکم اهمیت بسزادارد، داشتن یک مقرر دست و مستقل برای محکمه هاست. وزارت عدلیه به ساختمان تعمیرات محاکم مملکت توجه و نگرانی دارد.

تاکنون کار عمارات محاکم مرافعه برخی از ولایات شروع و برای این منظور یک اندازه پول جهت اعمار و تکمیل عمارات محاکم مرافعه به ولایات مشرقی - قندهار - مزار شریف - قطن و ولایت کابل تخصیص شده است. در قسمت بازرسی محاکم در سال ۱۳۳۵ به تعداد (بیست) نفر از طرف مدیریت عمومی تفتیش این وزارت تحت محاکمه گرفته شده و هم امور عدلی ولایت هرات و حکومت اعلی پروان تفتیش گردیده اند.

همچنان وزارت عدلیه ترتیب گرفته تا مجموعه های ثبت و ثائق و فیصله های محاکم مختلفه هر ولایت را در مرکز آن گرد آورده و به بازرسی آن جمعا ذریعه مفتشین خود بپردازد برین اساس کتب ثبت و ثائق محاکم مربوط ولایت کابل را در سال ۱۳۳۵ در مرکز گرد آورده و مفتشین وزارت به تفتیش آن پرداخته اند.

(۳) احصائیه مجموعی دعاوی:

احصائیه مجموعی دعاوی که سال گذشته در محاکم عدلیه مملکت دایر و وقایعیکه در آن اجراء شده قرار ذیل است :

۱- دعاوی حقوقی - ۵۵۵۷

۲- دعاوی جزائی - ۶۴۱۶

۳- و نائق - ۱۴۴۸۴۳

از اینجمله فقرات حقوقی و جزائی که در ریاست تمیز تائید شده جمعاً به (۶۲۰) و آنچه ارجاع شده به (۱۹۰) فقره بالغ میگرد و فیصله های تخفیفی و تزئیدی (۲۰۲) میباشد اشخاصیکه محکوم به قصاص شده اند (۵) نفر و آنها تیکه محکوم به حبس دوام شده اند (۳) نفر میباشد .

در سال ۱۳۳۵ عرایضیکه از طرف مدیریت قلم مخصوص امر گرفته شده بالغ به (۱۴۵۰) قطعه گردیده و شماره مکاتیب این وزارت به (۱۰۲۷۲) می رسد .

دخارجہ چارو وزارت

دخارجہ چارو وزیر ع، ج، ل، ع سردار محمد نعیم
درتبی دچوکات نہ دبانندی، دلوی سفیر بہ حیث مشا اوران: دوه تنہ
پہ لمپی رتبه دمختاروزیر بہ حیث: دوه تنہ ع، ص عبدالجی عزیز وزیر مختار مشاوا

سیاسی معین ع، ج محمد ہاشم میوندوال
اداری معین ع، ج محمد عثمان امیر

دشفر اولقم مخصوص مدیریت :

مدیر بہ (۳) رتبه ع، نثار احمد
دقلم مخصوص منشی بہ (۴) رتبه ص، غلام محمد نیاک زاد
غری بہ (۸) رتبه یوتن
» » (۶) »
» » (۹) » دری تنہ

دسیاسی لوی مدیریت :

لوی مدیر بہ (۲) رتبه ع، ص عبدالرحمن پرواک

۱- دسیاسی لمپی خانگہ :

مدیر بہ (۳) رتبه ع، سید مسعود پوهنیار
غری بہ (۷) رتبه یوتن
» » (۹) »

۲- ددوہمہ سیاسی خانگہ :

مدیر بہ (۳) رتبه ص، عطاء اللہ ناصر ضیاء
غری بہ (۷) رتبه یوتن
» » (۹) »

۳- دریمہ سیاسی خانگہ :

.....
مدیر بہ (۳) رتبه
غری بہ (۷) رتبه یوتن
» » (۹) »

۴- اقتصادی خانګه:

- مدیر په (۳) رتبه
غړی « (۶) تن
» « (۸) دوه تنه

۵- دملګرو ملتو دچارو خانګه:

- مدیر په (۳) رتبه
غړی « (۵) یو تن
» « (۶) څلورتنه
» « (۷) یو تن

۶- دمطالعاتو خانګه:

- دخانګی آمران په (۱) رتبه څلورتنه
مستبع « (۲) اته تنه
سکرتر « (۵) څلورتنه

۷- دکتابخانی خانګه:

- دکتابخانی آمر په (۷) رتبه یو تن
» معاون « (۸) »
دمطبوعاتو معاون په (۸) رتبه یو تن

د تشریفاتو ریاست:

- رئیس په (۲) رتبه
غړی « (۵) »
» « (۵) »
» « (۹) یو تن
» « (۱۰) »
- ع، ص، جلال الدین طرزی
ص، محمد ایوب عزیز د تشریفاتو معاون
ص، عبدالواحد د تشریفاتو اداری معاون

داداری لوی مدیریت:

ع، ص محمد شعیب لوی مدیر په (۲) رتبه
 ۱- د قو نسلگری او تابعیت مدیریت:

مدیر په (۴) رتبه
 غړی « (۸) » یوتن
 « (۱۰) »

۲- دویزی مدیریت:

ع، محمد قسیم نعیم لوی مدیر په (۴) رتبه
 غړی « (۸) » یوتن
 « (۹) »

۳- د مامورینو مدیریت:

مدیر په (۴) رتبه
 معاون « (۶) » یوتن
 غړی « (۸) »
 « (۹) دوه تنه

۴- د محاسبه او لوازمو مدیریت:

ص، عبدالستار لوی مدیر په (۴) رتبه
 معاون « (۵) » یوتن
 د نقدی او تحقق خانگه :
 مامور په (۶) رتبه یوتن
 غړی « (۷) »
 « (۸) دوه تنه
 « (۹) »
 « (۱۰) »

دلوازمو خانګه:

مامور په (۶) رتبه یوتن

غړی » (۷) »

» (۸) » دوه تنه

» (۹) »

» (۱۰) »

د رشید لوی مدیر په رتبه:

ع، ص عبدالرؤف:

لوی مدیر په (۲) رتبه

۱-۱۵ اجرایی خانګه:

ص، محمد ولی

معاون په (۵) رتبه

غړی » (۷) رتبه یوتن

» (۸) »

» (۹) » دوه تنه

» (۱۰) » شپږ تنه

۲ - د تیبیض خانګه:

یوتن

معاون په (۵) رتبه

»

غړی » (۷) »

»

» (۸) »

دوه تن

» (۹) »

پنځه تنه

» (۱۰) »

۳ - د حفیظی خانګه:

ص، غلام صدیق

معاون په (۵) رتبه

یوتن

غړی » (۷) »

دوه تنه

» (۸) »

» » (۹) » دری ننه

» » (۱۰) » خلورتنه

افغانی نمایندگی په خارج کښی

په واشنگتن کښی افغانی لوی سفارت :

لوی سفیر
ع، ج محمد کبیر لودین
امری سکرتیر په (۳) رتبه
ع، فیض احمد شیرزاد
دوهم سکرتیر » (۶) » یوتن
آتشه » (۹) » دوه تنه

په ماسکو کښی افغانی لوی سفارت :

لوی سفیر
ع، ج عبدال حکیم شاه عالمی
امری سکرتیر په (۳) رتبه
ع، عبدالقیوم
دوهم » (۶) » یوتن
آتشه په (۹) »

په لندن کښی افغانی لوی سفارت :

لوی سفیر
ع، ج دکتور نجیب الله
امری سکرتیر په (۳) رتبه
ع، عبدالقیوم عطائی
دوهم » (۶) » یوتن

په پاریس کښی افغانی لوی سفارت :

لوی سفیر
ع، ج غلام محمد شیراز
امری سکرتیر په (۴) رتبه
ص، عبدالقادر یوتن
دوم » (۷) » یوتن
آتشه » (۹) »

په انقره کی افغانی لوی سفارت :

لوی سفیر
لمړی سکرتر په (۴) رتبه
دوهم « » (۷)
ترجمان
ع، ج سردار اسداند
ص، محمد ابراهیم
یوتن

په تهران کښی افغانی لوی سفارت :

لوی سفیر
لمړی سکرتر په (۳) رتبه
دوهم « » (۷)
په قاهره کښی افغانی لوی سفارت :

لوی سفیر
لمړی سکرتر په (۴) رتبه
دوهم « » (۷)
په جاپان کښی افغانی لوی سفارت :

لوی سفیر
لمړی سکرتر په (۵) رتبه
په حجاز کښی افغانی لوی سفارت :

لوی سفیر
لمړی سکرتر په (۵) رتبه
دوهم « » (۷)
دریم « » (۸)
ع، ج فیض محمد ذکر یا
ص، سید محمد امین
یوتن

په دهلی کښی افغانی لوی سفارت :

لوی سفیر
ع، ج محمد عمر

لمړی سکرتر په (۴) رتبه   ص، گلاب شاه
 دوهم   »   (۶)   »   دوه تنه
 دریم   »   (۸)   »   دری تنه
په کراچي کېښي افغاني لوی سفارت:

لوی سفیر
 .....
 لمړی سکرتر په (۳) رتبه   ع، محمد نعیم یونسی «شارژدافر»
 دوهم   »   (۶)   »   دوه تنه
 دریم   »   (۸)   »   »   »
په چین کېښي افغاني لوی سفارت:

لوی سفیر
 لمړی سکرتر په (۳) رتبه   ع، عبدالصمد
 ص، عبدالباقي لطيفی
په پراگ کېښي افغاني وزارت مختاری:

مختار وزیر په (۱) رتبه   ع، محمد عارف
 لمړی سکرتر » (۵)   ص، عبدالباقي
په بغداد کېښي افغاني وزارت مختاری:

مختار وزیر په (۱) رتبه   ع، محمد قاسم
 لمړی سکرتر په (۵)   ص، عبدالمنان
 دوهم   »   (۷)   »   یو تن
په اندونیزیا کېښي افغاني وزارت مختاری:

مختار وزیر په (۱) رتبه   ع، عبدالهادی داوی
 لمړی سکرتر » (۵)   ص، حبیب الله
په روم کېښي افغاني وزارت مختاری:

مختار وزیر په (۱) رتبه   .....
 لمړی سکرتر » (۵)   ص، عبدالغني «شارژدافر»

په بن کښې افغانی وزارت مختاری:

مختار وزیر په (۱) رتبه
لموی سکرتر » (۵) رتبه
دوهم » » (۷) »

ع، ج دکتور غلام فاروق
ص، محمد شریف اژیر
ص، محمد عتیق

په یو نو کښې افغانی نمایندگی:

نماینده په (۱) رتبه
دنمایندگی، زستینال په (۲) رتبه
لمړی سکرتر په (۳) رتبه
آتشه

ع، ج عبدالحمید عزیز
یو تن
ص، دکتور عبدالحکیم طبیبی
یو تن

په مشهد کښې افغانی جنرال قونسلگری:

جنرال قونسل په (۳) رتبه
لمړی سکرتر » (۶) »
دوهم » » (۸) »

ع، غلام احمد نوید
یو تن
»

په بمبئی کښې افغانی جنرال قونسلگری:

جنرال قونسل په (۳) رتبه
لمړی سکرتر په (۶) »
دوهم » » (۵) »

ع، ص عبدالروف ضیائی
یو تن
»

په پشاور کښې افغانی قونسلگری:

قونسل په (۴) رتبه
لمړی سکرتر » (۷) »
دوهم سکرتر » (۸) »

ع، غلام حسن صافی
یو تن
دوه تنه

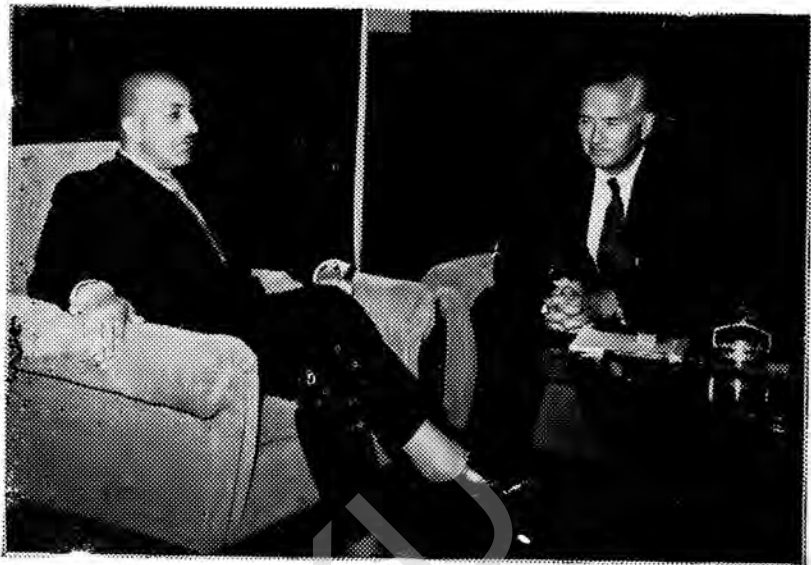
په کویته کښې افغانی قونسلگری:

قونسل په (۴) رتبه
لمړی سکرتر » (۷) »
دوهم » » (۸) »
سرجمان » (۸) »

.....
یو تن
»
»

اعلیٰ حضرت معظمہما یونی باجلائسہاب سہراوردی صدراعظم پاکستان درحال صحبت درقصر دلکشا

جیمز ریچارد رئیس کمیته شرق میانه موقع مذاکره بانباغلی صدراعظم

بناغلی جیمز ریچارد موقع ملاقات وزیر امور خارجه

امور وزارت خارجه

امور وزارت خارجه در طی سال ۱۳۳۵ از هر حیث مطابق سیاست ملی و مصالح مملکت جریان داشته و در راه توسعه مزید مناسبات بین المللی افغانستان قدمهای جدید برداشته شده است. اینک اجراءات مهم برخی از شعبات وزارت اجمالاً از نظر گذرانیده میشود.

ریاست تشریفات

زعمای ملل دوست و متحابه که درین سال در اثر دعوت حکومت متبوعه با افغانستان تشریف آورده اند:

۱- جلالتماب عدنان مندرس صدر اعظم ترکیه و جلالتماب ادهم مندرس کنیل وزارت امور خارجه آن مملکت با یک تعداد ذوات معبئی شان بتاریخ ۲۴ اسد وارد کابل شده و بعد اقامت شش روز از کابل حرکت بگردند.

۲- بتاریخ ۱۵ اسد جلالتماب اسکندر میرزا رئیس جمهور را سلامی پاکستان به اثر دعوت اعلیحضرت همایونی با اعضای معبئی شان برای مدت ۶ روز مهمان ما بوده و بتاریخ ۲۱ اسد کابل را بعزم گراچی ترک گفتند.

۳- همچنین جلالتماب چون لای صدر اعظم جمهوریت مردم چین با جلالتماب مارشال هولانگی معاون صدر اعظم حکومت چین و ذوات معبئی شان در اثر دعوت بناغلی محمد داؤد صدر اعظم بتاریخ ۲۹ جدی وارد کابل گردید و بتاریخ (۳۵ ر ۱۰) از میدان هوائی قندهار وطن عزیز ما راترک گفتند. قبول اگریمان و تقرر نمایندگان دول متحابه در افغانستان.

۱- اگریمان جلالتماب دکتور آرنولد هلب بحیث وزیر مختار هالند در کابل بتاریخ ۲۱ ر ۱۳۵ منظور و جلالتماب موصوف اعتماد نامه خود را بتاریخ ۲۲ ر ۳۵ بحضور اعلیحضرت همایونی تقدیم نمودند.

۲- جلالتماب شلدن بیتزملز سفیر کبیر امریکا در کابل اعتماد نامه خود را بتاریخ ۱۷ ر ۲۳۵ بحضور اعلیحضرت همایونی تقدیم نمودند.

۳- جلالتماب بوکنن سرو نووریشیا وزیر مختار یوگوسلاوی اعتماد نامه خود را به روز ۱۲ ر ۳۵ بحضور اعلیحضرت معظم همایونی تقدیم نمودند.

۴- اگریمان جلالتماب ایراوی بحیث وزیر مختار دولت فنلند در کابل

اعلیٰ حضرت معظم ہمایونی بمعیت جلالتماب سکندرز میرزا رئیس جمہور پاکستان
موقعیکہ میدان ہوائی خواجہ رواش را بقصد قصر گلخانہ ترک میفرمایند .

بتاریخ ۳۵ر۳ر۲۱ منظور و جلالتماب موصوف بروز ۲عقرب ۳۵ اعتماد نامه خود را بحضور اعلیحضرت همایونی تقدیم نمودند .

۵- همچنین اگریمان جلالتماب گوید وریابی وزیر مختار ایتالیا در کابل بتاریخ ۲۵ر۱۷ر۲۵ منظور و جلالتماب موصوف اعتمادنامه خود را روز ۳ میزان ۳۵ بحضور ذات اشرف ملوکانه تقدیم نمودند .

۶- بتاریخ ۳۵ر۸ر۲۰ جلالتماب پول ایکونو و کورانی بحیث وزیر مختار دولت یونان در کابل منظور گردیده است .

۷- همچنین بتاریخ ۳۵ر۸ر۲۰ اگریمان جلالتماب کازیمیر سپدور بحیث وزیر مختار دولت لهستان در کابل صادر شده است .

۸- اگریمان جلالتماب ژوزه ریکارد گومزاسه بو وزیر مختار دولت اسپانیه در کابل به تاریخ ۳۵ر۹ر۲۳ صادر گردید .

۹- اگریمان جلالتماب میکلا کورنا جیلیمت بحیث سفیر کبیر برتانیانیا در کابل بتاریخ ۵۳ر۱۱ر۱۷ منظور گردید .

۱۰- اگریمان جلالتماب اوان اونگک سفیر کبیر بر مادر کابل بتاریخ ۳۵ر۱۱ر۲۴ صادر گردید .

تعیین و تقرر نمایندگان افغانی در خارج:

۱- عالیقدر جلالتماب سردار اسدالله سفیر کبیر افغانی در انقره در عین زمان بحیث وزیر مختار و نماینده اعلیحضرت همایونی در بلگراد بتاریخ ۳۵ر۱۲ر۲۳ اعتماد نامه خود را به رئیس جمهور یوگوسلاوی تقدیم نمودند .

۲- اگریمان عالیقدر جلالتماب دکاتور عبدالمجید بحیث سفیر کبیر افغانی در توکیو به تاریخ ۳۵ر۱۱ر۱۹ واصل و جلالتماب موصوف اعتمادنامه خود را بتاریخ ۳۱ می تقدیم کردند .

۳- اگریمان عالیقدر جلالتماب جنرال محمد قاسم بحیث وزیر مختار افغانی در بغداد بتاریخ ۳۵ر۲ر۲۳ واصل و اعتماد نامه خود را بحضور شاه عراق بتاریخ ۱۱ سرطان ۳۵ تقدیم نمودند .

- ۴- همچنین جلالتماب جنرال محمد قاسم اعتماد نامه خود را بحیث وزیر مختار و نماینده افغانی در عمان اعتماد نامه خود را بحضور اعلیحضرت پادشاه اردنیه هاشمی تقدیم نمودند .
- ۵- اگریمان عالیقدر جلالتماب غلام یحیی طرزی سفیر کبیر افغانی در مسکو که در عین زمان بحیث وزیر مختار اعلیحضرت درهلنسکی ازسویدن مواصلت و جلالتماب شان به تاریخ ۲۲ سنبله ۳۵ اعتماد نامه خود را تقدیم نمودند .
- ۶- بتاريخ ۳۰ سرطان ۳۵ عالیقدر جلالتماب جنرال محمد عارف وزیر مختار افغانی دربراکت مواصلت و جلالتماب شان اعتماد نامه خود را بتاريخ ۱۱ سنبله ۳۵ تقدیم کردند .
- ۷- همچنین بتاريخ ۴ دلو ۳۵ اگریمان جنرال محمد عارف بحیث نماینده اعلیحضرت در وارسا مواصلت نمود .
- ۸- اگریمان جلالتماب صلاح الدین سلجوقی سفیر کبیر اعلیحضرت معین قاهره بحیث وزیر مختار افغانی در لبنان بتاريخ ۲۱ عقرب ۳۵ مواصلت و اعتماد نامه خود را بحضور رئیس جمهور لبنان بتاريخ ۱۶ میزان تقدیم نمودند .
- ۹- جلالتماب محمد کبیر لودین سفیر کبیر افغانی در واشنگتن که در عین زمان امور نمایندگی افغانی در برازیل را نیز بعهده دارند اعتماد نامه خود در برازیل بتاريخ ۱۹ میزان ۳۵ تقدیم نمودند .
- ۱۰- اگریمان جلالتماب محمد هاشم میندوال معین سیاسی وزارت امور خارجه بتاريخ ۱۱ قوس ۳۵ از لندن مواصلت نمود .
- ۱۱- اگریمان جلالتماب دکاتور نجیب الله بحیث سفیر کبیر افغانی در واشنگتن بتاريخ ۱۸/۸/۳۵ مواصلت و جلالتماب موصوف اعتماد نامه خود را بتاريخ (۳۵/۱۲/۱۱) تقدیم نمودند .
- ۱۲- اگریمان عالیقدر جلالتماب عبدالحکیم وزیر داخله بحیث سفیر کبیر افغانی در مسکو به تاریخ ۲۲/۱۰/۳۵ مواصلت نمود .

- ۱۳- همچنين اگريمان جلالتماب موصوف بحيثت وزير مختار افغانى درهلسنكى بتاريخ ۹ ۱۱ ۳۵ به كابل رسيد .
- ۱۴- اگريمان جلالتماب عبدالحكيم سفير كبير افغانى در مسكو كه در عين زمان بحيثت وزير مختار و نماينده افغانى در سويدين رانيز دارند بتاريخ (۲۰ ۱۰ ۳۵) مواصلت نمود .
- ۱۵- اگريمان جلالتماب جنرال محمد عمر سفير كبير افغانى در دهلى كه در عين زمان سمت سفير كبير و نماينده اعلى حضرت همايونى رادر بر زمانيز دارند بتاريخ (۱۸ ۸ ۳۵) مواصلت نمود .

مأموریت هائورین

مأمورین آتی الذکر در مرکز وزارت خارجه و نمایندگان های افغانی در خارج تعیین و مقرر گردیده اند:

الف - مقرری های خارج:

- ۱- ع، ج محمد عمر سابق سفير كبير اعلى حضرت همايونى در تهران بحيثت سفير كبير اعلى حضرت همايونى در دهلى .
- ۲- ع، ج دكتور عبدالمجيد سابق وزير معارف بحيثت سفير كبير اعلى حضرت همايونى در جاپان .
- ۳- ع، ج عبدالحكيم سابق وزير داخله بحيثت سفير كبير اعلى حضرت همايونى در مسكو .
- ۴- ع، ج محمد عارف سابق وزير دفاع ملئى بحيثت وزير مختار افغانى در پراگ .
- ۵- ع، ج محمد قاسم سابق رئيس ارکان حربه عموميه وزارت دفاع ملئى بحيثت وزير مختار افغانى در بغداد .
- ۶- ع، سيد تاج الدين سابق مدير عمومى آرشيف وزارت امور خارجه بحيثت جنرال قونسل افغانى در مشهد .

۷-ع، فضل احمد شیرزاد سابق مدیر شعبه اول سیاسی وزارت امور خارجه بحيث سکرتر اول و مستشار سفارت کبرای اعلی حضرت هما یونی وواشنکتن .

۸-ص، محمد ابراهیم سابق معاون مدیریت عمومی قلم مخصوص وزارت خارجه بحيث سکرتر اول سفارت کبرای افغانی در انقره .

۹-ص، سید منگل سابق معاون شعبه اجرائیه مدیریت عمومی آرشیف وزارت خارجه بحيث سکرتر اول سفارت کبرای افغانی در قاهره .

۱۰-ص، سید محمد قاسم سابق معاون اداری ریاست تشریفات وزارت خارجه بحيث کفیل سکرتر اول سفارت کبرای افغانی در نجایان .

۱۱-ص، دکتور عبد الحکیم طبیبی سابق کفیل مدیریت سوم سیاسی وزارت امور خارجه بحيث کفیل سکرتر اول نمایندگی دائمی افغانی در یونو .

ب- مقرری های داخل وزارت :

۱-ع، عبدالروف سابق مدیر مامورین بحيث مدیر عمومی آرشیف .

۲-ع، سید مسعود سابق مدیر شعبه قونسلگری بحيث مدیر شعبه اول سیاسی .

۳-ع، نثار احمد سابق سکرتر اول سفارت کبرای افغانی در انقره

بحيث مدير عمومي شفر و قلم مخصوص .

۴-ص، غلام محمد نیکزاد سابق سکرتر اول سفارت کبرای افغانی

درواشنکتن بحيث معاون مدیریت قلم مخصوص .

۵-ص، محمد ایوب عزیز سابق سکرتر اول سفارت کبرای افغانی

در قاهره بحيث معاون شعبه تبييض مدیریت عمومی آرشیف .

باريای جلائساب چوئیلای بمضور ذات شاهانه

از مناظر پذیرائی بیافلی صدر اعظم و بیافلی وزیر امور خارجه افغانستان در اتره

جلالتآب چوئن لای صدر اعظم جمهوریت مردم چین موقع ورود شان بکابل و تعاطی بیانیہ ہا

د داخلي وزارت

تشكيل :

ع، ج سيد عبدالله	د وزارت كډيل
ع، ص عبدالرحيم	معين په (۱) رتبه
ع، خداداد	د ناقلينو لوى مدير په (۳) رتبه
ع، محمد كبير	د پلتنى لوى مدير په (۳) رتبه
ع، عبدالسميع	د (جنوبى، غرب) د پلتنى د گروپ آمر په (۳) رتبه
ع، محمد طاهر	د مچا كواتو لوى مدير په (۳) رتبه
ص، شاه جان	مدى العموم په (۴) رتبه
ص، فقير محمد	د احصائى لوى مدير په (۳) رتبه
ص، نظر محمد	د سچل د ثبتو او مدير په (۴) رتبه
ص، عبدالرحيم	د مامورينو مدير په (۴) رتبه
ص، عبدالرشيد	د محاسبى مدير په (۴) رتبه
ص، سيد بهاولدين	د (مزار، قطعن، ميچنه او بدخشان) په پلتنى د گروپ آمر په (۴) رتبه
ص، مير عثمان	د (كابل، مشرقى غزنى، او پروان) د پلتنى د گروپ آمر په (۴) رتبه
ص، محمد ابراهيم	د قلم مخصوص مدير په (۵) رتبه
ص، گل محمد	د احصائى د لوى مديریت مرستيال په (۵) رتبه
ص، سيد كمال	د محاسبى د مديریت د تحقق مامور په (۵) رتبه
ص، فقير محمد	د (جنوب غرب) د پلتنى د گروپ غړى په (۴) رتبه

امور وزارت داخله

امنیت کشور:

طوری که احصائیه و قانع سال گذشته (۱۳۳۴) با سال ۳۵ مقایسه میشود تقریباً شش فی صد در واقعات جزائی تقلیل بعمل آمده که البته با این تطبیقات و کم شدن وقایع و جرایم - میتوان بهبود وضع اجتماعی و آرامی مردم و امنیت کشور را قیاس و اندازه نمود .

بر علاوه روی کار آمدن پروژه های اقتصادی و عمرانی و مشغول شدن مردم بکار و تحصیل معاش و اجرت در برابر کار و فعالیت و تقلیل تعداد بیکاران (در این امر تاثیر بارزی داشته و با توسعه و انکشاف پروژه های مذکور در بهبود اوضاع و احوال اجتماعی امید و آری های بیشتری هم موجود میباشد .

اقدامات وزارت داخله در امور احصائیه نفوس :

احصائیه نفوس و ثبت و سنج احوال عبارت است از تعیین تعداد نفوس مملکت احصائیه تولیدات و فیات و ازدواج و ثبت و سنج احوال افراد است که قسمت دوم ثبت اسامی نصب عکس ها و تشریح حال عمومی شان در کتب بنام اساس و همچنین توزیع تذکره های تابعیت دارای نفوس بهمراه افراد ذکور مملکت از طفل يك روزه ببالا است این سیستم از جدید ترین سیستم های دنیا است جهت اجرای مرام فوق سه اصولنامه و دو تعلیمات نامه تدوین نمود که مراحل قانونی را ضعی کرد اصولنامه های مذکور مراحل قانونی خود را طی نموده و مرعی الاجرا شده است در سال ۳۵ نوبت کار احصائیه و ثبت و سنج احوال ولایت قطغن رسیده درین سال نفوس ولایت قطغن بدفاتر ثبت و سنج قید و به افراد ذکور آنجا تذکره جدید توزیع شد برای این کار وزارت داخله سی نفر سرگروپ بشمول مدیران و مامورین احصائیه و نمایندگان رسمی وزارت خانه ها و نود نفر کاتب و سی نفر عکاس مؤظف ساخته است .

نتایج حاصله :

در نفوس مزارشریف متذکر میشویم که در اثر مساعی مدیریت احصائیه از سال ۱۳۳۰ الی ۱۳۳۵ تنزاید سه و نیم چند محسوس گردیده نتایج دیگر

جاها در تزايد نفوس اطمینان بخش است و بصورت عمومی میتوان دوچند شدن نفوس را ادعا نمود .

راجع به اینکه وزارت داخله تا کجا به ترتیب احصائیه نفوس بصورت صحیح و کامل موفق شده باید گفت که نفوس شماری در ممالک دیگر به این ترتیب میشود که تمام خانه ها اپارتمان ها - دوکان ها کاروانسرای ها و هوتل ها نومه بندی شده هیئت ها تعیین میشوند و ورق های سوالیه مطبوع را که از طرف متخصصین احصائیه ترتیب شده می گیرند و اوراق قرار اظهار خود مردم مردم خانه پری میگردد در این اوراق فوتو نصب نمیشد و درجائی ثبت نمی شود تذکره هم بکسی داده نمیشود این اوراق به مراکز جمع و بعد از تصنیف و ترتیب این ها نفوس مملکت از نگاه کمیت و کیفیت شمار می شود .

در این صورت اسناد فقط به اظهار هر نفر است . مگر در این جا برای مردم تذکره داده میشود اسناد به تصدیق مدیران ناحیه قریه دار ها حکام و علاقه داران میشود فوتوها در دفاتر سه نقله اساس نصب و میگردد هیئت ها قریه داران مدیران ناحیه و حکام و علاقه داران مسئولیت دارند . تذکره که داده میشود بصورت کتابچه دارای اوراق متعدد و فوتو میباشد .

در این سیستم که روی دست ماست علاوه بر اینکه وضع نفوس مملکت به یک قطعیته ریاضیه معلوم میشود از لحاظ وضع اجتماعی ، معارف ، صحت عامه خدمت عسکری و امنیت ملی ، مملکت خدمات قابل و صنی انجام میشود .

امور ناقلین :

مدیریت عمومی ناقلین وزارت داخله در سال ۳۵ علاوه بر تشکیل دو ماموریت های ناقلین غرض تسریع امور مربوطه به ناقلین و رفع مشکلات مردم ناقل در ولایات مزار شریف و قطن و اسکان یک تعداد خانواری در ولایات موصوف ، اسکان یک هزار خانوار اقوام مختلف را در بغراء کوشیده است .

مراقبت اوضاع مامورین:

مدیریت محاسبات وزارت داخله در طول سال از امور ذیل واریسی کرده است:
الف- اوراقیکه برای فیصله به محکمه ابتدائیه فرستاده شده ۲۱- فقره
ب- اوراقیکه در اثر مرافعه خواهی و تمیز طلبی مامورین محکوم، بریاست
محاکمات فرستاده شد:

۱- به محکمه مرافعه ۸ فقره
۲- » » تمیز ۹ »
ج- اوراقیکه در اثر مرافعه خواهی و تمیز طلبی وزارت، بریاست
محاکمات فرستاده شده:

۱- بمحکمه مرافعه ۱۰ فقره
۲- » » تمیز ۳ »
د- اوراقیکه بعد از فیصله از ریاست محاکمات بوزارت واصل گردیده
و پس از تحقیقات اصولی امر تطبیق فیصله های مذکور به مراجعش داده شده:
۱- از محکمه مرافعه ۶ فقره
۲- » » تمیز ۵ »

ه- اوراقیکه بعد از غور مدیریت عمومی محاکمات نسبت نواقص بفرض
اصلاح به مراجعش اعاده گردیده ۱۵- فقره

و- فیصله های که از ولایات و حکومتات اعلی بوزارت واصل و بعد از
غور مدیریت عمومی محاکمات امر تطبیق فیصله به مراجعش داده شده ۴۱- فقره
ترتیب مامورین مسلکی:

تعلیمات نامه جدیدی بمکتب ژاندارم و پولیس بحیث پروژه بمعرض تطبیق
قرار گرفته به اساس تشکیل جدید و تعلیمات نامه آن یک تعداد فارغ التحصیلان
صنف ۹ به صنف احضاریه با شمول بکلوریا پاس به صفت آمران پولیس
وهیچنان یک تعداد ضابطان مسلکی ژاندارم و پولیس به کورس اکیمال غرض
آموختن تحصیلات پولیس و ژاندارم شامل مکتب گردیده اند بفرض استخدام
معلمین مسلکی نیز اقدامات لازمه بعمل آمده یک تعداد نفر بفرض تحصیل
یک تعداد هم بطور سکا لرشیب و فیلوشیب بخارج اعزام شده است.

دمخبراتو وزارت

تشکیل:

وزیر

معین

د قلم مخصوص مدیر

ع، میر فیض احمد ز مودودی «

د پست ریاست:

رئیس ع، غلام فاروق

د پست لوی مدیر ع، محمد امان

د واردی مدیر ص، محمد یوسف

د تفتیش مدیر ص، محمد سرور

د پستی پارسلاتو مدیر ص، محمد نبی

د صادراتی مدیر ص، محمد یاسین

د موزیم مدیر ص، گل علم

د تحصیلي دخانکی مدیر ص، شهسوار

د تېلفون او تېلگراف ریاست:

د تېلفون رئیس

ع، ص، محمد حسین «شکور»

د تست او معاینې لوی مدیر

د تعلیم او تربیه «

دمخبراتو دولوی مدیر کفیل

د ورکشاپ مدیر

دیکه تود تېلگرافخانی مدیر

دیکه توت د تېلگرافخانی معاون

د مرکزی تېلگرافخانی مدیر

دمهتاب قلعه د تېلگرافخانی مدیر

دمهتاب قلعه تېلگرافخانی معاون

دلین د تمديد مدیر

د تېلگراف د مکتب مدیر

ع، ص، محمد مرید

ص، محمد حسن کفیل

ع، حاجی غلام سرور

ع، محمد عظیم

ص، نصرالله «ملکیار»

ع، عبدالجیب

ع، عبدالله

ص، امیرالدین

ص، عبدالحق

ص، عبدالمجید

ص، غلام رسول

ص، سراج الدین

دراد یو د تخنیکي ریاست:

ع، ص، عطا الله	رئیس
ص، عبدالرحیم	معاون
ص، جلال الدین	د اداری مدیر
ص، محمدمهدی	د سټیډیو مدیر
ص، محمد حسن	د پروډکټ مست مدیر
ص، دوست محمد	د فنی مدیر

د اداری ریاست:

ع، ص، عبدالاحد «فدائی»	اداری رئیس
ع، حاجی سلطان علی	د محاسبی لوی مدیر
••••••••	د ترانسپورت مدیر
ع، غلام دستگیر	د اوراق لوی مدیر
ص، عبدالسلام خزانہ دار	د خزانسی مدیر
ص، عبدالغفور	د ډیپو مدیر
ص، محمد حسین	د جنسی مدیر
ص، سید عظیم الدین	د نقدی مدیر
••••••••	د خریداری مدیر
ص، سلطان محمد	د تصفیہ مدیر
ص، سلطان محمد	د جرم داثبات مدیر
ص، ولی احمد	د مامورینو مدیر
ص، غلام جان	د اوراقو د ادارالانشاء معاون

د بین المللی خارجي چک آفس لوی مدیریت:

ع، عبدالقیوم	د ارتباط لوی مدیر
ص، حیدر علی	د ارتباط مدیر

امور وزارت مخا برات

امور تېلفون :- امور بسته‌کاری و موناژ دستگاه جدید تېلفون شهر کابل که فعلاً پنج هزار آرایش‌بکار انداخته میشود در دوران سال ۳۵ جریان داشته و در آن دو نفر متخصص المانی و ۲۵ نفر اینجینیر و میخانیک‌های افغانی در تمام سال مشغول بوده اند علاوه بر دستگاه تېلفون کار بسته‌کاری ماشینهای تصفیه هوا و مرکز گرمی توسط اینجینیرهای خارجی و عملاً داخلی از ماه عقرب باینطرف جریان داشته که قسمت مهم کار آن بسر رسیده است.

کیبل دوانی در شهر: کیبل دوانی شبکه شهری با اساس یک پروژه و سروی شهر از سال گذشته باینطرف یعنی قبل از آغاز بسته‌کاری دستگاه شروع شده است در سال گذشته تمديد (۳۵) کیلو متر کیبل دوانی شهر صورت گرفته بود در ظرف سال جاری (۳۷) کیلو متر کیبل دوانی باقیمانده هم انجام ورو بهمرفته (۷۲) کیلو متر کیبل دوانی داخل شهر طبق نقشه مرتبه خاتمه یافته است دستگاه تېلفون اتومات ذریعه کیبل‌ها در (۳۴) نقطه مختلف شهر بمراکز ارتباطی مخصوص که بنم کابینت تېلفون یاد میشود ارتباط داده شده است و ازین کابینت به تعداد (۹۰) وال بکس و ۱۷ پول بکس درجاده‌های مختلف تقسیمات شده که بالوسيله تېلفون‌های مشترکین توسط لین سروبی و یالینهای هوائی بانها ارتباط داده میشود. باید تذکر داد که کیبل دوانی داخل شهر یک امر بسیطی نیست زیرا شبکه شهری از نقاط مختلف از قبیل جوی، نهر، دریا، معابر و غیره عبور میکند که در بسی از قسمت‌ها این شبکه با ترتیبات حفاظتی مخصوص و در داخل نلهای چودنی و آهنی تمدید شده است وزارت مخا برات برای انجام کیبل در حصص کابینت‌ها و وال بکس‌ها در حدود (۴۰۰) پایه نصب کرده کار ساختمان ساکت‌ها و جین کاریهای تمديد کیبل و نصب پایه‌ها در تمام مدت سال دوام داشته و در ظرف این مدت بیش از یک صد نفر عملاً روز مره در آن مشغول بوده است. بر علاوه کیبل دوانی لینهای هوائی جدید بشعبات رسمی و ملی طور متفرقه مجموعاً بفاصله ۸۰ کیلو متر جدید تمديد شده است.

انکشاف مخابرات تیلیفونی ولایات : برای بهبود وضع مخابرات تیلیفون و تیلگراف سمت شمال مملکت وزارت مخابرات در اخیر سال ۳۴ موفق شده که قراردادی راجع بخریداری یک دستگاه چینل سیستم برای کابل مزار شریف با کمپنی زیمس امضاء کنند از روی قرار داد زیمس مکلف است که در ظرف ۱۲ ماه دستگاههای مذکور را ساخته و آماده حمل با قافا نستان بسازد چنانچه با اساس آن دستگاههای مطلوبه حالا از جرمنی نقل داده شده است پس از ورود در افغانستان در ظرف ۳۵ هفته بسته کاری و مونتاژ آنرا کمپنی تمام خواهد کرد این دستگاه قابلیت شش مخابرات تیلگرافی و چهار مخابرات تیلیفونی را دارد که در آن واحد بکار انداخته میشود مراکز آن در بلوکه، پلخمری، مزار شریف تاسیس میشود .

وزارت مخابرات نه تنها تا سیس یک دستگاه سه چینل بین کابل و مزار شریف را در نظر گرفته بلکه تاسیس دو دستگاه چینل سیستم سه چینل را برای کابل، قندهار، و سپین بولدک نیز طبق فیصله کنفرانس بین المللی ژنو مدنظر گرفته و قرار داد آنرا با کمپنی زیمس امضاء کرده است بموجب این قرار داد زیمس مکلف گردیده که این بین کابل، قندهار و اسپین بولدک را که چهار صد میل طول دارد به ترتیبیکه برای چینل سیستم مساعد شود اصلاح نماید مراکز این دستگاه در کابل، غزنی، مقرهرات، قندهار و سپین بولدک خواهد بود با این دستگاه ۱۲ مخابرات تیلگرافی و هشت مخابرات تیلیفونی در آن واحد امکان پذیر است .

لینهای موجوده از کابل تا قندهار و از سمنگان تا مزار شریف بسیم آهنی رویه جستی از سابق تمدید شده که برای مخابرات چینل سیستم از نقطه نظر تخنیک مساعد نیست وزارت مجبور است که لینهای آهنی آنرا بیک جوهره این مسی تبدیل و یک تعداد زیاد پایه های آنرا جدید کند و چون در سمت قندهار دود دستگاه بکار انداخته میشود لازم است که دو جوهره این مسی بانصبوب تمدید شود قرار توید پنج هزار پایه فلزی و ۱۸ هزار برکت و ۱۷۰ تن سیم مسی که برای اصلاح لینهای مذکور ضرورت است درین اواخر با کمپنی وستوک

اتتورک دولت اتحاد شوروی بامضاء رسیده است که سامان مذکور در دو ران سال ۱۹۵۷ با افغانستان وارد و متعاقباً باصلاح این اقدام خواهد کرد که این اصلاح این طبق قرار داد دستگاه های چینل سستم توسط متخصصین کمپنی صورت خواهد گرفت.

اینکه چرا بسمت قندهار دودستگاه بکار انداخته می شود و در این مزار صرف یکی - علت آن اینست که در سمت قندهار یک دستگاه برای مخابره داخلی مانند سمت مزار شریف بکار انداخته خواهد شد، دستگاه دومی برای تا مین مخابرات بین المللی در نظر گرفته شده است. فعلاً این لین مرکز کابل را با حوزة جنوب آسیا و شرق میانه وصل میکنند و بعد از آنکه حصه دوم آن تمدید شود قندهار را به فراه و هرات وصل و از طریق اسلام قلعه مخابرات ترانزیتی را با ایران عبور داده ارتباط مخابراتی جنوب آسیا و شرق میانه را با حوزة مدیترانه و اروپا برقرار خواهد کرد. از طرف دیگر در قدم دوم کابل بتورخم و بشاور نیز وصل خواهد شد که در مخابرات بین المللی و جریان مخابرات داخلی بین کابل و مشرقی کمک بارزی خواهد نمود با بکار افتادن این دستگاه ها که یک تکنیک عصری و جدید است و برای مرحله اول در مملکت وارد شده آغاز به فعالیت خواهد کرد برای چندین سال دیگر احتیاج مخابراتی بین مرکز و ولایات و حتی بخارج بشکل قناعت بخش تامین خواهد شد.

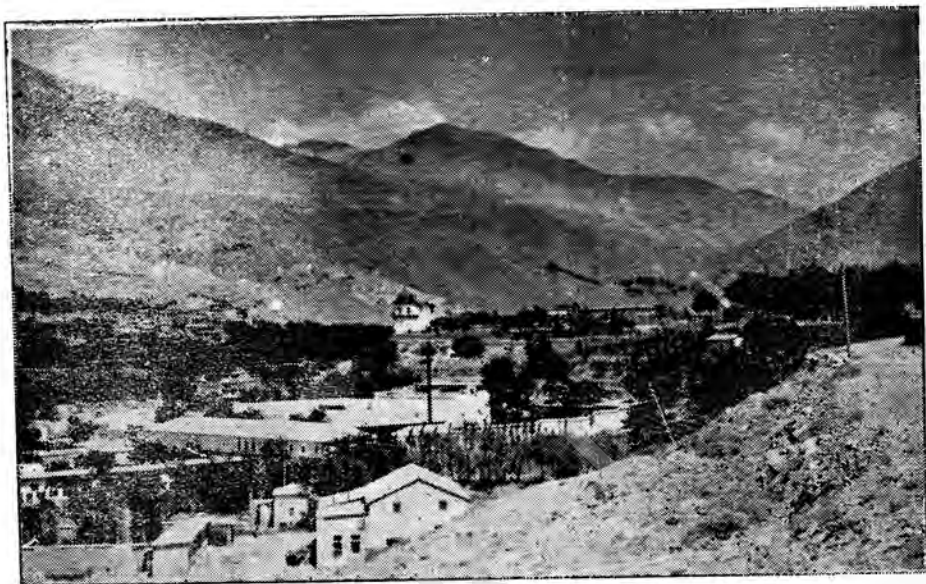
نصب سوچپوردهای تیلیفون:

وزارت مخابرات درسا اجاری موفق شده است که یک تعداد سوچپوردهای (۳۰) لینه ۱۵ لینه (۱۰) لینه ۵ لینه تیلیفون را بمرکز پروان، نجراب، بگرام جبل سراج، فابریکه، گلپهار، پنجشیر و چهار آسیا، قزل قلعه، کلفت، آقچه جدیداً بکار اندازد. این های تیلیفون برای ضرورت فعلی در مرکز و ولایات مجموعاً بطول ۷۰۵ کیلو متر بصورت یک لینه و دو لینه در سال جاری نیز جدیداً تمدید شده است.

گوشه ای از وزارت معادن و صنایع
یکی از مؤظفین دستگاه تېلفون اتومات در حال کار

دورنمای حصه‌ای از جبل السراج
یکی از مناظر دلکش کارین میسر

دستگاه تیلگرافی:

وزارت مخابرات در نصب و مونتاژ يك دستگاه تیلگراف بی سیم بیست کیلوواته که کار آن در سال گذشته آغاز شده بود موفق شد بسته کاری آنرا تکمیل و آماده کار بسازد که فعلاً حصه دو کیلو واته این دستگاه به تیلگراف بی سیم به استیشن های خارجی لندن، طنجه و مسکو کار میکند بادستگاه مذکور چندین مرتبه مخابره امتحانی تیلیفونی و فزیکانسی شفت بین کابل و پاریس و کابل - لندن بعمل آمده که ازان نتیجه خوبی گرفته شده است. توقع می رود که مخابره تجارتي تیلیفون و تیلگراف در بین کابل و ممالک اروپائی و شرق وسطی توسط دستگاه مذکور عنقریب سورت بگیرد ناگفته نماند که دستگاه (۲۰) کیلو واته خاصیت برود کاستنگ را هم دارد که بقوه پنج کیلوواته ازان کار گرفته شده میتواند حصه ۲۰ کیلوواته این دستگاه به نسبت مشکلی که در قسمت پاور رسانی آن دست داده تاکنون تجربه شده نتوانسته است و امید است که چین و رود ترانسفارمر لازمه حصه بیست کیلو واته دستگاه که از بسته کاری فارغ شده بعد مراحل امتحانی بکار انداخته شود بر علاوه يك دستگاه يك کیلو واته هم در ابتدای سال ۳۵ از بسته کاری فارغ و بعد مراحل امتحانی بکار آغاز کرده است.

از دستگاه های ولایات که در نظر بود در پلخمري، قندوز، فیض آباد، گردیز، فراه، جلال آباد و قندهار نصب شود دستگاه فراه به نسبت ضرورت و احتیاج مخابره تیلیفونی بین کابل و هرات در سال جاری به هرات نقل داده شده و کار بسته کاری آن درین اواخر تکمیل شده است که بعد مراحل امتحانی بکار آغاز خواهد کرد. دستگاه قندهار نیز از بسته کاری فارغ و فعلاً بصورت تیلگرافی از دستگاه مذکور استفاده میشود کار بسته کاری دستگاه های پلخمري، قندوز و جلال آباد روی دست گرفته شده و بسته -

کاری دستگاه های باقیمانده نیز متعاقباً آغاز خواهد یافت . سه دستگاه انتقالی تلیفون که برای دفتر تلیفونخانه بی سیم مرکز خریداری شده بود وارد وبسته کاری شده و مراحل امتحانی این دستگاه های انتقالی قسمتی شده و قسمتی باقیمانده که آنهم بزودی تمام خواهد شد .

برای ارتباط تلیگرافخانه مرکز به تلیگرافخانه آخده مهتاب قلعه و تلیگرافخانه مرسله یکه توت با اندازه تقریباً (۱۴) کیلو متر کیبل تحت الارضی فرمائش داده شده بود کیبل مذکور در سال جاری وارد و کارلیند وانی آن بین سه تلیگرافخانه مرکزی تا اندازه بسر رسیده و یک قسمت باقیمانده آن نیز عنقریب بیابه تکمیل خواهد رسید .

پرسوونل فنی :

وزارت مخابرات شش نفر میخانیک را که در سال گذشته برای ستاژ در تخنیک تلیفون به المان و چهار نفر را برای ستاژ در شق تلیگراف بی سیم فرستاده بود همه آنها بعد از دوره ستاژ یکساله موفقانه عودت کرده اند بر علاوه وزارت مخابرات در سال ۳۵ سه نفر طلبه را برای تحصیلات عالی بسویس و دو نفر ستاژیر را به آلمان غربی اعزام کرده است .

بر علاوه نفری که بخارج اعزام شده (۲۰) نفر میخانیک در شق بسته کاری دستگاه اتومات و تقریباً ده نفر در شق چین کاری و کیبل دوانی عملاً زیر تربیه گرفته شده است . دو نفر از طلابی که در سابق برای تحصیل در خارج فرستاده شده بود نیز امسال عودت کرده و بکار مشغول اند مکتب تلیگراف هم در برج قوس امسال ۲۵ نفر فارغ التحصیل داد که در تلیگرافخانه های مرکز ولایت و ورکشاپ تقسیمات شده اند .

تنظیم امور پستی :

اجراآت امور پستی علی العموم در سال ۳۵ نیز مانند سال ۳۴ طور منظم و حسب مطلوب در جریان بوده و از لحاظ تسریع و توسعه و تنظیم مزید بر سال گذشته در امور پستی قرار آتی اجراآت فوق العاده بعمل آمده است .

- ۱- ارسال و مرسول پارسل پست فضائی از کابل به هند و از طریق هند به ممالک ماورای آن با دفتر پست هند موافقه و جریان یافته است .
- ۲- بر علاوه ارسال و مرسول پارسل پست فضائی از افغانستان به ممالک خارجه توسط طیاره ك.ل.م. تحت اقدام است .
- ۳- ارسال و مرسول پسته‌های فضائی ترانزیتی از شوروی برای پاکستان تا یلند، اندونزی از طریق کابل با دفتر پست شوروی با اساس موافقه سال گذشته جریان پذیر گردید .
- ۴- ارسال و مرسول پسته های زمینی ترانزیتی از شوروی برای پاکستان تا یلند، و اندونزی از طریق هرات و قندهار و شوروی موافقه و جریان داده شده .
نوت:- در گذشته ارسال و مرسول مذکور تنها برای هند در جریان بود .
- ۵- پسته های فضائی سر پسته از نیویارک بکابل موافقه و جریان یافته است .
- ۶- ارسال و مرسول پسته های فضائی به مسکو و از طریق ماسکو به ممالک ماورا ذریعۀ کمپنی هوا پیمانی با اساس موافقه از تاریخ ۱۴ دلو ۳۵ هفته سه روز صورت جریان را بخود گرفته .
- ۷- ارسال و مرسول پسته های فضائی از کابل به هند و توسط هند به ممالک ماورا و عکس آن ذریعۀ طیاره دآریانا شرکت تحت اقدام است .
- ۸- ارسال و مرسول پسته های داخله فضائی از کابل به قندز هفته چهار مراتبه ذریعۀ طیاره د آریانا شرکت موافقه و جریان داده شده و همچنان در ارسال و مرسول پسته های فضائی بین کابل و مزار شریف که در سال گذشته هفته سه مرتبه جریان داشت به چهار مرتبه توسعه داده شده .
- ۹- در بندر قزل قلعه، کلفت و خوست و کلنگار يك يك پسته خانه جدید تاسیس گردیده .
- ۱۰- ارتباط حمل و نقل پستی توسط نفر بین قزل قلعه و امام صاحب که (۳۴) میل مسافه دارد و همچنان بین کلفت و قرقین که (۱۲) میل مسافه دارد جدیداً قایم گردیده .

- ۱۱- حکومت محلی کتواز بحکومت کلان تبدیل و پسته خانه حکومت محلی آن نیز بحکومت کلان توسعه یافته .
- ۱۲- در تعداد انواع مراسلات و پارسلها فی صد (یا زده) نسبت بسال گذشته افزود بعمل آمده .

تعمیرات جدید

تعمیراتی که در سال ۳۴ و ۳۵ بنا شده و یک قسمت آن تکمیل و یک قسمت زیر کار است از این قرار است :

الف- مرکز :

- ۱- اکمال تعمیراتومات جدید .
- ۲- اکمال تعمیر پسته خانه جدید مرکزی .
- ۳- تعمیر برود کاست رادیو در سال ۳۵ به یک توت شروع شده .
- ۴- « استدیوی موج کوتاه در سال ۳۵ در کبارتو ولی مقابل کلوپ عسکری شروع شده .

ب- ولایت قندهار :

- ۱- اکمال دو عمارت آخذ و مرسله تیلگراف بی سیم .
- ۲- تعمیر مدیریت مخابرات شروع شده .
- ۳- اکمال تعمیر پسته خانه حکومت کلان قلات .
- ۴- تعمیر پسته خانه حکومت کلان ارزگان (نیمکاره)
- ۵- تعمیر پسته خانه حکومت کشکنخود .
- ۶- تعمیر جای رهایش برای مدیر مخابرات .

ج- ولایت هزارشریف :

- ۱- تعمیر پسته خانه حکومت کلان شبرغان .
- ۲- تعمیر پسته خانه حکومت کلان بلخ .
- ۳- تعمیر پسته خانه بندر کلفت (نیمکاره)
- ۴- تعمیر رهایش گاه برای مدیر مخابرات .

د - ولایت قطفن :

- ۱- اكمال تعمير آخذہ ومرسلہ تيلگراف خانہ . بي سيم پلخمرى دو عمارت .
- ۲- » » » » » قندز دو عمارت .
- ۳- تعمير پستہ خانہ وتيلفونخانہ پلخمرى در سال ۳۵ شروع شده .
- ۴- سه عمارت برائى رهايش مامورين مخابرات در بغلان مركزى در سال ۳۵ شروع شد .

ح - ولایت جنوبی :

- ۱- اكمال دو عمارت آخذہ ومرسلہ تيلگرافخانہ بي سيم گرد يز .
- ۲- تعمير آخذہ رادپوى خوست در سال ۳۵ شروع شده .
- ۳- تعمير پستہ خانہ وتيلفون وتيلگرافخانہ خوست شروع شده .

و - ولایت مشرقی :

- ۱- اكمال تعمير آخذہ ومرسلہ تيلگرافخانہ بي سيم جلال آباد دو عمارت .
  - ۲- تعمير تلگرافخانہ تورخم .
- ز - حکومت اعلیٰ مینمنه :
- ۱- تعمير تيلگرافخانہ بي سيم .
  - ۲- زمين تعمير مديريت مخابرات خريدارى شده .

ه - حکومت اعلیٰ بدخشان :

- ۱- اكمال عمارت آخذہ ومرسلہ تيلگرافخانہ بي سيم دو عمارت .

ط - حکومت اعلیٰ غزنی :

- ۱- تعمير مديريت مخابرات وتيلفونخانہ در سال ۳۵ شروع شده .

دفتر ایدعاری وزارت

دو وزارت کفیل
اداری معین

ع، ج محمد کبیر
ع، ص سید احمد شاه
مشاورین دوه تنه
.....

د قلم مخصوص مدیریت :

لوی مدیر ع، سید محمد موهن
ستومان

د نشر اتو د مدیریت کفیل
بناغلی محمد اکبر شایگان شمیریاری

د مامورینو لوی مدیریت :

مدیر په (۳) رتبه بناغلی محمد آصف

د فنی او مسلکی پښتني لوی مدیریت

لوی مدیر په (۲) رتبه بناغلی
میر عنایت الله حجاب

ع، ج محمد کبیر

اداری مدیر په (۴) رتبه
غری د مرکز د پاره په (۵) رتبه

» » » » (۵) » » »

» » » » (۵) » » »

» » » » (۵) » » »

» » » » (۵) » » »

» » » » (۵) » » »

» » » » (۵) » » »

د کنترول او سنجش د مدیریت کفیل په (۴) رتبه بناغلی عبدالغفار
د تعمیراتو لوی مدیریت :

لوی مدیر
داجرایی مدیر په (۵) رتبه بناغلی آدم خان

درنگ کولو مدیر په (۳) رتبه
د کابل هوتل اود اتوماتو د تېلفونو د تعمیر و مدیر په (۵) رتبه

بناغلی محمد انور

د خارجه چارو د وزارت د تعمیر مدیر په (۵) رتبه کفیل

بناغلی محمد حبیب

د رادیو د پروکاست دستد یو مدیر په (۵) رتبه

*****

دارنگ شاهي د تعمیر مدیر په (۵) رتبه

بناغلی محمد نبی

د داشو مدیر په (۵) رتبه

د محاسبی لوی مدیر یت:

بناغلی محمد ظاهر

مدیر په (۳) رتبه

» عبدالرشید

د تحقیق مدیر په (۵) رتبه

» خواجه فقیر احمد

» د جنسی مدیر » (۵)

» عنایت الله عزیز

» د دیو مدیر » (۵)

» سید جلال

» د لوازمو مدیر » (۵)

د بند او نهر لوی مدیر یت:

بناغلی محمد عظیم

لوی مدیر په (۳) رتبه

» عبدالباقی

دغزنی د بندونو لوی آمر په (۲) رتبه

د معابر و لوی مدیر یت:

بناغلی امیر محمد

لوی مدیر په (۳) رتبه

» محمد سرور

د مراقبت او حفاظت مدیر په (۴) رتبه

*****

د لارو او پلنو مدیر په (۴) رتبه

د پانو مدیر یت:

بناغلی محمد اسلم

مدیر په (۴) رتبه

د فنی لوی مدیریت :

- د داخلی فنی معاون په (۳) رتبه   ښاغلی عبدالحمید
 »   »   معاون په (۵) رتبه   »   شیر آقا
 .....
 د اداري مدیر په (۵) رتبه
 د ساختمان مدیر په (۴) رتبه   ښاغلی محمد رضا
 سیویل انجنیر په (۴) رتبه   »   یار محمد
 د تجرب بوی عمرانی مواد دڅانګی مدیر په (۵) رتبه .....
 د سروی دڅانګی مدیر په (۵) رتبه   ښاغلی محمد امین
 »   »   »   (۵)   »   محمد ایوب
 »   »   مدیر په (۵) رتبه   ښاغلی عبدالاحد
 د بر اورد او سنجش دڅانګی مدیر په (۵) رتبه
 ښاغلی محمد علی
 د فنی تعمیراتو دڅانګی مدیر په (۴) رتبه
 ښاغلی محمد افضل
 د پلان او پروژی دڅانګی مدیر په (۴) رتبه
 ښاغلی غلام محمد

امور وزارت فواید عامه

در سال ۳۵ در زمینه‌های مختلف عمرانی کشور، صرف فعالیت شد عمارات بزرگ بسر رسید سرکهای جدید آباد شد. سرکها یکه منجبت سیلاب‌های موسمی از بین رفته بودند دوباره ترمیم و اصلاح گردید متباقی کارهای بند سراج غزنوی و بند زنه خان درین سال انجام شد قسمتهای بزرگ بقایا به تحصیل رسید. لایحه کار وزارت فواید عامه (که بر روی آن کارهای عمرانی محاسبه میشوند) تنظیم شد نرخهای عادلانه مواد و مصالح و اجرتهای مزدور و کسبه بوجود آمد. ملیونها افغانی حسابها ئیکه به تعویق افتاده بود تصفیه گردید. و ملیونها حسابها ئیکه در خود سال موجود بود بر اساس لایحه مذکور بر آورد و محاسبه شد. در برج میزان این سال که پلان عمومی پنجساله اقتصادی مملکت طرح و تصویب گردید و هدهد فهای پنجساله کارهای مربوط بامور عمرانی آن پدیدار شد. تشکیلات وزارت فواید عامه و قوماندانی عمومی قواء کار در زمینه‌های آن کلیه نیرو های خود را متمرکز گردانید. کلیه کارهای سهمیه شش ماهه اخیر سال ۳۵ پلان مربوط فواید عامه به تکمیل رسید.

قوای کار

در سال ۱۳۳۵ فعالیت و اجراءات قواء کار قسمت عمده کارروایی های وزارت فواید عامه را احتوا میکند. این تشکیل که در اواخر سال ۱۳۳۴ بوجود آمد بلا فاصله اجراءات عملی آن در مرکز و ولایات به پیمان و وسیعی شروع و در قسمت امور سرکسازی مصدر تولید انکشافات بزرگی گردید.

الف - تشکیل:

مفکوره تشکیل قواء کار بتاریخ اول دلو ۱۳۳۴ بعد از طی مراتب اصولی منظور و جامه عمل پوشید بعد ازین تاریخ است که وزارت فواید عامه از حیث قوه مستغنی و حایز سرعت و صحت عمل گردید.

قواء کار بصفت یک دستگاه منظم کار بوجود آمده و تشکیل آن شامل قرارگاه قوماندانی و دوایر مربوطه آن، مدیریت عمومی میخانیک، چاریونت کار، غند تعلیمی و غند کار میباشد.

قرار گناه قوماندانی با وزارت فوائد عامه تماس نزدیک داشته و بحيث قوه اجرائیه آن باخذ و اجراء پروژههای کاراظهارآمدگی میکنند. قرار گناه در عین حال مرکز اداره تمام قطعات مربوطه نیز میباشد.

مدیریت عمومی میخانیککی جمیع امور تخنیککی و ترمیمات را بدوش داشته توریید و بکار انداختن وسایط تخنیککی، حسن استعمال و محافظه آنها جز وظیفه آن است. چون وسایط تخنیککی و ماشین یاب دارای سرعت و قدرت بزرگ کار میباشد، لذا این مدیریت در تطبیق پروژههای کار سهم بزرگی دارد. یو نهای چار گانه واحد های کار اند که مشتمل بر یک تعداد عمده و وسایط تخنیککی میباشد. در تشکیل آنها تناسب نفر و وسایط تخنیککی طوری است که هر یوبت طور مستقل از عهده یک وظیفه را هسازی بدر شده میتواند.

غند تعلیمی تعلیم و تربیه عموم افراد را بالخصوص از نقطه نظر استحکام از دو بدوش داشته و تعلیم و تربیه آن متضمن دو منظور مهم میباشد یکی در تطبیق پروگرامهای مسلکی و دوم مساعد شدن زمینه جهت انجام و وظیفه راه سازی. به عباره دیگر برای اینکه افراد مربوطه از عهده وظائف محوله بدر شده و مساله استخدام و اداره آنها نیز بحسن صوره جریان یابد، لازم است بدو تحت یکسلسله تعلیم و تربیه در آورده شوند. غند کار متشکل از یک تعداد افراد و فاقد وسایط تخنیککی می باشد. این غند بوظائف مطابق خصوصیات آن گماشته می شوند. باید متذکر شد که کار راه سازی علاوه از وسایط تخنیککی خواهان پرسونل کار نیز میباشد و استفاده از این قوت بالخصوص در کشور عزیز ما که وسایط تخنیککی فراوان بدست نیست بیشتر جنبه عملی دارد. معهدا این غند نیز وقتی وسایط تخنیککی کافی بدست آید بحال یک یونت تعدیل خواهد شد.

ب - اجراءات : در ظرف سالیکه اکنون پایان یافت مساعی قواء کار وقف دو منظور مهم بوده است: یکی تکمیل پرسونل و وسایط مورد

ذوایزیکه به سعادت ترفیحات یمنوی بهز تبه ۳ ترفیح کرده اند

۱ بناغلی محمد آصف مدیر مامورین وزارت فواید عامه ۲ بناغلی عبدالباقی
مدیر فنی بندو نهر ۳ بناغلی محمد رضا مدیر فنی معابر ۴ بناغلی محمد عظیم
مدیر بندو نهر ۵ بناغلی امیر محمد مدیر معابر ۶ بناغلی عبدالحمید مدیر فنی
معابر ۷ بناغلی مسجدی مدیر فنی معابر ۸ بناغلی حفیظ الله مدیر فواید عامه مشرقی

قسمتی از عمارت زیبای کاربیز میر

احتیاج و دوم پیشبرد وظیفه اصلی، یعنی سرکسازی، با وجود آنکه تکمیل عناصر تشکیل کاری است وقت طلب و مشکل و انجام وظیفه اصلی نیز به آن وابسته است ولی قواء کار وقتی اثبات وجود نمود بلامعطلی به فعالیت عملی دست زد و در هر دو مورد فوق به فعالیت خویش ادامه داد که اینک به توضیح آن پرداخته می شود.

۱- در مورد تکمیل پرسونل، وسایل و وسایط کمبود، تدارک و استخدام پرسونل بفرآخور اهمیتیکه در راه تقویه بنیه این دستگاه داشته و در اردار بدو مرحله مورد توجه قرار داده شد. برای بدست آوردن اشخاص مسلکی و صاحب تخصص جدو جهد لازمه بعمل آمد با وجود آنکه بنا بر وسعت تشکیل تعداد زیاد اشخاص فنی و مسلکی مورد احتیاج بوده و می باشد باز هم یکنه تعداد معتنا به آن تکمیل گردید و تمام کسانیکه در وظایف غیر مسلکی استخدام شده بودند بساحه مسلک برگردانیده شدند. الحال آنچه احتیاجاتیکه باقی مانده برای تکمیل آن نیز اقدامات موثر از قبیل تاسیس کورسهای تخنیککی و غیره جاری است همچنان برای تشویق و ترغیب اشخاص جبهه داخل شدن به کار نیز چاره های تجویز و برفع آن همه مشکلاتیکه در مورد وظیفه اجیران باطراف حایل بود کوشیده شد. در خلال فعالیتهای دیگریکه در قسمت تدارک و تهیه وسایل و رفع احتیاجات یونتهای مربوطه بعمل آمده، مسئله اعاشه، البسه و ادویه در راس آنها قرار دارد اعاشه شدن قطعات در بدو مرحله جامه عمل پوشید. چون درجه اعاشه و کلوری تابع اندازه و خصوصیت کار نمی باشد بنا بران این موضوع در باره کارکنان قواء کار باکمیت و کیفیت خوبی عملی گردید چنانچه برای هر نفر روزانه تا مین (۶۷۰۰) کلوری تجویز و بمنصه عمل گزارده شد.

موضوع البسه و وسایل رها یش نیز به وضعیت اطمینان بخشی درآورده شد عمله کار درهرجا بالوازم کافی مجهز خیمه بستره و البسه کافی بدسترس

شان گزاشته شد تا از آسیب سرما و گرما که حسب ایجاب وظیفه و اقامت درمیدانها و خیمه‌ها بیشتر به آن معروض می‌باشند آسوده بمانند .

درخصوص معالجه و ادویه نیز پیشرفتهای قابل ملاحظه بعمل آمد . ادویه مکفی تهیه و دکتوران لایق جبهه و قایم صحت عمله کار گماشته شد ند . چنانچه بهمودی که امروز در امور صحیه قواء کار حکمفر ماست نتیجه مستقیم آنست . طبعاً بهرریدانسه که توجه درین قسمت افز ایش یابد بهمان اندازه منسوبین کار با نیروی صحت و انرژی بیشتر آماده کار می شوند . بتاسی این مفکوره در آوان تشکیل بهریونت یک یک شفاخانه (۱۰) بسترهای و در مرکز یک شفاخانه (۵۰) بسترهای بالوازم کافی تا سیس و علاوه همسکاری وزارت جلیله صحیه و وزارت جلیله دفاع ملی در زمینه جلب گردید .

۳- راپور کار :

۱- متوافق با روی کار شدن تشکیل که مصادف بموسم سرما بود سه واحد کار در سرک تورخم - جلال آباد و یونت چارم در ولایت قطغن به ساختمان سرک قندوز - امام صاحب گماشته شدند بعد ها قوت کار در مشرقی تقلیل داده شد . علت این بود که در ان موقع از یکطرف کار سرک مذکور رو به تکمیل گذاشته و استخدام قوت زیاد را ایجاب نمی کرد و از طرف دیگر گرمی موسمی تعطیل کار را در ان منطقه استلزام می نمود معینا چون یخته کاری آن مهم بود یونت اول جبهه پیشبرد کاری یخته کاری در انجا باقی ماند . این یونت الی اوایل ثور ۱۳۳۵ باجدیت تمام به یخته کاری ۳۵ کیلومتر سرک از جلال آباد الی بتی کوت موفق گردید . که حجم کار کردگی آن به ۵۲۰۰۰ متر مسکب بالغ می گردید . باید متذکر شد که با ستثنای همین حصه کاری متباقی حصص سرک مذکور یعنی از تورخم الی بتی کوت قبلا تکمیل گردیده بود . چون این حصه هم تکمیل شد عبور و مرور ترافیک تماما بالای سرک جدید جریان یافت . بالاخره در اواخر سال ۱۳۳۵

قطعه مذکور نسبت شدت گرمی بمرکز احضار و بكارسرك كابل- چهاريكار گماشته شد . باينصورت قطعه ايكه در آنجا نسبت گرمی به تنزِيل كار وشبوع امراض مواجه بود در اينجا مصدر كارروايی های خوبی گرديد . اين يونت در مركز سرك باغ بالا را بطول ۱۸۰۰ متر طوراساسی ترميم نموده سپس ساختمان سرك كابل چهاريكار ادامه داد . در اواخرخان غنند تعليمی نیز بعداؤ فراغ از كارهای مركز به آن كار اشتراك داده شد . زیرا نسبت فرارسیدن زمستان وقت تنگ و نيمكاره ماندن كارآن سرك باعث توليد سخته درعبور و مرور ترافيکی می گرديد . باينصورت تاوايل جدی كه كار در آن ساحه جریان داشته سرك متذكره از كابل الی سرای خواجه بطول ۳۵ كيلومتر اولا خامه كاری و بعد پخته كاری گرديد سپس قوت های مذکور بائر حلول زمستان بتاریخ ۱۰/۱۳۳۵ بمشرفی انتقال داده شد از انجمله ساختمان اساسی میدان طیاره جلال آباد و ترميم سيل بردگیهای سرك تورخم - جلال آباد و آماده ساختن آن برای قيرریزی به يونت اول محول گرديد .

غنند تعليمی به سرکند و بابا متمکن و ساختمان سرك تنگی ابر يشمين از سرکند و بابا بطرف آب دبری سپرده شد . يونت اول اولامیدان طیاره جلال آباد را بوسعت ۲۰۰۰ در ۱۰۰ متر تسطیح و رولكاری و سپس حصه وسط آنرا بفرخی ۱۶۰۰ در ۴۵۰ جغل اندازی و پخته كاری نمود . حجم مجموعی كارگر دگی آن در حصه خامه كاری ۳۸۴۰۰ متر مكعب و در قسمت پخته كاری و جفله انس از ی ۱۴۰۰۰ متر مكعب بالغ میگردد .

بعد از آن این يونت به ترميم سرك تورخم- جلال آباد شروع و تا اواخر سرماه به آن كار ادامه خواهند داد .

۲- يونت ۲- در آوان رویكار شدن تشكيل با امام صاحب اعزام گردید تا در آنجا به ترميم سرك قندوز - امام صاحب و قزل قلعه كه آن وقت شدیدا محتاج ترميم و جفله ریزی بود بپردازند . این يونت تا اوائل بهار علاوه بر ترميمات عمومی بطول (۵) كيلومتر سرك مذکور را طور اساسی جفله

اندازی وراه کوتل مچرا که صعب المرور بود اصلاح نمود :
 علاوه بران مسئله حفظ و مراقبت خط موصلاتی بین قندوز و قزل قلعه
 بطول (۷۱) کیلومتر نیز بهمین یونت محول بود که ضمن این وظیفه پیل ائقلان را
 نیز ترسیم و تقویه نمود :

این وقت آن یونت بالاخره بتاریخ ۳۵۲۱ بهمکاری یونت ۳ و ۲
 درخامه کاری سرک جدید قزل قلعه - قندوز اشترک درآبدان اخذ موقع
 و تا حلول سرما به این کار ادامه داد چون بعد از این تاریخ ادامه کار درانجا
 نسبت برف باری و سردی متعذر بود بنا بران یونت مذکور بجای
 یونت ۲، درالچین موظف و تجدید گردید که بعد از انجا این وظیفه بشمول
 ساختمان جسر آلچین به علی آباد انتقال نماید .

۳- یونت ۲ - ۳ در اوائل حمل ۳۵ به قطغن اعزام گردیدند و کار سرک
 جدید قندوز قزل قلعه با ایشان سپرده شد. یونت ۲ نیز از وظایف سابقه فارغ
 و درین کار با ایشان پیوست. سرک نزل قلعه - قندوز یک حصه مهم خط موصلاتی
 است که از کابل شروع و به آنطرف هندوکش از ولایت قطغن عبور و به
 قزل قلعه منتهی میشود، قبل از این بین قندوز و قزل قلعه سرک اساسی - وجود
 نداشت و علت آن خامه گئی زمین قلت سنگ و جفله و آب بوده است .

قراریکه قبلاً اشاره شد تمرکز سه یونت دران ناحیه دلچسپی خاص
 وزارت فوائد عامه را با احداث سرک مذکور نشان میدهد . این سرک قزل قلعه
 و قندوز را از راه دشت شیر ماهی و آبدان امام صاحب به مسافت ۶۲ کیلو متر
 وصل میکند . تا کنون ۱۸ کیلومتر آن تکمیل و ۲۰ کیلو متر آن تنها خامه
 کاری گردیده است . بخته کاری از قزل قلعه شروع و منطقه کوتل ریگی و دشت
 شیر ماهی را که سد بزرگ علیه عبور و مرور ترافیکی بود عبور و به آبدان
 نزدیک شده است . ازین راه اولین بار بتاریخ ۱۳۳۵۷۸ عبور و مرور
 ترافیک جاری و راه سابقه که بسیار طولانی و صعب المرور بود متر و ک
 گردید . بالاخره کار بخته کاری نسبت شدت سرما بتاریخ ۱۳۳۵۱۰۲۵
 متوقف و یونت ۴ به پلخمیری - دوشی موظف گردید .

مصازف باهمین وقتیکه کارسرك قزل قلعه جریان داشت یونیت ۳ - ازصف یونیت ۲ و ۴ خارج و بتاریخ ۱۸ سنبله ۳۵ به کلفت اعزام گردید. این یونیت بالخصوص در منطقه ریگ یک تعداد زیاد بند شهای عبور و مرور را بر طرف و به خامه کاری و پخته کاری اساسی سرك توفیق یافت. طول کار شدگی بشول ترمیمات پخته کاری سابقه آن طرف ریگ تا کلفت ۴۹ کیلو متر بالغ و فعالیت یونیت در آن ادامه دارد .

۴ - غند تعلیمی که بدو در سرك مشرقی با دیگر قطعات اجر ای فعالیت مینمود به اوایل بهار جهت اجرای کارهای مرکز کابل خواسته شد . در اینجا ساختمان سرك کابل چهلستون ترمیم و اصلاح سرك چهلستون - دارالامان . اصلاح و ترمیم سرك کابل یکه توت . سرك مقبره اعلیحضرت شهید (رح) همکاری ساختمان سرك میدان هوایی و تعمیر قصر چهلستون، تسویه منطقه نندارتون بین المللی . اصلاح و ترمیم سرك بینی حصار و پخته کاری سرك کوتل یک لنگه از فعالیت های آنست که طول مجموعی آنها به ۲۲ کیلو متر میرسد . بعد از فراغت از کارهای فوق غند مذکور بتاریخ ۲۷/۷/۱۳۳۵ بسرك کابل چهار یکار بکمک یونیت اول گماشته شد . که تفصیلات آن در ماده اول توضیح گردیده است .

۵ - غند کار بعد از فراغت از مشرقی در اوایل بهار با انجام کارهای باقی مانده تنگی غار و موظف گردید . این قطعه در تنگی غار و علاوه بر وظیفه اصلی بکار مهم و عاجل دیگر نیز برخورد . از قبیل بر طرف نمودن سنگ کوجها و سنگ ریزی های زمستان گذشته و بهار امسال و بازنگهداشتن راه از کابل الی سروبی . این غند در حصه و وظیفه اصلی نیز رسیدگی خوبی نشان داد چنانچه اکثر نقاط اصلاح طلب تنگی غار و سرنگیرانی و فراخ نموده است . در آوان بهار ۳۵ یک تولی این غند بدرد شکاری نقاط اصلاح طلب سرك را اصلاح نمود . بتاریخ ۸ جوزا ۱۳۳۵ زلزله سیغان و کهمرد واقع و باثر آن در دره شکاری نیز انهدامات و سنگ کوجها واقع و راه مسدود گردید .

برای برطرف نمودن موانع مذکور يك تولى ديگر نيز از غنډكار به معاونت تولى اوليه بكمك دو كيمپو ويسور ويك عرايه بولدوز را در ظرف سه روز باز نمودند . همچنان فعاليت تولى اخير الذكر در باز نمودن سرك دره كهمرد نيز قابل ذكر است . خوانندگان عزيز بياذخواهند داشت كه در واقعه زلزله راه كهمرد از دو آب الی دره آجر بكلی مسدود و ارتباط مواصلاتی قطع گردیده بود . این بندش ها ذریعه تولى مذکور بزودی ممكنه رفع و ترافيك الی مرکز حكومت كهمرد (روى سنگ) دوباره جارى و امداد به آسيب رسيدگان ممكن شد . این هر دو تولى بعد از فراغت از كار های فوق باصلاح و توسعه كارى سرك دره شكارى ادامه داده تا اواخر قوس ۱۳۳۵ در آنجا باقى ماندند . و بعداً نسبت حلول سرمايه به قطعه اصلی در تنگی غارو الحاق نمودند . غنډكار بالاخره به ۱۰۱۰۰۱۰۰۰۰ بسروبی و آب دبرى انتقال و بساختمان سرك از پوزه نعلوالی آب درگى موظف گردیدند .

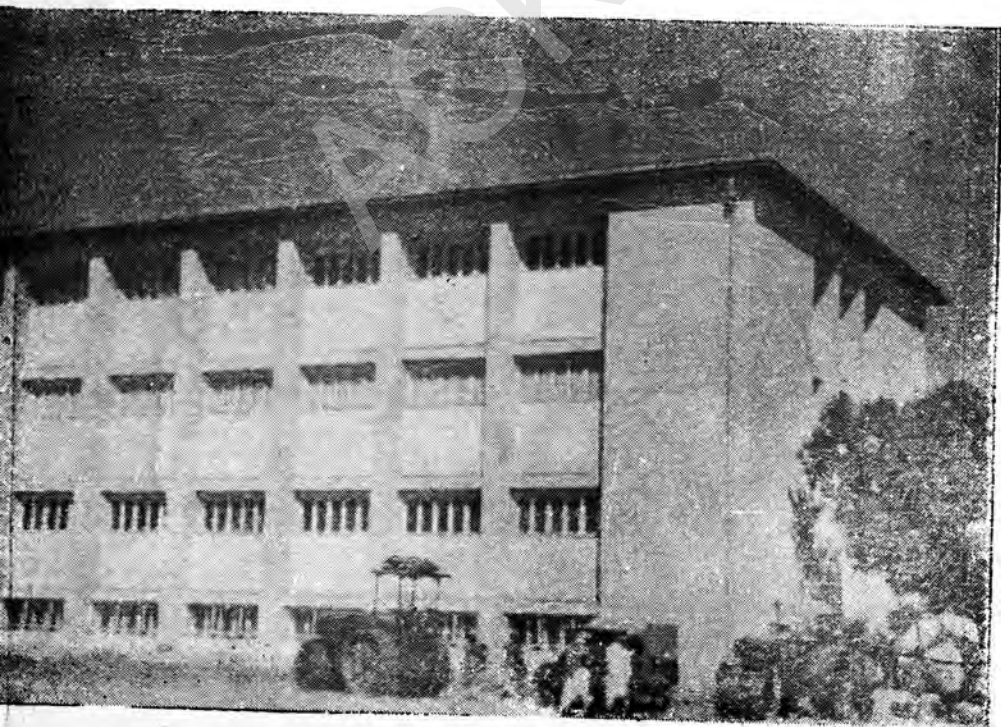
چون قسمت کلی غنډكار امسال در تنگی غارو متمرکز بود ، ساحه فعالیت آن در آنجا از ذهن تنگی الی گرك ۱۰ كيلومتر و از آنجا تا پل شپول بابا و گوگامنده ۲۰ كيلومتر پخش و در قسمت ديوار كاری ها نيز از كار قرارداد يها و ارسى مينمود .

۶- مديریت عمومى ميخانيكى ، اينمديریت كه تصدى تكميل و تكافوى احتياجات قطعات از حيث وسايط تخنيكى و پرسونل فنى آن مهيا شد ، چه در حصه رفع احتياجات فوق و چه در مورد ترميمات آنها رسيدگى خوبى از خود نشانداده همواره قطعات را با وسايط تخنيكى فعال مجهز داشته است . اينكه قوايه كار تا كنون با جرای حجم بزرگ خامه كارى بشمول سرنگيرانى و بالخصوص با انجام ۱۲۳ كيلومتر پخته كارى موفق گردیده است طبعاً فعاليت وسايط تخنيكى نيز در آن سهم بزرگى دارد .

اخيراً كه توريد وسايط تخنيكى فرمايش داده شده ، شروع گردیده است وظيفه اين مديریت نيز از پيش كسب اهميت مينمايد . زيرا وسايط تخنيكى مستلزم حسن استعمال - نگهداشت - مراقبت

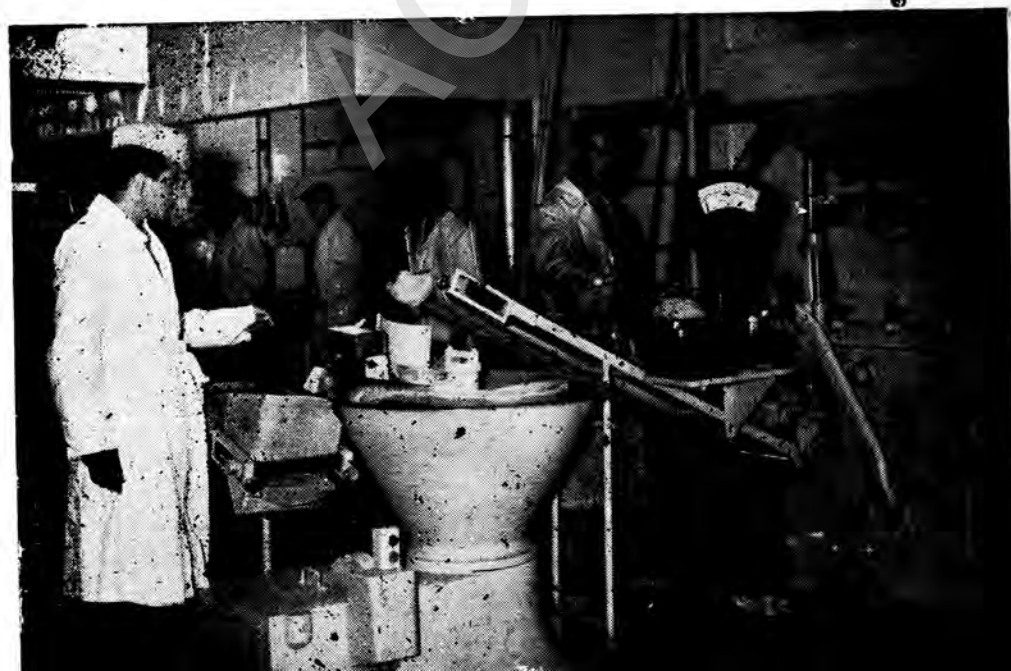
دورنمای مسجد شاه دشمشیره (ع) وجاده اندرابی وقسمتی از دریای کابل
از عمرانات جدید مرکز کابل

کارگران سیلو مشغول فعالیت دیده میشوند
.....
قسمتی از داخل سیلوی مرکزی

ترمیم و غیره می باشد . و حسن جریان امور فوق هر یک مستوجب طرح لا یجبهه مصارف ، ترتیب تعلیمات تمامه ها و فراهم آوری شرایط مسا عد جهت استفاده ام اشخاص فنی بمقصد بکار انداختن آنها ، ترتیب و تدوین لوا یح حفظ و نگهداشت دفاتر سنج و وضع اصول و مقررات محاسبوی و امثال آن میباشد . در باره پلانهای روی دست و پیش بینی های آینده باید متذکر شد که وزارت فواید عامه بکمک تواء کسار با اساس پلان پنجساله اقدامات و سعی در ساحت مواصلاتی پیش رو دارد . منجمله ساختمان اساس ۱۵۰۵ کیلو متر سرب که ۱۰۷۰ کیلومتری آن قیرریزی نیز می شود بشرح ذیل شامل پلان است :

(کابل - چهار یککار ، چهار یککار - دوشی ، قندوز - قزل قلعه ، مزار شریف - کلفت ، مزار - دره صوف) در سمت شمال .

(کابل - جلال آباد از راه تنگی غار و ، جلال آباد - تورخم) در سمت مشرقی

(کابل - غزنی ، غزنی - مقر ، مقر - تلات ، قلات - قندهار ، قندهار - سپین بولدک)

در سمت مغربی ، عرض این سرکها روی هم رفته ده متر خواهد بود .

از جمله این سرکها قیرریزی خواهد شد : (در سمت شمال کابل - چهار یککار ،

در سمت مشرقی کابل ، تنگی غار و ، سرگندوب با ، تورخم ، در سمت مغربی ، کابل - قندهار ، قندهار - سپین بولدک) .

نوت : - این سرکها بعرض شش متر اسفالت خواهد گردید .

وزارت فواید عامه جهت انجام این وظایف عمده وسایل و وسایطیکه در

اختیار دارد از حیث قوت قوی کار و از حیث وسایط و سامان موجوده و

بالتخصوص آنهایی است که تازه خریداری شده است .

سامان مذکور در شرف ورود اند و در بین آنها سامان لوازم قیرریزی نیز

شامل است ولی باید دانست که قیرریزی اصلاح راه های موجوده و احداث

راه های جدید را ایجاب میکند و اجرای آن بروی سرکهای موجوده که از

حیث اوصاف و شرایط فنی نواقص کلی دارند موافق نیست .

در قسمت ساختمان اساسی سرکها نتایجیکه تا کنون بدست آمده موفقیت آمیز

است ، زیرا احداث و تمدید خطوط مواصلات در مملکت عزیز ما افغانستان

که قسمت بیشتر اراضی آن کوهستانی می باشد کار آسانی نیست . کذا این کار بسیار وسیع و شامل تمام اطراف و اکناف مملکت و وادسی با آن بیک بارگی ممکن نمی باشد با وجود آن امید است در سایه تطبیق پلان پنجساله این مامول هر چه زودتر بر آورده شود .

تعمیرات

۱- تعمیراتی که امسال در آنها کار شده عبارت اند از:-

هوتل کابل ، قصرهای چهلستون، مقبره اعلیحضرت شهید (رح)، ورکشاپ میخانیک، تواء کار در آفا علی شمس، قصر جدید وزارت خارجه، تعمیر ستدید و ستیشن برودکاست برای موج کوتاه ر ادیو در میدان طیاره سابقه و یکه- توت، خزانه پس انداز دافغانستان بانک در ارگ شاهی، زیارت و مسجد دامنه تپه مرغان، تعمیر تلیفون اتومات در چهار راهی پشتو نستان . علاوه تا تعمیرات ذیل ترمیم شده اند :

عمات فواید عامه سابقه در چمن حضوری، مهمان خانه دولتی دارالامان قصر بزرگ دارلمان در دارالامان . ترمیمات سو خستگی قسمت غربی مکتب حبیبیه .

۲- مهمترین موفقیت تعمیری سال ۱۳۳۵ همانا بسر رسیدن قصر های چهلستون بوده است . امسال مدیریت عمومی تعمیرات توانست قصر سابق چهلستون را به تزیینات حجاری و نجاری و الحاقیه های جدید آن تکمیل نماید . علاوه تا در گوشه از باغ چهلستون مهمانخانه نوی را در مدت خیلی کوتاهی از تهداب تا سقف و سامان تزیینی و لوازم آن مجهز نماید . در باغو نقشه آن نیز تغییراتی وارد گردیده است . باغ جدید چهلستون با کوردها خیابانها، دیوارها و تسطیحکاری های جدید بادو قصر نو خود یکی از نقاط زیبای پایتخت گردیده است .

۳- در هتل کابل نیز کار بعمل آمده است . کارهای تعمیری کلی در این قدر مدت بسر رسیده است . علاوه تا برای تکمیل گولایی زیر هتل تنظیم

خیا بانها و تسطیح میدان آن نیز در این مدت سعی بعمل آمده است . و هم چونکه علاوه بر آباد نمودن هتل تهیه و بدست آوردن سامان و لوازم مدرن را برای هتل کابل نیز بعهده مدیریت عمومی تعمیرات است از آنرو در زمینه باکپنی های خارجی داخل مفاهمه بوده و قسمتی از این سامان که فرمایش داده شده بود و بکابل رسیده است بلافاصله به موضوع مذکور نصب گردیده است .

۴ - قصر جدیدیکه برای وزارت امور خارجه در باغ ارگ ساخته میشود آنرا مدیریت عمومی تعمیرات بسرپرستی مستقیم خود ساخته بلکه اعمار آنرا با نمایندگی کمپنی او نیماک اطریش در کابل سپرده و مدیریت عمومی تعمیرات وظیفه دار مراقبت کار بوده و باید کار مطابق نقشه و شرایط معینه پیشرفته و مواد و پیداوار داخلی مطابق لوایح نرخ وزارت فواید عامه بدسترس گذارده شود و بالمقابل وظیفه نمایندگی کمپنی او نیماک آنست که کارها و امور مربوطه را مطابق شرایطیکه با مدیریت موصوف بسته اند انجام داده و هم خودشان مواد و لوازم خارجی را برای تعمیریکه می سازند بامسئولیت خود تهیه نمایند .

این قصر امید است با اساس شرط قراردادیکه در زمینه بین مدیریت عمومی تعمیرات و نمایندگی کمپنی او نیماک در کابل عقد گردیده است در ظرف ۱۸ ماه کار بسر برسد .

قسمت کلی کارهای تعمیراتی اکثر از تعمیرات فوق الذکر بیا انجام رسیده است و آنها نیزیکه زیاد تر طرف احتیاج واقع بوده بطور اساسی و کار تمام تکمیل گردیده است و عماراتیکه بکلی تکمیل گردیده عبارت است از قصر چهلستون ، عمارت سابقه فواید عامه در چمن حضوری ، مهما نخانه دولتی دارالامان و قصر بزرگ پارالمان در دارالامان .

مراجعات و فرمایشها نیزیکه بوزارت فواید عامه در قسمت تعمیر بعمل آمده عبارت اند از :
تعمیرهای برودکاست و ستیدیوی موج کوتاه رادیو کابل بنا بر خواهش وزارت مخا برات . عمارت بزرگ مکتب حبیبیه و لیلیه یکپهزار نفری دارالمعلمین بدرخواست وزارت معارف ، خزانه

د افغانستان بانك بخواهش د افغانستان بانك، تعمیرات چارمنز له جدید هوتل کابل
با متدداجا ده شاهي و کوچه شیر بچه ها، تعمیر جدید وزارت معادن بخواهش وزارت
مذکور و الحاقیه مکتب تخنیک عالی.

برای اعمار این تعمیرات که شامل پروگرام پلان پنجساله اقتصاد دی کشور
است با کمپنی های خارجی و نمایندگی های آن در کابل مفاهمه بعمل آمده است.
۶- افتتاح کورس نجاری و گلکاری برای تربیه نجاران و گلکاران کوشش
شده است که در ظرف کورس از شش ماه به تعداد کم از کم ۲۰۰ نفر نجار و گلکار
تربیه شده بدسترس وزارت خواهد گذاشت.

هدیوت عمومی فنی معابر

چون رویه گرفته تمام پلانها، پروژهها، برآوردها و غیره مسایل را هسازی
و پلسازی توسط این مدیریت عمومی طرح گردیده و تحت نظر مدیریت موصوف
توسط مهندسین خارجی و داخلی و معاونین مهندس در ساحه عمل گذارده
میشود. پس نظر با این امر تمام آنها پلانها نیکه در قسمت سرکها بعمل آمده
و تحت اجراء قرار گرفته است همانا توسط این مدیریت عمومی ترتیب و سکیچها
و پروژههای آن در ساحه عمل گذارده شده است. علاوه بر آوردهای کارهای
انجام شده نیز از وظایف این مدیریت عمومی بوده و تمام کارهای انجام شده توسط
این مدیریت عمومی بر آورد نیز گردیده است. اما باید ذکر نمود که تنها
در قسمت سرکسازی و پلسازی، نه در تمام امور...

۲- طوریکه در مبحث قوای کار تذکر داده شده سرکهای در پلان پنجساله
کشور شامل ۱۵۰۵ کیلومتر بوده که از جمله تخمین ۸۰ کیلومتر آن قیر ریزی
نیز خواهد شد.

۳- برای سروی و پروژه سرک سالنگ با کمپنی تخنوبروم اکسپورت اعداد
جماهیر اشتراکیه شوروی قرارداد عقد شده است و مهندسین کمپنی مذکور
مشغول مطالعات و تهیه پروژه میباشد. چندسأل قبل هم وزارت فواید عامه برای
مطالعه کشیدن سرک سالنگ که نسبت براه موجوده خیلی کوتاه است اقداماتی

نمود و حتی در سال ۱۳۳۳ يك هیأت آلمانی را برای سروی آن فرستاده بود ولی بنا بر عواملی پروژۀ آلمانی ناقص ماند. و در سال ۱۳۳۵ موضوع سروی مجدد آن بنا نهادگی تخنوبروم اکسپورت اتحاد شوروی بمیان آمد سرك سالنگ نسبت بسرك سابقه تخمیناً ۲۰۰ کیلومتر کوتاه تر است.

۴- در یلان پنجساله اقتصادی کشور میدانهای هوایی کابل و بگرام شاملند و بزرگترین همه میدان هوایی بین المللی قندهار است که بصورت یکی از میدانهای عصری جهان ساخته خواهد شد.

۵- در سال ۱۳۳۴ کمپنی کوکس سروی و تهیه پروژۀ میدان هوایی کابل را بعهده گرفته بود ولی بنا بر بعضی عوامل پروژۀ مذکور نامکمل ماند. و درین اواخر از کمپنی تخنوبروم اکسپورت شوروی دعوت بعمل آمده است تا میدان مذکور را سروی کنند و پروژۀ برای آن ترتیب نماید چنانچه مهندسین آمده و شروع بکار هم نموده اند.

۶- میدان هوایی بگرام ۱۰ این میدان در دشت هموار تاریخی ساخته خواهد شد و يك میدان عالی خواهد بود برای سروی و تهیه پروژۀ آن مهندسین تخنوبروم اکسپورت شوروی خواسته شده است.

۷- ولی آن حصه کارها بیکه توسط قراردادها و بیکه داران صورت میگردد قسمت مهم آن تحت اثر مدیریت عمومی معا بر صورت گرفته و مراقب تمام کارهای شان میباشد.

مدیریت حفظ و مراقبت مدیریت عمومی معا بر، برای سه هزار و نهصد نفر معا بر که مشغول حفظ و مراقبت سرکهای مربوط ولایات میباشد، در تمام افغانستان در بست مدیریتهای فواید عامه ولایات و حکومتات عالی طبق معمول همه ساله لباس و آلات کار و لوازم ضروریه تهیه نموده و بدسترس شان گذاشته است.

احداث پندهاوانهار در افغانستان

۱- درین نزدیکیها پروژۀ مقدماتی باریکاب باسول و همچنان پروژۀ معلوما تی نهر کریم الله لغمان و بند مچلغ و ولایت جنوبی که قبلاً با کمپنی کوکس

قرارداد و پروتوکول بعمل آمده بود، با ترتیب رایزورها و نقشه‌های آن بدسترس وزارت فواید عامه گذاشته شده است در نظر است با اجراء پروژه های ساختمانیه آن اقداماتی بعمل آید. همچنان با اساس پروژه های ساختمانیه برخی از کارهای تزئیناتی و کانکریتی و سرنگیرانی و احداث پرچاوه ها بندسراج و بند زنه خان انجام شده است.

برای اعمار نهر مرغه قندهار اقداماتی بعمل آمده مبلغ دو صد هزار افغانی برای مصارف آن تعیین و تخصیص آن صادر و کارهای نهر مذکور جریان دارد.

۲- در پلان اقتصادی کشور در امور آبیاری که به سرسبزی و شادابی مملکت سهم بارزی دارد توجه خاصی بعمل آمده وزارت فواید عامه توانست با اداره متحده اتحاد شوروی (تخنو اکسیورت) در قسمت خریداری و تولید آلات و سامان مکفی برای بندوانهار و همچنان با عزام متخصصین تخنوبروم اکسیورت برای اجرای کارهای اکنشافی در ساختمان کانال آبیاری جلال آباد و سه بندر مخزن آب در ناحیه های پالتو، سرده، خروار قراردادهای را منعقد ساخته با اساس آن عنقریب آلات و سامان مذکور وارد و یک تعداد متخصصین که در بین اواخر در مناطق مذکور رسیده اند بکارهای مقدماتی پروژه های مذکور آغاز نموده اند.

۳- در پلان پنجم ساله کانال جلال آباد مخزن آب خروار لوگر، مخزن آب سرده، مخزن آب پالتو، غزنی و در صورت امکان پروژه های قندز و کو کچه و مجلغو نیز شامل خواهند شد.

برای ساختمان اینها با ناما یندگی تخنوبروم اکسیورت اتحاد شوروی قراردادی عقد گردید که حسب آن یک تعداد متخصصین از روسیه آمده راجع به کانالها و مخازن متذکره بمطالعه و سروی بپردازند. هکنذا با اداره متحده تخنو اکسیورت و تخنوبروم اکسیورت اتحاد شوروی در خصوص خریداری سامان و اسباب ماشینی قرار دادی امضاء گردیده است که گروه اولی متخصصین مذکور در برج قوس و دسته دیگر آن بعدتر وارد کابل شده الان مصروف مطالعات مقدماتی کانال جلال آباد و بندهای سرده خروار میباشد.

بطور تخمین میتوانیم حدس بزنیم که کانال مشرقی در حدود ۱۵۰ هزار جریب زمین را آبیاری و در صورت امکان نیروی برق هم از آن حاصل خواهد شد .

نشر مجله «بسیکنه»

چون وزارت فواید عامه ضرورت نشر يك مجله مسلکی و علمی را همیشه احساس می نمود نظر باینکه اینگونه مجلات مخصوصاً برای يك وزارتخانه ایکه خادم خدمات عامه و عمرانی کشور میباشد نه تنها آینه انعکاس اجراءات میگردد بلکه شبیه تاریخی است که کار آنرا حفظ مینماید و از طرف دیگر وقتاً فوقتاً وسیله نشر کارهای آن میشود و افکار مفید نویسندگان و فضلای کشور را از خود منعکس می سازد . اینک در سال ۱۳۳۵ به همکاری ریاست مستقل مطابعات مراحل قانونی حصول امتیاز این مجله بنام «بسیکنه» فواید عامه طی گردید و شروع به نشر نموده است .

همچنین يك اقدام دیگری بمقصد تقویة کارهای عمرانی از طرف وزارت فواید عامه بعمل آمد و بانساز پیشنهاد وزارت فواید عامه مقام صدارت عظمی اساسنامه شرکتی را بنام شرکت تعمیراتی منظور و اساسنامه آن مراحل قانونی خود را طی نموده و بسرمایه پنج ملیون افغانی مصروف فعالیت میباشد . امید است تشکیلات شرکت مذکور برای پیشبرد امور عمرانی مفید واقع شود .

دعمادن او صنايعو وزارت

تشكيل:

وزير

معين

ع، ج دكتور محمد يوسف

ع، ص سيد عبد الاحد

د کانپو رئيس ع، ص دكتور

سلطان احمد «پويل»

د صنايعو رئيس ع، ص سيد احمد علي شاه

«معصر، مي»

د قلم مخصوص د مديريت كڦيل:

ع، ص سيد امان الله عبادي لوگري

مدعي العموم اود ماورينو د خانگي

امر ص، محمد ظاهر

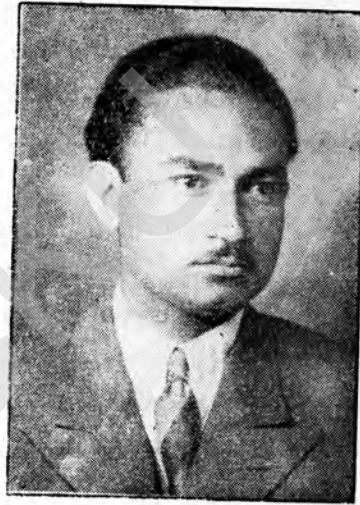
د محاسبې مدير ص، رمضان عالي

د جنسي محاسبې د مديريت كڦيل:

ص، محمد اسماعيل

د فني بورډ غړي ع، ابو بكر

ص، عبدالرسول » » »

ع، ج دكتور محمد يوسف

د كشفياتو د مديريت كڦيل

د استخراجو د مديريت كڦيل

د پلان او پروژي د مديريت كڦيل

د تدوير لوي مدير

د منجمنت د مديريت كڦيل

د مراقبت او كنترول د مديريت كڦيل

ص، احمد علي عاكفي

ص، مظفر الدين يعقوبي

ص، غلام دستگير عزيزي

ع، محمد شريف

ص، دوست محمد «فضل»

ص، غلام دستگير عظيمي

دکار او کارگرو آمر ص، محمد باقی یوسف زی
 » » دمدیریت غری ص، فخرالدین
 » » ص، فقیر محمد بایزی
 دگمر کو درنگ خانگی متخصص په (۴) رتبه ص، عبدالرحمن
 دبریکت سازی دقابریکی مدیر ص، محمد انور
 دترانسپورت دمدیریت کفیل ص، محمد موسی
 دپلمنتی لوی مدیر ع، خواجه گلبدین
دکانو مدیر پتونه :

- ۱- دتالغان دکانو لوی مدیر ع، محمد کاظم
  - ۲- ناندخوی دکانو دمدیریت کفیل ص، خلیل الرحمن
  - ۳- دمزار شریف » » ص، محمد امین ریاض
  - ۴- دکلفگان دکانو مدیر ص، غلام صدیق
- دمعائن او صنایع دتشکیلاتو لیست :

د رتبه دچوکات نه دباندی یو تن
 په (۱) رتبه »
 » (۲) ۳ تنه
 » (۳) ۸ »
 » (۴) ۱۵ »
 » (۵) ۲۱ »
 » (۶) ۳۸ »
 » (۷) ۱۶ »
 » (۸) ۵۱ »
 » (۹) ۳ »
 » (۱۰) ۷۳ »
 » (۱۱) ۹ »

امور وزارت معادن و صنایع

معادن در افغانستان:

در سال ۳۵ معادن ذیل مورد استفا ده و استخراج بوده است:

(۱) معادن زغان سنگ:

در معادن ایشیسته و کر کر عملیات استخراج زغال به پیمانوسیم صورت گرفته از معادن دره صوف و معدن میوزا وانگک سرپل که تازه کشف گردیده هم به پیمان محدود برای رفع احتیاجات محلی استفاده شده است . در معدن کر کر که ذخیره نسبتاً بزرگ دارد علاوه بر عملیات استخراج آبی یک سلسله عملیات اساسی هم بمنظور انکشاف آینده معدن صورت گرفته که آن عبارت است از کشیدن صوف ها و دهلیز های طولانی در عمق معدن . عملیات مذکور که یک قسمت بزرگ قوای ریاست اتحادیه زغال در سال جاری بآن مصروف بوده است زغال را از معدن بشکل علمی در آورده در آینده موسم خواهد داد که پیمان استخراج را تا بعدی که پلان پنجساله تقاضا دارد، بلند برود .

(۲) معادن نمک:

عملیات استخراجی در معادن نمک تالقان - کلفگان و نمکسارهای اندخوی و مزار شریف ادامه داشته و احتمال دارد که در خاتمه سال، میزان استخراج نمک بقدر ۷ الی ۸ فیصد نظر با استخراج سال ماقبل بلند تر باشد . علاوه بران معادن بیرل چپه دره و دره نور مشرقی و معدن گوگرد مزار شریف نیز مورد استفاده بوده است . سنگ بیرل برای صدور بخارج استخراج میشود اما سنگ گوگرد برای استفاده داخلی استحصال می گردد . گویا فعلاً یک تعداد محدود از ذخایر زیرزمینی مملکت تحت استخراج میباشد و اکثریت معادن ماهنوز مورد استفاده قرار نگرفته علت این امر در بعضی موارد فقدان راه و وسائل حمل و نقل کافی و ارزان در بین معادن و نقاط استهلاک یا سرحدات صدور مال از مملکت میباشد و در باره موارد دیگر جریان

امور سروی و پیمایش ذخیره، زیرا که استخراج هر معدن بکار افتادن يك سرمايه معتنا به را ايجاب ميكند و تشبث بآن قبل از معلوم نمودن ذخيره و ثابت نمودن اينكه استخراج معدن يك امر اقتصادي و با صرفه مي باشد جايز نيست از اينجا كه احتياج مملكت به زغال سنگ هم در ساحه محروقات اهالي وهم در شق صنعتي روز بروز افزايش مي يابد لهذا وزارت معادن و صنايع بسيار با اين قدمت متوجه مي باشد و علاوه به عمليات اساسي كه در معدن كر كر چنه افزايش پيمانه استخراج بعمل آمده (كه در بالا شرح داديم) سعی خواهد شد كه هر چه زود تر يك سرك نژديك از انجام دره شكاري به دره صوف مزار شريف كشيده شود زیرا كه هم ذخيره معدن مذکور وسيع تر وهم جنسيت آن عاليتر است عمليات سروی این سرك توسط وزارت فوايد عامه تكميل گردیده در سال آينده كار تعمير آن از طرف وزارت موصوف شروع ميشود توأم با آن وزارت معادن و صنايع نيز پلان استخراج معدن مذکور را طرح و شروع به كسار خواهد كرد.

معدن ديگري كه استخراج آن در سال آينده مد نظر است، معدن سليت كهنه خمار ميدان است كه قبلا يك اندازه سنگ سليت چنه پوشش عمارات از آن استخراج شده اما جنسيت اين سليت آنقدرها خوب نبوده است و اکنون در نظر است كه براي تجسس نوع بهتر سنگ مذکور يك صوف افقي در معدن زده شود.

همچنان در نظر است كه در سال ۳۶ كسار استخراج معدن لاجورد بدخشان و معدن كروم لوگرد نيز بصورت فني شروع و با استخراج و صدور سنگ رخام قندهار كه در اروپا براي آن خريدار موجود مي باشد اقدام گردد.

مهمترين اقدام در راه انكشاف معادن:

براي انكشاف امور معادن، وزارت معادن و صنايع در اوایل سال ۳۴ به تاسيس موسسه سروی جيولوجی کشور اقدام نمود اين اقدام مهمترين قدمی بود كه در راه انكشاف آينده معادن مملكت برداشته شد و تهادب تمام عمليات آينده

در ساحه اکتشاف واستخراج معادن خواهد بود . چونکه تا ساحه مملکت سروی جیالوجی نشود راجع به ذخایر آن اقدامی نمیتواند شد . سروی جیالوجی ساختمان عمومی طبقات الارضی مملکت را واضح ساخته و در عین حال معادنی را که در حین سروی جیالوجی تصادف مینمایند تدقیقات نموده و نمونه های آنرا حاضر و مورد نجز به های کیمیاوی و تدقیقات پتروگرافی قرار میدهد . تکمیل سروی کشفیات مزید معادن و ذخایر طبیعی را خیلی سهولت می بخشد و جیالوجست ها و متخصصین معادن بر اساس نقشه جیالوجی از ساختمان طبقات خصوصیات پتروگرافی (یعنی حجر شناسی) و شرایط پیدایش معادن که از تباط خاصی با ساختمان طبقات الارضی ساحه دارد آگاه میشوند تا کنون (۲۳۳) ه : از کیلو متر مربع از ساحه افغانستان به اسکیل از نظر ساختمان جیالوجی نقشه شده است .

در سنه ۱۳۳۵ مژ سسه سروی جیالوجی خود را بیشتر توسعه داده دو نفر جیالوجست دیگر را استخدام نمود . سامان یک لبراتور پتروگرافی را از خارج خریداری و لبراتور های مذکور را تاسیس کرد که فعلاً یک نفر انجنیر جیالوجست و یک نفر پتروگراف و یک عده محصلین جیالوجی در آنجا مصروف تدقیقات احجار میباشند . برای تشخیص فوسیل های حیوانی و نباتی چون وسایل تشخیص آن یعنی لبراتور پالئونولوژی و کتبا بخانه مکمل نشریات پالئونولوژی عالم در مملکت ما موجود نبود با سروی جیالوجی جاپان مفا همه و موافقه شد ، که تاسیس آن موسسه جاپانی این وظیفه را برای ما انجام دهد . موزیم مواد معدنی بصورت عصری زیر ترتیب گرفته شد یک عده نمونه های احجار و معدنیات هم از طرف وزارت جیالوجی چین بما اهداء شد که در تکمیل موزیم ما خیلی کمک نمود . وزارت جیالوجی روسیه شوزوی با اهدای سه سمیت مکمل نقشه های جیالوجی روسیه شوروی خصوصاً قسمت های همجوار افغانستان بما کمک بزرگی نمود که یک عده کتب مهم جیالوجی را نیز بما اهدا کرد موسسه ایکافه یونو یک عده کتب مخصوص تدقیقات معادن رادیو اکتیف را از سال ۱۹۵۰ که خیلی مورد استفاده متخصصین قرار گرفت .

در ضمن این اقدامات راجع به تکمیل سروی جیولوجی مملکت اقدامات ما در باب سروی توپوگرافیک هوایی افغانستان نیز با کمپانی‌ها دوام دارد و پیشنهاداتی که در آن زمینه گرفته شد تحت غور می‌باشد.

در شق هیدرو لوجی، در شق تدقیق آب‌های تحت الارضی مهمترین اقدام وزارت معادن دایر بر تهیه آب آشامدنی شهرهای کابل و قندهار می‌باشد که در هر دو کار مؤسسه سروی جیولوجی بحیث مشاور جیا لوجی کمک نموده پیشرفت امور را از نقطه نظر جیا لوجی و ارسى و نظارت و نقاط برمه کاری را تعیین کرده است و بفضل خداوند متعال هر دو به نتیجه خوبی رسیده اند. در کابل تاکنون سه چاه ذریعه انجنیر (مایای) جاپانی مستخدم ریاست بنار والی کابل برمه کاری شده که هر چاه آن ۴۰۰ متر مکعب آب نفی ساعت میدهد؛ کار آن ادامه دارد.

در قندهار تاکنون در چهار نقطه برمه کاری شده و سه چاه آن بصورت آرتیزین میباشد یعنی آب آن بفشار داخلی بیرون می‌جهد جمعاً (۱۰ چاه) در قندهار حفر میشود دستگاهی که در قندهار برمه کاری مینماید مربوط این وزارت میباشد و میخانیک‌های جوان و فعال افغان مربوط شق هیدرو لوجی در نظر یک برمه کار جرمنی بعملیات برمه کاری مصروفند. در عین حال یک هیئت جیا لوجی موضوع آب تحت الارضی ساحه خوست ولایت جنوبی را نیز تدقیقات و نقاط برمه کاری را تعیین کرد. بعد از فراغت دستگاه برمه کاری از قندهار به برمه کاری در خوست نیز اقدام خواهد گردید در عین حال یک دستگاه جدید برمه کاری از اتحادشوی روس نیز خریداری شده که تا عمق (۱۵۰) متر برمه مینماید یک عده سامان ضروری مربوط دستگاه مذکور هنوز از شوروی نرسیده که این دستگاه نیز در محال خوست بکار خواهد افتاد.

یک نفر برمه کار لایق که در حقیقت انجنیر برمه کاری میباشد برای هیدرو لوجی استخدام شده که اکنون در کابل است و یک عده میخانیک‌های

جوان را برای کارهای عملیات آینده برمه کاری هیدرولوژی تعلیمات نظری میدهد .

در شق هیدرومتری نیز اقدامات وزارت معادن کامیا با نه بوده اگرچه تا کنون به استخدام یکنفر انجنیر کامیاب نه شده اند مگر امید است بزودی یکنفر دستیاب گردد شعبه مذکور فعلاً در مرکز تاسیس و شروع بجمع آوری جمله معلومات هیدرومتریک نموده است. شعبه مذکور با مؤسسه هیدرو متریک آی-سی-ای که در وادی هیرمند میباشد نیز در تماس قریب است در نظر داریم یکنفر از انجنیران جوان افغان برای مدت کوتاه به آنجا اعزام گردد تا تعلیمات ابتدائی و تمرینات مقدماتی را در آنجا فرا گیرد چنانکه انجنیر هیدرو متری از خارج آمد این نفر بحیث همکار افغان در زیر نظری اجرای وظائف خواهد نمود .

در شق تدقیقات مواد رادیو اکتیفی :

تدقیقات مواد رادیو اکتیفی نیز زوی دست گرفته شده يك هیأت سروی جیولوجی افغان که در بین آن یکنفر متخصص خارجی تدقیقات رادیو اکتیفی نیز میباشد چندی قبل در دره غور بند - بامیان - دره شکازی و در طول دریای پلخمری و از آنجا الی دره صوف و سرپل و غیره تدقیقات ابتدائی رادیو اکتیفی نموده و در اثر تدقیقات مذکور در دره بامیان بکشف يك ساحه مساعد کامیاب شده برای اینکه تدقیقات مذکور بپایه تکمیل برسد به آلات و ادوات دقیق تر ضرورت است که اخیراً آردر خریداری آن با امریکا صادر گردیده چنانکه سامان مذکور برسد تدقیقات را دیو اکتیفی به پیمانہ وسیعتر عملی خواهد شد .

در عین حال در اوایل دلو همان هیأت با يك پایه آله گایگر کونتر از راه تنگ غار و بسمت مشرقی خصوصاً دره نور، لغمان، شنوار و غیره ساحه های مشرقی که از نقطه نظر جیولوجی برای پیدایش مواد رادیو اکتیفی مساعد دیده می شود از سال گردیده که هنوز هم مصروف کارند و در عین زمان

ساحه های باقیمانده ولایت مشرقی را نقشه گیری جیالوجی مینمایند .

تدقیقات مواد خام چینی :

تدقیقات مواد خام چینی سازی که عبارت از کاولین- فیلدسپارت- کوارنس میباشد نیز مطمح نظر گردیده است چونکه اخیراً فابریکه «دشا کر چینی سازی لمبتد» در جنگلک کابل تحت اعمار است که انشاء الله در اوایل سال ۳۶ تعمیر آن بسر میرسد و ماشین های آن که از جاپان خریداری و بکابل رسیده است نیز نصب و شروع بکار خواهند نمود اکنون باید مواد خام مذکور در نواحی کابل تجسس شود در اثر کوشش بنیادگانی گاتو انجنیر چینی سازی و متخصصین معادن یک قسمت مواد خام آن که عبارت از کاولین باشد در کلنگار و سنگ نو شته در لوگر و یکمقدار دیگر آن (که فیلدسپات) باشد در دره نور مشرقی در جوار معدن بیریل بدست آمده است که فعلاً هیئت مذکور در دره نور مشرقی مصروف همین تدقیقات میباشد حین مساعدت هوا نقاط دیگر پیدا ییش این مواد معدنی بشمول سرچشمه نیز تحت تدقیقات مزید قرار داده میشود .

شمولیت در کنفرانسهای علمی :

داکتر یوپل جیالوجست رئیس معادن به حیث نماینده وزارت معادن و صنایع در جلسه بیستم کانگریس بین المللی جیالوجی در مکسیکو که از تاریخ ۱۳ الی ۱۱ ستمبر ۱۹۵۶ دوام نمود شرکت ورزید و یک نقشه جدید جیالوجی افغانستان را به موسسه نقشه گیری جیالوجی عالم در آنجا تقدیم نمود که خیلی مورد توجه واقع گردیده از موسسه جیالوجی ما تقاضا شد که پس از طبع نقشه مکمل جیالوجی افغانستان به اسکیل ۱ برینج ملیون، چند نسخه آن را به موسسه مذکور ارسال داردنمایند افغانستانی در تمام جلسات کانگریس مذکور شمولیت ورزیده و توجه کانگریس را به کمک های مزید تکنیکی جیالوجی با موسسه جیالوجی افغان جلب نموده و هم در کنفرانسهای علمی که در آن کانگریس همه روزه جریان داشت شمولیت ورزیده و استفاده شایانی برای موسسه جیالوجی خود نمود .

آین بود اقداماتی که در سال ۱۳۳۵ برای انکشاف امور معادن بعمل آمده . اقدام دیگری که درین سال به آن آغاز گردیده و شاید پس از انجام بزرگترین قدم محسوب گردد تسویدقا نون معادن افغانستان است که پس از مشوره با بعضی متخصصین خارجی اکنون توسط يك هېئت در خود وزارت روی دست گرفته شده و امید است در سال ۱۳۳۶ تسویدقا بتدائی آن با انجام برسد . وزارت معدن در سال ۱۳۳۵ به كشف يك عده ذخایر معدنی کامیاب شد که تنهائیک قسمت محدود آن دارای اهمیت اقتصادی میباشد :

۱- معدن زغال مرزا اولنگ :

این معدن بمسافه اندک از شهر سرپل بطرف جنوب در کنار سړک پیاده رو سرپل ای بلچراغ واقع بوده و بنام معدن زغال مرزا اولنگ موسوم گردیده است جنسیت زغال آن رقم پارچه بوده و مشابیهت تام با زغال دره صوف دارد ذخیره فعلی مکشوفه زغال مذکور در حدود يك صدهزار تن میباشد تا کنون يك اندازه زغال از آنجا استخراج گردیده که به رفع حوائج محروقاتی ریاست تفحصات بطرول صرف شده در اثر کوشش ریاست مذکور سړک موثر رو به ضول تخمین (۷۰) کیلومتری معدن ساخته شده است چون معدن مذکور میتواند محروقات زغال حکومت کلان شیرغان و آقچه و غیره را تسکا فو نماید و لایت مزار شریف نیز متوجه اهمیت موضوع گردیده و در نظر گرفته شده که سړک مذکور را الی زیر معدن احداث نمایند .

۲- ذخایر جدید بیریل در دره نور مشرقی :

دراثر تدقیقات و کشفیات مامورین بیریل در دره نور مشرقی چندین ذخایر جدید بیریل جدیداً مکشوف گردیده است که در آن مقدار فیصدی بیریل الی ۲۰ فیصد میرسد در حالیکه سابقاً از يك فیصد تجاوز نمیشود در سال آینده استخراج بیریل در این نقاط نیز روی دست گرفته میشود .

۳- معدن فیلدسپارت در سرچشمه :

قریب موضع سرچشمه يك ذخیره بزرگ سیارت که يك ماده مهم برای ساخت چینی میباشد نیز ذریعه جیالوجستهای سړوی جیوالوجی مکشوف شده

که ذخیره و افروختنیت عالی دارد این سنگ عنقوب برای ضرورت فابریکه چینی سازی جنگلک استخراج خواهد گردید .

۴- معدن خلك كاولين:

در حوضه كلنگار لهوگرد بدست آمده است این ماده مهم ترین رکن چینی سازی است قراریکه متخصصین چینی سازی «دشاکر کمپنی» در جنگلک آنرا امتحان نموده اند برای چینی سازی خیلی کارآمد میباشد بر علاوه آن در حوضه بریکوت مشرقی اسپتس (سنگ ریشه) در ولایت غزنی (سنگ تالک) و در دشت حاجی توب خاکریز قندهار معدن مس مکشوف شده که تحقیقات راجع به آنها هنوز بانجام نرسیده است .

احصائیه استخراج معادن:

احصائیه ۹ ماهه استخراج اول سال ۳۵ معادن فعال وزارت معادن و صنایع قرار ذیل است :

اسم معدن	مقدار سیر	قیمت به افغانی
۱- معدن نمک تالقان	۱۹۷۶ ر ۲۷۶۱ -	فروش شده ۲۷ ر ۴۶۹ ر ۴ - افغانی
۲- نمکسارانند خوی	۱۰۸۴ ر ۵۹۰ -	» » ۵۰ ر ۶۵ ر ۰۰۵ »
۳- معدن نمک کلفگان	۲۰۵ ر ۱۷۵ -	» » ۸۹۴ ر ۲۴۴ »
۴- نمکسار مزار شریف	۱۲۹ ر ۰۱۹ -	» » ۷۴۱ ر ۸۵۹ »
۵- معدن زغال کرکر	۴۹۹۸ تن -	» »
۶- معدن ایشیسته	۹۴۰۰ تن -	» »
۷- معدن بیریل مشرقی استخراج شده	۲۵ ر ۵۰ تن	کوتاه
۸- لاجورد فروش شده از تمام درجه ها	۴۲۴ - کیلو	۲۷ ر ۲۴۴ دالر امریکایی
۹- سلیت استخراج شده	۸ متر مربع	فروش ۱۰۰۰ متر مربع

سروی معادن نفت در صفحات شمال مملکت :

خلاصه عملیاتی که در سال ۱۳۳۵ درین راه از طرف ریاست تفحصات پترول بعمل آمده قرار ذیل است :

اولین جوپه سامانی که جهت برمه کاری پترول اړسویدن خریداری شده بود در برج حمل سال ۳۵ با افغانستان وارد گردید .
 در ماه ثور نقطه اول برمه کاری در کوه انګوت سرپل توسط جیالوجست ها تعیین گردید و پیش از آغاز به برمه کاری بدو آب مورد ضرورت عملیات توسط بمبها و امتدادنل با نجار ساندن شده بعد از آن در ماه جوزاء کار نصب او لین برج برمه شروع گردید این برج در مدت هفده روز نصب گردید و در عین زمان تعمیر اتاقهای لازمی برای رهائش و تاسیس ورکشاپ و لابراتوار بیابیه تکمیل رسید و یک جنریتر برقی در آنجا نصب گردید . بتاریخ ۲۱ جوزا عملیات برمه کاری توسط ماشین کریدوس ب ۳ با پلهای الماس بقطر ۱۴۶ میلیمتر شروع گردید .

عملیات برمه کاری در کوه انګوت مدت پنج و نیم ماه یعنی از ۲۱ جوزا الی ۴ نوس در هر هفته شش روز در شبانه روز ۲۴ ساعت دوام داشت . پل الماس برمه درین مدت با طبقات مختلف جیالوجی که آثار تیل و غاز آب شور در آن مشاهده میشد تصادف نموده و بالاخره در عمق ۷۱ و ۸۱ متر متوقف ساخته شد . هسته طبقات و اعماق مختلف زمین باراپورها و نتایج لابراتواری آنها حفظ و مرتب گردیده و بر اساس آن گرافهای لازمی به اسکیلهای ۱۰۰۰ و ۵۰۰ و ۱۰۰ ترتیب شده است یک مقدار از هسته های مستحصله هم بغرض معلومات میکروپالی - انتالوجی و غیره تحقیقات لازمه بخارج فر ستاده شده است . در نظر اول بصورت اجالی میتوان گفت که نتایج این برمه از نقطه نظر تفحص رو بهمرفته مساعد و امیدبخش میباشد اما چون هنوز تحقیق نتایج و نمونه های مستحصله بیابان نرسیده بیش ازین چیزی نمیتوان گفت باید هموطنان عزیز ملتفت باشند که کار تفحص پترول علاوه بر لوازم علمی و تخنیککی بحوصله و سیمی محتاج است بعد از خاتمه عملیات برمه اول نقطه برمه دوم در ۱۳۰۰ متری غرب نقطه اول از طرف کآرکنان فنی انتخاب گردید و کار آب رسانی و امتداد سرک آن تکمیل گردید و برمه کاری آغاز شده است .

علاوه بر آن در سال ۱۳۳۵ ریاست تفحصات پترول موفق گردید که یک ورکشاپ نسبتاً مکمل بایک شفاخانه در محل برمه‌کاری تاسیس و گاجاج‌ها و تجویباخا نه‌ها و اطاقهای ره‌ایش مورد ضرورت را تعمیر نماید.

اینک مختصر اقداماتی را که در راه تقویه و انکشاف صنایع بصورت عموم در سال ۱۳۳۵ بعمل آمده باطلاع میرسانیم: در ضمن آن اقدامات وزارت راجع به صنایعی که مخصوصاً تذکر داده شد نیز روشن خواهد شد این اقدامات سه جنبه داشته است:

اول - تکمیل و انجام پروژه‌های صنعتی روی دست. دوم - مطالعات امکان‌ات و سروی پروژه‌های جدید.

سوم - تاسیسات صنایع کوچک.

اول پروژه‌های بزرگ صنعتی روی دست که در سال ۱۳۳۵ وزارت به تکمیل و انجام آنها بیشتر مصروف بوده تا هر چه زودتر بر حله تولید وارد گردید و فشار اسعاری مملکت را تخفیف بدهد و امور مهمی که در هر پروژه انجام یافته ازین قرار میباشد:

الف - دستگاه تولید برق سروبی: این پروژه که به تفاوت موسم و قوه آب دریای کابل از ۱۳۹۰۰۰ الی ۲۲۰۰۰۰ کیلووات برق برای شهر کابل و فابریکه‌های نساجی گلپهار و سمنت سازی جبل‌النراج و سایر فابریکه‌ها فراهم میکند در سال ۱۳۳۵ بسیار پیشرفت نمود و مهمترین کارهای آن بیابان رسید و امور مذکور عبارت بود از:

تکمیل قسمت بند بیتونی.

تکمیل تونل فشار بطول ۳۵۰۷ متر - از ارتفاع ۶ متر و عرض قاعده (۵) متر تعمیر قصر آب به قطر ۳۹ متر و ارتفاع ۴۷ متر بسته‌کاری نل فشار بطول ۹۰ متر و قطر ۴ متر

بسته‌کاری دو عدد توربین عمودی هر یک بقوه ۱۵۰۰۰ استیل
بسته‌کاری دو عدد جنریتر هر یک بقوه ۱۱۰۰۰۰ کیلووات امپیر

بسته کاري و ترانسفايډمرهای سروبي و برشناکوت .

نصب پايه های آهنی بين سروبي و برشناکوت بفاصله تخمین ۷۲ کیلومتر
ولین دوانی بالای پايه های مذکور ، تمديد لاین های کبیلی و تعمیر برج ها
در داخل شهر .

بالاخره نصب پايه های برق بين سروبي و گلپهار بفاصله
تخمین ۸۰ کیلومتر

باين صورت گویا مهمترین کارهای فایر بکه برق سروبي در سال ۱۳۳۵
انجام یافته و امیدواریم که در ماه های اول سال ۱۳۳۶ فایر بکه مذکور
به تولید آغاز نماید .

ب- دستگاه تولید برق خان آباد - پروژه برقی دیگری که در این سال
زیر کار بوده دستگاه تولید برق خان آباد است که بسرقت دیزلی فعلی
آنجا را توسط برق آبی تکمیل میکند و ظرفیت آنرا تا ۱۴۰۰ کیلو وات
بالا میبرد و این موسسه علاوه به تنویر شهر خان آباد برای کارخانه های
تصفیه ینبه و تیل کشی و صابون سازی قندوز نیز نیروی محرکه فراهم میکند .
امید داریم در جریان سال ۱۳۳۶ کار بسته کاري ماشین های آن
شروع شود .

ج- فایر بکه نساجی گلپهار: در این پروژه بزرگ در سال ۱۳۳۵ بیشتر
عملیات تعمیر جریان داشت و از آن جمله تعمیر بنای سوچ بورد و ورکشاپ .
تجویلخانه ها و فایر بکه بافت به تکمیل رسید - که بسته کاري ماشین های
نختابی و ماشین های بافت ردی شروع گردید . ماشین های فایر بکه به
پیمانته زیاد مسلسل میرسد و در صورتیکه کدام حادثه غیر مترقب رخ ندهد
نظر به جریان فعلی امور بسته کاري میتوان امیدوار شد که شق نختابی
فایر بکه در اوایل سال ۱۳۳۷ شروع بکار نماید .

د- توسعه فایر بکه نساجی پلخمری: بسته کاري ۴۸ پايه ماشین بافت
اتوماتیک در پلخمری در سال ۳۵ انجام یافت و این ماشینها علاوه بر افزایش

قوه تولید بلخمری يك تعداد عمله را نیز برای استفاده از ماشین های یافت خود
 کار کرده برای بار اول در مملکت ما وارد میشود و تربیه میکند اکنون
 کار تربیه عمله مذکور در بلخمری جریان دارد .

علاوه بر ماشینهای مذکور بنای فابریکه الحاقی جدید جهت نصب (۳۰۴)
 دستگاه ماشین بافت خودکار دیگر در بلخمری تکمیل شده است .

هـ- صنایع پنبه قندوز: بنای فابریکه های تیل کشی و تصفیه تیل
 و ماجرین سازی در قندز تکمیل گردید و بسته کاری ماشین های مذکور
 شروع شده است .

تعمیر دستگاه صابون سازی مربوط با فابریکه مذکور در سال ۱۳۳۵
 شروع گردید نصب ماشین های چین در خواجہ غار آغاز شد .

ز- فابریکه سمنت سازی جبل السراج: این فابریکه تولید روزانه تخمین
 صدتن سمنت تعمیر میشود . کار تعمیر بنای اصلی فابریکه با بنای و رکشاپ
 خاتمه یافته و عملیات بسته کاری ماشین هادر جریان است . امید میرود در ظرف
 سال ۳۶ فابریکه شروع بکار کند .

ح- فابریکه چینی سازی شاگرد: تعمیر يك فابریکه چینی سازی
 بظرفیت روزانه ۵۰۰۰ تکه چینی در سال ۳۵ به رهنمایی و تشویق وزارت
 و تصدی و اقدام يك نفر از تجار مملکت شروع گردید و کار آن بسرعت
 پیش رفت نموده امیدوار است در سال ۱۳۳۶ به تولید شروع نماید .

ط- فابریکه بریکت سازی: برای بریکت نمودن زغال يك فابریکه
 بظرفیت سه تن فی ساعت خریداری شده و امید است در جریان سال ۱۳۳۶
 بسته کاری آن در جوار کابل خاتمه یافته شروع بکار کند .

ظرفیت این فابریکه برای احتیاج بریکت شهر کابل کافی نیست و محض
 بصورت امتحانی بکار انداخته میشود .

در صورتیکه محصولات آن طرف قناعت واقع شود به خریداری
 چند دستگاه دیگر اقدام خواهد شد .

۱- نصب و خریداری ماشین های جدید بیزل :

در سال ۱۳۳۵ برای تخفیف قلدت برق در شهر کابل دو پایه ماشین بیزل هر يك بقوه (۵۰۰) کیلووات در برشنا کوت نصب گردید و همچنان برای پلخمری دو پایه ماشین بظرفیت ۶۴۰ کیلووات خریداری شد .
سروی شبکه شهری برق اندخوی نیز تکمیل گردید .

۲- مطالعه و همرویی پروژه های جدید :

الف- فابریکه سمنت پلخمری :

این فابریکه برای تولید ۲۰۰ تن سمنت در روز که در آینده به ۴۰۰ تن توسعه یافته میتواند پیش بینی شده در سال ۱۳۳۵ سروی ابتدائی آن تکمیل گردیده موضع آن در پلخمری تعیین گردیده مواد خام مورد ضرورت در قرب و جوار موضع مذکور پیدا شده و عمل تجزیه و تحلیل آن انجام یافته است .

ب - فابریکه های حفظ میوه :

چون ساختمان دو فابریکه کانسرو میوه در کابل و قندهار در نظر است در سال ۱۳۳۵ قبل از همه احصائیه تخمینی میوه در قندهار و کابل و پروان ترتیب گردیده سپس امور سروی ابتدائی توسط متخصصین چکوسلواکی انجام یافت و پس از وصول پروژه انتهائی بکار آغاز خواهد شد .

ج - فابریکه های چرمگری :

برای احداث فابریکه های چرمگری نیز بدو احصائیه تخمینی پوست های گاو - گوسفندی و بز در هرات - قندهار و کابل ترتیب گردیده در سال ۱۳۳۵ سروی ابتدائی آن انجام یافت و پس از تکمیل پروژه بکار شروع خواهد شد .

د - فابریکه ساخت کاشی - کپریل و خشت و سایر لوازم تعمیر :

امور سروی ابتدائی و تجزیه و تحلیل مواد خام ضرورت آن در سال ۱۳۳۵ انجام یافته و موضع آن در ده کپک کابل تعیین گردید . اکنون منتظر پروژه نهایی می باشیم .

ه - دستگاه دوم تولید برق پلخمری :

امور سروی ابتدائی يك دستگاه تولید برق بظرفیت ۸۰۰۰ کیلووات در پلخمری گردیده تا برای فابریکه سمنت سازی و ورکشاپ ترمیم موتور و غیره تاسیسات صنعتی شهر مذکور نیروی محرکه فراهم کنند .

و - بند و دستگاه تولید برق نغلو :

يك تعداد از متخصصین مشغول مطالعه و سروی ساختمان يك بند بزرگ بروی دریای کابل در نقطه نغلو جهت ذخیره آب و بنای يك مرکز تولید برق بظرفیت ۳۰ الی ۴۰ هزار کیلووات میباشد بند مذکور علاوه بر تولید در خود نقطه در نتیجه افزایش و تنظیم جریان آب توده تولید برق را در سروی نیز با نصب توربینها و جنزیتريهای اضافی دوچندان خواهد ساخت . اما این کار بسیار بزرگ و پرمصرفی است که البته پس از تکمیل سروی و پروژه فنی بدان غور خواهد شد .

ز - دستگاه ترمیم موتور و فلز کاری کابل :

قبلا تعمیر يك دستگاه ترمیم ماشین و نجاری در جنسكلك کابل از طرف شرکت نساجی شروع گردیده بود که بعضی از قسمت های آن تکمیل شده و بعضی زیر کار است . در نظر است که این تاسیسات توسعه و تکمیل گردیده به يك دستگاهی که مستعد ترمیم يك هزار عراد موتور در سال باشد باریخته گری و فلز سازی و غیره لوازم آن تبدیل گردد . سروی ابتدائی این پروژه تکمیل شده است و متخصصین مشغول ساختن پروژه آن میباشند .

ح - دستگاهای ترمیم موتور هرات و پلخمری :

تعمیر چنین دودستگاه دیگر ترمیم موتور بقوه هر يك سالانه پنجصد موتور در هرات و پلخمری در نظر است . سروی مقدماتی آنها نیز انجام یافته و پروژه آنها روی دست است .

ط - لابراتوار عمومی :

امور سروی ابتدائی يك لابراتوار عمومی صناعتی و معدنی در کابل انجام یافته پروژه آن نیز ترتیب گردیده است .

ی - فابریکه تهیه کود آزوتی :

متخصصین کار سروری این پروژه را ختم نموده اند در نتیجه مصالعات به این تصمیم واصل شدیم که فعلاً نظر به مشکلات و موانع از نظر قوه برق و مواد خام پروژه مذکور به آینده محول شود .

ک - فابریکه الکل سازی بغلان :

برای استفاده از میلاس لبلبو ساختن یک فابریکه الکل زیر نظر گرفته شده بود که سروری آن تکمیل گردید .

در نتیجه چون عجاله مصرف الکل صنعتی و طبی کشور خیلی کمتر از ظرفیت خورد ترین فابریکه الکل سازی است که طور اقتصادی کار کند لهذا عملی ساختن این پروژه به آینده محول گردید .

ل - دستگاه آب رسانی شهر مزار شریف :

پس از سروری مکمل شهر مزار شریف و دهدادی و دریافت منبع مناسب جهت گرفتن آب، راپور متخصصین راجع به آب رسانی شهر مزار شریف تر تیب گردیده وزیر غور و بحث است .

م - پروژه توسعه فابریکه قند سازی بغلان :

این پروژه مقصد توسعه قوه تولید فابریکه بقدر ۱۵۰ فیصد از تولیدات فعلی و توسعه دیسک بخار آن تا به ۳۶ تن فی ساعت و همچنان تاسیس یک دستگاه لبنیات به ظرفیت روزانه ۱۰۰۰ لیتر شیر - ۲۵ کیلو گرام مسکه و ۹۰ کیلو گرام پنیر روی دست میبا شد .

سوم - موسسات صنایع کوچک :

موسسات کوچکی که درین سال به تثبیت اشخاص مختلف از وزارت جوازنامه گرفته و با استفاده از مواد اصولنامه تشویق صنایع بکار افتاده قرار ذیل است :

الف - موسسه مصنوعات کیمیاوی در کابل که در آن عطریات - کریمهای روی و غیره ساخته میشود .

- ب - موسسه صنعتی توفیق در کابل که در آن منسوجات نخی و غیره تولید میگردند .
 ج - موسسه تخنیکي نیاز در کابل که در آن ماشینهای کوچک تخنیکي ترمیم میگردند .
 د - موسسه ورکشاپ صالح در کابل که در آن آلات برقی ترمیم میگردند .
 ه - موسسه تیل کشی و صابون سازی صالح بای در اندخوی .

تقویت و بازگشایی صنایع دستی :

مسئله تقویه و انکشاف صنایع دستی یکی از مسایل مهم و در عین حال دشوار و غامض اقتصادی افغانستان است زیرا که حرفه ها و صنایع دستی در مملکت بسیار و متنوع، متنشت و غیر متمرکز است و هر شق آن در هر نقطه يك نوع كمك و تقویت جدا گانه را ایجاب میکند. از طرف دیگر چنانچه معلوم است صنایع دستی در زیر فشار رقابت صنایع ماشین خارج در حال اختناق رسیده و گذشته از اجناس وارداتی ساخت خارج حالا برقا بت صنایع ماشین داخلی نیز مصادف گردیده و در آینده روز بروز بیشتر مصادف خواهد شد. لهذا مسئله تقویت صنایع مذکور در عین حال که مهم و ضروری است طرح يك پلان مفصل و دقیقی را ایجاب میکند که شقوق مهم و اساسی صنایع مذکور را انتخاب نموده طرز و مقدار كمك و معانت را با آنها از نظر تخنیکي و مالی و هم از ناحیه تشکیلات با رعایت اوضاع عمومی اقتصادی مملکت تعیین نماید و يك موازنه درست در بین صنایع ماشینی و دستی بر قرار سازد .

تطبيق چنین يك پلان نظر به تشمت ذاتی صنایع مذکور ایجاد تشکیلات مناسبی را ایجاب میکند که در تمام نقاط مملکت رسیده بتواند و در هر جا همان نوع كمكی را که مورد ضرورت است فراهم کند .

وزارت صنایع و معادن از ابتدای ملتفت این نسکات بوده و لهذا قبل از همه توسط يك تعداد متخصصین که شعبات مختلف ملل متحد در اختیارش گذاشته بودند موضوع را بطور اساسی زیر مطالعه گرفت .

پس از تکمیل مطالعات مذکور بكمك بانک زراعتی و صنایع دستی قبلا در این ساحه وارد گردیده و بیک سلسله عملیات شروع نموده بود بطرح يك

پلان جامع شروع نموده که در مدت چهار سال آینده در معرض اجراء کېږدازده
خواهد شد. خطوط اساسی پلان مذکور پس از طی مراتب توسط جراید
باطلاع عامه رسانده خواهد شد.

ګمکهای بین المللی در امور صنایع و معادن:

مؤسسات بین المللی در بعضی شقوق تا یک اندازه بامام کمک نموده اند مثلاً
شعبه امداد تخنیکي ملل متحد در قسمت صنایع دستی با وزارت صنایع و معادن
معاونت نموده بعضی متخصصین را با فغانستان ارسال نموده و باره آلات و سامان
تعلیمی و تجربی نیز فرستاده است. همچنین در قسمت وضع قوانین توسط
متخصصین خود راجع بقانون معادن بامامشوره داده یک تعداد سکالرشپها
در شقوق مختلف صنایع و معادن توسط موسسه ملل متحد و اداره بین المللی کار
حاصل کرده ایم که جوانان افغانی آن به توسعه معلومات و آموختن تکنیکهای
جدید در خارج مصروف میباشند. ما ازین معاونت های موسسه مذکور همترن
میباشیم و امید داریم که دامنه همکاری هاروز بروز وسیعتر گردد.

دروقتیا وزارت

د وزارت کفیل

ع، ج، دکتور عبد الظاهر

ع، ص، دکتور عبد الرحيم

معین

د قلم مخصوص د مدیریت کفیل؛

ص، محمد یعقوب

د پلټنې مدیر ص، عبد القادر

د فنی مشاوریت مدیر *****

د صحې چارو د ریاست کفیل؛

ع، ص، دکتور عبد الرحمن حکیمي

د نشر او د مدیریت کفیل؛

ص، محمد آصف عباسي

د صحې انجمن مدیر؛

ص، حاجي محمد

ع، ج، دکتور عبد الظاهر

د بین المللی مدیر ص، محمد موسی

د ساری امراضو د کنترول او احصائی مدیر ص، احمد علي معاون دکتور

ص، عبد القیوم

د احصائی خانگی آمر

ع، دکتور غلام ذکر یا

د تشکیلاتو لوی مدیر

ع، میر محمد امین

د شفا خانو مدیر

د اکسیریز اولابرا توارد مدیر یت کفیل ع، عبد الاحمد

*****

د صحې قوانینو مدیر

ع، دکتور محمد آصف فقیری

د مرکزى صحې لوی مدیر

ع، ص، حبیب الله

د اداری د ریاست کفیل

ص، سید ایشان

د ما مورینو مدیر

ع، عبد الغفار

د محاسبی او لوازم لوی مدیر

- د جنسي محاسبې مدير
ص، عبدالقدوس
د نقدي محاسبې د مديریت كښل
ص، حاجي محمدانور
د جنسي محاسبې د مديریت كښل
ص، صمدعلي
د ترانسپورت د څانگې آمر
ص، احمدعلي
د خريداری د مديریت كښل
ص، عبدالاحمد
د تدقيق او معاینې مدير
ص، عبدالحبيب
د پانېو مدير
ص، عبدالخالق
د غاښو جوړولو د مؤسسې تو آمر
ع، دكتور عبدالغني
د بنديخود سنا توريم سرطبيب
ص، دكتور محمد موسی
د توبر كلوز د مجادلې آمر
ص، دكتور مير غلام حيدر ماهر
د كابل د محبس د شفا خانې سرطبيب
ص، دكتور محمد سرور
د واكسين د تهپې آمر
ص، عبدالستار معاون دكتور
د كابل د اكسريز د موسسې آمر
ص، دكتور مير فخرالدين
د اسپرت كشي د څانگې آمر
ص، عبدالرحمن دواساز
د ورو او مورود د څانگې آمر
ص، محمد حبيب معاون دكتور
د ویدی كلينيك آمر
ص، دكتور محمدانور
د لابراتوار آمر
ص، مير عبدالرحمد
د اكسريز آمر
ص، محمدجان

امور وزارت صحیه

اقدامات در قسمت طب و قایوی

مفهوم طب و قایوی در مملکت ما جدید است. طب معالجوی از هزار سال پیش شاید از بدو خلقت انسانی به وجود آمده و توجه بیشتر بشر را بخود جلب کرده است.

نظر بگذشته در مورد طب و قایوی نشان میدهد در قصهای حکیم جادوگر برای این بود که محیط مریض را از علل آلام پاک بسازد و بعد از اینکه طب یونانی قبل از تولد مسیح (ع) بدنیا آمده این مساله از محیط مریض دور گردیده و به خود مریض متوجه شد. به عبارته دیگر آن عصر علت مرض و در خود مریض جستجو میکردند باین اساس مردم از محیط صرف نظر کردند و تا اینکه در قرون اخیر علت مرض را در محیط مریض یافتند و این امر سبب بوجود آمدن حفظ الصحه محیطی و یا طب و قایوی شد و بالاخره فهمیده شد که اهمیت طب و قایوی بیشتر بوده و فوائد اقتصادی تری را دارا میباشد و از طرفی پرسونل کمتری بکار دارد. وزارت صحیه نیز در این اواخر باین مساله مهم ملتفت شد چنانچه دو کشور اینکه تماماً در شق طب معالجوی تریه میشوند مساثل طب و قایوی را نیز در پروگرامهای فاکولته داخل نمود و همچنین به تاسیس کورسهای عالی موفق گردید ...

وزارت صحیه در قسمت طب و قایوی که نزد ما اهمیت بسزا و روز افزون داشته و بهر اندازه که توان مالی و پرسونل فنی اجازه داده است به امراض مهمه که در مملکت موجود بوده یکی بعد دیگر بصورت توسعه وی مجادله کرده است.

مجادله با امراض

در سالهای گذشته امراض مهمه ملاریا - حمای لکه دار - توبر کسلوز - چیچک - محرقة و غیره بیشتر توجه وزارت صحیه را بخود جلب کرده و مجادله های ضد ملاریا و حمای لکه دار مخصوصاً بانتهای درخشانی انجامیده ولی با اینکه از تعداد مصابین این دو مرض خیلی کاسته شده و با نهم اساس مهم مجادله به امراض مذکور از بین بردن ناقل مرض یعنی قلع و قمع ناقل مرض ملاریا

پشه ملاریا) و مجوساختن ناقل مرض حمای لکه دار (شیش) که در دو صورت باید ادویه ضد حشرات تطبیق گردد وزارت صحیه دوم اساسی مهم مجادله با مورد توجه قرار داده است :

۱ - با وجودیکه از تعداد میان بین مرض بصورت فوق العاده تنقیص بعمل آمده است با نهم برای اینکه مجادله بهمان شدت سالهای بار دوام داشته باشد روی این منظور مجادله حمای لکه دار که به فضل خدای متعال در این یکی دو سال اخیر از تعداد مصابین آن کاسته شده و لی طرزیکه ملاحظه میگردم مجادله نه تنها به شدت سال اول اوامه دارد بلکه در یاز پنج ساله وزارت صحیه در نظر گرفته شده تا این مجادله به نقاط بیشتر مملکت توسعه یابد تا نیا از آنجا که اساس دوم و بزرگ مجادله مراقبه ارتواید مقاومت در ناقل مرض علیه مجادله میباشد و متاسفانه در این اواخر تولید این نوع مقاومت در ناقل های مرضی ضد وسائل مجادله در بعضی ممالک به مشاهده رسیده از این رو مجبور در مجادله ملاریا در سال جاری تغییرات مهمی رو داده است که با وجود ادامه نوع سابق که عبارت از کنترل ملاریا توسط استعمال ادویه ضد پشه فعالیت جدید مجادله را که عبارت از جلوگیری مرض شدن پشه و یا به عبارت دیگر تداوی منبع مرضی علاوه گردید به اصطلاح تخنکی نوع مجادله از کنترل به ایراد بکاسیون یعنی امحای مرض تبدیل گردید .

مرض خبیث و خانما نسوز دیگریکه وزارت صحیه آنرا دشمن اول افراد این مملکت میدانند، مرض سل یا توبرکلوز است وزارت صحیه کوشش کرد این مرض را ابتداء در مرکز سروی کرده و برای تشخیص و تداوی و مجادله اصلی آن در مرکز مجادله توبرکلوز کابل پرسونل فنی را تربیه نماید تا بعد از تربیه بایک تعداد کافی پرسونل بتواند مجادله را به عین شرط به نقاط دیگر مملکت توسعه بدهد. چون در مملکت ما مانند سایر ممالک جهان ممکن نیست بستره های کافی در شفاخانه ها جهت تداوی این مرض احداث گردد لهذا در اواخر سال گذشته برای بار اول ذریعه مرکز مجادله توبرکلوز تداوی

خانگی مریض، طوری که از طرف کمیته متخصصین تو برکلوز سا زمان صحت جهان توصیه گردیده بود در شهر کابل شروع گردید تربیه این نوع پرسونل وقت کافی (یک یا دو سال) بکار دارد اما درائتای پیشرفت مجادله در شهر کابل پروگرام تربیوی این نوع پرسونل نیز توسعه می یابد بالاخره مجادله دیگری که توجه این وزارت را در ظرف سال گذشته جلب نموده بود عبارت از مجادله به امراض محرقه - شبه محرقه - چیچک و سگک دیوانه که متاسفانه در سالهای گذشته مجادله به این امراض نتایج کاملاً تسلی بخش بار نیاورد و برای رفع علل مهمی که در گذشته باعث ناکامی این مجادله ها شده بود وزارت صحیه را به اقدامات لازمه آتی وادار ساخت :

الف) ساخت واکسینها - وزارت صحیه در سال جاری کامیاب شد تا در ساختن واکسینهای ضد محرقه - شبه محرقه - چیچک و واکسین سگک دیوانه تغییرات مهمه وارد نماید و واکسینها را به اصول جدید توأم با قوای متناسب آن تهیه و قبل از تطبیق کردن توسط لابراتوارهای بزرگ عالم امتحان و پس از اخذ نتایج مثبت حاصله در محل تطبیق و عمل قرار دهد . جای بسی مسرت است که فعلاً در موسسه تهیه واکسین وزارت صحیه واکسینهای متذکره مساوی به استناد در بین المللی آماده و تهیه میگردد از این رهگذر در آینده مجادله ها علیه این امراض موفق و کامیاب عملی خواهد شد؛ از طرف دیگر چون وسائل حمل و نقل واکسین در اکثر حصص مملکت حسب دلخواه موجود نبوده و رساندن واکسین تازه تحت شرایط مخصوصه از قبیل درجه برودت در ایام تابستان و غیره تا اندازه ناممکن بود از این لحاظ اکثر مجادله ها مخصوصاً مجادله با مرض چیچک بی نتیجه میگردد و وزارت صحیه پس از اینکه واکسین خشک را توسط مؤسسه تهیه واکسین با تطبیقات تجربی بدست آورد و ثابت شد که واکسین خشک در خود پایتخت مملکت ما تولید و قناعت بخش بوده مستلزم نگهداشت مخصوصه که برای واکسین عادی ضرور است نمی باشد از این رو امید است نتایج مجادله بعد از این بصورت خیلی بهتر دست بدهد . ناگفته نیاید گذاشت

که مؤسسه تهیه واکسین موفق شد در سال جاری بر علاوه دیگر واکسین ها واکسین
 - گت دیوانه را به میبندد جدید که قوه آن بزودی از بین برفته و برای ماهها دوام
 کند تواید نماید به این اساس شش مرکز تداوی - گت دیوانه بصورت مجانی
 در هرات - مزار شریف - قندهار - بلخمری - جلال آباد و گردیز افتتاح گردیده
 است . در اینصورت امید است مجادله به این مرض مهلک برای آینده سهلتر شود .
 مجادله به امراض معانی از قبیل معرقه - اسهال - بیچش - طفیلات معانی و غیره
 که مخصوصا در موسم گرما در اکثر نقاط مملکت تعداد زیاد مصابین را تشکیل
 میدهد . این قسم امراض اضافه تر در نتیجه ملوث شدن آبهای مشروب سبب بجات
 و از آن غیر فنی کشفات و غیره بوجود می آید . وزارت صحیه در نظر دارد مخصوصا
 در شرق صحی پروژه دهکده حفرچاهای فنی و تعمیر میرز های اصولی را عملا
 به اهالی آموخته از فوئاد آن مرد در آگاه سازد . تهیه آب مشروب و تعمیر
 میرزهای صحی از مسائل مهمه نجیبری صحی بشمار میرود که امید است پس
 از آنکه کورس ساینجیرین وزارت صحیه فارغ التحصیلان خود را در سال آینده
 بدسترس وزارت صحیه بگذارد این پروگرامهای مهمه صحی حسب دلخواه
 به معرض اجراء گذاشته شود و در مقابل امراض متذکره مجادله مؤثرانه
 صورت بگیرد

امور انجیری صحی :

قبلا وزارت صحیه يك انجیر صحی برای امور صحبت عامه شهر کابل از سازمان
 صحی جهان طلب کرد چنانچه انجیر مذکور بکابل وارد و عملا در ریاست بناروالی
 اجرای وظیفه میکند همچنین شعبه انجیری صحی جهت عملی ساختن پلان دهکده
 از نواحی شیوه کی - بگرامی - سیاه سنگ - چهار آسیاب و یک حصه دره اوگر
 برای آب رسانی و کنترل صحت در اهالی و مجادله از نشوونمای مگس ساختمان
 بیت الخلاهای صحی - و بودر پاشی نقشه برداری کرده و ضمنا از قراة شیوه کی
 سیاه سنگ - مموزی - سپاک قلعه حسن خان بالاویا تین - ولایتی - بگرامی -
 چهار آسیاب از اینکه بچه وسیله آب نوشیدنی خود را تهیه مینمایند احصا نیمه
 صحیح لازمه بدست آورده است اداره انجیری صحی وزارت صحیه با همکاری

سایتیرین سازمان صحی جهان موفق شده است تا يك تعداد چاهای صحی و فنی بر مبنی برای استفاده اهالی آنجا حفر و ضمنیك تعداد بیت الغلاهای صحی که از نشو و نموی مگس محفوظ میباشد تعمیر نماید . علاوه آن این شعبه جهت تمدید نل آشامیدنی ریاست مرستون نقشه های لازمه تهیه و بدسترس ریاست موصوف گذاشته است . ناگفته نماند که علاوه بر این خدمات مشظور اصل تهیه و تر بیه پرسونل فنی است که عدم پرسونل فنی کافی طوریکه بارها تذکر داده شده ساحه فعالیت وزارت صحیه را محدود میسازد و به مجردیکه تعداد این نفر فنی بیشتر گردد وزارت صحیه فعالیت خود را توسعه خواهد بخشید . پلان و نقشه تعمیرات و وسائل آب رسانی همه از شعبه انجنیری صحی وزارت صحیه صورت میگیرد .

تماس با مؤسسات صحی در خارج

وزارت صحیه برای پیشبرد مرام خود همیشه داخل فعالیت بوده با مؤسسات خارجی تماس گرفته است و این تماسها اوا تر از همه با مؤسسه صحی جهان و یونسف و (آی سی ای) بوده . چنانچه تا حال راجع بموضوعات آتی با مؤسسات متذکره داخل مفاهمه شده است :

- ۱- تأسیس مؤسسه صحت عامه وزارت صحیه .
- ۲- پلان های دست داشته وزارت صحیه .
- ۳- مجادله مرض سل .
- ۴- کمک های نرسنگ مر بوط پلان پنجماله .
- ۵- معاونتهای پلان احصائیه وی قسمت پلان پنجماله وزارت صحیه .
- ۶- هلت اید جو کیشن .

در مجالس متذکره شخص وزیر صحیه نیز حضور داشته و مباحثات لازمه نموده و نظریات خود را رسماً بدفتر منطقوی جنوب شرق آسیا ارسال نموده است . که در پلان پنجماله تحت اجراء قرار داده خواهد شد . علاوه آن در سال جاری پلان آیریشن کنترول پروژه توبرکلوز (تداوی مریضان خانیگی توسط ایزونیازید) بین سازمان صحی جهان و وزارت صحیه ترتیب و امضاء شد . همچنین

بر اساس پلان پنجم له درمورد احتیاجات نرسنگ و تربیه پروگرام تربیوی نرسپای مردانه و زنانه قابلهها و معارونین آنها باسازمان صحنی جهان داخل مذاکره گردید که نظریات شان اخذ گردید. هکذا در اثر مذاکرات با مشاورین احصائیوی سازمان صحنی جهان که در این او اخر بکابل وارد شده بودند به منظور عملی ساختن پلان پنجم له در باره پیشرفت انکشاف احصائیوی و فیات و تولدات و علل فوت تا اکنون در افغانستان وجود ندارد با ایشان داخل مفاهمه شدیم چنانچه پلان آپریشن آن ترتیب و تحت عور می باشد ممکن است عنقریب به امضاء برسد ...

متعاقباً نظر به پلان پنجم له افغانستان در اثر مذاکراتی که با سازمان صحنی جهان بعمل آمد پیشنهادات مارا به پیشرفت تعلیمات صحنی عامه ترتیب و عنقریب دران باره اجراءات مهمه بعمل خواهد آمد ...

استفاده از مساعدت موسسه صحنی جهان و یونیسیف

مساعدت هائیکه از موسسه صحنی جهان و یونیسیف بدست آمده است ذیلا توضیح میشود :

در قسمت ملاریا :

علاوه بر کمکهاییکه بر طبق پروگرام مرتبه از چند سال باین طرف ادامه دارد در سال (۱۹۵۶) برای تحصیلات عالی یک نفر بصورت فیلو شب بین المللی برای مدت یکسال منظور گردیده بود که باسازمان دکتور موظف ریاست مجادله ملاریا در شق مذکور اعزام شده است ، و علاوه معادل مبلغ (۴۷۰۰۰) دالر سامان و لوازم مجادله از طریق یونیسیف ارسال گردیده است .

در قسمت تو بر کلوز :

برای مرکز مجادله تو بر کلوز در سال (۱۹۵۶) تیم فنی سازمان صحنی جهان مشتمل بر یک نفر متخصص تو بر کلوز دو نفر نرسپای صحت

عامہ ویکنفر تخنیشن اکسریز ویکنفر تخنیشن لابراتوار بودہ علاوہ معادل مبلغ چہار ہزار دالر سامان و لوازم نیز ار سال گردیدہ است .

موسسہ تہیہ واکسین :

وزارت صحیہ بایونیف موافقہ کرد تا عمارت مؤسسہ تہیہ واکسین را بالحاقیہ های لازمه بر حسب ایجابات فنی اعمار نماید و یونیف تعہد نمود کہ در سال (۱۹۵۶) تخمیناً بیست ہزار دالر سامان و لوازم آنرا معاونت نماید چنانچہ سامان و لوازم متذکرہ وارد و در موسسہ تہیہ واکسین بکار انداختہ شدہ است علاوہ آن در سال مذکور یک متخصص لابراتوار و برای پنج نفر فیلوشپ نیز دادہ شدہ است .

معاونت در لابراتوار صحت عامہ :

بر علاوہ ادارہ پروژہ سابقہ در سال (۱۹۵۵) یک نفر تخنیشن لابراتوار (بین المللی) جهت تربیہ و تعلیم کورس لابراتوار نیز اعزام نمودہ است .

ادارہ صحت (مشاور صحی) :

این پروژہ از سال (۱۹۵۱) شروع و الی (۱۹۵۸) ادامہ دارد، مصارف تخمینی آن (۵۲۵۶) دالر سامان و لوازم را کہ در ہر سال معادل سہ صد دالر میشود متقبل شدہ اند .

معاونت اداری :

این پروژہ از سال (۱۹۵۵) آغاز گردیدہ کہ مراد آن عبارت از تربیہ نفر در شق اداری صحت عامہ میباشد و تا سال (۱۹۵۸) ادامہ خواهد داشت معاونت سازمان صحی جهان در این شق در حدود معادل (۴۲۱۶) دالر می باشد .

توسعہ و لایتی صحت عامہ :

این پروژہ کہ راجع بہ تربیہ و تعلیم نرسہا کورس قابلہ گی و حمایہ طفل و مادر در ولایت قندھار میباشد از سال (۱۹۵۵) شروع و تا سال

(۱۹۵۸) دوام می‌کنند، معاونت آن در حدود معادل (۲۲۲۳۶) دولار تخمین شده است.

احصائیه های حیاتی و صحتی:

در سال (۱۹۵۶) سازمان صحتی جهان یک نفر متخصص احصائیه را به این وزارت اعزام کرد تا اخیر سال (۱۹۵۷) به کشور ما کار کنند. معاونتیکه در این باره بعمل آمده در حدود معادل (۲۰۰۰) دولار سازمان و لوازم میباشد.

معاونت فرموسسه صحت عامه:

در سال (۱۳۳۵) یک نفر متخصص بمصرف سازمان صحتی جهان بکشور ما اعزام گردید تا در پلان فرموسسه صحت عامه نظریات خود را ارائه نماید شخص موصوف وارد و نظریات خویش را در باره تاسیس نمودن فرموسسه صحت عامه تقدیم کرده است.

مکتب پرستاری مردانه:

در سال (۱۹۵۶) یک نفر معلم پرستاری سازمان صحتی جهان وارد ممالکت ما گردیده است.

معاونت تشخیصی

تعلیمات صحتی:

وزارت صحتیه در نظر دارد قلت بر سونل فنی خود را با دایر نمودن کورسها از قبیل ریفرشر کورس، کورس قابله گی و سانیترین جبران نماید همچنان آرزو دارد تا کورسهای معلمین را در مؤسسات کتار کنان قریه و پروژه انکشاف دهاتی تأمین نماید و در تمام این شقوق تعلیمات صحتی یکی از ضروریات وزارت صحتیه محسوب میشود این پروژه از سال (۱۹۵۷) آغاز خواهد شد.

حمایه مادر و طفل:

معاونتیکه برای این فرموسسه منظوری داده شده معادل مبلغ (۱۵۶۰۰)

• دلار بوده که از سال (۱۹۵۰) آغاز و تا سال (۱۹۵۷) ادامه دارد .
 مرام این کمک محض حمایت مادر و طفل است .

حفظ الصحه محیطی :

این پروژه از سال (۱۹۵۶) شروع و تا سال (۱۹۵۷) دوام خواهد داشت . مرام این پروژه انجمنی صحی بوده و مصارفیکه برای آن قابل شده اند در حدود (۱۵۳۳۲) دلار میباشد در سال (۱۹۵۶) در حدود یازده هزار دلار سامان و لوازم از سال گردیده است .

معاونت به بناروالی کابل :

• در ماه نومبر ۱۹۵۵ در اثر تقاضای وزارت صحیه یکنفر انجمن صحی جهت اداره ساینسشن و وسائل آب رسانی و بدررفتها و جمع نمودن مواد و دور انداختن (کار باج) ارسال گردید این پروگرام در سال (۱۹۵۶) شروع و مصارف آن بصورت تخمین (۱۵۸۹۷) دلار تسجیده شده است .

معاونت به مکتب مامورین صحت عامه :

این پروژه که برای خدمات صحی جامعه اشخاصی را تربیه مینماید که محیط مریض را تدوای کند یعنی محیط را از آلیشات - ملونات پاک سازد تا مردم معروض خطر مکروب واقع نگردند پروژه مذکور در سال (۱۹۵۶) آغاز و برای این منظور یکنفر معلم از طرف سازمان صحی جهان برای تربیه طلاب ارسال شده است که تا سال (۱۹۵۸) بوظیفه ادامه بدهد . مصارفیکه برای این پروژه موصوف قائل شده اند در حدود (۷۰۰۲) دلار میباشد و علواناً معادل مبلغ یکپنجاه و دو دلار سامان و لوازم را بدوش گرفته اند .

معاونت در کورس عالی :

وزارت صحیه آرزو دارد که پروگرامهای صحی را در سائر نقاط کشور بخش نماید بنا بر آن به تربیه دو کشوران لائق مخصوصاً در شق صحت عامه که احتیاج شدید محسوس میگردد تا اصولهای مودرن کانتروول صحت عامه را فرا بگیرند به این اساس در سال ۱۳۳۵ یک عده دو کشوران را در این کورس

شاملو دوتنیز پروفیسر نیز از سازمان صحتی جهان برای همکاری و معاونت به این کورس واری گردید. در نظر است در سال (۱۹۵۷) نیز این پروژه ادامه داده شود مصارف آن در حدود (۵۲۰۰) دولار تخمین شده است.

حمای لکه دار :

مجداله حمای لکه دار همه ساله در سرتاسر کشور مخصوصاً در موسم زمستان توسط پروردیاشی دی. دی. تی. بعلمی آید.

معاونت یونیسیف در سال ۳۵ عبارت از (مقدار ۶۰۰۰) یوند پروردی دی تی تخنیکل و چهار صد عدد گن دستی میباشد.

توپیه دو کشوران و متخصصین

این موضوع نزد وزارت صحتیه نسبت به تمام پروتیم های دیگر اهمیت بیشتر و بزرگ تر را دارد، زیرا در صورتیکه حکومت در توسعه بودجه وی وزارت صحتیه هیچ نوع خود داری نکرده و در حقیقت تنها عاملیکه فعالیتهای وزارت صحتیه را تا اندازه محدود میسازد پرسونل فنی رسیده در شقوق مختلفه طب است از قبیل متخصصین - داکترها - معاونین داکتر - قابله ها - تخنیشن های لابراتوار تخنیشن های اکسریز - متخصصین صحت عامه و غیره گرچه تریبیه متخصصین و داکترها بوزارت جلیله معارف متعلق و توسعه تریبوی در آن شقوق را وزارت معارف طبق خواهش وزارت صحتیه در پروگرامهای پلان پنج ساله خود در نظر گرفته است ولی بک تعداد پرسونل فنی دیگر هستنند از قبیل مامورین صحت عامه، تخنیشنهای لابراتوار و اکسریز و متخصصین مجادله به امراض ملاریا - حمای لکه دار - توپر کلوز و غیره چون وزارت صحتیه مؤسساتی برای مجادله باین نوع امراض بدسترس خود دارد در ضمن مجادله توسط متخصصین داخلی و خارجی برای اینکه بتوانند مجادله را در آینده قریب به نقطه دوردست مملکت توسعه بتواند کورسهای دائر نموده که از آن نتایج خوبی بدست آمده است.

وزارت صحتیه در نظر گرفته است برای موفقیت در تطبیق پلان پنجساله صحتی حتی الامکان تعداد مشمولین این کورسها را بیشتر ساخته و عندالضرورت

کورسهای جدیدی افتتاح نماید وزارت صحتیه در پلان پنجساله تعمیر و تکمیل مؤسسه صحت عامه را نیز در نظر دارد.

البته تشکیل و تکمیل این نوع کورسها برای وزارت صحتیه اهمیت حیاتی دارند زیرا این نوع پرسونل فنی بر علاوه آن که احتیاج شدید امروزه ما را در توسعه مجادله‌های بزرگ ضد امراض رفع مینماید پرسونل بس مهم فردای مؤسسه صحت عامه را نیز تشکیل خواهند نمود.

طوریکه اطلاع خواهند داشت تاکنون تربیه صبی در مملکت عزیز ما بیشتر در شقوق طب معالجه‌جوی بوده و متخصصینیکه مرض و عوامل مرضی را در محیط تجسس و تشخیص و بالاخره قلع و قمع نماید موجود نبودند در حالیکه تربیه ما مورین صحت عامه برای جلوگیری از شیوع امراض خیلیها لازم بوده وزارت صحتیه آرزو داشت این قبیل پرسونل فنی را که در حقیقت عبادت از داکتران هستند که محیط مریض را معالجه نموده و یک محیط سالم برای اداره زندگی بشر بوجود می آورد هر چه زودتر تربیه نماید ولی از باعث نبودن معلمین لائق موضوع به تعویق افتاده بود بالاخره در اوائل سال جاری این کورس به اشتراک شانزده نفر متعلمین افتتاح و دائر گردید امیدواریم یک تعداد بیشتر متعلمین صنف (۹ و ۸) را در این کورس شامل سازیم زیرا پروژه‌های بزرگ صحتی ما مخصوصاً پروژه‌های دهکده‌ها که در پلان پنجساله مقام برجسته دارد بدون موجودیت این نوع افراد عملی نخواهد توانست ...

علاوeta وزارت صحتیه یک کورس عالی صحتی در سال جاری دائر ساخت تا دکتوران و متخصصین رسیده وزارت صحتیه از یکطرف از پیشرفت‌های مهمه طب عصری معلومات حاصل نموده اصولهای طب و قایم‌یوی را بیاموزند تا در تطبیق پروگرامهای صحتی در ولایات حسب مرام وزارت صحتیه فعالیت نموده باشند در سال گذشته از آن استفاده شایانی بعمل آمده در سالهای آتی نیز این کورس ادامه دارد. همچنین وزارت صحتیه آرزو دارد تعداد بیشتر متعلمین را در کورس‌های تکنالوژی معاونین لابراتوار مفتشین قالیگی ملاریا و تکنیک انکسرپز و غیره

همه ساله پیلیدر و امیداست وزارت محترمه معارف کما فی السابق در حصه دادن متعلمین در کورس های فوق بما معاونت نماید . ضمناً برای پیشبرد سویه خویش با مؤسسه صحتی جهان و مؤسسه (آی . سی . ای) و مؤسسه صحتی جهان داخل مفاهمه شده یک عده دکتوران و غیره پرسونل بمصرف مؤسسات مذکور برای توسعه معلومات در شقوق مختلف صور فیلوشپ اعزام شده اند .

اول- برای سه ماه در شوق امراض زهروی درواشننگتن .
دوم- در شوق ملاریا برای مدت ۵ ماه در هند- سیلون - عراق - یونان- ایتالیا و انگلستان .

سوم- برای مدت شش ماه در کونور هند .
چهارم- فیلوشپ در شوق سنیتیشن برای مدت نه ماه در بیروت .
پنجم- برای یکتعداد پرستاران در شوق سنیتیشن به تهران .
ششم- برای مدت دو نیم ماه در شوق توسعه پروژه انکشاف دهاتی صور فیلوشپ در سیلون - برما - هند- فلپاین منظور شده است .
هفتم- چهار نفر دکتوران برای مدت سه ماه در شقوق اناتومی او جی ری دکشن و ملاریا در سیلون و هند موافقت حاصل شده است .
هشتم- برای چهار ماه صور فیلوشپ در شوق اداری به استرالیا موافقت حاصل شده است .

نهم - یک نفر صور فیلوشپ در شوق اداری جمعاً الصحه عازمه لندن گردیده است .

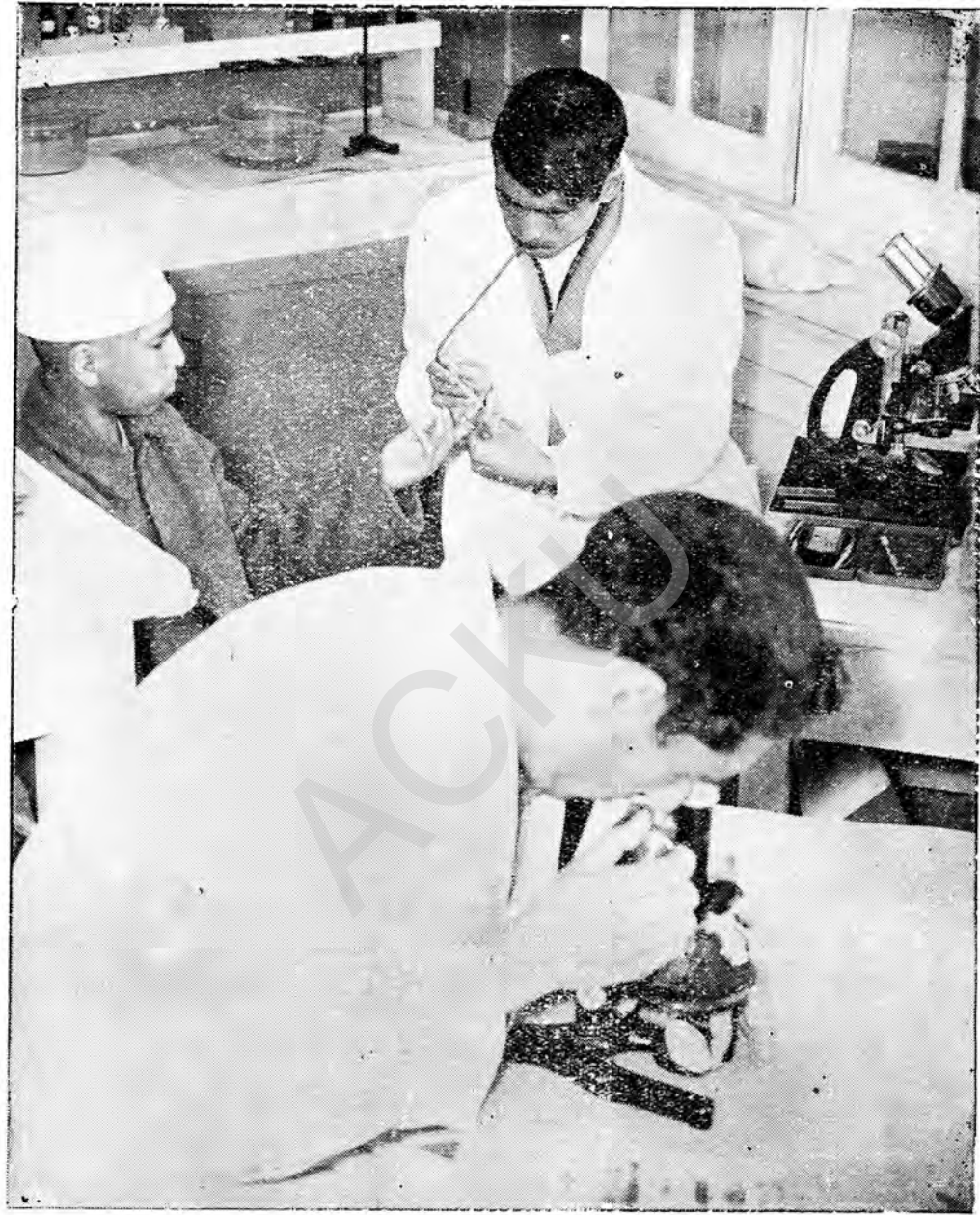
شفاخانه‌ها

در باره فعالیت‌های شفاخانه ها که مربوط صب معالجوی است وزارت صحتیه در این قسمت به اساس پروگرامهای سالمهای ما قبل اجراءات مقتضیه در زمینه تهیه و تدارک ادویه ما یلزم صبی شفاخانه‌ها ، طرز تدوای و معالجه افراد مریض ، مراقبت و کنترول شعبات صحتی مربوطه ، از دیاد بیشتره در

شعبه جراحی شفاخانه عالی آباد - جراحان مشغول دقیق ترین عملیات دیده میشوند

لابراتوار تجزیہ خون وادرار (باکتر لوژی)

شفاخانه های غزنی - پروان - شفاخانه زایشگاه کابل، افتتاح شفاخانه مستودات در گردیز و همچنین افتتاح شعبه دندانسازی مزارشریف و اکمال بعضی تعمیرات مؤسسات صحتی در ولایات موفق گردید. علاوه اقدامات لازمه، افتتاح يك شفاخانه ده بستره ای در کتواز نیز تکمیل گردیده است چنانچه سامان - لوازم و برسول فنی آن تهیه شده است. مخصوصا در شق تشخیص بیشتر کوشش بعمل آمده و لا براتوار غزنی افتتاح دکتوران مؤلف مزار شریف و مشرقی نیز اعزام و عنقریب افتتاح خواهد گردید. وزارت صحتیه در این راه خدمات شایان تقدیری نموده و با همکاری کامل اقدامات خود را بخوبی انجام داده در تامین و تجهیز سرویسهای مهم و اصلی صحتی برای همه در نقاط مختلفه مملکت اقدامات مهم بعمل آورده و سرویسهای مجهز و مؤثری برای سلامتی ملت و صحت همکاری ایجاد و بکار انداخته است. علاوه در بعضی جاهاییکه شفاخانه وجود نداشته و ساکنین آن در معرض مرئیهای خطرناک قرار میگرفتند شفاخانه های سیار را بکار انداخته است تا باین ذریعه بتواند احتیاجات بهداشتی ساکنین مناطق مزبور را تامین نماید.

احصائیه امراض:

وزارت صحتیه در شق احصائیه اهمیت خاصی قائل گردیده و این شق را که اساس تمام مطالعات علمی شمرده میشود، تبالا دایر نموده بود خوشبختانه در سال جاری این دایره بیش از پیش توسعه و انکشاف نموده و متخصصین احصائیه صحتی که از طرف سازمان صحتی جهان بعهدہ گرفته شده بود بدسترس وزارت صحتیه گذاشته شده است. امید قوی میرود که بزودی مطالعات اساسی تولدات و فیات - امراض و علل مرئی و غیره پروگرامهای صحتی باین به آن استوار باشد تکمیل گردیده و فعالیتهای وزارت صحتیه را به اساسات متین عملی استوار بسازد.

فعاليتې نښتې و تېلېفاني

مدیریت نښتې کوشیده است همیشه بغرض جلب توجه مردم بامراض و علل آن فعالیتې شعبات صحی مملکت مضا مین عملی صحی در مجله روغتیا نښر و بمعرض استفاده عامه گذاشته است. علاوه برای اینکه اطفال مادران نیز بوظایف صحی و تربیوی خود مستشعر شده با یشان از راه تبلیغ صحی و تربیتی معاونت شده باشد مجله بنام روغتیا زیری بزبان ساده و عام فهم بصورت رایگان نښر مینمایند. و ضمناً به نښر بو سترها مقامات در جراید و رادیو کنفرانسها و نمایش بعضی فلم های صحی و تربیوی مفید نیز اقدام نموده است. علاوه برای زیادت معلومات ارباب ذوق خاصه اهل طب کتابخانه ای به جدید ترین سیستم دائر نموده است. هنوز هم وزارت صحی باساحه فعالیت خود در این زمینه قناعت نداشته باین منظور با سازمان صحی جهان در تماس آمده و مبالغ صحی را خواهش نموده است که غنایب وارد و شروع بکار خواهد کرد.

توانین صحی و فعالیتې وزارت صحی در قسمت

اکسپریز ولا براتوار

برای اینکه امور صحی این وزارت اکسپریز لا براتوار با اساس قوانین صحی استوار گردد مجبور بودیم دومر حله مهی را بیما نیم اول اینکه باید قوانین صحی بعضی ممالک دیگری که با وطن عزیز ما منجبت امور اجتماعی و کلتوری شباهت بیشتری دارد مطالعه و ترجمه گردیده و از آن جمله موادیکه در وطن ما قابل تطبیق باشد مورد مطالعه قرار بگیرد و ثانیاً مسائل خصوصی متعلق به جمله امور صحی ممالک باید مورد بررسی قرار گرفته و مواد قانونی برای آن وضع گردد. یکنفر مشاور سازمان صحی جهان برای اساسات ابتدائی این مرام بزرگ بکابل وارد گردیده و موضوعات مهمه این موضوع را بامامورین وزارت صحی مورد مطالعه قرار داد و امیداریم در سال (۱۳۳۶) این مرام مهم وزارت صحی جامه عدل بیوشد.

در قسمت اکسریزولا براتوار که برای تشخیص امراض در طب مع لجه وی و طب و قایوی رول مهمی را می بازد مثلا معاینه آبهای آشامیدنی و معاینه مواد غذایی و غیره بموجودیت لا براتوارها ضرورت بزرگی احساس میگردد همچنین برای مجادله تو برکلوز که یکی از مسائل مهمه آینده وزارت صحیه میباشد موجودیت اکسریزولا براتوارها در همه نقاط مملکت حتی شمرده میشود. وزارت صحیه سعی نموده بمجردیکه از کور سهای تکنا لوزی و لا براتوارها و تخنیک اکسریز نفرنی بدست بیاید لا براتوارها و اکسریزها و غیره و سائل تشخیص را در نقاط مختلف مملکت دائر نماید .

در سال جاری وزارت صحیه توانست يك يك لا براتوار مكملا در پلخمري - مزار شريف، گردیز - غزنی و مشرقی افتتاح نماید و همچنین يك دستگاه مكملا اکسریز دیگر برای کابل از خارج خریداری و عنقریب به نصب و تدویر آن موفق خواهد شد .

روزنتون

ریاست روزنتون از بدو تأسیس تا حال سه هدف مهم حیاتی را که عبارت از مسائل صحی - تربوی و اجتماعی میباشد تعقیب نموده است .

۱- فضا ایتهای صحی :

الف) شفاخانه زایشگاه :

مؤسسه زایشگاه که همیشه برای بهبود اوضاع صحی مادران و اطفال مملکت خدمت میکند فعالیت امساله آن به پیمانہ خیلی وسیع صورت گرفته است. چنانچه کسانیکه از نزدیک مشاهده نموده اند اعتراف خواهند کرد که مؤسسه زایشگاه یکی از مراکز مهم صحی مملکت بشمار میرود تمام شعبات آن بآلات و لوازم طبی عصری مجهز بوده است و رسیدگی در امور مراجعین از معیارات این مؤسسه است .

البته در اینجا مراجعین به بهترین اصول پذیرفته شده از طرف داکتران لایق معاینه و تداوی میشوند. علاوهً این شفاخانه واقعات نور مل زایمان را ذریعۀ دامسلری مدوایفیری (ویزتهای قابلگی خانگی) واریسی کرده و واقعات غیر نارمل را ذریعۀ خود شفاخانه زایشگاه تداوی و واریسی میدارند. گویا باین اساس از بستر شفاخانه زایشگاه استفاده اعظمی بعمل می آید. خد ماتیرا کنه مؤسسه زایشگاه در طول سال ۳۵ به طبقۀ نسوان افغانی مخصوصاً شهر کابل تقدیم کرده است احصائی آن حسب ذیل میباشد:

ولادتهای نور مال	۳۹۴ نفر
سزارین ها	» ۵۱
فورسپس ها	» ۲۲
مریضانیکه به اثر درد کاذب داخل بستره شده و بعداً صحت از شفاخانه خارج شده	» ۶۹
هسټرک تومی	» ۶
جملسه	۵۴۲ نفر

مریضان زینو کواوجی شفاخانه زایشگاه :

کور تاز	۶۸ نفر
خون آمدنیا	» ۷۶
وقائع متفرقه	» ۵۶
سقط	» ۲۴
عملیات لابراتومی	» ۷

جمله ۲۳۱ نفر

یوایکلنیک های ولادی شفاخانه زایشگاه :

مغفلیک
۸۰
۸۱
بنا کنوده در آغوش پرستار «زیربختون»

اطفال کود کستان در حال صرف شبر
.....
اطفال کود کستان یکی از رقصهای محلی را تمثیل مینمایند

کلینیک شفاخانه زایشگاه - کلینیک جاده میوند - کلینیک عاینه خانه مرکزی	مریضان راجستری سابقه ۳۴۰۸ نفر	۲۱۶۹ نفر	۱۱۷۸ نفر
» » جدید ۱۰۳۳ »	۶۸۳ »	۳۲۷ »	
» » ژینوکلوزی سابقه ۱۷۶۱ »	•	•	
» » جدید ۱۹۴۲ »	•	•	
جمله ۸۱۴۴ نفر	۲۸۵۲ نفر	۱۵۰۵ نفر	

نا گفته نگذاریم که در احصائیه فوق از ویزت های تکرار صرف نظر شده و صرف تعداد اصلی مریضان مدنظر گرفته شده است .
 کورس قابلیگی شفاخانه زایشگاه :

کورس قابله گی این مؤسسه در هذا سته يك عده قابله را تحت تدریسه قرارداداده وهم يك عده قابله که دوره تعلیمی کورس را به پایان رسانده بودند شامل دوره ستاز نمود . در سال ۳۵ فارغ التحصیلان کورس در خود شفاخانه داخل وظیفه شدند . قرار است که در اواسط برج دلو همین سال يك عده متعلمات جدید به کورس مذکور شامل پروگرامهای مخصوص کورس را بالای شان آغاز نمایند .

شفاخانه زایشگاه کابل فعلا دارای شصت بستر منظم بوده که هر يك آن به آلات و ادوات عصری طبی مجهز میباشد . امیداست که در سالهای آینده دامنه فعالیت این مؤسسه بیش از پیش وسیعتر گشته و مصدر خدمات زیادتر به جامعه گردد :

(ب) پولی کلینیک و مراکز خیریه روزنتون :

ریاست روزنتون در تاسیس پولی کلینیک های اطفال کوشیده است تا این مؤسسات مانند سایر شعب توسعه و انکشاف نماید .

در پولی کلینیک ها اطفال مریض مراجعه کرده توسط دوکتوران مؤظف معاینه و تدوی میگردند . بر علاوه معاینات صحی اقسام مختلف ادویه - شیر - صابون - و ویتامین ها به قسم مجانی به اطفال داده میشود همچنان به مادران اطفال توصیه های صحی اعطاء میگردد تا در مورد اطفال خود تطبیق نمایند .

ریاست روزنتون فعلاً دارای دوپولی کلنیک اطفال بوده کسه یکی آن در عمارت معاینه خانه مرکزی و دیگر آن در معاینه خانه چمن حضوری دایر و مشغول فعالیت میباشند. در نظر است که در آینده قریب امور پولی کلنیک در مراکز خبریه شیرشاه مینه - شهرنو و جاده میند نیز افتتاح و احتیاجات طبقات آن نواحی را مرفوع سازد.

احصائیه معاینات مراجعینیکه در پولیکلنیک های مربوطه از حمل الی اخیر جدی سال ۱۳۳۵ صورت گرفته مجموعاً (۱۴۸۰۵) نفر میباشد.

ج) مراکز خبریه روزنتون :

این مراکز نیز در تأمین صحت و قیام اطفال بمقابل امراض تا اندازه خدمت نموده است. در این مؤسسات غالباً اطفال سالم تحت مراقبت و کنترل صحیحی قرار داده میشود بدین ترتیب اطفالیکه به فواصل معین در اینجا مراجع میکنند زیر مراقبت گرفته و در تحت نظارت داکتر بزرگ میشوند برعلاوه دستاویز مهم و توصیه های مفید صحیحی از طرف مؤلفین این مراکز به مادران داده میشود تا در طرز تغذیه پرورش و بعضی واقعات تشوشات هضمی و غیره اطفال معلومات کافی داشته باشند. در این مراکز بودر - صابون و ویتامین ها نیز طور رایگان داده میشود تا در آنجا تداوی گردند.

فعلاً ریاست روزنتون دارای چهار مراکز خبریه بود و در نقاط مختلف و مزدحم شهر واقع شده اند تا مراجعین بسهولت و آسانی بسا نجا رسیدهگی بتوانند. فعالیتهای مرکزی خبریه جاده میند - شهرنو و مرکز خبریه شیرشاه مینه و مرکز خبریه شهر آراء در طول سال (۱۳۳۵) قرار ذیل است.

۱- تعداد عمومی مراجعین مراکز خبریه از حمل الی برج جدی سال ۱۳۳۵

نفر	۲۳۱۶۶				
»	۱۷۸۸۶	۲-	تعداد استفاده کنندگان شیرسیکم		
»	۱۷۶۰	۳-	» » » » خالص		
»	۱۶۴۳۸	۴-	» » » » صابون		
»	۸۳۰۹	۵-	» » » » ویتامین ای و دی		

- ۶- مصرف شیر سبکیم عبارت از ۴۴۱۲۴ پوند
 ۷- » » خالص ۱۹۳۸ »
 ۸- » صابون ۱۶۴۳۸ کلوچه
 ۹- » ویتامین ای ۰دی ۲۷۹۲۷۰ کیپسول

د) لابراتوار مرکزی صحت عامه :

شعبات مختلفه این موسسه که با بهترین و عصری ترین آلات و لوازم عصری مجهز است یک قسمت بزرگ احتیاجات طبی مراجعین خود را مرفوع میسازد. در هر یکی از شعبات لابراتوار وظیفه داران لائق و آزموده با کمال احترام و شفقت از مراجعین خود پذیرائی کرده و از خواهش شان رسیدگی مینماید. شعبات مختلفه این مؤسسه :

شعبه سیرولوژی - شعبه هماتولوژی - شعبه باکترولوژی - و شعبه کیمیاوی حیاتی .

معاینات مختلفیکه در ظرف سال ۱۳۳۵ بعمل آمده است :

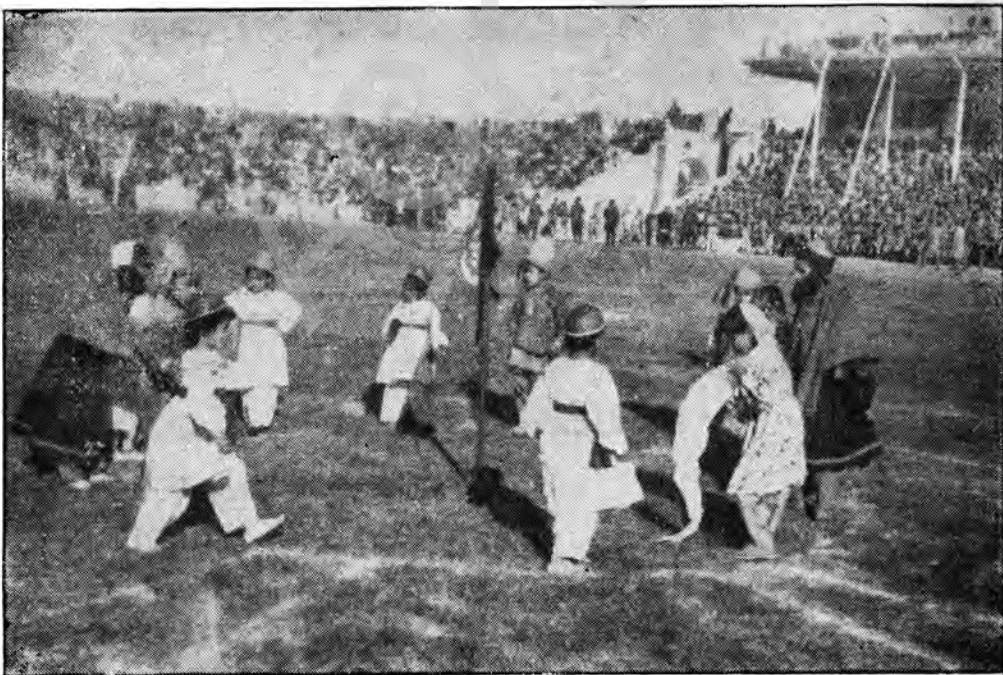
شعبه سیرولوژی	۶۶۳۷ نفر
» هماتولوژی	» ۲۷۰۰
» باکترولوژی	» ۱۸۶۶
» کیمیاوی حیاتی	» ۱۶۰۹
جمله	» ۱۲۸۲۲

قسمت تربیوی واجتماعی

ورکتون های روزنتون :

التبه واقف خواهند بود که وروکتون (کودکستان) در مالک متمدنه یکی از بزرگترین و مهمترین موسسات تربیوی بشمار میرود چه در اینجاست که اطفال یانسل آینده اساس زندگی اجتماعی را که در حیات شان رول بس بزرگی را بازی میکند قرار میگیرند.

ریاست روزنتون در تشکیل و توسعه کودکستان های مربوطه روی همین منظور در نظر گرفته شده و به اساس همین فلسفه اجتماعی داخل فعالیت گردیده است. پروگرامهای متنوعه که در ور و کتون های روزنتون مورد تطبیق قرار میگیرد اساس تربیه آینده اطفال را تشکیل میدهد. اطفالی که در این موسسه شامل میشوند عموماً سنین شان برای شمول به مکاتب ابتدائی مستعد نمی باشد. از همین سبب است که تدریس به نوعیکه در مکاتب معمول و متداول است در کودکستانها وجود ندارد چون آنها برای خواندن و نوشتن و غیره آماده نمی باشند لهذا به عوض خواندن و نوشتن فعالیت های تربیوی دیگری از قبیل موسیقی، ترانه خوانی، جناس تیک، کار دستی، افسانه ها و غیره تطبیق میگرد

اطفال کودکستان تحت انتظام صحیح مشغول آتن و رقص دیده میشوند

این همه بذات خود یکنوع تربیه مخصوصی را به اطفال وانمود میسازد. بر علاوه پروگرامهای مختلف و رنگارنگیکه در اثنای جشنهای اطفال از طرف اطفال و پروکتورها به منتهی انتظام و تسلیین تطبیق گردیده خاطرات خیلی خوشی را باقی گذاشته است.

فعلاً ریاست روزنتون دارای دو کودکستان که یکی آن بنام حمید و پروکتور در چاده ولایت و دیگری بنام ناز و پروکتور در شیر شاه مینه واقع است، میباشد.

در سال جاری به تعداد دوصد نفر طفل در حمید و پروکتور و به تعداد یکصد نفر دیگر در ناز و پروکتور تحت تربیه گرفته شده اند که از آنجمله به تعداد (۶۲) نفر اطفال از کودکستان حمید و بتعداد ۴۰ نفر از کودکستان ناز و که دوره معینه کودکستان راسپری نموده و آماده شمول مکتب شدند، بوزارت جلبیه معارف معرفی گردیدند تا به مکاتبیکه قریب منازل شان باشد داخل نمایند و در عوض آنها یک تعداد اطفال دیگر شهر خاصه اطفال غریب شهر تحت تربیه قرار داده شوند.

توسعه و انکشاف این موسسات تربیوی در نظر گرفته شده و امید قوی میرود که در آینده قریب کودکستان عصری با تمام لوازم مخصوصه در نقاط مختلف مملکت بوجود آید.

ریاست روزنتون و موسسه صحیحی جهان

ویونیمیف

ریاست روزنتون در قسمت فعالیت های صحیحی اضافه تر بمنون معاونت و مساعدت هائیسست که از طرف موسسه بین المللی یونیسف و موسسه صحیحی جهان صورت گرفته چه امداد موسسات متذکره که وقتاً فوقتاً بعمل آمده دامنه فعالیت های روزنتون را وسیعتر گردانیده است.

کمکهای این موسسات عبارت از بر سونل طب - آلات و لوازم طبی اقسام ادویه جات ویتامین ها - شیر بودر - صابون وغیره میباشد این مساعدتهای شعبات زایشگاه لا بر اتوار پولی کلنیک های اطفال و مراکز خبریه روزنتون را تقویه داده و در ظرف چند سال نتایج بس مفیدی را بار آورده است . ریاست روزنتون نیز برای رفاهیت پرسونل سازمان صحتی جهان و یونیسیف اقدامات موثری نموده و در قسمت احتیاجات ضروریه آنهاک، عبارت از تهیه منازل - مصرف ترانسپورت - محروقات وغیره میباشد صرف مساعی نموده و وسائل استراحت آنها را فراهم آورده است .

موقوفه های ریاست مجادله دلاریا

کمکها و مساعدتهای را که اداره یونیسیف از قبیل دی.دی.تی - ادویه - سامان دواء پاشی و موتر هماغه سامان به این موسسه داده به سه نوع آتی میباشد:

۱ - یک اندازه سامان و اموال را در اواخر سال ۳۴ به این ریاست داده بود که در سال ۳۵ به حساب امدادیه مذکور معامله شده است . . .

۲ - یک مقدار دی.دی.تی و سامانیرا که در سال جاری کمک شده بود در سال ۱۳۳۵ به حساب امدادیه اداره موصوفه معامله شده است .

۳ - یک اندازه مال را موسسه مذکور بریاست مجادله داده این اموال در پشاور واصل و یا جدیداً بکابل وارد شده باشد که این اموال نیز به اعانه موسسه متذکره قید شده و پس از وصول مال بل و بیچک به حساب شان معامله خواهد شد سه نوع امدادیه فوق موسسه موصوفه را بصورت قیمتدار ذیلا توضیح میکنیم:

الف) امدادیه سال ۱۳۳۴ که به سال ۱۳۳۵ به حساب یونیسیف معامله شده (۱۸۷۸۹۹۸۲۷) افغانی .

ب) امدادیه سال ۱۳۳۵ که به حساب یونیسیف معامله شده است . از درک سامان موتر (۵۴۹۰۱۳۶) افغانی

سامان ذیل که اغلب آن مواصلت و بعضی در بشاور رسیده است و عنقریب بکابل مواصلت خواهد کرد بحساب سال (۱۳۳۵) معامله خواهد شد.

۱ - دی دی تی	۸۲۱۲۷۰۵۸ - افغانی
۲ - ادویه	» ۸۵۹۱۰۵
۳ - سامان دواپاشی	» ۱۳۴۳۱۶۶
۴ - موتر	» ۷۷۰۲۳۵۷۶
۵ - سامان موتر	» ۱۱۹۶۰۸
جمله شد	» ۱۶۱۴۷۱۵۱۳
جمع کل	افغانی (۳۵۴۸۶۱۶۷۶)

طوریکه قبلاً در جمله کمک‌های سازمان صحتی جهان و یونیسیف نیز گفته است همچنین از جمله دکتوران لایق آن موسسه طور فیلوشپ به صوب دهلوی یونان ایتالیا و لندن عازم شده‌اند.

علاوة دکتور ویشواناتای هندی که از طرف سازمان صحتی جهان بکابل آمده بود که از نزدیک صورت کنترل و مناطق ملاریائی افغانستان را مشاهده و ملاحظه نماید نظریه دادند که در دو منطقه مشرقی و قطن باید امحای ملاریاء شروع شود بعد از دکتور موصوف به برج میزان سال جاری یک هیأت تحت ریاست مستر اوری ژان انگلیسی (ملاریا لوجست) که اعضاء آن مستر بیوتی که سویسی (انتوما لوجست) و مستر ستیف امریکائی (انجنیر صحتی) و مستر بیتر بلژانگلیسی (مستحضرملاریا) و مس لووی انگلیسی (معاینه لابراتوار) بودند پس از سروی منطقه انمان در مشرقی و مناطق خان آباد و قندوز در ولایت قطن نظریات خویش را راجع به امحای ملاریائی دو منطقه فوق بر ریاست مجادله ملاریا تقدیم نموده‌اند به تعقیب هیأت ثانوی پرو فیسور جیوالی ایتالوی بکابل تشریف آورده و نظریه دکتور ویشواناتای و نظریات هیأت دومی را تأیید نموده و نظریه دادند که بلیس متخصصین

افغانی فعلی مجادله ملا ریاء جپه تحصیل در شق امجای ملاریا در مناطق مختلفه هندوسیلون اعزام گردند تادر آینه از معلومات جدیده خود برای امجای ملاریا استفاده کرده بتوانند .

بر حسب نظریه پروفیسور موصوف عنقریب دو نفر متخصص ملاریا یعنی دکتور غلام حیدر و دکتور غلام سخی طور فیلوشپ از طرف سازمان صحتی جهان به هند و سیلون وهم چنان عبدالکریم انتمالوک و دک-تور عبدالرحیم ارجمند به زهلی جدید سفر مینمایند .

الف) اجراءات مجادله ملاریا در مملکت در سال ۱۳۳۵ بطور اختصار فرار ذیل است :

تعداد نفوس   تعداد سطح سیری شده

۱- ولایت مشرقی -	۲۵۱۶۳۱	(به شمول مناطق جدید) ۷۷۹۶۷
۲- « قطغن -	۳۷۷۳۰۰	» ۱۷۷۸۰۴۳۵
۳- « کابل و پروان	۴۲۸۴۱۰	۵۳۷۶۰۷۸
۴- حکومت اعلی گرشک	۱۳۰۵۲۸	۴۶۵۳۳۰۵
۵- ولایت قندهار	۱۰۹۳۱۱	به شمول مناطق جدید ۳۸۴۶۲۱۶
۶- « جنوبی	۸۷۰۰۰	» ۴۳۸۷۵۰۰
۷- « مزار شریف	۴۸۰۴۰	۱۶۳۹۶۴۰
۸- « هرات	۱۵۳۹۶۷	به شمول مناطق جدید ۸۲۶۸۴۵۰

۱۵۸۶۱۸۷ نفر نفوس   ۵۳۸۴۶۸۲۰ متر مربع سطح

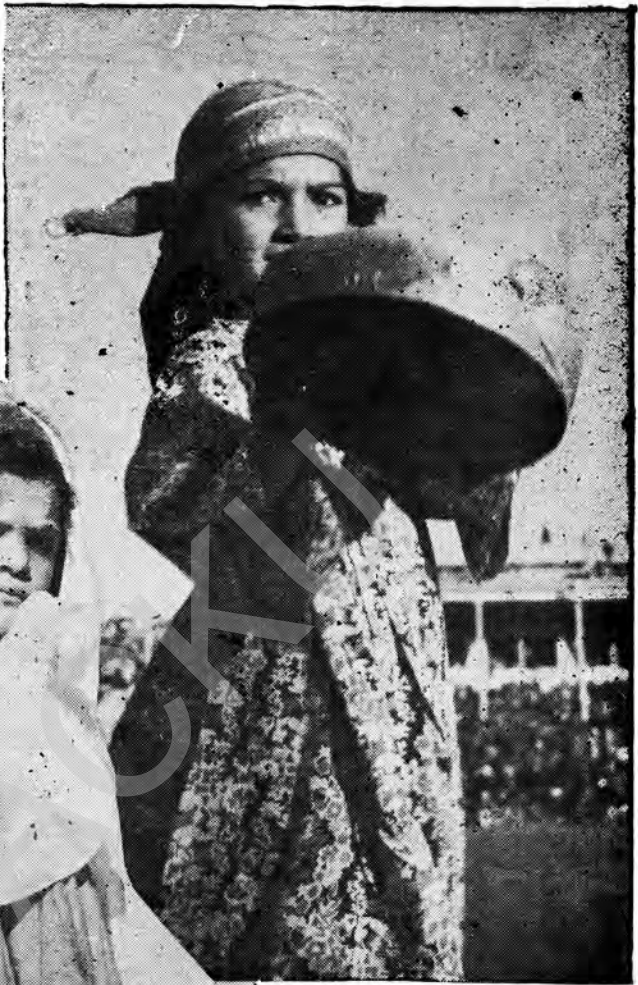
متر مربع سطح

بس مجموع سطح سیری شده مملکت ۵۳۸۴۶۸۲۰ متر مربع و مجموع نفوس

تحت کنترول ۱۵۸۶۱۸۷ نفر میباشد که این از دیاد مناطق و نفوس جدید را در اکثر ولایت قرار بیکه فوق اشاره گردیده در بردارد .

از آئین های ملی سمت شمال
مملکت توسط یکی از اطفال
کردکستان

یکی از اطفال پنجشیر در حالیکه
«دف» بدست داشته و بسوی کمره
عکاسی خیره شده

بگمده از استان کردکستانهای مرکز کابل

ب) نتایج مجادلہ ملاریا در مملکت قرار سر روی های عملیات ادویہ پاشی (معاینات علمی طحال و خون) درخزان سال جاری بہ شاهده پیوستہ سقوط بارز مکرطعال و مکریرازیت و ضخامہ متوسط طحال ملاریا در تمام نقاط تحت کنترل مملکت نشان میدہد کہ این تفاوت با مقایسہ سال جاری با گذشتہ مشہوداست .

نوت:

صورت مجادلہ ملاریا در شہر کابل با طرز مجادلہ ملاریا در ولایات مملکت فرق دارد یعنی در ولایات علیہ پشہ کابل مجادلہ میشود از آنرو تمام منازل ذریعہ دیوہی و تیوہ پاشی میگردد چون اجرای این طریقہ در شہر کابل مشکل و مصرف زیاد دارد لذا در شہر کابل علیہ لاروای پشہ (چوچہ پشہ) مجادلہ بہ عمل می آید کہ بنام آنتی لاروایاد میشود و غرض ازان کنترول یعنی تیل پاشی آبہای ایستادہ کہ منبع و منشاء پرورش لاروای پشہ است میباشد . در سال ۱۳۳۵ ما نندسالیہای گذشتہ در شہر کابل و اطراف قریب آن علیہ ملاریا و پشہ مجادلہ بہ عمل آمدہ است کہ در اثر آن تمام آبہای ایستادہ خندق ہا بشمول جویہا و دریای کابل و چمن های اطراف شہر کابل ما نند چمن حشمت خان - چمن وزیر آباد - چمن بینی نیزار و غیرہ ہفتہ یک بار دوپاشی گردیدہ و سطح مجموعی آب کنترل شدہ تقریباً ۱۰۶۹۹ ایکر میباشد و سہ لک نفر از ملاریا و وقایہ گردیدہ است . شہر بلخمری نیز مانند شہر کابل بصورت آنتی لارو کنترول میشود .

می آیم بہ مجادلہ تو برکوز : این مؤسسہ کہ اساس تاسیس آن بذات خود موفقیت بس بزرگی بودہ و مرام آن طوریکہ در بالا نیز گفتہ شد مجادلہ بمقابلہ مرض خانمانسوز سل است . تشخیص مرض سل بصورت صحیح تنها ذریعہ گوشکی های یک دکتور ممکن نیست بل وسائلی بکار دارد کہ ذریعہ آن بتوان

مریض سل را نسبت به دیگر امراض تشخیص نمرده. ازینجاست وزارت صحتیه لزوم تأسیس همچو ځه مؤسسه را که با وسائل تخنیکیه عصریه مجهز بوده و به تمامه معنی بتواند بمقابل این مرض دشمن بشر مجتدله نماید لازم دانسته و اینک مؤسسه متدکره به اساس این منظور داخل اقدامات و فعالیت بوده و اجرا آتیرا که در ظرف سال جاری بعمل آورده است ذیلا جهت مزید معلومات توضیح می گردد.

تعداد مراجعین که بالای شان تعامل تو بر کوا این اجرا شده است (۱۱۲۷۶) نفر.
کسانیکه از ششپای شان فلم کلان اخذ شده (۱۱۸۳) نفر.
مراجعینیکه فلور سکوی شده اند: (۱۶۳۸) نفر.

زرع بلغم (۳۶۷) نفر
زرع مکروب از لعاب حنجره (۲۰۶۹) نفر

تعداد مریضانیکه بلغم شان مثبت ثابت شده (۱۸۲) نفر
کسانیکه واکسین بی.سی.جی تطبیق شده اند (۲۲۰۲) نفر

علاوه بر اجراآت فوق. مؤسسه مرکز مجادلۀ تو بر کلو ز بر حسب پلان توسعه وی در این اواخر به تدایو خانگی نیز پرداخته و به این اساس در یکی از گوشه های شهر که مشتمل بر نواحی دروازه لاهوری - شاه شهید (ع) و یک قسمت جاده میوند میباشند سروی خود را نموده است قرار معلوم در این نواحی (۷۱) نفر که بمرض مذکور مبتلا بوده و این اشخاص منبع انتشار انتان برای سائر خانواده ها و محیط میگردند از یک طرف در خانه های شان تحت تدایو مجانی قرار داده شده - روزانه یک مقدار ادویه و ویتامین و شیر ذریعه موظفین مؤسسه در خانه هایشان توزیع میگردد. و از طرف دیگر این نوع مریضان جهت معاینات مزید تر در مرکز مجادله خواسته میشوند. ناگفته نماند که در جمله و زیت کنندگان خانگی پرستار و دوکتور بیلک هلت سازمان صحی جهان نیز اشترک داشته و ادویه که توزیع میگردد از طرف مؤسسه یونیسیف پرداخته میشود.

دگر هنی وزارت

تشکیل:

وزیر

معین

ع، ج، میر محمد یوسف

ع، ص، غلام صدیق

د قلم و مخصوص مدیر:

ص، سید محسن

د نشر یا تو او د کر هنی د

مجلدی مسؤل مدیر:

ص، حسن (پرویز)

د خارجی دارتبانو لوی مدیر:

ع غلام نقشبند

ده جنادلی لوی مدیریت:

آمر:

ع، ص، محمد کریم (ضیا نی)

فنی لوی مدیر ع مسجدی

اداری مدیر ص محمد یوسف

ع، ج، میر محمد یوسف

د حیوانا تو درونی او بیطاری لوی مدیریت:

آمر

ع، ص، داد محمد

ص، میرک شاه (شریفی)

د بیطاری مدیر

د آگر و نومی لوی مدیریت:

د لوی مدیر کنیل

اداری مدیر

ص، محمد یاسین (مائل)

ص، محمد هاشم

ص، خواجه عبدالرؤف

د زبور غسل او پیله وری مدیر

داداري لوی مدیریت :

ع، عبد القدير	لوی مدير
ص، عبد الاحد	د مجاسبی او لوازمو مدير
ص، غلام عباس	د جنسي مدير
ص، محمد اکبر	د ذاتی مدير
ص، غلام حسين	د پانډو مدير
ص، مسجدي	د ترانسپورت مدير

میانهای اتحاد شوروی و افغانستان قرار داد (مجادله علیه آفات زراعتی) را امضاء میکنند

جلالتماب چون لای در موزیم کابل

امور وزارت زراعت

اصلاح و انکشافی امور زراعتی

بمنظور اصلاح جنس نباتات و مطالعات علمی و فنی و انکشاف امور زراعتی مملکت بصورت اساسی وزارت زراعت اولاً تجربه گاه مرکزی کابل را جهت اصلاح نباتات که از حیث احتیاج زراعتی و اهمیت منطقه لازم میدانند توسعه داده و برای تاسیس تجربه گاه ولایت قطنین مطالعات مقدماتی را تکمیل و عنقریب شروع بکار خواهد نمود تا هر کدام در شقوق مختلف زراعت و حیوان داری عمل بکار اقدام نماید. درین تجربه گاه که متدرجاً امور علمی آن از قبیل تجارب و مطالعات وسعت اختیار خواهد نمود پس از اخذ نتایج مثبت تخم و بذره‌های نباتات اصلاح شده و هم حیوانات نسلی بدسترس زارعین و مالداران مملکت گذاشته خواهد شد.

چنانچه در باره اصلاح و انکشاف زراعت و تربیه آن در سال ۱۳۳۵ اقدامات ذیل صورت گرفته :

الف: در تجربه گاه مرکزی علی آباد که توسط متخصصین امداد تخنیک یونو و اداره همکاری بین المللی امریکا بکار انداخته شده تجارب ذیل بعمل آمد :

۱- بذر انواع غله از قبیل گندم - جواری - سبزی‌ها علوفه جهت خوراکه حیوانات و بعضی نباتات مفیده دیگر بعمل آمده که در سال ۱۳۳۵ بتعداد (۲۶) نوع گندم داخلی و خارجی بمنظور مقاومت بمرض سرخی و مواز نه حاصلات و به تعداد (۴۹) نوع جواری زودرس و دیررس جهت تطبیق تجارب از حیث ازدیاد محصول و به تعداد (۴۰) نوع سبزی و (۲۵) نوع گیاه و (۱۶) نوع شبدر و رشقه جهت خوراکه حیوانات در تجربه گاه بذر گردیده که مطالعات در اطراف مقدار حاصل و مطابقت آب و هوای محیط و غیره آنها جریان دارد.

۲ - يك تعداد زياد تخم و خسته اشجار مثمر وغير مثمر داخلي وخارجي و بته‌های زینتی بمنظور استفادۀ مردم بدر گردیده .

۳ - به تعداد (۱۰۰۰) نهال سیب از بهترین انواع سیب گرد و نواحی پیوند گردیده .

۴ - به تعداد (۴۵۹۳۲) نهال اصلاح شده بمردم توزیع شده .

۵ - مسایل آبیاری - طرز آبیاری - مقدار آب - تعداد آبیاری برای انواع مختلف غله‌جات - سبزیجات علوفه وغیره در تجرب به گاه تحت مطالعه گرفته شده .

ب : در تجرب به گاه قطغن که طبق پلان پنجساله در امور اصلاح پنبه قندزی و لبلبوی بغلان بیشتر اهمیت داده شده وزارت زراعت در باره پنبه و لبلبو تجارب ذیل را بعمل آورده :

۱- تجارب جنس‌های پنبه در قندز :

چون از یکطرف تقاضای بازار دنیا برای جنس‌های پنبه ایلیندامریکائی بیشتر بوده و از طرف دیگر که آب و هوای شمال افغانستان برای زرع همچو جنس‌ها خیلی مساعد میباشد وزارت زراعت برای یافتن جنس بهتر و پر حاصل، يك سلسله تجارب را در قطغن ادامه داده چنانچه در سال ۱۳۳۵ شش جنس ذیل در تجرب به گاه قندوز در محل تجرب به قرار گرفته است :

۱ - اکالا نمبر ۱۵۱۷

۲ - کوکو نمبر ۱۰۰

۳ - دلتا پاین ایند نمبر ۱۵

۴ - امریکائی مروجہ .

۵ - روسی نمبر ۱۶۰۲

۶ - اکالای نمبر ۴۴

۷ - اکالای نمبر ۴۶

پنبه اکالای نمبر ۴۴ در سال ۱۳۳۵ که سال اول تجرب به آن بود نسبت

به جنس امریکائی مروجہ کہ بیست سال میشود در قطغن عمومیت دارد ۳۳ فیصد حاصلات بیشتر داده و این امر واضح است کہ یک سال تجربہ کافی نبوده و برای نتیجہ مثبت آن اقل ۳۰ سال تجربہ باید شود علاوه بر کمیت جنسیت اکالای نمبر ۴۴ در اثر خواص تکنالوجی نسبت بہ امریکائی مروجہ بہتر است برای اینکه تجارب این جنس پختہ را تحت شرایط و وسایل در دست زارع نیز امتحان کردہ بتوانیم مقدار دوتن ازین تخم برای سال ۱۳۳۶ بہ امریکا امر خریداری دادہ شدہ در حا ایکہ تجارب آیندہ نتیجہ مثبت بدہد زرع نوع مذکور عمومیت دادہ میشود .

چون وقت بذر مناسب در حاصلات پنبہ اثر بارزی داشته و جنس های پنبہ آپلیند امریکائی عموماً از ۱۸۰ تا ۲۲۰ روز برای پختہ شدن خود ضرورت دارد، لہذا لازم است وقت مساعدی برای بذر انتخاب گردد کہ خوف بارانهای متواتر بگذرد و ہم این نکتہ فراموش نشود کہ اگر وقت بذر بہ تعویق انداختہ شود مدت کم برای نموی آن باقیمانده و در اثر برودت ہوادر تیرماہ اکثرأ کولہ ہادر بتہا خراب شدہ و بہ پختہ شدن نمیرسد و در حاصلات کسر وارد میکند پس برای یافتن وقت مساعد بہ یک سلسلہ تجربہ ضرورت است و این تجارب در قطغن چندبست دوام داشت در سال ۱۳۳۵ در اوقات مختلفہ ذیل بذر پنبہ تحت تجربہ گرفته شدہ بود :

۱- ۱۵ حمل

۲- ۳۰ حمل

۳- ۱۵ ثور

۴- ۳۰ ثور

۵- ۱۵ جوزا

در قطغن بذر پنبہ از اواسط حمل شروع و تا ۱۵ جوزا دوام میکند لکن بذر پنبہ در اواخر ثور - بکثرت بہ نظر میخورد و حتی در جوزا نیز بذر مینمایند. قراریکہ در سال ۳۴ تجربہ بعمل آمدہ اگر ۳۰ ثور را معیار مقایسہ خود قرار بدہیم زرع پنبہ از ۱۵ ثور ۳۴ فیصد، ۳۰ حمل ۵۲ فیصد و ۱۵ حمل ۸۶ فیصد نسبت بہ بذر ۳۰ ثور حاصلات بیشتر دادہ

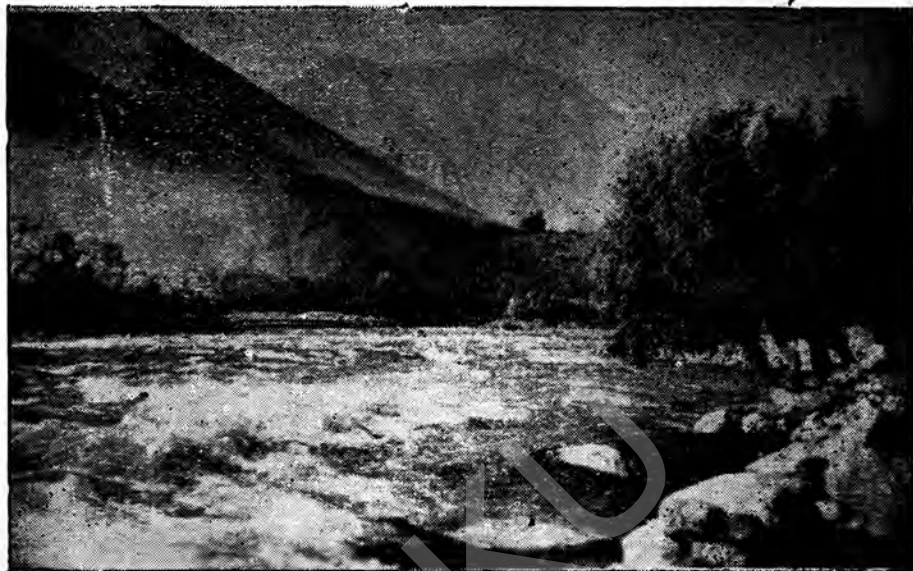
از روی نتیجه فوق اهمیت زرع پنبه را در وقت مناسب حدس زده میتوانیم.

تجارب کودها :

چون قوای زمین در اثر بذرمثواتر ضعیف شده و برای تقویه آن از استعمال انبار و کود کیمیای کسار گرفته میشود برای اینکه استعمال «کود» در مزارع ترویج شود احتیاج به یکسلسله تجارب دارد که آیا کدام اقسام کود و چه مقدار و بکدام وقت استعمال گردد تا از یکطرف حاصلات را بلند ببرد و از طرف دیگر در جاهایی که کود را از خارج وارد مینمایند استعمال آن اقتصادی باشد روی این امر یک سلسله تجارب در فارم قندوز روی دست گرفته شده و نسبت باینکه زارعین مفاد کود کیمیاوی را بچشم سر ببینند و طریق استعمال آن را بیاموزند وزارت زراعت در مزارع پنبه و بتقاط مختلف از قبیل قندوز امام صاحب - تالقان - قلعه زال - خواجه غار کود کیمیای را بطور رایگان بزارعین توزیع نموده که تحت مراقبت مامورین موظف توسط خود زارعین در زمین های شان تطبیق گردیده است .

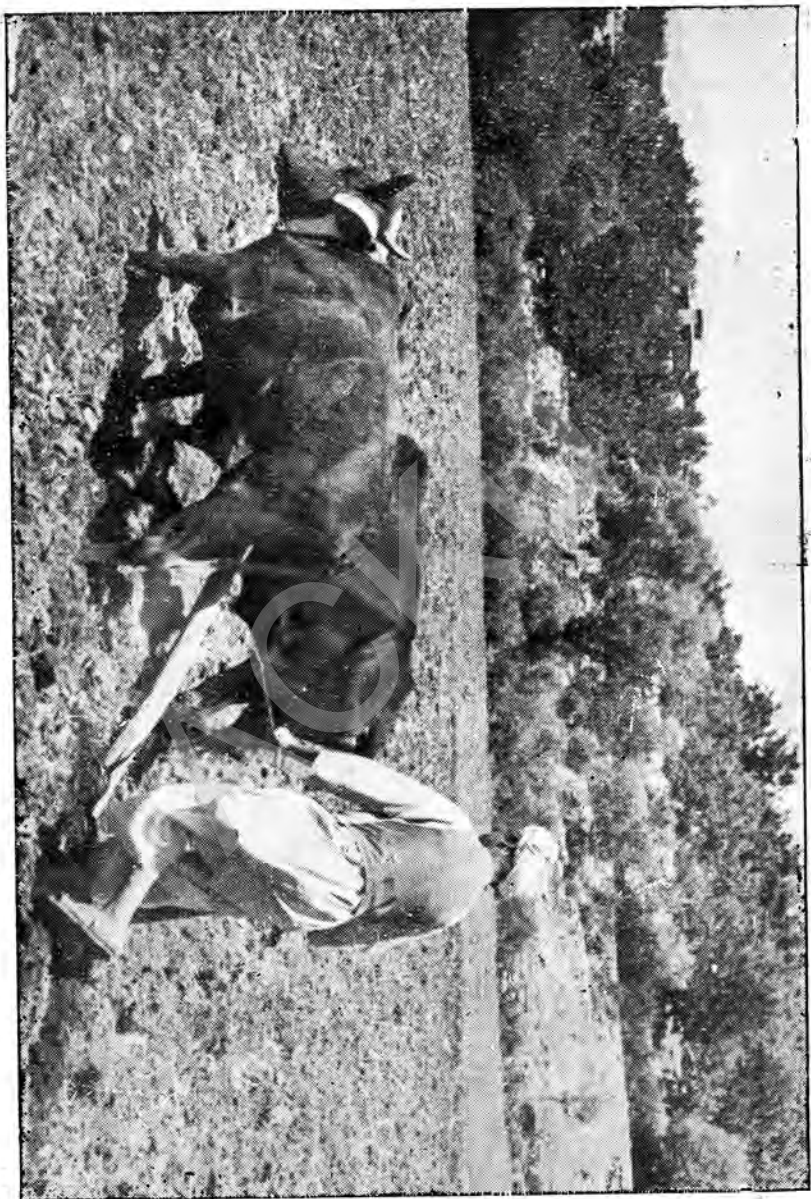
بعد از گرفتن حاصلات و مقایسه با قطعات بدون کود باین نتیجه رسیدیم که در قندوز ۴۴ فیصد در خان آباد ۲۲ فیصد و در حضرت امام صاحب ۳۴ فیصد در تالقان ۱۷ فیصد در قلعه زال ۶۹ فیصد و در خواجه غار ۱۷ فیصد حاصلات بلند رفته و در شش مجال قطن که مجموعاً به ۴۷۲ جریب کود استعمال شده بود و مقایستاً با ۴۷۲ جریب زمین قطعات همجوار زارعین که بدون کود بوده و حاصل آن نیز گرفته شده اگر از قرار ۲ افغانی فی کیلو کود از اصل مفاد زارع وضع گردیده و بطور اوسط تمام منطقه سنجیده شود علاوه بر مقدار فیصدی که حاصلات را استعمال کود بلند برده زارع بعد وضع قیمت کود فی جریب یکصد و هفتاد و چهار افغانی بیشتر بدست آورده .

تجارب فاصله: فاصله بین بوته‌ها و ترتیب جویه و پشته از نگاه حاصلات اهمیت زیادی دارد زیرا جنس های پنبه در طریق نموی خود فرق دارند . بعضی انواع بلند نمو کرده شاخه و پنجه یاشان کمتر زده و برای نموی خود

یکی مناظر پنجشیر و دریای خروشان آن
دمقان آزادمش افغان قبل از «درو» داسش رامعایه مینماید عکاسی «دشنه»

دھقان وزیریہ پتھیر قلابہ میٹاید

حصه کمتر را ضرورت دارد و برخی که شاخ و پنجه غلوزده و جای بیشتر را احاطه میکند برای پخته شدن کوکله‌ها آفتاب کافی وساحت بیشتر میخواهد .
لهذا فاصله بین هر قطار تا دیگر قطار و از یک بته تا دیگر بته در جنس های مختلف پنبه فرق میکند .

در قطعن زرع پنبه از دیر است مروج میباشد زار عیشیکه بصورت خطی و یا جویه و پشته اصوای بندر مینمایند عموماً فاصله بین بته تا بته ۲۰ سانتی و از قطار تا قطار ۹۰ سانتی میگذازند .

در سال ۳۵ یک سلسله تجربه فاصله از قرار ذیل صورت گرفت :

از یک قطار تا دیگر قطار و از یک بته تا دیگر بته .

۱ - ۹۰ سانتی - ۲۰ سانتی .

۲ - ۸۰ سانتی - ۲۵ سانتی .

۳ - ۴۰ سانتی - ۴۰ سانتی .

۴ - ۶۰ سانتی - ۲۰ سانتی .

قراریکه تجارب نشان میدهد اگر ۹۰ در ۲۰ را معیار مقایسه قرار

بدهیم فاصله ۸۰ در ۲۵ حاصلات را ۳۲ فیصد و فاصله ۶۰ در ۲۰ حاصل

را ۳۷ فیصد و فاصله ۴۰ در ۴۰ سانتی حاصل فی جریب را ۴۱٫۸ فیصد

بلند برده .

۲ - تجارب لبلبو در بقلان و ایبک - تحت نظر متخصصین مربوطه تجارب

انواع لبلبوی قندی تخم گیری لبلبو تحت اجراء گرفته شده از جمله (۹) قسم

تخم های لبلبوی قندی امریکائی، هالیندی، جرمنی و وطنی ایبک و غیره که

تحت تجربه قرار گرفته در نتیجه جنس وطنی ایبک حاصلات بیشتر داده و مقدار

فیصدی مواد قندی آن ۱۶٫۸ بوده نوع خارجی که تجربه شده فیصد مواد قندی

آن ۱۷٫۶ بوده اما حاصلات آن کمتر می باشد .

تجارب مذکور در سال آینده نیز برای تثبیت جنس بهتر و ترویج در زمین

زارعین تکرار میشود .

در ایبک طریق زراعت برای بدست آوردن لبلبوی تخمی طور تجربه نسبت به سابق تعدیل گردیده و در نتیجه طریقه جدید که تطبیق گردیده بود نسبت به طرز معمول و مروجی خود زارعین منطقه سه تا چار چند حاصل بیشتر گرفته شده .

بنابراین وزارت زراعت در نظر دارد که همین طریقه را در بین زارعین معمول گرداند .

۳ - کود کیمیاوی که در مزارع دهاقین به زراعت لبلبو استعمال و تطبیق شده نتایج اطمینان بخش داده که طرف اطمینان خود زارعین واقع گردیده است . بعلاوه در تجربه گاه بغلان از نظر تربیه نهال و غیره اجراءات ذیل بعمل آمده . از بذرخسته های زردآلو، شفتالو، بادام که تعداد (۶۰۰۰۰) نهال بدست آمده تماماً برای سال ۳۶ آماده پیوند گردیده اند .

۲ - در سال ۳۵ از تخمیان نه جات نم جایانی - موربان - ناجو - اکاسی - شنگ - توت و غیره نهال هایی که بدست آمده به (۳۴۹۰۰) نهال میرسد .
۳ - نهال های توت بغرض پیوند توت جایانی تعیین شده (۱۲۴۸۰۰) .
۴ - نهال و قلمه هایی که در سال ۳۵ غرس و نمو کرده اند به تعداد (۲۹۱۰۰) میرسد .

تجربه به گاه قندهار :-

در ولایت قندهار که از حیث میوه اهمیت زیاد دارد وزارت زراعت در دو نقطه قندهار به تاسیس تجربه گاهایی اقدام نموده که درین دو حصه بطور عموم از نقطه نظر اصلاح اشجار نوع بهترین میوه تحت تربیه گرفته میشوند .
۱ - باغ موسوم به کوه کران که برای تجربه گاه انتخاب گردیده یک جوی جدید جهت آبیاری اراضی آن به طول چند کیلومتر حفر و در حدود شش تا هفتصد جریب زمین برای تجربه گاه آماده ساخته شده که احاطه آن تماماً دیوار گردیده و تعمیرات آن که برای لبر اتوارها و تربیه گوسفند مریوس و غیره مدنظر است عنقریب تکمیل میشود .

۲- باغ دند :

منطقه دند تا حدیکه امتحان گردیده زرع نباتات و تربیه نهال های مختلفه در آن نتیجه رضایت بخشی داده و امید است در آینده محل استفاده اهالی قرار بگیرد .

در این باغ که از سابق اراضی آن بصورت خار و لامزرع و کبل دار بود زمین آن اصلاح و در آن انواع مختلف نهال های داخلی و خارجی تحت زرع و پیوند قرار گرفته که از همین جا به تمام محله های قندهار و کرشک - وادی هیرمند - ارغنداب، ولایت جنوبی، فراه، غزنی و غیره نهال های مثمر و غیر مثمر داده شده است . که مجموع عمومی نهال های تو زیع شده از تجر به گاه دند (۵۲۴۳۴۰) اصله میشود .

تجر به گاه خوست سمت جنوبی :-

۱- در ولایت جنوبی مخصوصاً در مناطق خوست و جاجی میدان که جنگل های زیتون خوشبختانه به پیمانۀ کافی موجود بوده یکی از منابع قابل ذکر و توجه بحساب میرود که نظر به ارزش غذایی و ضمناً وضع تجارتی و طبی روغن زیتون که از قرن ها به این طرف در ممالک آسیا و اروپا موقعیت اقتصادی خاصی را دارا است طوری که در اطراف جنگلات زیتون سمت جنوبی از طرف وزارت زراعت مطالعاتی بعمل آمده اشجار زیتون به اندازه زیاد در سمت جنوبی وجود دارد .

این اشجار زیتون به اشجار دیگر ممالک در نوعیت خود فرق دارد و فعلاً طوری که دیده میشود دانه آنها خورد و خوشه آنها غیر منظم میباشد .

در سال ۳۵ وزارت زراعت درین مورد داخل فعالیت گردیده و موافق گردیدیک تعداد شاخچه های پیوند زیتون از ترکیه وارد کند همان بود که در سال ۳۵ یک تعداد از درختان زیتون ذریعه یک نفر متخصص پیوند زیتون که از ترکیه برای مدتی استخدام گردیده بود پیوند شده و قراریکه در ظرف سال ۳۵ ثابت گردید نتیجه پیوند مذکور اطمینان بخش است .

لهذا طبق پلان پنج ساله در باره استخدام متخصص مذکور برای مدت سه سال دیگر اقدام گردیده که در عین پیوند کاری مطالعات خویش را دوام بدهد در صورتیکه نتیجه حاصل زیتون پیوندی مثبت ثابت گردد در سالهای آینده به پیمانہ وسیع تراشجار زیتون را پیوند نماید که در مرور چند سال اگر خدا بخواهد تمام اشجار وحشی زیتون پیوند گردیده و از میوه آن در استحصال روغن زیتون که یکی از منابع مهم تولیدات زراعتی مملکت محسوب میشود مرفقیت بار آید.

۲- منطقه خوست سمت جنوبی برای تربیه اشجار مرکبات و تربیه حیوانات مساعداست تجربه گاه خوست بمنظور توسعه اشجار مرکبات و تربیه نهال زیتون شروع بکار نموده و ساحه زراعتی آن طبق پلان پنج ساله نسبت به سابق وسعت داده شده و در عین زمان بمنظور تربیه اساسی و بلند بردن سویره زندگی اهالی تربیه زنبور عسل که در آنجا معمول است و هم به تربیه پبله ذریعه متخصصین فنی اقدامات بعمل آمده که در شروع سال جدید مراکز تربیه زنبور عسل و تربیه کرم پبله نیز در آنجا افتتاح میشود. علاوه وزارت زراعت جهت اصلاح نباتات هر منطقه و ترویج جنسهای اصلاح شده در هر ولایت بمطالعات خویش دوام داده است که ترتیبات مقدماتی تجربه کارها تکمیل و طبق پروگرام معینه بکار عملی نیز بالترتیب اقدامات بعمل می آید.

تربیه ذئبل حیوانات و توسعه والداری.

انسانها در همه ادوار بحیوان و محصول آن محتاج بوده و هم حیوان خوب آنست که کار خوب بکند و محصول بیشتر بدهد. متاسفانه حیوانات مملکت ما بنا بر عدم مراعات قوانین علمی درست تربیه و پرورش نشده اند و زادت زراعت بمقصد اصلاح جنس حیوانات بیک سلسله اقدامات دست زده و برای همین منظور یک تعداد بیشتر گوسفند مرینوس و یک تعداد گوسفند موسوم ه کوه بولومبیا که از حیث محصول گوشت و پشم نسبت به گوسفندان وطنی برتر

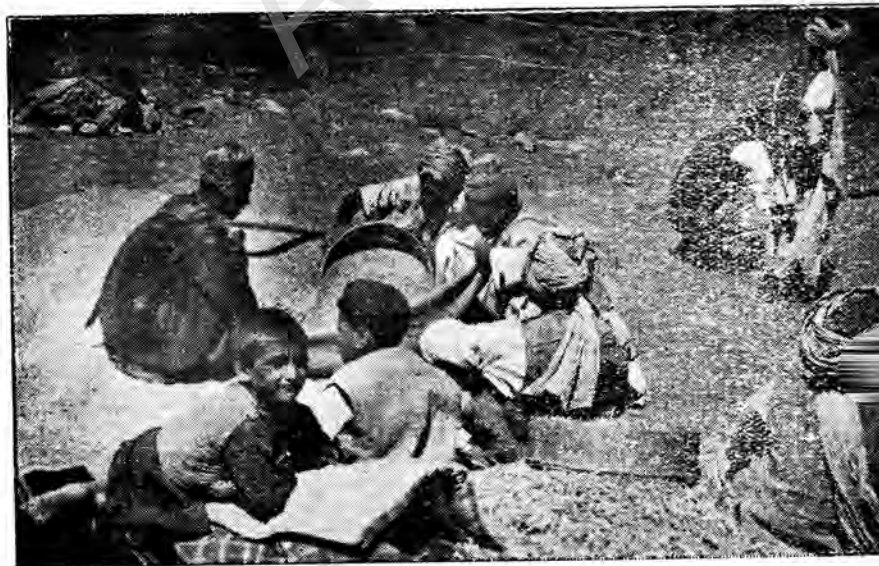

رَمه بز که تربیه دست شبان دیده اند
ماهگیری در پنچشیر از مشغولیت‌های جالبست

پیر مرد * دروگر * بزیر آفتاب سوزان مصروف کار است
دهقان سالخورده محصولات مزرع خود را تقسیم مینماید

میباشد و همچنین يك تعداد گاوهای خارجی از قبیل گاوهای « براون سویس » «الاته وسکایا» نیز توريد گردیده که باین حیوانات، دو قسم اقدامات بعمل خواهد آمد؛ یکی تکثیر خودجنس و دیگری تخلیط باجنسهای وطنی. البته متدرجاً حیوانات تخمی از نسلهای مذکور بدسترس مالداران- گذاشته میشود.

علاوه بر آن در سال ۱۳۳۵- انواع مرغهایی که تربیه آنها از نقطه نظر تخم و گوشت دوام داده شده به پنج نوع میرسد با آنکه در سال ۳۵ يك تعداد از انواع مرغهای مذکور بدسترس غلامندان گذاشته شده لیکن مقصد اصلی وزارت زراعت در سال ۱۳۳۵ تکثیر در خود تربیه خانه و آمادگی برای تقسیم چوپه- مرغها به بیمانه وسیع برای سال آینده و در نظر است که در سال ۳۶ يك تعداد کافی چوپه مرغها به مردم توزیع شود تا انواع خوب در وطن ترویج یا بد برای اینکه تربیه انواع مرغها بیشتر انکشاف پیدا نماید چند عدد ماشین چوپه کشی برقی اتومات که هر کدام آن گنجایش دوهزار تخم را دارد از خارج توريد و درابتدای سال ۳۶ بکارانداخته میشود.

شقیله وری:

چون تربیه پیله در تولیدات زراعتی سهم با رزی داشته و از محصول آن پارچههای نفیسی بدست میاید و زادت زراعت جهت ترویج و توسعه آن نیز در ضمن پروگرامهای اصلاحی امور زراعت و حیوانداری داخل فعالیت گردیده است اگرچه در مملکت ما کم و بیش این حرفه از سابق مر و ج بوده درهرات مخصوصاً در ولایت قطغن و مزار شریف و مشرقی نیز تا اندازه اهالی به تربیه این کرم مفیده پرداخته و همه سانه از ممالک خارجه تخم پیله را و ارد و یاد در داخل مملکت بطریقههای ابتدائی خودشان تخمها بدست می آورند بنابراین وزارت زراعت بمقصد انکشاف پیله وری از موسسه مواد خوراکه و زراعت جهان دو نفر متخصص خواسته و از چهار سال باین طرف در موسسه انکشاف پیله وری شرکت قند سازی بغلان و موسسه پیله وری وزارت زراعت

در کابل تحت نظر و راه نمایی متخصصین پیله وری تربیه پیله با اصول فنی و شرائط علمی شروع گردیده و تا امسال انکشاف اطمینان بخش در آن ساحه بعمل آمده چنانچه چندین جنس تخمهای پیله چینائی و جاپانی که در جهان شهرت زیاد دارند وارد و تحت تربیه گرفته شده. از جمله سه چهار جنس که به شرائط محیطی مملکت ما نتیجه مثبت داده بودند تخلیط جنس گردیده و جنسهای جدید بدست آمده و در سال جاری متخصصین مری بوط و زارت زراعت تهیه هشت هزار جعبه ۱۲ گرامه تخم پیله در موسسه پیله وری بغلان و بتعداد (۳۰۰۰) جعبه در موسسه پیله وری مرکز موفق گردیده چنانچه در سایر نقاط مملکت مردم از نتیجه تربیه محصول کرم پیله که در داخل مملکت بدست آمده راضی میباشند. در سال جاری بتعداد (۶۰۰۰) جعبه تخم از موسسه پیله وری بغلان و دوهزار جعبه از دستگاه مرکزی وزارت زراعت به هرات و همچنین بمشرقی (۶۰۰) جعبه و یکصد جعبه تخم مادری از دستگاه مرکزی وزارت زراعت بموسسه پیله وری بغلان و یکتعداد دیگر به وادی هیرمند و بانک زراعتی ارسال گردیده و برای احتیاجات مردم شمالی و نواحی کابل و سمت جنوبی نیز یکمقدار کافی تخم بمردم توزیع گردیده روی هم رفته فعلا در حد و د هشتاد فیصد احتیاجات پیله وری در داخل مملکت تامین گردیده امید است موسسات وزارت زراعت در سالهای آینده موفق گردد تمام احتیاجات مملکت را تهیه و تکافو نموده مملکت را از تولید تخمهای خارجی بی نیاز سازد.

برای اینکه در آینده عوض متخصصین خارجی نفرداخلی، از خود مملکت تهیه گردد در موسسه پیله وری بغلان و موسسه مرکزی یکتعداد فارغ التحصیلان ابتدائی ذریعه کورسهای عملی و نظری تحت تربیه گرفته شده و برای شان وسائل تعلیمات لازمه جهت تشویق فراهم گردیده تا بعد از ختم تحصیلات بمقصد انکشاف پیله وری و راه نمایی پیله وری در نقاط مختلف مملکت فرستاده شوند.

طوریکه همه میدانند خوراک کرم پیله برگ توت بوده و هر قدر برگ توت

نازك و نفيس و مغذی باشد كرمها بهتر و قوی تر برورش یافته محصول بهتر و سالم تر میدهند . گرچه در مملكت عزیز ما این شجر مفید در هر گوشه و کنار بوفرت وجود دارد و برگ آن تا اندازه برای خوراك كرم بیله مساعد میباشد اما آن صفاتی را كه توت جایانی دارد است ندارند ، لذا چند سال قبل يك تعداد نهال توت جایانی از جایان وارد گردیده در اراضی موسسه بیله وری بغلان و استیشن بیله وری وزارت زراعت در دارالامان غرس گردیده و به تكثیر آن مخصوصاً در بغلان نسبت مساعدت آب و هوا ذریعه پیوند بالای نهالهای توت محلی اقدام و حاضرأ در بغلان به هزاران نهالهای پیوندی ذریعه موسسه بیله وری وزارت زراعت بغلان تربیه شده در نظر است كه در مواقع لزوم از نهالهای مذکور در هر ات مزارشریف - میمنه - قندهار - مشرقی و جنوبی يك يك تعداد كافی فرستاده و در زمین های مربوطه وزارت زراعت غرس وهم به اهالی توزیع شود .

تربیه زنبور عسل:

زنبور عسل كه از يك طرف در عمل بار آوری نباتات خدمت زیادی كرده و از جانب دیگر كه محصول آن موم و عسل است زیاد تر مورد استفاده قرار میگیرد چنانچه انسانها از اعصار قدیم این ماده مفیده را از لانه های كیكه بصورت طبیعی حشرات مذکور در سوراخ تنه درختان بین دیوارها و جاهای مساعد میساختند بدست آورده و اطباء بصورت يك ماده شفاء بخش و دروای مجرب خواه بصورت خالص و یا در ترکیب ادویه دیگر برای تداوی بعضی امراض استعمال و مورد استفاده قرار میدادند ، مگر در عصر حاضر ممالك مترقی عسل را بحیث يك غذای مقوی و مغذی و دارای ویتامینهای مفیده شناخته به پیمانته وسیع به تربیه آن تحت شرایط علمی پرداخته و می بردازند در مملكت ما نیز بمناطق ولایت مشرقی و ولایت جنوبی مخصوصاً كنهرا ، جاجی و غیره اهالی به بطریقه های بدوی این حشره مفیده را تربیه و محصول عسل آنرا به بازارها طور ناقص عرضه میدارند كه با آنهم تربیه گروه های زنبور عسل و حاصل آن خیلی محدود است برای اینكه تربیه زنبور عسل بصورت اساسی در مملكت ترویج یابد از طرف وزارت

زراعت درین زمینه اقدامات اساسی تحت شرایط فنی بعمل آمده و یکتعداد زیاد گروه‌های زنبور عسل در سال ۱۳۳۵ بدست آورده شده که در لانه‌های اساسی و فنی تحت تربیه گرفته شده‌اند برای اینکه در سالهای آینده طبق پلان به شوق مندان آن توزیع و به‌تامین آن مساعی خود را بخارج بدهد، در عین حال یکتعداد لوازم و وسایل زنبور داری را نیز تهیه و هم‌یک‌تعداد طلاب ذریعه متخصص مربوطه تحت تربیه گرفته شده‌اند و امید می‌رود که در آینده نزدیکی زنبور داری به راهنمایی وزارت زراعت صورت عام را در مملکت اختیار نموده اهالی از محصول آن که عسل و موم است طور اصولی عایداتی بدست آورند چنانچه در پروگرام پلان پنج‌ساله که طرح گردیده در نظر است مراکز تربیه اساسی زنبور داری در ولایت مشرقی بمقصد بلند بردن سوبه اقتصادی اهالی بی بضاعت آنجا تاسیس گردیده متخصص و معاینین بایک اندازه لوازم زنبور داری باخانه‌های اساسی آن به آن ولایت فرستاده شود.

تربیه مرغابی :

جهت ازدیاد نسل مرغابی یکی از انواع آن که بنام مرغابی پیکنگ موسوم و اصلاً از چین است و جسامت هر کدام آن به اندازه قاز می‌رسد، یکتعداد تخم آن توسط طیاره از امریکا خواسته شده و از تخمهای مذکور یکتعداد چوپه بدست آمده چون مرغابی مذکور از حیث مقاومت به امراض و جسامت اطمینان بخش میباشد لذا جهت ازدیاد نسل آن یکتعداد بیشتر تخم از امریکا خواسته شده تا بعد از ازدیاد نسل بدسترس مردم گذاشته شود.

تربیه ماهی :

ماهی که یک غذای مفید بوده و در مملکت ما انواع ماهی نسبتاً قلیل است و وزارت زراعت یکمقدار تخم ماهی نوع (رن باوترایت) را که گوشت آن لذیذترین گوشت ماهی میباشد از امریکا وارد و در درهٔ یغمان که آب آن به تربیه این نوع ماهی سازش دارد و قبل از تولید جهت تربیه آنها حوض‌های مخصوصی تهیه و آماده شده بود، جاداده شده که در حوض‌های مذکور یکتعداد

ماهی های کوچک از تخم برآمده که بعد از تزئید در آبشارها و چشمه سارهای وطن جهت ازدیاد جنس ماهی مذکور رها میشوند تا در آبها بصورت طبیعی تکثیر نمایند.

القاح مصنوعی : همچنانکه علم در ساحتهاى مختلف روز بروز در انکشاف میباشد، علما و دانشمندان جهان میکوشند تا اسباب و وسایل سهل و آسانى برای رفاهیت بشر فراهم نمایند. چنانچه در ساحت تربیه حیوان و اصلاح و تکثیر آن ذریعه القاح مصنوعی نیز قدمهای خوبی برداشته و ازین عملیات نتایج بس مفیدی بدست آورده اند. القاح مصنوعی در ممالکى که جدیداً در اصلاح و تکثیر حیوانات خوب می کوشند زیادتر اهمیت داده میشود، زیرا هیچ يك مملکت نمی تواند برای اصلاح حیوانات خود آنقدر حیوانات جنس خوب که برای اصلاح حیوانات کفایت کند تولید نمایند. برای رسیدن باین هدف راه آسانترین آن اقدام باصول القاح مصنوعی و استفاده از آن است در صورتیکه عمل القاح مصنوعی بصورت فنی تحت اجراء قرار گیرد مثلاً از یک اسب طرمی سالانه در حدود ۳ - ۴ صد چوچه بدست می آید اگر بصورت جفت گیری این عمل اجراء گردد منتهی در یک سال اسب طرمی زیاده «از ۵۰» چوچه بدست نخواهد آمد.

امروز در اکثر ممالک جهان در ازدیاد نسل حیوانات خوب از القاح مصنوعی کار گرفته میشود و این عملیات نتایج خوبی هم داده است .

روی همین نظریات وزارت زراعت برای تکثیر نسل حیوانات اصلاح شده و صرفه جوئی از تولید حیوانات تخمی اصیل چند دستگاه مکمل القاح مصنوعی حیوانات را (برای اسب - گاو - گوسفند) از خارج تهیه و بطور امتحانی در سال ۳۵ به یک تعداد گوسفندان تطبیق نموده و در نظر است در آئنده به پیما نه وسیعتر این عمل تحت مطالعات قرار داده شود. در حالیکه از القاح مصنوعی نتیجه مطلوبه بدست آید از طرف وزارت زراعت این عمل در تمام مملکت عملی خواهد گردید.

موضوع پشم گیری:

پشم گیری در تربیه گوسفند و حاصلات آن اهمیت زیادی دارد. اگر پشم گیری بصورت صحیح بعمل نیاید از یکطرف جلد گوسفند در وقت پشم گیری ذریعه قیچی ها زخمی گردیده سبب سرایت بسا امراض میشود و از جانب دیگر طوریکه لازم است پشم گوسفند بدست نیامده وقت زیاد را در بر خواهد گرفت. بنابراین وزارت زراعت ضمن اصلاح و تربیه حیوانات طبق پلان پنجساله در سال ۱۳۳۵ یک تعداد ماشین های یشرولی و دستی پشم گیری را از خارج وارد نمود و طوریکه در پشم گیری گوسفندان از آلات مذکور کار گرفته شده نتیجه اطمینان بخش بدست آمده است، در نظر است یک تعداد زیاد از این آلات توريد و به استفاده مالداران گذاشته شود.

تاسیس لابراتوار تکنالوژی پشم :

تربیه گوسفند و صنایع پشم که از حیث بازار تجارت اهمیت زیادی دارد در بازارهای خارج تا وقتیکه رنگ، طول الیاف و ضخامت تار معلوم نباشد بقیمت اصلی آن قائل نمیشوند. نسبت به اهمیت این موضوع که جز و مهم پلان پنجساله زراعتی محسوب میشود وزارت زراعت در سال ۱۳۳۵ برای بکار انداختن لابراتوار تکنالوژی پشم یک نفر متخصص از موسسه خوراکی و زراعت درخواست نمود که طبق نظریات متخصص مذکور تمام سامان و آلات لابراتوار این موسسه از خارج وارد و تعمیر آن تکمیل گردیده و امید است در اوایل سال ۳۶ بکار انداخته شود. برای اینکه در آینده طوریکه شاید و باید در موضوع صنایع پشم کامیابی حاصل گردد حاضراً چهار نفر از فارغ التحصیلان زراعت بحیث معاونین متخصص مذکور موظف گردیده اند تا وقتیکه متخصص موصوف در افغانستان وظیفه دار میباشد تمام تخنیک این لابراتوار عملاً با آنها قهمنانیده شود. در ظرف سال ۳۵ یکی از این لابراتوار ها طبق پلان تهیه گردیده و در سال آینده شروع بکار خواهد کرد و در ظرف سالهای آینده لابراتوار دیگر برای تکنالوژی پشم نیز تکمیل و شروع بمطالعات خواهد نمود.

از فضل خدا و ندر هیچ نقطه افغانستان مرض گاومرگی - (طاعون و یابوی بقری) وجود نداشت . چون هرگونه امراضیکه در مملکت پیدا شود خساره آن زیاداست وزارت زراعت تا اندازه که توان داشته و وسایل بدسترس دارد از یکطرف در موضوع تشخیص امراض حیوانی داخل فعالیت است و از جانب دیگر در تهیه واکسین های ضد امراض مصروف بوده در عین زمان بمجاده امراض حیوانی می پردازد و کوشش دارد تا اندازه لازم دامنه مجادله را وسیع گرداند تا تعداد امراض و خساره آن مرفوع گردد بنا بران در سال ۳۵ اقداماتی که در امور مجادله امراض حیوانی بعمل آمده ذیلاً توضیح میشود :

الف شق واکسین سازی :

- ۱- واکسین بلك لبك (سیاران) برای ۵۱۴۵۵ حیوان تهیه گردیده
- ۲- واکسین مرغ مرگی » » (۵۵۲۵۰) » »
- ۳- واکسین سیاه روده گوسفند » » ۱۰۰۰ راس » »
- ۴- واکسین انترکس » » ۱۲۰۰۰ » »
- ۵- واکسین چیچک » » ۲۶۲۵۰۰ » »
- ۶- واکسین گاومرگی (طور احتیاطی) برای ۸۷۵۰ فرد گاو » »

ب- امور مجادله بر ضد امراض حیوانی :

- ۱- مرغ مرگی ۳۱۸۹۳ مرغ
- ۲- کرم جگر گوسفند ۳۴۱۹۶۲ گوسفند
- ۳- سیاران ۶۱۰۲۷ حیوان
- ۴- انترکس ۹۰۰۰ »
- ۵- کرم روده و غیره ۱۶۷۱ »
- ۶- حیواناتیکه در معاینه خانه علی آباد معاینه و تداوی گردیده اند (۱۱۶۸) حیوان
- ۷- يك قسم مرض مخصوصا در گاوها که بنام طبق یاد میشود زیاد

پیدا میگردد که پیداشدن این مرض اگرچه تلفات زیاد ندارد مگر از حیث اقتصاد زراعتی بخساره مالداران منجر میگردد یعنی در مواقعیکه این مرض پیدا میشود شیر گاو کم شده و گاوهای کار از کار بازمانده و در امور کشت و زراعت سخته عاید میسازد. بنا بران زیکطرف درموسسه واکسین سازی برای ساختن واکسین آن مطالعات جاری است و هم با موسسات خارجی در باره مطالعات و تهیه واکسین در تماس بوده و از جانب دیگر در ظرف سال ۳۵ یکمقدار ادویه (سلفامزترین) از خارج تهیه گردیده و طوریکه در بعضی مناطق و نواحی کابل بر ضد این مرض ادویه مذکور تطبیق گردید، نتیجه نیک داده است لهذا وزارت زراعت در مطالعات خویش برای ساختن واکسین و تطبیق ادویه مذکور دوام میدهد تا نتیجه حقیقی مطالعات خود را بدسترس مالداران گذاشته بتواند.

شق مجادله امراض و آفات نباتی :

هما نظوریکه مجادله بر ضد امراض حیوانی از اتلاف حیوانات جلوگیری میکند اگر بمقابل امراض و آفات نباتی نیز مجادله بعمل نیاید در تولیدات زراعتی خساره زیادی وارد میکند. برای اینکه نباتات مملکت از امراض و آفات مصون بماند وزارت زراعت در سال ۱۳۳۵ در قسمت مجادله امراض و آفات زراعتی اجراءات ذیل را بعمل آورده است :

- ۱- نسبت بروز آفت جولاگک در غزنئی و غور بند بتعداد (۲۲۹۷۱۳) درخت ادویه پاشی گردیده .
- ۲- بمقابل مورمضره و حشرات مضره که در پروان و اطراف کابل، مزار شریف قطن، و جنوبی پیدا گردیده بود (۲۵۱۷۳) درخت و (۱۹۴۳) جریب زمین ادویه پاشی گردیده .
- ۳- مجادله علیه آتشک تاک که در پروان و بعضی حصص کابل صورت گرفته (۳۰۸۴۴۴) تاک سلفر پاشی گردیده .
- ۴- اشجار باغهایی که از نقطه نظر موجودیت حشره جولاگک و مورپت دار

ومرض شکرک در مزار شریف و پروان و قلات سروی گردیده بعدداد (۹۸۴۲۴۰) درخت میرسد .

۵- مجادله بمقابل ملخ مراکشی وایتالوی .

تهیه لوازم و ضروریات کار ونعمیم ماشین

آلات زراعتی

۱- در سال ۱۳۳۵ طبق پلان پنجمانه زراعتی برای شروع مطالعات میکانیز شن زراعت چند عراده تراکتور باآلات زراعتی لازمه از قبیل قلبهها، آلات خیشاوه، تخم افشان، راکول، آلات گندم دروی، خرمن کوبی وغیره از طرف اداره همکاری بین المللی امریکا وارد و در زمین های تجربه گاه مرکزی آلات مذکور بکار انداخته شده دراین باره وزارت زراعت که اولاً مطالعات خویش را در قسمت ماشین های زراعتی به تجربه گاه مرکزی شروع نموده ازاین نقطه نظر است تا انواع ماشین آلات زراعتی را جهت ترویج در امور زراعت مملکت در اینجا مورد مطالعه قرار بدهد . در صورتیکه ماشین وآلات از حیث اقتصاد زراعتی و بهتر کار دادن به مفاد زارعین تمام شود در توريد مزید انواع ماشین آلات اقدام وحسب لزوم به مناطقی مختلفه رواج داده خواهد شد . درعین حال آلات دستی عصری زراعتی بر علاوه استعمال در تجربه گاه مرکزی و ولایات ونقاط مختلفه مملکت ذریعه متخصصین نیز بکار انداخته شده چنانچه در ضمن استعمال آلات مذکور کنه در بعضی مناطق از قبیل قطنن، مزار شریف، میمنه، اطراف کابل میدان، لوگرد، سمت مشرقی عملاً به مردم دهاقین نشان داده شده از داسهای گندم دروی که سرعت کار آن خیلی زیاد بوده نسبت به دیگر آلات بیشتر حسن استقبال کرده اند چنانچه درج های تطبیق شده يك تعداد زیاد ب مردم توزیع گردیده و در باره دیگر آلات نیز در مواقع لزوم در مناطق مختلفه تجارب دوام داده میشود .

امید است وزارت زراعت در ظرف پنجسال پلان در تطبیق آلات مختلفه و مطالعات و تجارب میکانیز شن زراعت و ترویج آن بین زارعین موفق گردد .

پرسونل فنی:

امور زراعتی و حیوان داری بیشتر به اشخاص فنی احتیاج دارد در حالیکه نفر فنی به تعداد کافی موجود نباشد یروگرام اصلاحات و امور فنی زراعتی به سکنه های مزیدی دچار میشود وزارت زراعت که تمام امور زراعتی و حیوان داری مملکت را طور عصری میخواهد اصلاح نموده و دامنه فعالیت آنرا توسعه بدهد بیشتر از همه لازم است که نفر فنی بدسترس داشته باشد روی این مفکوره تا حال در تمام شقوق فنی زراعتی و حیوان داری با نفر موجوده که تماماً از فارغ التحصیلان زراعتی و متخصصین است کار گرفته شده برای اینکه در این زمینه بیشتر کامیابی حاصل گردد وزارت زراعت با وزارت معارف در تماس گردیده تا جهت تقویه اشخاص فنی پوهنتنی زراعت و پوهنتنی بیطاری و بنوونتهنی بیطاری تاسیس نمایند چنانچه فعلاً پوهنتنی زراعت تاسیس گردیده و پروگرام پوهنتنی بیطاری و بنوونتهنی بیطاری روی دست است که آن هم در موقعش افتتاح میشود.

علاوتماً در سال ۱۳۳۵ يك تعداد متعلمین جهت فراهم گرفتن تحصیلات عالی بمصرف وزارت زراعت و هم يك تعداد نفر به مصرف امداد تخنیکي امریکا طووفیلوشیپ وسکا لرشیپ در شقوق مختلفه زراعت بممالک خارج اعزام گردیده اند قرار ذیل:

- ۱- در شق کیمیای زراعتی، بیطاری، میوه جات، جنگلات، بمصرف وزارت زراعت در امریکا (۶) نفر.
- ۲- در شق زراعت بمصرف امداد تخنیکي یونو در بیروت (۹) نفر.
- ۳- در شق احصایه زراعتی، زراعت عمومی و آبیاری بمصرف امداد تخنیکي یونو در امریکا (۶) نفر.
- ۴- در شق علفچر بمصرف امداد تخنیکي یونو به ایران (۳) نفر.
- ۵- در شق مکا نیزشن زراعتی بمصرف (موسسه خورا که وزارت زراعت) وینها لیند (۱) نفر.

از جمله اشخاصیکه در سالهای گذشته در شقوق مختلفه زراعتی به خارج اعزام شده بودند یک تعداد آنها پس از تکمیل تحصیلات به مرکز وارد و در شق فن ایشان بکار انداخته شده اند.

علاوتاً جهت تقویه و تربیه اشخاص فنی وزارت زراعت به اقدامات دیگری نیز دست زده است که آنهم در ذیل خلاصه میگردد:

۱- کورس زمستانی مجادلوی حشرات - به منظور اینکه مامورین در قسمت حشرات مضره و امراض نباتات و طریق استعمال ادویه و بکار انداختن آلات و سامان مجادلوی معلومات بیشتری حاصل کرده بتوانند وزارت زراعت کورس مجادلوی را در ایام زمستان در مرکز افتتاح نمود و مامورین مجادله ولایات در کورس مذکور شامل شده اند و تمام وسایل تعلیمی کورس از طرف وزارت زراعت تهیه گردیده و مامورین به تعلیمات دوام داده که درین اواخر موفقانه کورس مذکور خاتمه یافته امید است که در اثر این تجویز مامورین مجادله خوبتر کار نموده مشکلات مجادلوی آینده تا حدی مرفوع گردد.

۲- کورس پبله وری و زنبور عسل:

برای اینکه یک تعداد نفر در شق پبله وری و زنبور عسل تربیه گردند وزارت زراعت یک تعداد از فارغ التحصیلان ابتدائی را در کورس پبله وری و یک تعداد نفر را در کورس زنبور عسل شامل گردانیده که از یک طرف بدروس نظری مصروف بوده و از جانب دیگر عملاً به تربیه پبله و زنبور عسل جداگانه مشغول میباشند در موقعیکه متعلمین کورس از تعلیمات نظری فارغ شوند در جاها نیکه وزارت زراعت لازم داند جهت کمک مردم فرستاده میشوند.

۳- افتتاح کورس انگلیسی: متعلمینیکه از لیسه زراعت فارغ التحصیل و بوزارت زراعت شامل خدمت میشوند علی العموم بمعاونت متخصصین مربوطه وزارت زراعت مؤظف گردیده اند. طوریکه در جریان کار معلوم گردیده سوبه انگلیسی آنها به اندازه نیست که بتوانند طور خاطر خواه از افکار و نظریات متخصصین استفاده بدارند و هم با اصطلاحات علمی زراعتی پوره

معلومات ندارند. برای اینکه این مامورین در آینده بتوانند جای متخصصین خارجی را بگیرند و بکارهای زراعتی ادامه بدهند وزارت زراعت به موافقهٔ شباغلی رئیس تیم و ایومننگ موفق گردید در مرکز وزارت زراعت یک کورس انگلیسی دایر نماید تا برای تقویة زبان علمی زراعتی بمعاونین کمک کرده بتوانند. این کورس در اوایل جدی سال ۳۵ شروع گردیده که در هفته پنج روز جریان دارد. هدف وزارت زراعت از تاسیس این کورس محض تقویة زبان مامورین فنی با اصطلاحات علمی و فنی زراعتی است و در نظر است که این کورس دوام داده شده و به تعداد آن افزوده شود.

پنبهٔ صا دراتی افنا نستان

چون ساحهٔ پنبه‌کاری در مملکت عزیز ما در صفحات شمالی مملکت زیاد صورت میگیرد در قسمت انتخاب تخم و طریق جلوگیری از امراض و آفات پنبه و طرق اصلاح و ترتیبات تولیدات آن از نقطهٔ نظر فن مربوط بوزارت زراعت است که همیشه مراقبت های علمی و فنی در آن باره بعمل می آید . چنانچه تا کنون از فضل خداوند کدام نوع پنبهٔ مرضی که در صدور آن به ممالک خارجه مشکلاتی پیش کنند بوقوع نه پیوسته ودا یماً پنبهٔ ولایات شمالی از راه اتحاد شوروی به خارج صادر میگردد که در خط ترانزیت تا حال کدام سکنهٔ از این رهگذر واقع نگردیده زیرا از نقطهٔ نظر علمی و فنی تماماً پنبهٔ که از ولایات شمالی بخارج صادر میشود به کدام نوع مرض و آفت دچار نیست که موانع در صدور آن پیش نماید چنانچه محصولات مذکور همیشه دارای سرتمی فیکت شعبهٔ مجادلهٔ اینوزارت میباشد. در قسمت بعضی محصولات حیوانی از قبیل پوست و پشم که بخارج صادر میگردد از طرف شعبات فنی و علمی وزارت زراعت دایماً به تجار صادر کننده حین صدور تصدیق (سرتیفیکیت) داده میشود که در صدور این نوع مواد نیز کدام مشکلاتی تا حال تولید نگردیده است.

د تجارت وزارت

تشکیل :

وزیر

معین

ع.ج عبدالله (ملکیار)

ع.ص عبدالوهاب

دمراقه و محکمى رئیس به (۲) رتبه:

ع.ص محمد حسن

د دهکدی رئیس به (۲) رتبه:

ع.ص نورالحق

دابتدائیه محکمى رئیس به (۲) رتبه:

ع.ص عبداللطیف

دابتدائیه و محکمى غری به (۳) رتبه:

ع. فقیر محمد

دمراقه و محکمى غری به (۳) رتبه:

ع. محمد صدیق

دمراقه و محکمى غری به (۳) رتبه:

ع. عبدالخالق

ع.ج عبدالله ملکیار

دیلتنى لوی مدیر به (۳) رتبه

دخو دکمیسبون رئیس به (۳) رتبه

دداخلی و تجارت لوی مدیر به (۳) رتبه

د تجارت داتاق لوی مدیر به (۳) رتبه

د بازارو لوی مدیر به (۳) رتبه

د خارجی تجارت لوی مدیر به (۳) رتبه

د اداری لوی مدیر به (۳) رتبه

د قلم مخصوص مدیر به (۲) رتبه

ع. عبدالکریم

ع. حبیب الله

ع. غلام محمد

ع. عبدالرشید

ع. صوفی عبدالحکیم

ع. محمد رسول

ع. محمد فضل (عبادی)

ع. عبدالرحیم غفوری

ص، عبدالصمد	دداخلی نمایندگیو مدیر به (۴) رتبه
ص، میرمحمدافضل	دیلمتی دلوئی مدیریت غری به (۴) رتبه
ص، میرحلم الدین	دیلمتی دلوئی مدیریت غری به (۴) رتبه
ص، محمدسرور	دیلمتی دلوئی مدیریت غری به (۳) رتبه
ص، محمد اکبر	دابتدایه دمحکمى غری به (۴) رتبه
ص، امان الله کفیل	دموسساتو مدیر به (۴) رتبه
ص، حمیدالله طرزی کفیل	دقواردادو مدیر به (۴) رتبه
ص، حفیظ الله	دیلمتی دلوئی مدیریت غری به (۵) رتبه
ص، محمدسرور	دجواز نامی مدیر به (۵) رتبه
ص، محمد انور	دمحکم لو حکمیت مدیر به (۵) رتبه
ص، عبدالقدوس	دداخلی بازارو مدیر به (۵) رتبه
ص، عبدالستار	دداخلی بازارو مدیر به (۵) رتبه
ص، گلپاز	دستندردیزاسیون مدیر به (۵) رتبه
ص، محمد اکبر	دوارداتو او صادراتو مدیر به (۵) رتبه
ص، محمد ناصر	دمحاسبه او لوازمو مدیر به (۵) رتبه
ص، عبدالصمد	دداخلی نمایندگیو مدیر به (۵) رتبه
ص، حیات الله کفیل	دخارجی نمایندگیو مدیر به (۵) رتبه
ص، عبد السمیع کفیل	داتاق تجارت مدیر به (۵) رتبه

امور وزارت تجارت

وزارت تجارت که تا ماه عقرب ۱۳۳۵ بحیث وزارت اقتصاد ملی در امور اقتصادی کشور مصروف کار و ایفای وظیفه بود بعد از ماه عقرب ۱۳۳۵ بنام وزارت تجارت در تشکیلات اداری مملکت عرض وجود نمود. مهمترین و حساس ترین فعالیت این وزارت در سال مذکور به پنج حصه مهم منقسم میشود و آن عبارت است از :-

اول : تأسیس شرکتها و بکار انداختن سرمایه های مجموعی در سنا. احداث فعال اقتصادی تجارتی حمل و نقل و غیره و تنظیم و ترتیب امور تجارتی و استقرار قیم.

دوم : انعقاد پیمانها و قرار داد های جدید تجارتی و تمدید موافقت نامه های منعقدہ با دول متجاہه مخصوصا ممالک نزدیک و همجوار که از لحاظ روابط همسایگی داشتن راه های ترانزیتی و غیره حساسیت و اهمیت قابل ملاحظه در امور تجارتی و اقتصادی مملکت دارند.

سوم : شمولیت در کنفرانسهای مهمه اقتصادی و تجارتی جهان و سهمین شدن در نمایشگاههای بین المللی بمنظور پیدا کردن بازارهای جدید عرضه مال التجاره صادراتی کشور و مطالعات در باره مال التجاره وارداتی جهان بطریق مساعد در افغانستان.

چهارم : وضع قوانین و تعلیمات نامه ها بر حسب ايجاب تعهدات بین المللی.

پنجم : ابراز فعالیت در بهبود و اصلاح بیلانس تجارته مملکت و متوازی گردانیدن وضع صادراتی و وارداتی کشور. اینها رؤس اقدامات و فعالیت های سال ۱۳۳۵ وزارت تجارت است که بصورت عناوین ذکر شد. اکنون تفصیل این اقدامات را بمعرض مطالعه خوانندگان میگذاریم :

مهم وزارت در ترتیب پلان پنجم ساله دولت

سهم وزارت تجارت در پلان اقتصادی مملکت فصل های جدا گانه دارد که عبارت از فصل معین تجارت و همکاری در

امور انکشاف دهکده می باشد .

اول- تجارت فصل :

از آن بجائیکه مملکت ما مراحل مقدماتی انکشاف اقتصادی را می بیند لہذا به تو سعه و انکشاف تجارت بیشتر نیاز مند میباشد زیرا وسیله تجارت است که میتوانیم به آن ذریعہ ، قوہ خرید را در ممالک خارج پیدا کرده مواد طرف ضرورت مملکت را تولید و بیلائس تادیجات را مساعد سازیم و باین وسیله از یکطرف حواجی داخلی را مرفوع گردانیم و از جانب دیگر اسباب و عوامل انکشاف و پیشرفت را در شقوق مختلفه اقتصادی فراهم سازیم که برای عملی ساختن این منظور در ظرف پنجسال پلان در باره مواد آتی به اقدامات و تشبہاتی متوسل خواهد شد و در ساحات مذکور بذل مساعی بعمل خواهد آمد :

- ۱- تزئید و تنوع تولیدات اقلام صادراتی .
- ۲- اصلاح سورت وستا ندارد امتعه صادراتی .
- ۳- انکشاف بیمہ
- ۴- کنترل و واردات و تنظیم صادرات .
- ۵- مساعد ساختن بیلائس تجارتی .
- ۶- تسهیلات ترانزیتی .
- ۷- انکشاف تجارت داخلی .
- ۸- تاسیس بورسهای اسهام مواد تجارتی .
- ۹- توسعه تعلیمات تجارتی .
- ۱۰- اصلاح و تدوین قوانین تجارتی .

علاوه بر این اهداف معینیکه در فصل تجارت برای ایجاد فعالیتها ی تجارتی و نقش همکاری وزارت تجارت در پلان اقتصادی تعیین و تشخیص گردیده و وزارت تجارت وظیفه دارد در ظرف پنج سال آینده اهداف معینہ متذکرہ را انجام دهد سهم این وزارت بمشورہ متخصصین داخل و

خارج در تر تیب پلان پنجسأله انكشاف پروژه دهكده نیز نهایت حساس و مهم بود و امروز هم مراقبت و رسیدگی در امور اناری تشكیلاتی بود جوی وغیره اداره انكشاف پروژه دهكده با این وزارت مربوط میباشد که همکاری سایر وزارت خانه های مربوطه مطابق پروگرامهای معینه دهات در ساحت بلند بردن منابع عائداتی مردم دهات تشویق آنها برای پیدا کردن کار برای شان به ذرایع و طریقیکه معین باشد، اصلاح وضع صحی مردم، ترقی و توسعه معارف و تعلیم در دهات بذل مساعی می نمایند، وزارت تجارت دران سهم همکاری زیاد و حساس دارد .

اصلاح امور تجارتي و واردات و صادرات

مملکت

تمام اقدامات و تشبثات وزارت تجارت در سال ۱۳۳۵ و در خلال سالهای گذشته بمنظور اصلاح و بهبود وضع تجارت وارداتی و صادراتی مملکت بوده و این نقطه و هدفی است که تقریباً اساس کار و فعالیت وزارت تجارت را تشکیل میدهد. برای اینکه با این هدف اساسی و مهم خود نزدیک تر گردد بشما اقدامات و تشبثاتی که ارتباط مستقیم به اصلاح و بهبود وضع تجارتي مملکت دارد متشبت شده که آنرا به سه صورت خلاصه میکنیم :

۱- قسمت اصلاح تجارت وارداتی :

عقد قرارداد های تجارتي وضع و تعمیل تعلیماتناهماها، تأسیس و تشكیل شعبت کنترولی، اشتراك در کنفرانسهای بین المللی و امثال آن عوامل اصلاح و بهبود وضع تجارت وارداتی شناخته میشود که هر يك از اقدامات وزارت تجارت در جای آن توضیح میگردد و این اقدامات باعث تنظیم و تنسيق امور مذکور گردیده است :

۲- قسمت اصلاح تجارت صادراتی :

همچنان تمام اقداماتی که مبنی بر تشبثات فوق از طرف وزارت تجارت چه در داخل و چه در خارج مملکت بعمل آمده است برای اصلاح و بهبود وضع تجارت

صادراتی مملکت، پیدا کردن بازارهای تجاری، عقد قرارداد های مواد صادراتی و انکشاف آن بوده است. متلاوزارت تجارت برای اینکه تجارت مواد وارداتی را تنظیم بخشد علاوه بر عقد قرارداد ها با ممالک مبدأ، ترتیباتی در مورد توازن واردات و صادرات گرفته و همیشه سعی کرده است تا بیلانس تجارتی مملکت از لحاظ واردات و صادرات حتی الامکان متوازن باشد. مواد وارداتی طرف احتیاج به قدر کافی و نرخ های مناسب به دسترس استفا ده و استهلاك مردم قراردادده شود عرضه اموال در بازار های تجارت وارداتی مطابق تقاضای مردم صورت بگیرد. بالمقابل قیمت و قدرت خرید تقویه گردد و هکذا برای اینکه مواد صادراتی توسعه و انکشاف پیدا کند بازم به عقد قرارداد های تبادل هوی و تجارتی پرداخته است. موضوع سورت و ستندر دمواد صادراتی را مطابق تقاضای خرید و عرضه بازار های ممالک راقبه جهان مورد توجه قرار داده و مکلفیت های درین باره برای تجار صادر کننده وضع نموده، شعبات تاسیس نموده تا موضوع سورت و ستندر در ابر اساس همان تقاضای بازار های خارج مورد مطالعه و تطبیق قرار دهد. شرکت های صادراتی را با دادن کرایت های تجارتی ذریعه بانک تجارتی و غیره تقویت کرده است که اینها و امثال آن نزد وزارت تجارت عوامل انکشاف و اصلاح وضع تجارت وارداتی و صادراتی مملکت شناخته شده و همیشه برای فراهم آوری آن سعی و منعمک میباشد.

قسمت اصلاح تجارت داخل :

هکذا برای اصلاح و تنظیم تجارت داخل کشور اقدامات و تدبیراتی بعمل آمده که در جای آن ذکر میشود.

مساهدت وزارت تجارت در تأسیس شرکتها

البته واضح و مسلم است تأسیس شرکتها علاوه بر اینکه در تنظیم تجارت ایجاد فعالیت های تجارتی، اقتصادی و غیره نقش حساس دارد در انکشاف مواد صادراتی و رسانیدن آن به نقاط اصلی استهلاك نیز موثر میباشد. لذا وزارت

تجارت برای تا سیس شرکت‌های جدید و مخصوصاً با کارانداختن سرمایه‌های خارجی در شقوق مختلفه کشوری، اقدامات موثر نمود و مطابق قانون سرمایه گذاری مملکت يك مقدار زیاد سرمایه های خارجی را به شکل شرکت‌ها جلب کرد و هم برای اینکه مواد صادراتی مملکت از نقاط پیداوار اصلی در مراکز تجارتي بسهولت انتقال یابد و یامواد ما به لاحتیاج عامه در اوقات ضرورت در بازارهای استهلاک داخلی عرضه شده بتواند در سال ۱۳۳۵ علاوه بر تأسیس چهار شرکت تجارتي وزارت تجارت تأسیس يك تعداد زیاد شرکت‌های ترانسپورتی را الزم دانسته و به تأسیس آنها نیز پرداخت با دادن اساسنامه ها فراهم ساختن سهمیه‌های صادراتی و غیره بانها کمک و مساعدت کرد. سرمایه خارجی را با کارانداخت که در شقوق داخلی روی هم رفته در سال ۱۳۳۵ چه در شقوق تجارتي و ترانسپورتی بطور مجموعی تخمین ۶۰,۰۰۰,۰۰۰ افغانی سرمایه‌های را که در سرتاسر مملکت بکار افتید شرکت چهارگانه در داخل مملکت برای تجارت و تقویة صنایع دستی روستایی و تعمیراتی تأسیس شد عبارت بود از:

الف: - ۱- شرکت ماشین کاران پخته مزار شریف .

۲- شرکت تعمیراتی در مرکز کابل .

۳- شرکت سهامی پت در مرکز هرات .

۴- شرکت صنایع دستی در مشرقی .

ب: - شرکت‌هاییکه به منظور تنظیم امور ترانسپورتی تسهیل در حمل

و نقل مال التجاره وارداتی و صادراتی تأسیس گردیده عبارت است از

شرکت‌های ذیل:

۱- دسمنگانو متوکلین ترانسپورت شرکت .

۲- دامین ترانسپورت .

۳- شنوار و ترانسپورت .

۴- کابل ترانسپورت .

۵- خیبر شیخوار .

- ۶- سید کرم
- ۷- منگلو
- ۸- یا میر
- ۹- افریدی خیبر
- ۱۰- قادری
- ۱۱- دبدخشان تضامنی
- ۱۲- افزودی دمرستی
- ۱۳- وطن یار
- ۱۴- افزودی درنا
- ۱۵- افزودی امید
- ۱۶- دقندهار سرویس لمتد
- ۱۷- دجنوبی
- ۱۸- علی خیل
- ۱۹- شرکت ماشینکاران پخته مزار
- ۲۰- شرکت تعمیراتی
- ۲۱- شرکت سهامی پت
- ۲۲- شرکت سهامی صنایع دستی مشرقی

ج- سرمایه گذاری خارجی همه گان مستشعرانند که اکثر ممالک راقیه جهان در امور مختلفه اقتصادی ومدنی خود از جلب و بکار انداختن سرمایه های خارجی استفاده کرده و بر ای اینکه از قوه پولی تجارب تخنیکي تعالیم عصری وغیره عوامل ترقی و پیشرفت ممالک مذکور مستفید شود سعی کرده اند شرایط ومقررات مساعد ومفید را برای جلب سرمایه های مذکور در ممالک خود فراهم سازند که وزارت تجارت نیز بالنوبه از بدو تدوین قانون سرمایه گذاری نساچی در افغانستان درین رشته بذل مساعی نموده و وقتاً فوقتاً به جلب این گونه سرمایه ها پرداخته است که روی هم رفته در سال ۱۳۳۵

بطور مجموعی تخمین ۱۸۰۰۰۰۰۰ لک دالر از ناحیه سرمایه خارجی در شقوق ذیل بکار انداخته شده است :

۱- در سال ۱۳۳۵ فابریکه چینی سازی جاپان بنام کمپنی ماروبینی با اشتراك سرمایه ۱۰۲۶۰۴۰- دالر بطور مشترك با اشتراك دپننتی اتحادیه شرکت قندوز سرمایه گذاری نموده است و این موسسه فابریکه چینی سازی رادر قندوز تأسیس و بکار خواهد انداخت .

۲- همچنان در سال ۱۳۳۵ شرکت لیمتد آریانا ایرلین به اشتراك ۵۱ فیصد بسرمایه هشت لک دالر با کمپنی هوانوردی اندیمار طور مشترك سرمایه گذاری نموده و در خطوط فضائی مصروف کار گردید که اخیراً موسسه مذکور تقویه یافته و کمپنی معروف هوانوردی پان امریکن عوض کمپنی اندیمار سرمایه گذاری کرده است .

۳- هکذا برای جلب سرمایه ماریو تراوسی يك نفر فابریکه دار ایتالیا در شق تأسیس فابریکه سكرت سازی اقداماتی بعمل آمده است .

۴- برای تنظیم و ترتیب امور هتل داری سیستم عصری و جلب سرمایه خارجی درین رشته نیز اقداماتی صورت گرفته و قرارداد های سرمایه گذاری خارجی دران رشته منعقد گردیده است که عجلتاً يك نفر هندی بسرمایه پنجاه هزار کلدار هندی درین ساحه کار می کند .

استقرار قیم در بازارهای داخلی :

اگر موضوع قیمت های مواد ارتزاقی را که به بلدیة هامر بوط است مستثنی قرار دهیم باقی قیمت از لحاظ مال التجاره دو جنبه دارد که آن عبارت از قیمت مواد وارداتی و قیمت مال التجاره وارداتی و صادراتی است . اگرچه قیمت مواد صادراتی نیز با قیمت های مال التجاره وارداتی ارتباط دارد و استقرار آن به استقرار قیمت مواد وارداتی اثری وارد می نماید زیرا تجارت به ذات خود عبارت از داد و ستد میباشد معیناً چون استقرار قیمت مواد مذکور همیشه به وضع بازارهای تجارت مواد مذکور در مالک استهلاك خارجی ارتباط اساسی دارد که با در نظر

گرفتن تاثیرات قیمت اسعاری هر قدر بیکه تقاضای آن در ممالک مذکور بیشتر و بازار استهلاك آن مساعد باشد قیمت آن نیز در ممالک استحصال بلند میرود و بالعکس هر قدر تقاضا و فروش آن در بازارهای استهلاك تنزیل کند قیمت خرید و فروش آن در ممالک مستحصل سیر نزولی را می پیماید لهذا اقدام در تقرر و تثبیت قیمت صادراتی از نقطه نظر توسعه صادرات چندان معروف به استفاده نیست و باین لحاظ برای استقرار قیمت صادراتی کمتر سعی و اقدام میشود اما راجع به استقرار قیمت مواد وارداتی که احتیاج مستهلکین است تا جائیکه بیازارهای مواد وارداتی ارتباط دارد وزارت تجارت به اقدامات ذیل پرداخته است :-

اول - در سال ۱۳۳۵ شعبه کنترل و مراقبت نرخهای مواد وارداتی را که عبارت از ریاست کمیسیون کنترل نرخها است تقویه نموده از یک طرف اصلاحاتی در امور ارائه بلها و بیجکهای خرید اموال از بازارهای اصلی خرید بوجود آورده و نمایندگان تجارتهی افغانی را در ممالک مبداء موظف ساخته در باره صحت و سقم بلها و بیجکها علم آوری نمایند و از طرف دیگر در مرکز نرخها در بازارها حفظ گردد در مواقع ضروری از قیمت بعضی از مواد وارداتی نشرات لازم شده است -

وزارت تجارت سعی کرده دستهای متعدد تجارتهی را از ممالک التجاره وارداتی مملکت متدرجا باز دارد و تجار را به وسایل مختلف تشویق کند مال التجاره طرف ضرورت خود را از ممالک مبداء یا ممالک اصلی استحصال و کمپنیهای تولیداتی راساً و بدون وساطت و شامل شدن دستهای متعدد تجارتهی دیگر خریداری نمایند تا منافع دستهای تجارتهی حتی الامکان ازان کوتاه گردیده و اموال به قیمتهای مناسب تری بدست بیاید که برای انجام این منظور توجه شده است که تجار خود بیازارهای اصلی مراجعه کند و علاوه بر اینکه ذریعه شعبات موظف نرخها را کنترل و مراقبت می نمایند وزارت تجارت در نظر دارد از راه تنظیم و وفرت عرضه که بهترین اساس تنزیل قیمت است نیز اقداماتی برای استقرار قیمتها بنماید چنانچه درین باره مطالعاتی

بعمل آمده و میخواهد شرکتهاي تأسيس نماید که اموال طرف ضرورت عامه را بصورت بهتر دستياب و به نرخهای متناسب بصورت مستقیم به مستهلکین عرضه بنماید. هکذا در نظراست که دیوی تعاونی و شرکت های وارداتی رخت و غیره مواد وارداتی به ترتیب منظم وارد و عرضه نماید تا از راه تنظیم عرضه و وفرت مال نرخها را تنزیل بدهد :

فعالیت وزارت تجارت در امور ترانزیتی

البته با مراجعه به سالنامه سال ۱۳۳۴ و سالهای ماضی فهمیده میشود که وزارت تجارت در موضوع فراهم ساختن تسهیلات ترانزیتی راههای تجارتی سابقه کشور و رفع مشکلات و معضلات طبقه تاجران افغانی از حیث راه ترانزیتی خارجی مثل راه ترانزیت پاکستان و گشودن راه جدید ترانزیتی برای تجارت مملکت از طریق روسیه شوروی و مطالعه درباره راه ترانزیت ایران پیوسته به اقدامات و تشبثات ممتد و دامنه داری متوسل شده و در هر وقت و زمان در باره راه های ترانزیت تجارتی که عامل عمده انکشاف تجارت شناخته میشود سعی و منهنمک بوده است تا بهر وسیله که باشد مشکلات و معضلات وارده از راه های ترانزیتی مملکت را رفع و برای فراهم ساختن راه های جدید ترانزیت اقداماتی بنماید چنانچه شمولیت در کنفرانس های بین المللی تسهیلات تجارتی و ترانزیتی مطالعات و مطالبات از قوانین و مقررات بین المللی ترانزیت مربوط به این حساسیت است که باید در مورد ترانزیت از طرف وزارت تجارت کمک و مساعدت های لازمه فراهم گردد. که این اقدامات را به دو صورت تذکر میدهم :

الف :- در سال ۱۳۳۵ وزارت تجارت به ملحوظ استفا ده از قوا: نین و مشوره های بین المللی در کنفرانس های ذیل شامل گردیده که اثرات آن برای بهبود وضع ترانزیتی مملکت در همان کنفرانس ها مطالعه شده است اینک در ذیل از کنفرانس های که افغانستان در آن شامل شده با منظور از شمولیت آن را تذکر میدهم :

ذواتیکه در ترفیحات سنوی بیک رتبه ترفیع نایل شده اند

بناغلی محمد کریم « صمدی » مامور ریاست دهکده برتبه ۲
بناغلی محمد اسمعیل رئیس محکمه ابتدائیه تجارتهی هرات برتبه ۳
بناغلی محمد رسول « یونسی » مدیر عمومی تجارت خارجی به رتبه ۳

شعبه اسکریپت معاشنه خانه مرکزی

۱- وزارت تجارت در سال ۱۳۳۵ در کنفرانس کمیته فرعی تجارت که در توکیو منعقد گردید و در آن در باره مسائل تسهیلات ترانزیتی تصامیمی اتخاذ می شد هیئتی فرستاده و در آنجا مسائل ترانزیت را مورد مطالعه قرارداد و باین نتیجه رسید تا نمایندگان افغانی مراتب ذیل را پیشنهاد و از طرف کمیته ها داخل ریکارد گردد .

الف:- بمنظور اینکه تسهیلات ترانزیتی برای ممالک عضو فراهم شده بتواند لازم است از طرف سکرتریت بر اساس ماده ۳۳ چار تر هوانا که با معاملات ترانزیتی ارتباط مشخصی دارد یک فرمول عمومی ترتیب شده و در کمیته آینده صنعت و تجارت تقدیم شود .

ب:- هکنذا درین کنفرانس فیصله شد سکرتریت ایکا فی به مطالعات خود در موضوع ترانزیت ادامه داده و طرز عمل ترانزیتی ممالک منطقه را مورد غور قرار بدهد و راپور مطالعات خود را بطور مسلسل به کمیته صنعت و تجارت تقدیم نماید و پیشنهاد بالا که از طرف هیئت افغانی به منظور فراهم شدن تسهیلات ترانزیتی در کنفرانس طرح گردید و موافقه شد تا در جلسه ۱۳ کمیته تجارت و صنعت ایکا فی مورد غور و مذاکره قرار گیرد. متعاقباً در بهار سال ۱۳۳۵ همین موضوع ترانزیت در کمیته صنعت و تجارت در جلسه عمومی اکافی مورد غور قرار گرفت و برای اینکه موضوع تعقیب شود درین کنفرانس نیز هیئت افغانی اعزام شد و هیأت افغانی توانستند چه در کنفرانس مربوط به کمیته تجارت و چه در جلسه ۱۳ ایکا فی در بنسکاک پیشنهادات و نظریات خود را که طرفدار زیاد داشت به تأیید و تصدیق هیأت ممالک مشمول کنفرانس برسانند و توجه ممالک راقیه را در باره مذاکره و مشکلات ترانزیتی افغانستان در پاکستان جلب نمود و با لآخره موفق شدند مدعیات دولت افغانستان را در خصوص تولید مشکلات پاکستان به مسئله ترانزیت این مملکت طوری در مجالس و محافل بین المللی ارائه دهند که نمایندگان پاکستان رسماً وعده رفع مشکلات و معضلات وارده خود را در امور ترانزیتی افغانستان به نمایندگان ممالک بدهند .

ج- اقدامات دیگریکه بغرض فراهم شدن تسهیلات ترانزیتی بعمل آمده است البته موضوع تاسیس و کمک به شرکت ترانزیت می باشد که درین شرکت که بمنظور تنظیم امور ترانزیتی، رسماً نیدن مال التجاره ترانزیت به نقاط مطلوب و کمک به طبقات تاجر و غیره تاسیس شده است مساعدت ها و کمک های لازمه ذیل بعمل آمد :

۱- برای اینکه بیانس عائدات و مصارف شرکت ترانزیت در برابر پرداخت های کرایه و غیره مصارف متوازن باشد و شرکت بتواند تعهدات پرداخت یولی خود را باروسیه شوروی و غیره ایفا نماید در سال ۱۳۳۵ سهمیه صادراتی از قبیل پشم پنبه و غیره به شرکت داده شده که از تفاوت انتفاع آن جیره مصارف شرکت بعمل آمده و این کمک بقدری مهم و مؤثر بوده است که شرکت توانسته تعهدات راکه به ملیون ها افغانی بالغ می شد بپردازد و سگته در امور ترانزیتی از لحاظ ایفا شدن تعهدات پرداخت کرایه و غیره وارد نگردد .

۲- هکذا کمک ها و مساعدتهای مالی و غیره از لحاظ پرنسب های اداری نیز برای مؤسسه ترانزیت بعمل آمده است .

مهم وزارت تجارت، در اصلاح و تنظیم

ادور ترانسپورت

سهمیکه وزارت تجارت در اصلاح و تنظیم و بلکه اجناس امور ترانسپورتی مملکت گرفته است نهایت مهم و بارز میباشد که قرار ذیل آنرا توضیح مینماییم :

الف - تشکیل و تاسیس ریاست عمومی ترانسپورت :

وزارت تجارت امروزه و وزارت اقتصاد ملی دیروزه نظر به پیش بینی پلان پنجساله اقتصادی کشور که تنظیم و ترتیب امور ترانسپورتی مملکت را نظر به ضرورت محسوس و مبرم آن طرف توجه قرار داده اصلاحات فوری را در آن باره پیش بینی میکند و وزارت تجارت مکلف گردید تادرباره تاسیس و تشکیل یک اداره بزرگ و منظم مرکزی ترانسپورتی کشور اقدام نماید.

لهذا این وزارت بادر نظر گرفتن وضع منسبت و نامنظم نقلیات و ترانسپورت مملکت و طرز و طریق اصلاح و تنظیم آن مطالعاتی نموده نخست تشکیل ریاست عمومی ترانسپورت را با تهیه مدارک بودجه آن وضع و وظایفی از لحاظ احتیاج و ضرورت آئینده ترانسپورتی مملکت به آن مشخص نمود بالاخر تشکیلات بودجه و لایحه وظایف ریاست مذکور را به منظور مقامات صلاحیت دار مملکت رسانیده متعاقباً ریاست عمومی ترانسپورت تشکیل گردید که اداره مذکور توانست بادر نظر گرفتن تمنیات اصلاحی دولت در امور ترانسپورتی مملکت مصدر کار و فعالیت خوبی شود .

۲- سهم دیگری که وزارت تجارت در باره تنظیم و اصلاح ترانسپورتی مملکت دارد تاسیس و تشکیل شرکتهای ترانسپورتی میباشد که در بالا در مورد تاسیس شرکتهای جدید از آن تذکری بمیان آورده شد . البته نقش این شرکتهای در تنظیم و ترتیب امور نقلیات، تسریع مالالتجاره صادراتی و وارداتی مملکت نهایت مهم و حساس میباشد این اقدامات هر چند به دو جمله خلاصه شده است ولی طوریکه خوانندگان گرامی از آن استنباط مینمایند گویا شالوده و نظام ترانسپورتی مملکت بصورت مثبتی از طرف وزارت تجارت امروز و وزارت اقتصاد ملی دیروز ریخته شده و همان است که امروز بر اساس آن فعالیت ترانسپورتی جریان دارد .

قراردادهای اقتصادی و تجارتي با ممالک خارج

طوریکه در بالا ذکر شد وزارت تجارت در خلال سال ۱۳۳۵ هم قراردادهای جدید اقتصادی و تجارتي را با ممالک همجوار و ممالک راقیه جهان عقد نموده و هم تمديد و تجدیدی در قرارداد های سابقه با ممالک مذکور بعمل آورده است که اینک در ذیل از آن ذکر می نمایم :

الف - قراردادهای جدید :

۱- برای اینکه در زمرة ممالک دیگر، با دولت جمهوری پولند نیز روابط تجارتي برقرار گردد و از صنایع آن کشور استفاده

بعمل آید در سال ۱۳۳۵ مطابق ماه اگست ۱۹۵۶ نخستین موافقه نامه تجارتي تبادلہ اموال و موافقه نامه تادیجات بین دولت شاهي افغانستان و جمهوریت توده بوايند عقد شد .

۲- بتاريخ ۱۲ جون ۱۹۵۶ پروتوکول دوره دوم راجع به تبادلہ اموال و پروتوکول راجع به قیمت ها بین دولت شاهي افغانستان و دولت جمهوری چکوسلواکیا عقد و امضا گردید .

۳- هکذا بتاريخ ۷ جون ۱۹۵۶ پروتوکول دوره ششم راجع به تبادلہ اموال و پروتوکول راجع به قیمت ها بین دولت شاهي افغانستان و اتحاد شوروی به امضاء رسید .

ب- تمديد موافقه نامه :

همچنان بتاريخ ۱۴ جون ۱۹۵۷ موافقه نامه تجارتي بين حکومت افغانستان و دولت جمهوری هند تمديد گردید تا بر اساس آن مملکتين بتوانند بیش از پیش از تسهیلات و موافقت های تجارتي يك دیگر مستفيد گردند .

راجع به اینکه استفمار میشود نتایج این قرار دادها چه بوده است؟ با یاد متذکر شد که منظور از عقد قرار ها و مطالعه در اطراف شرایط تحکیم روابط تجارتي و اقتصادی دول همانا پیداشدن و استحکام روابط تجارتي و اقتصادی بین ممالک است که این مطلوب راهمیشه ممالک با طرح و ترتیب قرارداد های تجارتي و امثال آن برای يك دیگر خود ممکن و میسر میگردانند البته افغانستان نیز توانسته است با داشتن موافقه نامه ها و قرارداد های متذکره علاوه بر اینکه روابط باهمی اجتماعی و اقتصادی را با ممالک راقیه جهان برقرار نماید در راه توسعه و انکشاف امور تجارتي و اقتصادی مملکت نیز از این قرارداد ها برخوردار گردد .

شهرکت نمایندگان وزارت تجارت در کنفرانسهای

اقتصادی

وزارت تجارت در سال ۱۳۳۵ در اکثر از کنفرانسهای بین المللی که جنبه اقتصادی و تجارتي داشته است اشتراك کرده و راپورهای مفصل درباره جریان

کنفرانسها و مطالب طرف علاقه و مطالعات امور بین المللی اقتصادی و تجارتي کنفرانسهای مذکور را برای اطلاع و بکار بردن آنها در امور مربوط با خود آورده که میتوان گفت که اکثر از کنفرانسهای مذکور و اشتراك در آن استفاده های خوبی نصیب وزارت تجارت شده است اینك اسامی کنفرانسهای مهمه مذکور را در ذیل ذکر میکنم :-

- ۱- در کنفرانس کمیته فرعی تجارت که از طرف ایکافی ملل متحد در توکیو منعقد گردید نمایندگان افغانی شرکت کردند و در این کنفرانس کمیته فرعی راجع به مشکلات تجارتي افغانستان پیشنهاداتی به کنفرانس تقدیم نمودند که در جمله فقرات قابل ملاحظه و دقت ملل متحد قرار گرفته توانست .
- ۲- در کنفرانس پلان و انکشاف اقتصادی در بنکاک (۳) در کنفرانس عمومی سالانه ملل متحد مربوط ایکافی در بنکاک .

اشتراک افغانستان در نمایشگاه های بین المللی

وزارت تجارت که برای مستفید شدن از نمایشگاه های بین المللی همیشه سعی می نماید بهر صورت و ترتیب باشد در نمایشگاه های مذکور اشتراك نماید و مال التجاره صادراتی و مواد خام پیداوار مملکت را در آن جا عرضه کرده و توجه مالک جهان را درباره پیداوار کشور جلب و بازار های جدید تجارتي و استهلاك مواد صادراتی برای مملکت در خارج کشور فراهم سازد در سال ۱۳۳۵ نیز در حالیکه همین منظور مطمح نظر این وزارت بود در دو نمایشگاه بین المللی اشتراك ورزید که آن عبارت بوده از نمایشگاه مؤتمر اسلامی در مصر که در سال ۱۳۳۵- افتتاح شد و افغانستان در این نمایشگاه اشتراك ورزید و هم موفق گردید طوری امتعه پیداوار مملکت و کولتور افغانی را در معرض نمایش قرار دهد که غرفه افغانی نظر به غرفه سائر ممالک همجوار به تصدیق و شایعه اخبار و جراید مصری بهتری و برتری قابل ملاحظه داشته باشد هکذا در سال ۱۳۳۵ برای شمولیت در نمایشگاه های فرانکفورت و هامبورگ نیز ترتیب و آمادگیهای از طرف وزارت تجارت گرفته شد و امتعه قابل عرضه را

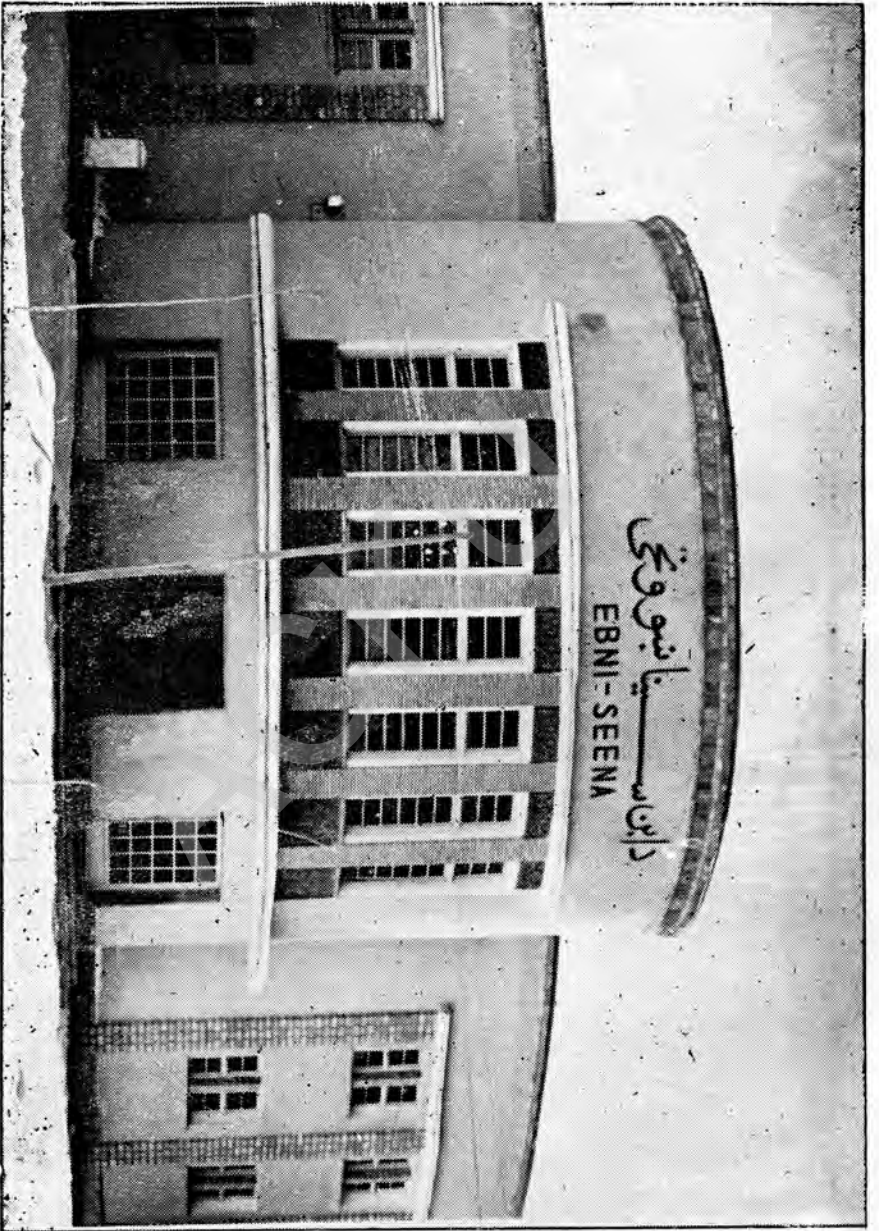
به آنجا فرستاد که در این نمایشگاه نیز افغانستان موقفانه حصه گرفت البته مفاد یکه از اشتراك در نمایشگاه های مذکور بدست آمده مانا معرفی شدن مملکت افغانستان به حیث يك کشور دارای منابع و مواد سرشار اقتصادی و تجارتی برای ممالک جهان بود و اکثر از ممالک مشمول نمایشگاه ها به اکثریه از مواد پیداوار افغانی که مورد احتیاج آنها بود معرفت حاصل نمودند و باین موضوع ملتفت شدند که افغانستان میتواند بحیث يك مملکت عمده مواد خام پیداوار خود را در اکثر ممالک جهان عرضه نماید همچنان افغانستان برای ملاحظه نمایشگاه های بین المللی و مطالعه در باره مواد پیداوار خارجی بعضی ممالک نیز هیأت متببع را در چین و بعضی ممالک اروپائی فرستاد که هیأت مذکور با اثر دعوت ممالک مذکوره و مطالعه در باره اوضاع تجارتی و اقتصادی ممالک نمودند و راجع به امکان روابط تجارتی و پیدا کردن بازارهای عرضه مال التجاره افغانی در بازارهای ممالک مذکوره تتبعاتی بعمل آوردند و البته این استفادهاست که معمولاً از فرستادن هیأت در نمایشگاهها و یا شمولیت در نمایشگاه های مذکور همیشه مطمح و ملحوظ نظر می باشد البته نتیجه عملی آن وقتی بدست می آید که مملکت مطابق به تقاضای بازارهای خارجی آماده گیها نموده و ما را التجاره طرف ضرورت ممالک را در آنجا عرضه بتواند که البته این جنبه آن هم مدنظر وزارت تجارت بوده و در اطراف آن مطالعات جریان دارد .

گوشه ای از قصر پهل سترین

اموال و اشیای که در میدان هوایی خواجه رواس برای صدور آماده گردیده .

دین سینا شوہنجی

پول مروجه مهالك جهان و نرخ آن بدال امریکائی

یادداشت ذیل پول های مروجه تمامه مهالك جهان را با اجرای آن وقتیت هر واحد را بدال امریکائی نشان داده و نیز مقررات سرحدی هر یک از مهالك جهان را که تاچه آنها زمه میتوانید مروجه آنرا داخل و یا خارج نماید به شما توضیح میکند. اداره»

اسم پول مروجه اسم پول مروجه اجرای آن مقابل دالر امریکائی نزد بکتر بن قیمت باک دالر امریکائی مقررات سرحدی باخود خارج کرده میتوانید کرده میتوانید

اسم مملکت	اسم پول مروجه	اجرای آن	مقابل دالر امریکائی	نزد بکتر بن قیمت	باک دالر امریکائی	مقررات سرحدی	کرده میتوانید
افغانستان	افغانی	۱۰۰۰ پول	۵۰۰ دالر	۲۰۰۰ افغانی	۵۰۰ افغانی	۵۰۰ افغانی	۲۰۰۰ شلنگه عدن
عین	شلنگه	۱۰۰۰ سنت	۱۰۰۰ سنت	۷۱۰ شلنگه	۲۰۰ شلنگه عدن	۲۰۰ شلنگه عدن	۲۰۰ شلنگه عدن
الاسکا	دالر امریکائی	۱۰۰۰ سنت	۱۰۰۰ سنت	۱۰۰۰ دالر	آواد	آواد	آواد
آلبانیا	لیک	۱۰۰۰ سنتیوا	۲۰۰۰ سنت	۵۰۰۰ لیک	هیچ	هیچ	هیچ
الجزیریا	قزاقک	۱۰۰۰ ساتیم	۲۰۰۰ سنت	۲۰۰۰ قزاقک	لا محدود	لا محدود	لا محدود
اندورا	پستیا	۱۰۰۰ ساتیموس	۲۰۰۰ سنت	۴۳۷۰ پستیا	لا محدود	لا محدود	لا محدود
سودان	پوند	۱۰۰۰ ساتیموس	۲۰۰۰ سنت	۵۰۰۰ پوند	۲۰ پوند	۲۰ پوند	۲۰ پوند
انگولا	اسکبودو	۱۰۰۰ سنتوا	۲۰۰۰ سنت	۲۸۶۰ اسکبودو	لا محدود	لا محدود	لا محدود
انتی گوا	دالر	۱۰۰۰ سنت	۲۰۰۰ سنت	۱۷۰۰ دالر	۴۸ دالر	۴۸ دالر	۱۰۰۰ اسکبودو
ارجنتینا	پیسو	۱۰۰۰ سنتوا	۲۰۰۰ سنت	۳۸۰ پیسو	لا محدود	لا محدود	لا محدود
آسترالیا	پوند	۲۰۰۰ شلنگه	۲۰۰۰ سنت	۲۵۸ پیسو	نام محدود	نام محدود	نام محدود
آسترالیا	شلنگه	۱۰۰۰ کیرسین	۲۰۰۰ سنت	۲۵۸ پیسو	نام محدود	نام محدود	نام محدود
بهاس	پوند	۲۰۰۰ شلنگه	۲۰۰۰ سنت	۲۴۰ پیسو	۷۰ پوند	۷۰ پوند	۱۰۰۰ شلنگه
جزائر بعضین	کلدار هندی	۱۰۰۰ آه	۲۰۰۰ سنت	۳۲۵ پیسو	۳۳۰ کلدار	۳۳۰ کلدار	۹۹۹ کلدار
کانگویی بلجیم	فرانک	۱۰۰۰ ساتیم	۲۰۰۰ سنت	۲۰۱۰ فرانک	۴۹۷۷ فرانک	۴۹۷۷ فرانک	۲۵۰۰۰ فرانک کانگو

اسم مملکت	اسم پول و موجه	اجزای آن	مقابل هالر امریکائی	تجدید نام پین	قیمت	باخود خارج	کرده میتوانید
بلجیم	فرانک	۱۰۰۰	»	۲۰۲	»	۴۹۹۵	فرانک بلجیم
برمودا	یونگ	۲۰	»	۲۴۰	»	۲۸۱۵	۲۸۱۵ پین
بولویا	بولویانو	۱۰۰۰	»	۲۰۰۰۲	»	۴۳۰۰	۴۳۰۰ بولویانو
برازیل	کروزیرو	۱۰۰۰	»	۱۰۴۲	»	۷۰۷	۷۰۷ کروزیرو
افریقای شرقی	برطانوی شلنگ	۱۰۰۰	»	۱۴۱۰	»	۷۱۰	۷۱۰ شلنگ
گیانای برطانوی	دالر	۱۰۰۰	»	۵۸۷۹	»	۱۷۰۱	۱۷۰۱ دلار گیانا
هندوراس برطانوی	دالر	۱۰۰۰	»	۷۰۶۷	»	۱۴۱۵	۱۴۱۵ دلار
افریقای غربی	برطانوی یونگ	۲۰	»	۲۸۲	»	۷۱	۷۱ ککات
برما	ککات	۱۰۰۰	»	۲۱۲۳	»	۷۱	۷۱ ککات
بنگاریا	لیف	۱۰۰۰	»	۱۴۷۰	»	۶۸۰	۶۸۰ سوتیکل
کمبودیا	ریل	۱۰۰۰	»	۲۸۵	»	۳۵	۳۵ ریل
کانادا	دالر	۱۰۰۰	»	۱۰۰۰۱۵	»	۹۸	۹۸ دلار کانادا
سیلون	کلمار	۱۰۰۰	»	۲۱۱۵	»	۲۷	۲۷ کلمار سیلون
چلی	پیسو	۱۰۰۰	»	۵۰۳۳	»	۳۰	۳۰ پیسو
چین	جن من پیاو	۱۰۰۰	»	۴۲۶۸	»	۴۲	۴۲ جن من پیاو
کولمبیا	پیسو	۱۰۰۰	»	۲۳	»	۳۵	۳۵ پیسو
کوستاریکا	کولون	۱۰۰۰	»	۱۵۰۸	»	۶۳	۶۳ کولون
کوبا	پیسو	۱۰۰۰	»	۱	»	۱۰	۱۰ پیسو
قبرس	یونگ	۱۰۰۰	»	۲۸۸۲	»	۳۵۵	۳۵۵ یونگ قبرس
چکوسلواکیا	کرون	۱۰۰	»	۳۲۵	»	۱۷	۱۷ کرون

کرده میتو ایید کرده میتو ایید

باخود داخل باخود خارج

مقابل دالر امریکائی

۳۰۰ کرون	۳۰۰ کرون	۱۶۹۰۱ کرون	۱۴۴۹	۱۰۰ اور	۱۰۰ کرون	دنمارک
لا محدود	لا محدود	۱ کرون	۱-۱	۱۰۰ سنتا	۱۰۰ پیسو	جمهوریت دومینیکا
»	»	۱۷۴۰ سوکر	۵۷۵-ر	۱۰۰ سنتا	۱۰۰ سوکر	اکوادور
۲۰ یونید	۲۰ یونید	۳۴۰ یونید	۲۹۰-ر	۱۰۰ پیاستر	۱۰۰ یونید	مصر
۱۰ یونید	۱۰ یونید	۷ یونید	۲۸۱-ر	۲۰ شلنگ	۲۰ شلنگ	ایتالیا
۱۰۰ دالر	۱۰۰ دالر	۲۴۸ دالر	۴۰۳۲-ر	۱۰۰ سنت	۱۰۰ دالر	فنلند
۱۰۰۰۰ مارک	۲۰۰۰۰ مارک	۳۲۵۰۰ مارک	۳۱-ر	۱۰۰ پیانی	۱۰۰ مارک	فرانس
۵۰۰ دالر	۵۰۰ دالر	۲۴۸ دالر	۴۰۵-ر	۱۰۰ سنت	۱۰۰ دالر	فارموسا
۲۰۰۰۰ فرانک	لا محدود	۳۵۰۰ فرانک	۲۹-ر	۱۰۰ سنتیم	۱۰۰ فرانک	آلمان غربی
۱۵۰۰ مارک	لا محدود	۳۰۵ مارک	۳۷۸-ر	۱۰۰ فنک	۱۰۰ مارک	آلمان شرقی
هیج	هیج	۲۲۲ مارک	۵۰۵-ر	»	»	یونان
۴۵۰ دراچیا	۴۵۰ دراچیا	۲۹۰ دراچیا	۳۳۴-ر	۱۰۰ سینا	۱۰۰ دراچیا	گواتیمالا
لا محدود	لا محدود	را دالر	۱-ر	۱۰۰ سنتا	کوئزوال	هائیتی
»	»	۵۰ ر	۲۰	۱۰۰ سنتیم	گورد	شرق اردن
۲۰ دینار	۲۰ دینار	۳۵۶ دینار	۷۵-ر	۱۰۰ افلس	۱۰۰ دینار	هاوانی
لا محدود	لا محدود	۱۰۰ دالر	۱-ر	۱۰۰ سنت	۱۰۰ دالر امریکائی	هندوراس
»	»	۲۰ لیبیرا	۵۰	۱۰۰ سنتا	۱۰۰ لیبیرا	هانگاری
»	»	۵۷۱ دالر	۱۷۵۰	۱۰۰ سنت	۱۰۰ دالر	مغربی
۲۰۰ فورنت	۲۰۰ فورنت	۱۱۶۵	۸۵۸-ر	۱۰۰ فلر	۱۰۰ فورنت	آسیلند
هیج	هیج	۱۶۲۶ کروزنا	۱۱۵-ر	۱۰۰ اور	۱۰۰ کروزنا	هند
لا محدود	لا محدود	۱۱۶۲ کلسدار	۱۱۸-ر	۱۹۲-ر	۱۹۲-ر	

مقرر اس حدی باخود خراج
 مقرر امریکائی معاہدات (تخمین) باخود داخل

نزدیکترین قیمت
 مقابل ہال امریکائی

اسم مملکت اسم پول و وجہ اجزای آن

کرہہ مہیوائید

کرہہ مہیوائیہ

لامحدود	۱۰۰	ہیج	۱۰۰	یسو	۱۰۰	ستناو	۱۰۰	مکسیکو
۴ پوند	۴	لامحدود	۸۱۰	پوند	۲۲۵۲۸	۲۴۰ پینس	۲۴۰	نیو گنی
۵	۵	۷ پوند	—	۷ پوند	۸۱	۲۴۰ پینس	۲۴۰	ایوریلینڈ
لامحدود	۱۰	۷ کور دوہا	—	۷ کور دوہا	۴۲۸	۱۰۰ اسنادو	۱۰۰	نیکاراگووا
۱۰۰	۱۰۰	۷ پوند	—	۷ پوند	۸۲	۲۴۰ پینس	۲۴۰	نیا پیجریا
۱۰۰	۱۰۰	۳۰۲	۳۰۲	۳۳۱۳	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	بوڈنیوی شالی
۹۸	۹۹	۷۱۲	۷۱۲	۱۴۰۴	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	تاروی
لامحدود	۵۰	۴۱۰	۴۱۰	۲۰۸۳	۱۹۲	۱۹۲	۱۹۲	ہٹان
لامحدود	۵۰	۱۱۰	۱۱۰	۲۱۲۲	۱۹۲	۱۹۲	۱۹۲	پاکستان
لامحدود	۵۰	۱۱۰	۱۱۰	—	—	—	—	پانامہ
۱۰۰	۱۰۰	۶۷	۶۷	۱۴۸	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	پارا گوی
۱۰۰	۱۰۰	۱۹۵۰	۱۹۵۰	۵۱۲	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	پیرو
۱۰۰	۱۰۰	۲	۲	۵۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	فلپا پین
۱۰۰	۱۰۰	۲	۲	۲۵	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	یو اینڈ
۱۰۰	۱۰۰	۲	۲	۳۵۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	برنگال
۱۰۰	۱۰۰	۲۸۶۰	۲۸۶۰	۲۱۰	۱۶	۱۹۲	۱۹۲	ہند برنگال
۱۰	۱۰	۷	۷	۸۲	۲۴۰	۲۴۰	۲۴۰	پوم پوریکو
۱۰	۱۰	۷	۷	۸۲	۲۴۰	۲۴۰	۲۴۰	روڈیشیائی شمالی
۱۰	۱۰	۷	۷	۸۲	۲۴۰	۲۴۰	۲۴۰	روڈیشیائی جنوبی
۱۰	۱۰	۶	۶	۱۶۶۶	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	رومانیا
۱۰	۱۰	۶	۶	۱۹۴۵	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	سلوا دور

بخود خارج کرده می توانید
 بخود داخل کرده می توانید

معادلت (تخمین)

مقابل دالر امریکائی

اجزای آن
 اسم مملکت اسم پول و وجه

۱۰ پوند	۱۰ پوند	۷ ر -	۲ ر	۸۱ پنس	۲۴۰ شلنگ =	۲۰ پوند	سکا تلند
۵۰۰ باهت	۲۰ باهت	۲۰۶۵	۰۴۸۴ ر	۰۴۸۴	۱۰۰ ستانگ	۱۰۰ باهت	سیام (تایلند)
۳۰۰۰۰ لبره	۶۲۳ لبره	-	۰۰۱۶ ر	۰۰۱۶	۱۰۰ سنتیمی	۱۰۰ لبره	سلسی
۱۰۰۰ دالر ملایا	۳۷۰۲ دالر ملایا	-	۳۳۱۳ ر	۳۳۱۳	۱۰۰ سنت	۱۰۰ دالر	سنگاپور
۱۰۰۰ سومالو	۷۰۰۹ سومالو	-	۱۴۱۰ ر	۱۴۱۰	۱۰۰ ساتیم	۱۰۰ سومالو	سومالیا
۲۰ پوند	۷ پوند	-	۰۲۵۷ ر	۰۲۵۷	۲۴۰ شلنگ =	۲۰ پوند	افریقای جنوب غربی
۲۰۰۰۰ پستینا	۳۸۹۵ پستینا	-	۱۹۳۸ ر	۱۹۳۸	۱۰۰ سنتیمو	۱۰۰ پستینا	هسپانیا
۳۰۰ کرونا	۵۱۶ کرونا	-	۲۳۳۶ ر	۲۳۳۶	۱۰۰ ساتیم	۱۰۰ فرانک	سوئیس
۵۰۰۰ کرونائی یا خورد تر	۴۲۸ فرانک سوئیس	-	۲۸۲۳ ر	۲۸۲۳	۱۰۰ سانتیم	۱۰۰ پوند	سیریا
۵۰۰۰ لامحدود	۵۴ پوند سیریا	-	۰۴۰۵ ر	۰۴۰۵	۱۰۰ سنت	۱۰۰ دالر	تایوان (فارموسا)
۵۰۰۰ دالر	۲۴۶۸ دالر تایوان	-	۲۲۷۲ ر	۲۲۷۲	آوو	۱۰۰ پناکا	تیبور
۵۰۰۰ لامحدود	۴۶۰ پناکا	-	۰۰۲۹ ر	۰۰۲۹	۱۰۰ ساتیم	۱۰۰ فرانک	تونیسیا
۲۰۰۰۰ فرانک	۳۵۰ فرانک	-	۳۵۷۱ ر	۳۵۷۱	پاستر	پوند	ترکیه
۹۹ پوند	۲ پوند	-	۱۴۱۰ ر	۱۴۱۰	۱۰۰ سنت	۱۰۰ شلنگ	یوگندا
۲۰۰۰ شلنگ	۷۰ شلنگ	-	۲۵ ر	۲۵	۱۰۰ کوبک	۱۰۰ روبل	اتحاد جماهیر شوروی
۹۹ پوند	۴ روبل	-	۲۷۰۳ ر	۲۷۰۳	۱۰۰ سنتیمو	۱۰۰ پیسو	پورو کوی
۲۰۰۰ لامحدود	۳ پیسو	-	۳۰۰۳ ر	۳۰۰۳	۱۰۰ سنت	۱۰۰ پیو	ونزوئلا
۲۰۰۰ لامحدود	۳۳۳ بولیوار	-	۰۲۸۹ ر	۰۲۸۹	۱۰۰ سنت	۱۰۰ پیاستر	ویتنام
۲۰۰۰ لامحدود	۳۴۶۵ پیاستر	-	۰۰۲۵ ر	۰۰۲۵	۱۰۰ یاره	۱۰۰ دینار	یوگوسلاویا
۱۵۰۰ دینار	۴۰۰ دینار	-	۸۲ ر	۸۲ پنس	۲۴۰ شلنگ =	۲۰ پوند	اتحاد افریقایی جنوبی
۲۰ پوند	۷ پوند	-					

از نشریات فرست نشنال بانک شیکاگو ماه جنوری ۱۹۵۶
 (مترجم عبدالحکیم)

وقایع مهم داخلی در سال ۳۵

اول حمل : اعلیحضرت معظم همایونی به معیت علیا حضرت ملکه معظمه از تاسیسات بند کجکی دیدن فرمودند .

۲ حمل : بناغلی میکویان وزیر تجارت خارجی و معاون صدراعظم اتحاد جماهیر شوروی با بناغلی رشیدوف رئیس هیأت رئیسه شورای جمهوری ازبکستان شوروی از موزه کابل دیدن کردند .

۴ حمل : بازدید اعلیحضرت معظم همایونی از لشکرگاه .

- امضای موافقت نامه سرویس منظم هوایی بین افغانستان و اتحاد جماهیر اشتراکیه شوروی از طرف بناغلی عبدالحی عزیز نماینده افغانستان و لفتننت جنرال -ان- زخاروف نماینده اتحاد شوروی در کابل .

۷ حمل : ورود اعلیحضرت معظم همایونی از قندهار بکابل .

- تطبیق وقت واحد در سرتاسر افغانستان .

- عقد قرارداد کلتوری بین دولتین پادشاهی افغانستان و جمهوریت مصر از طرف بناغلی صلاح الدین سلجوقی سفیر کبیر افغانستان در مصر و بناغلی محمود فوزی وزیر امور خارجه مصر .

۱۲ حمل : بناغلی سردار محمد داؤد صدراعظم افغانستان دعوت دوستانه حکومت چکسلواکی را راجع به بازدید شان از چکوسلواکی قبول کردند .

۱۵ حمل : انجمن دایرة المعارف به نشر او این قاموس جغرافیائی افغانستان موفق گردید .

۱۸ حمل : هیأت نظامی افغانستان بعد از ختم باز دید از مؤسسات نظامی هند و مصر به چکسلواکی وارد گردیدند .

- والا حضرت شهزاده محمد نادر کب قهرمانی ینگ پانگ سال ۱۳۳۵ را به بناغلی سمعی تسلیم کردند .

۶ ثور : طی مراحل قانونی الحاق افغانستان به قرارداد بین المللی جلوگیری ژنیوسید (۱۹۴۸)

- ۹ ثور:** دعوت اعلیٰ حضرت هما یونی از اعلیٰ حضرت پادشاه عربستان سعودی
- ۱۹ ثور:** دعوت اعلیٰ حضرت معظم هما یونی از رئیس جمهوری پاکستان جهت بازدید از افغانستان .
- ۲۹ ثور:** قبول دعوت ښاغلی جمال عبدالناصر صدراعظم مصر از طرف ښاغلی سردار محمد داؤد صدراعظم افغانستان جهت بازدید از مصر .
- ۳۰ ثور:** افتتاح کورس رفریشر برای دوکتوران طبی افغانی در وزارت صحتیه .
- دعوت ښاغلی صدراعظم از ښاغلی عدنان مندرس صدراعظم دولت جمهوری ترکیه جهت بازدید از افغانستان .
- اول جوزا:** امضای قرار داد توريد و نصب اولین فابریکه سگرت سازی بین ښاغلی عبدالله یفتلی رئیس انحصارات دولتی و ښاغلی ماریا تراورسی نماینده فابریکات سگرت سازی ایتالیا .
- ۷ جوزا:** تصویب اساسنامه جدید مطبوعه عمومی در مجلس عالی وزرا .
- افتتاح نمایشگاه اسلامی در قاهره توسط ښاغلی انور السادات وزیر دولت مصر و تمجید فرقه افغانستان از طرف ښاغلی انور السادات وزیر دولت و سرمنشی کانگرس اسلامی .
- ۱۵ جوزا:** افتتاح کنفرانس محصلین ممالک آسیا و آفریقا در لندن توسط ښاغلی دوکتور نجیب الله سفیر کبیر اعلیٰ حضرت معظم هما یونی .
- تاسیس کورس تدریس بوسا یل سمعی و بصری برای معلمین مدارس ابتدائی از طرف وزارت معارف .
- ۳۰ جوزا:** الحاق حکومت افغانستان به چهار کنوانسیون مجروحین جنگ تاریخی ۱۲ اگست ۱۹۴۹ منعقدہ جینوا بر حسب تصویب مجلس عالی وزرا و مجلس شورای ملی و اعیان و صحنه حضور ذات شہریاری .
- ۱۴ جوزا:** آغاز برمه کاری پترول در سرپل و مزار شریف توسط وزارت معادن و صنایع .
- امضای پروتوکول تبادلہ مال التجاره بین حکومت افغانستان و دولت جمهوری چکوسلواکیا از طرف ښاغلی محمد سرور رئیس تجارتی وزارت اقتصاد

ملی و بناغلی خیر محمد کفیل بانک ملی و بناغلی جوزف اوریان رئیس هیئت تجارتی چکوسلواکی .

۲۴ جوزا : ابلاغیه وزارت امور خارجه راجع به رسمیت شناختن کامل سلطنت المغرب و مملکت تونس از طرف حکومت افغانستان .

۴ سرطان : مواصلت هیأت امدادی هلال احمر ترکیه به میدان هوائی خواجه رواش .

۶ سرطان : امضای قرارداد پروژه حمل و نقل هوائی ملکی بین افغانستان و امریکا توسط بناغلی عبدالرحی عزیز مشاور و وزارت خارجه و بناغلی (رابرت سنایدر) مدیر هیئت اداره تعاونی بین المللی اتازونی در کابل .

۱۳ سرطان : امضای موافقت نامه معاونت اقتصادی جهت پروژه حفظ و مراقبت آنها در وادی هیرمند بین بناغلی عبدالله ملکیار رئیس عمومی وادی هیرمند و بناغلی (رابرت سنایدر) مدیر اداره معاونت های بین المللی امریکا در افغانستان .

۱۶ سرطان : بناغلی استاد صلاح الدین سلجوقی سفیر کبیر اعلی حضرت معظم همایونی متعین مصر با توافق آراء و به منظوری حکومت مصر به حیث عضو مجمع لغوی مصر که دانشمندان بزرگ مصر و جهان در آن عضویت دارد شناخته شد .

۱۷ سرطان : افتتاح پوهنتنی حکام .

۱۹ سرطان : تاسیس شرکت جدید میوه قندهار از طرف وزارت اقتصاد ملی به سرمایه ۷۵۰۰۰۰۰۰ - افغانی منظور شد .

۳ اسد : ورود بناغلی عدنان مندرس صدراعظم ترکیه، بناغلی ادهم مندرس وزیر داخله و کفیل وزارت خارجه آن مملکت به کابل .

۱۷ اسد : عزیمت بناغلی عدنان مندرس با همراهانش به صوب ترکیه .

۱۵ اسد : ورود جلاله آتاب میجر جنرال اسکندر میرزا رئیس جمهور پاکستان به کابل .

۱۷ اسد : مذاکرات روی مسایل مورد علاقه مندی مملکتین افغانستان و پاکستان در قصر دلکشا بین اعلیحضرت معظم همایونی و جلالتآب رئیس جمهور پاکستان .

۳۰ اسد : شرکت نندارتون های بین المللی در جشن استقلال افغانستان

۱۰ سنبله : سالگروه جشن پښتونستان در کابل .

۱۴ سنبله : مسافرت اعلیحضرت معظم همایونی به سمت شمال مملکت .

۱۷ » : ورود یک هیأت بانک بین المللی توسعه و تعمیر مجدد بکابل

۲۴ » : تشریف فرمائی اعلیحضرت معظم همایونی از ورسج به بغلان

۳۱ » : موافقه نامه تجارتي و تادیبات پر و تو کول قیمت و اندازه

مال التجاره را بین حکومت شاهي افغانستان و دولت جمهوری توده یولند بعد از تصویب مجلس عالی وزرا به کمیسیون خارجه شورای ملی سپرده شده بود رئیس پلان و پروژه اقتصاد ملی اخذ نمود .

۹ میزان : تشکیل وزارت پلان در مجلس شورای ملی مور دغور

قرار گرفت .

۱۴ میزان : امضای قرارداد خریداری ۷۲ خروار گندم از امریکا

بین پناغلی محمد کبیر لودین سفیر کبیر اعلیحضرت معظم همایونی در واشنگتن و پناغلی (هالتر) مدیر اداره همکاری بین المللی امریکا .

۱۸ میزان : مواصلت ذات شاهانه بکابل به ساعت ۶ شام (از سفر ولایت

جنوبی) .

۲۱ میزان : افتتاح سو مین سرویس بین المللی افغانستان و هند

از راه قندهار .

۲۲ میزان : سالگروه تولدی اعلیحضرت معظم همایونی و استقبال

این روز از طرف مردم .

۲ عقرب : پناغلی سردار محمد نعیم وزیر امور خارجه و وکیل صدارت

عظمی به مناسبت یازدهمین سالگروه ملل متحد از کابل رادیو بیانیه ای ایراد کردند .

اینک چند قسمت مهم بیانیه :

«افغانستان به حیث يك عضو ملل متحده مقام حقیقی این سازمان جهانی را برای خدمت در راه ترقی و صلح جهان به درستی می شناسد .
افغانستان به حیث عضوا این سازمان برای پیشبرد آمال آن خدمت کرده و در راه تأمین صلح جهانی از هیچ گونه کوشش دریغ نداشته است حکومت افغانستان خرسند است که با سایر اعضای موسسه برای پیشبرد منافع بشریت و صلح گیتی تشریک مساعی میکند»

۴۵عقرب : اظهار نگرانی عمیق افغانستان نسبت به اوضاع اخیر افریقای شمالی از طرف بناغلی سردار محمد نعیم وزیر امور خارجه و کفیل صدارت عظمی به نماینده آژانس باخترا .

- شرکت هیأت افغانی در نهمین کنفرانس یونسکو در دهلی جدید .

۴۶عقرب : ورود مجدد بناغلی صدر اعظم به مسکو .

۴۷عقرب : تعاطی بیانیه ها بین بناغلی صدر اعظم افغانستان و صدر اعظم جمهوری اوکراین .

- آغاز مذاکرات بین هیأت های افغانی و روسی در کریملین .

- ابلاغ همدردی افغانستان به مردمان الجزایر توسط بناغلی سلجوقی سفیر

کبیر افغانستان در قاهره .

- تقدیم ۱۰۲۵۴۴ افغانی اعانه مامورین پشتنی تجارتی بانك به مصر -

توسط سره میاشت .

۴۹عقرب : تبصره روزنامه طلع افغان بر مظالم انكلو فرانس

یهود بر مصر .

۳قوس : عزیمت بناغلی صدر اعظم به کراچی .

۳قوس : افتتاح کوره بخار فابریکه قندسازی جلال آباد .

۴قوس : تلگرام بناغلی جمال عبدالناصر رئیس جمهور مصر بحضور

اعلی حضرت معظم هما یونی راجع به همدردی صمیمانه و پشتیبانی ملت و حکومت

افغانستان در قضیه تعرضات اجنبی برخاک مصر .

- رای نماینده افغانستان در م، م، م، به شمول موضوع ار بیان غربی

در مذاکرات اسامبله عمومی .

۹ قوس : اظهارات صدراعظم افغانستان و صدراعظم پاکستان در باره روابط باهمی و علاقیت افغانستان و پاکستان در کراچی .

۹ قوس : تجدید مذاکرات در کراچی بین ښاغلی سردار محمد داؤد و اولیای امور پاکستان .

۱۱ قوس : ورود ښاغلی صدراعظم از سفر کراچی به کابل .

۱۸ قوس : خریداری يك دستگاه مکمل فابریکه برکت سازی برای مرکز کابل از طرف وزارت معادن و صنایع .

۲۲ قوس : افتتاح شفاخانه زایشگاه در مشرقی .

۲۵ قوس : تصویب پیشنهاد افغانستان در باره حق کار در یازدهمین جلسه مجمع عمومی سازمان ملل متحد .

۵ جدی : ترتیب پروگرام مخصوص کابل رادیو به مناسبت تخلیه قوای متجاوز انگلیس و فرانسه از خاک مصر .

۱۲ جدی : کمیته حقوقی موسسه ملل متحد پیشنهاد دکتور طیبی نماینده افغانستان را که باید سه نفر حقوق دان های دیگر آسیائی نیز در کمیسیون حقوق بین الدول موسسه ملل متحد شامل شوند، تصویب کرد .

۱۸ جدی : بازدید میدان هوائی ملکی جلال آباد توسط ښاغلی صدراعظم - امضای پروتوکول دوره ۶ قرارداد تبادل اموال تجارتی از طرف ښاغلی

عبدالوهاب حیدر رئیس تجارتی وزارت تجارت و ښاغلی خیر محمد کفیل بانک ملی به نمایندگی دولت شاهی افغانستان و ښاغلی اینوتین مستشار تجارتی سفارت کبرای شوروی به نمایندگی دولت جماهیر اشتراکیه شوروی .

۲۶ جدی : نطق وزارت خارجه افغانستان راجع به خرابی ها و خساراتیکه در اثر حملات متجاوزانه قوای انگلستان و فرانسه و یهود به پورت -

سعید منطقه سینا وارد گردیده ، اظهار نموده است که مصر مستحق دریافت غرامت کامل این خسارات می باشد .

- ۴۹ جدی :** ورود جلال‌تاج چوئن لای - صدراعظم جمهوریت مردم چین در کابل .
- ۵۰ دلو :** اعلامیه مشترک ښاغلی سردار محمد داؤد صدراعظم افغانستان و ښاغلی چوان-لای صدراعظم جمهوریت مردم چین .
- ۱۲ دلو :** تصویب پیشنهاد ښاغلی پژواک نماینده افغانی هنگام بحث بر پیمان حقوق بشر در کمیته سوم مجمع عمومی ملل متحد .
- ۱۴ دلو :** عزیمت اعلیحضرت معظم‌ها یونی‌جانب ولایت مشرقی .
- ۱۵ دلو :** بیانیه ښاغلی عبدالحمید عزیز نماینده دائمی افغانستان در م.م. راجع به اخراج قوای پهود از ماوراء نطوط متارکه .
- ۱۷ دلو :** امضاء اساسنامه اداره بین‌المللی استعمال صلح آمیز نیروی ذروی توسط ښاغلی عبدالحمید عزیز نماینده دائمی افغانستان در موسسه ملل متحد .
- ۲۳ جدی :** تصویب پیشنهاد نماینده افغانستان در کمیته ۳ اسامبله عمومی م.م. راجع به وسایل تامین و حمایت حقوق بشر .
- ۲۵ جدی :** اظهار نطق وزارت خارجه افغانستان به نماینده آژانس نسبت به وقایع سرحدی اخیره یمن و عدن تجاوزات و بمباری‌های قوای هوایی و زمینی انگلیس بر مردم بی‌دفاع یمن و عدن که موجب تأثر گردیده است
- اول حوت :** بازدیدات شهر یاری از فابریکه قند و باغ جدید فرقه در جلال آباد
- ۵ حوت :** بازگشت موکب شاهانه از مسافرت بیست‌روزه صفحات مشرقی .
- ۶ حوت :** قرارداد بین وزارت مخابرات و کمپنی و ستورگ انورگ اتحاد شوروی برای صدور یکمقدار سامان لین‌تلفون مربوط دستگاه‌های چین سیستم برای کابل و مزار شریف و کابل و فندهار امضاء گردید .
- ۱۳ حوت :** اعلیحضرت همایونی از تمام قسمت‌های سیلو دیدن فرمودند
- ۱۷ حوت :** ښاغلی صدراعظم سرک سپین بولدک و تمام تاسیسات منزل باغ را ملاحظه فرمودند .
- ۱۹ حوت :** ښاغلی صدراعظم از قشله عسکری و امور عمرانی دواړو ملکی قندهار بازدید فرمودند .

ښاغلی صدراعظم ازدهله وکجکی دین فرمودند .

۲۲ حوت: ښاغلی صدراعظم سنگه تعمیر ریاست عمومی وادی هیرمند را در لشکر گاه گذاشتند .

۲۳ حوت: ښاغلی صدراعظم از امور ریاست عمومی وادی هیرمند واری فرمودند .

۲۴ حوت: ښاغلی صدراعظم از پل جدید دریای خا شرو دین فرمودند

۲۶ حوت: افتتاح سرویس پښتوی موسسه ملل متحد .

- ښاغلی صدراعظم موسسات صنعتی و نندارتون قندهار را معاینه فرمودند.

- » » نهر جدید قندهار را افتتاح فرمودند .

نوټ:

چون اجراآت وزارت مالیه بوقت معین نرسید لهذا
از نشر آن صرف نظر شد .

دلیلی رازی روزنامه‌ها، جراید و مجلات

مرکز «کابل»

- ۱- بناغلی محمد براهیم صفا مدیر مسئول روزنامه اصلاح (سال تاسیس روزنامه ۱۳۰۸)
- ۲- بناغلی محمد تاسم واجد مدیر مسئول روزنامه انیس (سال تاسیس ۱۳۰۴)
- ۳- بناغلی محمد یونس حیران مدیر مسئول جریده زیرمه (سال تاسیس جریده ۱۳۲۳)
- ۴- بناغلی سید فقیر علوی مدیر مسئول مجله ژوندون (سال تاسیس مجله ۱۳۲۷)
- ۵- بناغلی محمد پُرسف آینه « مجله برگ سبز (سال تاسیس مجله ۱۳۲۸)
- ۶- بناغلی محمد شفیع رهگذر مدیر مسئول مجله ننداره (سال تاسیس مجله ۱۳۳۵)
- ۷- بناغلی سید سلطان احمدی مدیر مسئول جریده اتحاد (سال تاسیس جریده ۱۳۱۹)
- ۸- بناغلی محمد یونوب کهک مدیر مسئول مجله الفلاح (سال تاسیس مجله ۱۳۳۵)
- ۹- بناغلی عبدالهمنان دردمند مدیر مسئول جریده پامیر (سال تاسیس جریده ۱۳۳۵)
- ۱۰- بناغلی غلام حبيب نوابی مدیر مسئول مجله پیشونیزغ (سال تاسیس مجله ۱۳۱۹)
- ۱۱- سراج‌الین و هاج مدیر مسئول سالنامه افغانستان (سال تاسیس سالنامه ۱۳۱۱)
- ۱۲- بناغلی محمد یونس خاص مدیر مسئول مجله پیام حق (سال تاسیس مجله ۱۳۳۱)
- ۱۳- بناغلی فیض محمد عاطفی مدیر مسئول مجله اردو (سال تاسیس مجله ۱۳۳۱)
- ۱۴- بناغلی محی‌الدین شیوا مدیر مسئول مجله بخوان و بدان (سال تاسیس مجله ۱۳۳۲)
- ۱۵- بناغلی محمد سیرور همایون مدیر مسئول مجله آریانا (سال تاسیس مجله ۱۳۳۱)
- ۱۶- بناغلی محمد بشیر رفیق مدیر مسئول مجله ریسا (سال تاسیس مجله ۱۳۳۲)
- ۱۷- بناغلی غلام صدیق سیدالی مدیر مسئول مجله سره میاشات (سال تاسیس مجله ۱۳۳۳)
- ۱۸- بناغلی محمد حسین بهروز مدیر مسئول مجله معادن (سال تاسیس مجله ۱۳۳۵)
- ۱۹- بناغلی محمد آصف عباسی مدیر مسئول مجله روغتیا (سال تاسیس مجله ۱۳۱۰)
- ۲۰- بناغلی عبیدالله شیوا یانا مدیر مسئول مجله ادب (سال تاسیس مجله ۱۳۳۲)

مدیران مسئولی که موفقیت بدریافت فوتی های شان شدیم

- ۱- بناغلی ایوب سی مدیر مسئول روزنامه هیواد (سال تاسیس روزنامه ۱۳۲۸)
  - ۲- بناغلی مولینا قیام‌الدین خادم مدیر مسئول جریده زبیری (سال تاسیس جریده ۱۳۳۱)
  - ۳- بنا لمی محمد حیدر ژوبل مدیر مسئول مجله عرفان (سال تاسیس مجله ۱۳۱۶)
- و مدیران مسئول مجله حقوق، بزگر، تعلیم و تربیه، افغانستان، برید، تنبلیگنه، هوا و افغانستان بانک، کره‌نه، طب پوهنه‌ئی، شورا سز کابل، میر من

جهان در ۱۳۳۵

ملی کردن شرکت کشتی رانی کانال سوئز، تجاوز یهود به ممالک عربی، حمله انگلو فرانس بر مصر مجادله برای آزادی الجزایر، اغتشاش درمجارستان، موفقیت حزب سوسیالیست ملی در اردنیه هاشمیه، انتخاب مجدد آیزنهاور، مجاهدات مردم جزیره قبرس، استعفی ایدن شورش در اندونزی و پلانهای آیزنهاور برای شرق میانه، مهمترین وقایع سال است.

نقلم: رستگار

در ۱۳۳۵ مرکز وقایع مهم سیاسی جهان را شرق میانه تشکیل داده بود ممالک شرق میانه درین سال در برابر مجادله بزرگی قرار داشتند، مجادله که ملل آزادی خواه مشرق زمین برای جبران خسارات و خطاهای گذشته پیش گرفته اند.

این سال را سال آزادی باید گفت. سالی که با پیامهای تبریک آزادی آغاز شد و با مجادلات پیهم آزادی و آزادی خواهی خاتمه یافت.

در روزهای اول سال مردم مشرق زمین آزادی ملت تونس را تبریک گفتند و باین وسیله در شادمانی این ملت شرقی سهیم گرفتند. بامید حفظ تکامل و بقای آزادی که بمفهوم عصر به تقویه بنیه مادی و معنوی ملل و مردم میسر میشود سعی و مجاهدت نمودند.

درین مجاهدات مصر بیشتر سهم گرفت و لهذا من هم از مصر شروع میکنم:

مصر:

در اوایل سرطان انتخابات عمومی جهت انتخاب رئیس جمهوری و فیصله درباره قانون اساسی مصر که از طرف جمال عبدالناصر تدوین شده بود شروع و در اثر این انتخابات جمال ناصر یگانه کاندید ریاست جمهوری مصر از طرف ملت مصر بحیث اولین رئیس جمهوری مصر انتخاب گردید و باین ترتیب یک قدم دیگر برای استقرار جمهوری متکی به تأیید و پشتیبانی مردم

برداشته شد و جمال عبدالناصر موقع یافت برای برآوردن آرزوهای عمومی و تطبیق پلانهای ملی قدمهای موثری بردارد .
مهمترین پروژه که جمال عبدالناصر پیش روداشت پروژه تعمیر بند عالی اسوان بود که مصرف ( ) میلیون دالر را ایجاب می کرد . برای انجام این پروژه مصر با کمک خارج نیازمند بود و این کمک را حکومت انگلستان و حکومت امریکا بمصر وعده داده بود .

ولی عللمی موجود بود که این کمک به تعویق می افتاد طوری که در اواخر سرطمان حکومت انگلستان و امریکا از دادن کمک جهت تعمیر پروژه اسوان معذرت خواست . جمال عبدالناصر وقتی از این امتناع اطلاع یافت برویه این دومملکت انتقاد کرد و اظهار نمود که پروژه اسوان را بدون کمک خارجی اجراء و عملی خواهد کرد و چندی نگذشت که تصمیم خود را اعلان نمود .

ملی کردن شرکت کشتی رانی کانال سوئز :

۱۲ اسدز رئیس جمهوری مصر ضمن بیانیه ای بمناسبت چهارمین سال خلع ملک فاروق تصمیم مصر را دایر بر ملی کردن شرکت کشتی رانی کانال سوئز (۱) که تا کنون از طرف انگلستان ، فرانسه و مصر اداره میشد اعلان نمود و گفت که برای آزادی سیاسی ، اقتصادی و اجتماعی مصر باین کار دست زده است . وعوائد سالانه کانال را که یکصد میلیون پوند است برای تعمیر سد عالی اسوان بمصرف خواهد رساند .

(۱) کانال سوئز ۱۰۳ میل طول دارد و بحیره مدیترانه را با بحیره احمر وصل میکند و فاصله بین شرق و غرب را نسبت براه بحری جنوب افریقا خیلی کم نموده طوری که فاصله بنادر عمده آسیائی افریقائی را به بنادر غربی از ۲ تا ۱۳ هزار کیلومتر کوتاه میسازد .

فکر حفرا این کانال در اوار قبل از یهود و بعد در دوره اسلامی موجود بود ولی بشکل موجوده توسط یک مهندس فرانسوی حفرو در ۱۷ نومبر ۱۸۶۹ افتتاح شد .

جمال عبدالناصر رئیس جمهوری مصر متفکر دیده میشود .

یک نمونه از نتایج تجاوزات انگلو فرانس در مصر .

يك نمونه از تجاوز و كشتار انگلوفرانس در مصر

نشر این خبر و از آن عجبی در عالم تولید و مخصوصاً در مقامات انگلیسی و فرانسوی انعکاس بس شدیدی نمود و خبرهای تهدید آمیزی مبنی بر جلوگیری از این اقدام حکومت مصر نشر شد.

رئیس جمهوری مصر ضمن بیانیه یکبار دیگر حق مصر را بجهت يك دولت حرو آزاد در این اقدام اظهار و امر احضار عمومی را داد با آن يك ملیون افراد مصری زیر پرچم مصر گرد آمدند.

انگلستان برای اینکه با این اقدام عکس العملی نشان داده باشد اولتسراز همه معاملات پوندی مصر را در آن مملکت معطل کرد و فرانسه نیز در مورد معاملات فرانک مصر در فرانسه رویه انگلستان را تعقیب نمود.

بینو صدر اعظم فرانسه بلندن رفت تا با سلون لاید وزیر خارجه انگلیس و رابرت مرفی معاون وزیر خارجه امریکا ملاقات کند.

دولت انگلو فرانس طبق پروگرامی برای پیشبرد مقاصد و حفظ منافع خود دوره اختیار کردند. از یکطرف به تقویه قوای نظامی خود در مدیترانه و تمرکز قواء در جزیره قبرس شروع کردند و از طرف دیگر طرح تشکیل کنفرانس های بین المللی را برای اقتناع مصر ریختند. ۲۴ اسد حکومت انگلستان با اساس این طرح در اولین کنفرانس روی فکر بین المللی ساختن کانال سویز از ۲۴ دولت دعوت نمود و این دعوت از طرف ۲۲ مملکت پذیرفته شد. کنفرانس بتاریخ ۲۵ اسد در لندن به نطق ایدن صدراعظم انگلستان افتتاح گردید و جز اینکه يك کمیته ۵ نفری را بریاست منزیز صدراعظم استرالیا برای دریافت راه حل مسئله کانال تعیین کند کاری نتوانست و پس از ده روز خاتمه یافت و ناکام اعلان شد.

منزیز شروع بکار کرد ولی غیر از اینکه حق مصر را بر کانال سویز تا بید کند کاری نتوانست.

با ناکامی این مساعی دول غربی طرح نوی ریختند و به فکر تشکیل اتحادیه استفاده کنندگان افتاد. کانال را که اعضای آن ۱۸ ممالکت شامل بکت های اتلانتیک، بغداد، سیاتو خواهد بود وجود آورد و کنفرانس دوم لندن تشکیل گردید

- این کنفرانس در اطراف سه موضوع ذیل غور کرد :
- ۱ - مذاکره در اطراف راپور کمیته ۵ نفری تحت ریاست منیز .
  - ۲- غور در باره نظریه جمال عبدالناصر در باره تشکیل کنفرانس بین المللی شامل تمام ممالک جهان .
  - ۳- غور در باره پلان دول غربی (اتحادیه استفاده کنندگان) .
- پس از ختم این کنفرانس تصویری تشکیل اتحادیه استفاده کنندگان بغرض اداره امور کانال بعمل آمد. نمایندگان دول انگلیس و امریکا و ایتالیایا شمول خود را به این اتحادیه اعلام و نمایندگان دیگر ممالک موضوع شمول خود را به اجازه حکومت خود محول کردند .
- چون مصر بهیچ یک ازین فیصله های یک جانبه واقعی نگذاشت با وجودیکه انگلستان و فرانسه بمجلس رجوع کردند در آنجا نیز نتوانستند کاری را از پیش ببرند و منافع خود را از آن راه برملت و دولت مصر بقبولانند بلکه مراجعه انگلو فرانس بمجلس سبب شد تا اختلاف نظریکه بین دول انگلو فرانس و امریکا در موضوع کانال سویز و سایر موضوعات شرق میانه وجود داشت، تبارز کنند.

تجاوز یهود و انگلو فرانس :

در طول مدتی که ممالک عربی مصر و فمجاهله مای ساختن کانال سویز بود، یهود چندین بار با عساکر مسلح به مدرن ترین وسایل جنگی، بر خاک اردنیه هاشمیه تجاوز نمود و با این تجاوزات افکار تمامه را در سر تا سر جهان مخصوصا ممالک اسلامی، عربی تحریک نمود. از هر طرف ضداى همدردی با اردنیه هاشمیه بلند بود، گویا یهود میخواست باین اقدامات متجاوزانه ممالک عربی را اغفال کند تا بتواند پلانهای تجاوز کارانه خود را بکمک همکاران خود طور دلخواه پیش ببرد .

چنانچه در موقع که تجاوزات یهود اضطراب و نا آرامی عمیقی در دنیا ایجاد نموده بود، آیزن هاور رئیس جمهور امریکا بدولت یهود پیامی

فرستاد تا از تولید تشنجات در دنیا خودداری کند. حکومت یهود امر احضار عساکر احتیاطی را صادر و متعاقباً بصورت فجیعانه به خاک مصر حمله کرد و در اولین حمله در شمال خلیج عقبه تا نیمه مسافت بین سرحدات یهود و کانال سویز پیش رفت و این پیشرفت تا ۷۰ میلی وادی سینا ادامه یافت.

گرچه در اول این اقدام یکطرفه تصور میشد ولی طوریکه معلوم گردید اقدام یهود براساس پلان مرتبی که مقاصد و منافع انگلو فرانس را تضمین میکرد طرح و ترتیب شده بود.

مردم صلح دوست ازین تجاوز سخت متأثر شدند و نفرت شدید خود را ازین عمل متجاوزانه ابراز داشتند در سرتاسر ممالک آزاد مشرق زمین مردم با برافروختگی تمام ازین تجاوز صریح به مظاهرات شدید پرداختند و با ملت مصر اظهار همنوایی و همدردی کردند.

با نشر این خبر در امریکا آیزنهاور با وزیر خارجه آنکشور تماس گرفت. کابینه جلسه فوق العاده تشکیل کرد پینو وزیر خارجه فرانسه بلندن رفت. هنوز بیش از یک روز نگذشته بود که حکومت انگلیس به دولت نام نهاد یهود و مصر اولتیماتوم داد که باید در ظرف ۱۲ ساعت عساکر خود را آنطرف خط متارکه بکشند ورنه حکومت انگلیس و فرانسه که به اساس معاهده ۱۹۵۰ امنیت شرق میانه را ضمانت کرده اند قوای خود را در یورت سعید اسماعلیه و یک عده بنادر مهم دیگر مصر پیاده خواهند کرد. در همین وقت خبری نشر شد که میرساند یک تعداد سفاین جنگی انگلو فرانس از قبرس بسوی نقطه نامعلومی حرکت کرد.

سوء قصد دول سه گانه وقتی بوره مسلم گردید که نماینده امریکادر مجلس امنیت پیش نهاد نمود تا مجلس به قوای یهود هدایت بدهد که خاک مصر را ترک و آنطرف خط متارکه برود ولی این پیشنهاد از طرف انگلستان و فرانسه ویتو گردید.

در آخرین روز میزان قوای انگلوفرانس بحملات هوایی در خاک مصر آغاز کرد قوماندانی مشترک انگلوفرانس در قبرس که روی این منظور تشکیل گردیده بود خاتمه این حملات را به قبول اولتیماتوم چند روز پیش دول انگلوفرانس وانمود میکرد .

اولتیماتوم حاوی اشغال کانال سویز از طرف قوای انگلوفرانس وانصراف مصر مقاومت نظامی و قبول سیستم بین المللی در اداره کانال سویز بود . مصر که اصلاً حفظ خاک و نوامیس ملی خود را و جیبه خود میداد نیست در برابر این تهدیدات از جا نرفت . ملت مصر که با امتحان بزرگی روبه ر شده بود و زن و مرد پیر و جوان همه زیر پرچم گردآمده علیه تجاوزات و حملات و تخریبات هوایی مقاومت نمودند .

اسامبله عمومی در اثر پیشنهاد نماینده یوگوسلاویا در مجلس امنیت تشکیل جلسه داده فیصله صادر و ترک فوری جنگ رادرمصر تصویب نمود . همرشبولد سر منشی ملل متحد فیصله نامه ملل متحد را به دول انگلیس و فرانسه و یهود ابلاغ کرد .

ولی علی الرغم این فیصله دول مذکور بجنگ علیه مصر ادامه دادند و از امر موسسه ملل متحد سر باز زدند . انگلستان و فرانسه این فیصله موسسه ملل را بصراحت تام تردید کردند . درین وقت است (۱۱ عقرب) که مرحله اول تجاوز یعنی حملات هوایی بر قاهره ، اسکندریه ، پورت سعید و سویز خاتمه مییابد و خسارات و تخریبات مدهشی بمصر وارد میشود و با پیاده نمودن قوای انگلوفرانس در بنادر مذکور بمقصد اشغال آنجا مرحله دوم تجاوز شروع میشود .

تعدد ممالک سه گانه از فیصله موسسه ملل متحد باعث انزجار عمیق در همه نقاط جهان گردید . در انگلستان مخالفت جلسه های سیاسی غربی را با آورد و صدای استعفای ایدن از طرف گیتس کیل زعیم حزب مخالف بلند شد . ایدن صدراعظم انگلستان راجع به تعدد حکومت خود از این فیصله

در دارالعوام انگلستان توضیحات داد و شرایطی را برای قبول فیصله ملل متحد پیش نمود که این شرایط عبارت بود از موافقت مصر و دولت نام نهاد یهود به تشکیل پلیس بین المللی در آنجا و تضمین این قوه پلیس از طرف موسسه ملل متحد تا وقت استقرار نظم و وجود این قواء در شرق میانه تا وقت رفع اختلاف ممالک مذکور .

ممالک آسیایی و آفریقایی در موسسه ملل متحد نظر به تورد انگلستان و فرانسه و یهود از فیصله موسسه ملل خواهان مجازات برای ممالک مذکور شدند. در اینجا يك یاد داشت اتحاد شوروی قابل تذکر است اینکه ،
مارشال بولگانین صدراعظم اتحاد شوروی مکتوبی به ایدن و مولی ارسال و در آن تصریح نموده بود که اگر از عملیات حربی در مصر دست نکشند حکومت شوروی مجبور است برای تأمین امنیت شرق میانه و حما به حقوق مصر به سوقبات عسکری شریع کند؛ همچنان به یهود اخطار داد تا قوای خود را از خاک مصر پس بکشد .

همچنین شیلوف پیشنهادی برای ترك جنگ قوای انگلوفرانس در خاک مصر در ۱۲ ساعت و اینکه در صورت تملل قوای بری و بحری و هوایی شوروی تعلیمات نظای آغاز و بین ریح خانه خواهد داد؛ به مجلس امنیت پیش کرد که از طرف مجلس رد شد .

موسسه ملل متحد با عزام يك قوه پلیس بین المللی بغرض استقرار امن در مصر موافقت نمود .

پس از پیاده شدن قوای پاراشوتی و زمینی انگلوفرانس در مصر و جنگ سختی که بین قوای مصر و قوای مهاجم صورت گرفت روز ۱۵ عقرب توماندانی قوای انگلوفرانس اعلان نمود که چون منظور شان از حمله بر مصر اشغال پورت سعید، پورت فواد، اسماعیلیه بود و این منظور تأمین شده است لذا به قوای خود در مصر امر آتش بس دادند و ضمناً انگلستان و فرانسه از قوای یهود تقاضا کردند تا آن طرف خط متارکه عقب نشینی کنند. باین ترتیب يك صحفه خونین

تجاوز انگلو فرانس، به مصرف ۲۵ ملیون پوند سترلنگک برای انگلستان و خساره میلیونها پوند و قربانی هزاران جوان مصری، خاتمه یافت.

و در اثر مساعی موسسه ملل متحد پلیس بین المللی جهت استقرار نظم در شرق میانه عازم مصر گردید و اولین دسته پلیس مذکور بشار بیخ ۱۹ عقرب از نایل بطرف قاهره حرکت کرد.

پلیس بین المللی مرفق شد در ماه توس جای قوای انگلو فرانس را بگیرد.

قوای انگلو فرانس خاک مصر را ترک گفتند ولی معضله دیگری که تا آخر سال دوام کرد، تمرد، اجاجت و مقاومت یهود برای باقی ماندن قوای یهود در خاک مصر و عدم تخلیه شبه جزیره سینا و علاقه غزه بود که باعث انزجار و برافروختگی عقاید عامه در سر تا سر جهان گردید و بالاخره حکومت یهود در اثر فشار مؤسسه ملل متحد و دول عالم مجبور گردید در ۱۳۳۵ خاک مصر را بکلی ترک بگوید و جای خود را به پلیس بین المللی بگذارد.

مجاهدله برای آزادی الجزایر:

ملیون الجزایر در طول سال مجاهدات ملی خود را جهت حصول آزادی الجزایر و طرد اجانب موفقانه پیش بردند و لو که درین راه قربانی های بیشتری دادند و خسارات هنگفتی را متحمل شدند.

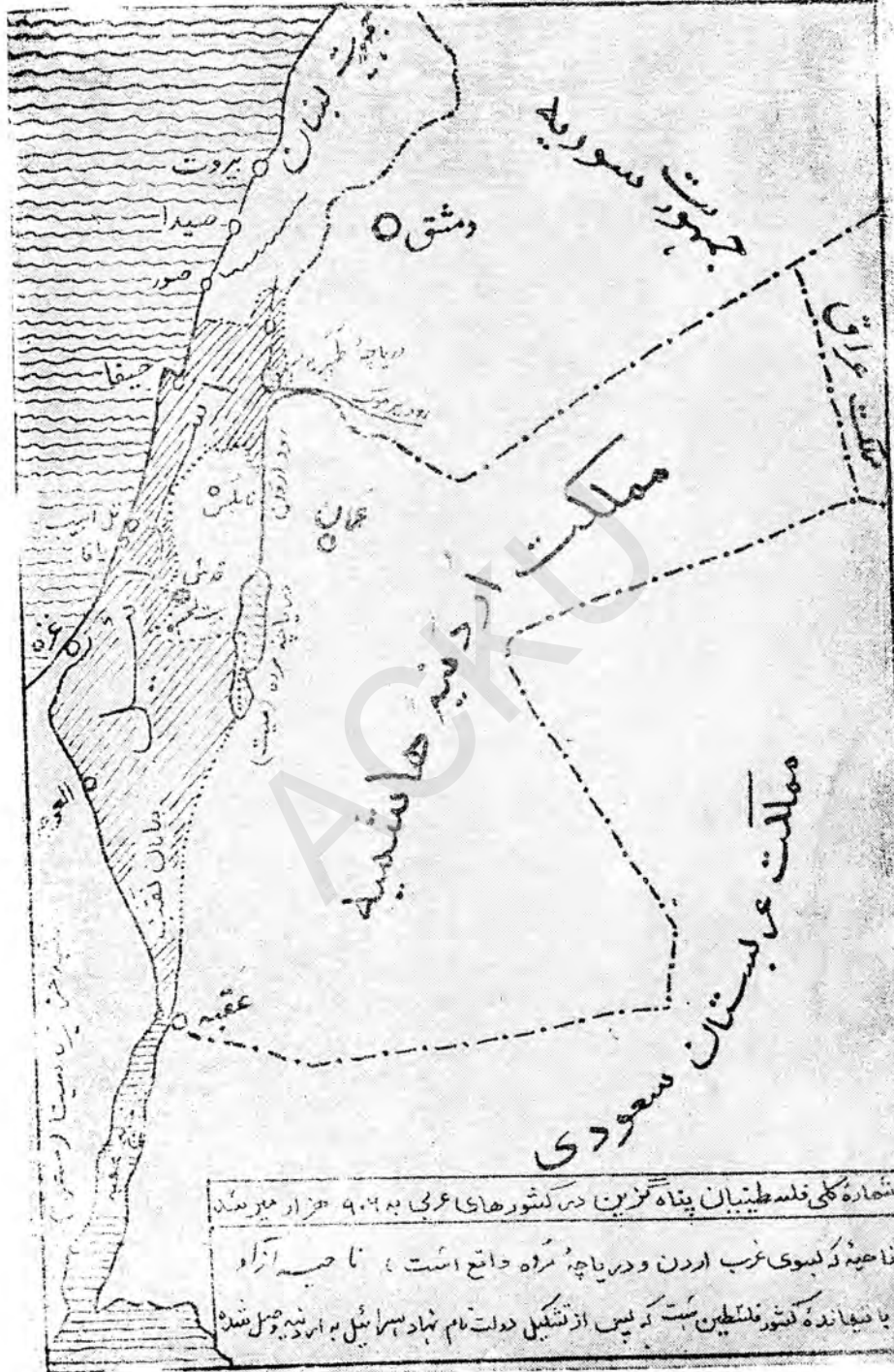
درین سال بعضی علاقه مندان حق، آزادی و عدالت پیش گوئی می کردند که شاید مولی صدراعظم سوسیالیست فرانسه در رویه آن حکومت به الجزایر تجدید نظر کند و بصدای حق خواهی الجزایریان جواب مثبت بدهد ولی بر عکس طور یکباره دیده شد رویه فرانسه نسبت به الجزایر در این دوره شدیدتر گردید و فشار نظامی فرانسه در الجزایر افزونی گرفت و ملیون بی وسیله الجزایر رنج و شکنجه بیشتر بردند. از جمله چیزها نیکه در الجزایر انضار جهان را بخود جلب کرد و باعث تاجر و تالم تمام آزاد بخوانان در همه نقاط جهان گردید مسئله گرفتاری ۵ تن از زعمای الجزایر است که در روزهای اول نیمه دوم سال ۱۳۳۵ توسط قوای فرانسوی صورت گرفت.

بقیه در صفحه (۲۴۰)

از مناظر مسافرت والا حضرت سردار محمد داؤد صدر اعظم در مصر بناغلی جمار، عبدالناصر
رئیس جمهوری مصر با بناغلی صدر اعظم دیده می شوند

مملکت عربستان سعودی

مملکت اردن الهاشمیه

جمهوری سوریه

مملکت عراق

شماره کلی فلسطینیان پناه‌گزین در کشورهای عربی به ۹۰۶ هزار می‌رسد
 ناحیه دلبوی غرب اردن و دریاچه مرده واقع است تا جبهه آزاد
 با میفانده کشور فلسطین است که پس از تشکیل دولت نام نهاد اسرائیل به امرش وصل شده

دمطبو عاتو مستقل ریاست

تشکیل :

مستقل رئیس
معاون

ج، سید قاسم رشتیا
بناغلی عبدالستار شالیزی

بناغلی «رشتیا» دکاز په حال کنیې

مشاور په دریمه رتبه بناغلی عبدالوهاب طرزی

د قلم مخصوص مدیریت :

بناغلی عبدالاحد لطیف زاده

مدیر

د نشر اتو لوی مدیریت :

د لوی مدیر کفیل ښاغلی محمد خالد روښان

د داخلي نشر اتو مدیریت :

مدیر ښاغلی محمد ابراهیم عباسی
غړې او د جوايزو د خانګې آمر او د افغانستان کالنی مسؤل مدیر :
سراج الدین وهاج

غړې په پنځمه رتبه او د تېږې د خانګې آمر ښاغلی عبدالکریم روهینا
» » » « اورمر او دې د خانګې آمر » محمد شریف نسیم
» » »
» » »
» » »

د خارجي نشر اتو مدیریت :

د مدیر کفیل ښاغلی عبدالحق واله
غړې په پنځمه رتبه » محمد حسن فهیمی
» » » « محمد شریف ایوبی
» » »
» » »
» » »

د مطبوعاتو لوی مدیریت :

لوی مدیر ښاغلی فضل احمد زرمټی
غړې په پنځمه رتبه » محمد انور مفتی
» » » « جانباز کاپيسائې
» » » « محمد حسن جدی
» » » « مقتون

د فرهنگي روابطو لوی مدیریت :

لوی مدیر ښاغلی محمد نسیم آریا
د افغانستان دمعرفی د مدیر کفیل

بناغلی محمد نادر

••••••••

••••••••

بناغلی غلام عثمان علمی

••••••••

••••••••

غری په پنجمه رتبه

» » »

» » »

د سیاحانو د مدیریت کفیل

غری په پنجمه رتبه

» » »

د افکارو د روزنی لوی مدیریت :

بناغلی شاه محمد رشاد

» محمدیونس نالو

لوی مدیر

د پیام حق دمجلې مسؤل مدیر

د کتابخانې مدیریت :

بناغلی غلام جان

» فدا محمد

مدیریه دریده رتبه

غری په پنجمه رتبه

د محاسبی او ذاتیی لوی مدیریت :

بناغلی رامچند

» حفیظ الله

د لوی مدیر کفیل

معاون او د ادارې مدیر

د کابل رادیو ریاست :

بناغلی عبدالرؤف بینوا

» رستم علی سلطانی

رئیس

معاون

د تهیی مدیریت :

••••••••

بناغلی محمد نذیر ترنگ وال

بناغلی غلام حبیب نوابی

مدیر

غری په پنجمه رتبه

د پښتون بزغ دمجلې مدیر

د موسیقی مدیریت :

بناغلی حفیظ الله « خیال »

••••••••

د مدیر کفیل

غری

د ادارې مدیریت :

بناغلی محمد عثمان

مدیر

امور ریاست مستقل مطبوعات

ریاست مطبوعات در ۱۳۳۵ اولتر ازمهه برای تنظیم بهبود و انکشاف امور نشراتی بغرض بلند بردن سطح مطبوعات کشور در مرکز و ولایات سعی نموده وقتاً فوقتاً بصورت غیر مستقیم دوائر و زنامهها را رهنمائی کرده است در مرکز دانشمندان و نویسندگان برازنده را واداشته است با مطبوعات همکاری کنند در ولایات زمینه را مساعد ساخته است تا دوائر مطبوعاتی ولایات و موسسات نشراتی باهم همکاری قریبتر داشته و با اشتراك مساعی انکشاف سوئیة علمی و فرهنگی توده و حسن انجام خدمات مطبوعاتی دست بهم بدهند ضمناً برای اینکه در زمینه رفع فقر علمی عامه در ولایات بوسیله جراید خدمتی کرده باشد همکاری و کمک نویسندگان مرکز را جلب و یک سلسله معاومات از تراجم و مقالات تهیه نموده پس از تدقیق با در نظر گرفتن سوئیة مردم و مراعات شرایط محیطی آن را بدسترس دوائر و زنامهها گذاشته است .

همچنان برای اینکه نقاط دور دست مملکت از تازه ترین اطلاعات جهان در ساحت های علم، هنر، انکشافات و اختراعات و غیره مطلع و از معلومات تازه بی بهره نمانند برای بدست آوردن این معلومات از منابع اولیه سعی و کوشش نموده است، جراید و مجلات، و نشریه های علمی و معتبر جهان را مستقیماً بدست آورد و با ترجمه و نشر مطالب مفیده آن در مطبوعات مملکت خدمتی نماید .

چون مردم در تمام نقاط کشور به کسب معلومات در باره پلانهای دولت و کارهایی که بغرض انکشاف سوئیة حیاتی و بلند بردن سطح زندگی مردم در نقاط مختلف مملکت روزمره بعمل می آید تمایل بیشتری دارند لذا با دوائر وزارت خانهها و موسسات مربوط تماس گرفته معلومات را فراهم و به جراید مختلف مملکت توزیع نموده است درین سال از ناحیه نشر خبرهای تازه و اطلاعات آژانسی کوشش بیشتر بعمل آمده و در پیمانه خبرهای داخلی و نشر اطلاعات بیشتر در اطراف خبرها در جراید مرکز و ولایات و رادیو کوشش شده است . در قسمت تهیه سامان و لوازم طباعتی و سایر امور مطابع جراید ولایات نیز

تشویق سیا حین :

در جریان سال ۱۳۳۵ به دو صد نفر سیاح و نماینده های مؤسسات خارجی که وارد افغانستان گردیده و خواهش عکاسی نموده اند کارت اجازه عکاسی تهیه و اعطا نموده و دیگر تسهیلات لازم را فراهم کرده است.

تعمیم قانون مطبوعات :

مطابق قانون مطبوعات از ۲۲۵ رول فلم مختلف هندی، امریکائی، روسی، چینی، مصری و انگلیسی که سینماها وارد کرده اند بعد از سانسور ده رول آن مسترد و ۲۱۵ رول آن اجازه نشر داده شده است.

همین قسم در امپیکه در مرور سال ۱۳۳۵ - از طرف کابل ننداری و پوهنی ننداری بمعرض نمایش گذاشته شد سانسور و اجازه نشر داده شده است. امتیاز تدویر سینماها به صاحبان سینمای شهر غزنی، شیر شاه مینه کابل و پلخمیری داده شده، همچنان برای کتابفروشی های جاوید، میوند، خسته و پامیر اجازه افتتاح داده شد و ضمناً از موسسات مذکور وقتاً فوقتاً مطابق باصولنامه مطبوعات بررسی بعمل آمده است.

کمک عرفانی :

در سال ۱۳۳۵ ریاست مطبوعات برای تقویة مؤسسات نشریاتی و مطبوعاتی در حدود (۶۵۶۴۲۶۶) افغانی با موسسات مذکور معاونت عرفانی کرده است که مبلغ مجموعی این معاونت نسبت به سه سال گذشته (۱۲۹۸۵) افغانی بیشتر است.

استحکام و توسعه روابط فرهنگی :

در سال ۱۳۳۵ روابط فرهنگی افغانستان با دنیای خارج نظر به سالهای گذشته انکشاف نموده با اساس برقراری همین حسن روابط در سال ۱۳۳۵ تقریباً در حدود سه صد و بیست نفر سیاح ژورنالیست باستان شناس از نقاط مختلف جهان وارد وطن عزیز ما گردیده و از طرف ریاست مطبوعات در قسمت تهیه محل وسایل و لوازم طرف ضرورت با آنها کمک بعمل آمده و ضمناً بغرض

بنیاد علی محمد ابراهیم عباسی مدیر
شرکت داخلی که با اساس فرمان
نمبر ۱۳۷۵ صدارت عظمیٰ باخذ
تقدیر نامه درجه دوم نایل شده است

بنیاد علی عبدالرؤف بینوا رئیس کابل رادیو
که به سلسله ترفیحات سنوی بر تبه اول
تر فیع نموده است .

بناغلی «محسنی» که پس از فراغ
تحصیل در آلمان بحیث متخصص فنی
مطبعة دولتی مقرر گردیده

رهنمائی آنها اعضای ریاست مطبوعات وقتاً فوقتاً همکاری و معاونت نموده‌اند که درین جمله چهار هیئت فلم‌گیری خارجی نیز شامل میباشند .

وقتی مدیریت معرفی افغانستان در اواخر سال ۱۳۳۵ تشکیل گردید بغرض معرفی مملکت بیک سلسله اقدامات مثبت دست زد که از مهم‌ترین آن تاسیس شعبه فوتوگرافی و فلمبرداری میباشد باین وسیله از رشته‌های مختلف مملکت مواد و معلومات لازمه را که در زمینه معرفی افغانستان بدنیای خارج مؤثر ثابت شده بتواند جمع و به مراجعین جواب مثبت بدهد بهمین سلسله مدیریت معرفی افغانستان نشریه مصوری بنام افغانستان بزبان انگلیسی ترتیب و طبع نموده است که در آن علاوه بر ارائه معلومات راجع بافغانستان صفحات مختلف حیات هموطنان ذریعه عکس‌ها و نقشه‌ها معرفی گردیده است . علاوه بیک تعداد پوست کارتها طور امتحان برای معرفی شئون مملکت طبع گردیده است و هم ترتیبی برای تهیه فلم‌های دکوما تری (مستند) برای آینده اتخاذ گردیده است . برای تهیه مناظر و عکس‌ها از کابل و نواحی آن و سایر بلاد افغانستان جهت ترتیب البم‌ها بغرض معرفی مملکت توسط شعبه فوتوگرافی اقدامات بعمل آمده است همین قسم در جریان سال بمراجعات مؤسسات و اشخاص خارجی در زمینه‌های مختلف راجع به افغانستان جواب و معلومات داده شد .

همچنین بغرض خدمت در راه معرفی افغانستان بخارج‌سه اداره اطلاعات در سه نقطه مهم دنیا یعنی قاهره لندن و دهلی تاسیس گردیده که فعلا هر سه مرکز مذکور برای نشر مجله‌ها و رساله‌ها داخل اقدامات شده‌اند .

از فلم‌های افغانستان که تازه تهیه گردیده بود بغرض نمایش بهند ایران و سیلون بوسیله ممکن فرستاده شده و همچنان در داخل مملکت هموطنان عزیز ما از آن استفا کرده‌اند .

هکذا بغرض ترتیب و نشر نشریه‌هایی که بتواند از پیشرفت‌های اخیر مملکت در ساحه طب‌صحت‌عامه و پرستاری نمایندگی کند از مؤسسات صحی

علی آباد ، شفاخانه‌های مردانه و زنانه و زاشیگاه کابل عکس‌هایی جمع‌آوری گردیده است و یکمعداد زیاد آن ذریعه مدیریت نشرات خارجی بنامندگی های افغانستان در خارج فرستاده شده .

راديو:

در پروگرام کابل راديو بمقصد از یاد معلومات و بلند بر دن سطح عرفانی محیط تجدید نظر بعمل آمده و مخصوصاً به پروگرام های اختصاصی در شقوق معارف ، صحیه ، زراعت توجه بیشتر صورت گرفته است بر علاوه برای بکار افتادن دستگاه موج کوتاه راديو ترتیبات مقدماتی اتخاذ و به تریه عمله آن توجه بعمل آمده است و در زمینه از مشوره‌های متخصصین خارجی هم استفاده شده است .

تربیه افکار:

جامعه ما که از حیث مادیات و مدنیت امروزه پس مانده و میخوهد قدم‌های مثبتی در رشته‌های مختلفه حیاتی بردارد خواهی نخواهی با ذهنیهای منفی و افکار منحرف مواجه شده و محتاج تبلیغات صحیح میباشد روی همین احساس ریاست مطلوبه درین راه با مواظبت تامی کوشیده است همچنان برای استواری رابطه ثباتی و نشراتی با ما با مع ثباتی و تبلیغاتی مصری اریان و غیره تماس بعمل آمده و تبادل نشراتی توسعه یافته است .

نشر و توزیع رساله‌های کوچکی که از مدت پنجسال به آنطرف هر پانزده روز بشکل خطبه‌های نماز جمعه دوام دارد در مرکز و ولایات بشکل جدی تر و جدیدتر تحول یافته است برای اینکه خطبه‌های متذکره در ولایات و مرکز در مساجد جامع به ترتیب منظم و صورت صحیح قرائت شود با بنابر والی های مربوط تماس بعمل آمده است .

در موعظه‌ها در اطراف رویدادهای مهم تشریحات مستند به آیات کریمه و احادیث شریفه از طرف انجمن تربیه افکار داده شده است .

انکشاف طباعت:

درین سال مطبوعه دولتی علاوه بر طبع جراید، مجلات کتب اصولنامه‌ها و لواج و اوزاق طرف احتیاج دواير و موسسات و اشخاص ۶۳ جلد کتاب

(جان سبا ستمین) امریکائی بین یکدستہ از نوازندگان کابل رادیو

(جان سبستین) موسیقی نواز ہر اہ یکاٹی : بن تہدای از آرتہ - تہا و نواز نندگان کابل را دیو

را در موضوعات مختلف به تیراژ از ۳۰۰ تا ۴۵ هزار نسخه بزبان فارسی پشتو، انگلیسی بقطع و صحافت مختلف طبع نموده ضمناً در انجام رساله‌ها و نشرات فوق‌العاده اهتمام بخرج داده است.

بعلاوه برای انکشاف طباعت در مملکت مساعی مبذول داشته است که از یکطرف قوه تخنیکي مطبعه را تقويه و از طرف دیگر طباعت را شکل بهتری بدهد چنانچه از جمله ماشین‌های وارده و خریداری شده یکپایه آنرا بفرص تقویه مطبعه ستوری به میمنه یکپایه ماشین روسی و یک پایه موتور برقی و یکپایه ماشین دیزل شصت کلیواته در مطبعه مرکز به کار افتاده است. همچنان برای مصور نمودن مجلات بصورت رنگه توسط متخصصین و اشخاص فنی مطبعه کوشش شده است.

سیستم‌های تخنیکي و فنی توسط متخصصین فنی بصورت آسانی جریان یافته و تطبیق اساسی و مراحل رسمی آن در آینده شروع میگردد. پلان منظمی از طرف متخصصین خارجی برای انکشاف و توسعه یک مطبعه عصری بصورت مکمل ترتیب گردیده و عنقریب مراحل خود را طی خواهد کرد.

د کابل ولایت

تشکیل :

و، ح میر عبدالعزیز	د کابل والی
شیاغلی عبدالباقي	اداری مدیر
» عبدالوکیل	مدعی العموم
» محراب الدین	دیوهنی لوی مدیر
» محمدحسن	دیلتهنی مدیر
» غلام حیدر	داحصائی دمدیریت کفیل
» فضل حق	دفواید عامی لوی مدیر

د عدلی محاکم :

ف مولوی غلام نبی	دمرافعی قاضی
» محمد شیرین	دوسایقو دمحاکم قاضی
» محمد یوسف	دابتهانی دمحاکی قاضی

مستوفیت :

ع، ص نور احمد	مستوفی
شیاغلی محمد آصف	دوارداتو لوی مدیر
» نور احمد	دوارداتو مدیر
» غلام فاروق	دمحاسبی مدیر
» محمد رسول	داملاکو دمدیریت کفیل
» محمد کریم	دتحصیلی مدیر
» محمد اکبر	داسپکتور مدیر

دامنی قوماندانی :

ح دین محمد	دامنیه قوماندان
------------	-----------------

دپوټیسو سرمامور	ښاغلی عطاء الله
دامنځی دمديريت کفيل	» عبدالحميد
دحقوقو دمديريت کفيل	» نوراحمد
دلوازمو دمديريت کفيل	» محمدنبي کریم زاده
دذاتی مدير	» محمد انور
لوی حکومتونه :	

دهوگرد لوی حاکم	ع'ع محمد اکبر
ددايزنگی »	ع'ع محمد عثمان
دکرهدامن لمړی درجه حاکم	ع'ا عبدالله
دکلنگار حاکم	ع'ا عبدالکریم

امور ولایت کابل

الف - فواید عامه:

- ۱- تکمیل تعمیر دو منزل در قسمت شمال سفارت فرانسه .
- ۲- تعمیر و تکمیل عمارت تخنیک ثانوی واقع کارته ۴ دو تعمیری که در عقب فابریکه اول و دوم بصورت دو منزل و فابریکه نمبر ۲ و پنج اتاق صنفی که در سابق تاحصه تهداب کار شده بود در سال ۳۵ بقیه کار آن شروع و تاحصه آهن پوش رسیده است و حویلی فابریکه نمبر اول رو بکش سنگ خستی کار شده و هم ساختن سرک و پرکاری آن و کندن ارهت و رنگمالی عمومی رویکار و بعضی اتا قهای مکتب تخنیک ثانوی در سال ۳۵ صورت گرفته .
- ۳- قیرریزی سرکهای شفاخانه مستورات و نلدوانی بیست و چار تشاب شفاخانه مذکور فرش آن از خشت سمنتی و رنگمالی و هم منزل دوم تعمیر سمت جنوب شفاخانه مذکور با منزل اول و دوم سرطبات رنگمالی و تکمیل کار تشابهای تعمیر سابقه شفاخانه مذکور .
- ۴- کالکریت صحن تهکویها و وایرنگ برق و رنگمالی عموم تعمیر فاکولته سیانس .
- ۵- تکمیل و تعمیر هشت اتاق تشاب لکس و دو ازده اتاق تشاب عادی نلدوانی و تشابهای مذکور فرش خشت سمنتی سرویس جراحی شفاخانه .
- ۶- بیزاره تعمیر مکتب خوشحال خان رو بکش سنگ کشمیره بی کار شده و سرکهای مذکور با خیا بانهای آن پخته کاری و سنگ فرشی نصب و تکمیل گردیده و هم یک دوره ارهت در مکتب مذکور بصورت پخته کاری حفر شده و رنگمالی تعمیر مذکور نیز در همین سال بعمل آمده .
- ۷- احاطه دیوار حکومتی و مکتب بگرامی شروع و تکمیل گردیده و هم حکومتی سروبی در سال ۱۳۳۵ ترمیم و رنگمالی شده است .
- ۸- کارهای باقیمانده کتا بخانه معارف از قبیل گچمالی و وایرنگ و فرش خشت سمنتی و رنگمالی منزل دوم تکمیل گردیده است .

- ۹- کاررنگمالی و بسته کارنی و تشناب‌های هتل استلاف تکمیل و هتل مذکور بشرکت هتل‌ها تحویل داده شده است .
- ۱۰- آهن‌بوش دو منزله حکومت کلنگار و فرش خشت سمنتی و گچمالی

آن .

- ۱۱- رنگمالی موسسات صبحی علی‌آباد .
- ۱۲- تکمیل بعضی کارهای لیسه‌غازی از قبیل ساختمان بیت الخلاها و رنگمالی بعضی اتاقها و رویکار مکتب مذکور .
- ۱۳- تکمیل و تعمیر تحویل‌خانه برای مستوفیت کابل شروع و پوشش و الماری‌های کتاب و بقیه کارهای مذکور تکمیل گردیده .

ب- مربوط مدیریت اداری ولایت :

- ۱- در مجلس مشوره (۲۸۰) فقره اداری و (۷۸۷) فقره جزائی و (۸۴) فقره محاکماتی در ظرف سال فیصله گردیده .
- ۲- عرائض وارده در (۱۷۴۱) قطعه میباشد که نسبت سال ۳۴ (۱۸۱۵) قطعه تقلیل یافته .

د ښاروالی ریاست

تشکیل

ښاروال

و.ج. دکنور محمد آصف «سپیل»

د تشکیلاتو آمریه (۲) رتبه

ع.ص. امیرالدین عبادی

د پلټنې آمریه (۲) رتبه

ع.ص. عبدالغفور عرفانی

د ادارې آمریه (۲) رتبه

ع.ص. محمد نبی کفیل

د تخنیک او ساختمان آمریه (۲) رتبه

ع.ص. عصمت الله عنایت سراج کفیل

د صحبې آمریه (۲) رتبه

ع.ص. محمد عمر وردک «کفیل»

منشی رتبه (۳)

ع.ص. سید منور شاه

د عامو خدماتو آمریه (۴) رتبه

ع.ص. محمد عیسی یعقوبی

د تبلیغاتو مدیریه (۴) رتبه

د لوازمو مدیر « (۴) »

د وارداتو « (۴) »

د محاسبې « (۴) »

دمؤقت تصفیې مدیریه (۴) رتبه

د فنی او ساختمان مدیریه (۴) رتبه

د کار د گروپ آمریه (۴) »

ع.ص. ښاغلی «نافذ» کفیل

ع.ص. صفر علی

ع.ص. عبدالحمید

ع.ص. حاجی محمد انور

ع.ص. حاجی محمد

ع.ص. رمضان مهندس

ع.ص. محمد بصیر سمیعی

ش، امان الله کنندک مشر	د تراقیک مدیر
ص، دکتور محمد صدیق	سر طبیب یہ (۴) رتبہ
ص، سید جلال الدین	د قلم مخصوص مدیر یہ (۵) رتبہ
ص، نور احمد ملال کفیل	د ذاتی مدیر » (۵) »
ص، عبدالمنان «دردمند»	د پامیر دگری مدیر یہ (۵) رتبہ
ص، عبدالقیوم «بیسد» کفیل	د تمثیل دصحنی مدیر » (۵) »
ص، ضیاء الدین	د احصائی مدیر » (۵) »
ص، حبیب الله	د اوراقو » (۵) »
ص، غلام رسول	د خریداری » (۵) »
ص، محمد صدیق	د معاینی » (۵) »
ص، شیر محمد «آسیابان»	د سرویس دتصدیو » (۵) »
ص، حیدر علی کفیل	د ساختمان » (۵) »
ص، محمد یوسف	د فلزاتو دکنترول » (۵) »
ص، عبدالرحمن	د حفظ الصحی مدیر » (۵) »
ص، عبدالمجید «اندیشہ»	د آبرسانی » (۵) »
ص، روح الله	د امری ناحی » (۵) »
ص، محمد حیدر	د دوہم » (۵) »
ص، عبدالغفار کفیل	د دریعی » (۵) »
ص، عزیز احمد	د خلورمی » (۵) »
ص، محمد عمر	د پنٹھی » (۵) »
ص، عبدالجلیل	د شپٹومی » (۵) »
ص، رحمت الله	د اومی » (۵) »
ص، محمد کبیر نورستانی کفیل	د اتمی » (۵) »
ص، عبدالودود	د نہی » (۵) »
ص، عبدالرزاق	د لسمی » (۵) »

امور ریاست بنسار والی

بارزترین قسمت های کار بنسار والی را پروژه اول آبرسانی جدید کابل اسفلت جاده ها- ساختمان و تکمیل عمارات مساجد قهوه خانه ها و سینما ها و تمام نمودن نواقص باغهای عمومی شهر نو و بریکوت و تنظیف شهر، توجه بنرخ بازار، تمویر شهر- آغاز بدررفت يك قسمت کابل- نقشه عمارت بنسار والی، ترتیب دفاتر و تزئین عایدات بنسار والی از قیمت جدید منازل، تشکیل مینماید. چون تندرستی برای مردم از نعمای بزرگ و موقوف علیه تمام فعالیتها شمرده میشود لهذا بنسار والی کابل بموضوع بهبود وضع صحتی مردم شهر ملتفت بوده کوشیده و میکوشد تا درین باره خدماتی انجام دهد.

خاک و گرد جاده ها که اکثر مریضی ها را سبب میگردد تقریباً در اثر اسفلت نمودن جاده های عمومی از بین برده شد بامور تنظیف توجه بیشتری بعمل آمد برای اینکه هوای شهر تصفیه و صاف گردد در هر گوشه و کنار به نهالشان و سرسبزی صرف مساعی گردید. موضوع آب آشامیدنی که در صحت عمومی رول مهمی را ایفا مینماید مورد توجه قرار یافت و پروژه اول آن شروع گردید از طرفی هم کابل بنسار والی در دهلی به «دبلیواچ او» تماس مستقیم نمود که در اثر آن یک نفر انجنیر صحتی متر موهبتار امسا عدتاً بنسار والی کابل فرستادند نامبرده در شعبه صحتی بنسار والی ایفای خدمت مینماید و در پرا بله های شهری بمنظور تامین صحت و قایوی از نظریات وی استفاده میشود برای اولین بار زیر تدریس مشارالیه کورس صحتی در بنسار والی افتتاح شد و مدیران نواحی شهر در آن شامل گردیدند. و موقفانه خاتمه یافت. کتابی نیز در موضوع صحت ترتیب نمود که بآینده نزدیک نشر میگردد موضوع دیگری که در تندرستی عامل موثر تلقی میشود طرد کثافات است که دوره دوم بنسار والی سر وی آنرا از جاده جدید الاحداث محمدجان وات آغاز نمود و نقشه آن با کمپنی کوکس المان قرارداد شد در سال آینده امید قوی داریم کار آن شروع شود. چون شهر کابل اساساً پرا بله های عمرانی عصری

نداشته و با این موضوع التفاتی نشده است رفع این مشکل برای فعلاً در کابل کار بسیط و ساده نیست با آنهم طرد کسنافات از تمام کابل نیز نظر عمومی گرفته، متخصصین مشغول کار میباشند تا نظر نهائی گرفته شود ممکن در آئینده به آن موفقیت دست دهد در صفائی مارکیتهای فروش مواد خورا که نیز توجه بعمل آمده است و برای آن ترتیبات صحیحی در نظر گرفته شده و جایگاههای تفریحی و باغ عمومی برای نشاط روحی و رفع خستگی عمران گردیده است .
درین سال بناروالی در قسمت ساختمانها بیشتر به تکمیل عمارات نیمکاره پرداخته عمارت سینمای آریانا - ایپارتمانهای بی بی مهر و علیه الرحمه - ساختمانهای مربوط به آبرسانی را تهداب گذاری کرده است .

عمارات بزرگ و اساسی با فعالیت ممکنه، زمان میخواهد. کار تعمیر باشکوه و با عظمت مسجد شریف پل خشتی در ظرف این سال پیشرفت نموده و مناره پنجاه متره آن تکمیل عمارت الحاقی آن نزدیک با تمام، خانه بزرگ و کم نظیر آن به پوشش آماده شده است .

مسجد شریف شهر نو قسمت اکثر کار آن تمام شده باشیوه دلفریب و قشنگی عمارت آن به پایه تکمیل رسیده است. آبنده میوند که تعمیر آن بیشتر محتاج سنگهای نفیس سیاه است تا اندازه که حجاری و نجاری همکاری نموده سنگکاری آن نزدیک تکمیل میباشد. تپه خانه بریکوت تکمیل شده برای استفاده آماده می باشد .

قهوه خانه شهر نو نیز تکمیل گردیده. سینمای شهر نو نزدیک تمام شدن است در اثر سیلاب نابهنگام تا بستان که در یمن خرابی زیادی نمود و پلها را برد و مجدداً پل دره و پل جاده سایه باغ و پل حلیمه خانم تهداب گذاری شده و کار آن جریان دارد .

قیوریزی :

شاروالی کابل در قیوریزی شهر کابل با مشکل عجیبی روبرو بود، زیرا در نظر بود که حد اعظم فعالیت فابریکه قیور برای از بین بردن گرد و خاک کابل و آبرو مند شدن شهر مصروف گردد .

برای قیرشدن باید سرکها قبلاً آماده می شد یعنی بسیار جاده ها باید بخته کاری و اسفلت، یگردید. این موضوع سبب گردید که بصورت یرا گنده در سرتاسر شهر بسک سازی و اسفلت ریزی آغاز گردد بدینصورت اگر از بسیار جزئیات صرف نظر کنیم قسمتی از سرکهای شهر کابل در نوبیکابل، شهر نو، شهر قدیم اسفلت ریزی گردید.

همچنان طبقه سوم اسفلت در مقابل وزارت دفاع ملی و از میدان هوایی تا کلوپ عسکری عملی شد.

جاده های که در طی این سال بخته کاری و اسفلت شده ازین قرار است:

۱ - مساحت عمومی قیر ریزی	۱۹۹۰۱۷	مترمربع
۲ - مقدار اسفلت ترکیب شده	۲۵۴۵۲	تن
۳ - مصرف قیر خالص	۱۸۰۳	تن

کنترول نر خها:

موضوع ارزاق کابل یکی از مهم ترین وظایف بنابر والی بوده توجه جدی را ایجاب میکند. ازین رو حتی الامکان در کنترول ارزاق توجه میشود. درین امر از هیچ گونه جرایم نظر بایجاب وقت مضایقه نشده است.

تاکنون نظر به نیاز مند بهای مهمتر کابل و فقر والی بناروالی کدام فعالیت شده نتوانست در سال ۳۵ طو را امتحانی یک مقدار ذغال چوب و گوسفند خرید. شد که در موقع نازک عرضه شود. راجع به روغن نیز دولت عنقریب روغن نباتی را تهیه می بیند در کنترول مندوی از کمال جدیت کار گرفته شده.

وسایل تفریح مردم شهر :

نشاط روحی مایه تندرستی است قومیکه ازین موهبت یزدانی محروم باشد زندگی شان گوارا نبوده و ناتوان هستند.

در ممالک پیشرفته مسئولین بناروالی ها زحمت می برند تا وسائلی تهیه به بینند که مردم بوقت های فراغت بتوانند ساعاتی را بخوشی بگذرانند

به پیروی ازین اساسات برای آینده البته صحنة سینماهای بیشتر، باغها، قهوه خانه ها ساخته خواهد شد .

بناروالی بنو به خود بتنویس - تمطایف - تزئین، تهیه مغازه های خارجی و داخلی پرداخته - ورقصای ملی سپورت ها تزئین کمپها و غیره وسایل راحت و سرگرمی. هموطنان را آماده ساخته در جشن استقلال مردم از همه اکناف کشور و از ممالک مختلف اشترک ورزیده و اظهار خوشی نمودند .

از طرفی امسال موفقیت حاصل شد که پغمان از سالهای گذشته نظیف تر و بهتر برای زندگانی شهر نشینان ساخته شود تنظیم و بیکار انداختن قهوه خانه ها هتلها و درصفائی و نزهت باغها و خیا با نهاسعی شد .

اما متاسفانه سیلاب توز امسال خساره عجبی وارد نمود پلهارا سرد جاده ها را تخریب کرد دلپهای آب نوشیدنی را متضرر ساخت و مثل این بخیا با آنها و گلدارها خساره وارد نمود ولی بناروالی بجدیت کوشید آب را مجدداً بکابل جریان داد. جاده های عمومی را ترمیم نمود . پلهارا نقشه و کار آن را آغاز کرد .

در داخل شهر باغهای قشنگ و زیبایی بنام ظاهر شاهی و احمد شاهی در شهر نو و نو یکابل ساخته شد که زیر نگرانی و رسیدگی متخصص باغبانی جابانی و باغبانان داخلی باغچه کشی آنها تکمیل گردیده برای نهالستانی و گلکاری آماده گردید .

باغچه یامیر پر گردید و برای آینده بغرض گلکاری آماده شد و بیشتر از هزار متر خاک دران انداخته شد .

از جانب دیگر ترمیم قهوه خانه چمن تکمیل، سامان و لوازم آن تهیه گردید در جشن و بعد از جشن برای مراجعین مهیا شده قهوه خانه بریکوت در احمد شاهی پارک در مقابل آب روان خود تعمیر آن بسر رسیده امید قوی میرود که سال آینده برای همشهریان عزیز نزهتگاهی شود، قهوه خانه شیر پور که مهندسین مکرر یاد میکنند که با اسلوب بسیار زیبا ساخته شده چیزی از کسار آن نمانده است .

درین سال در وقت مساعد نهال شانی از میدان هوایی خواجه ر و اش دوطرفه سرک زبیدی اسفلت شده آن منتظم نهال شانی گردید از شادو شمشیره علیه الرحمه الی میرویس میدان دوطرفه چاده مذکور مرتب نهال شانی شد از سینمای پامیر الی پل ارتن نیز سرسبز گردید .
 هکذا در دیگر مواضع مناسب نیز نهالانی غرس گردید که باتو مندشدن این نهالان امید قوی می رود سرسبزی و طراوت شهر روز افزون و اطمینان بخش باشد .

واردات و مصارف بنا و والی :

واردات :-

۱ - اجاره سینمای پامیر	۱۴۸۱۳۷۰ افغانی
۲ - باقیات	۳۰۳۴۹۰۷ ر ۹۵
۳ - تکس منازل	۷۰۴۸۶۱۰
۴ - فروش املاک	۲۵۹۰۴۱۵
۵ - کرایه شاهلی	۱۲۹۲۳۸۱ ر ۱۹
۶ - جواز صنفی	۱۳۰۱۵۰ ر ۲۰
۷ - عایدات سرطبات	۹۳۶۰۰
۸ - تراقبک	۳۹۰۸۲۴۴ ر ۸۲
۹ - سایر تکسها	۱۵۱۳۴۸۳ ر ۱۰
۱۰ - از فروش تخریبات و اموال جمله ۲۲ ر	۱۸۷۸۶۵۴
۱۱ - معاونت دولت	۱۰۰۰۰۰۰۰
۱۲ - » » برای مسجدیل خشتی	۲۵۰۰۰۰۰۰
۱۳ - متفرقه	۴۹۸۳۷۳۰ ر ۴۱
جمله	۴۰۴۲۵۵۴ ر ۸۹

مصارف :-

۱ - قیمت سیخ گول و آهن چپات و غیره بحساب (۹۰۰۶) دیوی تعاونی

۴۵۸۷۵۱ ر ۴۵ -

قهوه خانه چمن حضوری بزیر برف نمای جالبی دارد .
 قهوه خانه کا رتبه نکا جدیدنا اعمار گردیده .

از عمرانات جدید کارته ۴ .

هور نمای ریاست مستقل موقوفات با قسمتی از بانک ملی .

- ۲ - قیمت سمنت بحساب دیوہ پرداختہ شدہ ۱۱۰۰۰۰۰۰ ر۰ -
 ۳ - مصارف باغها ۳۶۹۲۷۴ ر۵۰
 ۴ - مسجد بزرگ پراخستی ومسجد شریف شہر نو
 ۲۵۴۱ ۱۸۵ ر۰
 ۵ - سینمای آر یانا ۶۰۸۵۱۷ ر۰
 ۶ - پروژه آبرسانی شہر ۲۹۱۳۰۷۲ ر۴۴ -
 ۷ - در قہوہ خانہ شہر نووبریکوت ۱۴۳۴۹۰۵ ر۵۲ -
 ۸ - خریداری زمینهای پروان مینہ جمال مینہ وغیرہ قرضہهای رعیتی
 ۲۶۰۴۴۸۸ ر۹۳ -
 ۹ - خانہ ہا ودکا کین محمدجان خانوات
 ۸۹۵۵۷۱۲ ر۷۷
 ۱۰ - متفرقہ ۵۱۴۴۷۷ ر۵۰ -
 ۱۱ - حمل ونقل سامان وقسیراز سرحدات بحساب شرکت
 ترانزیت ۱۳۰۰۰۰۰۰ ر۰۰
 ۱۲ - معاشات مامورین ومستخدمین بناروآلی
 ۵۷۳۳۲۴۶ ر۲۰ -
 ۱۳ - خریداری موٹر وسامان فالتو کارآمد فابریکہ قیردروچہ حساب
 وستوک انترک ۱۰۵۳۹۹۵ ر۰ -
 ۱۴ - بختہ کاری سرکها ۴۸۴۱۶۶۷ ر۱۲
 ۱۵ - اسفلت ریزی سرکها ۲۵۸۷۱۷۳ ر۶۰ -
 ۱۶ - اداری از قبیل قرطاسیہ - مفروشاتم - اثاثیہ - کرائیہ واحدی
 وغیرہ
 ۵۷۸۴۹۷ ر۶۲ -
 ۷ - عیدین وجشن ۵۸۵۸۳۵ ر۲۹ -

۱۸- مصارف خریداری سامان تنویر از کمیته زمینس

۶۰ ر ۱۳۲۹۴۱۶ -

جمله ۵۴ ر ۳۹۴۱۰۲۰۶ -

تنظیم و اصلاح شهر:

شهر کابل طوری که معلوم است با اساس اصول صحیح عمرانی آباد نشده مخصوصاً شهر قدیم که نواقص و خرابی های آن بی شمار است البته پروژه های متصل که شاید در آینده با فعالیت شباروژی آغاز شود سرو صورت این قسمت شهر را رنگ بهبودی داده اصلاح و تنظیم اساسی آن مهیا گردد .
 با آن تا اندازه توان این موضوع مورد توجه قرار گرفته عمل تنظیم به صفائی کوچها مصروف بوده اند در لای کشی و پاک نمودن آبروهای شهر کهنه نیز اقدامات مؤثری صورت گرفته است .

اما این اقدامات برای عاجل خوب ولی اساساً تا موضوع کانالیزاسیون یعنی بدررفت عمومی در تمام نواحی شهر عملی نگردد نمیتوان از موضوع تنظیم بصورت اساسی مطمئن گردید این موضوع در جاده جدید الاحداث محمدجان خان وات عملی می شود و دو نفر متخصصین نیز باین منظور از خارج استخدام گردیده است .

تشبثات بغرض تقویه بنیه مالی:

واضح است که اصلاحات شهر کابل بغرض اینکه آبرومند و حیثیت یک شهر آباد و قشنگ را بگیرد بمصارف گزاف پولی محتاج است .
 بنابراین دوره دوم ازین ناحیه سخت بمضيقه اقتصادی و آرزوهای وسیع و پهنای عمرانی گرفتار بود لذا برای این منظور تصمیم گرفته شد که خانه های شهر سرازو ذریعه هیئت های منصف قیمت گذاری و تعیین حدود و تقور ملکیت و تنظیم دفاتر تکس منازل عملی گردد . تا ازین مدرک از یک طرف بهلوی اقتصادی بنابراین تقویه گردد از طرف دیگر مشکلات مردم از ناحیه دفتر بصورت منظم و اساسی حل و فصل گردد .

در ظرف امسال درشش ناحیه قیمت منازل تکمیل گردید و اوراق قیمت کردگی مجدد که روی سنجش و انصاف و قناعت صورت گرفته بدفاتر اساس جدید که قبلاً تهیه دیده شده بود، بعد از مقابله بدفاتر سابق و میزان نقل داده شد .

نتایج خوبی که ازین اقدام حاصل شده :

- ۱ - دفتر اساسی و مرتب برای هر ناحیه بوسیستم جدید و عصری .
  - ۲ - معلوم شدن احصایه خانواری حوزه هر ناحیه .
  - ۳ - تثبیت سرجمع واردات تکس منازل نواحی .
  - ۴ - رفع مشکلات اهالی نظریه مغالطه اسم و ولد و اینکه بدفاتر سابقه ازیک نام بدیگر نام سهواً و یا بطور غلط ، معامله شده بود .
- در قسمت کرائیه شاهی نیز دقت بیشتری بعمل آمده است که موجب تزئید عایدات شده است .

هکذا! باز نمودن شعبه خدمات عامه که ازیک طرف مشکلات و منازعات وارده را مرفوع میدارد از طرف دیگر منبع عایداتی برای آینده بنار والی تامین گردید .

بمنظور آسایش همشهریان یک تعداد سرویسهای عصری با یک تعداد تاکسی خریداری شد که موجب رفاه همشهریان محترم شده و منبع عایداتی برای بنار والی نیز میباشد . و هم عایدات قهوه خانه های ده مزنگ و شهرنو و سینمای شهرنو و سینمای آریانا برای بنار والی چشمه عایدات خواهد بود .

آب کابل :

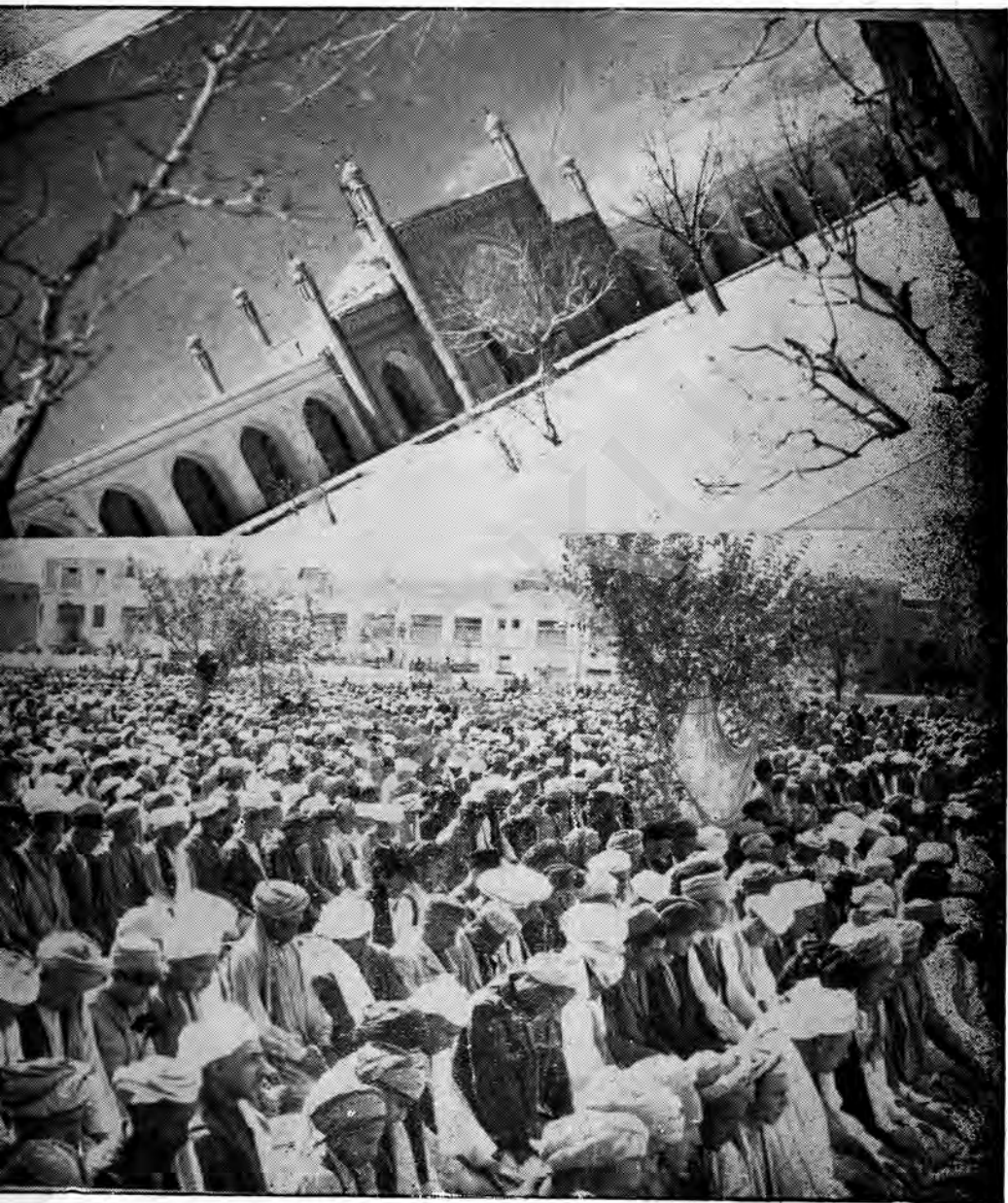
مشکل ترین برابلم شهر کابل مسئله آب نوشیدنی بود در این قسمت بنار والی مجبور گردید از یک طرف نلهای ضایع شده را که با اثر سیلاب یغمان از بین رفته بود قرار داد و مخزن جدیدی نقشه و تعمیر آن را آغاز نماید و از جانب دیگر برای آوردن آب جدید از چارچاه عمیق بیشتر مجاهدت شد چنانچه در پنج سنبله چاه اول آن تکمیل گردید این پروژه را بناغلی سردار محمد داؤد صدر اعظم افتتاح نمود حدس زده شده بود که از هر چاه دو هزار

متر مکعب آب بیرون شود، خلاف انتظار چهار هزار و پنجاه متر مکعب چاه اول و چاه دوم نیز همین مقدار آب داد بامعاینات صحیحی که بعمل آمد مرغوب بودن و صحیحی بودن آب تصدیق گردید. اما نهایی کمبود با جاپان قرار داد شد در دامنه جنوبی کوه آسمانی مطابق به نقشه و نظریه انجنیران جاپانی و موافقت مقامات عالیله موضعی برای ساختمان یک مخزن آب صاف که در شبانه روز مصارف آب مشروب تخمین ۱۶۰۰۰۰ نفوس شهر را که به به حد اوسط هر نفر تقریباً ۵۰ لیتر آب صرف کرده بتواند بطول ۶۰+۵۰ متر و بعرض ۳۰+۶۰ و به ارتفاع دهالی ۱۵ متر مربع زمین انتخاب شد که از تاریخ ۵ جدی سنه ۳۴ بکندن آن آغاز گردیده سرنگ پیرانی - تسطیح و اسفلت ریزی آن با کمال شدت در شب و روز ادامه داشته و یک قسمت کار آن قبل از حلول زمستان ۱۳۳۵ اكمال یافته و هم در بعضی از روزهای زمستان که هوا مساعد بکار کردن بود بروی نقشه و انگرانی مهندسین مربوط به لیول کاری چهار سمت دیوارهای مخزن اقدام و سپس بکارهای سیخ بندی و سیخ تاب دادن و تهیه و ترتیب قالبهای چوبی برض آمادگی کسانکریت شروع نموده و کنون هم این کارها ادامه دارد و همینکه هوا برای کسانکریت ریزی مساعد شود بکسانکریت دیوارها اقدام خواهد شد و ناگفته نگذریم که ساختمان مخزن - امتداد نلد وانی تا پمپ هاوس علاؤ الدین - حفر چارچاه عمیق و تعمیر پمپ هاوس - عمادت گدام و ساختمان گراها همه جزویان و پروژه اول بشمار میروند که اجرا آب از تاریخ پنجم جدی ۳۴ به ترتیب آتی آغاز یافته است:

الف- مخزن آب صاف:

- ۱- ساحه زمین مخزن صاف مجموعاً ۷۵۰۰۰ متر مکعب
- ۲- ظرفیت آب صاف مخزن ۷۵۰۰۰ مکعب متر مساوی به ۹۸۰۰۰۰ گیلن
- ۳- ارتفاع مخزن از سطح سړک دارالامان ۵۰ متر
- ۴- گل سخت کننده شده از زمین کوهی مخزن - ۱۵۰۰ متر مکعب

(بالا) مسجد جامع عیدگاه در سرود تریپه - مواعظ زینبیه (پائین) نواز گزاران بر روز عید اضحی

در گرم تریپه فصل تاستان

این منظره از همان‌جا است که در گذشته کتیبه‌های بزرگی در آنجا وجود داشته است.

- ۵- سنگ نرم کنده شده ذریعہ سرنگ برانی ۲۵۰۰ متر مکعب
- ۶- » سخت » » ۸۰۰۰ » »
- ۷- » برمه شده نیم متر ۲۴۶۹ » »
- ۸- » » یک متر و یک نیم متر ۳۱۰۰ » »
- ۹- » » دو متر ۱۲۰۰ » »
- ۱۰- توسط پتا قی باروت وغیره مواد منفجره سرنگ برانده شده :
۶۷۶۹ سوراخ .
- ۱۱- از بلیتهای برمه استفاده شده - ۷۰ عدد
- ۱۲- » میلههای » » - ۵۲ متر
- ۱۳- سنگ های پارچه واسطه سرنگ که بتعمیرات بناروالی توسط
تیکه داران برده شده تخمین ۵۵۴۹ متر .
- ۱۴- از ماشین برمه که در جریان عملیات سرنگ برانی از آن استفاده
شده است ۴ پایه
- ۱۵- از گراهای کلان سنگ شکنی که استفاده شده ۱۰ عدد
- ۱۶- از جبل ۹ عدد
- ۱۷- از قلم آهنی باخانه استفاده شده - ۲۸ عدد
- ۱۸- » ماشین کمپر بسور استفاده شده - یک بنا به
- ۱۹- » » بلدوزر » » - ۱ »
- ۲۰- » موتر و وسایط نقلیه » » - ۷ عراده
- ۲۱- » مزدور کاران - » تخمین - ۲۶۲۱۱ نفر
- ۲۲- » سیم گل بقصد کانگریت دیوار مخزن استفاده شده
۷۰۰۰ کیلو گرام
- ۲۳- نلهای که تاکنون از مخزن به امتداد سرک دارا لامان تایمپهاوس
علاؤالدین امتداد یافته ۱۸۰ عدد
- ۲۴- طول هر دانه نل چودنی ۴ متر
- ۲۵- قطر » » » ۳۵ ملیمتر

۲۶- جویچه های که برای حفر نلها کنده شده از مخزن الی پمپ هاوس علاؤ الدین ۲۷۵۶ متر

۳۷- ارتفاع جویچه های کنده شده یکنیم متر متذکر باید شد در پروژه اول دستگاہ آبرسانی که توسط سر انجنیر گومبام طرح شده چهارچاه عمیق مدنظر بود که اولی در بین احاطه عمارت پمپ هاوس و دومی در جلگه میرو اعظ که این هر دواز داخل و خارج کار آن انجام یافته و صرف از چای دوم بواسطه ورود ز مستان تعمیراتاق تور بین خانه آن باقی مانده که آنهم در زمان مساعد تکمیل می شود و حفر چاه سوم نیز در قریب وجوار چاه دوم در همین جلگه میرو اعظ قبل از ختم ماه حوت ۳۵ تکمیل گردید راجع به چاه چهارم که در یک قسمت از زمینهای مزرعه حوالی سرک علی آباد عقب عمارت ریاست مجادله انتخاب گردیده کار آن نیز بعد از اكمال چاه سوم و انتقال سامان و مایلم حفر در ماه حمل ۳۶ آغاز و انشاء الله کار حفر چاه ها قبل از ورود جشن استقلال ۳۶ نیز انجام خواهد شد .

صورت استخراج آب:

از چاه نمبر ۱-۲-۳-۴ به استقامت پمپ هاوس علاؤ الدین یعنی بمبه خانه عمومی نلها سمنتی تمدید میشود و بهر جایکدانه تور بین (یکنوع ماشین آب کشی است) که ۴۰ هاوس پاور قوه دارد نصب میباشد که این تور بین ها توسط موتر برقی چالان گردیده آبرای بجانب پمپ هاوس جریان میدهد و قتیکه داخل احاطه پمپ هاوس میشود اولاً در مقیاس خانه وارد و اندازه و پیمانہ آب در این موضع معلوم گردیده و بعداً به (ریزروار) باتانک ذخیره که گنجایش ۳۵۰۰ مکعب متر آب را دارد وارد شده و سپس از هر چاه بخانه عمومی میرود .

۲- پمپ هاوس یا بمبه خانه عمومی که وظیفه آن فرستادن آب در مخزن عمومی است و تعمیر آن (۲۵۶) مربع متر زمین را در داخل احاطه احتوا نموده

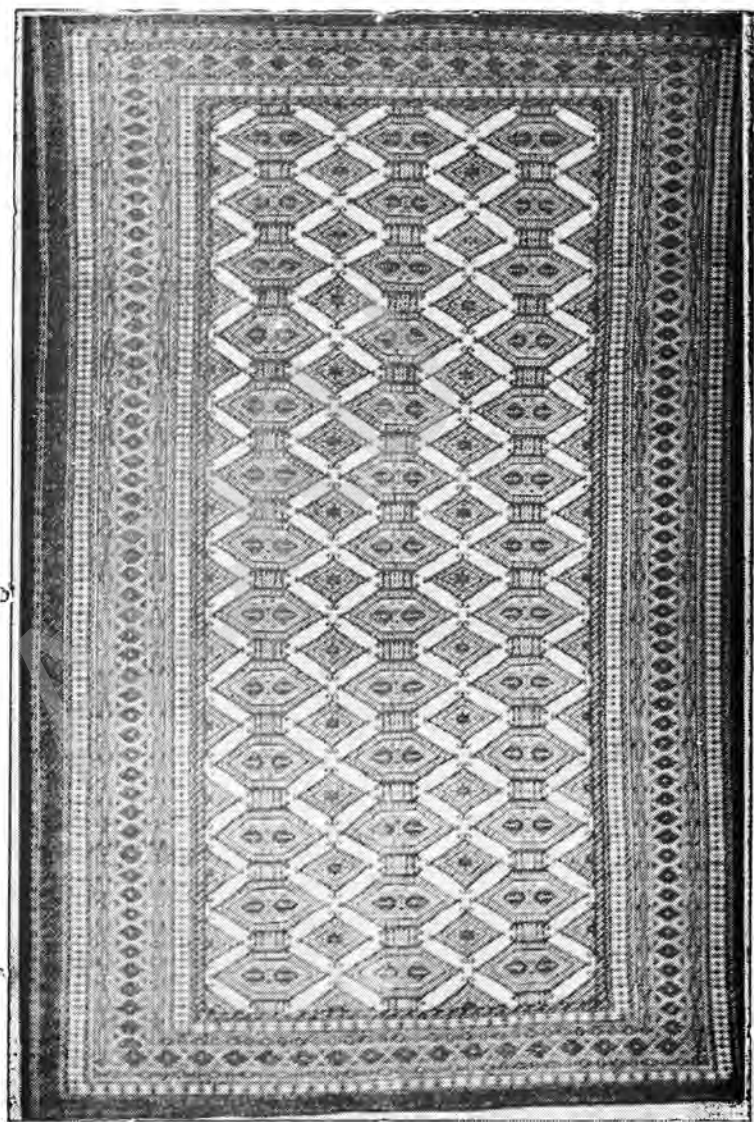

پنیاغلی صدراعظم سنگ تہداب مخزن آب جدو. شہر کابل وادر علاوالدین میگذارند
دور نمای سیلوی اشمر کزی کابل

قالینچه موری گل ساعت هرات

در بین آن یک پایه ماشین جنریتر برقی و یک پایه دیگر بنام های نفت پمپ نصب است که توسط این دودستگاه آب مشروب در مغزن عمومی فرستاده میشود.

توضیح:

جنریتر یک پایه ماشین تولیدکننده برق بپاقت (۱۰۰) کلووات است که در اوقاتیکه برق عمومی پرچاومیباشد یا به عللی برق نمی آید از جنریتر مذکور استفاده وامداد میشود.

نفت پمپ یعنی بمبه فرستنده یا بلندکننده است که توسط موتور برقی چالان و پمپ مذکور (۷۵) هاوس پاور قوه دارد که میتواند به ارتفاع (۷۳) متر آب را در منازل انتقال دهد.

چاهها:

۱- در اخیر برج قوس الی اخیر ۳۵ مذکور محض بصورت امتحانی و تجربه به آب وغیره ضروریات یک چاه حفر گردیده به عمق (۳۵) متر.

۲- از تاریخ ۲۷ برج نور سال ۳۵ الی ۸ جوزا سنه مذکور انتقال ماشین مین بورنگک از گدام شش درک به علاوالدین اجرا شد.

۳- از تاریخ ۱۳ جوزای ۳۵ به بسته نمودن برج آهنی مین بورنگک شروع و بتاريخ ۳۷ جوزا کار آن انجام وانجن پترولی آن از قندهار دستیاب شد.

۴- بتاريخ ۵ سرطان ۳۵ سه نفر انجنیران جاپانی بکابل وارد و بحفر چاه لوازم وسامان را آماده نمودند.

۵- بتاريخ ۱۹ سرطان ۳۵ انجن واصله از قندهار نصب و بحفر چاه نمبر اول آغاز شد.

۶- از تاریخ ۱۰ تا ۱۲ برج سنبله سامان و برج آهنی ماشین مین برنگک از پمپ هاوس علاوالدین در جلگه میر و اعظ برای حفر چاه نمبر ۲ انتقال یافت.

۷- بتاريخ ۲۸ سنبله کسندن چاه (۲) آغاز و بتاريخ ۳ برج قوس با تشبیت نلهای داخل چاه خاتمه یافت که عمق این چاه ۵۰ متر میباشد.

- ۸- در جریان حفراچاها تعمیر پمپ هاوس علاوالدین تجویلخوا نه گراها واحاطه پمپ هاوس ادامه داشته بعضی تکمیل و برخی از باعث کسانکریت وغیره معاذیرجوی تا موقع مساعتت هوا معطل شد .
- ۹- بتاریخ ۲۰ برج قوس کارکندن چاه نمبر ۳ شروع وقبل از ختم ماه حوت ۳۵ انجام یافت .

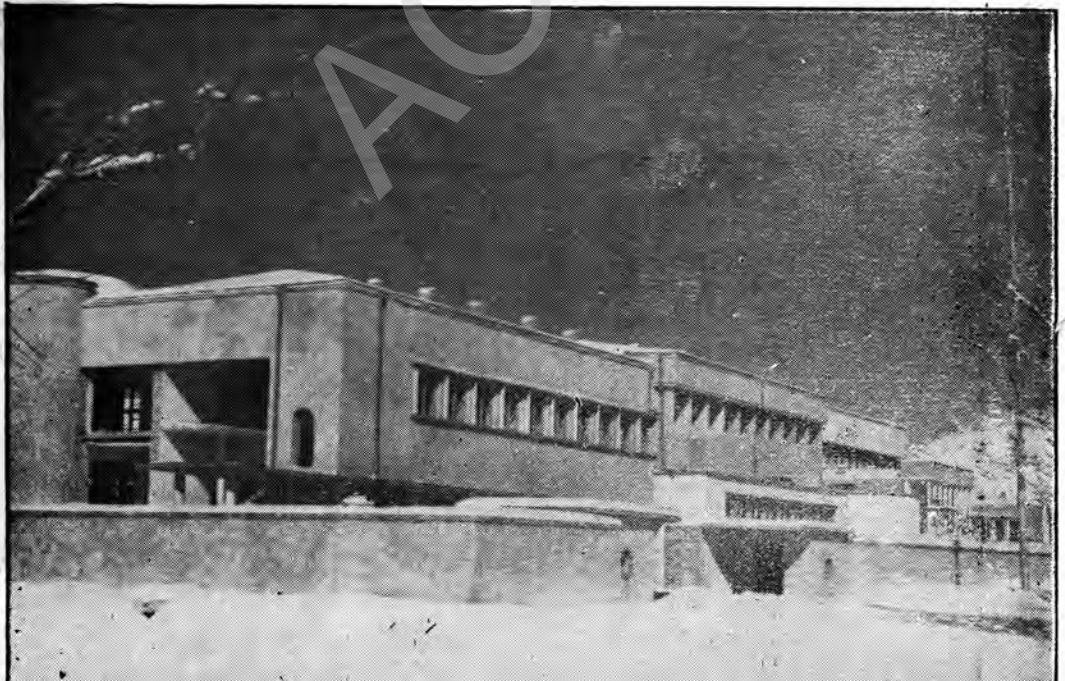
توضیح :

- ۱- فونديشن تهېداب يا بنا
- ۲- ماشين مين بورنگ برمه کاری
- ۳- جنریتر تولیدکننده برق طوریکه در فوق ذکر شد این کارها همه و همه جزء پروژه اول دستگاہ آبرسانی بوده و وقتیکه موفقیت حاصل شده چاهها تکمیل و آب در مخزن عمومی وارد گردد آنوقت موضوع شبکه شهری و توزیع آب مشروب بمنازل کابل که جزو پروژه دوم است شروع خواهد شد برای انجام این امر یک نفر متخصص معروف جایانی از کمپنی کبوتا بمصارف خود کمپنی عنقریب برای دو ماه بکابل وارد خواهد شد بعد از ابراز نظر متخصص مذکور در قسمت پروژه دوم آبرسانی اقدامات مقتضیه بعمل خواهد آمد .

دورنمای تصویر پارلمان
از عمارات جدید در چند گمک

یکی از جاده های شهر و دورنمای بانک شاهی افغانستان .
 .....
 رکجه از جاده مر. و ف. «موند» وسیمای با میر .

دستور می میاشتی ریاست

تشکیل :

ع، ص اختر محمد

رئیس

معاون اود تبلیغاتو لوی مدیر :

بناغلی غلام حضرت کوشان

دسرہ میاشت دمجلی مسؤل مدیر :

بناغلی محمد صدیق سیدالی

دمجاسبی مدیر :

بناغلی میر اسلام

دحفظا الصرحی مدیر :

بناغلی دکتور محمد علی زمان

داجرائی سکرتر :

بناغلی عبدال محمد

ع، ص اختر محمد

امور سرہ میاشت

انکشاف جمعیت سرہ میاشت :

ہمہ میدانند کہ جمعیت افغانی سرہ میاشت عضویت درخا نوادہ بین المللی صلیب وھلال احمر وطبعاً کارھائی را باید بکند کہ اکثر جمعیت های ہلال و صلیب احمر می کند .

ازجملہ وظایف عمدہ سرہ میاشت ها تاسیس جمعیت خرد سالان تاسیس کورس های پرستاری ومعاون پرستار تاسیس بانک خون وامثال آن است کہ

یک جمعیت بدون داشتن این شقوق مانند طایری خواهد بود که بال نداشته باشد همچنان انکشاف امور صحتی و معاونت به مقامات صحتی مملکت چه در وقت صلح و چه در وقت جنگ از وظایف عمده سره میاشتهاست و هر قدر اقدامات شان درین امور توسعه و تحکیم باید مبانی آن مستحکم میگردد .

جمعیت افغانی سره میاشت بر مسئولیت های خود درین باره مستشعراست و طوری که اطلاع دارید یک کمیسیون مرکب از ۳ نفر اعضای مجمع مرکزی برای تاسیس و انکشاف جمعیت خرد سالان کورس های پرستاری امداد اولیه - بانک خون و غیره موظف شده تا با وزارت معارف - دفاع ملی - بناروایی و غیره مقامات مربوطه به تماس آمده و هر چه زودتر داخل اقدام شده قسمت مقدماتی مذاکرات انجام یافته و اخیراً یک اندازه متون لازمه به صورت اساسنامه و کتب بررسی از ترجمه و تالیف توسط مشق تبلیغات جمعیت نیز فارغ شده و امیدواریم بعد از اینکه کتب مذکور چاپ شود و مراحل باقیمانده طی گردد به زودی سره میاشت به وظایف اساسی خود شروع نماید .

اعضای دائمی و افتخاری سره میاشت

تعداد اعضای جمعیت روز به روز رو بتزاید است و این البته ثمره جهدی است که مادرشناسانی مرام سره میاشت به مردم از طرق مختلفه می کنیم . اعضای موسس آنهایی اند که در تاسیس و تحکیم جمعیت اثر بارز داشته باشند .

اعضای افتخاری - دایمی و عمومی ماکه علی الترتیب ده هزار افغانی برای یک بار ده افغانی در هر ماه و بیست افغانی در هر سال می بردازند در سال های اخیر به هزارها نفر زیاد شده و در کابل و ولایات شمار آن اضافه از ۱۵ هزار نفر میرسد ، زیرا کسانی هم که ۴ جلد پوست گو سفند و دو پوست گاو قربانی خود را در ایام جمع آوری پوست های قربانی به جمعیت بدهند عضو مؤسسه شناخته میشود .

مساهدت به سره میاشت

دو چیز سبب زیاد شدن مساعدت های اشخاص به سره میاشت میگردد یکی تنور و سویه علمی مردم - دوم تبلیغات جمعیت و هر دو الحمد لله در حال انکشاف است. ازین سبب مساعدت مردم نیز روز بروز با مؤسسه زیاد می شود نه تنها اشخاص بلکه مؤسسات از قبیل بانکها شرکتها و دوا یر هم کمک می کند. نه تنها کمک نقدی بلکه جنسی هم میدهند.

برای جمعیت قابل تذکار است که وقتی برای اعانت مصیبت زدگان زلزله سیغان و کهمرد صدا بلند شد و منظره چشم دیر آن جا ذریعه رادیو توسط شعبه تبلیغات به مردم تصویر شد صباح آن دخترکان مکاتب حتی الوسع پارچه های کوچک (نیم متر و یک متر) بموسسه فرستادند. اشخاص بزرگی هم وجود دارد که باغ و ملک خود را به سره میاشت وقف کرده و خواهش نموده اند که اسم شان هم نشر شود. این مثالها بدان سبب آورده شد تا دیده شود که بخیر در نهاد این ملت کریم الطبع چطور از طفولیت ریشه میدواند تا پایان عمر دوام میکند مردم به این جمعیت پول میدهند - آرد میدهند - بوره میدهند - دوا میدهند - رخت میدهند - پوست قربانی میدهند - شال میدهند - خیمه میدهند و حتی در اعانه مصر کسی هم (کتاب مقدس آسمانی) قرآن داد. وقتی گفته می شود مردم به جمعیت سره میاشت چیزی میدهند مقصد عموم طبقات است. زیرا در جمله محسنین عسکر - مامور - کارگر - تاجر - معلم - تعام - دکاندار و حتی جمعیت سره میاشت های ممالک خارجه و اشخاص خارجی نیز شامل است.

در سال ۳۵ نقد و جنسی که از داخل و خارج رسیده در حدود نه ملیون افغانی است.

کمک سره میاشت در سال ۱۳۳۵:

نه ملیون افغانی چه شد؟ سره میاشت در سال ۱۳۳۵ بیش از ۹ ملیون راصرف کرده که ازین کمکها مصیبت رسیده های واقعه زلزله مدش سیغان و کهمرد سیلاب دوم فراه، چخا نسور، بینوایان کابل و ولایت اشخاص انفرادی مستحق

و به مصیبت رسیدهای خارجی مثل مظلومین تجاوز قوای انگلستان، فرانسه و دولت نام نهاد اسرائیل برخاک مصر - سیلاب هند و غیره استفاده کرده اند این کمک ها در داخل به صورت رخت - گندم - نان پخته - دوا بوده و به خارج بصورت کمک نقدی بوده است .

اقدامات موسسه برای جلب مساعدت مردم :

جلب مساعدت مردم اساساً مربوط به این است که ذهن آن ها تا کجا روشن شده و برای قبول ندای موسسه که اغلباً فداکاری مادی است آماده شده می باشد . پیشرفت سایر موسسات عرفانی - اجتماعی و حتی اقتصادی نیز به آن ربط تام دارد .

با انکشاف معارف - مطبوعات و بهبود حال مردم طبعاً مساعدت زیاد تر مردم جلب می شود . البته موسسه هم تبلیغاتی دارد . از جمله هفته مخصوص سره میاشت است که اگر ظاهراً بنا م جمع آوری اعانه است اما به اثر خطابه های که از ذوات بزرگ در رادیو صورت می گیرد مردم را به اهمیت سره میاشت و وظایف آن ملتفت می سازد . مجله سره میاشت سه ماهه سه ماهه نشر می شود . در آن فعالیت های جمعیت و مقالات اجتماعی و صحیحی نشر می شود - اخبار اعانه های وارده مرتباً در رادیو و جراید نشر می شود - و این يك كنترول هم هست برای آنها ئیكه اعانه میدهند سره میاشت در رادیو نیز وقتاً فوقتاً مضافاً مینویسند و عواطف مردم را می انگیزد .

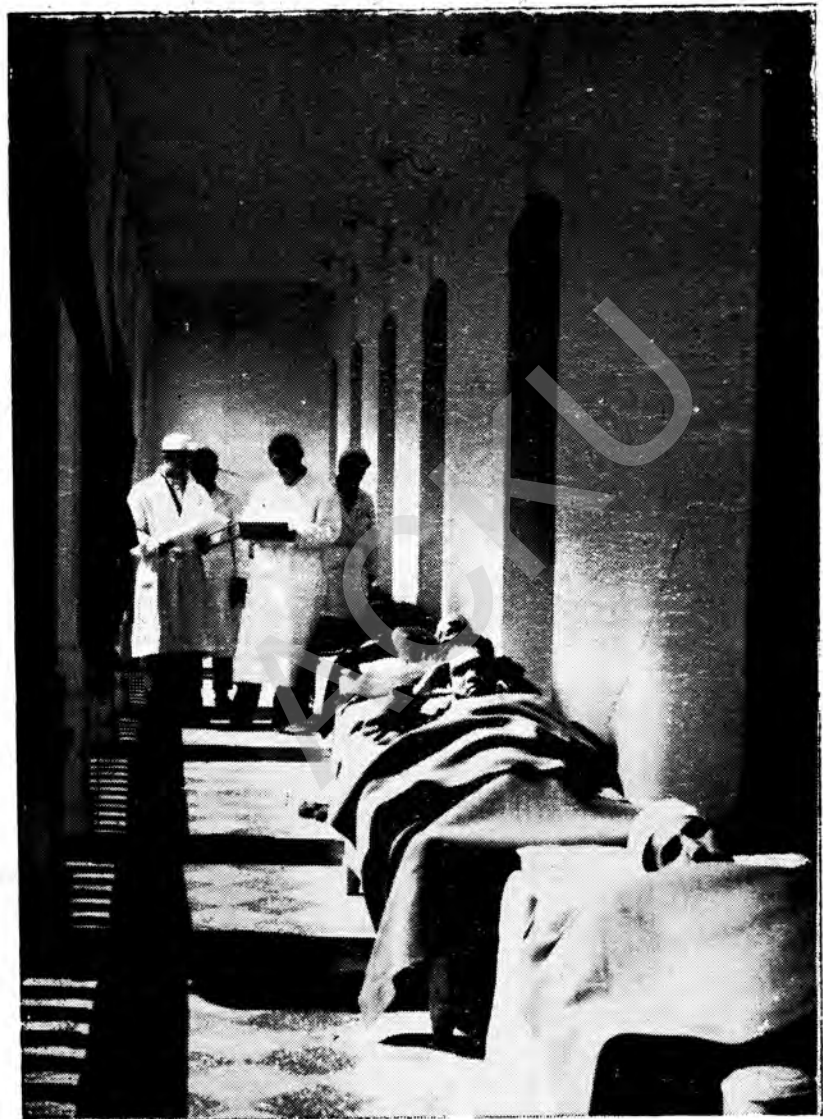
مجموع دارای سره میاشت :

دارائی سره میاشت البته روز افزون است اما نباید از این جمله استنباط کرد که مثل سیل پول می آید . پول های که می آید کم کم میباشند و مهمنذا این دارائی هنوز به موسسه سره میاشت همین قدر مجال نمیدهد که حتی به تعمیر و به کار انداختن يك شفاخانه هم اقدام کند .

حصه زیاد تر دارائی سره میاشت به صورت سهام در بانک ها عمارات و وسایل است و چیزی هم پول نقد . مجموع این دارائی که عبارت از منقول و غیر منقول جنس و نقد است که در حدود ۲۵۰ میلیون افغانی میشود .

امداد ترکیه به مصیبت رسیدگان زلزله سیفان و کهمرد

دكتوران درشفاخانه علی آباد مشغول معاینات صحی

د قندھار ولايت

تشكيل :

ع، ش، س، ع عبدالغني	نايب الحكومه
ع، ص عبدالغفور	مستوفي
ص عبدالرحمن	اداري مدير
ح عبدالعزيز	امنیه قوما ندان
ح محمد يعقوب	دژاندارم قوما ندان
ع، ص خواجه عبدالقيوم	دگمرک رئيس
ف مولوي محمد ابراهيم کاموي	دمرافعی قاضي
ف محمد نوروز	داپتدائي قاضي
ص محمد ولي خلبي	دمطبوغاتو مدير
ح محمد آصف	» دمكلفيت
ع محمد ايوب	» دمخبراتو
ص محمد آصف	» دمعارف
ص محمد انور	» دقلم مخصوص
ع عبدالرب	» دفوايد عامی
ص علي احمد	» دزرعات
ع صالح محمد	» دمحاسبي
ص سيد حسن	» دوارداتو
ع محمد اعظم	» دانحصاراتو
ع سيد اسحق	» دشاهی بانک
ص محمد صديق	» داملاکو
ص محمد اسلم	» دروغتيا

امور ولایت قندهار

فعالیت‌های عمرانی :

وضعیت عمرانی قندهار نسبت به پنج سال سابق تحول با رزی نموده که ذیلاً ارقام می‌آید: در قسمت شرق قندهار از حصه تانک به تعداد (۲۸۰) پارتمان اعمار گردیده که همه قابل رهایش بوده و تحت استفاده ما مورین و سایر افراد قرار گرفته است. وهم در حص جنوبی شهر جاده هاوسرک های متعددی از قبیل شاه اشرف واپ، ظاهرشاهی واپ، شاه محمود واپ، غنی واپ، میوند واپ، داؤد واپ، نادر واپ، کشیده شده که فعلاً مورد استفاده عابرین و ترافیک قرار گرفته است. همچنان قهوه خانه باشکوهی برای مسافرین و توریست‌ها نزدیک پل ارغنداب واقع سنختری اعمار گردیده است قهوه خانه با بارلی علییه رحمه جدیداً تحت ترمیم گرفته شده و با سنگ های خوش ساخت مزین گردیده است و برای پذیرفتن مهمانان عالی رتبه خارجی اختصاص یافته است جاده مکملی هم بطرف جنوبی شهر امتداد یافته که این جاده بزبائی قندهار افزوده است. در جناح کلیه جاده‌ها نهال های ناجو و مورفان غرس گردیده.

انکشاف امور اقتصادی

الف- ۱- ولایت قندهار از نقطه نظر صادرات میوه تازه و خشک، مقام برجسته را حایز بوده و سالیانیه مقدار زیادی میوه تازه و خشک را به نقاط مختلف دنیا صادر می نماید بناءً جهت بهبودی وضع فروش میوه در بازار های خارج بصورت فنی و اساسی لازم دیده شد تا یک فابریکه مکمل تعقیب میوه تعمیر شود. روی این منظور هدایتی از وزارت جلیله تجارت واصل و شروع ساختمان فابریکه را باین ریاست محول نمودند که کار تعمیر مذکور در برج سرطان ۱۳۳۲ در جوار «منزل باغ» طبق نقشه مرتبه در محل اجرا قرار گرفت و فعلاً ساختمان مذکور تقریباً به پاییه تکمیل رسیده و عنقریب ماشین های لازم نصب و از خساره لك ها پول که نسبت عدم تعقیب میوه افغانی وارد میاید، جلوگیری خواهد نمود.

۲- یکی از اقدامات دیگر این ولایت تا سیس شرکتی بنام (دمبوی سهامی صادراتی شرکت) می باشد که به سرمایه ابتدائی هفتاد و پنج لک افغانی تحت اساس نامه مرتبه و منظوری مقامات صالحه بامریت نیاغلی حاجی حبیب الله بامیزائی شروع بکار و فعالیت نموده است که تاسیس این موسسه در امور صادراتی میوه خشک قندهار رول بزرگی را بعهده داشته و عنقریب باساس پلانیهای مرتبه خویش و همکارى اولیای امور یکی از موسسه های عمده صادراتی کشور خواهد شد. مرام شرکت را در سطور ذیل خلاصه مینمایم :

- ۱- صادرات میوه تازه و خشک .
- ۲- انتظام بازار میوه از نظر صادرات و ایجاب بازار های صادراتی .
- ۳- تدارک مارکیت های فروش در خارج .
- ۴- تورید ماشین های پاک کردن میوه خشک و تعقیم میوه تازه و بیکنک و کانسروان .

۳- یکی از موسسات جدیدالتاسیس که در رشته صنعت پلاستیکی درهذه سنه عرض وجود نموده است موسسه ایست با اسم (دقندهار پلاستیکی موسسه) که به سرمایه ابتدائی يك لک افغانی و منظوری مقامات صالحه از تاریخ ۴ جدی ۱۳۳۵ به سرپرستی نیاغلی حاجی عبدالجی شروع بکار و فعالیت نمود . گرچه این موسسه فعلاً خیلی کوچک و منحصر به چهار عدد ماشین های دستی می باشد مگر طوریکه طرز کار و فعالیت آن ملاحظه می شود شاید به مدت کوتاهی ترقی شایانی نموده و از تو رید بعضی اشیای پلاستیکی از خارج جلو گیری و اکثر احتیاجات توده را با اشیای ساخته خویش مرفوع نماید و تا جائیکه معلومات در دست است مؤسسه مذکور در جریان این چند روز فعالیت خود مقدار یکصد گرس و اسلین و اشیای مختلف النوع پلاستیکی تهیه و به قیمت خیلی نازل بی بازار عرضه نموده است .

۴ - از تاسیس ریاست کمیسیون میوه تازه قندهار همه مطلع اند و اجرا آتی که این موسسه در قسمت صدور میوه تازه به خارج و فراهم نمودن بازارهای بهتری

چېرته عرضه میوه افغانی نموده حاجت به توضیح بیشتری ندارد و میوه جاتیکه تحت رهنمائی کمیسیون ذریعه تجار درین سال به خارج صادر گردیده است حسب آتی است :

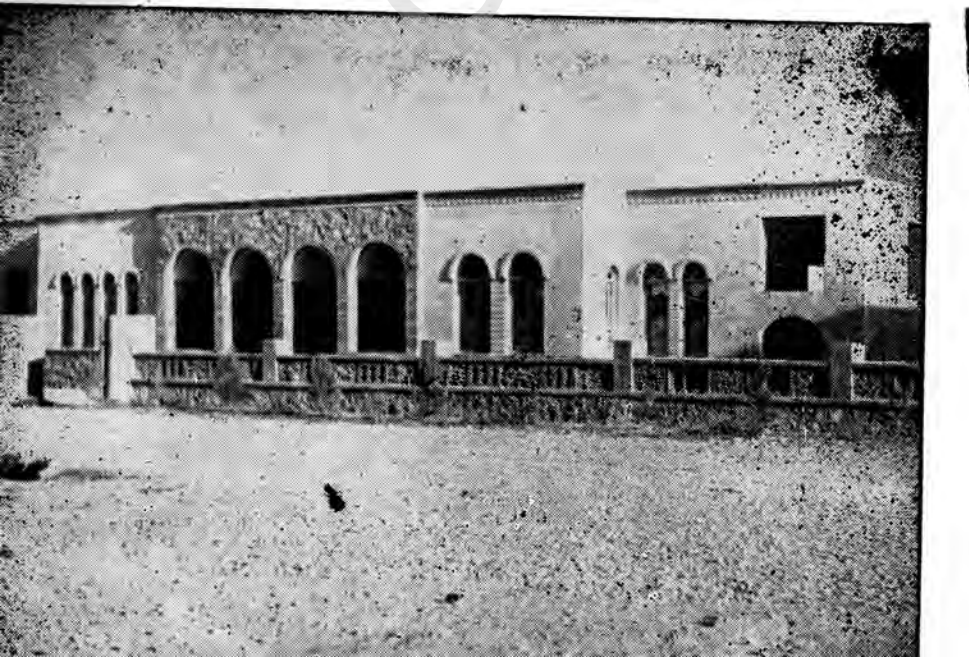
۱ - زردآلو	۱۹۶۲۸	بار مساوی	۳۹۲۵۶	کوره
۲ - سیب	۱۳۲۹	»	۲۶۵۸	»
۳ - شفتالو	۱۴۸	»	۳۶۸	»
۵ - انگور	۶۲۳۴۵	»	۱۲۴۶۹۰	»
۶ - خربوزه	۲۴۱۰	»	۴۸۰۰	»
۷ - توبوز	۲۰۰	»	۴۰۰	»

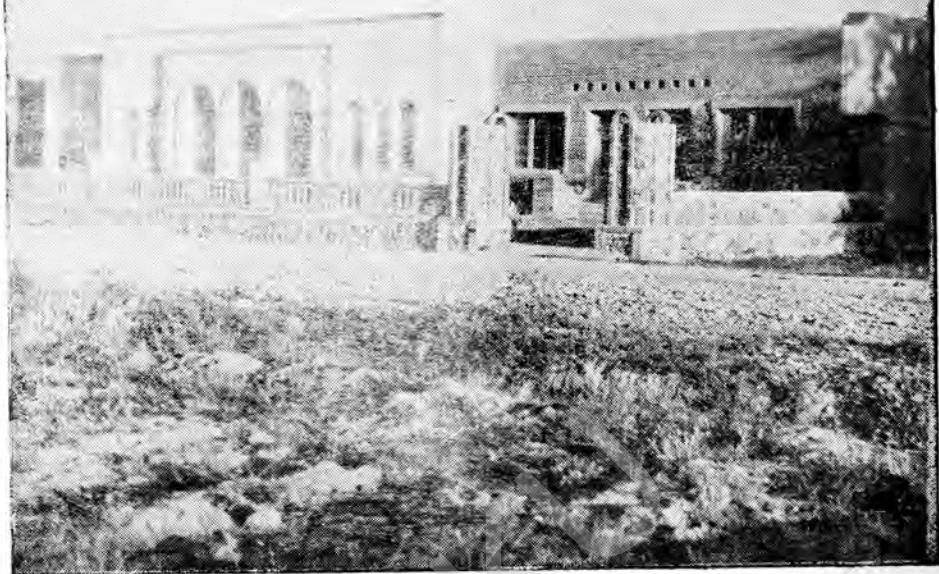
ب - فقراتیکه درین سال نسبت رفع مشکلات تجار تی و اقتصادی در مجلس ریاست اتاق تجارت فیصله شده حسب ذیل است :

- ۱ - تصویب مورخ ۸ جوزا ۳۵ از قسمت بیجک های اموال وار داتی و صادراتی و موضوع کنترل نرخها درقندهار
- ۲ - تصویب مورخ ۱۳ جوزا ۳۵ نظر به عریضه تاجران را جمع به حمای گمرک تحت چهار مواد و نظر مجلس دران قسمت
- ۳ - تصویب مورخ ۲۶ ر ۵-۱۳۳۵ در قسمت مکاتبه کمیسیون نرخهای وزارت تجارت را جمع به نرخهای اموال معافی که بکا بل و دیگر ولایات میروند و نظر به مجلس را جمع به تسهیلات آن .
- ۴ - تصویب مورخ ۳ ر ۷ ۳۵ را جمع به اعانه مرستون و فیصله مجلس دران قسمت .
- ۵ - تصویب مورخ ۳ ر ۷ ۳۵ در قسمت صدور میوه خشک توسط دپتتی تجار تی بانک و رای مجلس دران باره
- ۶ - تصویب مورخ ۱۴ ر ۷ ۳۵ را جمع به اعانه مرستون و فیصله مجلس را جمع به بهبود امور خیریه و پیشرفت امور مرستون .
- ۷ - تصویب مورخ ۱۵ ر ۸ ۳۵ در قسمت تعیین هیئت مدیره و رای مجلس و تعیین امضای هیئت مدیره مرستون
- ۹ - تصویب (۱۷) فقره امور اداری ریاست اتاق تجارت .

تیلگرافخانه جدیدالتعمیر در جاده منزه باغ قندهار .
یکی از تعمیرات شهر جدید قندهار .

ز تعمیرات جدید شهر تندهار^۱
 نمونه از ایارتما نه‌ای اهالی تیرین •

ج - فعالیت ریاست انطباعات :

- ۱ - تهیه راپورهای اوضاع زراعتی و فلاحتی قندهار در هر پانزده روزه
- ۲ - تهیه و ترتیب راپورهای اوضاع تجارتي در هر پانزده روزه
- ۳ - تهیه راپورهای مواد ارتزاقیه و تبصره در قسمت تنزیل و توزیع نرخواه -
- ۴ - تهیه راپور فعالیت شرکتها در هر پانزده روزه

فصل پنجم در فعالیتهای هر فانی

الف - معارف :

۱ - درین سال نظر به تطبیق پلان و پروژه مرتبه پنج ساله توسعه و انکشاف معارف در ولایت قندهار وهم نظر به احساس ضرورتیکه به معلمین تعلیم یافته در پیش بود اخیراً لیسهٔ میرویس قندهار با اسم (میرویس دارالمعلمین) مبدل و غرض تربیه معلمین لایق برای مناطق جنوب غرب افغانستان که حاوی دو قسمت ایلی و نهاری بوده به شمول طلاب فارغ التحصیل صنف شش مکاتب اطراف قندهار و حکومت اعالی گرشاک و فراه تاسیس گردید طلاب ایلی از طرف دارالمعلمین مذکور اعاشه و ایاتیه شده و هکذا مضامین معینهٔ تدریسی آن مکتب مضامین اجتماعیات بشری و روحیات جوانان افغان نیز در پروگرام صنف ۱۱ و ۱۲ دارالمعلمین افزوده است .

۲ - در قریه جات چارده مربوط حکومت محلی پندیک باب مکتب اساسی بنام (بارک نیکه) بشمول ۱۰۳ نفر طلبه تاسیس و همچنان در قریه سشغری مربوط حکومت محلی ارغنداب یکباب مکتب رسمی بشمول ۹۰ نفر طلبه نیز جدیداً تاسیس و افتتاح گردیده است .

ب - زراعت :

در لیسهٔ احمد شاه با با فارم زراعتی بنایافته که تحت نظارت و مراقبت یکتفر معلم امریکائی متخصص زراعت اداره شده و طلاب از دروس نظری و تطبیقات عملی آن مستفید میگرددند . از آلات عصری زراعتی در فارم مذکور استفاده شده اصول های جدید فن زراعت به آنها تفهیم می شود تا در آینده با دهاقین جامعه افغانی در تماس بوده و نقایص زراعتی مملکت عزیز مرتفع گردد .

ج - مطبوعات

مطبوعات برای پیشبرد سویه عرفانی و جه اشتراک روزنامه طلوع افغان راپایین آورده و باین ترتیب در حدود (۱۲۰۰) نفر در جمله مشترکین روزنامه افزوده است . و هم سه اثر مهم پښتني آهڅی، رویداد های لویه جرگه، آمدن زعمای اتحاد شوروی به افغانستان نشر نموده که از طرف علاقمندان بکمال خوشی استقبال گردیده است .

مطبوعات جهت رفع رسوم مضره به همکاری بلدیة در صحایف خود به تعداد بیش از دوسد مقاله اصلاحی نشر نموده که در محیط خیلی مؤثر ثابت گردیده است .

دھرات ولایت

تشکیل :

و، ح محمد اسمعیل	نائب الحکومہ
ع، ص حافظ امیر محمد	مستوفی
ف، مو لوی غلام ایشان	دمرافمی قاضی
ح عبدالعزیز	دامنیہ قوماندان
ح عبدالرحیم	ڈڑاندارم قوماندان
ع، ص حاجی احمد قلی	دگمرک رئیس
ع، عبدالغفور (احمدی)	دیوہنی لوی مدیر
ع عبدالمتجد	دمتخا براتو لوی مدیر
ع محمد علم (غواص)	دمطبوغاتو لوی مدیر
ع محمد اسمعیل	دتجارتی محکمی رئیس
ص میر محمد اعظم	داداری مدیر
ص غلام رسول نیکزاد	دتفتیش آمر
ص میر سیف الدین	دزراعت مدیر
ف محمد یوسف	دابتدا ئی قاضی
ش عبدالکریم	دمکلفیت مدیر
ص دکتور محمد عظیم	دصحیہ مدیر
ص محمد حسین	دفوائد عامی مدیر
ص شیخ محمد اعظم	دقلم مخصوص دمدير کفیل
.....	داحصائیی مدیر
ص عبدالواحد (بہرہ)	مدعی العموم
ص احمد ضیاء	دترانسپورت دولتی مدیر

امور ولایت هرات

اجراآت عرفانی :

درین سال مقدمات تا سیس دارالمعلمین هرات تکمیل گردیده و مکتب هاتفی برای تطبیق حرفت نساجی و مکتب سر وستان برای حرفت نجاری آماده و معلمین مسلکی هم جهت پیشبرد این دو حرفت مؤظف گردیدند و در قسمت جنوب شهر یک مکتب ابتدائی نسوان تاسیس شد .
درین سال مکاتب دهاتی و کورس های اکابر در مواضع آتی افتتاح گردید :

الف- مکاتب دهاتی :

- ۱- درمار آباد مربوط حکومت (پشتون زرغون) یک باب
- ۲- در معلومه » » (کرخ) » »
- ۳- سر آسیاب » » (انجیل) » »
- ۴- خیفان » » (شین دند) » »
- ۵- چیش شریف » » (اوبه) » »
- ۶- گناباد » » (اوبه) » »
- ۷- کوچه ماروای چونند مربوط حکومت کلان (بادغیسات) یک باب
- ۸- گلمیر مربوط حکومت کلان (پشتون زرغون) یک باب

ب- کورس های اکابر :

- ۱- کورس اکابر درمرستون (یک باب)
  - ۲- » » درمنطقه بلدیة برای استفاده اصناف و اهالی (دوباب)
  - ۳- » » برای استفاده خانم های کلان سال درمکتب متوسط مهری (دوباب)
  - ۴- » » » » » » درمکتب جدید نسوان (یک باب)
- مجموعاً هشت باب مکتب دهاتی و شش باب کورس اکابر افتتاح شد.

طبق مقررات تعلیماتنامه مکاتب ابتدائی برای مکاتب مرکز و مکاتب مربوطه زیر نظر حکام و مفتشین مربوطه بتعداد (۱۳۶۹) نفر طلبه باشرایطی که در مقررات لایحه اخذ جدید الشمول تذکره یافته است انتخاب و شامل مکاتب شده اند در سال ۱۳۳۵ قسمتی از لوازم تحصیل توسط مدیریت معارف تهیه و ما بقی از وزارت معارف بطلاب توزیع شد .

برای مدرسه جامع هرات یک تعداد کتب مورد ضرورت خریداری و بدسترس شان گذاشته شد .

در ترتیب و تنظیم لایحه برای توارلیسه سلطان و اصلاح و تکمیل آن اقدام شد . از امور تدریسی و اداری لیسه ها ، مدارس ، مکاتب نسوان ، مکاتب دهاتی و کورس های اکابر توسط مفتشین و مدیر و معاون معارف و ارسای بعمل آمد و معلمین و منسوبین معارف نظر بنتائج مفتش طرف مکافات یا مجازات قرار گرفتند .

تدا بیری برای پیشرفت سریع کارها و رفع نواقص اتخاذ گردید . کورس های پیشو تمام حکومت های کلان ، حکومت های محلی و علاقه داری ها در تمام مکاتبیکه زمین های مزروعی موجود بود تعلیمات نامه زراعتی تطبیق و برای پیشرفت زراعت طبق تعلیماتنامه مقرره مساعی بعمل آمد .

در تمام مکاتب طبق تعلیماتنامه وزارت جلیله معارف بروز های معین کنفرانس های علمی ، تربیوی ، و اخلاقی جریان داشته از جمله کنفرانسهای پانزده روزه لیسه سلطان غیاث الدین غوری لیسه جامی ، فخرالمدارس ، مدرسه جامع و مکتب مهری بیشتر قابل تذکره است .

بازی ها و سپورت ها در تمام مکاتب طبق لایحه مقرره جریان داشته علاوه بر آن جهت اشتراك مکاتب مرکز لیسه سلطان و لیسه جامی تورنمنتی در سپورت ها و بازی های اتملتیک ترتیب یافت و هم

ورزشکاران معارف در نمايش‌هاى جشن‌استر داد آزادى افغانستان ، روز پښتونستان و روز اطفال سپه بارزى داشتند و در مراسم رسم گډ شت سيورت مين‌ها روز دوم جشن استقلال (۱۲۰۰) نفر ورزشکاران از لېسه‌ها و مکاتب مرکز اشتراک ورزیدند برای پیشرفت سيورت‌ها در مکاتب مدیریت عمومی معارف پلانی روی دست گرفته و جمعیتی تحت نظارت یکنفر مفتش کار میکنند .

درین سال (۱۱۱) نفر از مامورین معلمین و سر معلمین و لایت‌هرات بیک رتبه ترفیع نایل گردیدند و امتحان سالانه مکاتب تحت نظر مفتشین و نگران‌ها یکه از معلمین انتخاب شده بودند گرفته شد و هم‌درجیان امتحان سالانه لېسه‌ها (از صنف هفتم تا یازدهم) علاوه بر مفتشین و معلمین بعضی از ذوات عالم، فاضل، روسای دوايرو اولیای اطفال هم شرکت نمودند امتحان صنف ۱۲ لېسه سلطان غیاث‌الدین غوری طبق مقررات مخصوص امتحان بکلوریا تحت نظر شخص مدیر عمومی معارف و نماینده‌های وزارت معارف اخذ گردید .

در سال ۱۳۳۵ قبل از امتحان سالانه از صنوف ششم مکاتب ابتدائیه تحت نظر قوماندان حربی ښونځی به اشتراک مدیر عمومی معارف پنجاه و دو نفر طلبه انتخاب و جهت تحصیل در حربی ښونځی اعزام شدند .

در همین سال بعد از امتحان سالانه به ترتیب آتسی شاگردان لېسه‌ها ، مکاتب ابتدائی جهت ادامه تحصیل بمکاتب کابل اعزام شده‌اند .

۱- جهت ادامه تحصیل در فاکولته‌ها ۹ نفر فارغ‌التحصیل‌های صنف ۱۲ لېسه سلطان غیاث‌الدین غوری .

۲- جهت ادامه تحصیل در مکتب تخنیک ثانوی ۱۱ نفر از متعلمین لېسه‌ها .

۳- جهت ادامه تحصیل در مکتب زراعت یکنفر از متعلمین لېسه سلطان غیاث‌الدین غوری .

۴- ۳۵ نفر از فارغ التحصیلان مکاتب ابتدائی جهت ادامه تحصیل در نیسه ابن سینا بعد از طی امتحان کانسکور و طی مراتب قانونی انتخاب و اعزام شدند و عده از طلاب صنوف هفتم و هشتم و نهم برای انکشاف امور دپوتو سهامی شرکت بموسسه مذکور معرفی شدند درین سال یکمده معلمین بشمول معلمین سپورت جهت استفاده از روش های نو آموزش و پرورش و بلند بردن سطح معلومات مسلکی خودشان مطابق نظریه وزارت معارف اعزام مرکز شدند، حین مراجعت معلمین مذکور برای استفاده سایرین متناوباً کنفرانس های ایراد نمودند.

فصلیت های زراعتی

از جمله فعالیت های زراعتی سال ۳۵ این ولایت، موضوع قابل ذکر همانا تاسیس یک موسسه ببله وری میباشد و اجرا آن بعدی که در تربیه کرم ابریشم به عمل آمده، نتیجه درست و مثبت داده است.

همچنان مدیریت زراعت این ولایت جهت سرسبزی شهر مساعی بیشتری بعمل آورده و درین سال بتعداد ۳۶ هزار اصله نهال متمر و غیر متمر بقیمت های خیلی نازل باهالی توزیع کرده است.

اجراآت هفتقره

الف: شعبه اجرائیه :

اجراآتیکه در ظرف سال ۳۵ درین شعبه به عمل آمده قرار ذیل است :

- ۱- تصاویر اقتصادی (۱۵) فقره .
- ۲- قیمت اسعار خارجه را از مرجعش بدست آورده هفته وار به مدیریت پلان و پروژه وزارت جلیله تجارت و بریاست عمومی اتاقهای

تجارت و نمایندگی د افغانستان بانک ، ریاست گمرک ، مدیریت واردات مستوفیت ولایت قندهار ماهواره راپور داده است .

۳- اوامر واصله وزارت جلیله تجارت و مقام ریاست عمومی اتاقهای تجارت ودوایر مرکزی بمرجع که امر داده شده اطلاع و جواب لازمه اخذ و بمرکز مخابره شده است .

۴- قیمت اشیای صادراتی از قبیل پوست قره قل ، پشم ، قالین و غیره از بازار خارج بدست آمده به تجار اطلاع گردیده وهم تجار مذکور بصادرات بعضی اقلام تاکید و توصیه گردیده اند .

۵- قبل از شروع جشن صنعت کاران ولایت تشویق و توصیه شده اند تا صنعت دستی شانرا در نندارتون جشن استقلال وطن عزیز برای نمایش و خریداری عرضه دارند .

۶- در هر پانزده روز راپورت های اقتصادی ولایت ترتیب و بریاست عمومی اتاقهای تجارت تقدیم گردیده .

۷- هئیتی برای کنترل اشیای بازار از دوایر مختلفه و اتاق تجارت تعین شده است .

۸- قیمت اشیای وارداتی و صادراتی لازمه دوایر مرکزی و داخل ولایت بوسائل لازمه بدست آمده بدسترس آنها گذاشته شده .

۹- اموال وارده معافی ولایت که از مرکز و سایر ولایات میرسد در قسمت تعین قیمت آن رسیده گی و جهت استفاده مشتریان در روز نامه اعلان گردیده است .

ب- شعبه محاسبه :

۱- ترتیب و تنظیم حسابات معاش و مصارف بودجوی اتاق تجارت .

۲- عواید جواز نامه های تجارتی که بپسلسله گمرک از تجار اخذ و بحساب اتاق تجارت شامل و راپور آن وقتاً فوقتاً بمرکز تقدیم میگردد .

۳- خریداری یکمقدار اموال و امتعه ساخت هرات و ارسال آن بمرکز جهت نندارتون در جشن استقلال سال ۳۵

۴- در سال ۳۵ تاکنون به تعداد (۴۰۶) جلد دفاتر از موسسات ملی بمهر و نشان اتاق تجارت رسیده و کسدا به تعداد (۴۵۳) جلد دفتر های تجارتی از (۱۵۰) نفر تاجر در اتاق تجارت مهر و نشان گردیده است .

تولاً خط الزمانی و بینه دیده

لله
مبارك
مبارك
مبارك

قلمه
جان بزم
مبارك
مبارك

حکمت
مبارک
مبارک

مبارک
مبارک
مبارک
مبارک

قلمه
مبارک
مبارک

تجوید: محمد بن عابدی محمد ابراهیم خلیل غفلاط و شاعر معروف کتاب

دمزار شریف ولایت

تشکیل:

و، ج، س، ع، غلام رسول	نائب الحکومه
ع، ص، عبدالاحد	مستوفی
ج، عبدالقادر	دامنیه قوماندان
ح، سراج الدین	دژاندارم قوماندان
ف، مولوی ابوالقاسم	دمرافعی قاصی
ف، مولوی ضیاء الدین ضیا نبی	دا ابتدائی قاضی
ع، عبداللطیف نشاط ملک خیل	دمطوبعاً تو مدیر
بناغلی غند مشر اول نیاز محمد	دمکلفیت مدیر
بناغلی گل احمد	دمخبر اتو مدیر
بناغلی محمد عمر نفیس زاده	د پوهنی مدیر
بناغلی «عبدالغفور زارع»	د کرهنی مدیر
» «محمد امین ریاض»	د معدن »
» «سید محمد نبی بہار»	د گمرک »
» «عبدالروف طالع»	د تقنیش آمر
» عبدالاحد	د فوائد عامی مدیر

امور ولایت مزار شریف

درسال ۱۳۳۵ جہت توسعه و ترقی معارف و مجادلہ بابی سوادى مر دم درولایت مزار شریف گامہای سریع برداشته شده اینک خلاصہ اجراءات مهم عرفانی ولایت موصوف ذیلانکاشته میشود:

الف - تاسیسات و توسعه عرفانی:

(۲) بهایسہ باختہ درسال ۳۵ صنف دهم تشکیل و متعلمین مصروف اخذ تعلیمات عالی شدند.

- (۲) مکتب ابتدائیه سلطانه رضیه در سال ۳۵ به متوسط دارالمعلمات تعدیل و متملمات به صنف هفتم به ادامه تحصیل بلندتر مشغول گردیدند .
- (۳) تاسیس و افتتاح يك باب مکتب ابتدائی اساسی در قره درزندان مربوط حکومت کلان سمنگان بنام مکتب ابتدائیه نمبر سوم سمنگان .
- (۴) تاسیس و افتتاح يك باب مکتب دهاتی در قریه ده حسن مربوط حکومت خلم .

- (۵) » » » » در قریه دلخکی » » کلان سمنگان .
- (۶) » » » » چکش » » آقچه .
- (۷) » » » » توخته » » نهرشاهی .
- (۸) » » » » حیاتان » » دولت آباد .
- (۹) » » » » ابلقچی » » کلان بلخ .
- (۱۰) » » » » حیدرآباد » » آقچه .
- (۱۱) » » » » بیدو » » دولت آباد .
- (۱۲) افتتاح يك کورس اکاير در مرکز حکومت کلان سمنگان .
- (۱۳) » » » » » » شبرغان .
- (۱۴) » » » » » » بلخ .
- (۱۵) » » » » » » محلی آقچه .
- (۱۶) افتتاح يك کورس پښتو به شرکت ماشین کاران مزار شریف .
- (۱۷) داخل نمودن حرفه نساجی در پروگرام مکتب نا در شاهی مرکز شهر .
- (۱۸) » » » » قالین بافی در پروگرام مکتب مرکز آقچه .
- ب - اجرا آت متفرقه عرفانی :**

(۱) در سال ۱۳۳۵ به تعداد (۳۳۷) نفر از صنوف شش مکاتب فارغ التحصیل و پس از اخذ شهادتنامه يك عده آن جهت ادامه تحصیل بلندتر مکاتب مسلکی کابیل اعزام وعده از آن برای شمول به کورس آفات زراعتی بمديریت

زراعت ولایت معرفی و بعضی آنها به شعبات دوائر ولایت داخل ماموریت گردیدند .

۲) درسال مذکور در عموم مکاتب ابتدائیه توسط هیأت ها به تعداد (۱۵۲۲) نفرجهت فراگرفتن تعلیم ابتدائی شامل شدند .

۳) يك تعداد زیاد طلاب از مکاتب دهاتی فارغ و به اخذ تصدیق ناما موفق گردیده اند .

۴) مکاتب ولایت مزاد شریف در طول سال از طرف مفتیشین مدیریت عمومی معارف دومرتبه معاینه اصلاحی و یکمرتبه تفتیش اصولی به عمل آمده و علاوه بر آن از جانب مدیریت عمومی نیز یکمرتبه دیدن گردیده که معلمین لایق و زحمت کش طرف تمجید و نوازش و معلمین سهل انگار مجازات شده اند .

۶) از سمسترهای ششم کورسهای پبنتوی مامورین مرکز و اطراف ولایت بواسطه هیئت ممتحنه مدیریت تدریسات پبنتوی وزارت معارف امتحان اخذ و به يك تعداد مامورین شهادتنامه فراغت لسان پبنتو اعطاء گردید .

۵) مکتب نمونه و تجربوی مولینا جلال الدین که درسال ۱۳۳۴ طور امتحانی جهت پیشبرد اصول تدریسی فعال و گرویی تجویز شده بود : درسال مذکور مراحل مقدماتی خود را طی و درسال ۱۳۳۵ مصدر فعالیت های بیشتر گردیده است که عموماً معلمین آن طرف نوازش مقامات صالحه واقف گردیده اند .

۶) بادر نظر گرفتن تاسیسات جدید عرفانی سال ۳۵ احصائیه مکاتب ولایت مزرا شریف قرار آتست :

لیسه يك باب - متوسط نسوان با ابتدائیه آن يك باب - مکاتب ابتدائیه اساسی (۳۱) باب - دارالعلوم اسدییه يك باب - دارالحفاظ دو باب - مکاتب دهاتی (۴۷) باب .

ج - تعمیرات مربوط معارف :

۱) تعمیر و اتمام کار بعمه تشناب و غیره در جنب مدیریت عمومی معارف .

- ۲) تکمیل تعمیر الحاقیه مکتب سرپل که در سال ۳۴ شروع گردیده بود.
- ۳) تعمیر دیوار احاطه مکتب خلم .
- ۴) ترمیم دیوار احاطه مکتب سلطان غیاث الدین .
- ۵) تکمیل کارهای نیم کاره اقامتگاه مدیر عمومی معارف .

فصل پنجم زراعتی

الف - امور مجادله نباتی و حیوانی :

۱- بسلسله مجادله امراض زراعتی اقدامات لازمه بعمل آمده و علاوه بران با مور ادویه پاشی امراض اشجار مشمر اقدام و توسط ماشین های مخصوص درخت های که مواجه به امراض بود ادویه پاشی بعمل آمد که جمعاً ۲۷۶۹۵ اصله اشجار مشمر در اطراف و نواحی مزارشریف ادویه پاشی شده چون نتیجه کار مجادله اطمینان بخش بود حسب پیشنهاد مدیریت زراعت، یک تعداد ماشین های ادویه پاشی با ادویه لازمه از طرف زراعت از سال گردید تا امور مجادله امراض اشجار مشمر در سال ۱۳۳۶ به پیمانته وسیع تری انجام گردد و هم چنین یک تعداد مامورین فنی را که در مدیریت زراعت با امور مجادله مصروف اند برای تحصیل کورس و اخذ تعلیمات مزید و آشنائی به امراض و طرز مجادله آن بمرکز اعزام گردید .

در امور امراض حیوانی از قبیل کرم جگر گوسفند و مرض تارک و غیره امراض حیوانی ذریعه هیئت مجادله امراض حیوانی اقدامات شده و بگوسفند های مالداران ولایت مزارشریف کیسول کرم جگر و ادویه مرض تارک و غیره تطبیق گردید تا حال در حصه حکومت کلان بلخ دولت آباد هفتاد هزار گوسفند تحت تداوی و معالجه گرفته شده است .

ب - امور جنگلهای طبیعی و مصنوعی :

۱- در موضوع حفاظه جنگلهای طبیعی و توسعه آن ترتیبات لازمه گرفته شده و یک مقدار بسته هم در جنگل سمنگان و جنگل سرپل زرع گردیده علاوه

برای حفاظه جنگلهای ارچه توجه شده و یک موضع برای استحصال زغال ارچه معین شده تا دیگر مواضع از ضرر قطع اشجار مصئون بماند در عین حال پروگرام پیشرفت امور مذکور و طرز اداره و غیره امور جنگلها بعد از تصویب ولایت به مقام وزارت تقدیم شد. اگر نظریات مذکور قبول و عملی میشود جنگلات طبعی از بربادی محفوظ مانده بلکه وسیع و سرسبز میگردد.

۲- در جنگلهای، مصنوعی هم توجه زیاد بعمل آمد و قوریه های نهالهای مثمر و غیر مثمر ترتیب گردیده تا در آینده بدسترس اهالی گذاشته شود همچنین از چوب های قابل تعمیر جنگلات مصنوعی یک تعداد چوب برای تعمیرات ریاست تفحصات در حکومت سربل و یک تعداد زیاد چوب برای پایه، تیلفون از جنگل بلخ برای مدیریت عمومی مخابرات و همچنین یک تعداد چوب تعمیر برای شفاخانه مستورات ولایت مزارشریف از جنگلهای مذکور در بدل قیمت داده شده است.

ج- تهیه آلات زراعتی :

از آلات زراعتی که توسط کمیته اتریشی بوزارت زراعت و از آنجا بمدیریت های زراعت فرستاده شده استفاده شایانی بعمل آمده و طرز کار آلات زراعتی مخصوصا داسهای دو، را باهالی فهمانیده و متوجه گردیده تا اهالی در راه استفاده از آلات مذکور بلدیت حاصل نمایند چنانچه یک تعداد از اهالی حکومت کلان بلخ و حکومت کلان شبرغان و آنچه به آلات مذکور بلدیت حاصل و یک تعداد آن را خریداری نموده اند که در موقع ضرورت از آلات مذکور استفاده نمایند.

پروگرام امور نهال شانی و جنگل شانی نیز از طرف مدیریت زراعت ساخته شده و به حکومتات محلی خبر داده شده تا بروی پروگرام مذکور حکام و علاقدانها و مامورین بلدی و مامورین زراعت در امور نهال شانی حکومتی و رعیتی و اهالی زمین دار توجه نمایند.

اجراآت مخابراتی :

- ۱- از حصه محکمه الی کلفت که (۵۰) کیلومتر مسافه دارد لین تیلیفون طور اساسی تمدید گردیده .
- ۲- یک بسته خانه جدید در بندر کلفت دایر گردید .
- ۳- یک پایه سوچپوردیا نژده لینه در کلفت نصب گردیده .
- ۴- یک پایه سوچپورد (۳۰) لینه در آقچه نصب و مخابرات تیلیفون توسعه داده شده
- ۵- یک لین تیلیفون تخمین دو کیلومتر به علاقه داری دهادی تمدید شده است .

ACKU

دمشترقی ولایت

تشکیل:

ع، ج، س، ا، غلام فاروق (عثمان)	نا ئب الحکومہ
ع، ص، محمد جان کریمزادہ	مستوفی
ح عبدالمجید	دامنی قوماندان
ح محمد ظریف	ڈز اندام قوماندان
ف مولوی محمد صدیق (کباری)	دمرافعی قاضی
ف مولوی محمد عالم	دا ابتدائی قاضی
ص کمال الدین (عبادی)	داداری مدیر
ص محمد امان (حیدری)	د قلم مخصوص مدیر
ش شاپور (احمدزائی)	د قبا ئل و دلوی مدیر کفیل
ص علیخان	د گمرک مدیر
ص سید مقیم	دا احصائی و دمیریٹ کفیل
ح محمد ایاز	دم کلفت مدیر
ص حفیظ اللہ	د فواید عامی مدیر
ع عبدالسلام	د پوهنی دلوی مدیر یت کفیل
ص عبدالباقی باغوانیوال	دمطابو عا تو مدیر
ص عبدالهادی	د تفتیش مدیر
ص امیر محمد	دمخبر اتو مدیر
ص دکتور حاجی محمد اسمعیل	د صحیحی مدیر
ص محمد رسول	دا انحصاراتو مدیر
ص حسن علی	د کرہنی مدیر
ص محمد آصف	دا استخباراتو دمیریٹ کفیل

امور ولایت مشرقی

فعالیت عرفانی :

حکومت در حصه پیشبرد سویه علمی و عرفانی ولایت مشرقی توجه زیادی دارد و اهالی ولایت مشرقی نسبت به هرامری درین ولایت به بسط معارف احتیاج دارند لذا علاوه بر توجه خاص دایمی دولت درین اواخر طبق پلان پنجساله معارف سهم بزرگی به این ولایت رسیده در سال ۳۵ به معاونت وزارت معارف یک لیسہ و یک مکتب متوسطه و (۳) مکتب اساسی و (۸) مکتب دهاتی بموافقت مردم در نقاط مختلف ولایت تاسیس شد و در اکثر مکتب پروگرام حرفوی با در نظر گرفتن شرایط حیاتی مناطق شامل گردید که پروگرام مذکور در حیات عملی با طلاب و مردم کمک شایانی میکند برای تحصیلات متوسطه در بعضی مناطق مکتب ابتدائی به متوسطه تبدیل و در مرکز لیسہ دارالعلمین لیلیه ساخته شد تا شاگردان اطراف مشرقی هم بتوانند در مرکز ولایت تعلیمات عالی را فرا گیرند هم چنین دو کورس اکابر در شهر جلال آباد در اواخر سال جاری افتتاح شده است که برای باسواد ساختن اکابر شهر خیلی مفید است و مدنظر است این چنین کورس ها با همکاری وزارت معارف بتعداد زیادی توسعه داده شود .

فعالیت های عمرانی :

در ولایت مشرقی عمارات و مخصوصاً تعمیر ابنیه بزرگ در یکسال اختتام پذیرفته نمیتواند زیرا امور تعمیراتی در شدت گرما یکمدت زیاد متوقف میباشد . با این تذکر لازم است توضیحات بیشتری داده شود :

۱- تعمیر جدید محکمہ عدلیہ مرفعه که کار آن در برج جدی سال ۳۴ شروع و سنگ کاری دیوار های آن به کرسی رسیده و مناصفہ تعمیر مذکور رخت کاری شده الی سرطاق تکمیل و کار متباقی آن جاریست .

۲- تعمیر جدید فوائده عامه : کار دیوار احاطه طرف جنوب و شرقی آن که (۱۸۰) متر طول دارد شروع و طرف جنوب دیوار آن با مناصفہ دیوار شرقی مذکور سنگ کاری و رخت کاری آن هم تکمیل شده است .

۳- کار تعمیر تلگراف خانه تکمیل و محض آهن پوش آن مانده و تحت کار است .

۴- کار عمارت گدماها و ملحقات و تعمیر گمرک جلال آباد جاری است و قسمت بزرگ آن تکمیل شده است .

۵- عمارت الحاقیه اپارتمان نمبر ۶ نیز اکمال گردیده و مورد استفاده است .

۶- تعمیر مدیریت قبایل کاملاً تکمیل و امور جزئی آن الی اخیر سال ۳۵ انجام میشود فعلاً مورد استفاده دوائر است .

۷- عمارت قوماندانی ژاندارم امسال تکمیل و کار تعمیر الحاقیه آن نیمکاره است

۸- تعمیر ستمیشن جدید برق جلال آباد توسط ریاست بنار و الی عنقریب تکمیل شدنی است فعلاً ماشین هادران نصب است .

۹- تعمیر سرحداری تکمیل گردیده .

قلعه ژاندارم تورخم نیم کاره بوده ممکن است بعد از اسد تکمیل شود .

۱۰- تعمیر سرحداری بریکوت به سرطاق رسیده است .

آنچه با تعمیر عمارات جدید اهمیت مساوی و بلکه اهمیت بیشتر دارد امور ترمیم عمارات و باغهای سابقه جلال آباد است که در سال جاری با حاصل نمودن یک اندازه پول از دولت به ترمیم عمارت بزرگ باغ شاهنی پرداخته شد که اکنون تمام امور آن تکمیل گردیده است هم چنین ترمیم عمارات باغ کوکب جاری است . کار دیوار باغ دارالحکومگی ک. (۲۳۲) متر طول دارد در آخر سال ۳۵ شروع و عنقریب تکمیل میشود .

و هم قسمت بیشتر کار دیوار احاطه جنوبی سرک باغ سراج العمارت، ترمیم عمارت نایب الحکومگی، عمارت دارالمعلمین، عمارت پوسته شهری تکمیل گردیده . هم چنین سفیده کاری و ترمیمات کم و ملحقات دروازه نیز انجام یافته است و ترمیم عمارات باغ تاریخی غله قریب به اتمام است . علاوه امور

تعمیری عمارت بزرگ مستوفیت بجز امور زینتی آن کاملاً ختم و مورد استفاده دوائر قرار گرفته و کار عمارت گمرک دکه هم تکمیل شده است .

فہائیت در اصلاح وضع اجتماعی مردم :

درولايت مشرقی در حصہ اصلاحات وضع اجتماعی مردم دو چیز خیلی قابل اهمیت است: رفع رسوم و عادت منفی و از بین بردن گونہی ها و مخالفت های محلی اولسی . برای اصلاح رسوم و عادت منفی از یکطرف توسط حکام و محاکم عدلی عملاً اقدامات جاری است و کوشش میشود از یکطرف تطبیق اصولنامه های دولت در حصہ عزاداری ها ختنه سوری ها و نکاح ازدواج های نامشروع و مصارف سنگین اقدام شود و از طرف دیگر توسط منوزین قوم و اولس مردم به مضرات و عواقب بد این چنین رسوم فہمانیدہ شوند و تعہد های قومی بعمل آورند .

هم چنین برای رفع و مخالفت های محلی در مشرقی توسط مصاحبہ ها به اهالی حکومتی های مختلف اقدامات بعمل آمدہا ای ہر منطقہ برای اتحاد و اتفاق اولسی در تمام امور حیاتی خویش تعہدات سنگینی نمودہ اند و تا کنون بروفق آن حیات بسر می برند . در بعضی مناطق در حصہ رفاه و اتحاد مردم مجاہدت ہائی صورت گرفته و نتایج مفیدی بار آورده است .

ناگفته نباید گذشت طوری کہ راپور های قوماندانی امڈہ و مدیریت اداری نشان میدهند تعداد مراجعین در سال جاری نسبت بہ سال گذشتہ کم است و مراجعہ ہا بیشتر جنبہ حقوقی دارد .

اقداما برای انکشاف وضع اقتصادی مردم:

مردم مشرقی بطور عموم از حیث اقتصاد ضعیف میباشدند و دوات ازراہای مختلف سعی دارد تا بہ حالت اقتصادی مردم انکشاف دادہ شود و برای این کار دروলাيت مشرقی از طرف کوپراتیف چوب (جنگلات) از طرف دیگر مؤسسہ صنایع دستی و ہم شعبہ بانک زراعتی و صنایع دستی داخل اقدامات اند مؤسسہ صنایع دستی در مشرقی موفق شدہ است تا صنایع دستی و مورد احتیاج

اهالی را بصورت بهتر در آورده و آنرا از هر حیث تکامل و انکشاف بدهد . مرکز این مؤسسه در ٹمرخیل تعیین شده است . هر چند این مؤسسه در سال جاری تشکیل شده است ولی به همکاری بانک زراعتی و غیره مؤسسات موفق شده است در ٹمرخیل دستگاہای متعدد بافت را بکار بیاندازد و یک تعداد بافندگان را از نواحی ولایت گرد آورده و باراهمنائی های خویش رونقی به صنایع دستی این ولایت بدهد . از یکطرف توسط ماشین های ساده و دستی محصولات بیشتر و خوبتری تولید و بقیمت ارزانتر بدسترس مردم بگذارد و از طرف دیگر یک تعداد زیاد بافندگان را تربیه و بطریق جدید بکار اندازد . هم چنین در مناطق مختلفه ولایت مثل رودات غازی آباد ، بالا باغ ، چغه سرای ، مزینه و غیره باصا نعیین و کارگرهای امور دستی کمک شایانی بنمایند که در آن و کمیت و کیفیت صنایع تغییر داده و هم به حیات اقتصادی صانعین مساعدت های لازمه نموده است و در نظر است که درین ولایت تأسیسات مختلف و متنوع صنایع دستی بعمل آید که این کار البته در حیات اقتصادی مردم و صانعین انکشاف مهمی بوجود خواهد آورد . این مؤسسه اسهام می پذیرد و در نقاط مختلف ولایت شرکاء دارد . اکنون یک مغازه مصنوعات این مؤسسه در جلال آباد و یک مغازه دیگر آن در تبریگی لغمان افتتاح شده است .

جنگلهای مشرقی منابع طبیعی ثروتی این ولایت است . در سال گذشته شرکت یووالی به شرکت تعاونی چوب تحول نمود ولی با اینهم تا اندازه زیادی توانسته است که مردم گرد و نواح مناطق جنگل هارا بکار انداخته و معاونت های مادی باوشان بکند . این مؤسسه هم اسهام می پذیرد و در صدد از دیاد شرکای خود است . در نظر است به مساعدت اهالی و شرکای این مؤسسه امور آن رو با انکشاف رفته و تأثیر خوبی در بلند بردن سوبه زندگی مردم ببخشد و حالت اقتصادی ایشان را بهتر نماید .

هم چنین نمایندگی بانک زراعتی و صنایع روستائی ملیون ها افغانی قرضه به زمینداران و مالداران و صنعت کاران مشرقی پرداخته است که توسط آن

وضع اقتصادی خویش را موازنه بخشیده و در ترقی حقیقی خویش بپردازند. این قرضه‌ها برای حفر کارین‌ها آب‌آبی املاک و امور آبرسانی و ترقی و انکشاف صنایع برداشته شده و مردم مشرقی ازان استفاده‌های خوبی نموده‌اند که این همه در حیات اقتصادی مردم این‌جا تأثیر خوبی بخشیده است. و امید است به جریان این مساعدت‌ها اوضاع اقتصادی اهالی مشرقی تغییر بسزائی نموده و سویۀ حیات خویش شده برود.

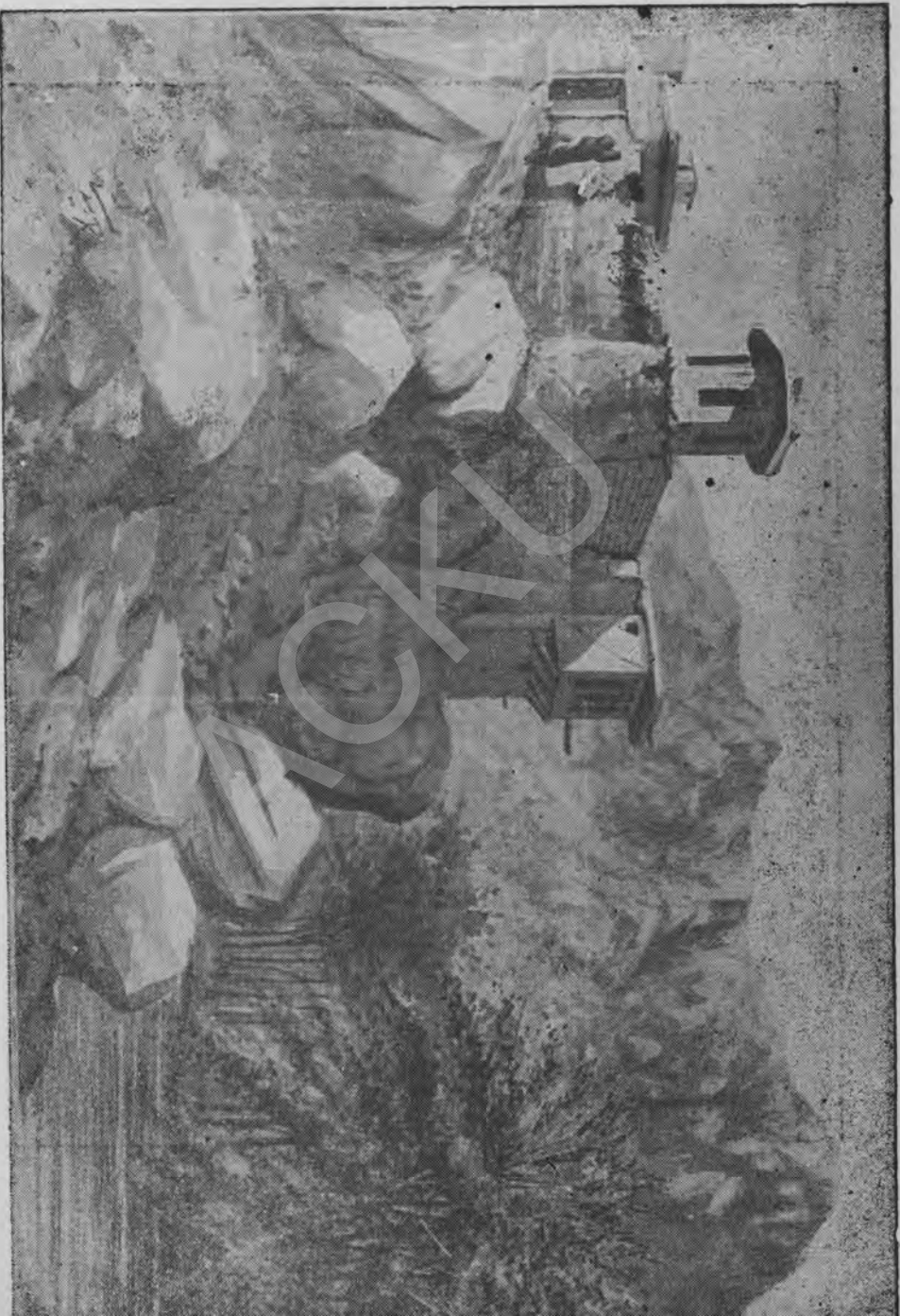
همچنان در کار تمدید سرک اساسی بین تورخم و سروبی هزاره‌انقر مسکونین ولایت مشرقی مشغول کار بوده و به پیمانۀ کافی از تعداد بیکاران ولایت کاسته شده است.

تمثال فرخنده اعلیٰ حضرت ہمایونی - کار (نوک آہنی) بنا علی جان محمد

گروهی از «تنگی سیدان» کار پناغلی عبداالحسین رشیدی

دقطنن ولایت

تشکیل:

و، ج محمد جمعه «صدیقی»	نائب الحکومه
ع، ص محمد ابراهیم	مستوفی
ف، فضل کریم	دمرافعی قاضی
ح، محمد زمان	دامنی قوماندان
ح، عبدالواحد	دژاندام قوماندان
ح، عبدالمجید	دمکلفیت مدیر
ع، میر امین الدین «انصاری»	دمضبوطاتو مدیر
ع، عبدالواحد	دمخبراتو مدیر
ص، امیر محمد	دمعارف مدیر
ص، محمد عثمان	داداری مدیر
ص، میر احمد	داحصائی مدیر
ص، سید محمد	دیلمنی مدیر
ص، محمد رفیق	دگمرک مدیر
ص، عبدالواحد	دروغتیا مدیر
ص، عبدالزاق	دفوایدعامی مدیر

امور ولایت قطنن

فعالیت عرفانی:

برای پیشرفت سوبه علمی و عرفانی مردم ولایت قطنن یکباب مکتب رسمی و هشت باب مکتب دهاتی و چهار کورس اکابر افتتاح گردیده و یکی دوباب دیگرهم درشرف تاسیس است .

هیأت های تد رسی و تعلیمی مکاتب در نقاط مربوط علیه بی سوادی

وبی علمی مجادله و مجاهده مینماینده ، امور اداری و تدریسی مکاتب وقتاً فوقتاً باز دید و ذریعه مفتشین تقش و هدیایات لازمه در حصه ترقی تعلیم داده شده کذا یک باب مکتب لیلیه تا سیس و افتتاح شده است .

عمرانات :

یکتعداد عمارت در شهر جدید بغلان ، قندوز ، خان آباد ، قزل قلعه ، پلخمری ساخته شده و هنوز هم فعالیت های عمرانی در سرتا سر ولایت جازیمت .

رفع عادات منفی مردم :

همیشه طور مستقیم یا غیر مستقیم از طریق تبلیغ و نشر اعلانات و مضامین در روزنامه اتحاد ، طرق صلاح و مزایای مدنی به اهالی گوسزد و توصیه های لازمه شده که رسوم و عادات منفی را ترک بگویند .

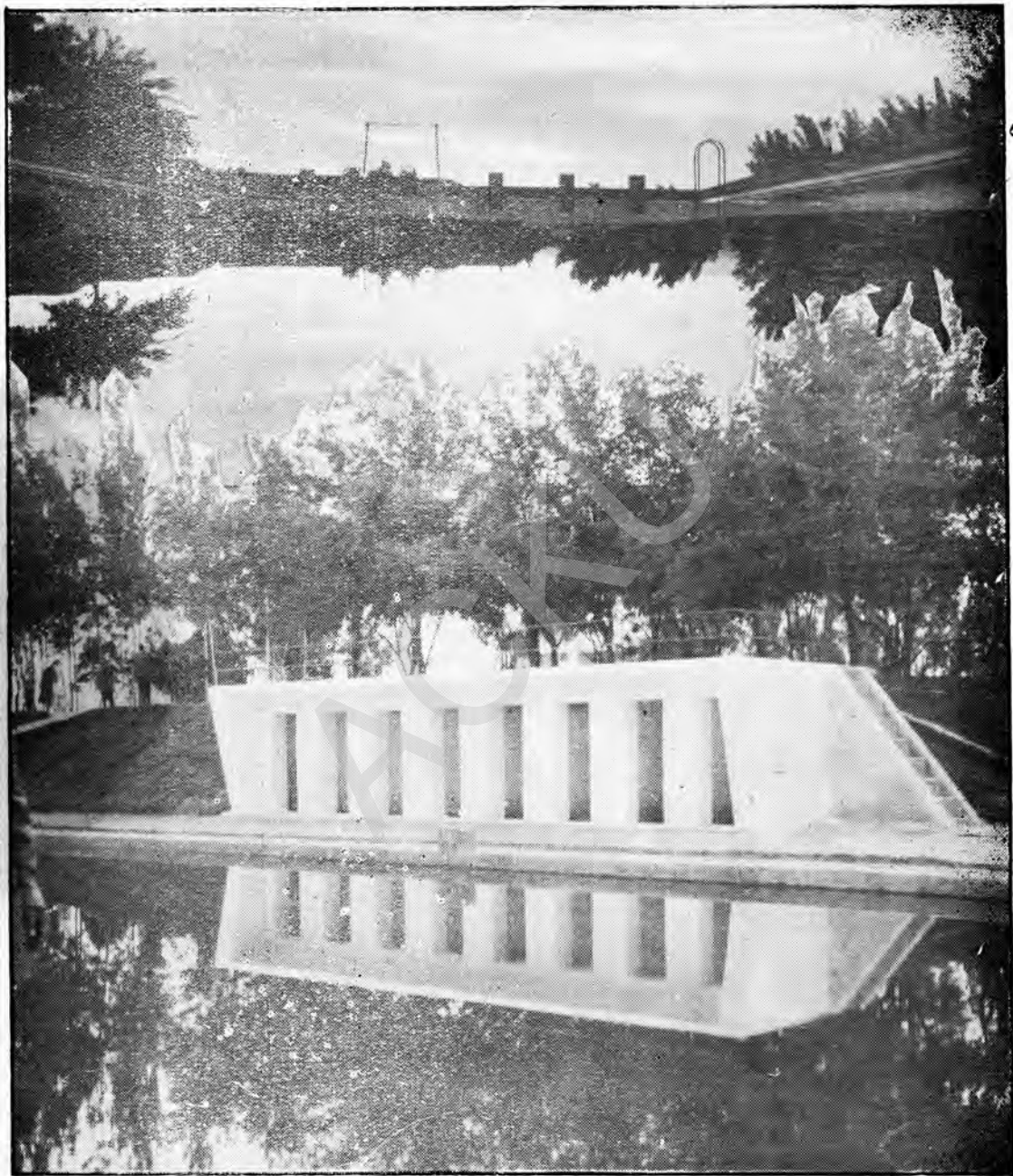
امور اقتصادی :

برای انکشاف و تقویه امور اقتصادی مردم از طرف شرکت قندتقاوی به بلبلو کارها و از شرکت پخته پول تقاوی بزاعین پخته و از بانک ذراعتی پول برای آبادی زمین و باغهای خرابه داده شده .

صنایع :

جهت پیشرفت و تقویه صنایع عصری ، حرفه های محلی در مکتب سرای سنگ پروگرام نجاری و در مکتب چاه آب پروگرام الچه بافی تطبیق در محل اجرا گرفته است .

نسبت بسالهای گذشته یک اندازه زمین های مخروبه جنگل با طلاق بلند آب به بیک تعداد اشخاص بی زمین داده شده که قابل زراعت و استفاده ساخته تامین معیشت بدارند .

(بالا) یکی از مناظر زیبای قندوز
(پائین) حوض «آببازی» عصری قندوز

مدیریت ریخته فابریکه قندسوزی آ. ا. ا. در صدوز کرج ۱۳۵۰

تمدید راه ها:

راه قزل قلعه جدیداً ساخته شده و کنار سرك عمومی بسط و توسعه داده شده بعضی پوزه های کوه که سرك را تنگ ساخته بود و موترها در حین تردد تصادف میکردند و بخوبی گذشته نمی توانستند تسطیح و اصلاح شده از کیله گی به کسوتل بیش گزه به طرف نهر ین سرك جدید برای رفت و آمد عراده جات تحت ساختمان گرفته شده .
میدان طیاره جهت فرود آمدن و پرواز طیاره در قندوز ساخته شده است .

دجنوبی ولایت

تشکیل :

و، ح، س، ع فیض محمد	نا ئب الحکومہ
ع، ص محمد شریف	دنا ئب الحکومگی مرستیال
ع، ص نصر اللہ	مستوفی
ح، سردار محمد	دامنی قوما ندان
ف، موای مجی الدین	دمرافعی قاضی
ص، محمد طاہر	داداری مدیر
ص، عبدالشکور	دیوہنی داوی مدیریت کفیل
ص، فدامحمد « صارم »	دمطبوعاتو مدیر
ص، محمد نعیم	دمخا براتو مدیر
ص، محمد انور	دکر ہنی مدیر
ص، عبدالرشید	دروغتیامدیر
ص، محمد یوسف	دفوایدعامی مدیر

امور ولایت جنوبی

افتتاح مکاتب :

باثر مسافرت اعلیٰ حضرت معظم ہمایونی درین ولایت وارشادات ذات شاہانہ اہالی جذاً خواہش تاسیس و تشکیل مکاتب را نموده ودر نتیجہ مکاتب ذیل امسال از طرف دارالحکومگی جدید تاسیس و افتتاح شد :

۱- در منطقہ دم وغندی منگل یکباب

۲- در منطقہ غئی منگل یکباب .

۳- در منطقہ چرالگی منگل یکباب .

از مسافرت اعلیحضرت معظمهما یونی در ولایت جنوبی نیاغلی صدراعظم بیز در مسافرت
با اعلیحضرت معظمهما یونی همراه بودند

جلالتآب عدنان مندرس صدراعظم ترکیه در دعوت
نیاغلی صدراعظم افغانستان

از مناظر دعوت بنیادگی عدنان مندرس صدر اعظم ترکیه در یسمان .

- ۴۔ درمنطقہ چمکنی یک باب
 ۵۔ » حصارک تنی » »
 ۶۔ » صادق » »
 ۷۔ » قدم » »
 ۸۔ » گیان جدران » »
 ۹۔ » پشتی جدران » »

چون بنیہ اقتصاد اہالی طوریکہ لازم است پیش نرفته وعدم علاقمندی شان به معارف از همین ناحیہ نشأت کرده بود لذا بمنظور تنویر و تقویہ علمی و اقتصادی مردم دو باب مکتب ایلی کہ مصارف تعلیمی، اغذیہ والیسہ آنرا دولت میپردازد درخواست منظوری شدہ یک مکتب تخنیک کی کہ در آن فارغ التحصیلان صنوف ششم کہ قبلاً از مکاتب فارغ شدہ اند، شامل میشوند دومی بصورت کورسی است کہ طلاب بین سنین ۱۳ الی (۱۶) سالہ را بطرز زندگیانی و سواد خوانی آشنا میگرداند .

همچنان در مکتب رحمان با با کہ قبلترین سهمیہ طلاب اینولایت کمتر بود، سهمیہ بیشتر گرفته شدہ .

تعمیرات :

- درسال گذشتہ بعضی بناہا در گردیز، خوست و مربوطات آن در شقوق مختلف آغاز شدہ بود کہ امسال کار تعمیر آن پیشرفته است .
- ۱۔ تعمیر دارالحکومہ گی واقع گردیز کار های آهن پوش و نجاری و پلسترکاری آن انجام گردیدہ و در جناح سالون بزرگ قسمت شرقی تعمیر نزدیک بہ تکمیل است .
- ۲۔ کنپ عصری در گردیز اعمار و تا حد لازمہ تعمیر آن پیشبردہ شدہ .
- ۳۔ تعمیر تعمیر تلگرافخانہ گردیز ختم شدہ .
- ۴۔ درخواست تعمیر بزرگ حکومت کلان و ملحقات آن کار شدہ .
- ۵۔ کسار سینمای خوست بسرعت جاری است .
- ۶۔ تعمیر مسجد شریف واقع خوست آهن پوش و پلسترکاری شدہ .
- ۷۔ تعمیر حکومت جاجی میدان بہ سرعت پیشبردہ شدہ .

- ۷- کلب خوست به پایه ختم رسیده .
- ۸- تعمیر حکومت محلی سید کرم بسرعت پیشبرده شده .
- ۹- کلب خسته کندو که کار آهن پوش و نجاری آن باقی بود، کار شده است .
- فعالیت جهت رفع عادات و رسوم بی مورد:**
- رسوم شومی که درین منطقه رواج داشت کم کم از بین برداشته شده که مهمترین آن حسب ذیل است :
- ۱- طرز ازدواج درین محیط شکلی داشت که بسا دختران بدون ازدواج بخانه می ماندند پسران جوان نیز به نسبت ولورسنگین ازدواج نمیتوانستند مردم بحقایق ملتفت گشته و اکنون این نقیصه نسبتاً رفع شده است .
- گندو گند بازی که بزرگترین آن تور گند و سپین گند نامیده میشد و اختلافات زیادی را سبب میگشت از دیر است کم کم رفع شده .
- ۳- یک رسم دیگر نیز وجود داشت که بعضی برای همکار ساختن دیگران در یکی از مقاصد خود از قبیل دعای و غیره بخانه اشخاص مراجعه کرده به ذبح گوسفند میبرد و ختنه مردم تلقین شد تا موافقه و عهد نمایند که ازین گونه اعمال خودداری کنند
- فعالیت های متفرقه:**
- این سرزمین را که جبال سرسبز دارای انواع اشجار فرا گرفته در اکثر مناطق تأمین معیشت مردم از راه قطع اشجار و عرضه آن به بازارها صورت میگرفت بعضی نقاط که دارای زمین زراعتی بود فاقد آب کافی بود .
- برای جلوگیری از قطع اشجار بصورت نامنظم، اقدامات موثری گردیده به بذر انواع تخم اشجار کوهی مبادرت گردیده است .
- در قسمت زمینهای بی آب به اعمار بندهای تحت الارضی و حفر کار ریزها اقدام شده که همه بفضل خداوند نتایج مؤثر داده و تقریباً (۲۵) کار ریز در مربوطات آن بعضاً به بول قوم و اکثر در برابر بول تقاوی که از طرف حکومت داده شده حفر گردیده که آب کافی داده و بسیار زمینها تحت آب آمده است .
- حکومت متبوع مصروف مطالعات طرق انکشاف حیاتی اهالی میباشد .

در جمله مواد صنعتی اینولا بته مرزی میباشد که از آن بساختن بوریا و انواع رسمان و غیره میپردازند قبل از این فعالیتشان داخل چوکات فنی نبوده بعد از دادن نمونه ها و رهنمونی به طرق اساسی، موفقیت کامایی دست داده که حالا از مقدار کم اشیای خوبتر و بهتر ساخته میشود .

پیله وری که بصورت نادر در بین مردم رایج بود در پیشرفت آن توجه کافی شده که (۶) نفر طلبه برای تحصیل عملی این رشته در بقلان صنعتی اعزام و مقدار زیاد تخم توت زمینی بدسترس مردم گذاشته شده و هم از نوع بهترین تخم پیله باهالی توزیع گردیده است .

و در سایر صنایع از قبیل نجاری و غیره در بعضی مکاتب اقسام صنعت عملی، موقع داده شده .

شهر های باستانی این ولا اگر یگان یگان جلو نظر قرار داده شود هر کدام تفصیلی دارد که قدامت آبادی و عمرانی را بخاطر می آورد . اما گذشت زمانه موجب نیستی آنها گردیده لذا موافق به عصر کنونی در تعمیر شهرها پرداخته شده که حاضر آنها شهر خوست مورد نظر بوده و تا حد امکان جاده های منظم و عمارات و مار کیت عصری و باغچه های تفریح اعمار گردیده و بدرجه دوم شهر نو گردیز میباشد که اساسات آن طرح خیابانها و باغچه ها ترتیب و عمارات هالی اساس گرفته شده .

فعالیت زراعتی :

در فعالیت زراعتی يك تغییر قابل ذکر رخ داده که آن عبارت از کاشتن انواع سبزیجات و دستیابی محصولات خوب بوده و در سال گذشته بذریعه يك نفر متخصص ترکی اشجار وحشی زیتون پیوند گردیده و پیوند نتیجه خوبی داده و اکنون در نظر است که متخصص دائمی استخدام شود تا بخواست خداوند و فعالیت جوانان از اشجار کوهی حاصل قابل ملاحظه بدست آورده شود .

مطالعات راجع به اعمار بندهای تحت الارضی و حفر کاریهای زیاد شده و امید است هر کدام نتایج بدهد .

سر کها و راهها:

خطوط مواصلات که در حیات اجتماعی و انفرادی رول مهم دارد هماغه نادر اکثر نقاط سرکهای منظمی ممتد گردیده که کلانتر و قابل ذکر آن سرکی است که گردیز را به زرمت و زرمت را به غزنی و ارگون وصل میسازد این سرک بعرض (۸) متر بوده و همچنان سرکی که گردیز و میرز که را از بین آبادیها بهم متصل ساخته عرض آنهم (۸) متر است و برای اتصال جاجی و گردیز از میرز که منگل اساس امتداد سرک گذاشته شده که اکثر قرا منگل را عبور نموده و در شرف تکمیل است. در راه جلوگیری از شیوع مرض ملار یا جدأ اقدام شده وهم حشرات مضره که در هر منطقه دیده شده بد فاع آن قیام گردیده.

دمیمنی اعلیٰ حکومت

تشکیل :

ع، ع، ص، غلام حیدر «عدالت»	اعلیٰ حاکم
ع، نورا احمد	مستوفی
ش، محمد رفیق	امنیہ قوماندان
.....	حدودی قوماندان
ف، مولوی فضل حق	دمرافعی قاضی
ص، حفیظ اللہ «شہید»	دمطبوعا تو دمدير كفيل
ص، قربا نعلی	دیوہنی مدیر
ص، عبدالشکور «نیازمند»	دروغتیا مدیر
ص، عبدالقیوم «حمیدی»	دمخا براتو مدیر
ص، غلام فاروق	دگمر کو مدیر
ف، عبدالکریم	دا ابتدائی قاضی
ش، عبدالشکور	دمکلفیتو مدیر
ص، عبدالصمد	دکرہنی مدیر
ص، عبدالستار «ور دکی»	دفواید عامی مدیر

امور حکومت اعلیٰ میمنہ

فعالیتہای عرفانی:

بمنظور توسعه معارف چنین فیصلہ شد کہ در تمام قریبہا و دہات، مکاتب دہاتی افتتاح و عجلالتاً کہ بودجہ وزارت معارف از عہدہ همچو مصارف بر آمدہ نمیتواند بہمکاری مردم از ملاما ما بحیث معلم کار گرفته شدہ و در مکاتب مذکور از همان کتب درسی وزارت معارف کہ در مکاتب دہاتی رسمی تدریس

میشود استفاده بعمل آید، این مکاتب قلیلا در سال یک بار از طرف مفتشین مدیریت معارف تفتیش میشوند و تا حال برای اجرای این منظور یکتعداد دستها از ملاما مه‌های قریه جات و دهات بحکومت اعلیٰ موصلت کرده باقیمانده هم تا اواخر این ماه خواهد رسید و انشاء الله سراز بهار سال آینده برای افتتاح مکاتب مذکور شروع بکار خواهد شد، در قسمت مردم کوچی نیز که در مواسم بهار و تابستان به کهستانات پراکنده میشوند چنین تجویز بعمل آمد تا در موسم زمستان که آنان در چند نقطه معین جمع میشوند نظر بکمی وقت همان کتاب در ظرف (۵) سال بالای اطفال آنها تدریس شود برای تشویق اطفال و اولیای آنها بمعارف در سال جاری جشن اطفال بصورت بیسابقه و خیلی باشکوه گرفته شد و جوانز گران بهائی بیک تعداد زیاد پسران و دختران توزیع گردید همچنین در محفل توزیع شهادت نامه‌های فارغ التحصیلان دوره اول مکتب نسوان میمنه که از طرف (خانم عدالت) ترتیب گرفته شده و در آن عده زیادی از خانمها و مادرهای متعلمات حضور بهم رسانیده بیودند سخنرانی‌های مفصلی در اطراف فواید علم و دانش ایراد و فارغ التحصیلان انعامات لازمه نیز داده شد، هکذا ترتیب گرفته شده اگر وزارت معارف منظور نمایند انشاء الله در شروع سال آینده دو باب مکتب نسوان یکی در حکومت محلی اندخوی و دیگری در گذر عربخانه شهر تشکیل میشود. نسبت به پروگرام تعلیمی مدرسه ظاهرشاهی که از مدت (۲۰) سال باین طرف هنوز نتوانسته حتی یکدوره فارغ التحصیلی هم بجامعه تقدیم و یا لا اقل مراحل تدریسی را بصورت صحیح پیشبرد، با اتفاق علمای جید ترتیبات اساسی گرفته شده و نیز جهت مزید معلومات محصلین مضمون پداگوژی نیز در زمره مضامین درسی شامل و برای بلند بردن سوئیة تعلیمی و تشکیل صنوف عالی هم تدابیر لازم اتخاذ گردید.

در سال جاری برای تقویه سپورت در مکاتب مساعی لازمه بعمل آمده و کنفرانس های علمی نیز در مکاتب و مدارس در مواقع مناسب جریان داشت، از اول سال تا (۱۵) عقرب (۸) باب مکاتب دهاتی در مر بوطات میمنه افتتاح و در آن (۲۳۰) نفر طلبه مشغول تحصیل اند.

یک کورس اکا بر در سال جاری تاسیس گردیدہ و دو مکتب حرفہ وی نیز قبل از اتمام سال جاری شروع بکار خواہد کرد کہ قالین با فی آن در دولت آباد و نجاری آن در قیصار ترتیب گرفتہ شدہ، یک مکتب ابتدائی در شہر میمنہ و چند مکتب دہاتی در نقاط مختلف اینولا در شروع سال تعلیمی یعنی بعد از (۱۵) حوت افتتاح و متعلمین بفرار گرفتن تعلیم شروع مینمایند، در جریان سال جاری کہ از تمام مکاتب و مدارس مربوط اینولا بازدید بعمل آمدی کہ تعداد از معلمین و متعلمین کہ در پیشبرد سوئے تعلیمی زحمت کشیدہ بود بدریافت انعامات لازمہ موفق شدند، قرار معلوم امسال بیشتر از سال های گذشتہ مردم بر رضایت خود اطفال خود را بمکاتب شامل کردہ اند.

تیراژ طبع جریدہ ستوری نیز در سال ۳۵ از (۲۵۰) بہ (۱۱۲۵) نسخہ بالا رفت در قریہ و دہات یکتعداد ہشتر کین برای اولین بار بخواندن ستوری آشنا شد نہوم برای استفادہ بیشتر مردم در سال آیندہ از ستوری و سوئے نشراتی آن ترتیبات مناسبی گرفتہ شدہ و یک پایہ ہاشین جدید طبع کہ جدیداً از مطبعہ دولتی آوردہ شدہ بود در تعمیر جدید مطبوعات نصب گردید امید است این پروگرام ہا برای توسعہ معارف و بسواد ساختن تمام طبقات مردم و پیشبرد مرام مطبوعات و دیگر امور اجتماعی اینولا کہ در سال جاری سردست گرفتہ و نسبت بکدی وقت و مشکلات پولی و برخی موانع دیگر متاسفانہ باجرای ہمہ آنها توفیق حاصل شدہ نتوانست در سال آیندہ عملی گردد

فعالیتہای ہمرانی :

از عمارات و آبادیہائی کہ در ظرف ۹ ماہ سال جاری روی دست گرفتہ شدہ یک قسمت آن تکمیل و قسمت دیگر آن بواسطہ زمستان بیسابقہ امسال و سردی طاقت فرسای شتا و مشکلات پولی، کمیابی، مواد تعمیراتی وغیرہ عجلت کار آن بہ تعویق افتاد آنچه بیایہ اکمال رسیدہ میتوانیم بہ ترتیب آتی از آن تذکری بدہیم :

الف: عمارات:

تعمیر مدیریت جریده ستوری میمنه از سرمایه موسسه که یكحصه تهداب آن در سال ۱۳۲۸ گذاشته شده و تا حلول سال جاری بهمان ترتیب باقیمانده بود در اوائل تابستان کار آن شروع شد که اکنون تقریباً بیش از (۲) نلث کار آن بپایه تکمیل و پوشش رسیده و بمحض مساعدت هوا کار باقیمانده آن نیز به کمترین وقت تکمیل میشود این عمارت دارای (۱۲) اتاق و کتابخانه میباشد.

۲: تعمیر مدیریت مخابرات که دارای (۱۵) اتاق است کار آن تا کرسی رسیده.

۳: - تعمیر مکتب نسوان که دارای (۱۸) اتاق میباشد يك قسمت آن تا کرسی کار شده و يك قسمت آن تهداب گذاری شده است.

۴: - تعمیر ادویه خانه مدیریت زراعت که عبارت از (۷) اتاق و دو طبقه می میباشد کاملاً بپایه تکمیل رسیده است.

۵: - تعمیر گلخانه فارم زراعتی و پیله خانه آن بپایه تکمیل رسیده.

۶: - تعمیر نیمکاره سابق مترو لوژی با کمی تعدیل تکمیل و جهت کتابخانه تخصیص داده شده.

۷: - تعمیر حکومتی تگاب شیرین که دارای (۲۲) اتاق میباشد (۱۲) اتاق آن بپایه پوشش رسیده.

۸: - تعمیر علاقه داری کوهستان بپایه تکمیل رسیده.

۹: - تعمیر مکتب علاقه داری درزاب به پوشش رسیده.

۱۰: - تعمیر اساسی سینمای جوزجان به پوشش اول رسیده تا سرطمان سال آینده تکمیل می شود.

۱۱: - تعمیر موقتی سینمای جوزجان تمام شده.

۱۲: - عمارات گداهای حکومتات قیصار، بلچراغ و تگاب شیرین به پوشش رسیده و حصه کم کار داخلی آن باقیمانده.

- ۱۳ - تعمیر مہمان خانہ حکومت اعلیٰ بہ پوشش رسیدہ .
 ۱۴ - تشناب ہوتل با تمام وسائل آن بصورت عصری تکمیل شدہ .
 ۱۵ - کنارہ های دو طرفہ سربک مقابل حکومت اعلیٰ از شرق بغرب بطول تقریباً (یک) کیلو متر بصورت خیلی زیبا و پختہ کاری جدیداً احداث و تکمیل شدہ .
 ۱۶ - تعمیر گدام پشم در حصہ دولت آباد کہ گنجایش (۱۰) ہزار عدل پشم را دارد تکمیل گر دیہہ .

ب: پلها و معابر

- ۱ - پل رودخانہ قیصار کہ دارای سہ رواق و بہ طول (۲۴) متر است تقریباً تکمیل شدہ عرض ہر رواق این پل (۹) متر ، ضخامت ہر پایہ (۶) متر و بلندی پایہ ہا (۲) متر و (۶۰) سانتی است کہ تنہا کار بستن کمان آن باقیمانده .
 ۲ - پل رودخانہ چیچکتو (مربوط قیصار) کہ (۳۲) متر طول دارد کار آن تمام شدہ تنہا اتاق بندی آن بواسطہ برودت و قبل از وقت رسیدن زمستان شدید، بسال آیندہ موکول گردید .
 ۳ - معبر دریای المار بطول (۸۴) متر و بعرض (۸) متر و عمق (۳) متر کاملاً پختہ کاری و کار آن تمام شدہ .
 ناگفتہ نماند کہ دریاہای قیصار ، چیچکتو و المار در موسم آب خیزی مشکلات زیادی بہ عبور و مرور عرادیہا و مردم پیش میگرد بناءً با تکمیل پلها و معبر مذکور آن تکالیف کاملاً مرتفع و باعث رفاهیت زیاد خلق اللہ می گردد .

امور تسطیح و ترمیم:

- ۱ - میدان طیارہ جدید بطول (۱۶۰۰) متر و عرض ۱۰۰ متر تسطیح و (۸۰) فیصد کار آن تمام و جغلہ آن بالای کار آورده شدہ و تا اخیر حوت باقیمانده کار آن نیز تمام میشود درین کار در حدود (۵۰) ہزار متر مکعب خاک برداشته شدہ .

۲ - تخریب و تسطیح تپه سیف الملوك و دیگر تپه‌ها و خندق‌های اطراف بالا حصار بمنظور احداث باغ عمومی که در حدود (۲۶) هزار متر مکعب خاک آن بگرد نواح بالا حصار هموار شده .

۳ - تخریب و تسطیح حویلی‌ها نیکه تحت نقشه تعمیر مسجد عید گاه واقع شده و تهداب گذاری دیوار احاطه تعمیر مذکور در حصه غربی شهر میمنه

۴ - تخریب تمام دکاکین بازار کهنه و انتقال دکانداران به جاده‌های نادرشاهی و ظاهرشاهی .

۵ - تخریب و تسطیح يك تعداد خانها نیکه در اطراف بالا حصار تحت نقشه باغ عمومی آمده .

۶ - تهداب گذاری دیوار احاطه باغ عمومی شهر میمنه .

۷ - ترمیم قشله ژاندارم حدودی و مسجد آن .

۸ - ترمیم سقف حوض آقینه و نصب کلکین‌های آهنی به آن جهت مسدود شدن راه ادخال پرندگان که آب حوض را کثیف میساختند .

۹ - سقف‌های عمارات مکتب متوسط ابو عبید جوزجانی و مدرسه ظاهرشاهی برداشته شده و مجدداً بصورت خوبی پوشیده شد .

۱۰ - یکتعداد دکاکین باقیمانده جاده‌های ظاهرشاهی و نادرشاهی

۱۱ - ترمیم تعمیر و رنگ آمیزی کلکین‌ها و دروازه‌های هوتل

و تجدید تیراس آن .

۱۲ - ترمیم حر مسرای حکومت اعلی و احداث يك تیراس بزرگ

از سنگ تراشیده و خشت پخته و خشت کاری جویچه‌های آن .

۱۳ - در داخل شهر میمنه از اطراف بالا حصار به تعداد (۵۲) نمره

زمین جهت اعمار منازل شخصی بحکم قرعه بمردم تقسیم شد تا بصورت عصری آباد نمایند که از آن جمله یکتعداد آن تکمیل و قسمتی تحت کار و کار باقیمانده آن هم از ابتدای سال آینده شروع میشود .

۱۴ - تکمیل تعمیر يك مسافر خانه عصری در وسط جاده سردار محمد

عزیز مرحوم .

۱۵ - ترمیم عمومی تعمیر و دیوارهای احاطه شفاخانه بصورت اساسی .
 ۱۶ - ساختمان اتاق لابراتوار شفاخانه بصورت مکمل و اساسی
 ۱۷ - حفر یک چاه بعمق (۲۰) متر برای آب مشروب شفاخانه
 بصورت پختہ کاری .

۱۸ - سنگ کاری دیوار احاطه هتل کہ به کرسی رسیدہ .
 ۱۹ - یک تعداد زیاد حویلی های مخروبه و غیر مسکون کنار سړک عمومی
 اندخوی تخریب و تسطیح و دو طرفه سړک مذکور نہال شانی شدہ .
 ۲۰ - تعمیر مستوفیت ترمیم شدہ .

اقدامات برای اصلاح وضع اجتماعی مردم :

در یکی از جرگہ های قومی موضوع اصلاح وضع اجتماعی مردم و رہنمائی
 آنها بمزایای تمدن کنونی، مطرح بحث قرار گرفته و در نتیجه فیصلہ شد
 تا بعد ازین رسوم و عادات منفی از قبیل مراسم تعزیه داری، ختنہ سوری،
 عروسی وغیره موافق احکام دین مبین اسلام و مقررات دولت صورت بگیرد.
 و متخلفین قانوناً مجازات میشوند . همچنین جهت تشویق مردم باعمار منازل
 عصری، ترتیب کتابخانه ها مطالعه جرائد، تماشای صحنہ سینما و اشتراک
 در کنفرانس های عرفانی و همچو امور مدنی امروزی ترتیبات و اقدامات
 لازمه به عمل آمد کہ اکنون مردم تا اندازه با آنها علاقه مند و دست بکار
 شده اند امید می رود کہ در یکی دو سال آینده تمام رسوم و عادات منفی
 از بین برود .

امور اقتصادی مردم :

دراوائل امسال بمناسبت حفظ ماتقدم و نگهداشت مواشی کہ مهمترین
 منبع اقتصادی اینولایت را تشکیل می دهد امر اکیدی به سلسله حکام و علاقداران
 مربوط صادر شد تا هر یک از مالدارها به اندازه کجا فی علوفه زمستانی تهیه
 نماید و ہم یک اندازه زیاد ادویہ ضد مرض کرم جگر و یک اندازه جو، به مالداران
 توزیع شد . قرا معلوم این ترتیبات مقدماتی باوصف بر فباریہای مسلسل
 و سردی بیسابقه زمستان امسال نتیجه اطمینان بخشی داده است . همچنین

نسبت بمراقبت جدی که درین سال در جمع آوری و جلوگیری از قاچاق و صدور هذک، پوست قره قل، پشم و غیره بعمل آمدترئید قابل ملاحظه رخ داه وهم برای اولین بار از صدور پوست بصورت قاچاق جلوگیری و باندازه زیادی جمع آوری شد.

هکذا بمشطور کمک بوضع اقتصادی مردم و مفاد دولت در حدود بیش از یک ونیم ملیون متر اموال دیوکه در سالهای گذشته در تحویخا نه ها بصورت راکد باقیمانده بود ذریعه تجار عمده و پرچون و مغازه جدا گانه در بازار کشیده شد که باین ترتیب از یک طرف بازار سیاه رو به سقوط گذاشت و از جانب دیگر ملیون ها افغانی پول را که دولت بدوران چلند افتاده نسبت به باز شدن بندر تجارتی آقینه واقع اندخوی (سرحد افغانستان و شوروی) وهم برای بهبودی او ضاع بازار پست قره قل و حصول امتیاز یک اندازه اسعار برای صادر کنندگان نیز توسط مکاتب جدا گانه بوزارت های مالی و تجارت پیشنهادهایی ارسال شد که اگر این پیشنهادها منظور میشود یقیناً در وضع اقتصادی مردم اینولانحول بزرگی وارد و سطح زندگی مردم فوق العاده بلند میرود.

فعالیت در تقویه صنایع:

جهت تقویه بنیه مالی صنعت کاران قالین به شرکت پشم امر داده شد تا پشم مورد ضرورت آنها را بهر اندازه که باشد بقیمت تمام شد کارسازی نمایند توسط قالین بافان قریه شاخ قیصار که به سیستم قالین های موری قالین میبافند باتپیه اموال مورد احتیاج شان قالین های بسیار زیبا و نفیسی بافته شد که یک مقدار جزئی آن در غرفه شرکت صنعتی دستی میمنه و اندخوی در نندار تون سال جاری کابل در معرض نمایش قرار گرفت. به حکام مربوط امر اکید صادر شد تا از استعمال رنگ های خام در صنعت قالین جدا جلو گیری نمایند و نیز به صنعت کاران قالین امر داده شد که بعد ازین در قالین ها، سال بافت و نام بافنده آن نقش شود تا در آینده اگر قالین مذکور در بازار

ہای فروش داخل و یا خارج کشور ارزش خود را از دست می دهد با فائدہ آن شناخته شدہ بتواند .

برای تقویہ شعبہ صنعتی مجبس باندازہ کسافی آلات و افزار حجاری و نجاری از خارج وارد و یک تعداد چوب جاغور و چار مغز تہیہ و معدن سنگ رخام الما ربکار انداختہ شد کہ اکنون یک تعداد از نجاران و سنگ تراشان مصروف کار بودہ وعدہ از مجبوسین بی بضاعت باینوسیله اعاشہ می شوند و ہم ضرورت حاجتمندان از درک لوازم سنگی از قبیل سنگ های روی میز ، غوری، کاسہ وغیرہ و همچنین انواع سامان فرینچر بصورت خیلی زیبا و قشنگ و نفیس ذریعہ شعبہ مذکور تہیہ میشود .

اموال بافت دست گاہای شرکت صنعتی دستی میمنہ و اندخوی کہ از سالیان متمادی فروختہ نشدہ بود در قبال اموال دیوبہ بہ تجارت توزیع و نیز جهت ضرورت دستگا ہا و تقویہ آن شرکت یک اندازہ سہمیہ نخ پلخمری از وزارت تجارت حاصل شد .

برای توسعہ صنعت پیلہ وری ہم (۶۵) جعبہ کرم پیلہ وارد و بہا ہا لوی توزیع کردید .

جادہ های جدید الاحداث :

۱- سرک «نادم»:

این سرک کہ از منتهای جادہ ظاہر شاہی در کنار دریای میمنہ و کوچہ باغہا بطول ۱۴ کیلو متر و عرض ہفت متر جانب سرخوس جدیداً امتداد یافته بصورت خوبی جغلہ وریک اندازی نیز شدہ و برای عبور و مرور رعدا ہا کاملاً مساعد است این سرک مخصوصاً در موسم بہار منظرہ دل فریب و تماشائی دارد .

۲- سرک درہ زنگ بلچراغ کہ بعرض ۷ متر و طول ۱۴ کیلو متر تا پای آبشار معروف و قشنگ درہ زنگ جدید امتداد دادہ شدہ .

۳- سرک جدید درہ شاخ بلچراغ کہ بطول ۵ کیلو متر و عرض (۷) متر تا پای آبشار اول نظر ربای درہ شاخ امتداد یافته .

- ۴- سرک دشت لیلی که میهنه را از راه دولت آباد به شیرخان مزار شریف وصلو نسبت به سرک ریگزار اندخوی خیلی کوتاه و بی تکلیف می باشد به طول ۴۱ کیلو متر و عرض ۸ متر جدید تمدید شد که برای عبور و مرور ترافیک مساعد است .
- ۵ - توسیع عرض سرک های سمت جنوبی و شرقی حکومت اعلی از ۱۶ متر به ۲۴ متر و بطول تخمیناً (۲) کیلو متر .
- ۶- سرکچی از شهر میمنه تا فارم زراعتی بطول «۳» کیلو متر و عرض ۷ متر جدیداً تمدید شده .

فعالیت های زراعتی :

- ۱- در سمت جنوبی شهر میمنه بوسعت بیست جریب زمین خریداری و برای اولین بار فارم زراعتی تاسیس گردید که در آن انواع اشجار میوه دار ، حبوبات ، سبزیجات ، گل ها و اشجار زینتی که قسمتها لها و قلمه های آن از هرات و بغلان به اندازه کافی وارد و غرس گردیده و قسماً تخم های آن بذر شده و باوصف گذشتن فصل آن نتیجه اطمینان بخشی از آن بدست آمده ، در حدود (۳۰۰) اصله توت جاپانی نیز از بغلان وارد و جهت پیوند تریبه شده و همچنین در حدود چند ملیون نهال توت وطنی که فعلاً از ۲۵ تا ۵۰ سانتی ارتفاع دارد جهت تریبه و تکثیر کرم پبله در فارم مذکور که در اول سال بذر شده بود وجود دارد .
- ۲- در قریه قره شیخی تسکاب شیرین نیز بهمسکاری پشاه علی غلام نبی « باهر » یک فارم پبله وری تاسیس شد که فعلاً در حدود ۱۰ هزار اصله از توت بغلان و چند ملیون اصله از توت وطنی بمنظور تریبه کرم پبله و توسعه این صنعت در محیط موجود است .
- ۳- قوریه از نهالهای ناجو و سرو علاوه از فارم زراعتی در حصه غربی شهر ساخته شده که از آن در کنار سرکهای شهر غرس و استفاده میشود .

۴- در باغ های قوریہ قیصار ، تکاب شیرین و بلچراغ بیک تعداد کافی اشجار متمر و غیر متمر و انواع گلاب از ولایت هرات وارد و غرس گردیده است تا عندالمرآجه به مردم نیز توزیع شود .

۵- جهت تجربه یکمقدار پنبه در اراضی اللمی بذر و از آن نتیجہ مثبتی گرفته شد .

۶- (۸۹۱۵) جریب زمین ملخ دار خاکبوشی (۵۰۰) جریب ادویه پاشی و (۸۴۹۹) جریب زهکنداری ملخ کشف و را پور آن بو زارت زراعت ارسال شد .

۷- در کنار دو طرفہ سرک های داخل منطقہ بنار والی نهال ناجو و سرو و در سرک بیرون در واژه هرات الی تور پاختو نهالهای توت و چنار و غرس و پیاده روهائی نیز بعرض دومتر در دو طرف سرک مذکور جدیداً تمدید شده .

۸- تا (۱۵) دلو برای آبادی (۳۴۵) جریب و ده بسوہ زمین مباح (۶۲۳۳۰۰) افغانی از طرف نمایندگی بانک زراعتی مردم قرضه داده شد .

۹- دهاقبن برای اولین بار به ترتیب در و جو و گندم ذریعہ داس های اتریشی آشنا شدند و از این داس ها که نسبت به داس های معمولی بیشتر راحت تر درو می شود ، یکتعمد اد زیاد بمردم توزیع شد .

۱۰- به زارعین پنبه ، یکمقدار کافی پنبه دانہ اعلیٰ عندالمرآجه شان توزیع و همچنین نسبت تشویق اهالی به زراعت پنبه و تربالک او امر اکید بحکام مربوطه صادر و پسران قوم نیز در زمین مورد هدایات لازمه داده شد .

فعالیت‌های متفرقه :

- ۱- برای شهر میمنه یکپایه ماشین دیزلی بقوة (۲۶۵) کیلووات و همچنان چهار عدد پمپ آب کشی که از چاه‌های بسیار عمیق آب میکشد جهت آب مشروب شهر میمنه توسط وزارت معادن و صنایع بیکی از فابریکه‌های چکو سلواکیا آر در داده شد .
- ۲- یککباب دواخانه مکمل جدید برای رفاهیت اهالی افتتاح شد .
- ۳- صحنه بنام « دجوز جان ننداری » بانکمیل تمام و سایل ضروریه آن تاسیس و ستیج آن هم بصورت خوبی درست شده که در مواقع مناسب درامهای دلچسپی نمایش داده میشود .
- ۴- موبل و فرینچر هوسل به صورت آبرومندی با ظرف طعام و چای و میوه برای (۲۴) نفر از خارج خریداری و تکمیل شد و نیز ده دست بستره مناسب و مکمل جدیداً برای رهائش مسافرین تهیه گردیده .
- ۵- یک پایه ماشین فریزیدور (یخچال) برای حفاظت و اکسین ها مخصوصاً و اکسین چیچک از خارج وارد و به شفاخانه سپرده شده .
- ۶- عجلهٔ یک لسک افغانی برای تورد و خریداری یکپایه ماشین اکسریز تهیه گردیده .
- ۷- تجدیدده دست بستره مکمل برای مر یضان بستری شفاخانهٔ ملکی .
- ۸- پودر باشی عمومی برای دوبار .
- ۹- ترمیم و ریگ اندازی تمام سرك‌های داخل شهر و اطراف از حد فاصل ولایت مزار شریف تا حد فاصل ولایت هرات .

- ۱۰۔ توارید اضافہ از (۱۰) ہزار اصلہ نہال نا جو و سرو از ہرات و بغلان و غرس آن در دو طرف جو بیچہ های سرک های شہر .
- ۱۱۔ مبارزہ مثبت علیہ «گاو زنبور» در حصہ تکاب شرین کہہ در سال های گذشتہ خسارہ ز یادی از این ناحیہ بہ باغ های انکور وارد می گردد .
- ۱۲۔ تہیہ یک تعداد مادیان های اصیل جہت نسل گیری بہ قوماندانی حدودی .
- ۱۳۔ تشویق اہالی بتہیہ اسب ہا و مادیانہای اصیل و نسل گیری از آنها کہ تا کنون نتیجہ خوبی از این اقدام بدست آمدہ .
- ۱۴۔ در سال جاری بہ سیورت بزکشی کہ یکی از سیورتہای باستانی اینولا بشمار می رود اہمیت بیشتر قائل و بہ تربیہ کنندگان اسب های اصیل بزکش و نیز بیچاب اندازان لائق و ماهر انعامات و جوایز لازمہ دادہ شد. مسابقات بزکشی تا ہنوز بین چاپ اندازان شہر و اطراف دوام دارد .
- ۱۵۔ انتخاب رئیس و کلای دورہ دوم بناروالی کہ از چند سال باینطرف متنازع فیہ باقیمانده بود .
- ۱۶۔ لین های تیلیفون از حصہ قیصارالی غورماج حد فاصل میمنہ و ہرات کہ سیم باریک بود عوض آن سیم لک نمبر ۱۰ تمدید شد .
- ۱۷۔ در حدود دوهزار عدد پایہ چوبی جدیداً بہ لین تیلیفون حصہ تکاب شیرین و بین اندخری و شبرغان نصب گردید .
- ۱۸۔ پستہ خانہ جدیدی جہت رفاہیت مردم در حصہ چیچکتوی قیصار کوشودہ شد .
- ۱۹۔ لین های تیلیفون آقینہ و جلاچین ترمیم و یکپایہ لودسپیکر بقشلہ عسکری نصب و لین آن تمدید شد .
- ۲۰۔ سیورت بزکشی کہ تا کنون تحت کدما دستور اساسی در نیامدہ بود لایحہ بداخل (۲۷) مواد ترتیب و بریاست المیک ارسال گردید .

۲۱- لین دوانی تنویر شهر اندخوی که ماشین دیزلی (۱۰۰) کلیواته آن خریداری شده و تا یک ماه دیگر وارد و بکار می افتد ذریعه انجنیر مربوط سروی شد .

۲۲- تیل شورذویا واقع سرک عمومی در بین تگاب شیرین و اندخوی که اخیراً ترمیم طلب شده بود بصورت فنی ترمیم شد .

۲۳- برای رفع حوائج مردم اندخوی که چونه کنار آمد خود را از حصه خم آب وارد امین کردند یک داش چونه در قره تپه ساخته شد که اکنون با اندازه کافی چونه مورد نیازمندی مردم ذریعه آن تهیه میشود .

۲۴- نسبت به قلت و قیمت روز افزون نرخ تیلی خاک در بازار سیاه که فی باو تا (۲۵) افغانی رسیده بود به تعداد (پنجصد) چیلک ۱۳ گیلنه تیل خاک از ولایات دایگر بمتنه وارد و قیمت فی باو (۵ تا ۵) افغانی در شهر و اطراف بدسترس استفاده اها ای گذاشته شده .

۲۵- در حدود (شش هزار) قطعه کوپون طبع و خانه پری آن سردست است که از اول سال آینده بمردمان شهر توزیع میشود تا مردم بصورت صحیح و عادلانه از مواد اولیه حیاتی مواد ضرورت خود مرفه تر استفاده نمایند .

۲۶- راجع به جلو گیری از شکستادن اراضی علف چرها تکثیر اصلاح نسل گوسفند قره قل و شامل شدن مالدارها به کوپراتیف مالداري و حفاظت جنگلات اوامر لازمه صادر و عندالموقع از آنها مراقبت و واریسی شده است .

۲۷- ذریعه شرکت ترانسپورت میهنه که در اواخر سال ۳۴ تاسیس شده به تعداد (۱۱) عراده موتر لاری و (۴ عراده) تیز رفتار جیب روسی وارد و بکارایه مناسب طرف استفاده مسافرین سمت مزار و هرات قرار داده شد، درده ماه گذشته امسال ذریعه موترهای مذکور در حدود (۵۰۰۰) نفر مسافرین سفر کرده و ۳۲۰۰ عدل پشم و ۱۱۴۰۰۰ سیر گندم نقل داده شده .

عجالة در حدود دو صد و پنجاه نوع نمونه نباتات طبی اقتصادی و صناعتی پیداوار میهنه جمع آوری و ریاست دیو تسهامی شرکت فرستاده شد، و نیز یک مقدار تریاک بشرکت مذکور خریداری شد .

دبده خشان اعلى حكومت

تشكيل:

ع، ع، ص، عبدالرحمن يويل

ع، محمد عمر

ف، عبداللله صافى

ح، مسجدى

ش، نور محمد

ف، محمد ايوب

ص، محمد اكبر از فاقى

ش، گل محمد

ص، شمس الحق

ص، محمد فاضل

ص، محمد نعيم

ص، عبدالحميد

بناغلى على احمد دكتور

اعلى حاكم

مستوفى

دمرافى قاضى

دژاندارم قوماندان

دامنيه قوماندان

دابتدائى قاضى

دمطبوعا تو مدير

دمكلفيت مدير

دمخبراتو مدير

دپوهنى مدير

دكرهنى مدير

دقوايدعائى دمديريت كفيلى

دروغتيا مدير

امور حكومت اعلى بدخشان

فعاليتهاى عرفانى:

براى پيشرفتش سويه علمى و عرفانى مردم در سال ۳۵ - حسب ذيل اقدامات شده:

پنج باب مكاتب دهاتى قرار ذيل در مواضع آتى دايير گرديده است:

۱- مكتب دهاتى در كنده كول

۲- مكتب دهاتى در «شدرج» شغلين

۳- مكتب دهاتى در قريه چارمغز

۴- مکتب دهاتی درقریه جامرج علیا

۵- مکتب دهاتی درقریه مظفری

ب- دو کورس اکا بر یکی درجرم و دیگر آن در بهارک تا سیس گردیده است .

ج- یک باب مکتب ابتدائیه بدرایم تاسیس گردید که تعداد داخل آن به ۱۲۰ نفر میرسد .

د- در مکتب بهارک حرفه نجاری و در مکتب شغنان حرفه بافت بر علاوه تدریس شامل پروگرام گردیده است .

ه- مجله بخوان و بدان که ماهوار به تعداد چهار صد جلد و ارد میشود با شخا صیکه خواسته باشند ازین مجله مستفید شوند، توزیع میشود قراریکه ملاحظه میشود تعداد مراجعه کنندگان مجله مذکور روز بروز درتزايد است .

انکشاف امور اقتصادی:

برای انکشاف امور اقتصادی مردم، یک شرکت کوچک ترانسپورت تاسیس و بکار افتاده است .

همچنان، برای تقویه و پیشرفت صنایع، در سال ۳۵ در حکومت محلی کشم شرکتی بنام «شرکت یله وری» تاسیس و بکار آغاز نمود .

فعالیت های زراعتی

الف - در قسمت باغهای ذخیره:

۱- باغ ذخیره «کوتی»: این باغ بوسعت ده جریب زمین بغرض تجربه زراعتی مساعد گردیده، زمین مذکور هموار و خیا بانهای آن تکمیل شده علاوه بر تهیه قوریه ها و کشت سبزیجات و غیره، بتعداد کثیری نهالهای مشر و غیر مشر در آن غرس گردید .

۲- باغ ذخیره «کشم»: این باغ که ۵۰ جریب زمین را احتواء کرده، هموار و برای کشتکاری مساعد گردیده نهالهای زیادی در آن غرس گردید .

۳- باغ ذخیره مربوط مدیریت زراعت؛ دیوارهای این باغ درین سال اعمار گردیده خیابانهای آن تکمیل و منظم گردید. قوریه ناجو و غیره در باغ مذکور غرس گردید.

۴- باغ ذخیره «دشت فراخ»: نهالهای زیاد مثمر و غیر مثمر غرس گردید از جمله شصت جریب زمین باغ مذکور، قسمتی برای قوریه، نهال و سایر فعالیتهای زراعتی تخصیص داده شده و در یک قسمت دیگر آن یک عمارت اساسی بنا گردید.

ب- جنگلات:

در کوهستانهای بدخشان، جنگلهای طبیعی زیادی بوجود آمده که در آن از هر نوع اشجار بکثرت دیده میشود. محافظین جنگلهای مذکور جدا بمحافظه آن پرداخته و بالخاصه درختهای پسته و بادام کوهی که حاصلات آن بمفاد ملت است، بیش از پیش تقویه و محافظه گردیده است.

ج- بیلاقیها و علفچرهای کوهی، با اساس هدایت مرکز و مصوبه مجلس مشوره درین سال مربوط «زراعت» گردیده که البته در شروع سال ۱۳۶ از شق املاک مجزاء و احصائی آن در مدیریت زراعت خواهد شد.

د- مأموریت کنترل زرع تریاک، که زمین زراعتی تریاک را در قید جریب در آورده اند، با اندازه تقریباً ۱۵۰۰ جریب زمین بندر تریاک را راپور داده اند.

ه- فعالیت مجادله امراض حیوانی: نظر بر راپور مدیریت زراعت، یک هیأت مجادله امراض حیوانی از وزارت زراعت موصلت ورزیده و در قریه جات مربوط مرکز بدخشان نسبت بمرض «گاو و رکی» مجادلات خویش را آغاز و بمداقه پرداخته اند.

فعالیتهای عمرانی

۱- تعمیر تلگرافخانه علاقه داری بهارک که دارای ده اتاق است، تکمیل تماماً بخته کاری و آهنگ پوش گردیده است.

دفتر اعلیٰ حکومت

تشکیل :

ع، ع، ص محمد صدیق	حاکم اعلیٰ
ع، عبدالغفور «احمدزی»	مستوفی
ش، عبدالغنی	امنیه قومانڈان
ح، محمد عزیز	ڈانڈارم قومانڈان
ف، مولوی خمار الدین	دمرافمی قاضی
ف، عبدالحنان	دا بتدائی قاضی
ص، عبدالقادر «بلیغ»	دمطبوعاتو مدیر
ح، محمد نبی	دمکلفیت مدیر
ص، نور الدین	دمخا براتو مدیر
ص، غلام نبی	دیوہنی مدیر
ص، عبدالسلام	د فواید عامی مدیر
ص، عبدالشکور	د روغتیا مدیر
ص، عبدالقیوم	دمستوفیت دمحاسبی مدیر
ص، عزیز اللہ	دکرہنی مامور

امور حکومت اعلیٰ فرہ

فعالیت عرفانی :

علاوہ بر مکاتبیکہ سالہای گذشتہ در مرکز حکومت اعلیٰ، حکومتات محلی و علاقہ داری ہا مربوط تاسیس و جریان داشته در طول سال ۱۳۳۵ مکاتب ذیل جدیداً افتتاح گردیدہ است .

۱- یکباب مکتب دہاتی در علاقہ داری میل کرکی واقع

- قریہ حاجی آقا محمد سیخسر .
- ۲- يك باب مکتب دہاتی در قریہ فیض آباد جوین .
  - ۳- يك باب مکتب دہاتی در قریہ کاهدانک .
  - ۴- یکباب مکتب دہاتی در قریہ سور و شوراب .
  - ۵- یکباب مکتب دہاتی در قریہ کرجی .
  - ۶- افتتاح کورس اکابر در مرکز حکومتی چخانسور .
  - ۷- افتتاح کورس اکابر در مرکز حکومت اعلیٰ .
  - ۸- افتتاح کورس اکابر در مدیریت مطبوعات .
  - ۹- یکباب مکتب دہاتی در علاقہ داری نادعلی و نهرشاهی مربوط حکومت چخانسور در قریہ کسنگ دین محمد .
  - ۱۰- يك باب مکتب دہاتی در علاقہ داری چہار برجك واقع گدري قلعه فتح .

فعالیت های عمرانی :

- در سال ۱۳۳۵ تعمیرات ذیل جدیداً بنا و کسار آن به پایہ تکمیل رسیده است :
- ۱- تعمیر الحاقیہ حکومت اعلیٰ مطابق بہ نقشہ تہداد آن سنگ کاری و باقی کسار آن خشت کاری خام و پختہ ، بریگ و چونہ و گلکاری تکمیل گردیدہ است .
  - ۲- تعمیر باغ جدید زراعت کہ طبق نقشہ پای دیوار از خشت پختہ بریگ و چونہ بلند گردیدہ قسمت زیاد تعمیر بجد پوشش است و بعضی پوشش آن پختہ و گچ کردہ شدہ .
  - ۳- از تعمیرات تلگراف خانہ بی سیم تعمیر انتقالی اش کہ از خشت پختہ بریگ و چونہ کار شدہ بود تا سر طاق ها رسیده است و از تعمیر آخذہ آن کہ عموماً تعمیر بودہ اکثریہ سرطاق هایش کانکریٹ و برخی خانہ های آن پوشش شدہ .

اصلاح وضع اجتماعی :

از آنجا که جراید و روز نامه ها غرض تنویر افکار عامه انتشار می یابد مدیریت مطبوعات فراه نیز در طول سال ۱۳۳۵ توسط جریده سیستمستان مطابق مصلک نشراتی جریده به نشر مضامین اجتماعی ، سیاسی ، اخلاقی ، تاریخی ، ادبی ، دینی و تحکیم روابط بین ملت و حکومت و وحدت ملی و همچنان برای اصلاح وضع اجتماعی از قبیل رسوم و عادات منفی ورهنگامی مردم به مزایای امور مدنی و عرفانی بوقت و موقع آن اقدام و این پالیسی را تعقیب نموده ومی نماید ، علاوه بر آن غرض تبادل افکار و پیشرفت سویه علمی و حیاتی توده و بلند بردن سطح نشراتی جریده در مواقع لازم بعضی کنگرفرا نسها بشمول روسای دوائر ، نویسندگان اعزه و معاریف انعقاد یافته است .

مزید بر آن در جریان سال به مواقع باز دید امور حکومت محلی و علاقه داری مربوطه راجع به رسوم ختنه سوری ، عروسی و تعزیه داری و غیره حسب ارشادات شرعی و ایجابات اصولی بمضرات و نتایج وخیم مصارف کمر شکن رسوم مذکور بمردم توصیه نموده و برای علما و خطبا و معززین تفهیم گردید که درین باره همیشه از طریق تبلیغ و موعظه و نصایح مجاهده نمایند قرار معلومات موثقی که در دست است نتایج آن مثبت بوده و اکنون در بین مردم عروسی و ختنه سوری ساده و فاتحه داری بمساجد گرفته میشود .

انکشاف امور اقتصادی :

منطقه فراه از حیث تجارت نسبت بهمه ولایات عقب مانده است با آنهم باتا جران فراه در باره پیشبرد امور تجارت وقتاً فوقتاً مذاکره بعمل می آید علاوه بر آن در نظر است برای بلند بردن وضع اقتصادی مردم تصمیمات لازمه ای که اتخاذ گردیده ، در آینده قریب جامه عمل بیوشد .

تقویہ و پیشرفت صنایع :

جریان حرفہ‌های صنعتی مجلس قوماندانی امنیہ کہ از ہفت سال باینطرف معطل بود در سال ۱۳۳۵ مجدداً شروع و فعلاً بر علاوہ قالین بافی و گلیم بافی ہر نوع تکہ‌های خوب نیز بافتہ و بدسترس استفادہ اہالی گذاشتہ میشود .

جادہ‌های کہ جدیداً ساختہ شدہ :

سرك سابق چخا نسور کہ در اثر سیلابها اكثر حصص آن تحت آب آمدہ باخیر سنہ ۱۳۳۵ سرك جدیدی کہ بجنوب سرك سابقہ واقع و از قریہ تسویسك شروع بہ سركندگی، نادعلی و مرکز چخا نسور خاتمہ می یا بد از طرف مدیریت فوائدا عامہ خط اندازی و بسال ۳۶ ذریعہ عملہ مربوط بکار آن آغاز میشود . علاوتاً راجع بہ عمران و آبادی پل فراہ رود و خا شروع حسب نظریات حکومت اعلیٰ و صوابدید مقامات صالحہ اقدامات گردیدہ است .

فعالیت های زراعتی :

فعالیت‌های زراعتی سال ۳۵ بدو حصہ تقسیم میشود . قسمت اول مربوط ماموریت زراعت و دومی متعلق نمایندگی بانك زراعتی و صنایع روستائی بودہ خلاصہ آن قرار ذیل است :

الف- ماموریت زراعت :

- ۱- ذراوایل برج حمل ۱۳۳۵ بتعداد ۹۶۰۰ اصلہ نہال مشروغیر مشمرزینتی از قندہار و ہرات وارد و بیاغہای مربوطہ غرس گردیدہ است .
- ۲- مقدار ۴۵۶ کیلو ادویہ ہسکوخلوران غرض محوساختن گاوزنبور و جلوگیری از خسارہ آن بہ میوہجات با غہا و اشجار بیاغداران توزیع گردیدہ و درمقابل مقدار یک خروار و ہفدہ سیر و پنج پاوود و خورد مردہ زنبور از طرف اہالی و باغداران بماموریت زراعت سپردہ شدہ است .
- ۳- بتعداد (۱۶۸۱۰) اصلہ نہال ناجو و بتعداد (۳۳۰۰) نہال سرو از قوریہجات باغہای ماموریت زراعت بدوائر مربوط حکومت اعلیٰ و باغہای حکومت محلی چخا نسور و بکواہ و اہالی مرکز فراہ و مربوطات طور رایگان برای تشویق اہالی دادہ شدہ است .

ب- نمایندگی بانك زراعتی و صنایع روستائی:

نمایندگی بانك زراعتی و صنایع روستائی در طول سال ۱۳۳۵ مبلغ (۳۸۰۲۴۹) افغانی برای خریداری ارهت و حفرآن، آبا دی باغ ونهر، آبادی زمین‌های مخروبه و گروی به‌اهالی پرداخته است.

علاوتاً غرض پیشرفت امور زراعتی اینولا و غرس نهالها و اشجار تشکیل قوریه‌ها و حفاظت جنگلها باهالی توصیه‌های لازمه بعمل آمده است.

ACKU

دگر شک اعلیٰ حکومت

تشکیل :

ع، ع، ص، سعادت	اعلیٰ حاکم
ع، ص، محمد رسوڑ	مستوفی
ش، محمد میر	امنیہ قوماندان
.....	دژاندارم قوماندان
ف، موای عبدالرحمن	د مرافی قاضی
ف، مولوی لعل محمد	د ابتدائی قاضی
ع، محمد یوسف ایازی	دمطبوعاتو مدیر
ش، نور الہدای	د مکلفیت »
ص، محمد امین	د مخابراتو »
ص، عبدالرشید	د پوهنی »
.....	د کرہنی »
ص، محمد حسن	د فواید عامی د مدیریت کفیل

امور حکومت اعلیٰ گرشک

اجرا آت عرفانی :-

در سال ۳۵ قدم‌های وسیعی در امور عرفانی حکومت اعلیٰ گرشک برداشته شده چنانچه مکاتب ذیل در مربوطات حکومت اعلیٰ تاسیس گردیده است:

- ۱- مکتب لشکرگاه
- ۲- قریہ خلیج ناوہ
- ۳- » » کتو زائی سنگین
- ۴- » » دہ آدم خان

- ۵- در قلعه گز گرشک هم مکتب رسمی تاسیس شده است .
 مکاتب دهاتی که تاسیس گردیده قرار ذیل است:
- ۱- مکتب دهاتی در قریه لکی گرمسیر
  - ۲- « » « » آخندزوناوه
  - ۳- « » هزار اسپ ناوه
  - ۴- « » در قریه گوهر گین ناوه
  - ۵- « » « » نیمک ناوه
  - ۶- « » « » مالمند سنگین
  - ۷- « » « » شوره کی
  - ۸- یک مکتب انا نیمه در لشکر گاه
  - ۹- مکتب ابتدائیه «ابوالفتح بستی» در مرکز گرشک بمکتب متوسطه تبدیل شده است

فعا لیت های زراعتی :-

کار یز های حکومت موسی قلعه و حکومت نو زاد در علاقه داری زمین داور و یاغران و علاقه داری و اشیر که از عرصه چند سال است خشک گردیده بود در سال ۱۳۳۵ با اثر بارانهای متواتر و مساعی مردم سیراب و قابل زراعت گردیده است و باین ترتیب زراعت مناطق گرشک نسبت به سال ۱۳۳۴ خیلی بلند رفته و امید بخش گردیده است و هم باستثنای امور زراعتی وادی هیرمند که کار زراعتی آن بشدت جریان دارد در مرکز و محلات مربوطه حکومت اعلی گرشک به تعداد دوصد هزار نهال مشر و غیر مشر غرس گردیده است همچنان بغرض تشویق زارعین این منطقه مبلغ ۱۸۳۷۵۴۲۸۴۰۰ افغانی از طرف بانک زراعتی باهالی قرضه داده شده است .

فعا لیت عمرانی :-

تعمیرات نشیمن علاقه داری سنگین و علاقه داری ناوه در سال ۱۳۳۵ تکمیل و بدسترس علاقه داریهای مربوطه گذاشته شد و هم کار تعمیر نشیمن حکومت موسی قلعه و تپانه جات سرحدات حکومت گرمسیر بشدت جریان

داشته و در سال ۱۳۳۶ بپایه تکمیل خواهد رسید. تعمیر حکومت نوزاد وهم جدیداً نقشه گردیده و تحت کار است. وهم يك سرک بطول بیست میل از مرکز گرشک الی قلعه کز احداث گردیده است. علاوه جاده جدیدی که از هر حیث مرغوب است از «تانک تیل» گرشک الی موضع «زیارت سید میرداؤد» احداث گردیده است .

دغزنی اعلیٰ حکومت

تشکیل :

ع، ع، ص، سیدعباس	اعلیٰ حاکم
ع، عبد القدیر	مستوفی
ف، ملا محمد علی	دمرافعی قاضی
ف، ملا محمد گل	دابتدائی قاضی
ح، محمد اکبر	دامنہی قوماندان
ح، عبد اللہ	ڈزآندارم قوماندان
ع، غلام جیلانی «جلالی»	دمطبو عاتو مدیر
ش، میر غلام حضرت	دمکلفیتو مدیر
ص، عبدالعزیز	دیوہنی مدیر
ص، میر محمد کاظم	دگمرکو،
ص، عبدالہادی	دفوایدعامی مدیر
ص، رجب علی	دمخا براتو مدیر
ص، عبدالشکور	دمجاسبی مدیر
ص، عطا محمد	دروغتیا مدیر

امور حکومت اعلیٰ غزنی

فعالیتہای عمرانی :

- مکاتب و کورسہای ذیل تاسیس و بکار آغاز نموده است :
- ۱- تاسیس مکتب اساسی ابتدائی « ملی زایی » و یک خیل در مرکز حکومت کلان کتواز یکباب.
  - ۲- کورسہای اکابر در مرکز حکومت اعلیٰ-در حکومت قرہ باغ و در حکومت

۳- مکاتب دهاتی دره و دقل جاغوری- دریرکات خواجه عمری - درمت
شرن درقریه روضه درتاوه مقر- درده حاجی غزنی - درسه گانه کتواز ۷ باب

ب- اجراءآت عمرانی :

- ۱- ترمیم ۱۶۲ کیلومتر سړک بین خاک خیر و کندپنښ .
- ۲- جریان کار بندهای نیم کاره پالتو- زنه خان موزیم سلطان محمود
- ۳- تعمیر کافی خواجه بلغار علیه الرحمه ادامه دارد
- ۴- تعمیر دو باب مکتب ابتدائی درکتواز و قره باغ
- ۵- ترمیم مقر میخا برات و مستوفیت و تکمیل حصص نیمکاره آن
- ۶- تکمیل بخش نیمکاره شفاخانه ملکئی غزنی
- ۷- پل های کلاخیل- پل عسکر کوت پل شنکی و آغوجان بقدر چهل متر
سنگکاری .

- ۸- جفله اندازی سړک غزنی بقدر ۴۵ کیلومتر
- ۹- تعمیر مجدد پل ۹ برج غزنی که قبلاً شکست کرده بود .

فعالیت های زراعتی :

- پیمانہ قرضه ایکه از طرف بانک زراعتی به اهالی توزیع گردیده :
- ۱- قرضه گروی الی برج قوس ۱۲۹۲۹۲۸۹۴ افغانی
  - ۲- قرضه زراعتی » » » ۴۲۶۶۳۰۵۳۳ ر

سایر اجراءآت :

- ۱- مجادله بامور جولانگک و نجات اشجار آلوی بخارا از ضرر آن به تعداد
۱۰۲۷۷۴
- ۲- » » » » سیب ۲۸۱۸۵
- ۳- » » » » بادام ۴۷۵

همچنان صورت استعمال داشها و طریق « درو » ذریعه متخصص اتریشی
به اهالی و زارعین تفهیم گردید .

اجراآت متفرقه :

الف- صحیه

- ۱- معالجه مرض ساری پیچش در حکومت اندر و قره باغ
- ۲- استعمال و تزریق واکسین ضد جرقه و بودریاشی در تمام حکومت اعلی
- ۳- بکار انداختن دستگاہ لابراتور- و معالجه یومی در خود شفا خانہ

ب- مخابرات:

- ۱- تمديد لین تېلفون بحکومت جدید التاسیس - تاهور و علاقہ داری
خواجہ عمری
- ۲- اخذ منظوری لین بسته بین غزنی و زرغون شهر - و تهیه خط بر

ج - گمرک :

در عایدات گمرک غزنی نسبت به سال گذشته ۲۷۳۱۹۰۰۰۷ افغانی تزئید
بعمل آمده است.

دیپروان اعلیٰ حکومت

تشکیل :

ع، ع، ص سید غلام رسول	اعلیٰ حاکم
ع عبدالمجید	» مستوفی
ش محمد ہاشم	دامنی قوماندان
ف ملا عبدالرؤف	دمرافی قاضی
ف ملا جانان	دابتدائی »
ص محمد شاہ	دمطبوعا تو مدیر
ش فیض اللہ	دمکلفیتو »
ص حبیب اللہ	دمخبر اتو »
ص میر محمود	دمعارف »
ص فضل احمد	دفوائد عامی »
ص علی احمد	دصحیبی »
ص محمد عظیم	دزراعت مامور
ص محمد اشرف	دتنقیش آمر
ص عبدالشکور	داداری مامور
ص محمد طاہر دمامور کفیل	داحصائی »

امور حکومت اعلیٰ پروان

توسعه و انکشاف امور عرفانی :

در قسمت توسعه امور عرفانی پروان اقدامات ذیل صورت گرفته است :

الف - از سال ۳۲ باینظر (۳۰) باب مکتب دہاتی در قراء متعدد پروان

بنا یافته و علاوہ از آن در سال ۱۳۳۵ مکتب دہاتی ذیل تاسیس شدہ :

- ۱- بقریهٔ توبدره یکباب
- ۲- « قلعهٔ نصر و »
- ۳- « قلعهٔ یوز باشی »
- ۴- « در نامه »
- ۵- « دشت کوهستان »
- ۶- « دکانی بامیان »
- ۷- « سرخ و پارسا »
- ۸- بدرو تگاب *
- ۹- « فولادی بامیان »

ب - مکاتبیکه از دهاتی بمکتب شش صنفی ابتدائی در سال ۳۵ ارتقاء

یافته :

- ۱- مکتب قریهٔ ده قاضی چهاریکار یکباب .
- ۲- مکتب قریهٔ سرخ مربوط حکومت سرخ پارساء یکباب .
- ج - در پروگرامهای تدریسی و تعلیمی مکاتب تزیینات بعمل آورده شده که در ذیل توضیح میشود .
- ۱- در پروگرام مکتب جبل السراج یک صنف بافت پارچه جات نخعی جدیداً علاوه شده .

- ۲- در پروگرام مکتب تتمدره یک صنف نجاری جدیداً علاوه شده .
- که با تذکر وضع فوق باشتیاق اهالی افزوده اولاد شان پس از فراغت مکتب علاوه از باسواد شدن بامور عملی نیز پرداخته میتوانند .

بمنظور تعمیم باسوادی بین کلان سالان یک کورس اکابر در سال ۳۵

بشهر چهاریکار افتتاح گردیده است .

در موضوع بکار انداختن فارغ التحصیلان ابتدائی بعد مشوره با وزارت معارف ترتیب گرفته شد که طبق خواهش شان در مکاتب مسلکی و ژاندارم و غیره شامل گردند . این امر در روحیهٔ اهالی تاثیر خوبی وارد کرد و فارغ التحصیلان ابتدائی

عموماً خوش برضاء بسوی علم و معارف مراجعه نموده کوشان دیده میشوند .

فعالیت‌های عمرانی :

نقشه شهر جدید چهاریکار هنوز تثبیت نشده ولی با زهم با در نظر داشتن سویه اقتصادی مردم و توان بودجه مربوطه در حصص مختلف پروان در مورد تعمیرات اقدامات ذیل بعمل آمده است :

۱- در شهر موجوده چاریکار از حصه چهارراهی الی حصه مکتب یعنی دو طرفه جاده که طرف گلبهار امتداد دارد بتعداد (۳۲) دکان و اپارتمانها تعمیر و کار آن تمام شده و یکتعداد دکانهای دیگر نیز آباد و یا تحت کار میباشد .

۲- تعمیر موقتی رهایش دوایر مامورین موظف بگرام که دارای ده اطاق بوده به پایه تکمیل و پوشش رسیده تنها پلمترکاری و فرش صحن اطاقها باقیمانده عنقریب آنهم تکمیل خواهد شد .

۳- دوازده اطاق کار قوماندانی امنیه و دوایر مربوطه آن سر از نو تعمیر شده .

۴- در حصه جنگل قریه چهارده غوربند برای رهایش محافظین آن مطابق به نقشه مهندسی دو تعمیر که هر کدام دارای چهار اطاق و یک برنده و یک دهانیز میباشد جدیداً اعمار و پوشش شده .

۷- در جنگل دو آب طبق تعمیر چهارده غوربند یک تعمیر تکمیل و پوشش شده .

۸- در جنگل شیخ علمی طبق تعمیر چهارده غوربند یک تعمیر تکمیل و پوشش شده .

۹- همچنان در جنگل غنک طبق تعمیر چهارده غوربند یک تعمیر تکمیل و پوشش شده .

۱۰- شهر قره باغ نیز مانند چهاریکار تحت نقشه بوده اها لی زیاد مراجعه وخواهش دارند تا بزودی آباد گردد و قرار معلوم نقشه آن تثبیت شده و بوزارت

فوائد عامه رویت داده شده امید است در سال ۳۶ عملی شود .
 ۱۱- چون در نظر است که مواضع تاریخی مملکت دوباره اهمیت سابقه خود را حاصل کنند از آن رو تجویز گرفته شده در منطقه بگرام که يك موضوع تاریخی بشمار میرود در سال ۳۶ يك سرک عصری در وسط آن تمديد و عمارات مکفی در جاهای لازمه اعمار گردد چنانچه نقشه آن از حالا تحت کار بوده عنقریب شروع بکار مینماید .

اصلاح وضع اجتماعی :

غرض اصلاح وضع مردم و مجادله برای از بین بردن رسوم و عادات منفی شاید راه های محدودی باشد ولی آنچه درین جا مورد تطبیق قرار داده شده این است که چون شیوع این گونه امراض اخلاقی از بیکاری و بیعلمی نشئت میکند صرف مساعی در انکشاف علم و معارف در تقلیل اینگونه معایب اجتماعی کمک شایانی خواهد نمود و همچنان در مقابل عامل دوم (بیکاری) مجادلات جاریست که از یکطرف احداث سرکهای جدید و توسیع جاده ها و معابر عمومی بکار انداختن پروژه های عمرانی این ولایات مانند تعمیر فابریکه نساجی گلبهار که بادستگاه های مکمل تولید برق ترمیم کاری ماشین ها و ساختن پرزه های لازمه و نجاری و دستگا های نختابی و بافت و رنگ مالی و غیره در جریان است و هکذا تعمیر فابریکه سمنت سازی که آنهم دارای دستگا های مکمل میباشد بهزاران نفر در آن شامل کار شده از تعداد اشخاص بیکار کاسته میرود و برای نشو و نمای مکروب رسوم و عادات منفی موقع کمتر مانده و امید است آهسته آهسته بصورتیکه از بین رفته و نامی از آن باقی نماند حکومت اعلی پروان درخور قدرت و توان خود در راه رفع بیکاری صرف مساعی کرده است ضمناً در اثر مراقبت جدی از تطبیق مقررات اصولنامه تعزیت داری و اصولنامه نکاح و ختنه سوری ها و غیره در زمینه از بین بردن رسوم و عادات منفی تأثیر مهمی بخشیده .

انکشاف امور اقتصادی :

راجع به تنظیم برداشت حاصلات میوه که از پیداوار مهم این ناحیه شناخته میشود

و هکذا تهیه و سایل حمل و نقل و اصدار آن بخارج و انتظام فروش آن در بازارهای خارج پس از مفاهات با اهالی بامراجع مربوط تماس گرفته شده و از طرف مراجع مربوطه تحت بررسی فنی قرار داده شده ممکن است در اوایل سال ۱۳۳۶ عملی شود تا ازین ناحیه در راه اصلاح وضع اقتصادی مردم و بدست آوردن منافع بیشتر اقدامی شده باشد علاوهً برای اصلاح وضع زراعتی این ناحیه که در اصلاح وضع اقتصادی اهالی رول مهمی بازی میکند مبلغ (۷۸۰۳۲۹۵۰) افغانی بخرس حفیر کار یزها و آبادی زمینهای مخروبه و توسعه باغهای انگوری توسط بانک زراعتی به اهالی توزیع شده است.

تقویہ و پیشرفت صنایع :

مهمترین امری که برای تقویہ صنایع در پنجابیشرواست مسئله تهیه اشخاص فنی و تربیہ صنعتگران بصورت فنی است. نسبت به اشخاص فنی بوزارت معارف مفاهمه و اولتر در پروگرام تدریسی مکتب تجدید نظر و یک مضمون مسلکی زیاد شد تا اولادوطن بتوانند بر موز کار آشنا و بعد از فراغ مکتب آماده باشند. و در حصہ صنایع (محلّی و محیطی) چون در مناطق پروان بافندگی و نساجی بیشتر رایج است با اهالی توسط حکام در فروش اموال آنها کمک و مطابق استعداد مالی به تشویق اوشان افزوده شده است.

جاده های جدید الاحداث :

از آنجا که منطقه پروان اکثرأ کوهستانی بوده و همیشه در اثر سیلاب و غیره حوا دث در سرك عمومی که یکراه ترانسزیتی مملکت بوده و هم صفحات شمال را بر مرکز وصل مینماید، صدمه می بیند و ترمیم و ریگت اندازی آن یک امر حتمی هم محسوب میشود لذا به ترمیم و جفله اندازی آن از حصہ کلکان کوهدامن الی پل ایش پشتہ آخرین نقطه پروان در اوقات لازم اقدامات مقتضی شده سرك برای ہمیش برای رفت و آمد عراده جات مساعد بوده است .

۱- راه دره شکاری که در اثر وقوع زلزله در چند نقطه مسدود و تردد معطل شده بود بزودی اصلاح و اکثر حصص هم فراخ و وسیع گردید .

- ۶- سرکیکه از دوآب میخ زرین بطرف حکومتی کهمرد ودره آجر بحدود (۵۲) کیلومتر امتداد داشت در اثر وقوع زلزله خراب شده بود مجدداً ترمیم و برای ترافیک مساعد شده .
- ۳- سرک بامیان که اکثر حصص آن تنگ و دارای گولایی های زیاد و هم ترمیمات و جفله اندازی بیشتری را ایجاب مینمود در سال ۳۵ بیشتر قسمت تنگی های آن وسیع و گولایی های آن اصلاح و ترمیم و جفله اندازی شد .
- ۴- همچنان با اصلاح و ترمیمات سرک سرخ و پارسا از دوآب لولنج الی مرکز حکومت اقدامات مقتضی شده ،
- ۵- در حدود (۱۸) کیلو متر سرک جدید از مرکز حکومتی سرخ پارسا الی دره سرخ که یک دره خیلی سرسبز و شاداب مملکت و قابل دیدن میباشد تمدید شده .
- ۶- یک سرک جدید که در حدود (۱۰) کیلومتر مسافه دارد از دهنه مدر کهمرد الی قریه مدر که از آنجا برف دوآب و دره صوف مزار شریف می رود نواحداث گردیده و هم در فرازیک شیله واقع زرین راه یل جدیدی ساخته شده که برای رفت و آمد هر نوع عراده ها از دهنه مدر که در سر راه کهمرد واقع است تا قریه مدر مساعد ساخته است .
- ۷- کار تمدید سرکهای بزرگ مو تر و در مواضعی مانند علاقه دار بهای حصه اول و حصه ۲ پنجشیر ذریعه عملی مربوطه خیلی پیشرفته است بساین سرک مواضع مذکور الی پریان و انجمن که آخرین نقطه حکومت اعلی پروان نزدیک کوتل خاواک است وصل مینمود .
- ۸- کار تمدید و اصلاح سرکهای فرعی که در قریه های مربوطه برای رفت و آمد عراده ها جهت حمل و نقل میوه و غیره مساعد شده بتواند شروع و کار آن ادامه دارد .
- ۹- برای ترمیمات پلهای راه از قبیل یل جبل السراج آش آوه - یل قلعه گودر و غیره و تعمیر یک پل جدید اساسی بخته کاری در سنگ سفید غور بند اقدامات جدی بعمل آمده .

فعالیتهای متفرقه:

الف- چیزیکه در سال ۱۳۳۵ همه افراد مملکت و خصوصا اهالی پروان را متاثر ساخته همانا وقوع زلزله در سیغان و کهمرد و بامیان، دره شکاری و سرازیر شدن سیلاب در کهمرد بوده که در اثر آن یک تعداد زیاد از افراد مناطق مذکور تلف و خسارات بیشتر مادی و معنوی عاقد حالشان گردید. حکومت اعلیٰ در سال ۳۵ در راه تامین آسایش و دل جوئی مردمان مصیبت دیده و رفع مشکلات و تهیه وسایل حیاتی مردم آن سامان مساعی زیادی نموده و تا جای ممکن در مواقع بسیار نازک و خطیر از روشن دستگیری و وسایل حمایت و تأمین معیشتشان فراهم شده است.

ب- در انکشافات دیگر تمديد لبنيهای تلفون به مواضع زیر بوده است:

- ۱- علاقه داری روئی دو آب کهمرد.
- ۲- « « حصه اول پنجشیر.
- ۳- « « دوم
- ۴- « « از مرکز حکومتی بگرام الی قریه «قلعه کاریز»
- ۵- این مرکز چهار یکار الی گلبهار طور اساسی و دو لینه.
- ۶- این از گلبهار الی کاپیسا اصلاح و ترمیم شده است.
- ۷- در مرکز های گلبهار - پنجشیر - جبل السراج - بگرام - کاپیسا، سوچ -
بورد های جدید نصب شده.

ج- در امور صحت عامه هم توجه خاصی بکار برده شده و بامور شفاخانه و تنظیم و ترمیم و صفائی اطاق های مریضان و احاطه شفاخانه و رنگ مالی آن و اعاشه مریضان نسبت بگذشته فعالیت خوبی شده که مورد رضائیت بیماران و مراجعین قرار گرفته.

د- راپوریکه از شوق گمرکی بدست آمده نشان میدهد که در سال ۳۵ نسبت سال ۳۴ مبلغ (۸۵۹۱۱۲۶۶) افغانی تزئید بعمل آمده و هم در شوق محصول مالیات بر عائدات نسبت به سال ۳۴ مبلغ (۳۳۵۴۷۵۰۲۰) افغانی تزئید شده است.

فعالیت‌های زراعتی:

از روی مقایسه احصائیه که بدست آمده معلوم میشود که در ظرف سال ۳۵ در حدود شش صد هزار اسلحه تانک انگوری از عده زیاد درخت متمر و غیر متمر در بسا نقاط این حکومت اعلی غرس و سلسله این اقدامات اکنون هم در مواسم معینه ادامه دارد.

۲- نسبت تشکیل قوریه ها فارم‌های زراعتی و اداره جنگلات طبیعی محیط، توسعه و ترویج کرم پبله و زنبور عسل در منطقه پروان که از حیث آب و هوا و محیط موقعیت خوبی داشته در سال ۳۵ بتمم تجربیه اقدام شده است.

۳- در سنه ۳۵ به تشویق و ترغیب مردم به تربیه حیوانات و غرس اشجار و بندرتخم حبوبات و گلها و نمایش آن در مواقع لازمه نسبت بسالهای ماضی فعالیت بیشتری بکار برده شده.

۴- در خلال سال ۳۵ قرار احصائیه مرتبه در قوریه های موضوعه غرس قلمه و بندرتخمینی ذیل بعمل آمد:

۱- در جنگل چهارده غور بند، قلمه بند و چنار غرس شده	(۶۰۰۰)	قلمه
۲- دو آب	»	»
۳- شیخ علی	»	»
۴- بامیان	»	»
۵- غندک و جلد میش	»	»

ب- بندرتخمینا نه در جنگل چهارده غور بند درخت متمر:

- ۱- خسته شفتا لوزرع شده در پنج بسوه.
- ۲- بادام
- ۳- زردآلو
- ۴- تخم نا جو زرع شده ۳ پاو

ج- علاو تا در بیست و دو موضع باغهای قوریه لکه های آب که از صدمه سیلاب و غیره باغها را محافظت میکرد ساخته شده وهم در هفت موضع برای آبیاری باغهای مذکور سه بند ساخته شده است.

- د- غرض مجادله و جلوگیری از امراض نباتی و حیوانی ذریعہ ہیأت‌های فنی بصورت ذیل اقدامات شده :
- ۱- در منطقه حکومت غوز بند ادویہ پاشی شدہ (۹۸۲۷۴) اصلہ درخت بادام .
  - ۲- علیہ (آتشک) در قریہ جات مربوط حکومت اعلیٰ ادویہ پاشی شدہ (۳۵۴۶۵) اصلہ تاک .
  - ۳- علیہ ملخ در مناطق حکومتی بامیان (۱۱۳۰) جریب زمین .
  - ۴- مجادله با مرض گاوها در منطقه کاپیسا (۱۰۰۰) فرد گا و بیچکاری شدہ .
  - ۵- سروی نمودن باغ‌های رعیتی حکومتی سرخ و یارسا بعمل آمده است (۱۳۲۸) باغ .
  - ۶- نهر خواجہ کوهستان کہ یک قسمت زمین‌های مربوطہ را آبیاری مینمود یک قسمت زیاد زمین‌های دیگر ہم بایرمانده و بایدہ ازین نهر آبیاری شود بناءً حکومت اعلیٰ تصمیم گرفت تادھنہ‌های نهر مذکور را بختہ و بتوسعہ و امتداد آن بیفزاید کہ این کار فعلاً شروع و در جریان است .
  - ۷- برای آبیاری منطقه بگرام کہ یک موضع تاریخی مملکت است و قسمت بیشتر آن دشت لامزروع و بایر میباشد سروی کشیدن نهرهای توپ و نهر ار زاق کہ بموضع مذکور بدزستی آب رسانیدہ می‌تواند ، شروع و تحت مطالعہ مهندسین میباشد .

گزارشهای باستان‌شناسی

در

افغانستان

در جریان سال ۱۳۳۵

ششمین دوره حفريات سرخ کوتل - هفتمین دوره حفريات منديگک
هيئت ايضاً لوی ونقشه حفريات غز نی - هيئت هندی و باز دید باستان
شناسی از نقاط مختلف افغانستان - کاوش مقدماتی پای دیوارهای
حصار کهن بلخ .

اول- آتشفشان بغلان :

در شماره ۲۹۰ سال (۵) مجله هفته وار ژوند ون که بتاریخ دوشنبه
۷ جدی ۱۳۳۲ نشر شده است تحت عنوان « کشف او این آتشفشان
در باختر » خبر این اکتشاف مهم و بی سابقه را در افغانستان با اطلاع
علاقه‌مندان رسانیدیم ، در همین مقاله و مقاله دیگری که تحت عنوان
« آتشفشان عصر کوشانی » در شماره ۱۳ سال ۶ مجله مذکور بتاریخ
۹ سرطان ۱۳۳۳ منتشر شده است ، راجع بظهور و شروع آتشفشان (مزدیسنا)
یا به اصطلاح عوام (آتشفشان پرستی) مختصر تحقیقاتی بعد از آمده و بشهادت
منابع تاریخی و ادبی معلوم میشود که از زمان ظهور (زراتشترا) تا زمان
مقارن ظهور دین مقدس اسلام حتی بعد از آتشفشان آتشفشان پرستی موازی
با سایر ادیان که بحسب اینجا مورد ندارد در افغانستان
وجود داشت .

مقارن هزار ق - م (با ساس نظریه ار و پائیان در حوالی قرن ۶
یا ۷ ق - م) حکیم و مبلغ و رهبری بنام (زراتشترا) در بار کشتن

در بلخ بامی پدیدار شد و در معتقدات عناصر پرستی قدیم دوره (ویدی) اروپایی رفوزمی وارد کرد مبنی بر یگانه پرستی که احترام و تقدیس آتش بحیث یک عنصر یاک در آن نقش بزرگ بازی می‌کرد. آتش در دوره ویدی در کانون خانواده اروپایی در افغانستان جنبه تقدس پیدا کرد و بنام (اگنی) رب‌النوعی داشت چون (زراتشتر) یگانه پرستی را اعلام کرد با اساس سنن باستانی آتش و اجاق در کانون خانواده جنبه تقدس خود را محافظه کرد و چون اساس نظریات زردشت بر پاک‌ی و صفائی ظاهری و باطنی استوار بود و آتش محو‌کننده ناپاک‌ی ها تلقی می‌شد اجاق محل افروختن آتش جایگه، پاک‌شده میشد و این مفکوره طوری تقویت یافت که مراسم مذهبی را در اطراف کانون و محل افروختن آتش بجای می‌آوردند و بدین ترتیب آتش کانون خانواده آتشکده و آتشگاه محل رجوع مذهبی گردید. در تاریخ ادوار اسلامی افغانستان و منابع ادبی شواهدی موجود است که باوصف تاخیر خود بوجود آتشکده در افغانستان در ادوار پیشین شهادت میدهد: دقیقی شاعر نام آور بلخی میگوید که کشتاسپ آتشکده بنام (مهر برزین) یا (برزین مهر) در خراسان فرار از کوهی آباد نموده بود، بشهادت بندهاش میدانیم که (آتش فروبه) که مخصوص موبدان و روحانیون بود از خوارزم به کابلستان آورده شده به اساس نوشته‌های (ویلم چکسن) میدانیم که: «(بلخ بامیک) در مجلی موسوم به (نواک)، آتشکده بزرگی بنام (آتشکده وهران) بنا نهاد، علاوه برین آتشکده بنام (نوش آذر) در بلخ بود و زرتشت از طرف یکنفر پهلوان تورانی اروپایی در آنجا کشته شد. فردوسی از زبان زن کشتاسپ درین موارد گوید:

شهنشاه لهر اسپ در شهر بلخ
 بکشند و شد روز ما تار و تلخ
 و ز آنجا به نوش آذر اندر شدند
 اد و هیر بد را همه سر زدند

این واقعه در موقعی واقع شده که کشتا سپ در سیستان مسافر ت
 نموده و بند پیرش لهراسپ در بلخ بود و در اثر حمله تورانیان کشته میشد
 و بسیاری از موبدو و موبدان در آتشکده (نوش آذر) در بلخ کشته
 میشوند. آخرین خبری که در منابع اسلامی راجع به آتشکده در افغانستان
 داریم ذکر صاحب تاریخ سیستان است و میگوید که آتش در (کرکویه)
 در حوالی یکی از دروازه های شهر (زرنج) پایتخت قدیم سیستان وجود
 داشت و حتی با انتشار دین فرخنده اسلام هم به موبدان و آتشکده مذکور
 خساره وارد نشد زیرا آتش پرستان جزیه را قبل کرده و با حفظ آیین و
 آتشکده خود باقی ماندند.

با این همه شواهد میتوان تاریخی و ادبی تا چند سال قبل اثری از کدام آتشکده
 و آتشگاه در افغانستان سراغ نداشتیم تا اینکه در سال ( )
 در نقطه موسوم بسرخ کوتل در (۱۵) کیلومتری شمال غرب بلخمری سر راه
 هیبک (سمنگان) و مزار شریف آتشکده ای کشف شد .

به اساس تحقیقات علمی و در اثر کشف مسکوکات کوشانی و هیبک
 های شهزادگان این دودمان بلاشبهه گفته میتوانیم که آتشکده سرخ کوتل
 مربوط به عصر کوشانی های بزرگ است و به اواخر قرن اول مسیحی تعلق
 میگیرد. در میان مسکوکات، سکه های (هوویشکا) بیشتر دیده شده ولی
 قراین حکم می کنند که این آتشکده بزرگ و باشکوه در زمانه های مقدمتر
 و با اکثر احتمال در عصر کوشانشاه بزرگ (کنیشکا) در قرن اول عهد
 مسیح بنا یافته باشد .

قراریکه در سالنامه یارسال شرح دادیم پنج دوره حفريات سرخ کوتل
 در طی سالهای گذشته عملی شد، امسال (سال ۳۶) بهفتمین دوره حفريات
 تحت سرپرستی « موسیو شلوم برژه » مدیر هیئت حفريات فرانسوی و
 همراهی و معاونت بناغلی محمد ابراهیم عضو نماینده موزه کابل
 صورت گرفت. حفريات از ۲۷ ثورالی ۳۰ سرطان در حدود دو ماه

دوام کرد و قسمت‌های متمایز اکتشافات این دوره حفاریات را مختصراً شرح می‌دهیم.

قبل از اینکه به ذکر توسعه عملیات حفاری امسال بپردازیم بیک نکته دیگر توجه خوانندگان را جلب می‌کنیم و آن کشف نام آتشکده است که از بسانقاط نظرتاریخی، ادبی، جغرافیائی اهمیت خاص دارد.

قبل برین در سالهای گذشته کتیبه از این آتشکده بدست آمده بود روی پارچه سنگ که سه‌سطر نوشته داشت به رسم الخط یونانی-کوشانی شده این کتیبه قبل برین از طرف « موسیو شلوم برژه » و مخصوصاً از طرف موسیو کوریل یکی از اعضای هیئت باستان‌شناسی فرانسوی مطالعه شده بود در طی سال جاری یکنفر از علمای فیلو لوژی که اصلاً آلمانی است در انگلستان اقامت دارد و بنام (و ، به‌هنگ) مشهور است کتیبه مذکور را تحت مطالعه قرار داده و به نتیجه بسیار دلچسپی رسیده است که قراریکه شرح می‌دهیم موافق به خوانندن نام قدیم و اصلی آتشکده شده است.

پروفیسر (هنگ) به این عقیده است که در کتیبه صد سطره سرخ کوتلسطر آخرش به زبان یونانی است و ماهیت زبان دوسطر اول هنوز پوره معلوم نمیشود. در سطر دوم کتیبه يك کلمه جلب نظر می‌کند و آن کلمه (بگولانگو) یا (بغولانگو) است که شکل قدیم کلمه (بغلان) را معرفی می‌کند.

بعقیده پروفیسر (هنگ) به اساس قوانین فوق اللغة اگر (واو) های که درین کلمه در دو جا آمده حذف شود کلمه مذکور به شکل (بغلانگ) در می‌آید و چون حرف آخر کلمه یکنو ع (گ) است که با یک نقطه بی‌که با لای خود دارد (ن) هم تلفظ شده میتواند خود بخود کلمه (بغلان) بدست می‌آید. به اساس تحقیقات همین مدقق (بغدانکه) یا (بغدانکه) در فارسی قدیم به معنی (آتشگاه) و (آتش‌کده) و (کانون آتش) آمده و احتمال بسیار میرود که در زبان محلی علاقه بغلان (د) به (ل) ابدال شده و همچنین (آنسکه) به (آننگ) و (آن) تبدیل شده باشد و بدین صورت ضبط جدید کلمه (بغلان) بدست

می آید. فراموش نباید کرد که شکل سعدی این کلمه (بغدانک) یا (بغدانغ) بود و اگر (د) را به (ل) تبدیل کنیم (بغلانک) میشود و چون که آخر یک نوع کافی است که محل صدقی آن در دماغ بصورت (ن) هم تلفظ میشود در اینجا (ن) و (ک) هر دو شکل یک کلمه بخود گرفته (بغلان) میشود.

خلاصه آنچه از تحقیقات فیلولوژی امثال ظاهر و هویدا گردید همین نام آتشکده است که (بغولانگو) بوده و منتهی به بغلان گردیده آتشکده (بغولانگو) آتشکده بسیار مهم یک ایات وسیع بوده چنانچه از دوره های قدیم تا امروز نام (بغلان) از بین نرفته و علاقه بزرگی را در ولایت قطنن امروزی از نظر ساحه جغرافیائی اشغال کرده است.

دراثر بسط حفریات امسال در آتشکده بغلان زینه بزرگ آتشکده بصورت کامل ظاهر گردید. این زینه در حدود ۳۰ یا ۳۵ متر یا بیشتر بلندی داشت و در زمان آبادی در حدود (۱۵۰) پته داشته حصص فوقانی آن در اثر کاوشهای قبلی هویدا شده بود ولی پته ها حد به حد خرابی های داشت امسال در قسمت های پایان تراز سطح سرک عمومی مزار شریف که از پای تپه میگردد حفریات بعمل آمد. سرک در آن حدود تخریب شد و تقریباً هفده پته دیگر پایان تراز سطح سرک و سطح جلگه کشف گردید که خوشبختانه بخوبی محافظه شده است پته های این زینه بزرگ هفت متر عرض دارد و از سنگهای آهک سفید حجاری شده.

موضوع مهم دیگر که در اثر حفریات امسال بشهود پیوست کشف دیوار بزرگ و ضخیم سمت شرقی آتشکده است که متصل سرک موجوده مزار شریف آشکار گردید و واضح ساخت که آتشکده بغلان از چهار سمت بادیه های بزرگ و ضخیم محاط بوده حد به حد برج های متعدد داشت و دیوار برج ها و کنگره ها از خارج شکل حصار یا قلعه مستحکم به آتشکده مذکور داده بود.

دوم- حفریات مندیگک:

در ۵۰ کیلومتری شمال غرب قندهار در علاقه (خاک ریز) در سمت شرقی

(شاه مقصود) در حوزة رودخانه (کشك نخود) که جریان سیلابی دارد عموماً خشک می‌باشد تپه‌ئی افتاده بنام (مندیکك) که حفريات قبل التاریخ از طرف موسیو «کزال» عضو هیئت باستان‌شناسی فرانسوی در افغانستان در آنجا شروع شده و اینک امسال دوره هفتم حفريات آن به پایان رسیده تپه (مندیکك) در حدود ۳۰ متر از سطح جلگه ماحول بلندی دارد و این بلندی تپه در نتیجه يك سلسله آبادی‌ها و خرابی‌ها و آبادی‌های مجدد در دوره‌های طولانی قرون هزاران سال گذشته بمیان آمده زیرا (مندیکك) روی هم رفته از ۱۳ طبقه آبادی‌های اعصار مختلف نمایندگی میکند که به احتمال قوی از ۵ هزار سال ق-م شروع و به یکنیم هزار سال ق-م خاتمه یافته و مراتب مختلف دوره بروز یا (مفرغ) را نشان میدهد.

راجع به آغاز حفريات و کاوش مقدماتی بصورت يك شق عمودی و تسلسل آبادی‌های مختلف این تپه مطالبی در سالنامه سال گذشته نشر شده . روزنامه تایمز لندن در شماره ۳۰ دسامبر ۱۹۵۵ خود بقلم نامه نگار مخصوص خویش مقاله ای تحت عنوان (نظری به اوضاع ماقبل تاریخ در افغانستان) نشر کرده و مقاله نویس در آغاز مقاله خویش نوشته بود که (مندیکك) در مسیر رودخانه (کشك نخود) که فعلاً خشک و بی آب است واقع شده و چندین قلعه و دهکده‌ها هم در آن نواهی است که آب مورد احتیاج خویش و چاره زمین‌های زراعتی خود را از نهرهای زیرزمینی میگیرند که در افغانستان آنرا (کاریز) میگویند .

از قرائن چنین معلوم می شود که زمانی این وادی‌های لم یزرع آباد و معمور بوده باغ‌ها بسیار و زمین‌های زراعتی ساحه وسیعی را اشغال کرده بود رودخانه کشك نخود در بستر وسیع تری جریان داشت و آب بیشتر بود و زمین‌های زیادی را در اطراف مسیر خود سیر آب میکرد سپس زمانی رسید که آب کم شد و در نتیجه این علاقه حاصل خیز رو به خشکی گذاشت و مردم مجبور به نقل مسکن شدند . احتمال بسیار میرود که این کوايف جوی در حدود یکنیم هزار سال

ق م صورت گرفته باشد زیرا آخرین مرحله اشغال مندیگک مقارن همین زمان است .

هفتمین دوره حفريات مندیگک امسال درخان ازاول میزان شروع وبه ۲۶ قوس خاتمه یافت. درین دوره هم درخود تپه کلان و مرکزی مندیگک وهم در یک سلسله تپه های کوچک دیگر که اصلا ارتفاعی از سطح جلگه نداشته و در اثر مرور زمان و آب بردگی ها به زمین هموار شده اند و علی العموم در سمت جنوب غربی تپه مرکزی واقع شده اند حفريات و کاوش های امتحانی بعمل آمده نتیجه بی که ازین کاوش ها بدست آمد عبارت ازین است که علاوه بر اصل تپه مندیگک دامنه رهايش و زندگانی مردمان در ادوار قبل التاریخ در حوالی ۳ هزار سال ق م در نقاط دور و نزدیک ما حول تپه انبساط داشت .

قراریکه در سالنامه سال گذشته شرح دادم از تپه مندیگک عمارت بسیار بزرگ با تعبیه قطار نیمه ستون ها یا پایه ها که از خشت ساخته شده کشف گردید. وجود این عمارت که از عمر آن هزار سال از امروز میگذرد در ادوار قبل التاریخ این مناطق بی سابقه است. بی سابقه ازین جهت که عمارت اصلا بزرگ و بایک نقشه و پلان معین و مرتبی ساخته شده. هنوز واضح گفته نمیتوانیم که مفکوره اداری اجتماعی، مذهبی کدام یک این بنا را بمیان آورده و لی خود بنا بذات خود یک مرکزیت و یک قدرت و یک آمریت را ثابت میسازد. در اثر حفريات امسال آثار دیواری بزرگ و ضخیم به طول تقریباً یک کیلو متر در دورادور این بنا ظاهر شده است و اثبات میکنند که عمارت فوق الذکر یا حصار خود شکل یک (قلعه مستحکم) داشته و عمارت مرکزی رادیواری با کنگره ها محافظه میکرد. این عمارت با این حصار روی تپه بی که از خرابی های آبادی های گذشته تشکیل نموده است نشان میدهد که مردمان دورهای قبل التاریخ از روز ورود خود در اینجا (شاید در حوالی ده هزار سال ق م آمده باشند) به ساختن آبادی های پرداخته و دوره به دوره به عصری رسیده اند که زندگانی ایشان داشتن مرکز مستحکمی را ایجاب

میکرد. این مرکز مستحکم در حوالی ۳ هزار سال قبل روی تپه بمیان آمد و مردم در اطراف آن مسکون شدند چنانچه شواهد و بقایای رها یشگاه ابنا در نقاط متعدد مخصوصاً در ساحه جنوب غربی تپه مرکزی کشف گردید. پس همان طور که نامه نگار لندن نیوز سال گذشته حدس زده بود در نتیجه کاوش‌های امسال واضح شد که در مندیگک و ما حول آن مردمان زیاد زندگی داشتند و کثرت اهالی دلالت به سرسبزی و شادابی این علاقه میکند و شادابی علاقه بسته به آب فراوان است و در نتیجه حتما رودخانه کشک نخود که حالا تقریباً خشک است در حوالی ۳ هزار سال ق.م.آب فراوان داشته و شاید این آب تا حوالی ۱۵۰۰ سال ق.م.هم به اندازه کفافی بوده و بعد طوری کم و خشک شده که مردم مجبور به ترک مساکن خویش گردیده اند و مندیگک متروک گردیده است.

سوم: - هیأت ایتالوی و نقشه حفریات آیند ۵ در غز نی:

قراریکه در اخبار و جراید نوشته شده است از چند سال باینطرف در اثر خواهش دولت جمهوری ایطالیا بالاخره حکومت افغانستان به دانشمندان ایتالوی اجازه اجرای بعضی کاوش‌های عملی در برخی نقاط افغانستان اعطا کرده است. حقیقت امر این است که موزه کابل به موافقت وزارت معارف و مجلس عالی وزراء و صحنه ذات اشرف ملوکانه با پرو فیسر توجی رئیس انجمن ایتالوی مخصوص مطالعات شرق میانه و شرق دور قراردادی به امضاء رسانیده که قرار آن دانشمندان این موسسه در دو نقطه افغانستان غزنی و لغمان مخصوصاً در خرابه‌های شهر غزنی پایتخت غزنی و نیان حفریات کرده می‌توانند.

امسال (۱۳۳۵) در ماه سنبله پرو فیسر توجی رئیس انجمن شرق ایطالیا و قبل از پرو فیسر (بومبیاچی) یکی از همکاران او که در آیند سمت مدیری هیئت باستان شناسی ایطالوی را در افغانستان خواهد داشت بکابل آمده و اینجانب با ایشان گردش‌هایی به غزنی بعمل آوردم درین گردش‌ها

هدف دو چیز بود: یکی مطالعه آبدات روی خاکي و بیشتر دقت در کتیبه های کوفی و دیگر تعیین محل حفريات آينده .

شبهه نیست که در غزنی در بقایای آبدات عصر غزنویان چه در منارها و چه در سنگ نبشته های مقابر نوشته ها به رسم الخط عربی و کوفی باقی مانده همان طور که کتیبه های عربی متنوع و از نظر سبک به دور های مختلف تعلق میگیرند سنگ نبشته های کوفی هم متنوع است و خاطره ها ئی تقریباً از آغاز سلطنت دودمان ناصر را تا اخیر آن دوره بیاد میدهد. موسیو بومیاچی در چند روز محدود اقامت خود در غزنی در برخی از کتیبه ها دقت بعمل آورد و برخی کتیبه های دیگر را بار اول مطالعه نمود.

همه میدانیم که در غزنی هنوز دو منار موجود است که قسمت استوانه ئی شکل فوقانی آنها در عصر امیر حبیب الله خان شهید افتاده و حصص ستاره ئی شکل آن باقی مانده . این دو منار هر کدام در حصص فوقانی ۱۶ پهلوی هشت رخ خود کتیبه ها ئی به رسم الخط کوفی دارد .

مدققان افغانستان (مخصوص مرحوم شیخ محمد رضا) از حوالی تقریباً چهل سال قبل که به مطالعه آبدات غزنی متوجه شده اند بدون اشتباه یکی از منارها (آنرا که به شهرک غزنی نزدیک است) به بهرام شاه غزنوی و دیگری را که (بهروضه سلطان محمود قریب است) به سلطان مسعود یا مسعود سوم بن ابراهیم نسبت داده اند .

مدققان خارجی که از سالهای جنگ اول افغان و انگلیس (۱۸۳۹) باینطرف در اطراف غزنی و آبدات آن تحقیقات کرده اند در خواندن کتیبه ها دچار اشتباهات زیادی شده اند . «راونسن» انگلیس کتیبه های منارهای غزنی را در ۱۸۳۹ طوری خوانده که با حقیقت امر بسیار دور است . موسیو گودار که در ماه جولائی ۱۹۲۳ مدت کوتاهی در غزنی اقامت داشت محض بعلت اینکه لقب (یمین الدوله) را در کتیبه اول الذکر دید آنرا به یمین الدوله ابوالقاسم محمود نسبت داد و اشتباه او موسیو فلوری را هم بیراهه برد حال آنکه مسئله بسیار واضح است که لقب (یمین الدوله) بین محمود و بهرام شاه مشترک بوده و بالاتر

از همه خود نام بهرامشاه در کتیبه واضح خوانده میشود. بهر حال موسیو (سوردل) یکتفر از دانشمندان دیگر فرانسوی که ۶۵ سال قبل برای مطالعه مسکوکات اسلامی موزه کابل به افغانستان آمده بود مختصر مطالعه‌ئی در باب منارهای غزنی و منار دولت آباد بلخ هم بعمل آورد و اشتباه موسیو گودارو فلوری را تصحیح کرد. قراریکه اینجانب ناموسیبو میاچی کتیبه منار اولی را مطالعه کردیم مضموق نوشته کوفی آن بدون چون و چرا قرار آتی است :

«بسم الله الرحمن الرحيم . السلطان الاعظم ملك الاسلام يمين الدوله و امين الملة ابوالمظفر بهرامشاه خلدالله ملكه .»

منار دوم که از شهرک غزنی دورتر و به روضه سلطان محمود نزدیکتر است بصورت متعق القول به علامه الدوله مسعود ابن ابراهیم یعنی مسعود سوم نسبت داده شده است. اسم و لقب مسعود و پدرش ابراهیم واضح در کتیبه خوانده میشود. معذالك از ۱۸۳۹ با بنطرف که «راول نسن» انگلیس با راول این کتیبه را خوانده تا انسال که با پروفیسر ایطالوی موصوف به غزنی رفتم در تمام نشرات داخلی و خارجی کسی در ترتیب صحیح کلمات دقت بعمل نیاورده بود و بگمان اینجانب و دانشمندان ایطالوی موسیو بومیاچی هنوز هم سه کلمه در کتیبه مذکور بست که در خواندن آن اطمینان نداریم.

این منار مانند منار بهرامشاه هشت رخ دارد و هر رخ دارای دو پهلوی میباشد اینک با نهادن ارقام مضمون هر رخ را در میان قوسین میگیریم به این ترتیب صورت قرائت و کتیبه با ترتیب کلمات و کلماتیکه مشکوک است واضح خواهد شد.

(۱) (بسم الله) (۲) (الرحمن الرحيم) (۳) (السلطان) (۴) (الاعظم) (۵)
 (ملك السلام) (۶) (علاء الدوله) (۷) (ابوسعبد) (۸) (مسعود) (۹) (بن ظهیر)
 (۱۰) (الدوله) (۱۱) ابی مظفر) (۱۲) (ابراهیم) (۱۳) (+ +) (۱۴)
 (+ امیر) (۱۵) (المومنین خلدنا) (۱۶) (الله ملكه) علاوه بر تجدید نظر در متن کتیبه‌های منارها نوشته‌های کوفی بعضی محرابها و الواح بعضی مقابر

هم طرف مطالعه قرار گرفت . در مسجد جمع اولیا مجراب بسیار قشنگی از سنگ مرمر موجود است ، نوشته کوفی آن از نظر روش رسم الخط برای خواندن کتیبه منار مسعود سوم کمک زیاد میکند . این مجراب در عصر سلطنت سلطان ابراهیم پدر مسعود سوم ساخته شده در این منار کلمه شریفه :

لا اله الا الله محمد الرسول الله وآیه شانزدهم سوره عمران : بسم الله الرحمن الرحيم
 شهيد الله انه لا اله الا هو والملكه واووال العلم قائماً بالتمسك لاله الا هو العزيز الحكيم
 تا «سريع الحساب» خوانده می شود هکذا بخط رقا ع بسم الله الرحمن الرحيم
 انما يعمر مساجد الله من امن بالله واليوم الاخر و اقام الصلوة وآتى الذكوة
 هم نقر است .

بفاصله تقریباً ۵۰ متری جنوب شرق منار مسعود سوم در بقعه بی موسوم به سلطان خلقوم که عملاً آنجا را آرامگاه سلطان ابراهیم می پندارند در قسمت فوقانی مجرابی که در زمین گور است مضمونی به این عبارت :
 (وانصر السلطان الاعظام ابوسعید مسعود خلدیه) خوانده شده این مضمون قبل برین هم خوانده شده بود ولی آنچه مورد توجه واقع شد این است که عین این مضمون در منار مسعود سوم هم موجود است از زمان همین سلطان ابراهیم مجراب دیگری در سمت غرب شهرک موجوده غزنی در محلی موسوم به «بام بهشت» بمطالعه رسید که دران این عبارت مرقوم است : «معین الدین منیث المسلمین ابی مظفر ابراهیم»

پارچه سنگ دیگر در انبار سنگ نبشته های قدیمه بنظر رسید که در آنهم نام سلطان ابراهیم موصوف به عبارت ذیل آمده است : «محمد السلطان قاهر الملوك سعید السلاطین ابوال مظفر ابراهیم» چون سلطان ابراهیم بن مسعود بن ابوالقاسم محمود در حدود ( ) سال سلطنت کرده و دوره سلطنت او بسیار طولانی بوده آثار عمرانی بخصوص بصورت مجراب ها بیشتر در غزنی بنظر میخورد و چند پارچه فوق چند نوته ایست که این مطلب را تأیید می نماید .

در طی همین مسافرتها ضمناً به تشکیل و افتتاح موزه کوچکی هم در غزنی در باغچه آرامگاه سلطان محمود توفیق دست داد این موزه مخصوص هنر و مظاهر هنری اسلامی عصر غزنویان است. درین موزه کوچک دو پارچه حجاری بسیار مهم به معرض نمایش گذاشته شد؛ یکی لوحه ایست که سه نفر سپاهیان یا غلامان خاص سلطانی را با لباس و سلاح عصر نشان میدهد و اهمیت آن در این است که پیکرها شباهت کلی به تصاویر رنگی دیواری دارند که چند سال قبل از «لشکرگاه» از جوار شهر تاریخی بست از کنار های مسیر هیرمند کشف گردیده و غلامان خاصه یا اخص الخصاص سلطانی را معرفی می نماید.

پارچه دیگر لوحه مرمرینی است بطول ۱۶۰ (یک متر و شصت سانتی) و عرض (۸۰) سانتی. این لوحه سنگ بزرگ در دوروی خود نقوش برجسته دارد که به سبک بسیار قشنگ حیوانات تخیلی شیرهای بالدار و حیوانات دیگر نشان میدهد. در شماره ۳۹ سال ۷ مجله ژوند و ن در مقاله ئی تحت عنوان «پیکر سازی در عصر غزنویان» راجع به این سنگ هم چند سطر ی نوشتیم. این لوحه و بسیار لوحه های دیگر در غزنی مشاهده رسید که در دوروی آن مجالس شکاریا اشکال حیوانات و پرندگان حجاری شده و طبعاً در قصرهای سلطنتی در هر محلی که مورد استعمال داشته اند در جاهائی بکار می رفتند که ناظرین از هر دو طرف نقوش را دیده میتوانستند. مطالعه این لوحه قشنگ و الواح دیگر مطالعه کننده را متقاعد میسازد که در پیکر سازی عصر غزنوی نفوذ هندی و ایرانی مشهور است و روش پیکر سازی دوره ساسانی تاثیر زیاد دارد و هر قدر نفوذ صنعتی هندی و ایرانی بیشتر و خوبتر بهم ترکیب شده باشد خوبتر روش ممیزه سبک هنری غزنوی را در پیکر سازی وانمود میکند.

چیز دیگری که امسال در طی همین مسافرت هادر غزنی مکشوف شد دروازه ضخیم و کلفت و کهنی است آهن کوب و میخ کوب و خوشبختانه با این کتیبه ئی که روی یکی از نوار های آهنی موجود است (شهر

ربیع الاول من مشهور سنه خمس و اربعین و سماء) معلوم میشود که، دروازه مذکور در سال (۶۴۵) هجری قمری در حدود ۷۴۱ سال قبل ساخته شده و این تاریخ مارا به سالهای بین وفات چنگیز و سلطنت هلاکو قرار میدهد و چنین استنباط میشود که دروازه مذکور که در مدخل باغچه آرامگاه سلطان محمود تازمان سلطنت امیر حبیب الله خان شهید قرار داشت در دوره سلطنت اولاده چنگیز ساخته شده است. این دروازه نفاست ندارد، صغیم و کسلفت و سنگین است و آهن کوبی و گل میخکوبی طبق مقتضیات عصر مفکوره محکم بندی مدخل یک محوطه و یایک بنارا نشان میدهد.

هیأت باستان شناسی ایتالوی بعد از مطالعه اوضاع خرابه های غزنی برای کاوش های مقدماتی سال آینده سه نقطه ذیل را تعیین کردند: (۱) محوطه اطراف بقعه سلطان حلقوم (بقعه سلطان ابراهیم) که متن کتیبه کوفی محراب داخل بقعه را قبل برین دادیم احتمال می رود در اینجا بقایای مسجدی از بنا های عصر سلطان مسعود سوم پسر سلطان ابراهیم ظاهر گردد. (۲) در جناح شرقی بقعه سبکتگین در امتداد تپه ای که در حاشیه شمالی منارها حائل است برجستگی موجود است که دست نخورده بصورت امتحانی کاوشی در اینجا هم بعمل خواهد آمد. (۳) در سمت غرب شهرک موجوده غزنی عقب عمارت حاضره هوتل در مجاورت بقعه امام حداد غندی هائی است که مجموع آنرا امروز (بام بهشت) گویند. در مجاورت قریب بقعه امام حداد یکی ازین غندی ها برای حفریات انتخاب شده روی این غندی از پارچه های سفالی شواهد زیاد دیده میشود و تاجائی که دقت بعمل آمد پارچه های سفالی مذکور به دور کوشانی های بزرگ (قرن اول و دوم و سوم) مسیحی تعلق دارد.

چهارم - هیأت باستان شناسی هندی و در ماه ثور سال ۱۳۳۵ معاینه آثار تاریخی و باستان شناسی در هیأت باستان شناسی امتداد ۴ هزار کیلو متر در افغانستان هندی تحت ریاست (داکتر راما چندرا) بکابل آمده و بعد از تماس و کسب اجازه از وزارت معارف

بفرض معاینه و مطالعه نقاط تاریخی و باستان‌شناسی افغانستان به مسافرت طولانی بشکل يك دوره مفصل در تمام افغانستان اقدام کردند. شباغلی محمد سرور نادری عضو و نماینده موزه کابل هیئت مذکور را در این گردش علمی همراهی کرد. هیئت هندی در حدود دو نیم ماه در افغانستان ماند و مسافرت ایشان در حدود چهار هزار کیلو متر را دربر گرفت شبیه‌ئی نیست که میان افغانستان و هند در بین سال‌های اخیر هیئت‌های فرهنگی و باستان‌شناسی تبادل شده موزه کابل پارچه‌هایی از آثار انتخابی موزه در کلکته و دهلی جدید بفرض نمایش گذاشت و از طرف هند يك دفعه (داکتر ویلر) مدیر عمومی سرویس باستان‌شناسی هندی در راس هیئتی در ۱۹۶۶ بکابل آمده بعد از استقلال هند که باستان‌شناسی آن مملکت هم در دست ادانشمندان خود هندوستان افتاد هیئتی تحت ریاست (داکتر رام‌چندرا) معاون مدیر عمومی باستان‌شناسی هند در ماه آور ۱۳۳۵ وارد کابل گردید مقصود این هیئت مطالعه آثار هنری و تاریخی افغانستان و نتیجه اکتشافات باستان‌شناسی در موزه کابل بود زیرا موزه کابل با آثار قیمتی خود از نظر مکاتب هنری و آثار هم‌کل تراشی و مسکوکات و قطعات عاج و غیره اشیای منحصر بفردی دارد که مطالعه آن برای مدققان کشورهای همسایه ضمناً هند بسیار مفید است.

خلاصه هیئت مذکور در گردش‌های خود از نقاط تاریخی ذیل دیدن کرد: در هده، هفت میلی جلال‌آباد خرابه‌های معابد بودایی و استوپه‌ها تپه کلان هده، برج کافر‌ها (بقایای استوپه‌های بودایی) در غزنی مقبره حضرت حکیم سنائی، مناره‌ها، مقبره سبکتگین آرامگاه محمود مطالعه سنگ نبشته‌ها در تحویلخانه موقتی در جوار موی مبارک و عکس برای ابدات و سنگ نبشته‌ها و غیره در بین راه غزنی و قندهار برج تیرانداز شهر صفا، تپه‌ئی به ارتفاع ۷۰ فوت.

در قندهار چهل زینه خرابه‌های شهر قدیم قندهار، ده مراسی غندی در پنج وائی در فاصله ۱۶ ملی جنوب قندهار، شمشیر غار تپه سپروان، سنگ‌های

منقش بالشکال آهوها در حکومت دهله در ۱۶ ملی شمال شرق قندهار مندیك
 و فاصله ۲۰ میلی قندهار. این مندیك همان تپه است که در آن شواهد قبل تاریخ
 مربوط به ۳ هزار سال ق م کشف شده است بین قندهار و گرشک تپه‌های
 کشک نخود لشکر گاه و بقایای آبادی‌های عصر غزنویان کمان معروف بست
 خرابه‌ها و بالا حصار ویرانه بست در خود گرشک بالا حصار آن که بنام
 (قلعه کهنه) یاد میشود.

بین گرشک و فراه تپه‌های قدیم دل‌ارام در فراه و بروج کک کهزاد
 در ۱۲ ملی شمال شرق فراه - تپه برنتوت - بقایای شهر متروک و قدیمی فراه
 در شین‌دند یا سبزاوار قلعه دختر که بر فاصله چهار میلی شرق شین‌دند بر
 فراز کوه واقع است و دیوارها و بروج آن قابل ملاحظه است.

در هرات - مسجد جامع هرات، گنبد سبز، منارهای مصلاى هرات .
 گازر گاه، مزار حضرت خواجه عبدالله انصاری مزار ملا حسین واعظ
 کاشفی و فخر رازی و مولینا عبدالرحمن جامی و دیگر آبدات و متروکات آن
 شهر تاریخی در اطراف هرات تپه‌های اسلام قلعه و در ۷۰ میلی غرب شهر
 در حکومت غوریان از تپه‌های پل گرد.

در چشت آبدات دوره غوری و در ۵۰ میلی جنوب شرق او به از کتیبه
 معروف تنگی از (تنگی عذاب) دیدن کرد این کتیبه مورد توجه جمعی
 از دانشمندان قرار گرفته ولی هنوز واضح نشده است که به رسم الخط آرامی
 یا کدام رسم الخط قدیمی دیگر میباشد .

در میمنه - بقایای نیمه ویران بالا حصار بین آقچه و مزار شریف تپه‌های
 مختلفی در عرض راه موجود است منجمله از تپه (نملک) که در آنجا مختصر
 کاوش از طرف هیئت فرانسوی بعمل آمده مطالعاتی نمود.

در بلخ : بقایای معابد و استوپه‌های بودائی توپ رستم و تخت رستم
 بقایای آثار اسلامی اخیر تیموری مثل مسجد خواجه محمد یار سا در عرض
 راه بلخ و مزار شریف بقایای استوپه‌ئی معروف به (چرخ فلک)

درمزار شریف : از روضه مبارک حضرت علی کرم‌الله‌وجه عکس برداری بعمل آمد و از موزه شهر دیدن نمودند هکذا از تپه زاهدان (۵ میلی شهر) تپه‌های اطراف نایب آباد (۲۵ میلی شرق شهر) در خلم قدیم (تاشقرغان) از تپه‌های شهر بانو درسمنگان (هپیک) از مقاره قره‌کمر (۱۵ میلی شمال غربی مرکز سمنگان) از استوپه سنگی و معابد بودائی (۵ میلی جنوب غربی شهر) بین راه هپیک و پل خمی هیأت هندی وارد سرخ کوتل شده و آتشکده بغلان را معاینه نمود بین پل خمی و قندوز از تپه ناقلین (۲۸ میلی پل خمی) ژوبین قلعه (۱۸ میلی جنوب قندز) را دیدن نمود .

در گرد و نواح قندز از نقاط دیگری هم مطالعه بعمل آورد مثل تپه‌های شاخ تپه بالا حصار قندز تپه‌های یوربینی و غیره .

در بامیان- آثار بودائی، و هیکل‌های بزرگ ۵۲۳۵ متری بقایای معابد خرابه‌های شهر غلغله و ضحاک مورد توجه هیأت مذکور واقع گردید هیئت هندی پمد از بامیان از بعضی مجسمه‌های که اخیراً در شیخان‌خیل گل‌بهار ۸۰ کیلومتری شمال کابل کشف شده، دیده‌نموده و بکابل عودت نموده در کابل محتویات موزه کابل و مطالعه مسکوکات و آثار و مجموعه‌های عاج چندین روز هیئت هندی را مصروف ساخت. راپورت مقدماتی گردش‌ها و مطالعات هیأت باستان‌شناسی هندی بصورت رساله به ماشین گستدر تحت عنوان (مشاهدات باستان‌شناسی در افغانستان) به چاپ رسیده است .

پنجم- کاوش‌های مقدماتی در پای دیوار کهن بلخ :

چند سال قبل هیأت باستان‌شناسی امریکائی که از طرف موزه پنسلوانیای شهر فیلادلفیا وارد افغانستان شده کاوش‌های در پای دیوارهای کهن بلخ بعمل آمده موسیولو بر مهندس هیئت حفاریات فرانسوی امسال بهار کاوش مختصری در یکی از نقاط دیوار مذکور که به (برج عباران) متصل می‌باشد بعمل آورد؛ مقصد ازین کاوش‌ها تحقیق در باب شکل ساختمان دیوار حصار مخصوصاً تعیین عصر و زمان ساخت آنست و امروز در ماحول نقطه‌ای که بلخ

خوانده ميشود بخصوص در ضلع جنوبي آن بقاياي ديوار و بر و ج كهنه موجود است كه در يك نقطه محل عبور و مرور را كه برج هاي هم به دو طرف خود دارد دروازه نوبهار گویند . در اثر

تحقيقاتي كه از طرف موسيولو بر مهندس هيات باستان شناسي فرانسوي بعمل آمدنچنين استنباط ميگردد كه اين ديوار هاي ضخيم و كلفت موجوده در دروازه هاي اسلامي ساخته شده ولي يك نکته قابل دقت است كه ديوار هاي عصر اسلامي روي تهاداب و بقاياي ديوار عصر كوشاني بنا يافته يعني ديوار هاي حصار كهن بلخ موجوده به عصر كوشاني

شاه غلي كهزاد

هاي بز رگ پي ريزي وساخته شده و در ادوار اسلامي روي بقاياي همان ديوارها حصار جديدي بلند كرده اند . البته اين مطالعه فقط در يك نقطه محدود در حواله متصل بپرج عياران بعمل آمده و تعين قدامت ديوارها و چگونگي ساخت آن مطالعات مبسوطي ميخواهد .

فی نواز تاریخ

پیام شاعر افغانی پروانه پروان بزندان خان بزرگ
پیشوایی آزادگان. سلام به عبدالمغفارخان به مظهر
آزادی و یاران وی که در بند افتاده اند .

در یکی از قلل خیبر که چون گرهی مرموز بر رشته لیل و نهار پیچ خورده
و مانند مثنی پولادین در قبال حوادث گره گردیده ، در آنجا بر تارک خاره
سنگی سیاه و عنود شاهبازی آشیان بسته است .

آنجا که همیشه سنگهای آن با ستاره و سپهر درستیز می باشد .
آنجا که همیشه حوادث، آشفته و بیبک، دیوانه و سرکش هجوم آورده ولی
در پای خاره سنگهای ثابت و استوار آن خرد و متلاشی شده نالان و گریزان
بازگشته است .

بر تارک آن سنگ سیاه، در آن فضای خاموش و آرام، شهباز کهن سال،
قرنها با شمال های سرد و گرم خو گرفته و با ابرهای دریا بارستیزه کرده
و در تابش گرمای سوزان آفتاب بسر برده است .

برهائش از بیری فروریخته ولی هنوز در کاسه فرورفته چشمانش دو تار
نگاه مانند دو مشعل فروزان می درخشند و بر حوادث چنان خیره نگاه میکند
که مردی معمر و منحنی بر بازی کودکانه اطفال خویش خیره شده باشد و او
فرزند قرون و زاده اعصار است . افسانه روزگار را شنیده و فریب جهان
را دیده است .

او تاریخ خیبر است و خیبر معبر تاریخ حوادث بزرگ مشرق است .
و مشرق سرچشمه تاریخ جهانست .

او بیاد دارد که سواران ناصر دین الله سبکتگین، چون شمال های تندجبال
هند و کوش از گردنه های خیبر سرازیر می شدند .

بیاد دارد که جهانگشای زابلی و یمین الدوله و امین الملّه ، خداوند گار
دو هزار و پنجاهد پیل جنگی، و فرمانده صد هزار نیزه دار بستی، و بلخی و طغخاری
و زابلی و خراسانی از دره های آن عبور می کرد .

بیاد دارد که روزی از این راه پیکر بخون آغشته سلطان بزرگ فرما نفرمای فیروزکوه و فیروز کاخ ، خدیو بحرور شهاب الدین غازی را در میان نیزه های خون آلود و نگوئسار سالاران و سپهبدان غضبناک وی بغز نه می بردند .

بیاد دارد که لشکریان خسته خوار زمشاه در زیر علم غبار آلودوی در پناه سنگهای این سرزمین در مقابل خان خونخوار مغل از مدنیت عظیم و مردم نیم جان و شهرهای سوخته و دولت های ویران مسلمانان مدافعه می کردند .
بیاد دارد که روزی محمد ظهیر الدین بابر در تغرور فتح و چپانگیری بافر و جلال سلطنت از این جا عبور کرد دوازده سرهای مردمان آزاد کله منارها بر افراخت و روزی دیگر تابوت وبرا با سرافکنندگی و سکوت از آگره بشیر دروازه نقل دادند .

بیاد دارد که همایون ، شاهنشاه مغل ، در مقابل حمله های مردانه شیرشاه بزرگ چگونه از یادرافتاد و راه ملتان گرفت و آنکه خود را فرمانده دریا و زمین میدانست فراری و متواری شد .

هنوز صدای تازیانه بردلان نیروی احمدشاه ، شاهنشاد درانی ، که شبگیر از معبر خیبر میگذشتند در گوش وی باقیست .
تا اینجا آنچه گفتیم شمه از ماجرای جها نکشایان بود .

اما بیاد دارد که روزی از همین راه شیخ هجویری چراغ توحید را از غزنه به لاهور می برد .

ابوریحان فلسفه و حکمت را ، معین الدین چشتی خرقة و سجاده را ، اقصی - القضاة میراسلم هراتی شرع و عدالت را ، میرزاهد پسرش منطق و جدل را ، امیر خسرو شعر و سماع را ، ملا عبدالحکیم کاکر و قطب الدین کاکلی طریقت و تصوف را از این طریق بشهرستانهای لاهور و امثال آن انتقال میدادند .
اگسئون که دیگر شهباز خیبر از پرواز مانده - تاریخ زمانه در جامه نئی نوازی کهن سال اخبار و حوادث پیشونستانرا با نوای نئی در گوش وی می رساند .

او بار از این نوا آشناست چه بسا شبانگه و بامداد که این نوا را از شبانان شمشاد شنیده و اسرار آنرا در یافته است .

امشب شنیدن این نوای حزن انگیز در شهپاز بلند پرواز آزاد منش گردون خرام گیتی نور دراز آشنای خیبر تأثیر دیگر دارد و از خشم منقار بزمین می کوبد و بال می افشاند زیرا از این نوابوی خون می آید - آهنگ ماتم دارد - پیغام حبس آزادگانست . خبر اسارتست، اسارت مردم سرزمینی که آزادی مطلع صبح و اسارت مقطع شام زندگی آنهاست . مردمیکه تاریخ آنها بخون دشمنان آزادی رنگین بوده و هرسنگ آن لوح مزار آقایی مستعمران گردیده است .

این است نغمه های حزن انگیز نی نواز تاریخ که بگوش شهپاز کهن سال خیبر میرساند و از زبان مردم پشتونستان حرف میزند بشنواز نی چون حکایت میکند:

برشکنج و چین خیبر یهن کرد	شامگاهان؛ پرده ابر سیاه
پرده تار یک تر از شام مرگ	ظلمتی آشفته تر از دود آه
در خلال آن غبار مرگ خیز	در دل آن ظلمت غم آفرین
ناله از دور می آید به گوش	جانگداز و سینه سوز و آتشین
نی نوازی پیش پیش کاروان	سوزها آمیخته با سازها
میکند با کلمک لرزان آشکار	از دل اعصار رفته رازها
همچو شمعی در هجوم تند باد	قامت رعنای او لرزنده بود
برف پیری از سرور ویش عیان	در نوایش آتش دل زنده بود
آتشست این بانگ نای و نیست باد	جان فدای کشتن و دل بردنش
«هر که این آتش ندارد نیست باد»	خوشراست از زندگانی مردنش
از گداز آن نوای آتشین	در نهاد خیبر آتش در گرفت
سر زمین شیر و اقلیم عقاب	مشتعل شد گونه دیگر گرفت
شاهبازی بر فراز قله سی	هر پرش میداد از عصری نشان
عمرها با چرخ گردان هم نبرد	قرنها با ماه و انجم هم قران

با ننگ برزد گفت از بهر چه باز ؟
 ناقة لیلی مگر پی شد که نی
 نی حدیث عشق پر خون می کند
 قصه های سوز مجنون می کند

(نی نواز)

گفت ای گردون گردان رام تو
 مرغ اندیشه بریزد بال و پر
 گر کند پرواز گرد بام تو
 کاش میگردید یکباره هلاک
 هر کجا در مرز ما چنیده بود
 کاش میگردید آغشته بخون
 هر چه از مردوزن آنجا زنده بود
 در هوای ما نمی بارید ابر
 در فضای ما نمی تابید ماه
 بر زمین ما نمی رستی گیاه
 در آبهای سرکش مواج او
 بر زمین ما نمی رستی گیاه
 آبهای سرکش مواج او
 خنده مستانه امواج او
 می فتاد از جنبش و جوش و خروش
 خشک می شد آبها
 خشک می شد خاک (مردان) تر بخون
 کاش میشد خاک (مردان) تر بخون
 بر نمی تابید از (شبقدر) ماه
 میجومی شد دودمان شیر شاه
 بر نمی تابید از (شبقدر) ماه
 خشک می شد بر لب (خوشحال) شعر
 کاش گوش ما نمی کردی سماع
 کاش روی ما نمی بودی سفید
 کاش گوش ما نمی کردی سماع
 این مزارع خشک می گردید خشک
 مرغ حق خاموش و بلبل بینوا
 این همه میرفت از کف لیک ما
 این مزارع خشک می گردید خشک
 این همه میرفت از کف لیک ما

با جهان خویشان می ساختیم

با غم خودشاد می بودیم و بس
 خلیلی
 شب ۳ سرطان ۱۳۳۵

نوت : آنچه مابین هلالین است از مثنوی حضرت مخدومنا مولوی
 جلال الدین بلخی است .

از چارگوشه جهان

سازگلی سید فقیر علوی

حوادث سیاسی بحدی فکرمردم عادی گیتی را بخود مشغول و منہمک ساخته که کمتر متوجه می شوند، درین جهان عجیب، اتفاقات و حوادث شگفت آور دیگری هم اتفاق می افتد که مردم بدان علاقمندی و دلچسپی بیشتر نسبت به موضوعات سیاسی نشان میدهند. مطالبی که در زیر این کلیشه میخوانید درعین حالیکه عجیب است، دلچسپ و سرگرم کننده نیز می باشد و امیدواریم بهمه حال مورد توجه خوانندگان ارجمند قرار بگیرد :

صرفه جوئی

انا کریستین ساکن جزیره موئن دنمارک، جلوغرفه خزانہ یکی از شهرهای وطنش شد و کتابچه ذخیره ای در دستش بود که حساب آن در سال ۱۸۵۶ گشوده شده و حاوی پنجاه و دو تالر (مسکوک دنمارکی) بوده، با ید بغاظر آورد که این پنجا و دو تالر در طول این مدت در دوران بانسکی قرارداد داشت اینک ازان تاریخ این پول با ربع واصل پولش به ۵۲۵۲ کرون دنمارکی

گرديده بود. بانك مذکور نه تنها دارائی صدساله اش را با احترام زیاد به دارنده حساب تقدیم کرد بلکه جایزه هنگفتی نیز ضمیمه آن ساخت .

يك قدم ديگر برای دانش آموزان

شاگردان پوهنتون «مینی زوتا» واقع ایالات متحده امریکا حالا می توانند، در خلال ایراد کنفرانس پروفیسر پوهنتون، با خاطر آرام بخوابند بدون آنکه کوچکترین خللی در فرا گرفتن درس شان اتفاق بیفتد، قصه ازین قرار است که شاگرد همینکه سرش را به پشت چوکی صنف تکیه داد، بصورت اتومات، دستگاهی بکار می افتد و همه تقاریر پروفیسر را ثبت می نماید. همینکه شاگرد از خواب برخاست، نوار را دور تبه میگرداند و مطالب از دست رفته را در حافظه می سپارد .

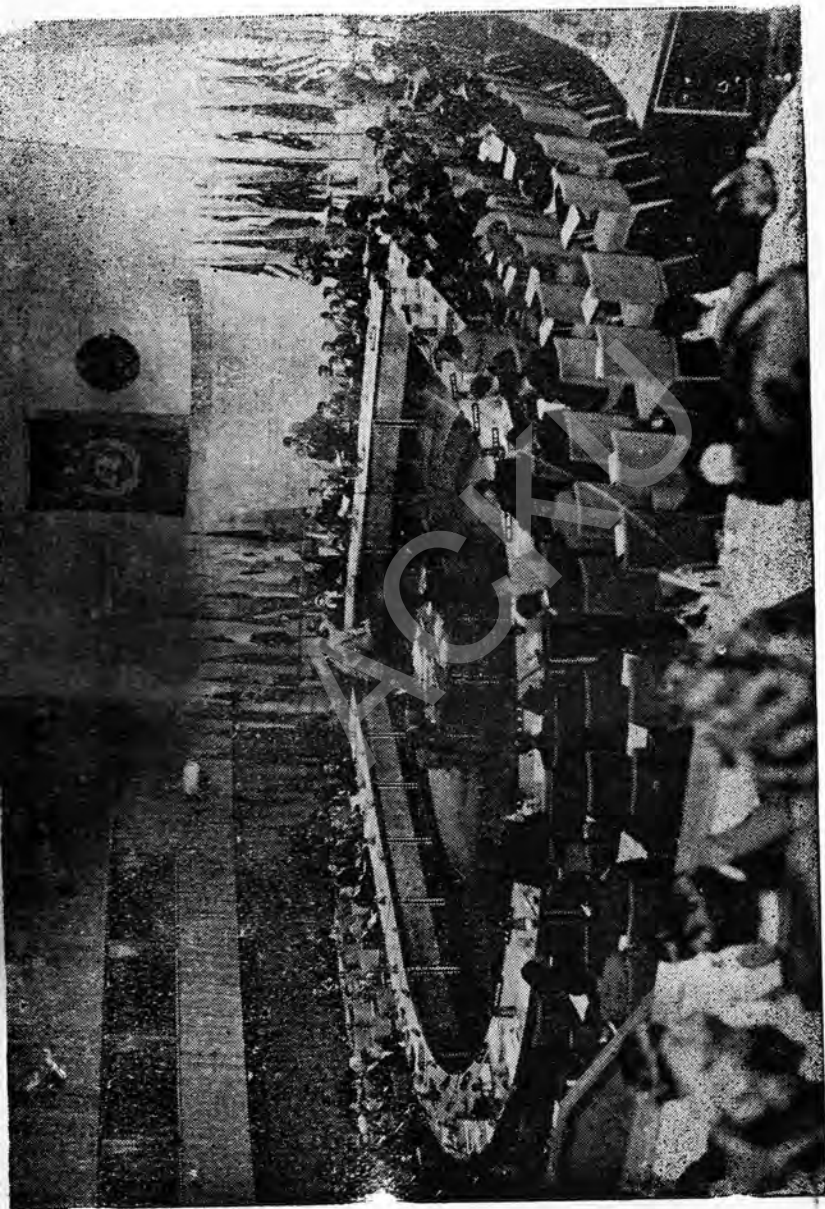
سیاحت بدور جهان

بشر، مخلوق عجیبی است، همیشه میکوشد طرق جدید و تازه ای ایجاد

کنند تا بدو نام مبتکر و مبدع بگزارند. ازان جمله، آنچه دلچسپی بشر را پیوسته تحریک کرده، سیاحت و جاناگردی است. درین جا است که ذوق ها و قریحه ها تغییر می کنند و هر یک برای خاموش ساختن این هوس به طرق مختلفی توسل می جوید .

يک اجتماع از نمايندگان جهان در دوسسه ملل متحد

از اختراعات سال

رادیوی جدیدالاخره ای که توسط شمع آفتاب جادج شده و مورد استفاده قرار میگیرد.

دور جهان بیمودن ذریعه کشتی ویا هواپیما، امروز بجدی موضوع بیش با افتاد و عادی شده است که مردم ماجراجو، دیگر حاضر نیستند بوسیله این چیزها تصمیم به سفری بگیرند روی این حساب است که هر هفته نمی گذرد که جهانگردان در پی آن می شوند از مظاهر زیبایی جهان بوجه شایسته و کاملی مستفید شوند و لهذا ذریعه بایسکل، موتورسایکل و امثال آن به چنین سیاحت ها می پردازند. اما اینک دوتن از جوانان کانادائی بنام روجر برتواند (عکس طرف چپ بعمر ۲۹ سالگی) و ژان یاول برنو به عمر بیست و چهار سالگی ذریعه اسب به سیاحت دور جهان شروع کرده اند و شما حیرت خواهید کرد اگر بفهمید که تاکنون چهل هزار کیلو متر را طی نموده اند.

سفرشان از مونترریال آغاز یافت و از اوتاوا که گذشتند تصمیم گرفتند دو قاره امریکا را طولاً بیمایند.

اسب های ایشان ناپیلون و کوکیت نام دارد و روزانه بیش از سی و سه کیلو متر را طی کرده نمی تواند، سفر دور جهان خود را در حدود پنج سال تخمین زده اند.

دلچسپ تر از همه این است که آن ها عزم قطعی کرده اند روزانه بیش از یونود صرف نکنند.

هکاتبه باشر لوك هولمس

اتفاقات بسیاری رخ میدهد که حتی امروز نیز در لندن نامه های میر میسد که به عنوان شر لوك هولمس خفیه پولیس معروف لندن معنون شده است، نویسندگان این مکتوب غالباً از ان اشخاصی بشمار میر وند که نمی توانند باور کنند که آخر شر لوك هولمس قهرمان داستانهای پولیسی کاتبان دایل نویسنده رومان های جنائی است که در سال ۳۰ چشم از جهان پوشیده. چون بسته خانه ها تکلیف خود را در برابر چنین نامه ها درست نمیدانند، لاجرم آنرا به شعبه دارالانشای یکی از شرکت های چاپ کتب رویت میدهد و خواهش می نماید تا پاسخی بدین نامه ها رقم کنند.

جواب این نامه ها غالباً با این جمله آغاز می یابد .
 «باوصف آنکه نمی دانیم فعلاً آقای شریک هولمس در کجا زندگی
 می کند...»

یک خانواده اصیل انگلیسی

خانواده «ویرو»
 بهترین شانس دارند
 که نماینده واقعی
 و درست امپراطوری
 بر تانیه شوند . یعنی
 هر کدام از اعضای
 این خانواده از یک کشور
 کامنولت نمایندگی
 کنند . مادر و پدر این
 خانواده و پسر بزرگ
 شان که گاوین نام
 دارد و بر فراز پنجم
 خواهر اوسترلیایی خود
 قرارداد ، در بر تانیه
 چشم بدنیآ کشوده ،
 و آن دو طفل خورده سالی
 که در آغوش مادر و
 پدر شان دیده می شود ،
 در ملا یا تولد شده اند
 و حالا خانواده «ویرو»
 به شهر دماغه امیدپرواز

می کنند تا نوزاد جدیدشان افریقائی باشد و بعد به استثنای کانادا و نیوزیلند چند نقطه مستعمره دیگر هنوز برای آنها «غیرمکشوفه» باقی میماند.

حیواندوستی انگلیسها

اخیراً در مورد حیواندوستی انگلیسها مقاله ای در یکی از جراید انگلیسی بچاپ رسیده که توجه تمام محافل را بخود جلب کرده است به این وجه که جمعیت عمومی انگلستان به ۵۱ میلیون نفر بالغ میگردد، درحالیکه شش و نیم میلیون گربه شش میلیون سگ، چهار میلیون پرنده کاناری و یک میلیون ماهی اکاریوم جزء حیواناتی است که مردم انگلستان برای تربیت و نگهداری آن لایسنس گرفته اند. و این بر علاوه آن یکعده حیوانات از قبیل شادی، عقاب خرس، شیر، پلنگ و تمساح است که بصورت خصوصی تربیت میکنند و شاید تعداد آن به صدها هزار برسد.

ریکارد در پیانو نوازی

«ولادیمیر سانتیوانینی» ایتالوی اخیراً موفق شده است ریکارد جهانی پیانورا بشکند و ریکارد جدید وضع کند. تا اکنون یکتن امریکائی شپام ببرد، موفق شده بود چهل و هشت ساعت تمام پیانو بنوازد، بدون آنکه تعطیل و توقفی در آن صورت بگیرد. اما اینک این ایتالوی توانست ۴۹ ساعت و یک دقیقه و ۲۷ ثانیه بطورلا ینقطع پیانو بنوازد و محض با نوشیدن قهوه و عصاره لیمو و آب معدنی تغذیه نماید. اما هیئت قضاوت بیچاره تر از همه بودند چونکه در فاصله هر هفت ساعت عوض می شدند و جای شان را قضاوت جدید میگرفت.

یک دستوراتازه

وزارت معارف جاپان دستور داده است که هیچ معلم نباید طول قامتش از یک متر و ۵۲ سانتی کوتاه تر باشد. وزارت معارف در اعلامیه که بدین مناسبت نشر کرده، توضیح داده که معلمان کوتاه قد، دونقص وارد می کنند یکی اینکه قدشان به تخته سیاه صنف نمیرسد و دیگر از متعلمین فرق نمی شوند و گذشته از آن، حیثیت و شئون معلمی با چنین قد و قواره جریحه دار میگردد.

س. هنرمند

در طی سال گذشته، مانند همه سالهای دیگر، دانشمندان برای رفاهیت و آرامش بشر، قدم‌های مؤثری برداشتند و به اختراعات بزرگی نایل گردیده‌اند که مهمترین آن انکشاف در ساحت استفاده از نیروی اتومی در امور صلح است، چنانچه همین حالا پروژهای روی دست گرفته شده که بر وفق آن از انرژی اتومی برای تنویر شهرها و تدویر فابریکه‌ها استفاده بعمل آرند و شاید چندسالی نگذرد که درین راه پیشرفت‌های مزید نصیب آدمی شود.

بهمه حال برای سرگرمی خوانندگان عزیز خود، بصورت مختصر به ذکر چند اختراع می‌پردازیم:

عملیات جراحی ذریعه تلویزیون

چون محل ایراد باقی نمانده که نفوذ به حقایق، ساحت عمل را از یک جانب و ساحت قضاوت را از جانب دیگر توسعه میبخشد، از آن جمله موضوع طبابت در زندگی بشر است، و شک نیست که بشریت در ساحت طبابت به پیشرفتهایی نایل گردیده است. حالاً می‌خواهند شاگردان فاکولته طب، وقتی عمل جراحی بالای مریضی تطبیق می‌گردد، بهتر از جریان آگاه شوند و به این ترتیب خوبتر به این راز آگاه گردند. طوریکه در تصویر (صفحه بعد) می‌بینید عمل جراحی در تلویزیون منعکس گردیده است.

اصصاب از اورلون

راجع به قلب مصنوعی مطالب بیشتری خوانده‌اید اینک درین ساحه قدم جدیدی برداشته شده. قصه ازینقرار است که یکتن از دانشمندان امریکائی بنام پروفیسر شین از دارالفتون «ریلی» تجارب طولانی بعمل آورد تا اصصاب

آدمی را از نسج مصنوعی اورلون بسازد. وی امیدوار است روزی فرابرسد که عصب بزرگ قلب، بپمپان قلبی با چنین یک نسج، مجدداً شروع بفعالیت نماید. مخصوصاً این اختراع، وقتی بدرد میخورد که آدمی مواجه با عوارض پیری و کپولات شود و اینک شخص مصاب به بیماری قلب گردد و قلب وی نتواند خدمت خود را بوجه شایسته انجام بدهد. در عکس فوق پروفیسر شین مشغول ساختن نسج اورلون دیده میشود.

امور منزل در دست خانم‌های ماشینی

پیوسته این سوال طرح میگردد که اتومات شدن امور منزل تاچه مقدار پیش خواهد رفت. در صورتیکه همین اکنون نیزه ماشین‌های متعددی بجای خانمها، امور منزل را انجام میدهند. چنین یک سوآلی را موریس هوون، انجنیر ماشینهای منزل امریکا نیز بعمل آورده است. اینک گرم ساختن آب گرم و اتاق بصورت اتوماتیکی پیش میرود. اینک لباس اتوماتیکی پاک و تمیز میشود، اینک هوا اتوماتیکی تجدید و تصفیه میگردد، حالا برای بانوان منزل از مسایل عادی و پیش پا افتاده تلقی میگردد.

موريس هوون معتقد است که در آینده نزدیک هیچ منزلی سراغ نخواهد شد.^{۱۳} تا اینکه در آن دستگاه برقی برای تنظیم و تدویر فعالیت های مختلف، که همه در راه

اتومای تکی ساختن کارهای منزل تخصیص یافته، نصب نباشد. خانم منزل، فقط عقر به یا عقر به هارزوی وقت مشخصی و معینی دور میدهد و دیگر کارش در آن فرصت معین انجام میپذیرد. مثلاً از بیدار شدن اعضای خانواده ذریعه صدای مخصوص آغاز میگردد. یعنی هر یکی از منسو بین خانواده را بر حسب تقاضایش از خواب بیدار میسازد،

به تناسب تشخیص وقت های متفاوت، آب تشناب گرم میگردد، در ماشین تماماً اتومات، قهوه جوش میخورد، کلکین اتاق خواب باز میشود، و وقتی شب دومرتبه فرا برسد همه دروازه ها بصورت اتومات قفل میگردد. برای مرد منزل دروازه گاراج باز میشود و هنوز در موتورش درست بجای نگرفته باشد که موتر بحرکت می افتد.

خانم منزل وقتاً فوقتاً باید ببیند که این «دختر همه» کاره اتوماتش درست

کار میکند یا خیر؟

سوراخ های که در پایین دیوار اتاق ها تعبیه شده با قوت تمام می کثافات

و گرد و خاک روی زمین را جذب می کند و بعد در مرکز تجمع کثافات سوق میدهد.

ماشین ظرف شوری ظروف ناپاک استفاده شده، ناشتای صبح را بسوی خود میکشد سوچ بورد مرکزی هوارا نیز تنظیم میکند و پنجره را به تناسب گرمی و سردی اوضاع جوی باز بسته میکند و وقتی آفتاب تا بستان شروع به درخشیدن کند پرده‌ها را پایین می‌اندازد. در زمستان‌ها حرارت را به اتاقها پخش مینماید.

موريس‌ها فن اطلاع ميدهد که امروز همه مقدمات برای اتومات شدن امور منزل بکلی مهیا گردیده است. در بیست سال آینده بقرار تخمینی که کرده، زندگی مودرن امروزه بشکل تعجب آوری تغییر خواهد نمود. يك سوال، با مطالعه این اختراعات، در ذهن همه خطور میکند و آن اینکه آیا با نفوذ این چنین يك دستگاه و اتوماتیسی شدن امور منزل، زن خانواده رئیسۀ خانواده باقی خواهد ماند و یا اینکه کنیز آن ماشین خواهد شد.

طبخ ذر یعه انرجی آفتاب

در پنجاه هزار خانه مسکونی واقع فلوریدا، ایالت متحده امریکا، اگرچه هنوز هم غذا، با انرژی آفتاب پخته نمیشود، لکن آب گرم خود را از بایلر های

که از انرژی خورشید گرم میشود ، بدست می آورند . بخاری های آفتابی ، جز صفحات سیاه رنگ فلزی نیست که روی آنرا باشیشه پوشانیده اند که در زیر آن آبرو به گرمی میگذارد . بعد از گرم شدن آب در تانکهای مختلف میریزد .

در شهر آفتابی اریزونا اخیراً مجلس برای استفاده از انرژی آفتاب تشکیل یافته که در آن هشت صد تن از دانشمندان جهان شرکت ورزیده بودند درین مجلس در اطراف موقوف امکان استفاده از انرژی آفتاب ، در ساحه وسیع تر بحث و مذاکره بعمل آید مساعدترین وسیله استفاده از انرژی آفتاب تولید برق است چنانچه کمپنی در صدد انکشاف بشری آفتابی است .

برای معاینه دندانها

طبابت ماشینی ، روز بروز توسعه یافته میرود و این امر ، کار اطباء دندان را

بی نهایت آسان ساخته است. حالا آله جدید برقی اختراع کرده اند که معاينه دندان ذریعه آن صورت می پذیرد .
 میگویند، این آله جدید برقی تکلیف درد را از مریض رفع می سازد .

بایسکل قاتکی

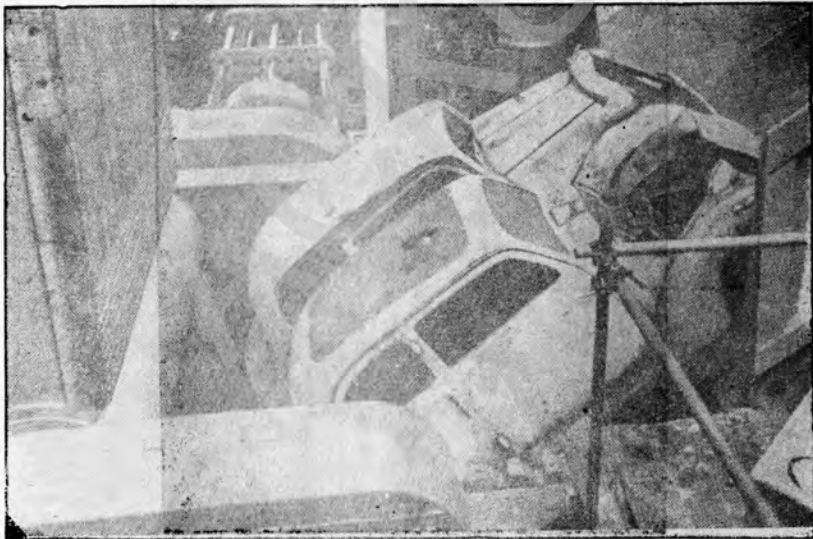
بایسکل یکی از ارزان ترین و معمول ترین وسیله نقلیه جهان امروزی است که حتی کشور ها لیندرا کشور بایسکل می نامند . درین مملکت بجدی بایسکل عمومیت دارد که ملسکه ها ایند، روی جاها اکثیراً بسواری بایسکل دیده شده است .

حالا برای اینکه، امکان استفاده این وسیلهٔ ثقلیه عادی، بیشتر گردد، اخیراً بایسکل قاتکی اختراع کرده اند .

این بایسکل در حدود شصت دالر قیمت دارد و میتواند در طول بکس موتر گنجانده شود .

این اختراع، مژده برای موتر داران است، زیرا همینکه موتر خراب شد و از کار افتاد، بایسکل فوراً بکار انداخته میشود .

ماشین بزرگ و قوی

اخیراً ماشینی اختراع کرده اند که نیروی آن عجیب و شوکت انگیز است .
 میباشد . چنانچه دو موتر تیز رفتار را در آن واحد بصورت یک صفحه فلزی
 در آورد . میگویند این ماشین کار حمل و نقل را در آنجا بریکه های مذوب آهن
 خیلی آسان ساخته است .

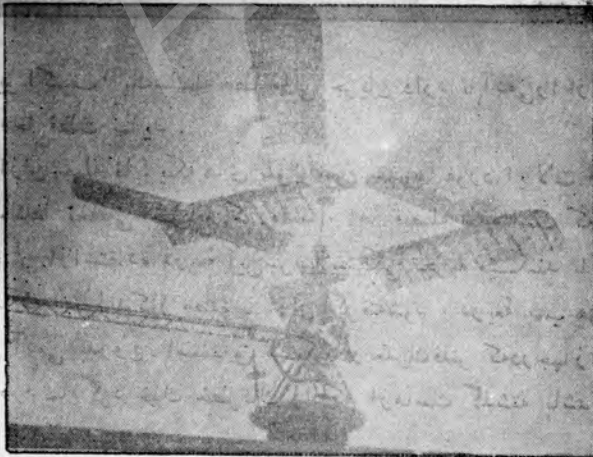
کوچکترین رادیو

اخیراً یک‌تن از شاگردان
یونیورسیتی باستلر در سلسله
مسابقه که بعمل آمده بود، موفق
به اختراع کوچکترین رادیو
گردیده است. این رادیو از جعبه
تسکلیل واقعه که خیلی شفاف است
و از خلال آن می‌توان آدم
پرزه‌ها و قسمت‌های حساس
رادیو را دید.

میگویند، این رادیو با همه
سادگی خود، کار مطلوب میدهد.
درین فوتو رادیوی جیبی
با مختصر عکس دیده میشود.

هیلو کوئتر جدید:

این هیلو کوپتر که از لوله‌های فولادی و پلاستیک ساخته شده، موثر آن ۱۰ - اسب قوه دارد و میتواند ۱۰۵ کیلو وزن را با خود بردارد. کسبکه این هیلو کوپتر را اختراع کرده رودولف روب نام دارد که امروز در وینا با بسمیرا اختراع را «هیلو کوپتر طیار» نام گذاشته است.

■ امتحان شرط است

علیه‌رادیو اکتیف، یک سلسله مطالعاتی جریان دارد تا آدمی را از خطر سرایت آن محافظت نماید.

چنانچه ازان جمله فابریکه‌های بلوتونیوم شهرها نفورد ایالات متحده امریکا ماسک‌ها تحفظی اختراع کرده‌اند. اما فیصله شده است که تمام ماسک‌ها را پیش از استفاده ذریعه این سر پلاستیکی تجربه میکنند تا باری متیقن گردند که میتواند کار مطلوب ازان گرفته شود. ذریعه پمپ هوا را به مانند تنفس آدمی بدون، استنشاق میکند و بعدیک فلتر که درجه از تنفس وضع گردیده، تمام گرد خاک خطرناک را که از ماسک گذشته باشد مانع میسکردد.

بایسکل طیار یکنفره

در آزمونگاه کامپ کیلمر واقع ایالت نیوجرسی امریکا، از طرف
افسر پیاده نظام بایسکل طیار یک نفره اختراع گردیده است .

این ماشین عجیب که ده کیلو وزن دارد ذریعه يك پایه موتور که ۴-۵ اسب
قوت آن است، به هوا حرکت می افتد و میتواند بسرعت هشتاد کیلومتر فی ساعت
به پرواز درآید . شعاع دید راننده آن در حدود دوصد کیلومتر است که آنرا
برای این ماشین خیلی کافی می شمارند .

پاد داشتهای سفید

پتکری سفید

هرگاه خواسته شود که منسوجات فلانی و سایر پارچه‌های نازک نخ‌چین خاصیتی را حایز گردند که بسهولت آتش بآن تأثیر نکند، برای انجام این مرام پتکری سفید استعمال شود. به علاوه، پتکری سفید برای حفاظت لباسهای اطفال و دریشی‌های لوکس از خطر سوختن نیز مفید است. بعد از اینکه لباس شسته شد آب آن فشرده و بعد در بین محلول آب و پتکری سفید فرو برده شود. برای محلول مذکور ۲ اونس پتکری در ۱ برغ گیلن آب جوش حل گردد. چینیکه محلول سرد شد، بعد از آن استعمال شود.

بنزین

بنزین برای زایل کردن لکه‌های گریس چربی، و هم بمرض پاک کردن دستکش‌های پوستی نهایت مناسب است. چون این ماده نسبت به پترول معمولی موتور و قطب‌اره گران‌تر است، لذا پاک کردن دریشی‌ها و اثاثیه‌خانه بآن مناسب نبوده و لازم است که اینگونه چیزها عوض بنزین درسپریت فرو برده شود.

طریق پاک کردن کمپل‌های جدید

برای لکه برداری کمپل‌های جدید، سرش استعمال میشود و سرش علاوه بر پاک کردن آنرا نرم میسازد.

برای هر یک کمپل یک اونس سرش خالص انگریزی بین ۱ برغ گیلن آب گرم حل گردد و بعد در بین ظرفی انداخته شود که قبلاً سه گیلن آب شیر گرم در آن موجود باشد بعد کمپل توسط آن شسته شود.

ازا له لکه‌های خون

قبلاً لکه‌های خشک خون که روی پارچه‌ها دیده میشود توسط ما لیدن دست زایل شود. هرگاه این لکه بین آب سردیکه اندکی نمک داشته باشد، مرطوب گردد، ملایم گردیده و خوبتر زایل خواهد شد. بعداً در آب سرد صابون دار

شسته شود لکه‌های که خیلی سخت چسبیده است، بین اسپریت میتیلت شده مرطوب گسر دیده بعد شسته شود و در اخیر آب جاری گردد. در مورد لکه‌های خون از استعمال آب گرم و پترول اجتناب شود زیرا اکار رفع کردن لکه‌ها را مشکل می‌سازد.

تازه کردن رنگ قالین

هر گاه در بین پت قالین (بی کار بونات اف سودا) مالش گردد، و بعد توسط یک برس درشت برس شود، رنگ قالین روش و تازه خواهد شد.

گاج مخمل

گاج مخمل باید خشک شویی، یعنی لکه برداری گردد زیرا نسبت به نازکی تاب شستن را ندارد اینگونه رختها بهتر است به پاک کنندگانی فنی ارسال شود.

اتو کردن اشیای گل دوزی

زیبائی هر نوع پارچه‌های گل‌دوزی منوط به این است که به احتیاط اتو شود. اتوکاری برخ معکوس پارچه بفشار صورت بگیرد بشرطیکه بزیر پارچه که اتو می‌شود کمیل دولا هموار گردد.

(بقیه صفحه ۴۰۰)

این پنج زعيم آزاد بخواه الجزاير که از رباط حرکت نموده میخواستند
جهت مفاهمه و مذاکره به تونس بروند توسط قوای فرانسه از طیاره یا تین
و بفرانسه نقل داده شدند .

بانشر این خبر مقامات مسئول تونس سفیر خود را از فرانسه خواست و بنای
قطع روابط پناسی را با فرانسه گذاشت حکومت اردنیه نیز سفیر خود را از فرانسه
خواست . صدراعظم و وزیر خارجه بیاریس رفتند تا راجع برهائی زعمای مذکور
با مقامات فرانسوی مذاکره کنند . سر تا سر جهان عرب اوضاع غیر عادی بخود
گرفت و در هر کجا علیه این اقدام فرانسه اعتصامات و مظاهرات خیلی شدید
رخ داد مردم به آغانه و باز نمودن صندوقهای اعانه برای کمک به الجزایریان
همدردی خود را باین ملت مظلوم نشان دادند . سران دول عربی آعلی حضرت
ملك سعود پادشاه عربستان سعودی جمال عبدالناصر رئیس جمهور مصر
و لشکری القوتلی درین باره باهم مذاکرات تلفونی نمودند .

در مظاهراتی که باین مناسبت در المغرب رخ داد یک عده سر بازان فزانسی
بقتل رسانیده ولی بانهم فرانسه در وضع خود مقابل الجزایریان تغییری وارد نکرد
و بلکه بیشتر از بیشتر به شدت خود ادامه داد .
موقعیت دیگری که در سال ۱۳۳۵ نصیب الجزایریان گردید شمول مسئله

الجزایر در آجنده اسامبله عمومی موسسه ملل متحد و فیصله اسامبله عمومی است
که حل مسئله الجزایر را مطابق منشور ملل متحد بفرانسه توصیه می کرد .

اغتشاش هنگری : در اوقاتیکه در مصر اوضاع تیره و تیره تر میشد
و متجاوزین بر حملات خود می افزودند کارگران هنگری در مغشوش
ساختن اوضاع میکوشیدند و علیه وجود قوای شوروی در هنگری احتجاج
میکردند و هم خواهش مینمودند کابینه مجارستان بشکل یک کابینه ملی
در آورده شود ، اغتشاشیون چندین شهر را تصرف کرده در اعلامیه خود
بحکومت اخطار میدادند که فقط در صورت بر آوردن قوای شوروی از
خاک هنگری از اغتشاش دست خواهند گرفت .

ناز صدر اعظم هنگری بقبول عدۀ از اشخاص غیر کمونیست در کابینه وعده اصلاحات و همکاری با اغتشاشیون داده می خواست اغتشاشیون را متقاعد گرداند اغتشاش در هنگری توجه دول غربی را جلب نمود و دول انگلیس، امریکا و فرانسه از مجلس امنیت خواهش کردند موضوع اغتشاشات در هنگری را داخل بحث شورای امنیت گردانند. حکومت هنگری که با مقامات روسی برای اخراج قوای شان یعنی قوای که در اثر پیمان وارسا در شوروی متمرکز گردیده در تماس آمد و تخلیه خاک هنگری از طرف قوای روسی شروع شد. متعاقب این ناز صدر اعظم هنگری پیشنهاد مبنی بر سمیت شناختن هنگری را بجهت یکدولت بیطرف بمجلس امنیت پیش نمود. شورای امنیت بقا تبید دول سه گانه بزرگ غربی علی الرغم مخالفت شدید شوروی این پیشنهاد را مورد غور قرار داد.

ناز باغتمام موقع شکایتی از اینکه مید انهای هوایی و ایستگاههای ریل هنگری توسط قوای شوروی اشغال شده است، بمجلس ارائه نمود. هنوز این اقدامات بجائی نرسیده بود خبرهایی نشر گردید که قوای شوروی بعد از يك التیما توم برای ۴ ساعت بودا بست و دیگر تقاط حساس هنگری را مورد حمله قرار داد. ناز صدر اعظم هنگری را با اعضای کابینه اش توقیف و منشی حزب کمونیست هنگری گادار بجهت صدر اعظم هنگری تعین گردید، بوصول این اطلاع بمجلس امنیت مجلس فیصله نموده بحکومت شوروی اطلاع داد تا قوای خود را از هنگری اخراج کنند و همچنین فیصله نمود تا همر شولد کمیته را جهت تحقیق موضوع تعین و به هنگری بفرستند.

موضوع اعزام کمیته و باز دید همر شیولد و موافقت دولت هنگری جهت باز دید همر شیولد از هنگری تا اخیر سال ۱۹۵۸ داشت.

اردنیه هاشمیه :

نهیضت تأمین مصالح ملی در سر تاسر مما لک عربی بخصوص مصر و وجود

قوه متجاوز يهود در جوار اردنيه هاشميه و تجا وزات پيهم آن احساسات ملي را در مردم اردنيه هاشميه بيش از پيش تحريك نمود و حس مخالفت بانفوذ و سلطه اجنبي و يكت هاي خارجي در اردنيه هاشميه روز افزون گرديد اين احساسات وقتي خوبتر تبارز نكرد كه در نيمه دوم سال ۱۳۳۵ انتخابات در اردنيه صورت گرفت و در اثر انتخابات حزب سوسيالست ملي كه مخالف معاهدات بادول غربی و اتحاد بيشتر با اعراب بود موفق شد. سليمان نابلسي زعيم اين حزب به تشكيل كابينه اردنيه هاشميه پرداخت .

طوريكه مبصرين سياسي در موفت موفقت اين حزب در انتخابات سدس ميزدند در سياست خارجي حكومت اردنيه هاشميه تغيير قابل ملاحظه رخ داد و اردنيه هاشميه باممالك عربي بيش از پيش نزديكتر گرديد، و حكومت اردنيه توانست با تحكيم بيشتر روابط خود با ممالك عربي بيك سلسله اقدامات ملي دست بز ند چنانچه در اثر مذاكراتي كه در ماه دلو بين اعلحضرت حسين پادشاه اردنيه هاشميه و سران سوريه و عربستان سعودي در قاهره رخ داد بامضای معاهده در مورد سياست دول مذکور موفت شدند و درباره تشكيل اتحاديه بين ۴ كشور مذاكره نمودند .

طوريكه متعاقبا اعلان شد ممالك عربستان سعودي، مصر و سوريه بحكومت اردنيه هاشميه وعده دادند در صورتيكه اردنيه هاشميه عساکر انگليس را از خاك خود خارج و معاهده ۱۹۴۸ را با انگلستان لغو كند دول مذکور حاضرند براي ۱۰ سال، سالانه ۱۲ مليون پوند به اردنيه كمك مالي بدهند درين كمك مصر ۵ مليون، عربستان سعودي ۵ مليون و سوريه دو نيم مليون پوند سهم خواهد گرفت .

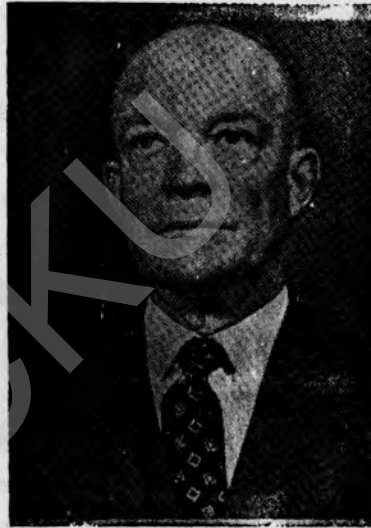
پارلمان اردنيه هاشميه اين پيشنهاد را منظور كرد و در روزهاي اخير سال پيش از يك سلسله اقدامات حكومت اردن سليمان نابلس اعلان فسخ قرار داد ۱۹۴۸ اردنيه وانگلستان را نمود و تصريح كرد كه تا ۶ ماه عساکر انگليس خاك اردن را ترك بگويد .

انتخابات مجدد آیزنهاور در امریکا :

انتخابات ریاست جمهوری در امریکا و از موضوعات است که از نظر خود امریکا و هم از نظر سیاست بین المللی از حیث اینکه امریکا از دول معظم جهان میباشد، قابل ملاحظه است. جنرال آیزنهاور زعيم حزب جمهوری خواه که در عقرب ۱۳۳۱ در اثر شکست حزب دیموکرات

امریکا بحیث رئیس جمهوری امریکا برای ۴ سال انتخاب گردیده بود باز هم از طرف حزب جمهوری خواه بریاست جمهوری امریکا کاندید گردید. در مقابل ادلی ستیون سن از طرف حزب دیموکرات بحیث کاندید ریاست جمهوری انتخاب شده بود .

گرچه در اوایل یکمده نفری به این عقیده بودند که حالا وقت آن رسیده است که نتیجه انتخابات به

نفع حزب دیموکرات تمام شده و ادلی ستیوانسن از طرف مردم امریکا

آیزنهاور

بمقام ریاست جمهوری نایل شود و لسی در اثر نتیجه انتخابات که بتاريخ ۱۵ عقرب اعلان شد باز دیگر جنرال آیزنهاور به اکثریت قابل ملاحظه بحیث رئیس جمهوری امریکا انتخاب گردید .

عده از مبصرین، در انتخاب مجدد جنرال آیزنهاور با این عهده، روش سیاسی جنرال آیزنهاور را در سه مرحله کانال سوئز و حمله انگلو فرانس را در مصر نیز ذیدخل میدانند .

مجاهدات مردم قبرس :

مردم قبرس در طول سال مجاهدات خود را برای خاتمه دادن تسلط انگلیس در الجزیره ادامه دادند حکومت انگلستان در اثر این مجاهدات در نیمه سال ۱۳۳۵ مجبور شد بمردم قبرس تاحدی موقع بدهد که از امور خود را رسی کنند یعنی انگلستان در صدد افتاد قانونی برای قبرس تدوین کند که با اساس آن غیر از امور دفاعی و خارجی جزیره قبرس سایر وظایف اداری را بمردم خود جزیره تفویض کند .

باید گمت که در طول سال برای گرفتاری ملیون جزیره اضمحلال احزایی که در جزیره قبرس برای حصول حقوق خود مجاهده می نمودند و همین قسم تعریک الحاق قبرس به یونان و مساعی ترکیه جهت الحاق آن جزیره به ترکیه ادامه داشت .

استعفی ایدن و تعیین مک میلن :

ایدن زعيم حزب محافظه کار صدر اعظم انگلستان از مردان پخته انگلستان بشمار میرود که سالها در امور سیاسی سهم بزرگی داشته و رول سیاست انگلستان را در مواقعی مهم بحیث وزیر خارجه پیش برده است . ایدن پس از چرنیل صدر اعظم حزب محافظه کار بزرگترین شخصیت این حزب شناخته میشد که بحیث صدر اعظم تمام حکومت محافظه کار را در دست داشت و لهذا برکناری ایدن از صدارت انگلستان مخصوصاً در صورتیکه پس از بیک شکست فاحش در سیاست خارجی صورت میگیرد ازوقایعی است که در تاریخ انگلستان اهمیتی خاصی دارد .

گرچه مقامات انگلیسی علت استعفی ایدن را علالت مزاج و نمود کردن ولی مبصرین سیاسی باتفاق هم اظهار نظر مینمودند که استعفی ایدن از ریاست وزرای انگلستان و همین قسم استعفی از عضویت پارلمان که از ۳۰ سال با اینطرف در آن عضویت داشت و استرداد لقب لارده که از طرف ملکه انگلستان جهت عضویت در پارلمان باو داده شده بود بامسئله ملی ساختن شرکت کشتی

رانی کانال سویز و افشای طرحی که جهت حمله بر مصر به اتفاق فرانسه و یهود ریخته بودند و ناکامی مطلق سیاست حکومت انگلستان در مورد مسأله مصر و بعضاً موفقیت حکومت امریکا برای اشغال مقام انگلستان در شرق میانه مستقیماً مربوط میدانست. پس از استعفی ایدن که به تاریخ ۲۳ قوس اعلان گردید، مکملین وزیر مالیه حکومت ایدن که از زعمای حزب محافظه کار است و مرد ۶۳ ساله میباشد بحیث صدراعظم انگلستان تعیین شد.

شورش در اندونیزیا :

در سه ماه اخیر سال اوضاع سیاسی اندونیزی مغشوش بنظر میرسد باین شرح که احزاب سیاسی اندونیزی تقاضا میکردند که علی ساسترومی جوئیو صدراعظم اندونیزی استعفی بدهد و جای بمعاون سابق ریاست جمهوری دکتور محمد عطا داده شود این اغتشاشات در اکثر نقاط اندونیزی شروع گردید و بلکه افواهایی موجود بوده که صاحب منصبان اردو نیز درین اغتشاشات دست دارند و بلکه می خواهند حکومت مستقل در داخل اندونیزی تشکیل کنند گفتند در یک جزیره بنام سلیب در اثر بغاوت ها و اغتشاشات در حدود ۳۰ هزار عمارات و منازل طعمه حریق گردید. بالاخره ساسترومی جوئیو مستعفی شد و در اثر تداوم رئیس جمهوری اندونیزی اغتشاشات پایان یافت.

پلان های آیزن هاور :

پس از اخراج قوای متعرض انگلو فرانس از مصر خبرهای نشر گردید که میرساند آیزن هاور رئیس جمهور امریکا برای پر نمودن خلاء که (بتعبیر خود شان) در شرق میانه بوجود آمده پلانهای طرح نمود. گفتند با اساس این پلانها حکومت امریکا یک دسته قوای نظامی خود را در شرق میانه تمرکز خواهد داد و هم برای تقویه بنیه مالی ممالک شرق میانه و بلند بردن سطح حیات مردم این منطقه به کمک های مالی و اقتصادی بممالک مذکور خواهد پرداخت بعداً گفته شد که امریکا هیچگاه در شرق میانه به تمرکز قوا نخواهد پرداخت تا موافقت ممالک شرق میانه را حاصل نکند و همچنین

بمنظور کمک اقتصادی به شرق میانه رئیس جمهور امریکا از کانگرس منظوری (۴۰۰) ملیون دلار را خواش نمود برای تثبیت حواجج ممالک شرق میانه و مقدار کمی که با ایشان داده شود و همین قسم مفاهمه و موافقه بالای شرق میانه از طرف آیزن هاور سناتور جمز ریچارد بحیث سفیر فوق العاده و سیار تعیین گردید. ریچارد برای اجرای این امر بممالک شرق میانه مسافرت کرد و با اولیای امور این ممالک از نزدیک تماس گرفت البته نتیجه این دید و بازدید هامساعدت های است که بعداً باثریلان مرتبه بممالک شرق میانه بعمل آمده است.

سایر وقایع :

شمول ممالک المغرب تونس و سودان و گانا بعصویت ملل متحد ، انتخاب شهزاده وایت وزیر امور خارجه تایلند بحیث رئیس یازدهمین اجلاس اسامبله عمومی ، استقرار روابط سیاسی بین اتحاد شوروی و جاپان ، آزادی کشور گولدرگوست بنام گیانانہضت برای احراز آزادی کامل سیاسی ملایا ، تجاوز قولی انگلیس در سرحدات یمن و الغای قرارداد های ۱۹۵۱ و ۱۹۴۲ با انگلستان فیصله . اسامبله عمومی راجع به شمول موضوع ایریان غربی و موضوع قبرس با اثر پیشنهاد اندونیزی و یونان در پروگرام مباحث اسامبله لاینجل مانندن مسأله کشمیر و افزونی اختلافات بین هند و پاکستان روی این مسأله استعفی شیلوف و تقرر گرو میکو بحیث وزیر خارجه در اتحاد شوروی ، انتخاب ماون یکی از وزرای سابق برماعوض با او بحیث رئیس جمهوری برما ، استعفی چو ذری محمد علی صدراعظم پاکستان و انتخاب شهید سهروردی بموض او ، گرفتاری و حبس خان عبدالغفار خان زعمیم بزرگ پشتمونستان در اثر احساسات آزادی خواهی در پشتمونستان و محاکمه و برائت مذکور از وقایع قابل ملاحظه سال است .

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
مَنْ عَمِلَ صَالِحًا مِمَّا كَسَبَ
سُجِّدْنَا لَهُ سَائِدًا فَاسْتَدْعَاهُ بِأَفْئِدَتِنَا
مِنْ حَيْثُ كَفَرَ

میرالدین کوثر قاسمی

۱۳۳۵ھ

نمونہ خط شاعری عربیہ میرالدین کوثر قاسمی

نظام کائنات از جناب عشق است
کجا هستی که لب طرب نیست وی را
بیل سازند از روز عشق در آب
که می رقت بینی هیچ توئی را

کتابخانه
۱۳۷۷

فهرست مندرجات

فصلنامه

۱۷۱ - ۱۷۲

تاریخچه

۱۷۳ - ۱۷۴

۱۷۵ - ۱۷۶

۱۷۷ - ۱۷۸

۱۷۹ - ۱۸۰

۱۸۱ - ۱۸۲

۱۸۳ - ۱۸۴

۱۸۵ - ۱۸۶

۱۸۷ - ۱۸۸

۱۸۹ - ۱۹۰

۱۹۱ - ۱۹۲

۱۹۳ - ۱۹۴

۱۹۵ - ۱۹۶

۱۹۷ - ۱۹۸

۱۹۹ - ۲۰۰

۲۰۱ - ۲۰۲

۲۰۳ - ۲۰۴

۲۰۵ - ۲۰۶

۲۰۷ - ۲۰۸

۲۰۹ - ۲۱۰

۲۱۱ - ۲۱۲

۲۱۳ - ۲۱۴

۲۱۵ - ۲۱۶

۲۱۷ - ۲۱۸

۲۱۹ - ۲۲۰

۲۲۱ - ۲۲۲

۲۲۳ - ۲۲۴

۲۲۵ - ۲۲۶

موضوعات :

مختصر ارشادات ذات شاهانه

دولت حضرت شهزاده احمد شام فوتو او وینا ۳ - ۴

دربار وزارت «تشکیل»

دوالتحریر شاهی « » « »

اعطای نشانها

بیرغ به افغانستان کی

ذملی شوری «تشکیل»

اجراآت دوره دوم شورا یملی

داعیانو ریاست «تشکیل»

امور ریاست آعبان

دبناغلی صدراعظم وینا

مختصر بودجه ۳۵ دولت

پلان اقتصادی پنجساله افغانستان

صدارت عظمی «تشکیل»

امور صدارت عظمی

دیوهنی وزارت «تشکیل»

امور وزارت معارف

دعدلی وزارت «تشکیل»

امور وزارت عدلیه

مخارجہ چارووزارت «تشکیل»

امور وزارت خارجه

دداخلی وزارت «تشکیل»

امور وزارت داخله

صفحه	موضوعات
۱۷۱ - ۱۷۰	دمخبرات و وزارت «تشکیل»
۱۷۹ - ۱۷۲	امور وزارت مخبریات
۱۸۲ - ۱۸۰	دفوائد عامی وزارت «تشکیل»
۱۹۷ - ۱۸۳	امور وزارت فواید عامه
۱۹۹ - ۱۹۸	دمعادن او صنایعو وزارت «تشکیل»
۲۱۶ - ۲۰۰	امور وزارت معادن و صنایع
۲۱۸ - ۲۱۷	دروغتیا وزارت «تشکیل»
۲۴۴ - ۲۱۹	امور وزارت صحه
۲۴۶ - ۲۴۵	دگرهنی وزارت «تشکیل»
۲۶۷ - ۲۴۷	امور وزارت زراعت
۲۶۹ - ۲۶۸	دتجارت وزارت «تشکیل»
۲۸۴ - ۲۷۰	امور وزارت تجارت
۲۹۲ - ۲۸۵	وقایع مهم داخلی
۳۰۰ - ۲۹۳	جهان در ۱۳۳۵
۳۰۳ - ۳۰۱	دمطبوعاتو مستقل ریاست «تشکیل»
۳۰۹ - ۳۰۴	امور ریاست مستقل مطبوعات
۳۱۱ - ۳۱۰	دکابل ولایت تشکیل
۳۱۳ - ۳۱۲	امور ولایت کابل
۳۱۵ - ۳۱۴	دپشار والی ریاست «تشکیل»
۳۲۸ - ۳۱۶	امور ریاست پشاور والی
۳۳۲ - ۳۲۹	دسری میاشتی ریاست
۳۳۸ - ۳۳۳	دقندهار ولایت
۳۴۴ - ۳۳۹	دهرات ولایت
۳۵۰ - ۳۴۵	دمزار شریف ولایت
۳۵۶ - ۳۵۱	دمشرفی ولایت
۳۵۹ - ۳۵۷	دقطن ولایت
۳۶۴ - ۳۶۰	دجنوبی ولایت

(ج)

صفحه	موضوعات
۳۶۵ - ۳۷۸	دمیننی اعلی حکومت
۳۷۹ - ۳۸۱	دبدخشان اعلی حکومت
۳۸۲ - ۳۸۶	دفره اعلی حکومت
۳۸۷ - ۳۸۹	دگرشك اعلی حکومت
۳۹۰ - ۳۹۲	دغزنی اعلی حکومت
۳۹۳ - ۴۰۱	دیروان اعلی حکومت
۴۰۲ - ۴۱۸	گزارشهای باستان شناسی
۴۱۹ - ۴۲۲	نی نواز تاریخ
۴۲۳ - ۴۲۷	ازچار گوشه جهان
۴۲۸ - ۴۳۷	اختراعات سال
۴۳۸ - ۴۳۹	یادداشتهای مفید
۴۴۰ - ۴۴۶	بقیه (جهان در ۱۳۳۵)

بایک تعداد فوتوهای مختلف

فوتوی صفحه اول پشتی   زراعت ماشینی دروادی هیرمند
فوتوی صفحه چهارم پشتی   یکی از مناظر زیبای استالیف
دو قطعه فوتوها بیکه در متن به سه رنگ
چاپ شده نمونه ای از فعالیتها و رنگه
کاریهای اخیر مطبعه دولتی ذریعه
متخصصین فنی آنست

مطبعه دولتی

